

ΑΠ. Β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ, ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΠΗΓΑΙ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ — ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — ΑΙ ΠΡΟΚΗ-
ΡΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ — ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥ-
ΜΑΤΑ — ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ — ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

ΑΘΗΝΑΙ
1966

ΚΕΙΜΕΝΑ—ΠΗΓΑΙ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Βαγγέλης

Μετζάνης

ΑΠ. Β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ, ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΠΗΓΑΙ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ — ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — ΑΙ ΠΡΟΚΗ-
ΡΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ — ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥ-
ΜΑΤΑ — ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ — ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

ΑΘΗΝΑΙ
1966

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΟΛΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ «ΚΕΙΜΕΝΩΝ - ΠΗΓΩΝ»

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1821 ἀποτελεῖ τὸν θεμέλιον λίθον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐδράζεται ἡ ὄλη νεωτέρα καὶ σύγχρονος ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἀποτελεῖ συγχρόνως τὸν ἄξονα τῆς νεοελληνικῆς ἱστορικῆς ἐρεῦνης. Ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας εἶναι πολύπτυχος καὶ παρουσιάζει ἐνδιαφέρον ἀπὸ πολλῶν ἐπιπέδων, πολιτικῆς, πολιτειακῆς, διοικητικῆς, διπλωματικῆς, οικονομικῆς, φιλολογικῆς, ἐκπαιδευτικῆς κλπ. Κατὰ τὴν σχεδὸν δεκαετῆ διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, τὸ ἔθνος δὲν ἐμάχητο μόνον ἀπεγνωσμένως ἐπὲρ ἐλευθερίας, ὑφιστάμενον δραματικὰς θυσίας, συγχρόνως δὲ καὶ ἐπιτηγχνάνον περιόλαιμπα πολεμικὰ κατορθώματα, ἀλλὰ καὶ ἐκινεῖτο δραστηρίως καὶ δημιουργικῶς εἰς ὀρίζοντας σκέψεως καὶ ζωῆς λιαν ὑψηλῆς στάθμης.

Ταῦτα εἶναι μαρτύρια βαθείας πνευματικότητος καὶ εὐγενοῦς συναισθηματικότητος, ἀνευρισκόμενα μόνον εἰς προηγμένους πολιτικῶς καὶ πολιτιστικῶς λαούς, κατὰ μοναδικὴν δὲ περίπτωσιν εἰς λαὸν ὡς ὁ Ἑλληνικός, ἐξερχόμενον ἐκ μακροαῖωνος βαρβάρου καταδυναστεύσεως. Αἱ διακηρύξεις τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, τὰ πολιτεύματα, ἡ ὀργάνωσις τῆς διοικήσεως, ὁ σχολικὸς ὀργανισμὸς καὶ ἡ ἐν γένει ὀργάνωσις ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, αἱ διπλωματικαὶ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐνέργειαι καὶ πράξεις λαοῦ διεξάγοντος ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου εἰς γῆν φλεγομένην ἀπ' ἄκρον εἰς ἄκρον καὶ ἐρημονομένην διὰ πυρός καὶ σιδήρου, εἶναι τι ἀληθῶς τὸ μοναδικόν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τοῦτο τὰ κείμενα ταῦτα ἔχουν ἐδρύτεραν ἱστορικὴν σημασίαν, ἐπὶ τὴν ἔννοιαν δὲ αὐτὴν ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκεῖνων ἐχαιρετίσθησαν ἀνὰ τὸν τότε πεπολιτισμένον κόσμον καὶ προεβλήθησαν ὡς τίτλοι κληρονομικῆς εὐγενείας καὶ δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καταδειχθέντος διὰ τῶν πράξεών του ὅτι εἶναι ἄξιος νὰ λάβῃ θέσιν μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων καὶ προηγμένων πολιτιστικῶς λαῶν.

Ἄλλὰ καὶ πέραν τῆς ἐιδικῆς αὐτῆς σημασίας τῶν ἐπισήμων πράξεων καὶ ἄλλων δημοσίων ἐκδηλώσεων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, πάντα τὰ κείμενα ταῦτα ἔχουν ἀνυπολόγιστον σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Αἱ ἀφηγήσεις τῶν ἀπομνημονευματογράφων τοῦ Ἀγῶνος εἶναι βεβαίως πολὺν χροῖσιμοι καὶ εἰς πολλὰ διαφωτιστικαί, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ αὐτοπτῶν μαρτύρων, εἰς πολλὰς περιστάσεις καὶ πρωτεργατῶν τῶν δια-

δραματισθέντων γεγονότων. Ἄλλ' οἱ συγγραφεῖς τῶν ἀπομνημονευμάτων εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μονομερεῖς καὶ δὲν ἔχουν καθολικότητα σκέψεως, βλέπουν τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς ἰδικῆς τῶν σκοπιᾶς, παρὰ τὴν προσπάθειάν των πρὸς ἀπόδοσιν γενικῆς εἰκόνας, πολλάκις ἀγνοοῦν ἢ παραβλέπουν ὅσα δὲν ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἄμεσον ἀντίληψίν των ἢ ἐξέρχονται τοῦ κύκλου τῶν προσωπικῶν των ἐνδιαφερόντων. Ἀφήνομεν δὲ τὸ διὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 πρωταρχικῆς σημασίας γεγονός, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀπομνημονευματογράφων διακατέχονται ὑπὸ τῆς προθέσεως προβολῆς τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἔργου καὶ τοῦ ἔργου προσώπων, πρὸς τὰ ὁποῖα οὗτοι διέκειντο συμπληρῶς, παραβλέποντες ἢ ὀπιμιῶντες τὸ ἔργον τῶν ἀντιπάλων καὶ τῶν ἐν πολιτικῇ ἢ κοινωνικῇ ἀντιθέσει εὐθεθέντων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· ἐξ οὗ καὶ αἱ προκαταλήψεις καὶ τὰ πάθη δὲν εἶναι ξένα πρὸς ὅσα ἱστορικὰ μαρτύρια κατέλιπον πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους. Ὡς ἐκ τούτου, παρὰ τὴν πωρῆσιν πλήθους πολιτιμολογῶν πληροφοριῶν, πολλάκις δὲ καὶ τὴν ἐνσωμάτωσιν διατηρηθέντων εἰς χεῖράς των ἐκ προσωπικῶν ἀρχείων ἐπισήμων στοιχείων, ἢ χρήσις τούτων πρὸς συγγραφήν μερικῶ ἢ καθολικῶ ἔργου περὶ Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως γίνεται μετὰ προσοχῆς καὶ κατόπιν συγκροτικῶ ἔλεγχου πάντων τούτων ὡς πηγῶν τῆς ἱστορίας, ἐν στενῷ δὲ συσχετισμῷ πρὸς τὰ κείμενα. Οὕτω, περισσότερον πάσης ἄλλης ὑπὸ μελέτην ἱστορικῆς περιόδου τὰ κείμενα, ὡς ἔγγραφα, διοικητικὰ ἐνέργειαι, κρατικά ἐκθέσεις καὶ ἀποφάσεις, ἐσωτερικαὶ ἢ διεθνεῖς πράξεις καὶ ἄλλα ἐπίσημα στοιχεῖα, ἔχουν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως πρωταρχικὴν σημασίαν.

Βεβαίως δὲν διανοήθημεν ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα οἱ πρῶτοι ἢ οἱ μόνοι ἐπιχειροῦντες τὴν δημοσίευσιν ἐγγράφων καὶ ἄλλων ἐπισήμων κειμένων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἔχει συντελεσθῆ κολοσσαῖον ἔργον. Ἦδη ἀπὸ τῶν πρώτων μετὰ τὸ πέρας τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνων, πολλοὶ ἀγωνισταί, διατηρήσαντες εὐλαβῶς διάφορα ἀθηνετικά στοιχεῖα, κατὰ τὸ πλεῖστον σχετιζόμενα πρὸς τὴν προσωπικὴν των δράσιν, παρενέθεσαν αὐτὰ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά των. Οὕτω τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Χριστοφ. Περραιβοῦ, τοῦ Ν. Σπηλιάδου, τοῦ Ἰ. Φιλήμονος, τοῦ Ἐμμ. Ξάνθου, καὶ πλήθους ἄλλων ἀγωνιστῶν βρῆθον ἐγγράφων, πολιτικῶν στοιχείων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀγῶνος. Βραδύτερον ὁ Σπ. Τρικούτης εἰς τὰς προσωπικὰς του ἀναμνήσεις προσέθεσε μετὰ συνθετικῆς προσπάθειας ἀξιολόγου τὰς περισυλλεγείας καθολικὰς εἰδήσεις μετὰ πλήθους κειμένων ὡς ἀποδεικτικῶν στοιχείων. Ὁ Ἄν. Γούδας εἰς τὰς θανμασίας παραστατικότητος βιογραφικὰς ἀφηγήσεις του παρενέθεσαν ἐπίσης πολλὰ ἔγγραφα περισυλλεγέντα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ οἰκογενειακῶν ἀρχείων.

Ἄλλὰ καὶ ξένοι πολλοὶ ἐρευνῆται ἢ ἱστοριογράφοι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐδημοσίευσαν πολλὰ ἐπίσημα ἔγγραφα περισυλλεγέντα εἴτε ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἀπομνημονευματογράφων, εἴτε δι' ἀτομικῆς προσπάθειας. Οὕτω

ὁ G. Maurer μέλος τῆς βαυαρικῆς ἀντιβασιλείας κατὰ τὴν ἀηλικιότητα τοῦ Ὀθωνος, περισυνέλεξε πολλὰ στοιχεῖα ἐπίσημα, ἀναγόμενα ἰδίως εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν δικαιοσύνην, τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν εἰς τρίτομον συλλογὴν. Ὅμως δὲ ἰδιαίτερον σημασίαν ἔκ τῶν ἔργων τῶν ξένων ἱστοριογράφων ἔχει τὸ ἐξάτομον ἔργον τοῦ Prokesch-Osten, τοῦ ὁποῖου οἱ τέσσαρες τελευταῖοι τόμοι εἶναι ἔγγραφα καὶ ἄλλα ἐπίσημα στοιχεῖα, ἰδίως πολιτικῶν, πολιτειακῶν καὶ διπλωματικῶν χαρακτῆρος, περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Ὡς πρώτη συστηματικὴ συλλογὴ καὶ δημοσίευσις ἐπισήμων στοιχείων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀγῶνος δύναιται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μάμουκα. Ἡδὴ ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ, χάρις εἰς τὰς στενάς φιλικὰς ἐπαφὰς τοῦ μετὰ τῶν προσωπικοτήτων τοῦ Ἀγῶνος, ὁ Μάμουκας περισυνέλεξε σχεδὸν πάσας τὰς διασωθείσας πράξεις συνελεύσεων, νομοθετικῶν σωμάτων καὶ ἐκτελεστικῶν ὀργάνων. Ἡ ἔκδοσις αὕτη τοῦ Μάμουκα, μολογόντι δὲν ὠλοκληρώθη καὶ διαπιστοῦνται ἱκανὰ κενά, ἀποτελεῖ καὶ σήμερον ἀνυπολόγιστον σημασίας πηγὴν τῆς πολιτικῆς καὶ πολιτειακῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν μέγιστον ἐνδιαφέροντος εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ἀναληφθὲν ἔργον περισυλλογῆς καὶ δημοσιεύσεως τῶν πρακτικῶν τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων τῆς Ἐπαναστάσεως, τῶν εἰς αὐτὸ εἰσαχθέντων ἐγγράφων καὶ τῶν πράξεων τούτων καὶ τῶν ἐκ τούτων ἐξαρτωμένων ὀργάνων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Διοικήσεως, σφζομένον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς. Δυστυχῶς ἐξεδόθησαν μόνον δύο τόμοι, φθάνοντες μέχρι τέλους τοῦ 1823, τὸ δὲ μετέπειτα ἕλικὸν παρέμεινεν ἀνεκδότον, πλὴν μικροῦ μέρους, δημοσιευθέντος σποράδην ὑπὸ διαφόρων ἐρευνητῶν.

Μέγιστον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν ἐπίσης αἱ δημοσιευθεῖσαι συλλογαὶ τοπικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἀρχείων. Τὸ ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας, τὰ ἀρχεῖα Λαζάρου καὶ Γεωργίου Κουντουριώτου, τὸ Ἱστορικὸν ἀρχεῖον Διονυσίου Ρώμα, τὸ Ἱστορικὸν ἀρχεῖον Ἀνδρέου Λόντου, τὸ Ἀθηναϊκὸν Ἀρχεῖον, τὰ Ἑλληνικὰ Ὑπομνήματα τοῦ Ἰω. Κολοκοτρώνη, τὸ Χιακὸν Ἀρχεῖον, τὸ Ἱστορικὸν ἀρχεῖον Ἀλ. Μαυροκορδάτου κ.ἄ. περιλαμβάνουν ἔγγραφα θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Πολλοὶ μεταγενέστεροι ἐρευνηταὶ ἐπεδόθησαν εἰς περισυλλογὴν ἐξ ἑλληνικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν ἀρχείων ἐγγράφων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Αἱ ὑπὸ τούτων ἐκδοθεῖσαι συλλογαὶ ἀνεκδότων ἐγγράφων ὁρῶσιν νέον φῶς εἰς τὰ πολεμικά, τὰ πολιτικά, τὰ κοινωνικά, τὰ διπλωματικά καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ Ἀγῶνος, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν ἀποτελοῦν βασικὴν πηγὴν τῆς νεοελληνικῆς ἱστοριογραφίας.

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ παρόντος προλόγου καὶ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν μελετητῶν καὶ ἱστοριογράφων τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, παραθέτομεν Βιβλιο-

γραφίαν τῶν ἐκδεδομένων κειμένων, εἴτε ὑπὸ ἀπομνημονευματογράφων — ἀγωνιστῶν εἴτε ὑπὸ μεταγενεστέρων ἐκδοτῶν συλλογῶν ἐγγράφων, οἰκογενειακῶν ἀρχείων. κλπ. Ἐπεξετείναμεν δὲ τὴν βιβλιογραφικὴν αὐτὴν ἔρευναν καὶ εἰς δημοσιεύσεις ἀνεκδότων ἐγγράφων εἴτε εἰς γενικωτέρας ἢ τοπικὰς ἢ ἐπὶ συγκεκριμένων θεμάτων μελέτας, εἴτε εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ, ὑπὸ ἐνδεικτικῶν δὲ καὶ μόνον χαρακτήρα, καθ' ὅσον ἀναγνωρίζομεν ὅτι ἀπὸ τῆς τελευταίας αὐτῆς πλευρᾶς ἡ βιβλιογραφικὴ μας ἀπὸ τῆς ἔρευνα δὲν εἶναι δυνατόν ἢ νὰ παρουσιάσῃ σοβαρὰς ἐλλείψεις.

Πράγματι, ἀναριθμητὸν ἄλλο πλῆθος ἀνευρίσκειται σποράδιον εἰς ἀπομνημονεύματα ἀγωνιστῶν, εἰς τοπικὰς ἱστορίας, εἰς ἱστορικὰς περὶ ἐπεισοδίων τοῦ Ἁγῶνος πραγματείας, εἰς μελέτας δημοσευθείας εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς ἐφημερίδας, αἱ ὁποῖαι ἐξεδίδοντο κατὰ τὰ ἔτη 1821—1832 εἰς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα («Σάλπιγξ Ἑλληνική», «Ἑλληνικὰ Χρονικά», «Ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν», «Φίλος τοῦ Νόμου», «Γενική Ἐφημερίς»), εἰς τὰς ὁποίας ἐδημοσιεύθησαν πολλὰ καὶ πάσης φύσεως κείμενα ἐπίσημα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Παρὰ ταῦτα, τὸ ἔργον τῶν ἐρευνητῶν πᾶν ἄλλο ἢ ἐπερατώθη. Ὑπάρχει ἀκόμη ἐγκατεσπαρμένον εἰς ἑλληνικὰ καὶ εὐρωπαϊκὰ ἀρχεῖα, ὡς καὶ εἰς οἰκογενειακὰ καὶ ἄλλας ἰδιωτικὰς συλλογὰς, πλῆθος ἀναριθμητῶν ἀνεκδότων ἐγγράφων, μεγίστης σημασίας διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγῶνος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἀνὰ χεῖρας ἐκδοσις «Κειμένων—Πηγῶν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως» δὲν ἔχει χαρακτήρα προσθήκης ἀνεκδότων ἐγγράφων εἰς τὸν μέγαν ὄγκον τῶν ἐκδεδομένων, οὐδ' ἄλλως πως προσαγωγῆς ἀγνωστων στοιχείων εἰς τὴν γενικὴν ἱστοριογραφίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἡ περισυλλογὴ καὶ κατάταξις πάντων τῶν κειμένων, εἴτε γνωστῶν ἐκ προγενεστέρων δημοσιεύσεων, εἴτε ἀνεκδότων καὶ ἀγνώστων μέχρι σήμερον, πρὸς συγκρότησιν κατὰ τὸ δυνατόν πλήρους κύκλου γνώσεων καὶ ἰδεῶν πρὸς σύλληψιν καθολικῆς εἰκόνας ἐπὶ τῶν συγκεκριμένων ἐκείνων θεμάτων, τὰ ὁποῖα κυρίως διαφωτίζουν, ἀλλὰ καὶ χαρακτηρίζουν τὸν Ἁγῶνα τοῦ 1821, ἀποτελοῦν δὲ ἐν τῷ συνόλῳ τῶν τὸ θεμελιώδες ἕλικὸν ἱστορικῆς διερευνήσεως τῆς περιόδου ταύτης. Ἡ μεθοδικὴ αὐτῆς κατάταξις καὶ συστηματικὴ προβολὴ τῶν κοινοβουλευτικῶν, κυβερνητικῶν καὶ διοικητικῶν ἐνεργειῶν καὶ πράξεων καὶ ἄλλων ἐπισήμων στοιχείων ἐπὶ τῶν κυριωτέρων καὶ πλέον ἀξιολόγων γεγονότων τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ὡς εἶναι τὰ πολιτεύματα καὶ αἱ πολιτειακαὶ πράξεις, αἱ διπλωματικαὶ διαπραγματεύσεις καὶ αἱ συμφωνίαι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων πρὸς δημιουργίαν Ἑλληνικοῦ κράτους, ἡ ἐκπαιδευτικὴ προσπάθεια κλπ., παρέχει, νομίζομεν, θετικὴν συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην, τὴν ἔρευναν καὶ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ μέρος, ὅσον καὶ τοῦ συνόλου μᾶς τῶν λαμπρῶν περιόδων τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Ὁ Ἁγῶν

της Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ὑπὸ τὰς ἐννοίας, αἱ ὁποῖαι ἀναβλύζουν φυσικῶς καὶ ἀβιάστως ἐκ τῶν «στοκομμένων» αὐτῶν, λαμπρύνει τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ τιμᾷ τὴν καθόλου ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

Τὰ πλείστα ἐκ τῶν ἤδη ἐκδομένων κειμένων ἦσαν διεσπαρμένα εἰς εἰδικὰς συλλογὰς ἐγγράφων τοῦ Ἀγῶνος ἢ παρατεθειμένα εἰς ἱστορικά ἔργα, πολλάκις δὲ εἰς μελέτας δημοσιευθείσας εἰς περιοδικὰ ἢ ἐφημερίδας τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ὡς ἐκ τούτου παρέμενον δυσπρόσιτα καὶ δύσχρηστα διὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἐρευνητὰς, ἐτίθετο ὅλος ἄγρωστα, πάντως ξένα πρὸς τὸ πολὺ κοινόν. Καὶ δὲν ὀμιλοῦμεν περὶ τῶν ἐκδοθεισῶν κατὰ τὴν διάσκεϊαν τοῦ Ἀγῶνος ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαναστατημένῃ Ἑλλάδι ἐφημερίδων, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος. Αἱ ἐφημερίδες αὐταὶ ἐχρησίμευον τόσον τινα ὡς ἐπίσημα ὄργανα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν τοπικῶν διοικήσεων, εἰς δὲ τὰς στήλας τῶν ἐδημοσιεύοντο ἀποφάσεις τοῦ Νομοθετικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, διατάγματα, ἐγκύκλιοι, διακηρύξεις καὶ πάσης ἄλλης φύσεως ἐπίσημοι ποιάσεις. ἐτίθετο ἀνευρισκόμενα μόνον εἰς αὐτάς, διότι λόγῳ τῶν πολεμικῶν περιστετεϊῶν ἀπολέσθησαν τὰ πρωτότυπα. Πλήρης σχεδὸν σκευὰ ἀνευρίσκεται μόνον εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς, ἣ δὲ χρησιμοποίησις τῶν προσκρούει πολλάκις εἰς δυσχερεῖας μεγαλυτέρας ἐκείνων τῆς χρησιμοποίησεως ἀνεκδότων ἀρχείων. Ἐχεινάσθη πολὺς κόπος ἕως ὅτου διηγηθῶμεν νὰ ἀνασῶρομεν ἐκ τῶν στηλῶν τῶν πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τοὺς κόκλους τῶν δημοσιευμένων κειμένων.

Ἡ προσπάθεια ἀντλήσεως ἀνεκδότων στοιχείων ἐκ κρατικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἀρχείων ἐλάχιστα ἐπῆρξεν ἀποδοτικῇ διὰ τοὺς δύο πρώτους τόμους τῆς ἀνὰ χεῖρας ἐκδόσεως, καθ' ὅσον τὰ εἰς αὐτοὺς δημοσιευόμενα, πολιτικοῦ, πολιτειακοῦ καὶ διπλωματικοῦ περιεχομένου, εἶχον ἤδη κινήσει τὸ ἐνδιαφέρον ἐρευνητῶν τοῦ παρελθόντος. Ἀπέβη ὁμως βασικῶς ὀφέλιμος διὰ τὸν περιλαμβάνοντα τὰ τῆς παιδείας τρίτον τόμον, τοῦ ὁποῖον τὸ ὕλικόν κατὰ μέγα μέρος δημοσιεύεται διὰ πρώτην φοράν. Διὰ τοῦτο περὶ τῶν ἀνεκδότων κειμένων θὰ ὀμιλήσομεν ἐνῶπιον εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ τρίτου τόμου.

Πράγματι, τὸ ἀναληθὲν παρ' ἡμῶν ἔργον θὰ περιλαμβάνῃ πρὸς τὸ παρὸν τρεῖς τόμους. Ὁ ἀνὰ χεῖρας πρῶτος τόμος περὶωρίσθη εἰς πολιτικά καὶ πολιτειακά κείμενα βασικῆς σημασίας διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως (Τὰ πρῶτα σαλπίσματα, Φιλικὴ Ἑταιρεία, Προκηρύξεις τῆς ἐλευθερίας, Ὁργανισμοὶ καὶ πολιτεύματα, Συνταγματικαὶ πράξεις). Ὁ ἀμέσως ἀκολουθῶν δεύτερος τόμος θὰ περιέχῃ τὰ κείμενα τῶν διπλωματικῶν διαπραγματεύσεων καὶ τῶν ἐθροπαϊκῶν συνθηκῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἑλληνικὸν Ἀγῶνα, ὁ δὲ τρίτος τὰ τῆς Παιδείας. Βραδύτερον ἴσως εἰς νέους τόμους περιληφθοῦν τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν διοίκησιν, τὴν δικαιοσύνην, τὸν στρατὸν, τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, τὰς πολιτικὰς περιτετείας κλπ., κείμενα, εἰς τρόπον ὥστε

να ὀγκληρωθῆ τὸ ἀναληφθὲν ὑφ' ἡμῶν ἔργον τῆς καθ' ἕλην κατατάξεως καὶ συστηματικῆς ἐκδόσεως τῶν βασικῶν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κειμένων-πηγῶν.

Ἐπειδὴ ὁ πρῶτος τόμος περιλαμβάνει κείμενα διαφόρου φύσεως, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ κατατάξωμεν ταῦτα ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου των εἰς διάφορα τμήματα, ἐκάστου τῶν ὁποίων προετάξαμεν κατατοπιστικὴν εἰσήγησιν. Τὰ κείμενα ἐκάστου τμήματος δημοσιεύονται κατ' ἀξίοντα ἀριθμὸν, τηρουμένης κατὰ τὸ δυνατόν τῆς χρονολογικῆς τάξεως. Ἐκάστου κειμένου ἢ σειῶς ὁμοειδῶν κειμένων προετάξαμεν εἰσηγητικὸν σημεῖωμα. Ὁ ἀῦξων ἀριθμὸς ἐκάστου κειμένου ἐτέθη πρὸ τοῦ εἰσηγητικοῦ σημειώματος, ἐκτός ἂν τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἀναφέρεται εἰς περισσώτερα τοῦ ἐνὸς κείμενα, ὅποτε ἄνωθεν ἐτέθη ἐν παρενθέσει τὸ σύνολον τῶν σχετικῶν ἀριθμῶν, ἄνωθι δὲ ἐκάστου κειμένου ὁ ἀνήκων εἰς αὐτὸ ἀῦξων ἀριθμὸς.

Ἐκφράζω θερμοτάτας εὐχαριστίας πρὸς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἐταιρείαν καὶ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς τ. Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Π. Πουλίτσαν, διὰ τὴν οἰκονομικὴν συμβολὴν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ παρόντος τόμου. Ὁφείλω χάριτας εἰς τὸν Συντάκτην τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διδάκτορα κ. Βασ. Σφροόεραν, τὴν προΐσταμένην τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἱστορικοῦ Σπουδαστηρίου κ. Ἀντουανέτταν Τσίγκρη-Πεντέα καὶ τὴν παρὰ τῇ ἔδρᾳ μου βοηθὸν κ. Δέσποιναν Θεμελῆ-Κατηφόρη διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν βοήθειαν εἰς τὴν ἀντιγραφὴν καὶ ἀντιβολὴν τῶν κειμένων καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΑΣ Ἡ ΣΠΟΡΑΔΗΝ
«ΚΕΙΜΕΝΩΝ - ΠΗΓΩΝ» ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

- * Ἀρχεῖα Λαζάρου καὶ Γεωργίου Κουντουριώτου 1821-1825, δημοσιευόμενα ὑπὸ Ἀ. Λιγνοῦ. Τόμοι Α'-Ε', Ἐν Ἀθήναις 1920-1927.
- * Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας. Τόμοι Α'-Β', Ἐν Ἀθήναις 1852-1862.
- * Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας 1778-1832, δημοσιευόμενον ὑπὸ Ἀ. Λιγνοῦ. Τόμοι Α'-ΙΣΤ', Ἐν Πειραιεῖ 1921-1932.
- * Ἀρχεῖον τοῦ Στρατηγοῦ Ἰω. Μακρυγιάννη. Τόμος Α' (περιέχων τὰ ἱστορικὰ ἔγγραφα), Ἐν Ἀθήναις 1907. Προλεγόμενα τοῦ ἐκδότου Ἰω. Βλαχογιάννη.
- * Ἀθηναϊκὸν Ἀρχεῖον. Τόμ. Α', Ἐν Ἀθήναις 1901. Ἐπιμελεῖα Ἰω. Βλαχογιάννη.
- * Χιακὸν Ἀρχεῖον. Τόμ. Α', Ἐν Ἀθήναις 1924. Ἐπιμελεῖα Ἰω. Βλαχογιάννη.
- * Ἀρχεῖον τοῦ Στρατηγοῦ Κώστα Μπόττζαρη. Ἐν Ἀθήναις 1934. Ἐπιμελεῖα Δ. Οἰκονόμου.
- * Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Κάσου, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ν. Μαυρῆ. Τόμοι Α'-Γ', Ἀθήναι 1937-1938.
- * Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον τοῦ Στρατηγοῦ Λόντου (1789-1847), ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Λόντου. Τόμοι Α'-Β', Ἐν Ἀθήναις 1914-1916.
- * Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἐμμ. Γ. Πρωτοψάλτη. I. Ἐγγραφα τῶν ἐτῶν 1803-1822, Ἐν Ἀθήναις 1963. II. Πρωτόκολλα ἀλληλογραφίας κλπ. τῶν ἐτῶν 1821-1823, Ἐν Ἀθήναις 1965.
- * Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Διον. Ρώμα. Μετ' εἰσαγωγῆς τοῦ ἐκδίδοντος Δ. Γρηγ. Καμπούρογλου. Τόμοι Α'-Β', Ἀθήναι 1901-1906.
- Μάμουκα Ἀ., Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος. Τόμοι Α'-ΙΑ', Ἐν Πειραιεῖ 1839, Ἀθήνησι 1852.
- * Ἀρχεῖον Γ. Καραϊσκάκη (1826-1827), Ἀθήναι 1924.
- Θεοτόκη Σπ., Ἀλληλογραφία Ι. Α. Καποδίστρια-Ι. Γ. Εὐνάρδου 1826-1831. Τεύχη Α'-Β', Ἀθήναι 1929-1930.
- Κοντογιάννη Π., Ἱστορικὰ ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, Ἀθήναι 1927.

- Σκούφου Ν., Συλλογή τῶν συνθηκῶν, πρωτοκόλλων καὶ διπλωματικῶν ἐγγράφων τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τόμος Α', Ἐν Ναυπλίῳ 1834.
- Σούτσου Ἀλ., Συλλογή τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δημόσιον δίκαιον τῆς Ἑλλάδος ἀναγομένων ἐπισημῶν ἐγγράφων. Τόμοι 1-2. Ἀθήναι 1858.
- Maurer Georg, Das Griechische Volk... B. 1-3, Heidelberg 1835.
- Prokesch-Osten A., Geschichte des Abfalls der Griechen... B. 1-6, Wien 1867. (Ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις δὲν περιλαμβάνει τὰ ἐγγράφα τῶν τεσσάρων τελευταίων τόμων).
- Orelli V. - Gaspar J., Sammlung Zürich..., 1822.
- Dieterich Karl: Aus Briefen und Tagebüchern zum deutschen Philhellenismus. 1821-1828. Histor.-literar. Schriften Gesellschaft. Hamburg 1928.
- Dieterich Karl, Deutsche Philhellenen in Griechenland 1821-1822. Histor.-literar. Schriftenreihe der Deutsch-Griechischen Geseschaft. Hamburg 1929.
- Papers relative to the affairs of Greece. London 1830.
- Constitutions, Lois, Ordonnances des Assemblées Nationales des Corps Législatifs et du Président de la Grèce, recueillies et traduites par ordre du Gouvernement 1821-1823. Ἀθήναι 1835.
- Strupp Charles, La situation internationale de la Grèce (1821-1917). Zürich 1918.
- Ἀλιβιζάτου Ἀμίλια, Ἀνέκδοτον ἱστορικὸν ἐγγράφον τοῦ Δ. Ὑψηλάντου, περ. «Ἑλληνικά», τ. 8 (1935), σ. 152-154.
- Ἀνωμόμου, Ἱστορικὰ ἐγγράφα τοῦ 21 (ἀπὸ τὸ Ἰστ. Ἀρχ. Κρήτης), περ. «Κρητικὴ Ἔστια», τ. 6-7 (1955, 1956), τεῦχος 51, σ. 31, τεῦχος 52, σ. 30-31, τεῦχος 54, σ. 25-26, τεῦχος 56, σ. 31-32.
- Βέη Ν., Ἐγγράφα ἀφορῶντα εἰς τὴν πολιορκίαν καὶ ἄλωσιν τῆς Τριπόλεως (1821), περ. «Ἀρμονία», τ. Β' (1901), σ. 227-233.
- Χ' Ἀναργύρου Ἀναργ., Τὰ Σπετσιωτικά. Τόμος Α', Ἀθήνησι 1861, τ. Β', ἐν Πειραιεῖ 1925, τ. Γ', ἐν Πειραιεῖ 1926.
- Δεμοδοῦ Τάκη, Ἀνέκδοτα γράμματα τοῦ Νικηταροῦ πρὸς τὸν Καποδίστριαν, «Μεσσηνιακὰ Γράμματα» (1955), σ. 155-172.

- Διαμάντη Κ., Θραῖκες ἀγωνισταὶ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἄρχ. Θρακ. Λαογρ. Γλωσσ. Θησαυροῦ, τ. ΚΖ', (1962-1964), σ.
- Τὰ Ὑδραϊκὰ ἢ Μέρους τῶν ἐν Ὑδρᾷ σωζομένων ἐγγράφων, Ἐν Ἀθήναις 1844.
- Ζαφειρίου Ν., Σαμινακὰ ἐγγραφα, σχετικὰ πρὸς τὴν Ἐπανάστασιν καὶ μεταγενέστερα, περ. «Ἀρχεῖον Σάμου», τ. 5 (1956), σ. 55-83.
- Κοντογιάννη Π., Ἐπιστολαὶ ἀνέκδοτοι Κοραῆ καὶ πρὸς Κοραῆν, περ. «Χιακὰ Χρονικά», τεῦχος Ε', (1923), σ. 3-216.
- Καποδίστρια Ι. Α., Ἐπιστολαὶ . . . ἐκδοθεῖσαι παρὰ Ε. Α. Βετάν . . . μεταφρασθεῖσαι ἐκ τοῦ γαλλικοῦ παρὰ Μιχ. Σχινᾶ. Τόμοι 1-4, Ἀθήνησιν 1840-1843.
- Κοραῆ Ἀδ., Ἐπιστολαὶ . . . ἐπιμελεῖα Ν. Δαμαλά, Τόμος Γ', Ἐν Ἀθήναις 1885.
- Λατῶν Γ., Ἀνέκδοτες ἐπιστολὰς καὶ ἐγγραφα τοῦ 1821. Ἱστορικὰ ντοκουμέντα ἀπὸ τὰ Αὐστριακὰ Ἀρχεῖα, Ἀθήνησι 1958.
- Κώνστα Κ. Ὅταν ἐστένευεν ὁ κλοιὸς (τέσσαρα ἱστορικὰ ἐγγραφα ἀπὸ τῆ β' πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου), περ. «Νέα Ἔστια», τ. 69, (1961), σ. 446-448.
- Λάμπρου Σπ., Χειρόγραφοι ἐφημερίδες τοῦ Ἀγῶνος, περ. «Νέος Ἑλληνομνήμων», τ. Α' (1904), σ. 450-487.
- Λουκοπούλου Δ., Ὁ Ρουμελιώτης καπετάνιος τοῦ 1821 Ἀνδρῆτσος Σαφάκας καὶ τὸ Ἀρχεῖον του, Ἀθήνησι 1931.
- Μαλανδράκη Μ., Νησιωτικὰ Χρονικά. Μέρους Β', περ. «Ἑλληνικά», τ. ΙΑ' (1939), σ. 158-238.
- Μπουμπουλίδου Φ., Εἰδήσεις καὶ κρίσεις περὶ τοῦ Ἀγῶνος 1821-1824, ἐκ τοῦ Ἀρχείου Δ. Ποστολάκα, περ. ΔΙΕΕ, τ. 12 (1957-1958), σ. 14-71.
- Οἰκονομίδου Δ., Ἀγνωστα ἐγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐν Μολδοβλαχία Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 περ. ΔΙΕΕ, τ. 11 (1956), σ. 133-177, τ. 12 (1957-8), σ. 72-102, τ. 13 (1959), σ. 357-383, τ. 15 (1961), σ. 125-148.
- Ἀνέκδοτον χρονικὸν περὶ τῆς ἐν Μολδοβλαχία Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, περ. «Ἀθηναῖ», τ. Ξ', (1956), σ. 69-115.
- Φυσεντζίδου Ν., Ἀνέκδοτοι αὐτόγραφοι ἐπιστολαὶ τῶν διασημοτέρων Ἑλλήνων ὀπλαρχηγῶν καὶ διάφορα πρὸς αὐτοὺς ἐγγραφα τῆς Διοικήσεως, μετ' ἱστορικῶν σημειώσεων, Ἀλεξάνδρεια 1893.

- Πρωτοψάλτη Ἐμμ., Ἀνέκδοτα ἔγγραφα Μιχαήλ Κομνηνοῦ Ἀφεντοῦλιεφ, περ. Ἐπετ. Ἐτ.Κρητ.Σπουδῶν, τ. Β', (1939), σ. 150-176.
- Ἀρχεῖον Δημ. Θέμελη, περιόδ. «Δωδεκανησιακὸν Ἀρχεῖον» τ. Α' (1955), σ. 120-138.
- Ἰγνάτιος Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας (1776-1828) I. Βιογραφία, Ἀθῆναι 1959. II. Ἀλληλογραφία, Ἀθῆναι 1961.
- Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία, Ἀθῆναι 1964.
- Θεοφανίδου Ἰω., Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον, τ. Α'.
- Ξάνθου Ἐμμ., Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, Ἀθ. 1845.
- Ἀνέκδοτον ὑπόμνημα. (ἐκδιδόμενον ὑπὸ Δ. Γρ. Καμπούρογλου), περ. «Ἀρμονία», τ. Β' (1901), σ. 529-540.
- Ξοδιλίου Ἀθ. Ἡ Ἐταιρεία τῶν Φιλικῶν καὶ τὰ πρῶτα συμβάντα τοῦ 1821. Ἀνέκδοτα ἀπομνημονεύματα, Προκηρύξεις, Γράμματα κ.ἄ. κείμενα. (Ἐκδ. Λ. Ι. Βρανούσης καὶ Ν. Κουμαριανός) Ἀθῆναι 1964.
- Βογιατζίδου Γ., Νεοελληνικὰ ἀνέκδοτα (1822-1831), ΔΙΕΕ τ. 7, (1922) σ. 3-64, τ. 8 (1923) σ. 273-311.
- Ἀλληλογραφία Φρουρᾶς Μεσολογγίου (1825-1826), «Βιβλιοθήκη Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους», τόμος Γ', Ἀθῆναι 1964.
- Ἀμάντου Κ., Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ Ἄστιγγος. Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, τ. Γ' (1928), σ. 716-726.
- Μαγγίνα Σπ., Ἱστορικὰ γεγονότα ἀφορῶντα εἰς τὸν ἱερὸν Ἀγῶνα (ἐκ τῶν οἰκογενειακῶν ἐγγράφων Τάτση Μαγγίνα), «Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον», τ. ΙΘ', (1885).
- Ράδου Κ., Φράνκ Ἀμπνεϋ Ἄστιγξ (ἔγγραφα καὶ σημειώσεις περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι), Ἀθῆναι 1917.
- Τὰ κατὰ τὸν ἀοίδιμον πρωταθλητὴν τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἑλλήνων Ἀγῶνος τὸν Παντριάρχη Κων/πόλεως Γρηγόριον τὸν Ε'... συλλεγόμενα καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Γ. Ἀγγελοπούλου, Τόμ. Α', Ἐν Ἀθήναις 1865.
- Κοντογιάννη Π., Ἡ διοίκησις τοῦ Καποδιστριαίου ἐξ ἀνεκδότου αὐστριακῆς ἐκθέσεως. Ἡμερολ. Μεγ. Ἑλλάδος, 1924, σ. 317-325.

- Ἀναστασιάδου Ξεν., Γ. Γεναδίου βίος, ἔργα, ἐπιστολαί. Μέρος Α'—Β', ἐν Παρισίοις 1926.
- Βισβίτζη Ἰακ., Ἡ πολιτικὴ δικαιοσύνη κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν μέχρι τοῦ Καποδιστρίου, Ἀθῆναι 1941.
- Ἐνεπεκίδη Πολ., Ρήγας—Υψηλάντης—Καποδίστριας, Ἀθῆναι 1965.
- Γούδα Ἀν., Βίοι παράλληλοι, τόμοι Α'—Η', Ἀθ. 1869—1876.
- Κοκκίνου Δ., Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, ἔκδοσις τρίτη, τόμοι Α'—ΙΒ' Ἀθῆναι 1956—1960.
- Κυριακοπούλου Ἡλ., Τὰ συντάγματα τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1960.
- Λιγνοῦ Ἀν., Ἱστορία τῆς νήσου Ὑδρας, τόμοι Α'—Γ', Ἀθῆναι 1946—1953.
- Νικοδημοῦ Κ., Ὑπόμνημα περὶ τῆς νήσου τῶν Ὑαρῶν, τόμοι Α'—Β', Ἀθῆναι 1862.
- Οἰκονομίδου Δ., Ὁ Φιλικὸς Γεώργιος Θ. Λεβέντης (πέντε ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ τοῦ πρὸς Ἀλέξανδρον Βιλλαρᾶν), περ. «Πελοποννησιακά», τ. Β' (1957), σ. 58—90.
- Πετρακάκου Δ., Κοινοβουλευτικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, τ. Α', Ἀθ. 1935.
- Ράγκου Ἰω., Ὁ στρατηγὸς Ράγκος κατὰ τὸ 1821, Ἀθῆναι 1891.
- Μελέτη περὶ τῆς ἱερᾶς Ἐπαναστάσεως, ἐρειδομένη ἐπὶ ἐπισημῶν ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν τοῦ 1821, Ἀθῆναι 1902.
- Πρωτοψάλτη Ἐμμ., Ὑπομνήματα συναφῆ Ἰγνατίου μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας καὶ Ἰω. Καποδιστρίου περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος (1821), περ. «Ἀθηνᾶ», τ. Ξ', (1956), σ. 145—182.
- Κριτοβουλίδου Κ., Ἀπομνημονεύματα τοῦ περὶ αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος πολέμου τῶν Κρητῶν 1859.
- Ὀρλάνδου Ἰω. καὶ Λουριώτου Ἀ., Ἀπολογία εἰς τὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τόμος Α', Ἀθῆναι 1839.
- Ὀρλάνδου Ἀν., Ναυτικά, τόμοι Α'—Β', Ἀθῆναι 1869.
- Σταματιάδου Ἐπ., Σαμιακά, τόμος Β', Σάμος 1881.
- Σακελλαρίου Γ. Σακελλαρίου, Φιλικὴ Ἐταιρεία, Ὀδησὸς 1909.
- Σπηλιάδου Ν., Ἀπομνημονεύματα, Τόμοι 1—3, Ἀθήνησιν 1851—1857.
- Τρικούπη Σπ., Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, τ. Α'—Δ', Λονδίνον, 1853—1857 (Γ' ἔκδ. Ἀθῆναι 1888).

- Φιλήμονος Ἰω. Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, Ἐν Ναυπλίῳ 1834.
- Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, τόμοι Α'-Δ', Ἀθῆναι 1859-1861.
- Χιώτου Π., Ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα Ἑπτανήσου. Τόμοι 1-6, Κέρκυρα - Ζάκυνθος 1858-1888.
- Ἱστορία τοῦ Ἰονίου κράτους ἀπὸ συστάσεως αὐτοῦ μέχρις ἐνώσεως. Τόμοι 1-2, Ζάκυνθος 1874-1877.

Ἐφημερίδες τοῦ Ἀγῶνος:

- «Σάλπιγξ Ἑλληνική» φ. 1, 15, 25 Αὐγούστου 1821.
- «Ὁ Φίλος τοῦ Νόμου», Ὑδρα, 10 Μαρτίου 1824 - 27 Μαΐου 1827.
- «Ἑλληνικὰ Χρονικά», Μεσολόγγιον, 1 Ἰανουαρίου 1824 - 20 Φεβρουαρίου 1826.
- «Γενικὴ Ἐφημερίς», Ναύπλιον, ἀπὸ 7 Ὀκτωβρίου 1825.
- «Ἐφημερίς τῶν Ἀθηναίων», Ἀθῆναι, 20 Αὐγούστου 1824 - 15 Ἀπριλίου 1827.

Πλεῖστα ἐγγραφα τοῦ Ἀγῶνος ἀνευρίσκονται εἰς ἱστορικὰς ἐρεῦνας δημοσιευθείσας εἰς παλαιότερα καὶ νεώτερα ἑλληνικὰ περιοδικὰ ἢ ἐπετηρίδας, ὡς «Παρνασσός», «Δελτίον Ἱστ. καὶ Ἐθνολ. Ἐταιρείας», «Πανδώρα», «Ἐβδομάς», «Ἐστία», «Χρυσάλλις», «Νέος Ἑλληνομνήμων» «Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον», «Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος», «Ἑλληνικά», «Ἀθηναῖ», «Νέα Ἐστία», «Μακεδονικά», «Ἡπειρωτικὰ χρονικά», «Κρητικὰ Χρονικά», «Ἐρανιστῆς» κλπ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς οὐδέποτε ἐθεώρησεν ὡς μόνιμον καὶ παγίαν τὴν κατάστασίν του ὑπὸ τὴν τουρκικὴν καταδυνάστευσιν. Οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἀπώλεσε τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνασυντάξεως καὶ τῆς ἀποτινάξεως τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ πρὸς ἔθνικὴν ἀποκατάστασιν, ἀξίαν τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος του, καὶ ἴδρυσιν κράτους κατέχοντος διὰ τοῦ πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ βίου του ἐπαξίως θέσιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συγχρόνου πεπολιτισμένου κόσμου. Ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς τουρκικῆς κατακτῆσεως καὶ καθ' ὅλους τοὺς μετέπειτα αἰῶνας, ἐπαναστάσεις ἐσημειοῦντο ἄνευ διακοπῆς ἀνά τὴν τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα, τὸ δὲ ἐπαναστατικὸν μένος τῶν Ἑλλήνων, τρεφόμενον ἐκ τοῦ μίσους κατὰ τοῦ ξένου τυράννου καὶ τοῦ πόθου τῆς ἀπελευθερώσεως, δὲν κατεσβέσθη οὐδ' ἐκ τῶν τραγικῶν συμφορῶν, αἱ ὁποῖαι ἠκολούθουν ἐκάστην ἀποτυχίαν. Συνεπεῖα τῶν ἀδιαλείπτων ἀπελευθερωτικῶν αὐτῶν κινήματων ἐξωντῶθη διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου σημαντικὸν μέρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἄλλὰ πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἐπαναστατικαὶ ἀπόπειραι δὲν εἶχον ὀλοκληρωτικὸν χαρακτῆρα, πηγάζοντα ἐκ τῆς ὁμοθυμοῦ ἀποφάσεως τοῦ ἔθνους πρὸς ἀντὶ πάσης θυσίας ἀπελευθέρωσιν. Ὅσάκις δὲν ἐπρόκειτο περὶ τοπικῆς ἀνταρσίας Κλεφτῶν καὶ Ἀρματολῶν ἢ ἀπογνώσεως τοῦ πληθυσμοῦ περιοχῆς τινος λόγῳ τῶν καταπίεσεων, αἱ ἐπαναστάσεις τῶν Ἑλλήνων ὠφείλοντο εἰς ὑποκινήσεις ξένων Δυνάμεων (Βενετίας, Ρωσίας, Γαλλικῆς Δημοκρατίας κλπ.), αἱ ὁποῖαι, εὐρισκόμεναι εἰς πόλεμον μὲ τὴν Ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ἐπέδιωκον ἀντιπερισπασμὸν διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τοῦτον τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Διὰ τοῦτο αἱ ὑποσχέσεις των, ἀποβλέπουσαι μόνον εἰς ἐκμετάλλευσιν τοῦ πόθου τῆς ἀπελευθερώσεως, ἐλησμονοῦντο τὴν ἐπομένην, οἰαδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦτο ἡ ἔκβασις τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, μετὰ τὴν εἰρήνευσίν των οἱ Ἕλληνες ἐγκατελείποντο εἰς τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου των.

Ὡς πρώτη πανεθνική ἀπόπειρα πρὸς πολιτικὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ μιᾶς γενικῆς ἐπαναστάσεως ἐκ τῶν σπλάγγων του, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐνεπνεύσθη καὶ ἠθέλησε νὰ ὀργανώσῃ ὁ Ρήγας (Φεραῖος) Βελεστινλῆς (1747-1798). Καὶ ὁ Ρήγας ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐνεργὸν συνδρομὴν τῶν στρατιῶν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ὡς καὶ εἰς συμμετοχὴν τῶν λοιπῶν ὑπὸ τὴν καταδυνάστευσιν τῶν Τούρκων χριστιανικῶν λαῶν, τοὺς ὁποίους ἠθέλην ἀπολαμβάνοντας ἐν πλήρει ἰσότητι τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημοκρατικοῦ πολίτου ἐντὸς τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, τῆς ὁποίας ἐσχεδίαζε τὴν σύστασιν. Ἐν τούτοις, ἐμόχθει νὰ κινήσῃ εἰς ἐπανάστασιν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ εἰς τὰς θυσίας τῶν Ἑλλήνων ἀπέβλεπε διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως. Σχεδὸν πάντες οἱ ἀποδεδειγμένως μεμνημένοι εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ σχέδια ἦσαν Ἕλληνες καὶ ὁμοεθνεῖς του ἦσαν πάντες οἱ ἀκολουθήσαντες αὐτὸν εἰς τὸ μαρτύριον. (Περὶ τῶν ἐπαναστατικῶν σχεδίων καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ρήγα βλ. Ἄ. Δασκαλάκη, Μελέται περὶ Ρήγα Βελεστινλῆ, ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία, ὡς καὶ τὰ κείμενα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐργῶν). Διὰ τοῦτο καὶ ὀρθῶς λογίζεται ὡς τὸ πρῶτον πανεθνικὸν ἐπαναστατικὸν κίνημα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς προμήνυμα καὶ προανάκρουσμα τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Δικαίως δὲ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ Ρήγας ἔλαβε θέσιν βάρδου καὶ πρωτομάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, προδρόμου τοῦ μεγάλου Ἀγῶνος τῆς ἀπελευθερώσεως.

Ἐκ τῶν ἐπαναστατικῶν, λαθραίως δημοσιευθέντων ἐν Βιέννῃ, ἐργῶν τοῦ Ρήγα ἐξέχουσιν θέσιν ἔχει ὁ Θούριος, ἀπαράμιλλον σάλπισμα κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Ἐθέρμανε τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰ μέτεπειτα ἔτη καὶ ἀπετέλεσε ζωογόνον πνοὴν ἐνθουσιασμοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἰδιαιτέραν ἐπίσης σημασίαν ἔχει ἡ ἐπαναστατικὴ προκήρυξις, εἰς τὴν ὁποίαν προβάλλει τὰ ἀπερίγραπτα δεινὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὴν τουρκικὴν καταδυνάστευσιν ὡς κίνητρον ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Ἐξελέξαμεν τὰ δύο αὐτὰ κείμενα ὡς τὰ πλέον χαρακτηριστικὰ τῆς ἐπαναστατικῆς ἀποπέρας τοῦ Ρήγα, ἀλλὰ καὶ ὡς προανακρούσματα τῆς νεοελληνικῆς ἀναγεννήσεως.

Τρία μόλις ἔτη βραδύτερον, ὁ Ἄδ. Κοραῖς ἐξέπεμψεν ἐκ Παρισίων νέα σαλπίσματα ἐνὸς πανεθνικοῦ ἀγῶνος. Ὁ Κοραῖς ἀφιέρωσε τὸν βίον του εἰς τὴν γιγαντιαίαν προσπάθειαν τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους, πιστεύων ὅτι αὕτη θὰ ὠδήγει ἀφεύκτως εἰς τὴν πολιτικὴν ἀναγέννησιν. Ἐξ ἄλλου, ἐθεώρει ἀπαραίτητον, ὅπως προηγηθῇ αὕτη τῆς ἀπελευθερώσεως, ἵνα τοῦτο καταστῇ ὠριμον πρὸς ἰδίαν διακυβέρνησιν μετὰ φιλελευθέρων θεσμῶν καὶ συγκρότησιν κράτους ἀξίου τῶν μεγάλων παραδόσεών του. Ἐν τούτοις, κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὁ Κοραῖς, ἐπηρεασμένος

ὑπὸ τῶν γεγονότων τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ πιστεύσας, ὡς ὁ Ρήγας, ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ στρατοῦ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, κατελήφθη προσκαίρως ὑπὸ ἐπαναστατικοῦ οἴστρου (βλ. Ἄ. Δασκαλάκη, Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων, ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία). Ὅτε δὲ ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης ἐπὶ κεφαλῆς γαλλικῶν δυνάμεων ἐξώρμησε πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καὶ κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον, ἐφαντάσθη ὅτι αἱ γαλλικαὶ στρατιαὶ θὰ συνέχιζον ἐκεῖθεν τὴν προέλασιν πρὸς συντριβὴν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὅτι ἔφθασεν ἡ στιγμή διὰ μίαν γενικὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἀπελευθέρωσιν μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν Γάλλων. Ἔσπευσε νὰ ἐκδώσῃ ἀνωνύμως δύο φυλλάδια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον (1800) περιελάμβανεν ἐν εἴδει πολεμικοῦ θουρίου ἐπαναστατικὸν ποίημα-ῤσμα, τὸ δὲ δεύτερον (1801) πεζὴν παρόρησιν πρὸς τοὺς Ἕλληνας νὰ κινηθοῦν πρὸς γενικὴν ἐπανάστασιν καὶ κατάλυσιν τῆς τουρκικῆς καταδυναστεύσεως μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν Γάλλων μαχομένων ἐν Ἀνατολῇ. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ κείμενα δημοσιεύομεν κατωτέρω.

1

Ο ΘΟΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

Ἐδημοσιεύθη λαθραίως εἰς φυλλάδιον τυπωθὲν εἰς Βιέννην ὑπὸ τοῦ Ρήγα κατὰ τὸ ἔτος 1797, ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἔνθα θὰ ἐκήρυσσε τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἕνα περὶ του μῆνα πρὸ τῆς συλλήψεώς του εἰς τὴν Τεργέστην. Τὸ φυλλάδιον αὐτὸ περιελάμβανε τὸν Θούριον, τὴν ἐπαναστατικὴν προκήρυξιν καὶ τὸ μετὰ τῆς διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου δημοκρατικὸν πολίτευμα, τὸ ὅποιον προώριζε διὰ τὴν ἀναγεννωμένην Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς.

Οὐδὲν ἀντίτυπον τούτου διεσώθη. Ὁ Θούριος εἶχεν ἤδη κυκλοφορήσει χειρόγραφος μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ χειρόγραφος διεσπάρη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Καθ' ὅλην τὴν μετέπειτα περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας ἀπηγγέλλετο ἢ ἐφάλλετο εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, θερμαίνων τὰς ψυχὰς τῶν ὑποδούλων καὶ ὑποκαίων τὸν πόθον τῆς ἀπελευθερώσεως, ἐχρησίμισε δὲ ὡς τὸ σῶνθημα καὶ τὸ ἔναυσμα τῆς μεγάλης ἐθνικῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1821. Θεωρεῖται μέχρι σήμερον ὡς τὸ φλογερότερον καὶ πλέον ἐμπνευσμένον σάλπισμα κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.

Ἐν ἔτος μετὰ τὴν λαθραίαν ἐκτύπωσιν ἐν Βιέννῃ, ἀνεδημοσιεύθη (1798) εἰς Κέρκυραν ὑπὸ τοῦ συντρόφου τοῦ Ρήγα, διαφρονότος τὴν σύλληψιν ἐν Τεργέστῃ, Χριστοφόρον Περραιβοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκδοσις ἐκεῖνη κατεστράφη καὶ εἶχε παραμείνει ἄγνωστος, ἕως ὅτου ἀνευρέθη μοναδικὸν ἀντίτυπον καὶ ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Σπ. Λάμπρου, Μικτὰι σελίδες, Ἰθ. 1905 σ. 643 κ.ε. Γνωστὴ ὡς πρώτη ἐπανεκδοσις εἶναι ἡ γενομένη μετὰ τινων μεταβολῶν ὑπὸ τοῦ Cl. Fauriel, *Chants populaires de la Grèce moderne*, t. 2, Paris 1825, σελ. 15 κ.ε. Κατὰ τὰς μεταγενεστέρως ἐκδόσεις παρελείποντο ἢ μετεβάλλοντο συνήθως οἱ στίχοι οἱ περιλαμβάνοντες παρορμήσεις πρὸς τοὺς λοιποὺς Βαλκανικοὺς λαοὺς διὰ κοινὸν ἀγῶνα. Προέβημεν εἰς πλείστας δημοσιεύσεις τοῦ κειμένου τοῦ Θουρίου, ἄλλας ἐκ παλαιῶν χειρογράφων ἀνευρεθέντων παρ' ἡμῶν εἰς ξένας βιβλιοθήκας καὶ ἄλλας ἐκ τῆς ἀνεδημοσιεύσεως τοῦ κειμένου ὑπὸ Χρ. Περραιβοῦ, μετὰ συμπληρώσεων καὶ ἐρμηνευτικῶν σχολίων. Ἐνταῦθα παραθέτομεν πιστῶς τὸ κείμενον τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ ἔργον μας «Μελέται περὶ Ρήγα Βελεστινῆ», σ. 405 κ.ε., ἔνθα τὰ ἀναλυτικὰ σχόλια, αἱ ἐπεξηγηματικαὶ παρατηρήσεις καὶ αἱ λεπτομερεῖς πληροφορίαι περὶ τῆς διαδόσεως καὶ ἀπηχήσεως, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὡς σάλπισμα τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας καὶ κατὰ τὸν Ἀγῶνα.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΙΣΟΤΗΣ

ΘΟΥΡΙΟΣ

Ἦτοι Ὀρμητικὸς Πατριωτικὸς Ὕμνος πρῶτος, εἰς τὸν Ἦχον

Μία προσαγὴ μεγάλη

Ὡς πότε παλικάρια νὰ ζοῦμεν σὰ στενά,
 Μονάχοι σὰ λιοντάρια, σταῖς ῥάχαις σὰ βουνά ;
 Σπηλιάϊς νὰ κατοικοῦμεν, νὰ βλέπωμεν κλαδιά,
 Νὰ φεύγωμ' ἀπ' τὸν Κόσμον, γιὰ τὴν πικρὴ σκλαβιά ;
 Νὰ χάνωμεν ἀδελφια, Πατρίδα καὶ Γονεῖς,
 Τοὺς φίλους, τὰ παιδιὰ μας κι' ὅλους τοὺς συγγενεῖς ;
 Καλλιῶναι μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ,
 Παρὰ σαράντα χρόνοι σκλαβιά, καὶ φυλακὴ.
 Τί σ' ὠφελεῖ ἂν ζήσης, καὶ εἶσαι στὴ σκλαβιά ;
 Στοχάσου πὼς σὲ ψένουν, καθ' ὥραν στὴ φωτιά.
 Βεζύρης, Δραγουμάνος, Ἀφέντης κι' ἂν σταθῆς,
 Ὁ Τύραννος ἀδίκως, σὲ κάμει νὰ χαθῆς.
 Δουλεύεις ὄλ' ἡμέρα, σὲ ὅ,τι κι' ἂν σοὶ πῆ,
 Κι' αὐτὸς πασχίζει πάλιν, τὸ αἷμά σου νὰ πιῆ.
 Ὁ Σουτζος, κι' ὁ Μουρούζης, Πετράκης, Σκαναβῆς,
 Γκίκας καὶ Μαυρογένης, καθρέπτῃς εἶν' νὰ ἰδῆς.
 Ἄνδρεῖοι Καπετάνοι, Παπάδες, λαϊκοί,
 Σκοτώθησαν κι' Ἀγάδες, μὲ ἄδικον σπαθί.
 Κι' ἀμέτρητ' ἄλλοι τόσοι, καὶ Τοῦρκοι καὶ Ρωμιοί,
 Ζωὴν καὶ πλοῦτον χάνουν, χωρὶς καμμιά ἴφορμή.
 Ἐλάτε μ' ἕναν ζῆλον, σὲ τοῦτον τὸν καιρὸν,
 Νὰ κάμωμεν τὸν ὄρκον, ἐπάνω στὸν Σταυρόν.
 Συμβούλους προκομμένους, μὲ πατριωτισμόν,
 Νὰ βάλωμεν εἰς ὅλα νὰ δίδουν ὄρισμόν.
 Οἱ Νόμοι νᾶν' ὁ πρῶτος καὶ μόνος ὁδηγός,
 Καὶ τῆς Πατρίδος ἕνας νὰ γένη Ἀρχηγός.
 Γιατὶ κι' ἡ ἀναρχία, ὁμοιάζει τὴν σκλαβιά,
 Νὰ ζοῦμε σὰ θηρία, εἶν' πλιὸ σκληρὴ φωτιά.
 Καὶ τότε μὲ τὰ χέρια ψηλὰ στὸν Οὐρανὸν
 Ἄς ποῦμε ἀπ' τὴν καρδιά μας, ἐτοῦτα στὸν Θεόν.

Ἐδῶ συγκάονται οἱ Πατριῶται ὀρθοὶ καὶ ὑψώνοντες τὰς χεῖρας
 πρὸς τὸν οὐρανόν, κάμουν τὸν Ὄρκον.

Ὄρκος κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ἀναρχίας.

ὦ Βασιλεῦ τοῦ κόσμου, ὀρκίζομαι σὲ σέ,
 Στὴν γνώμην τῶν τυράννων, νὰ μὴν ἔλθῳ ποτέ.
 Μήτε νὰ τοὺς δουλεύσω, μήτε νὰ πλανηθῶ,
 Εἰς τὰ ταξίματά τους, γιὰ νὰ παραδοθῶ.
 Ἐν ὄσῳ ζῶ στὸν Κόσμον, ὁ μόνος μου σκοπός,
 Γιὰ νὰ τοὺς ἀφανίσω, θεὸ νᾶναι σταθερός.
 Πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα, συντρίβω τὸν ζυγόν,
 Ἀχώριστος γιὰ νᾶμαι, ὑπὸ τὸν Στρατηγόν.
 Κι' ἂν παραβῶ τὸν Ὄρκον, νὰ ἴστράψῃ ὁ οὐρανός,
 Καὶ νὰ μὲ κατακάψῃ, νὰ γένω σὰν καπνός.

Τέλος τοῦ Ὄρκου.

Σ' Ἀνατολή καὶ Δύσει, καὶ Νότον καὶ Βοριά,
 Γιὰ τὴν Πατρίδα ὅλοι, νᾶχῳμεν μιὰ καρδιά.
 Στὴν πίστιν του καθ' ἕνας, ἐλεύθερος νὰ ζῆ,
 Στὴν δόξαν τοῦ πολέμου, νὰ τρέξῳμεν μαζί.
 Βουλγάροι κι' Ἀρβανῆτες, Ἀρμένιοι καὶ Ρωμηοί,
 Ἀράπιδες καὶ ἄσπροι, μὲ μιὰν κοινὴ ὁρμή,
 Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν, νὰ ζώσωμεν σπαθί,
 Πῶς εἶμασθ' ἀντρωμένοι, παντοῦ νὰ ξακουσθῆ.
 Ὅσ' ἀπ' τὴν τυραννίαν, πῆγαν στὴ ξενητεία,
 Στὸν τόπον του καθ' ἕνας, ἄς ἔλθῃ τώρα πιά.
 Καὶ ὅσοι τοῦ πολέμου, τὴν τέχνην ἀγροικοῦν,
 Ἐδῶ ἄς τρέξουν ὅλοι, τυράννους νὰ νικοῦν.
 Ἡ Ρούμελη τοὺς κράζει, μ' ἀγκάλαις ἀνοιχταῖς,
 Τοὺς δίδει βιὸ καὶ τόπον, ἀξίαις καὶ τιμαῖς.
 Ὡς πότε' Ὀφφικιάλλος, σὲ ξένους Βασιλεῖς ;
 Ἐλα νὰ γίνῃς στῦλος, δικῆς σου τῆς φυλῆς.
 Κάλιο γιὰ τὴν Πατρίδα, κανένας νὰ χαθῆ,
 Ἡ νὰ κρεμάσῃ φοῦντα, γιὰ ξένον στὸ σπαθί.
 Καὶ ὅσοι προσκυνήσουν, δὲν εἶνε πλιὸ ἐχθροί,
 Ἀδέλφια μας θὰ γένουν, ἄς εἶνε κ' ἔθνικοί.
 Μὰ ὅσοι θὰ τολμήσουν, ἀντίκρυ νὰ σταθοῦν,
 Ἐκεῖνοι καὶ δικοὶ μας, ἂν εἶνε ἄς χαθοῦν.
 Σουλλιώταις καὶ Μανιάταις, λιοντάρια ξακουστά,
 Ὡς πότε σταῖς σπηλιαῖς σας, κοιμᾶστε σφαλιστά ;
 Μαυροβουνιοῦ καπλάνια, Ὀλύμπου σταυραετοί,

Κι' Ἀγράφων τὰ ξευτέρια, γεννῆτε μιὰ ψυχή.
 Ἄνδρεῖοι Μακεδόνες, ὀρμήσετε γιὰ μιὰ,
 Καὶ αἶμα τῶν τυράνων, βουφήσετε σὰ θεριά.
 Τοῦ Σάββα καὶ Δουνάβου, ἀδέλφια Χριστιανοί,
 Μὲ τ' ἄρματα στὸ χέρι, καθ' ἓνας ἄς φανῆ.
 Τὸ αἶμά σας ἄς βράσῃ μὲ δίκαιον θυμόν,
 Μικροὶ μεγάλ' ὁμῶστε, τυράνου τὸν χαμόν.
 Λεβέντες ἀντριωμένοι, Μαυροθαλασσινοί,
 Ὁ βάρβαρος ὡς πότε, θὲ νὰ σᾶς τυραννῆ.
 Μὴ καρτερῆτε πλέον, ἀνίκητοι Λαζοί,
 Χωθῆτε στὸ μπογάζι, μ' ἐμᾶς καὶ σεῖς μαζί.
 Δελφίνα τῆς θαλάσσης, ἀζδέρια τῶν Νησιῶν,
 Σὰν ἀστραπή χυθῆτε, κτυπᾶτε τὸν ἐχθρόν.
 Τῆς Κρήτης καὶ τῆς Νίδρας θαλασσινὰ πουλιά,
 Καιρὸς εἶν' τῆς Πατρίδος, νὰ κοῦστε τὴν λαλιά.
 Κι' ὅσ' εἴστε στὴν Ἀρμάδα σὰν ἄξια παιδιά,
 Οἱ Νόμοι σᾶς προστάζουν, νὰ βάλλετε φωτιά.
 Μ' ἐμᾶς κ' ἐσεῖς Μαλτέζοι, γεννῆτ' ἓνα κορμί,
 Κατὰ τῆς Τυραννίας, ριχθῆτε μὲ ὀρμή.
 Σᾶς κρᾶζει ἡ Ἑλλάδα, σᾶς θέλει σᾶς πονεῖ,
 Ζητᾷ τὴν συνδρομὴν σας, μὲ μητρικὴν φωνή.
 Τί στέκει Πασβαντζόγλου, τόσον ἐκστατικός ;
 Τεινάξου στὸ Μπαλκάνι, φώλιασε σὰν ἀητός.
 Τοὺς μπούφους καὶ κοράκους, καθόλου μὴ ψηφᾶς,
 Μὲ τὸν ραγιά ἐνώσου, ἂν θέλεις νὰ νικᾶς.
 Σηλίστρα καὶ Μπραῖλα, Σμαῖλι καὶ Κυλί,
 Μπενδέρι καὶ Χωτῆνι, ἐσένα προσκαλεῖ.
 Στρατεύματά σου στείλε, κ' ἐκεῖνα προσκυνοῦν.
 Γιατί στὴν τυραννίαν, νὰ ζήσουν δὲν μποροῦν.
 Γιουρτζεῖ πλιά μὴ κοιμᾶσαι, συκώσου μὲ ὀρμήν,
 Τὸν Μπρούσια νὰ μοιάσης, ἔχεις τὴν ἀφορμήν.
 Καὶ σὺ ποῦ στὸ Χαλέπι, ἐλεύθερα φρονεῖς,
 Πασιᾶ καιρὸν μὴ χάνεις, στὸν κάμπον νὰ φανῆς.
 Μὲ τὰ στρατεύματά σου, εὐθὺς νὰ σηκωθῆς,
 Στῆς Πόλης τὰ φερμάνια, ποτὲ νὰ μὴ δοθῆς.
 Τοῦ Μισιργιοῦ ἀσλάνια, γιὰ πρώτη σας δουλιά,
 Δικὸν σας ἓνα Μπέϊ, κάμετε Βασιλιά.
 Χαράτζι τῆς Αἰγύπτου, στὴν Πόλ' ἄς μὴ φανῆ,
 Γιὰ νὰ ψοφήσ' ὁ λύκος, ὅπου σᾶς τυραννεῖ.
 Μὲ μιὰ καρδίαν ὅλοι, μία γνώμην, μία ψυχή,

Κτυπάτε τοῦ τυράννου, τὴν ρίζαν νὰ χαθῆ.
 Νανάψωμεν μιὰ φλόγα, σὲ ὅλην τὴν Τουρκιά,
 Νὰ τρέξ' ἀπὸ τὴν Μπόσνα, καὶ ὡς τὴν Ἀραπιά.
 Ψηλά στὰ μπαϊράκια, συκῶστε τὸν Σταυρόν,
 Καὶ σὰν ἀστροπελέκια, κτυπάτε τὸν ἐχθρόν.
 Ποτὲ μὴ στοχασθῆτε, πῶς εἶναι δυνατός,
 Καρδιοκτυπᾶ καὶ τρέμει, σὰν τὸν λαγὼ κι' αὐτός.
 Τρακόσιοι Γκιρζιαλίδες, τὸν ἔκαμαν νὰ διῆ,
 Πῶς δὲν μπορεῖ μὲ τόπια, μπροστά τους νὰ εὐγῆ.
 Λοιπὸν γιατί ἀργῆτε, τί στέκεσθε νεκροί;
 Ξυπνήσατε μὴν εἰσθε, ἐνάντιοι κ' ἐχθροί.
 Πῶς οἱ Προπάτορές μας, ὀρμούσαν σὰν θεριά,
 Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἴπηδοῦσαν στὴ φωτιά.
 "Ἐτζι κ' ἡμεῖς, ἀδέλφια, ν' ἀρπάξωμεν γιὰ μιὰ
 Τᾶρματα, καὶ νὰ βγοῦμεν ἀπ' τὴν πικρὴ σκλαβιά.
 Νὰ σφάξωμε τοὺς λύκους, ποῦ τὸν ζυγὸν βαστοῦν,
 Καὶ Χριστιανούς καὶ Τούρκους, σκληρὰ τοὺς τυραννοῦν.
 Στεργιάς καὶ τοῦ πελάγου, νὰ λάμψη ὁ Σταυρός,
 Κ' εἰς τὴν δικαιοσύνην, νὰ σκύψη ὁ ἐχθρός.
 Ὁ κόσμος νὰ γλυτώσῃ, ἀπ' αὐτὴν τὴν πληγὴ,
 Κ' ἐλεύθεροι νὰ ζῶμεν, ἀδέλφια εἰς τὴν Γῆ.

2

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ρήγα εἰς τὸ ὡς ἀνωτέρω λαθραίως τυπωθὲν ἐν Βιέννῃ ἐπαναστατικὸν φυλλάδιον, ἐν εἶδει εἰσηγήσεως εἰς τὸ ἀκολουθοῦν πολιτευμα, τοῦ ὁποίου καὶ ὁ τίτλος εἶχε τεθῆ ἄνωθεν ταύτης: «Νέα πολιτικὴ διοίκησις τῶν κατοίκων τῆς Ρούμελης, τῆς Μ. Ἀσίας, τῶν Μεσογείων νήσων καὶ τῆς Βλαχομπογδανίας». Ἦτο γνωστὴ ἐκ τῶν πληροφοριῶν τῆς αὐστριακῆς δικαιοσύνης, ἣ ὁποία ἐνήργησε τὰς ἀνακρίσεις μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Ρήγα καὶ τῶν συντρόφων του (βλ. Αἰμ. Λεγκράν - Σπ. Λάμπρου, Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ Ρήγα Βελεστινῆ, Ἄθ. 1891, καὶ Κ. Ἀμάντων, Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ Ρήγα Βελεστινῆ, Ἄθ. 1930). Λόγω τῆς δομῆς καὶ τῆς παραστατικῆς δραματικότητος, μετὰ τῆς ὁποίας περιγράφει τὰ δευὰ τῆς ξένης καταδυναστεύσεως, ἀλλὰ καὶ λόγω τῶν ἐμπρηστικῶν παρορμήσεων πρὸς ὑποκίνησιν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀπετέλεσεν ἐν τῶν πλέον ἐπιβαρυντικῶν στοιχείων κατὰ τοῦ Ρήγα. Τὸ ἀνευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Π. Χιώτου καὶ δημοσιευθὲν ἐν περ. «Παρθενὸν» 1881 κείμενον τοῦ Πολιτεύματος περιελάμβανε καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν προκήρυξιν. Τὸ κατωτέρω παρατιθέμενον κείμενον τῆς ἐπαναστατικῆς προκηρύξεως ἐδημοσιεύθη παρ' ἡμῶν (Ἄ. Δασκαλάκη, Μελέται περὶ Ρήγα Βελεστινῆ, σ. 74 κ.έ.) ὁμοῦ μετὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ μετὰ πολλῶν ἐπεξηγηματικῶν παρατηρήσεων, βάσει τῆς ἐκδόσεως Π. Χιώτου, ἀλλὰ καὶ χειρογράφου τοῦ 1809, ἀνευρεθέντος παρ' ἡμῶν εἰς τὰ ἐν Βουκουρεστίῳ ἀρχεῖα τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ

Ἐλευθερία, Ἰσοτιμία, Ἀδελφότης.

ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Ὁ λαὸς ἀπόγονος τῶν Ἑλλήνων, ὅπου κατοικεῖ τὴν Ρούμελην, τὴν Μικράν Ἀσίαν, τὰς Μεσογείους νήσους, τὴν Βλαχομπογδανίαν, καὶ ὅλοι ὅσοι στεναῶσιν ὑπὸ τὴν δυσφορωτάτην τυραννίαν τοῦ Ὄθωμανικοῦ βδελυρωτάτου δεσποτισμοῦ, ἣ ἐβιάσθησαν νὰ φύγουν εἰς ξένα βασίλεια διὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὸν δυσβάστακτον καὶ βαρὺν αὐτοῦ ζυγόν, ὅλοι, λέγω, Χριστιανοὶ καὶ Τοῦρκοι, χωρὶς κανένα ξεχωριστὸν θρησκείας (ἐπειδὴ ὅλοι πλάσματα Θεοῦ εἶνε καὶ τέχνα τοῦ πρωτοπλάστου), στοχαζόμενοι, ὅτι ὁ τύραννος ὀνομαζόμενος σουλτάνος κατέπεσεν ὀλοτελῶς εἰς τὰς βρωμερὰς θηλυμανεῖς ὀρέξεις του, ἐπερικυκλώθη ἀπὸ εὐνοῦχους καὶ αἰμοβόρους ἀμαθεστάτους αὐλικούς, ἐλησμόνησε καὶ κατεφρόνησε τὴν ἀνθρωπότητα, ἐσκληρύνθη ἡ καρδία του

κατὰ τῆς ἀθωότητος καὶ τὸ πλέον ὠραιότερον βασίλειον τοῦ κόσμου, ὅπου ἐκθειάζεται πανταχόθεν ἀπὸ τοὺς σοφοὺς, κατήντησεν εἰς μίαν βδελυρὰν ἀναρχίαν, τόσον, ὥστε κανένας, ὅποιασδήποτε τάξεως καὶ θρησκείας, δὲν εἶνε σίγουρος μήτε διὰ τὴν ζωὴν του, μήτε διὰ τὴν τιμὴν του, μήτε διὰ τὰ ὑποστατικά του. Ὁ πλέον ἡσυχος, ὁ πλέον ἀθῶος, ὁ πλέον τίμιος πολίτης κινδυνεύει κάθε στιγμὴν νὰ γίνῃ ἔλεεινὴ θυσία τῆς τυραννικῆς φαντασίας, ἢ τῶν ἀγρίων τοποτηρητῶν καὶ ἀναξίων μεγιστάνων τοῦ τυράννου, ἢ τέλος (ὅπερ συνεχέστερον συμβαίνει), τῶν κακοτρόπων θηριωδιστῶν μιμητῶν του χαϊρόντων εἰς τὸ ἀτιμώρητον κρίμα, εἰς τὴν σκληροτάτην ἀπανθρωπότητα, εἰς τὴν φονοκτονίαν, χωρὶς καμμίαν ἐξέτασιν, χωρὶς καμμίαν κρίσιν. Οὐρανέ, ἐσὺ εἶσαι ἀπροσωπόληπτος μάρτυς τῶν τοιούτων κακουργημάτων. Ἥλιε, ἐσὺ βλέπεις καθημερινῶς τὰ τοιαῦτα θηριώδη τολμήματα. Γῆ, ἐσὺ ποτίζεσαι ἀδικόπως ἀπὸ τὰ ρεῖθρα τῶν ἀθῶων αἱμάτων. Ποῖος ἔχει στόμα νὰ μὲ εἰπῇ τὸ ἐναντίον; ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ὁ τίγρις ὁμόψηφος τῶν τοσοῦτων ἀνομημάτων; ἄς εὐγῆ, εἰς τὸ παρόν, καὶ διὰ πολέμιόν του μάρτυρα, θέλει ἀποκτήσῃ ὅλην τὴν κτίσιν, ἣτις ἀγλώσσωσ γογγῶ διὰ τοὺς ἀδίκους φῶδε ἐκχουνομένους ρύακας τῶν ἀθῶων αἱμάτων.

Ὁ μέχρι τοῦδε, λέγω, δυστυχῆς οὗτος λαὸς βλέποντας, ὅτι ὅλοι του αἱ θλίψεις καὶ ὀδύνη, τὰ καθημερινὰ δάκρυά του, ὁ ἀφανισμὸς του, προέρχονται ἀπὸ τὴν κακὴν καὶ ἀχρευστάτην διοίκησιν, ἀπὸ τὴν στέρησιν καλῶν νόμων, ἀπεφάσισεν ἐνανδριζόμενος μίαν φορὰν νὰ ἀτενίσῃ πρὸς τὸν οὐρανόν, νὰ ἐγείρῃ ἀνδρείως τὸν καταβεβαρημένον τράχηλόν του καὶ ἐνοπλίζοντας ἐμμανῶς τοὺς βραχίονάς του μὲ τὰ ἄρματα τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας νὰ ἐκβοήσῃ μεγαλοφῶνως ἐνώπιον πάσης τῆς Οἰκουμένης, μὲ βροντώδη κραυγὴν τὰ ἱερὰ καὶ ἄμωμα δίκαια, ὅπου θεόθεν τῷ ἐχαρίσθησαν διὰ νὰ ζήσῃ ἡσύχως ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Ὅθεν διὰ νὰ ἠμποροῦν ὁμοθυμαδὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι νὰ συγκρίνωσι πάντοτε μὲ ἄγρυπνον ὄμμα τὰ κινήματα τῆς διοικήσεως τῶν διοικούντων, μὲ τὸν σκοπὸν τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν νομοθεσίας, ἐκτινάζοντες ἀνδρικῶς τὸν οὐτιδανὸν ζυγὸν τοῦ δεσποτισμοῦ, καὶ ἐναγκαλιζόμενοι τὴν πολυτιμον ἐλευθερίαν τῶν ἐνδόξων προπατόρων των· νὰ μὴν ἀφθῶσιν οὐδέποτε νὰ καταπατῶνται ὡς σκλάβοι εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ τὴν ἀπάνθρωπον τυραννίαν· νὰ ἔχῃ ἕκαστος ὡσὰν λαμπρὸν καθρέπτην ἐμπροστά εἰς τὰ ὄμματα του τὰ θεμέλια τῆς ἐλευθερίας, τῆς σιγουρότητος καὶ τῆς εὐτυχίας του· νὰ γνωρίζουν ἐμφανέστατα οἱ κριταί, ποῖον εἶνε τὸ δυσαστόφευκτον χρέος των πρὸς τοὺς κρινόμενους ἐλευθέρους κατοίκους· καὶ οἱ νομοθέται καὶ πρῶτοι τῆς διοικήσεως τὸν εὐθύτατον κανόνα, καθ' ὃν πρέπει νὰ ρυθμίζεται καὶ ν' ἀποβλέπῃ τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς εὐδαιμονίαν τῶν πολιτῶν.

Κηρύττεται λαμπροφανῶς ἡ ἀκόλουθος δημοσίαι φανέρωσις τῶν πολυτίμων δικαίων τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοῦ ἐλευθέρου κατοίκου τοῦ βασιλείου.

3

ΤΟ « ἈΣΜΑ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ » ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Ἐδημοσιεῖθη ἐν Παρισίοις τὸ ἔτος 1800 εἰς ἀνώνυμον φυλλάδιον φέρον τίτλον « Ἄσμα πολεμιστήριον τῶν ἐν Αἰγύπτῳ περὶ ἐλευθερίας μαχομένων Γραικῶν. Ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον ἑλληνικῇ τοπογραφίᾳ ΑΩ », σελ. 16, εἰς 16ον. Ὅπισθεν τοῦ διακεκοσμημένου διὰ πολεμικῶν ἐμβλημάτων καὶ δάφνης τίτλου τὸ ἐπίγραμμα « Ποιῆν ἢ τίσεις Γραικῶν στρατῶ οὐδ' ἀπαλύξεις. ». Σελ. 3-11 τὸ κείμενον τοῦ Ἄσματος. Σελ. 12-16 ἢ εἰς πεζὸν γαλλικὴ μετάφρασις μὲ τὸν τίτλον « Chant de guerre des Grecs qui combattent en Égypte pour la cause de la liberté ». Κατὰ τὸν τίτλον τὸ ἄσμα τοῦτο θὰ ἐχρησίμευεν ὡς ὁ πολεμικὸς παιὰν τοῦ μικροῦ ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ σώματος (légion grecque), τὸ ὁποῖον εἶχε συγκροτηθῆ ὑπὸ τοῦ Βοναπάρτου ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ γαλλικῆς στρατιᾶς. Ἄλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι, ἐπρόκειτο περὶ ἐπαναστατικοῦ κηρύγματος κινουῦντος τοὺς Ἕλληνας πρὸς πατριωτικὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Γάλλων. Ὁ Κοραῆς, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ποιητής, ἔγραψε δὲ τὸ ποίημα αὐτὸ ὑπὸ τὸ κράτος προσκαιρῶν ἐνθουσιασμῶν, οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ τούτου, οὐδ' ἄλλως πως ἀνεγνώρισε τὴν πατρότητα. Ἄλλ' ἐξ ἐπιστολῶν του καὶ ἄλλων σαφῶν ἐνδείξεων καθίσταται ἀναμφισβήτητον, ὅτι πρόκειται περὶ ἔργου τοῦ Κοραῆ. Τὸ ἔτος 1821, εὐθὺς μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς φυλλάδιον φέρον τίτλον « Σάλπισμα Ἑλληνοσωτήριον », ἐκδοθὲν ἐν Παρισίοις, πιθανώτατα ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολοπούλου, τὸ « Ἄσμα Πολεμιστήριον » ἀνεδημοσιεῖθη, ἀλλὰ παραλειφθέντων ἢ ἀντικατασταθέντων τῶν στίχων, οἱ ὁποῖοι ἀνεφέροντο εἰς τὴν συνεργασίαν μετὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Γάλλων καὶ τὴν Γαλλογραικικὴν συμμαχίαν, ἐφ' ὅσον οὗτοι ἐστεροῦντο πλέον ἐπικαίρου νοήματος. Τὸ ἐπαναστατικὸν αὐτὸ ποιητικὸν ἔργον τοῦ Κοραῆ ἦτο ἱκανῶς γνωστὸν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Τουρκοκρατίας, εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπηγγέλλετο ἢ ἐφάλλετο εἰς τὰ στρατόπεδα ὑπὸ τῶν μαχητῶν τῆς ἐλευθερίας. Βλ. ἐκτενῶς περὶ τούτου εἰς Ἀ. Δασκαλάκη, Ἀδαμάντιος Κοραῆς, σ. 112 κ.έ., ἔνθα καὶ ἐκτενὴς βιβλιογραφία.

ἈΣΜΑ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ

α'.

Φίλοι μου συμπατριῶται,
 δοῦλοι νᾶμεθα ὡς πότε
 τῶν ἀχρείων Μουσουλμάνων
 τῆς Ἑλλάδος τῶν τυράννων ;

Ἐκδικήσεως ἡ ὄρα
 ἔφθασεν, ὦ φίλοι, τώρα
 ἡ κοινὴ πατρίς φωνάζει,
 καὶ μὲ δάκρυα μᾶς κράζει.
 Τέκνα μου, Γραικοὶ γενναῖοι,
 δράμετ' ἄνδρες τε καὶ νέοι
 συναθροίσθητε συμφώνως,
 κ' εἴπετε, μεγαλοφώνως,
 ἀσπαζόμεν' εἰς τὸν ἄλλον
 μ' ἐνθουσιασμὸν μεγάλον.
 "Ἐως πότε τυραννία ;
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

β'.

Μὲ μεγάλην ἀφροσύνην
 τῶν Γραικῶν καὶ καταισχύνην,
 Τοῦρκος, φεῦ ! μᾶς ἐτυράννει,
 καὶ ἄλλοῦ που δὲν ἐφάνη
 τόση βία κ' ἀδικία,
 τόση καταδυναστεία.
 Τῶν ἀχρειστάτων Τοῦρκων,
 τῶν ἀγρίων Μαμελούκων
 ἦσαν, ὅλα εἰς τὰς χεῖρας
 κ' ἂν ἀπέθνησκε τῆς πείνας
 ὁ Γραικὸς ἐσιωποῦσε
 νὰ λαλήσῃ δὲν τολμοῦσε.
 "Ἐως πότε Μουσουλμάνους
 ὑποφέρομεν τυράννους ;
 "Ἐως πότε ἡ δουλεία ;
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

γ'.

Ποῦ νῦν τέχνη ; ποῦ ἐπιστήμη,
 τῶν Γραικῶν ἡ τόση φήμη ;
 Κατηργήθησαν, φεῦ ! ὅλα
 κ' ἄντ' αὐτῶν πάσχομεν τώρα
 Μουσουλμάνων τυραννίαν,
 ἀθυμίαν καὶ πτωχείαν,

βάσανα, μόχθους καὶ πόνους,
 μάστιγας, σφαγὰς καὶ φόνους,
 καὶ ξενιτευμὸν Πατρίδος,
 στερευμὸν πάσης ἐλπίδος.
 "Ὅλ' αὐτὰ συλλογισθῆτε,
 τοὺς προγόνους μιμηθῆτε,
 ὦ Γραικοὶ ἀνδρειωμένοι,
 κ' εἶπατ' ὅλοι ἐνωμένοι.
 "Ἐὼς πότε τυραννία ;
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

δ'.

Τῶν Γραικῶν τὸ μέγα γένος,
 τὸ ἐξακουσμένον ἔθνος
 εἰς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν,
 ὡς νὰ μὴν ᾔην εἰς τὴν φύσιν
 μήτ' ἀκούεται καθόλου
 ἐξ ἑνὸς ὡς ἄλλου πόλου.
 Ταῦτα κάμν' ἡ τυραννία
 Μουσουλμάνων ἢ ἀγρία.
 Ἀλλὰ ἦλθε τέλος πάντων
 μεταξὺ τόσων συμβάντων
 ἐκδικήσεως ἡ ὥρα,
 κ' οἱ Γραικοὶ φωνάζουν τῶρα
 ἀλαλάζοντες μὲ κρότον·
 "Ἐλαμψε μετὰ τὸν σκότον,
 ἔλαμψεν ἡ σωτηρία·
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

ε'.

Εἰς τυράννων τὴν θυσίαν,
 ἅπαντες μὲ προθυμίαν
 ἔρχοντ' ἄλλος ἀλλαχόθεν,
 τῆς Ἑλλάδος πανταχόθεν.
 Ὡς εἰς ἐορτὴν συντρέχουν,
 ὡς πανήγυριν τὴν ἔχουν·
 καὶ δὲν στέργεται κανένας
 ἀπ' αὐτοὺς μικρὸς ἢ μέγας

ἔξοπίσω ν' ἀπομείνη,
 εἶναι, λέγει, καταισχύνη.
 Τοὺς υἱοὺς των οἱ πατέρες
 ἐγκαρδιόνουν κ' αἱ μητέρες.
 Εὖγε, τέκνα μου, τοὺς λέγουν,
 κ' εἰς τὸν πόλεμον τοὺς στέλλουν.
 "Ἐως πότε ἡ δουλεία ;
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

στ'.

Τὰ σπαθιά των γυμνωμένα
 πρὸς τὸν οὐρανὸν στρεμμένα,
 σταυρωμένα τὰ κλονοῦσι
 ὥστε νὰ σπινθοβολοῦσι·
 κ' ἀσπαζόμεν' εἰς τὸν ἄλλον
 ἔρκον κάμνουσι μεγάλον
 τότε μόνον νὰ τ' ἀφήσουν,
 ὅταν τοὺς ἐχθροὺς νικήσουν.
 Ναί, μὰ Πίστιν, μὰ Πατρίδα !
 μὰ τὴν εἰς Θεὸν ἐλπίδα !
 Τῆς Ἑλλάδος πρὶν ἡ δόξα,
 μὲ τῶν τέκνων τῆς τὰ τόξα,
 θέλει πάλιν ἐπιστρέψει,
 νέους ἥρωας νὰ στέψῃ.
 "Ἐως πότε τυραννία ;
 Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

ζ'.

Τρόπαια τοῦ Μαραθῶνος
 δὲν ἠφάνισεν ὁ χρόνος
 οὐδὲ Σαλαμῆνος ἔργα
 τῶν Ἑλλήνων θαῦμα μέγα !
 Οἱ Γραικοὶ τ' ἀνιστοροῦνται,
 καὶ καλὰ τὰ ἐνθυμοῦνται.
 Πρόγονοὶ των εἶν' ὁ Μίνως,
 καὶ Λυκοῦργος, Σόλων, 'κεινος,
 Μιλτιάδης, Λεωνίδας,
 μετ' αὐτῶν ὁ Ἀριστείδης,
 καὶ Θεμιστοκλῆς ὁ μέγας·
 ὡς αὐτοί, ἄλλος κανένας.

Σιωπῶ τοσούτους ἄλλους
ἄνδρας θαυμαστοὺς μεγάλους.

"Ἐως πότε ἡ δουλεία ;
Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

η'.

Τούτους οἱ Γραικοὶ μιμοῦνται,
Τούρκους πλέον δὲν φοβοῦνται·
τὴν ζωὴν καταφρονοῦσι,
τοὺς τυράννους δὲν ψηφοῦσι
παρὰ νὰ ὑποταχθῶσι,
προτιμοῦν νὰ φονευθῶσι.

Εἰς Γραικοὺς κόποι καὶ πόνοι
εἶν' οὐδέν· μόνοι καὶ μόνοι
τοὺς ἐχθροὺς νὰ πολεμήσουν,
δύνανται νὰ τοὺς νικήσουν.

Ἄλλὰ τί δὲν θέλει κάμη
ὅταν μετ' αὐτῶν οἱ Γάλλοι
ἐνωθῶσιν εἰς ἓν σῶμα ;
Δὲν φοβοῦνται πλέον πτῶμα.

"Ἐως πότε ἡ τυραννία ;
Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

θ'.

Θαυμαστοί, γενναῖοι Γάλλοι,
κατ' ἐσᾶς δὲν εἶναι ἄλλοι,
πλὴν Γραικῶν, ἀνδρειωμένοι
κ' εἰς τοὺς κόπους γυμνασμένοι.
Φίλους τῆς ἐλευθερίας

τῶν Γραικῶν τῆς σωτηρίας,
ὅταν ἔχωμεν τοὺς Γάλλους
τίς ἡ χρεία ἀπὸ ἄλλους ;

Γάλλοι καὶ Γραικοὶ δεμένοι,
μὲ φίλιαν ἠνωμένοι,
δὲν εἶναι Γραικοὶ ἢ Γάλλοι,
κράζοντες· ἀφανισθήτω
κ' ἐκ τῆς γῆς ἐξαλειφθήτω

ἡ κατάρτος δουλεία.
Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

4

ΤΟ «ΣΑΛΠΙΣΜΑ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ» ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Ἐδημοσιεύθη ἐν Παρισίοις τὸ ἔτος 1801 εἰς ἀνόνομον φυλλάδιον φέρον τίτλον «Σάλπισμα Πολεμιστηρίον. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τῆς ἑλληνικῆς τυπογραφίας Ἀτρομήτου τοῦ Μαραθωνίου Χ[Η] ΗΗΗΗ», σελ. 23 εἰς 8ον. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τίτλου, φέροντος ὡς κοσμήματα πολεμικὰ ἐμβλήματα, εἶναι ἀναγεγραμμένον τὸ ἐκ τοῦ Σοφοκλέους (Ἄντιγ. 182) ἀπόφθεγμα «Μεῖζον ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ Πάτρας - φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω». Μετὰ τὸν τίτλον χωριστὸν φύλλον περιλαμβάνει θαυμασίαν χαλκογραφίαν, παριστάνουσαν τὴν Ἑλλάδα ἡμίγυμον ἐν μέσῳ κατερειπωμένων μημιέων τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, μὲ ἐσχισμένα ἐνδύματα καὶ γέμουσαν πληγῶν, πλησίον δὲ αὐτῆς Τοῦρκον κραδαίνοντα γυμνὴν σπάθην. Κάτωθι τῆς εἰκόνης : «ὦ μοι ἐγὼ πανάποτος, ἐπεὶ μ' ἔλε δούλιον ἡμαρ». Μολονότι στρέφεται καὶ πρὸς τοὺς «ἐν Αἰγύπτῳ εὐρισκομένους Γραικοὺς», τοὺς μαχομένους ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Βοναπάρτου, ὁμιλεῖ δὲ καὶ περὶ «Γαλλογραικικῆς συμμαχίας», διὰ τοῦ «Σαλπίσματος Πολεμιστηρίου» ὁ Κοραῆς, ἐν ὀνόματι τῆς κοινῆς πατρίδος, καλεῖ τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐπανάστασιν πρὸς συντριβὴν τῆς τουρκικῆς τυραννίας καὶ ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας. Ἀντιθέτως πρὸς τὸ Ἄσμα, τοῦ «Σαλπίσματος» τὴν πατρότητα οὐδέποτε ἠρονήθη ὁ Κοραῆς, ἀνεγνώρισε δὲ αὐτὴν ρητῶς ἐν τῇ «Ἀυτοβιογραφίᾳ».

Τὸ ἔτος 1821, εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως, προέβη εἰς δευτέρῳ ἔκδοσιν γενομένην δῆθεν ἐν Πελοποννήσῳ μετὰ προσθηκῶν εἰς τὸ τέλος, ἣ ὁποία διεσπάρη ἀνὰ τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐδημοσιεύθη ἐν Παρισίοις εἰς ἰδιαιτέρον φυλλάδιον ἐν γαλλικῇ μεταφράσει (*Appel aux Grecs. Traduit du grec moderne d'Atromète, natif de Marathon, avec la proclamation d'Ypsilanti aux Français*) μετ' εἰσαγωγῆς καὶ σχολίων. Περὶ τοῦ «Σαλπίσματος Πολεμιστηρίου» καὶ τῶν ἐπανεκδόσεων τούτου βλ. ἔκτενῶς εἰς Ἄ. Δασκαλάκη, Ἀδαμάντιος Κοραῆς, σ. 192 κ.ἑ. καὶ 355 κ.ἑ.

ΣΑΛΠΙΣΜΑ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ἄδελφοί, φίλοι καὶ συμπατριῶται, ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ γενναῖοι τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἑλληνικοῦ γένους ὑπέρμαχοι, οἱ κατὰ τὴν Αἴγυπτον εὐρισκόμενοι Γραικοί, καὶ ὅσοι ἄλλοι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ καὶ ἀλλαχοῦ διατρίβετε, προσμένοντες τὸν ἀρμόδιον καιρὸν τῆς κοινῆς τοῦ γένους ἐλευθερίας, Ἀξιωματικοὶ τε καὶ στρατιῶται πάσης τάξεως καὶ παντὸς βαθμοῦ, χαίρετε, ἐπειδὴ

ἡ χαρὰ σας εἶναι κοινὴ χαρὰ ὄλων τῶν Γραικῶν ὑγιαίνετε, ἐπειδὴ ἡ ὑγεία σας εἶναι κοινὴ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος.

“Ὅσα, φίλοι καὶ ἀδελφοί, ἀναγνώσετε εἰς τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν, μὴ τὰ νομίζετε συμβουλὰς ἰδικὰς μου, ἀλλ’ ἐλευσιολογίας καὶ παράπονα τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα βλέπετε, διότι ἄλλα δὲν γράφω πλὴν ὅσα ἤθελε σὰς εἰπεῖ ἡ κοινὴ μήτηρ ἡμῶν καὶ πατρίς, ἡ δυστυχὴς Ἑλλάς, ἃν ἐλάμβανε φωνὴν καὶ γλῶσσαν. Φαντάσθητε λοιπόν, ὅτι ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἡμετέραν μητέρα τὴν παλαιὰν ἐκείνην καὶ περίφημον εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας Ἑλλάδα, ἡ ὁποία μὲ μαῦρα καὶ ἐξεσχισμένα φορέματα, εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος πληγωμένη ἀπὸ τοὺς βαρβάρους τυράννους, μὲ λυτούς τῆς κεφαλῆς τοὺς πλοκάμους, ἀνυπόδητος καὶ σχεδὸν γυμνὴ, ὀδυρομένη καὶ κλαίουσα τὴν ἀθλίαν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἔρριψεν ἡ θηριότης τῶν Τούρκων, τρέχει πρὸς ἡμᾶς τὰ τέκνα τῆς, μᾶς δεῖχνει τὰ κατεσχισμένα τῆς φορέματα, μίαν πρὸς μίαν μᾶς ἀνακαλύπτει τὰς πληγὰς τῆς, μᾶς βᾶφει μὲ τὰ αἵματά τῆς, μᾶς βρέχει μὲ τὰ δάκρυά τῆς, ἐναγκαλιζέται καὶ ἀσπάζεταιται ἕκαστον ἀπὸ ἡμᾶς κατ’ ἰδίαν, καὶ ζητεῖ ἀπὸ ὅλους κοινῶς ἐκδίκησιν μὲ τοῦτα τὰ λόγια :

«Τέκνα μου ἀγαπητά, ὅσοι ὀνομάζεσθε Γραικοί, εἰς κανένα αἰῶνα, εἰς κανένα τοῦ κόσμου τόπον, ἀπ’ ἐμὲ τὴν μητέρα σας μήτε πλέον εὐτυχὴς, μήτε πλέον λαμπρὰ ἄλλη καμμία δὲν ἐφάνη. Τὰ πρῶτά μου τέκνα, οἱ πρόγονοί σας, ἦσαν οἱ πλέον φωτισμένοι, οἱ πλέον ἀνδρεῖοι ἄνθρωποι τῆς οἰκουμένης. Τῆς ἐλευθερίας τὸ γλυκύτατον ὄνομα ἀπ’ ἐκείνους εὐρέθη, εἰς ἐκείνους πρῶτους ἠκούσθη, ἀπ’ ἐκείνων τὰ στόματα πρῶτον ἐξεφωνήθη. Αὐτοὶ πρῶτοι εὗρηκαν καὶ αὐξήσαν τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ὡς μέχρι τοῦ νῦν μαρτυροῦσι καὶ τὰ βιβλία, ὅσα ἐγράφησαν ἀπ’ αὐτούς, καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὰ δημιουργήματα, ἔργα θαυμαστά τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ Ἀνδριανοποιητικῆς τέχνης. Εἰς ἐμὲ τὴν Ἑλλάδα πρῶτην ἐγενήθησαν ποιηταί, ρήτορες, φιλόσοφοι, τεχνῖται, στρατηγοί, παντὸς εἶδους καὶ πάσης τάξεως ἄνθρωποι, τόσον μεγάλοι, τόσον παράδοξοι, ὥστε ὅσα λέγονται περὶ αὐτῶν ἤθελαν ἀναμφιβόλως νομισθῆ μῦθοι, ἃν δὲν εἶχομεν τὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ τὰ λείψανα τῆς μεγαλοουργίας των. Αὐτοὶ, ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν, καὶ νόμους εὗρηκαν, καὶ πολιτείας συνέστησαν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν των μὲ μεγαλοψυχίαν ἀπίστευτον ὑπεράσπισαν ἐναντίον εἰς κραταιοὺς καὶ μεγάλους βασιλεῖς, εἰς ἔθνη καὶ ἀπ’ αὐτὴν τῆς θαλάσσης τὴν ἄμμον πολυαριθμότερα. Αὐτοὶ μὲ στρατιώτας πολλὰ ὀλίγους, ἀλλὰ γέμοντας ἀπὸ τὸν ἅγιον τῆς ἐλευθερίας ἐνθουσιασμόν, ἀντεστάθησαν εἰς τὰ ἀναριθμητὰ τῆς Περσίας στρατεύματα, ἡ ὁποία τότε ἦτον ἡ πλατυτέρα, ἡ κραταιότερα καὶ φοβερωτέρα βασιλεία τῆς οἰκουμένης· καὶ εἰς ὀλίγου καιροῦ διάστημα, διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης καὶ τοὺς βαρβάρους κατετρόπωσαν, καὶ τὸν ὑπερήφανον Αὐτοκράτορα τῶν βαρβάρων εἰς μικρὸν πλοιάριον νὰ φύγη μὲ μεγάλην του κατασχίνην ἠνάγκασαν, διὰ νὰ μὴ ζωγρηθῆ ἀπὸ τοὺς προγόνους

νοὺς σας, τοὺς ὁποίους πρότερον τόσοι οὐτιδανοὺς ἐνόμιζεν, ὥστε μὲ μόνην τοῦ τὴν παρουσίαν ἤλπιζε νὰ τοὺς ροφήσῃ, χωρὶς πόλεμον, καθὼς ὁ λέων καταπίνει τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀνίσχυρον ἀρνίον.

Ἄλλὰ, τέλος πάντων, οἱ πρόγονοί σας, ὧ τέκνα μου ἀγαπητά, ὄντες ἄνθρωποι ἔπταισαν καὶ αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι. Μὴ συλλογισθέντες ὅτι τὰ παράδοξα καὶ σχεδὸν ἀπίστευτα ἀνδραγαθήματα, ὅσα κατώρθωσαν, ἦσαν ἀποτέλεσμα τῆς κοινῆς πάντων τῶν Ἑλλήνων ὁμοιοῦς, ἄρχισαν νὰ ζηλοτυποῦν καὶ νὰ φθονῶσιν ἀλλήλους, νὰ κατατρέχουσιν εἰς τὸν ἄλλον, νὰ σπεύρωσι κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν τῆς διχονοίας τὰ ζιζάνια. Καὶ τί συνέβει ἐκ τούτου; Ὡ τέκνα μου, τέκνα μου, ἀφήσατέ με πρὸς ὀλίγον νὰ σφογίσω τὰ δάκρυά μου, διὰ νὰ σᾶς διηγηθῶ τὰ φαρμακερὰ τῆς διχονοίας ἀποτελέσματα.

Ἡ διχονοία ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔκαμε μικροψύχους τοὺς μεγαλοψύχους Ἕλληνας, κατέστησε τοὺς σοφοὺς ἄφρονας, ἐδίωξεν ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος, καὶ ἔθηκεν εἰς αὐτῆς τὸν τόπον τὴν δίψαν τῶν ἡδονῶν καὶ τοῦ πλοῦτου, ἐφυγάδευσε τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἔφερρεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν μικροπρέπειαν, τὴν κολακείαν, τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην καὶ τῆς ἀπάτης ὅλα τὰ βδελυρὰ παρακολουθήματα. Καὶ μὲ τοιαῦτα ἀγενῆ καὶ δυστυχέστατα φρονήματα, πῶς ἦτον πλέον δυνατὸν νὰ μείνωσιν οἱ πρόγονοί σας ἐλεύθεροι; Ἡ ἐλευθερία, τέκνα μου, δὲν ἀγαπᾷ νὰ κατοικήῃ εἰς τόπους, ὅπου δὲν βασιλεύει ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ χρηστοθήεια. Ὅθεν οἱ θαυμαστοὶ ἐκεῖνοι καὶ περίφημοι Ἕλληνες ὑπετάχθησαν πρῶτον εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου. Καὶ τοῦτο δὲν ἦτον ἔτι τόσον δεινόν, ἐπειδὴ οἱ διάδοχοι τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦσαν καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες. Ἐπεσαν μετὰ ταῦτα ὑποκάτω εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων, ζυγὸν αἰσχρότερον ἀπὸ τὸν πρῶτον, ἀλλ' ὄχι ἀκόμη τόσον ἐλεεινόν· διότι οἱ τότε Ῥωμαῖοι ἦσαν ἔθνος γενναῖον, καὶ ἀντὶ τοῦ νὰ βαρύνωσι τὸν ζυγὸν εἰς τῶν Ἑλλήνων τοὺς αὐχένα, τοὺς ἐτίμησαν ὡς σοφωτέρους τῶν, ἀντὶ δούλων τοὺς κατέστησαν διδασκάλους τῶν, καὶ λαβόντες ἐπιστήμας καὶ τέχνας παρ' αὐτῶν ἠξιώθησαν νὰ ὀνομασθῶσι καὶ αὐτοὶ τὸ δεῦτερον σοφὸν ἔθνος τῆς Οἰκουμένης μετὰ τοὺς Ἕλληνας.

Ἄλλ' ἔπταισαν τέλος πάντων καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, πταῖσμα τόσον βαρύτερον τοῦ ἐλληνικοῦ πταίσματος, ὅσον ἔπρεπε νὰ εἶναι προσεκτικώτεροι ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς Ἑλληνικῆς δυστυχίας τὸ παράδειγμα. Ἐδιχονόησαν καὶ αὐτοὶ, μὴ συλλογισθέντες ὅσα κακὰ εἶχε προξενήσει εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ διχονοία· καὶ χάσαντες τὴν αὐτονομίαν ἔγιναν σύνδουλοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐκυβερνῶντο ἐντάμα ἀπὸ τὴν αὐτοδέσποτον θέλησιν τῶν Καισάρων τῆς Ῥώμης. Ὁ ζυγὸς οὗτος ἦτον βέβαια αἰσχρότερος εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' εἶχε μ' ὅλον τοῦτο καὶ ποίαν παρηγορίαν· διότι καὶ τὰ φῶτα τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶχον ἀκόμη παντάπασιν ἀποσβεσθῆ, καὶ ἐσώζετο καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς δεσπότης καὶ ποια αἰδώς, ἥτις τοὺς ἠνάγκαζε νὰ μετριάζωσι τὸν ζυγόν. Ἄλλ' οἱ δεσπότης τῆς Ῥώμης ἐπολλαπλασιαζόντο καθ' ἡμέραν, ὄχι πλέον ἐκλεγόμενοι ἀπὸ

τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν ἢ διαδεχόμενοι τὴν ἡγεμονίαν παῖς παρὰ πατρός, ἀλλ' ἀναγορευόμενοι ἀπὸ τὴν θορυβώδη τῶν στρατευμάτων ἐπανάστασιν. Αὐτοὶ μετακομίσαντες ἔπειτα τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον εἰς τὸ Βυζάντιον, ἔδωκαν καὶ εἰς ἐσᾶς, ὧ τέκνα μου, τοὺς Γραικοὺς, τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀπογόνους, τὸ ὄνομα τῶν Ρωμαίων, ὄνομα τὸ ὁποῖον μῆτε εἰς αὐτοὺς πλέον δὲν ἤρμοζεν, ἐπειδὴ τὰ στρατεύματα, ἀντὶ γνησίων Ρωμαίων ἀνεβίβαζον πολλάκις εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον Θράκας, Βουλγάρους, Ἰλλυριοὺς, Τριβαλλοὺς, Ἀρμενίους, καὶ ἄλλους τοιοῦτους τρισβαρβάρους δεσπότης τῶν ὁποίων ὁ ζυγὸς ἔγινε τόσον βαρύτερος, ὅσον καὶ τὰ φῶτα τῆς Ἑλλάδος ἠφανίζοντο ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ οἱ ταλαίπωροι Ἑλληνες ἔχασαν ἕως καὶ τὸ προγονικὸν αὐτῶν ὄνομα, ἀντὶ Γραικῶν ὀνομασθέντες Ρωμαῖοι : καὶ μ' ἔδον τοῦτο ὁ ζυγὸς οὗτος ὁ τόσον βαρὺς ἦτον ἀκόμη ὑποφερτός, διότι οἱ βασιτάζοντες αὐτὸν ἄθλιοι Γραικοὶ εἶχον καὶ τὴν ἄδειαν νὰ θρηνώσι τὰς συμφορὰς των, ἦτον εἰς αὐτοὺς συγχωρημένον νὰ πλησιάζωσι καὶ τοὺς τυράννους των, καὶ νὰ ζητῶσιν ἐκδίκησιν παρ' αὐτῶν δι' ὅσα ἔπασχον ἀπὸ τῶν τυράννων τοὺς ὑπηρέτας. Ἦσαν βέβαια σκληροὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου οἱ τύραννοι, ἀλλ' ὄντες ὁμόθησκοι καὶ ὁμόγλωσσοι τῶν Γραικῶν, ὑπεκρίνοντο καὶ ποίαν συνείδησιν, καὶ τινά θεοῦ φόβον. Καὶ ἂν ἡ καρδία των ἔγμεν ἀπὸ φαρμάκιον, εἰς τὰ χεῖλη ἠναγκάζοντο νὰ κρατῶσι τὸ μέλι. Διὰ ταύτας λοιπὸν τὰς αἰτίας, τέκνα μου ἠγαπημένα, ὀνομάζω καὶ τὸν ζυγὸν τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων ὑποφερτόν, παραβαλλόμενον μὲ τὴν σημερινὴν παναθλίαν κατάστασιν τῶν Γραικῶν, τὴν ὁποίαν νὰ περιγράψω μῆτε φωνῇ πλέον μ' ἔμεινε μῆτε δύναμις.

Οὐαί, οὐαί! Τέκνα μου ἀγαπητά, δυστυχεῖς ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων. Ἐσυντρίφθη, τέλος πάντων, καὶ ὁ Ρωμαϊκὸς ζυγὸς, καὶ οἱ Ρωμαῖοι Αὐτοκράτορες ἐκρημνίσθησαν ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου τὸν θρόνον. Ἀλλὰ τοὺς ἐκρημνίσαν τίνες; Τύραννοι ἀσυγκρίτως καὶ βαρβαρότεροι καὶ σκληρότεροι ἀπ' ἐκείνους καὶ οἱ ταλαίπωροι Γραικοὶ, ἀντὶ τοῦ νὰ ἀναψύξωσιν, ἐκλιναν ἐλεεινῶς τὸν αὐχένα ὑποκάτω εἰς ζυγὸν τόσον βαρύν, τόσον ἀπάνθρωπον, ὥστε νὰ ποθήσουν τὸν ρωμαϊκὸν ζυγόν. Ἔθνος τρισβάρβαρον, ἔθνος μιαρὸν, ἔθνος διαφόρου γλώσσης καὶ διαφόρου θρησκείας, εἰς ὀλίγα λόγια, ἔθνος τούρκικον, ἔπεσε, τέκνα μου, ἐπάνω εἰς ἐμὲ τὴν δυστυχεστάτην μητέρα σας, τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἕνας σφοδρὸς ἀνεμοστρόβιλος, καὶ κατέσβεσε τὰ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ φῶτα, ὅσα τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων ἡ τυραννία δὲν εἶχεν ἀκόμη δυνηθῆ νὰ σβέσῃ· ἐσκόρπισε τὰ ὀλίγα ἐκεῖνά μου τέκνα, τοὺς ἀδελφοὺς σας, ὅσοι ὀλίγον σφώτεροι παρὰ τοὺς ἄλλους κατέφυγον ἄλλος ἀλλαχοῦ, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τῆς προγονικῆς αὐτῶν σοφίας τὰ λείψανα. Ἐπέσεν ἀπάνω μου τὸ ἀπάνθρωπον γένος τῶν Μουσουλμάνων, ὡς ἄγριος λύκος· καὶ ἴδετε, τέκνα μου, εἰς ποῖον ἐλεεινὸν τρόπον μὲ κατεσπάραξε, πῶς κατέσχισε τὰ λαμπρὰ μου φορέματα, πῶς αἱμάτωσε καὶ κατεπλήγωσε τὰς τρυφεράς μου σάρκας. Ἰδετε πῶς ἐξήρανε τοὺς μαστοὺς μου, ὥστε μῆτε σταλαγμὸς γάλακτος δὲν ἔμεινε

πλέον εἰς αὐτοὺς διὰ τὰ σὰς θρήψω. Ἴδετε πῶς ἀπὸ τοὺς παντοτεινοὺς στεναγμοὺς, καὶ τὰ καθημερινὰ δάκρυα, ἐβραγχίασε καὶ αὐτὸς μου ὁ λάρυγξ, ὥστε δὲν ἔμεινε πλέον εἰς ἐμὲ μῆτε φωνὴ διὰ τὰ σὰς παρηγορήσω.

Ἐρωτῶ σας λοιπὸν τὴν σήμερον, τέκνα μου ἀγαπητά, ἡ δυστυχιστάτη σας μήτηρ, ὑποφέρετε νὰ ἀφήσετε τόσα κακὰ ἀνεκδίκητα ; Ὑποφέρετε νὰ ἀκούετε τοὺς στεναγμοὺς, νὰ θεωρεῖτε τὰ δάκρυά μου, νὰ μὲ βλέπετε σπαρτομένην, καὶ δὲν φοβεῖσθε μήπως ἡ τυραννία μου ἀφαίρεση τέλος πάντων καὶ τὴν ζωὴν ; Μέχρι τῆς σήμερον, τέκνα μου, δὲν σὰς ἐνώλησα, μὲ τὰ παραπενέματά μου, διότι ἡ τυραννία δὲν σὰς ἀφῆκε κανένα τρόπον τοῦ νὰ ἐκδικήσετε τὴν μητέρα σας. Ἀλλὰ τώρα ὁ καιρὸς τῆς ἐκδικήσεως ἐφθασε καὶ ἀπὸ τοῦτον καιρὸν ἄλλον ἀρμοδιώτερον ποτὲ δὲν θέλετε ἐπιτύχει. Ἐν ἔθνος μέγα, λαμπρὸν, γενναῖον καὶ φωτισμένον, οἱ ἐνδοξότατοι καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην περιβόητοι Γάλλοι, εὐτυχεῖς ζηλωταὶ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς σοφίας τῶν προγόνων σας, μὲ στρατεύματα συνθεμένα, καθὼς ἐκεῖνα τοῦ Μαρθῶνος, τῶν Θερμοπυλῶν, τῆς Σαλαμῖνος, ἀπὸ Ἡρώας, ἀφ' οὗ ἔδειξαν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην τί δύναται νὰ κάμη τῆς ἐλευθερίας ὁ ἔρωσ ὀδηγούμενος ἀπὸ τὴν σοφίαν, ἦλθον καὶ εἰς τοῦ τυράννου τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐπικράτειαν, καὶ τοῦ ἀπέσπασαν ἀπὸ τὰς αἰμοβόρους χεῖρας τὴν Αἴγυπτον. Ἐπεσαν ἐπάνω εἰς ταύτην τὴν μακαρίαν γῆν, τὴν ὅποιαν ἐφώτισαν εἰς τῶν Πτολεμαίων τὸν καιρὸν οἱ πρόγονοί σας, καὶ ἐσκότισαν πάλιν οἱ τρισβάρβαροι Μουσουλμάνοι, ἔπεσαν λέγω ἐπάνω εἰς τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου, ὅχι ὡς Τοῦρκοι, ὅχι ὡς κεραυνὸς ἐξολοθρεύων, ἀλλ' ὡς δρόσος ἀπ' οὐρανοῦ, φέροντες εἰς τοὺς Αἰγυπτίους τὰ φῶτα καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ Αἴγυπτος, ὅταν φωτισθῇ, θέλει βέβαια ἐκδικήσει καὶ τὰ ἰδικά μου αἵματα. Μ' ὄλον τοῦτο, εἰς τὰς χεῖράς σας εἶναι, τέκνα μου, νὰ ἐπιταχύνετε τὴν ἐκδίκησιν ταύτην· εἰς τὰς χεῖράς σας εἶναι νὰ ἰατρεύσετε τὸ γρηγορώτερον τὰς πληγὰς μου, νὰ μὲ ἐκδύσετε χωρὶς ἀργοπορίαν ἀπὸ τὰ σχισμένα τοῦτα καὶ μεμολυσμένα ράκια, καὶ νὰ μὲ στολίσετε πάλιν μὲ τὴν ἀρχαίαν μου δόξαν. Τί λέγετε ; κινουῖσιν εἰς ἔλεον τὰς ἀκοάς σας οἱ στεναγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα τῆς ἐλεεινῆς μητρὸς σας, τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, αἱ πληγαὶ καὶ τὰ αἵματα εἰς τὰ ὅποια μὲ ἐβάπτισεν ἡ τουρκικὴ ἀπανθρωπία ; ἢ δὲν ἔμεινε πλέον εἰς τὰς καρδίας σας οὐδὲ παραμικρὸς σπινθὴρ ἀγάπης πρὸς ἐμὲ τὴν ἀθλίαν μητέρα σας ;»

Καὶ ταῦτα μὲν λέγει πρὸς ἡμᾶς τοὺς Γραικοὺς κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη ἡ κοινὴ τῶν Γραικῶν μήτηρ καὶ πατρίς, ἡ δυστυχὴς Ἑλλάς. Ἀλλ' ἡμεῖς τί ἔχομεν νὰ ἀποκριθῶμεν πρὸς αὐτήν ; Θέλομεν ἄρα φράζει τὰς ἀκοάς εἰς τοὺς στεναγμοὺς της, καὶ σφαλίσει τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὰ μὴ βλέπωμεν τὰς αἱματομέννας αὐτῆς πληγὰς ; Μὴ γένοιτο ! φίλοι καὶ συμπατριῶται. Ὅστις ἐξ ἡμῶν ἔχει ταιαύτην ἀσπλαγχνον ψυχὴν, ἐκεῖνος ἀπόγονος τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων γνήσιος δὲν εἶναι, μῆτε πρέπει εἰς αὐτόν, τὸ νὰ ὀνομάζεται Γραικός. Ἐκεῖνος εἶναι ἀνανδρον καὶ εὐτελὲς ἀνδράποδον, ἄξιος νὰ ραπίζεται καὶ νὰ ξυλοκοπῆται ὡς ἄλογον κτήνος ἀπὸ τοὺς σκληροὺς Μουσουλμάνους. Διὰ τοὺς

οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ, Ἕλληνας, τοιοῦτον ἐπιτήδειον καιρὸν μὴ ἀμελήσωμεν, ἂν δὲν θέλωμεν νὰ μείνωμεν αἰωνίως δούλοι. Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ἐδοκίμασε τὴν ἀπάνθρωπον ἀγριότητα καὶ ἀσπλαγχίαν τῆς διεστραμμένης τῶν Ὀσμανλίδων γενεᾶς; Αὐτοὶ ἔδραμον ἀπὸ τὴν Σκυθίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς κλέπται καὶ λησταί, καὶ μᾶς ἐγύμνωσαν ἀπὸ τὴν προγονικὴν ἡμῶν δόξαν. Αὐτοὶ μᾶς μεταχειρίζονται ὡς ἄλογα κτήνη, μᾶς καταβαρύνουσι μὲ φόρους ἀνυποφόρους, τοὺς κόπους τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ τοὺς ἰδρώτας τοῦ προσώπου κατατρώγουσιν ἀναισχύντως. Ἡμεῖς ποιμαίνομεν καὶ αὐτοὶ σφάζουσι τὰ πρόβατα τῶν ποιμνίων ἡμῶν ἡμεῖς σπείρομεν καὶ αὐτοὶ θερίζουσιν ἡμεῖς φυτεύομεν καὶ αὐτοὶ τρυγῶσι, μὴν ἀφήνοντες εἰς ἡμᾶς μήτε ὅσον ἀρκεῖ εἰς τὸ νὰ θεραπεύσωμεν τὴν πείναν ἡμῶν ἡμεῖς ποτίζομεν καὶ αὐτοὶ μᾶς στεροῦσι καὶ ὅσον χρειάζεται διὰ νὰ σβέσωμεν τὴν δίψαν ἡμῶν. Αὐτοὶ μᾶς ἐγγίζουσι καθ' ἡμέραν τὴν τιμὴν, μᾶς ἐνοχλοῦσι καὶ εἰς αὐτὴν ἡμῶν τὴν σεβάσμιον θρησκείαν. Τοὺς ἱερούς ἡμῶν ναοὺς μετέβαλον εἰς τζαμία καὶ μὴ ἀρκοῦμενοι εἰς τὸ νὰ μᾶς στεροῦσι τὰ ἀναγκαῖα μέσα τοῦ νὰ συστήσωμεν σχολεῖα εἰς ἀνατροφὴν καὶ φωτισμὸν τῶν ἡμετέρων τέκνων, μᾶς ἀρπάζουσιν ἀπὸ τοὺς πατρικοὺς κόλπους καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα, διὰ νὰ τὰ κατηγῶσιν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ, ἢ νὰ τὰ μεταχειρίζονται. . . ὦ Γραικοί, καὶ πῶς νὰ προφέρῃ τὸ στόμα μου τοιαύτην τῶν Γραικῶν κατασχύνην; διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰς ἀσελγείας καὶ παρανόμους αὐτῶν ἡδονάς. Μᾶς κρίνουσιν ἀδίκως καὶ μᾶς στεροῦσι τὴν ζωὴν χωρὶς ἔλεον ἢ κρίσιν. Εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν δυστυχῶν Γραικῶν ἔπεσαν σήμερον ὅλα αἱ φρικταὶ ἐκεῖναι κατάραι, μὲ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐφοβέριζε πάλαι τοὺς Ἰουδαίους. Παραβάλετε, φίλοι καὶ ἀδελφοί, μὲ τὴν παρούσαν τῶν Γραικῶν κατάστασιν ὅσα πρὸς ἐκείνους ἔλεγεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μωυσέως: «Καὶ λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου, οὓς ἐξαποστειλεὶ Κύριος ἐπὶ σέ ἐν διψῇ καὶ ἐν γυμνότητι, καὶ ἐν ἐκλείψει πάντων. Καὶ ἐπιθήσει κλοῖον σιδηροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε. Ἐπάξει ἐπὶ σέ Κύριος ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς, ὥσει ὄρημα ἀετοῦ, ἔθνος, οὗ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ, ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον πρεσβύτου, καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει. Καὶ κατέδεται τὰ ἔκγονα τῶν κτηνῶν σου, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου, ὥστε μὴ καταλιπεῖν σοι σίτον, οἶνον, ἔλαιον, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου, ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε καὶ ἐκτρίψῃ σε ἐν ταῖς πόλεσί σου». Ἐξ αἰτίας τῶν Τούρκων ἢ κοινῆ πατρὶς ἡμῶν, ἢ πατρὶς τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἢ πατρὶς τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ἡρώων, ἔγινε σήμερον κατοικητήριον τῆς ἀμαθίας καὶ βαρβαρότητος, ἀληθὲς σπήλαιον ληστῶν, τῶν καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ληστὰς ἀναιδεστέρων Ὀσμανλίδων. Διὰ τοὺς Τούρκους ὄνειδιζόμεθα καὶ καταφρονούμεθα ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους, οἱ ὅποιοι χωρὶς τὰ φῶτα τῆς Ἑλλάδος ἤθελον ἴσως ἀκόμη κοιμᾶσθαι εἰς τὸν σκότον τῆς προγονικῆς αὐτῶν βαρβαρότητος. Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, φίλοι καὶ ἀδελφοί, ἐπάθομεν ἀπὸ τοῦ ἀπάνθρωπον γένος τῶν Μουσουλμάνων.

'Αλλ' είναι άσυγκρίτως δεινότερα όσα κινδυνεύομεν έτι να πάθωμεν άπ' αυτούς. Οί Τούρκοι σήμεραν είναι πληροφορημένοι ότι αισθανόμεθα πλέον παρά ποτέ του τυραννικού αυτών ζυγοῦ τό βάρος. Έξεύρουσι καλώτατα ότι τούς μισούμεν και άπ' αυτόν τόν θάνατον περισσότερον. Τούς έδίδαξεν ή πείρα ότι οί έχθροί των είναι φίλοι, και οί φίλοι των έχθροί ήμέτεροι. 'Ανοιξατε τούς όφθαλμούς, Γραικοί, και κατανοήσατε εις ποίον φοβερώτατον κίνδυνον εύρίσκεται τό ταλαίπωρον ήμῶν γένος. 'Ο καιρός ίσως δέν είναι μακράν, όπότεν ένας αίμοβόρος Σουλτάνος δια να έλευθερωθῆ από πᾶσαν ύποψίαν, θέλει, ως άλλος 'Ηρώδης, αποφασίσει την φονοκτονίαν όλων όμοῦ τῶν Γραικῶν. Τό άσπλαγχρον γένος τῶν Μουσουλμάνων είναι μαθημένον να τρέφεται με αίματα, να κυλιεται εις τά αίματα. Αίματα, και πάλιν αίματα χρειάζονται δια να σβέσουν την δίψην τῶν άγριωτέρων και παρά τούς λύκους 'Αγαρηνῶν. Δια τούς οικτιρμούς του Θεοῦ, Γραικοί, μήν αφήσωμεν να μάς φύγη από τās χειρας ό άρμόδιος οὔτος καιρός, τόν όποιον προσφέρει εις τῶν Γραικῶν τό γένος, ή άλωσις τῆς Αιγύπτου. "Όσοι εύρίσκεσθε εις Αίγυπτον μιμηθῆτε τās άνδραγαθίας τῶν Γάλλων, οί όποιοι δια τό να έμμηθήσαν τούς προγόνους ήμῶν, έφθασαν εις τῆς δόξης τόν ανώτατον βαθμόν. "Όσοι εισθε την ήλικίαν νεώτεροι, προθυμήθητε να μάθετε από τούς σοφοῦς Γάλλους την Τακτικήν, ήγουν την επιστήμην του πολέμου, επιστήμην ή όποία πολλαπλασιάζει την φυσικήν δύναμιν, αυξάνει τό θάρρος και την άνδρείαν, επιστήμην, εις όλίγα λόγια, άνγκραισιότητα εις εκείνους, όσοι θέλουσι να ζῶσιν έλεύθεροι. Εὐταξία, όμόνοια, σύμνοια μετ' άλλήλων, ζήλος έλευθερίας θερμότητας, ύποταγή εις τούς νόμους, άγάπη θερμή και φιλία άδαλος προς τούς Γάλλους, ειρήνη μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Αιγύπτου, τούς όποίους, επειδή ύπετάχθησαν και αυτοί εις τούς νόμους, εκδυθέντες την τουρκικήν άγριότητα, ως Τούρκους πλέον να στοχάζεσθε δέν είναι δικαίον : ταῦτα χρειάζονται, φίλοι και αδελφοί, δια να αυξηση ή δύναμις και τό κράτος σας, δια να βρέξη επάνω εις τά όπλα σας όλας τās εύλογίας του οὐρανοῦ ό θεός τῶν δυνάμεων, και να σας καταστήση ήρωας άνικτήτους, καθὼς ἦσαν οί πρόγονοί σας εν όσω έκυβερνῶντο από νόμους καλούς, εν όσω ἦσαν στολισμένοι με ήθη χρηστά.

"Όσοι δε εύρίσκεσθε διασκορπισμένοι εις την 'Ελλάδα, μέρος μὲν δράμετε με προθυμίαν και γρηγορότητα εις την Αίγυπτον, δια να αυξησετε τόν αριθμόν τῶν αδελφῶν σας. 'Υπηρετήσατε τούς Γάλλους με προθυμίαν, προσφέρετε εις αυτούς τά προς ζωήν αναγκαία. Βοηθήσατε με τά καράβια, με τās χειρας, με τās καρδιας και με την ζωήν σας αυτήν, αν ή χρεια τό καλέση, τούς φίλους του ελληνικού γένους, εις την παντελή τῆς Αιγύπτου κατάσχεσιν, τῆς όποίας ή έλευθερία είναι τῆς 'Ελλάδος όλης κοινή σωτηρία. Εις την Αίγυπτον, άφ' οὔ ήμαυρώθη τῶν 'Αθηνῶν ή δόξα, κατέφυγον αι τέχναι και επιστήμαι και άνέζησαν πάλιν τό δεύτερον οί Γραικοί, συστήσαντες ακαδημίας, συναθροίσαντες βιβλιοθήκας θαυμαστάς, τās όποίας έπειτα κατέκαυσαν οί έχθροί του 'Ελλη-

νικοῦ γένους, οἱ σημερινοὶ τύραννοι τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ πάλιν ἄς ἀναφθῶσι τὰ φῶτα, τὰ ὑποῖα ἔχουσι νὰ φωτίσουν καὶ τρίτον τοὺς Γραικοὺς. Τὸ δὲ λοιπὸν μέρος μείνατε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξωπλισμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ δεχθῆτε τοὺς ἐλευθερωτὰς τῆς Ἑλλάδος τοὺς Γάλλους, καὶ τοὺς φίλους τῶν Γάλλων καὶ συμμάχους, τοὺς στρατιώτας τοῦ κραταιοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας, κληρονόμου τῆς δόξης καὶ τῆς ἀρετῆς τῶν ἀειμνήστων αὐτοῦ προπατόρων. Οἱ Ἡπειρώται ἐνθυμήθητε τὰ κατορθώματα τῶν προγόνων σας. Ἐσεῖς καὶ παλαιὰ ἐφάνητε ἀνδρεῖοι, καὶ σήμερον ἀκόμη ἐδεῖξατε μὲ τὰς κατὰ τῶν ἀγρίων Πασάδων νίκας, ὅτι δὲν ἐχάσατε τὴν προγονικὴν μεγαλοψυχίαν. Οἱ Θεσσαλοὶ καὶ Μακεδόνες, ἐνθυμήθητε ὅτι οἱ πρόγονοί σας κατετρόπωσαν τὸν Δαρεῖον, ὅστις ἦτον ἀσυγκρίτως φοβερώτερος βασιλεὺς ἀπὸ τὸν σημερινὸν ἄνακτρον καὶ γυναικῶδη τύραννον τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες μὴ λησμονήσετε τὰ τρόπαια, ὅσα κατὰ τῶν βαρβάρων ἀέστησαν οἱ προπατόρες σας· καὶ σεῖς ἐξαιρέτως οἱ Μαῖνωται συλλογίσθητε ὅτι εἰσθε αἷμα Σπαρτιατῶν. "Οἱοι ὁμοῦ, ὅσοι μὲ τὸ λαμπρὸν ὄνομα τῶν Γραικῶν δοξάζεσθε, βάλετε κατὰ εἰς τὸν νοῦν σας ὅτι ἀφ' ὅσας δυστυχίας δύναται νὰ πάθῃ ὁ ἄνθρωπος ἢ πλέον ἀπαρηγόρητος εἶναι ἢ δουλεία· ὅτι ὁ δούλος μὴτ' ἀρετὴν, μὴτε τιμὴν οὐδεμίαν δύναται νὰ ἀποκτήσῃ· ὅτι σιμὰ εἰς τάλλα κακὰ ὅσα καθ' ἐκάστην πάσχει ἀπὸ τὸν τύραννον, ὑποφέρει ἀκόμη καὶ τὴν καταφρόνησιν ὄλων τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὴν φοβερὰν κατασχύνην τοῦ νὰ λογιζέται κτήνος ἄλογον καὶ ὄχι ἄνθρωπος. Φίλοι καὶ ἀδελφοί, μὴ φοβήθητε παντάπασιν τοὺς Τούρκους. Αὐτοὶ δὲν εἶναι πλέον ὅ,τι ἦσαν πρὸ τριακοσίων χρόνων. Αὐτοὶ ἐξεύρουσι νὰ φονεύωσιν εἰς τὰς πόλεις, εἰς τὰς ἀγοράς, ἀνθρώπους εἰρηνικοὺς καὶ ἀόπλους· ἀλλ' εἰς τὴν στρατιάν, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἐχθροῦ, γίνονται καὶ ἀπ' αὐτὰς τὰς γυναῖκας ἀνανδρότεροι, καθὼς ἡ πείρα σας ἐπληροφόρησε περὶ τούτου, καθὼς πολλάκις τοὺς ἴδετε φεύγοντας ὡς λαγωὺς ἀπὸ προσώπου τῶν Γραικῶν.

Πολεμήσατε λοιπόν, ὦ μεγαλόψυχα καὶ γενναῖα τέκνα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, ὅσοι ὁμοῦ ἐνωμένοι τοὺς βαρβάρους τῆς Ἑλλάδος τυράννους. Ὁ κόπος εἶναι μικρὸς παραβαλλόμενος μὲ τὴν δόξαν, ἣ ὅποια θέλει σᾶς ἐξισώσῃ με τοὺς ἥρωας τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος, τῶν Πλαταιῶν, τῶν Θερμοπυλῶν, τοὺς ἀκαταμαχῆτους προγόνους σας. Ἀλλὰ τί λέγω θέλει σᾶς ἐξισώσῃ; Τῶν Τούρκων ὁ διωγμὸς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα θέλει σᾶς καταστήσει ἐνδοξότερους καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Μιλτιάδας, τοὺς Θεμιστοκλέας, τοὺς Λεωνίδα· ἐπειδὴ εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἐμποδίσῃ τις τὴν ἀρχὴν τὸν ἐχθρὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν του, παρὰ τὸ νὰ τὸν διώξῃ ἀφ' οὗ χρόνου πολλοὺς ριζωθῆ εἰς αὐτήν.

Πολεμήσατε, φίλοι καὶ ἀδελφοί, τοὺς ἀπανθρώπους καὶ σκληροὺς Τούρκους· ὄχι ὅμως ὡς Τούρκοι, ὄχι ὡς φονεῖς, ἀλλ' ὡς γενναῖοι τῆς ἐλευθερίας στρατιῶται, ὡς ὑπερασπισταὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος.

Χύσατε χωρὶς ἔλεον τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν, ὅσους εὕρετε ἐξωπλισμένους κατὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐτόιμους νὰ σᾶς στερήσωσι τὴν ζωὴν. Ἄς ἀποθάνῃ ὅστις τυραννικῶς σφίγγει τῶν Γραικῶν τὰς ἀλύσεις καὶ τοὺς ἐμποδίζει νὰ ρήξωσι τὰ δεσμὰ των. Ἄλλὰ σπλαγχνίσθητε τὸν ἥσυχον Τοῦρκον, ὅστις ζητεῖ τὴν σωτηρίαν του μὲ τὴν φυγὴν ἢ εὐαρεστεῖται νὰ μείνῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑποτασσόμενος εἰς νόμους δικαίους καὶ γευόμενος καὶ αὐτὸς τοὺς καρπούς τῆς ἐλευθερίας, καθὼς οἱ Γραικοί, καθὼς καὶ αὐτοὶ τῆς Αἰγύπτου οἱ Τοῦρκοι! Ἄς εἶναι ἡ ἐκδίκησις ἡμῶν φοβερά, ἀλλ' ἄς γένη μὲ δικαιοσύνην. Ἄς δεῖξωμεν εἰς τὸ ἄγριον τῶν Μουσουλμάνων γένος, ὅτι μόνη τῆς ἐλευθερίας ἡ ἐπιθυμία καὶ ὄχι ἡ δίψα τοῦ φόνου καὶ τῆς ἀρπαγῆς μᾶς ἐξώπλισε τὰς χεῖρας. Ἄς μάθωσιν οἱ ἀπάνθρωποι Τοῦρκοι ἀπὸ τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν, ὅτι διὰ νὰ παύσωμεν τὰς καθημερινὰς ἀδικίας, τὴν καθημερινὴν ἐκχυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ αἵματος, ἀναγκάζομεθα πρὸς καιρὸν νὰ χύσωμεν ὀλίγον τουρκικὸν αἷμα.

Ναί, φίλοι καὶ συμπατριῶται, ὀλίγον αἷμα τουρκικὸν θέλει ρεῦσει, διότι ὀλίγοι Τοῦρκοι θέλουσι τολμήσει νὰ ἀντισταθοῦν εἰς τῶν Γραικῶν τὴν εὐψυχίαν. Αὐτοί, ὄχι μόνον ἔχασαν τὴν παλαιὰν αὐτῶν ἀνδρείαν, ἀλλ' ἔχουσιν ἀκόμη νεκρὰ πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ παραδείγματα τοσοῦτων Ἡγεμονιῶν τῆς Εὐρώπης, τὰς ὁποίας ἡ εὐμετάβολος τύχη, ἡ παντελῶς ἀνέτρεψεν, ἢ σφοδρῶς ἐκλόνησεν. Αὐτὸς ὁ κοινὸς τῶν Τοῦρκων λαός, βεβαρῆμενοι ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον τῆς δουλείας ζυγόν, ὀλίγον θέλουσι φροντίσει διὰ τὸν κρημνισμόν τοῦ τυράννου.

Τέλος πάντων καὶ αὐτοὶ τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Τουρκίας οἱ σατράπαι, οἱ ὅποιοι καὶ τώρα ἄρχισαν νὰ καταφρονῶσι τὰς προσταγὰς τοῦ Σουλτάνου, θέλουν ἐπιταχύνει τὴν πτώσιν του. Ὅλα ταῦτα συντρέχουσι μὲ τὴν εὐψυχίαν τῶν Γραικῶν εἰς τὸ νὰ καταπλήξωσι τὸν ἀνάνδρον τύραννον τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ἀδικῶς κατέχει ξένον θρόνον περικυκλωμένος, ὡς ἄλλος Σαρδανάπαλος, ἀπὸ γυναῖκας καὶ εὐνοῦχους, ὁ ὁποῖος ἐξησθενημένος καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ἀπὸ τῶν ἡδονῶν τὴν κατάχρησιν, δὲν τολμᾷ μήτε τὴν θύραν τοῦ παλατίου του νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ δεῖξῃ κἄν εἰκόνα στρατηγοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Ὁ καιρὸς, φίλοι καὶ συμπατριῶται, τῆς καταστροφῆς τοῦ τυράννου εἶναι τὸσον ἀρμόδιος, ὥστε θέλει πληρωθῇ εἰς ἡμᾶς τὸ προφητικὸν λόγιον, εἰς διώξεταί χι λίους.

Ἐπικαλεσάμενοι λοιπὸν τὴν ἐξ οὐρανοῦ βοήθειαν, καὶ ἀσπασάμενοι εἰς τὸν ἄλλον μὲ τὰ δάκρυα τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς χαρᾶς, οἱ νέοι μὲ τὰ ὅπλα, οἱ γέροντες μὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς παραινέσεις, οἱ ἱερεῖς μὲ τὰς εὐλογίας καὶ τὰς πρὸς Θεὸν δεήσεις, ὅλοι ὁμοῦ ἐνωμένοι, γενναῖοι τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος κληρονόμοι, πολεμήσατε γενναίως περὶ πίστεως, περὶ πατρίδος, περὶ γυναικῶν, περὶ τέκνων, περὶ πάσης τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς τῶν Γραικῶν, τὸν τρισβάρβαρον, τὸν ἀσπλαγχτον τύραννον τῆς Ἑλλάδος, ἂν θέλετε νὰ φανῆτε ἄξιοι τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἀπόγονοι, ἂν θέλετε νὰ ἀφήσετε, ὡς ἐκεῖνοι, τὸ ὄνομά σας ἀείμνηστον εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Γένοιτο!

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Τὸ μῖσος κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας ὤθει ἀπὸ μακροῦ χρόνου τοὺς Ἕλληνας πρὸς συνωμοτικὰς ἐνεργείας κατὰ τοῦ καταδυναστεύοντος αὐτοῦς Ὀθωμανικοῦ κράτους, πολλάκις δὲ καὶ πρὸς σύμπηξιν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων καὶ προσχώρησιν εἰς μυστικὰς ἐταιρείας, αἱ ὁποῖαι ἐστρέφοντο κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ ἐπηγγέλλοντο τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν καταδυναστευομένων λαῶν. Ἰδίως ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 18ου αἰῶνος οἱ Ἕλληνες, ταξιδεύοντες ἢ διαμένοντες εἰς τὸ ἔξωτερικόν, σπουδάζοντες εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ πανεπιστήμια καὶ διὰ τοῦ συντελουμένου ἔργου τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως ἀνερχόμενοι εἰς ἐπίπεδα εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἐλάμβανον γνῶσιν τῶν βριθουσῶν ἀνά τὴν Εὐρώπην μυστικῶν ἐταιρειῶν καὶ προσεχώρουν εἰς ταύτας ἢ ἀπέβλεπον εἰς ἴδρυσιν ἰδίων ἐπαναστατικῶν ὀργανισμῶν μὲ συγκεκριμένον σκοπὸν τὴν ἐκ τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἀπολύτρωσιν. Ἀναφέρονται πρὸ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας πλεῖστοι τοιαῦται ἑλληνικαὶ μυστικαὶ ὀργανώσεις. Ἄλλ' αἱ περὶ τούτων πληροφορίαι εἶναι συγκεχυμέναι καὶ ἀβέβαιοι, λόγῳ τοῦ συνωμοτικοῦ χαρακτήρος των ἐκαλύπτοντο ὑπὸ πέπλου μυστηρίου, τὰ δὲ φθάσαντα μέχρις ἡμῶν στοιχεῖα δὲν ἐπιτρέπουν νὰ γίνῃ περὶ αὐτῶν λόγος μετὰ τινος θετικότητος. Ἄλλωστε σχεδὸν πᾶσαι παρέμειναν εἰς μορφὴν ὁμίλων τινῶν ὀλίγων Ἑλλήνων πατριωτῶν κατεχομένων ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας, χωρὶς νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς τὰς μεγάλας μάζας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ χωρὶς νὰ προχωρήσουν εἰς ἐπὶ ἔκτεταμένου πεδίου ἐνεργοῦς ἐπαναστατικὰς δραστηριότητος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς δεκάτης ἐνάτης ἑκατονταετηρίδος εἶχε καταστῆ διάχυτον εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ αἶσθημα, ὅτι τὸ ἔθνος ἦτο ἤδη ὠριμον νὰ ριφθῇ εἰς ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα καὶ ὅτι ἀπητεῖτο μυστικὴ ἐπαναστατικὴ ὀργανωσις πρὸς συνένωσιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ.

Τὸ ἡράκλειον αὐτὸ ἔργον διενεώθησαν καὶ ἀνέλαβον ἐν ἀρχῇ τρεῖς ἀφανεῖς Ἕλληνες ἔμποροι, ὁ Ἐμμανουήλ Ξάνθος, ἐκ Πάτμου, ὁ Νικόλαος

Σκουφᾶς, ἐξ Ἄρτης, καὶ ὁ Ἄθανάσιος Τσακάλωφ, ἐξ Ἰωαννίνων. Συνητηθήσαν εἰς τὴν Ὀδησσὸν κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1813, συνεδέθησαν διὰ φιλίας, καί, κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ ζήλου τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους των, ὠδηγήθησαν εἰς τὴν σκέψιν τῆς Ἰδρύσεως μιᾶς μυστικῆς ἑταιρείας πρὸς ὀργάνωσιν ἑπαναστατικοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων. Αἱ συζητήσεις των παρετάθησαν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, διότι τὰ ἐμπόδια, εἰς τὰ ὁποῖα προσέκρουον, ἐφαίνοντο ἀνυπέβλητα. Μόλις τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1814 εἶχε καταρτισθῆ ὑπ' αὐτῶν πλήρες σχέδιον ὀργανώσεως ἑπαναστατικῆς ἑταιρείας, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν «Ἐταιρείαν τῶν Φιλικῶν» καὶ ἐν συνήθει χρήσει «Φιλικὴν Ἐταιρείαν».

Ὁ συνταχθεὶς ὀργανισμὸς εἶχεν ὅλα τὰ στοιχεῖα τῶν συνωμοτικῶν ἑταιρειῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης: ὄρκος, μῆσις, ἱεραρχικοὶ βαθμοί, συνθηματικά σημεῖα ἀναγνωρίσεως καὶ ἀλληλογραφίας. Ὁ Ξάνθος ἀνήκεν ἤδη εἰς ἐλευθεροτεκτονικὴν στοάν, κατέχων τὰ μυστικά τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐλευθεροτεκτονισμοῦ, ἔλαβε δὲ πολλὰ ἐξ αὐτοῦ ὡς πρὸς τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰ μυστικά σημεῖα ἀναγνωρίσεως. Ἐπίσης ἱκανὰ ἐλήφθησαν ἐκ τῆς συνωμοτικῆς ἑταιρείας τῶν Καρμπονάρων τῆς Ἰταλίας. Οἱ βαθμοὶ τῆς ἑταιρείας ἦσαν ἐν ἀρχῇ πέντε: τῶν Βλάμηδων, τῶν Συστημένων, τῶν Ἰερέων, τῶν Ποιμένων καὶ τῶν Ἀρχιποιμένων. Βραδύτερον προσετέθησαν ἐν τῇ κορυφῇ, διὰ τοὺς πολιτικοὺς ἀρχηγούς, δύο: τῶν Ἀφιερωμένων καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν ἀφιερωμένων. Οἱ ἱδρυταὶ καὶ ἀρχηγοὶ ἀπετέλουν τὴν «ὑπερτάτην Ἀρχήν», περὶ τῆς ὁποίας, πλὴν αὐτῶν τῶν ἰδίων, οὐδεὶς ἐγνώριζε τι τὸ σαφές. Ἀφήνετο προφανῶς ἀπὸ σκοποῦ γόνιμον ἔδαφος εἰκασιῶν περὶ ταύτης, ἵνα οἱ μουῦμενοι φαντάζωνται, ὅτι ὑπεράνω πάντων ὑπῆρχεν ἡ ἡγεσία μεγάλης τινὸς προσωπικότητος ἢ ἀκόμη μεγάλης τινὸς δυνάμεως, ὡς ἡ Ρωσία. Οὕτως ἐγεννήθη καὶ ἐξηπλώθη ἡ λεγομένη «ἀπάτη», διὰ τὴν ὁποίαν βραδύτερον κατηγορήθη ἡ Ἐταιρεία, ἀλλ' ἡ ὁποία συνετέλεσε τεραστίως εἰς τὴν διάδοσίν της καὶ τὴν ὄθησιν τοῦ ἔθνους πρὸς ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα.

Εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους ἱδρυτὰς προσετέθησαν ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ἀρχῇ ὁ Π. Σέκερης καὶ ὁ Π. Ἀναγνωστόπουλος, βραδύτερον προστεθέντων καὶ ἄλλων. Ἰδρυταὶ, ἀρχηγοὶ καὶ κατέχοντες ἀνωτέρους βαθμοὺς ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τῶν ἀποστόλων, διασκορπισθέντες ἀνά τὴν Ρωσίαν, τὰς Ἡγεμονίας, τὰς ἑλληνικὰς κοινότητας τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐν συνεχείᾳ καὶ ἀνά τὴν Ἑλλάδα πρὸς προσηλυτισμὸν καὶ μυήσεις. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο ἐξαιρετικῶς τραχὺ καὶ δύσκολον, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν ἦσαν πενιχρά. Ἐν τούτοις, δὲν ἀπεθαρρύνθησαν, ἀλλ', ἄλλοτε ἐκμεταλλευόμενοι τὸν πόθον τῆς ἀπελευθερώσεως, ἄλλοτε μεγαλοποιοῦντες ἐπιτηδεῖως τὰ διῆεν ἀποκρυπτόμενα μυστικά ἢ ἀκόμη καὶ χρησιμοποιοῦντες ψεύδη περὶ ὑπάρξεως ἀνωτάτης Ἀρχῆς καὶ μεγάλου ἀριθμοῦ μεμυημένων,

κατώρθωνον νὰ προσελκύσουν καὶ νὰ κατηχήσουν ἐπιφανεῖς τινες εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ γράμματα Ἑλλήνας, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἀνέθετον τὸ ἔργον τῶν κατηχητῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1817 ἡ Ἑταιρεία εἶχεν ἀποκτήσει στερεὰς ρίζας. Πολλοὶ τῶν προσηλυτιζομένων, κυριαρχούμενοι ὑπὸ ἀκρατῆτος ἐνθουσιασμοῦ, μεταβάλλονται εἰς ἀποστόλους καὶ περιπλανῶνται ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν πρὸς νέους προσηλυτισμούς. Ἡ Ἑλλάς πλημμυρίζει ἐκ Φιλικῶν, οἱ ὅποιοι διατρέχουν τὰς πόλεις, τὰ χωρία καὶ τὰς νήσους, κατηχοῦντες προκρίτους, κληρικούς, ἀρματολούς καὶ ἄλλους ἐπιφανεῖς Ἑλλήνας, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν σειράν των κατηχοῦν εἰς κατωτέρους βαθμούς τὰς μεγάλας λαϊκὰς μάζας. Οὕτως ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία διαδίδεται μετ' ἐκπληκτικῆς ταχύτητος καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μεμνημένων αὐξάνει θαυμασίως ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Ὑπολογίζεται ὅτι κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπαναστάσεως εἶχον μνηθῆ εἰς πάντας τοὺς βαθμούς ἑκατοντάδες χιλιάδων.

Ἡ ἀπάτη περὶ ὑπάρξεως ἀνωτάτης ἀρχῆς ἐξακολουθεῖ νὰ τρέφεται ἐπιτηδεῖως μετὰ φαντασιωδῶν ὑπονοουμένων, βαθμηδὸν δὲ καλλιεργεῖται ἡ ἰδέα ὅτι ὀπισθεν ταύτης κρύπτεται ἡ Ρωσία ἢ αὐτὸς ὁ Τσάρος. Ἐν τούτοις, τὸ ψεῦδος περὶ ὑπάρξεως πανισχύρου ἀοράτου χειρὸς, κατευθυνούσης μυστηριωδῶς τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας καὶ ἐτοῖμου νὰ ἀναλάβῃ εἰς δεδομένην στιγμήν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τὴν ἐπαναστατικὴν ἡγεσίαν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραταθῆ ἐπ' ἄπειρον. Αἱ κατώτεροι τάξεις ἐγοητεύοντο ἐκ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν κατηχητῶν καὶ ἐνεθουσιάζοντο ἐκ τῶν δῆθεν ὑποκρυπτομένων καὶ διαφανομένων διὰ μέσου τῶν πυκνῶν πέπλων τοῦ «μυστηρίου» τῆς Ἑταιρείας. Ἄλλ' οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις καὶ ἰδίως οἱ κατὰ περιφέρειας ὑπεύθυνοι στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡγέται, ἐπέμενον νὰ πληροφορηθοῦν τὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν ἀοράτων δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἐκινουῦντο ὀπισθεν αὐτῆς, πρὶν ρίψουν τὸ ἔθνος εἰς ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου. Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐδρεύοντες ἡγέται τῆς Ἑταιρείας ἀντελήφθησαν ὅτι καθίστατο ἐπείγουσα ἡ ἀνέυρεσις καταλλήλου ἀρχηγοῦ.

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1820 ὁ Ξάνθος μετέβη εἰς Πετροῦπολιν, ὅπου, ἀφοῦ ἀπεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπρότεινε τὴν ἀρχηγίαν, ἐστράφη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην. Υἱὸς διασήμευ Ἑλλήνος, τοῦ ἄλλοτε ἡγεμόνος ἐν Μολδοβλαχίᾳ, ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων πολιτικῶν προσωπικοτήτων τῆς Ναπολεοντείου ἐποχῆς, χαίρων ὁ ἴδιος στρατιωτικῶν προσωπικοτήτων τῆς Δρέσδης) ἦτο ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ νὰ ἡγηθῆ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων. Ἐτι πλέον, ἡ ὑψηλὴ θέσις του ὡς στρατηγοῦ ἐν τῇ ρωσικῇ αὐτοκρατορίᾳ καὶ ἡ ἰδιότης τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ Τσάρου, θὰ ἐπέβαλλον αὐτὸν ὡς ἡγήτορα εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων, συγχρόνως δὲ θὰ ἐπέτρεπον εἰς τὴν Ἑταιρείαν νὰ ἐξακολουθῆ νὰ τρέφῃ τὴν πλάνην

περὶ ὑποκρυπτομένης «ἀοράτου χειρός» καὶ περὶ ἐπικειμένης ἐνισχύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας. Ὁ Ὑψηλάντης ἐδέχθη τὴν ἀρχηγίαν, ὀνομασθεὶς «Γενικὸς ἔφορος τῆς ἀρχῆς». Τοῦτο διεδόθη ἐπιτηδείως ὑπὸ τῶν ἡγετῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας εἰς τὰ κατὰ περιφέρειας ἀνώτατα πολεμικὰ καὶ πολιτικὰ στελέχη, συνετέλεσε δὲ τεραστίως νὰ ἐνισχυθῆ ἡ πλάνη τῶν Ἑλλήνων περὶ ἐπικειμένης ἐνεργοῦ βοηθείας, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός πρὸς ἐναρξιν τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος.

Ὁ Ὑψηλάντης, κατόπιν σειρᾶς μυστικῶν συσκέψεων μετὰ τῶν ἡγετῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας καὶ ἄλλων συμβούλων του, καὶ ἀφοῦ ἐρρίφθη εἰς εὐρυτάτης κλίμακος μυστικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἡγετικῶν στοιχείων, εἶχε λάβει τὴν ἀπόφασιν νὰ κατέλθῃ εἰς Πελοπόννησον καὶ νὰ κηρύξῃ ἀπὸ τῆς Μάνης τὴν ἐπανάστασιν τὴν 25 Μαρτίου 1821. Ἄλλ' ἡ χρονολογία κηρύξεως τῆς ἐπανάστασεως δὲν ἐτηρήθη, διότι ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Τούρκοι εἶχον πληροφορηθῆ τὰ τεκταινόμενα, ἐπρόκειτο δὲ νὰ ἐνεργήσουν συλλήψεις καὶ νὰ λάβουν ἄλλα δρακόντεια μέτρα. Ἐπὶ πλέον, ὁ ἑλληνικὸς ἀγὼν ἔπρεπε νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὴν ἀποστασίαν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας αἱ τουρκικαὶ δυνάμεις εἶχον στραφῆ πρὸς τὴν Ἡπειρον. Ὁ Ὑψηλάντης προετίμησε τελικῶς τὴν Μολδοβλαχίαν πρὸς κήρυξιν τῆς ἐπανάστασεως, διότι ἐφαντάζετο ὅτι μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς θὰ ἐκυριάρχει ἐκεῖ ἀστραπιαίως, θὰ κατήρχειτο πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ θὰ ἐστρέφετο πρὸς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, πρὶν στραφοῦν ἐναντίον του μεγάλαι τουρκικαὶ δυνάμεις. Ἐξ ἄλλου διετήρει πάντοτε τὴν ἐλπίδα ὅτι συνεπιεῖα τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἐπαναστατικῶν γεγονότων ἡ Ρωσία θὰ ἐνεπλέκετο εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας. Τὴν 22 Φεβρουαρίου 1821 διῆλθε τὸν Προῦθον καὶ εἰσέβαλεν εἰς τὸ Ἰάσιον, ἔνθα ἐκήρυξεν ἐπισημῶς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν διὰ σειρᾶς προκηρύξεων, τὰς ὁποίας δημοσιεύομεν κατωτέρω.

Ὁ ἀγὼν τῆς Μολδοβλαχίας, ἀποδοκιμασθεὶς ὑπὸ τοῦ Τσάρου καὶ μὴ τυχῶν ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῶν ἐντοπίων, παρὰ τὰ ἥρωικὰ κατορθώματα καὶ τὰς μεγαλειώδεις θυσίας τῶν Ἑλλήνων, τελικῶς κατεπνίγη. Ὁ Ἄλ. Ὑψηλάντης προσέφυγεν εἰς Αὐστριακὸν ἔδαφος, ὅπου ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακάς, ἀποθανὼν τῷ 1828 ἐκ τῶν κακουχιῶν. Ἄλλ' ἤδη ὁ ἀγὼν τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας εἶχεν ἐκραγῆ ἀνὰ τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ ἐθριαμβεῦεν. Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία, πρὶν εὖρη δραματικὸν τέλος ἐν Μολδοβλαχίᾳ, εἶχεν ἐκπληρώσει τὸ μεγαλειῶδες ἔργον τῆς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Εἰδήσεις περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας παρέχουν ὀλίγον-πολύ πάντες οἱ ἀπομνημονευματογράφοι καὶ ἱστοριογράφοι τοῦ Ἀγῶνος. Βασικὸν ἔργον, λόγῳ τῆς συγκεντρώσεως αὐθεντικῶν πληροφοριῶν ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν, μελέτης ἀρχείων καὶ ἀντλήσεως στοιχείων ἐξ ἐγγράφων, εἶναι τοῦ

Ἰω. Φιλήμονος, Δοκίμιον περὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, ἐν Ναυπλίᾳ 1834. Τοῦτο συμπληροῦται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ἔργου, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς ἔγραψε βραδύτερον, βάσει νέων συναχθέντων στοιχείων καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ τεθέντος εἰς τὴν διάθεσίν του Ὑψηλαντικοῦ ἀρχείου, Δοκίμιον περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τ. 1-4, Ἀθῆναι 1859-1861. Ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν καὶ ἀρχηγῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας μόνον ὁ Ἐμμ. Ξάνθος ἀφῆσεν ἀπομνημονεύματα, βραχύτατα ἄλλωστε, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν ἐγγράφων (Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, Ἀθ. 1845). Ὁ Ξάνθος πρὸς ἀνασκευὴν τῶν, ἀδίκων ἄλλωστε, περὶ αὐτοῦ γραφέντων ὑπὸ τοῦ Φιλήμονος, συνέγραψε καὶ «ἀπολογία» τῷ 1837 ὑπὸ ψευδώνυμον Α.Ω., παραμείναν ἀνέκδοτον (τὸ χειρόγραφον εὑρίσκεται ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ). Χειρόγραφος ἐπίσης παρέμεινε (χειρόγρφ. Ἐθν. Βιβλ.) ἡ συνταχθεῖσα πρὸς ὑπεράσπισίν του καὶ κατηγορίαν τοῦ Ξάνθου ἔκθεσις τοῦ Ἀναγνωστοπούλου μὲ τίτλον «Γενικαὶ παρατηρήσεις» καὶ ὑπογραφὴν «Χ.Ρ.Τ.Π.».

Ὅτε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἤρχισαν αἱ ἐριδες, κατηγορίαι, διαφεύσεις καὶ ἀμφισβητήσεις περὶ τῆς συμβολῆς ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἑταιρείας (ὀξύτεραι καὶ μακρότεραι ἦσαν αἱ διαμάχαι μεταξὺ Ξάνθου καὶ Ἀναγνωστοπούλου), οἱ ἐπιζῶντες πρωταγωνισταὶ δὲν ἔγραψαν μὲν ἀπομνημονεύματα, ὡς πολλάκις ὑπέσχοντο, ἐδημοσίευσαν ὅμως εἰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς μακρὰ ἄρθρα ἐκθέτοντα τὰ τῆς προσωπικῆς των δράσεως καὶ ἀνασκευάζοντα ἢ διορθοῦντα ὅσα εἶχον γραφῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων. Πολλὰ τούτων εἶναι λίαν διαφωτιστικά (βλ. ἰδίως εἰς «Αἰῶνα» 15 καὶ 19 Μαρτίου 1839 ὑπὸ Ἰ. Φιλήμονος, εἰς «Ἀθηναῖν» 5 Ἰανουαρίου 1846 ὑπὸ Ἀναγνωστοπούλου, εἰς «Ἄγγελον» τῆς 31 Ἰανουαρίου 1846 ὑπὸ τοῦ Ξάνθου κλπ.).

Ἐκ τῶν νεωτέρων δημοσιευμάτων ἐνδιαφέρουσαι καὶ διαφωτιστικαὶ εἰς πολλὰ εἶναι αἱ μελέται τοῦ Τάκη Κανδηλώρου, Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία, Ἀθ. 1926, τοῦ Β. Μέξα, Οἱ Φιλικοί, Ἀθ. 1937 μετὰ κατατοπιστικῆς εἰσηγήσεως, τὰ πολὺ βραδύτερον δημοσιευθέντα ὑπὸ Δημ. Γρ. Καμπούρογλου, Mémoires du Prince N. Ypsilantis, καὶ τὰ ὑπὸ Ν. Καμαριανοῦ καὶ Λ. Βρανούση ἐκδοθέντα ἀπομνημονεύματα τοῦ Φιλικοῦ Ἀθ. Ξοδίου, Ἀθ. 1964, ὡς καὶ τὸ ἀναμνηστικὸν ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι τῆς Ἑταιρείας τεῦχος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὑπὸ Ἐ. Γ. Πρωτοψάλτη, Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία, Ἀθ. 1964.

(1 - 3)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ
ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ

Ὡς κατ' ἐξοχήν συνωμοτικὴ καὶ ἐπαναστατικὴ ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία εἶχεν ἀνάγκην μυστικῆς συνωμοτικῆς ὀργανώσεως μεθ' ὄρκων, βαθμῶν, συνθηματικῶν λεξιλογίων, σημείων ἀναγνωρίσεως κλπ., διὰ τὰς μεταξὺ τῶν μελῶν ἐπικοινωνίας, διὰ τὴν λήψιν ὀδηγιῶν καὶ ἐντολῶν ἐκ μέρους τῶν ἀνωτέρων καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ μνήσεως, τὴν ἀποσώβησιν καταδόσεων, προδοσίας, ἀνακαλύψεως τῶν μυστικῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὅποτε ὑπῆρχε κίνδυνος συλλήψεων καὶ σφαγῶν κλπ. Ὁ καθημερινῶς πολλαπλασιαζόμενος, ἰδίως κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη, ἀριθμὸς τῶν μεμνημένων ἀπῆτει καὶ περισσοτέρας προφυλάξεις, ἀλλὰ καὶ περισσοτέρας καὶ λεπτομερεστέρας ὀδηγίας εἰς τὰ μέλη. Ἡ τεραστία ἐπέκτασις τῆς Ἐταιρείας ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ αἱ δυσχέρεια ἀμέσου συνεννοήσεως, ἀπῆτησαν, ἐν ὄψει τῶν νέων πραγματικοτήτων καὶ μὲ τὴν κτηθεῖσαν πείραν, πολλὰς καὶ διαδοχικὰς τροποποιήσεις τοῦ ἀρχικοῦ ὀργανισμοῦ. Τοιαῦτας γνωρίζομεν συνταχθείσας ἀπὸ τοῦ 1817 καὶ μετέπειτα. Ἐπὶ πλέον οἱ πολλαπλασιασθέντες ἀπόστολοι τῆς Ἐταιρείας, εἰς τὰς περιοχὰς εἰς τὰς ὁποίας περιεπλανῶντο καὶ ἔδρων, ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην νὰ παραδίδουν εἰς τοὺς ὀριζομένους τοπικοὺς ἐκπροσώπους ἀνωτέρων βαθμῶν ἐγγράφους διαφωτιστικὰς λεπτομερείας μετὰ σφῶν ὀδηγιῶν. Τὰ χειρόγραφα αὐτὰ ἀντεγράφοντο ἐπίσης ἐπὶ τόπων καὶ διεσπείροντο, ἰδίως χρησιμεύοντα διὰ τὰς μνήσεις, τοὺς ἀναλόγως τῶν βαθμῶν ὄρκους, τὴν σύνταξιν καταλόγου μελῶν, τὰς εἰσφορὰς κλπ. Τοιαῦτα χειρόγραφα, περιλαμβάνοντα τὴν διδασκαλίαν, κατήχησιν, ἱεροτελεστικὸν τύπον μνήσεως, ὄρκους, συνθηματικὰ συνεννοήσεων καὶ διαφόρων ὀδηγίας, διεσώθησαν ἱκανά. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι τὰ κείμενα ταῦτα παρουσιάζουν πολλὰς διαφορὰς, παραλείψεις ἢ προσθήκας, τόσον εἰς τὰ κατηχητικὰ, ὅσον καὶ εἰς τὰς γενικωτέρας σκέψεις καὶ ὀδηγίας. Τοῦτο ὀφείλεται ἄφ' ἑνὸς εἰς τὸ γεγονός ὅτι συνετάχθησαν εἰς διαφόρους ἐποχὰς, ἄφ' ἑτέρου εἰς τὸ ὅτι οἱ συντάκται των κατὰ περιοχὰς, κατὰ περιστάσεις καὶ ἀναλόγως τῆς ἀτμοσφαιρᾶς εἰς τὴν ὁποίαν ἔζων, τῆς νοοτροπίας καὶ τῆς μορφώσεώς των, ἐπεχείρουν οἱ ἴδιοι νὰ ἐλαττώσουν ἢ νὰ ἀυξήσουν τὰς ψυχοπλαστικὰς παρορμήσεις καὶ τὰς κατηχητικὰς ὀδηγίας ἢ νὰ παρεισαγάγουν ἰδίαις πατριωτικὰς σκέψεις.

Ἐκ τῶν κατηχητικῶν καὶ ἀναλυτικῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας κειμένων δημοσιεῶμεν τρία, τὰ ὁποῖα, ἄλλοτε ἐπαναλαμβάνοντα τὰ αὐτὰ, ἄλλοτε προσθέτοντα ἢ συμπληροῦντα, ἐν τῷ συνόλῳ των παρέχουν πλήρη εἰκόνα τῶν μνήσεων, τῶν ὄρκων, τῶν βαθμῶν ἱεραρχίας καὶ τῆς ἐν

γένει λειτουργίας τῆς μεγάλης μυστικῆς Ἐταιρείας, ἣ ὁποία ὠργάνωσε τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων. Ταῦτα δὲ εἶναι: 1) Χειρόγραφον προεπαναστατικὸν φυλασσόμενον εἰς τὰ ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους καὶ δημοσιευθὲν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἱστορίας τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας ἐκδιδομένην συλλογὴν «*Documente privind Istoria României-Răscala din 1821*», τ. IV (1960), σ. 32-46. 2) Χειρόγραφον τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, ἀνήκον ἄλλοτε εἰς τὴν συλλογὴν Γιατράκου καὶ δημοσιευθὲν ὑπὸ Ἐμμ. Γ. Πρωτοψάλτη, «Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία», σ. 245-251. 3) Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἱ. Φιλίμμονος, «*Δοκίμιον περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας*», *Ναυπλία 1834*», σελ. 142-177, συνταχθὲν βάσει τῶν εἰς χεῖράς του κειμένων. Τοιαῦτα ἀποσπασματικά κείμενα ἢ σχετικὰς πληροφορίας βλ. εἰς Ἐ. Σάνθου, «Ἀπομνημονεύματα», σ. 2 κ.έ.— Σ. Σακελλαρίου, «Φιλικὴ Ἐταιρεία», Ὁδησός 1909, σ. 30 καὶ 46.— Ἀχ. Διαμαντάρα, «Χειρόγραφον κατηχήσεως εἰς τὴν Μοιρὴν Σπηλιανῆς τῆς Νισόρου», ἐν Δ.Ι.Ε.Ε. τ. Θ' (1926), σ. 556 κ.έ.— Ἀθ. Ξοδύλου, «Ἡ Ἐταιρεία τῶν Φιλικῶν», σ. 103 κ.έ.

1

Ἡ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Μέρος αὐν

Ἄφ' οὗ γνωρίσης ἕνα Ἕλληνα ὅτι εἶναι βέβαιος ἐραστὴς τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος καὶ καλὸς ἄνθρωπος, καὶ ὅτι δὲν εἶναι μέλος ἄλλης τινὸς μυστικῆς Ἐταιρείας, οἰασθήποτε, καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐταιρείαν, ὄχι ἀπὸ περιέργειαν ἢ ἄλλην τινὰ αἰτίαν κινούμενος, ἀλλ' ἀπὸ ἀληθῆ πατριωτισμὸν, τότε τὸν δίδεις ὑπόσχεσιν ὅτι θέλεις τὸν δεχθῆ εἰς τὴν Ἐταιρείαν.

Καὶ πρῶτον μὲν τὸν κάμεις ἀδελφοποιητὸν, μὲ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον, καὶ μὲ τὰ σημεῖα (ἀνίσως εὐρισκόμενος μακρὰν τῆς πατρίδος, δηλ. τῆς Ἑλλάδος, δὲν δύνασαι νὰ τὸν κάμης δι' ἱερέως). Τότε ἐξηγεῖς εἰς αὐτὸν τὰ σημεῖα καὶ λόγους, καὶ ὁ τοιοῦτος ἔχει χρέος νὰ γίνῃ ἀδελφοποιητὸς μὲ ὅποιον μέλος τῆς Ἐταιρείας συναντήσῃ εὐκολίας τυχεύσης.

Βον. Μετὰ τρεῖς ἢ περισσότερες ἡμέρας τὸν παρρησιάζεις εἰς ἕνα ἱερέα, πρὸς τὸν ὁποῖον λέγεις ὅτι θέλεις νὰ ὀρκίσῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ἀνίσως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λέγει διὰ τινὰ ὑπόθεσιν γνωστὴν εἶναι ἀληθῆ (καὶ κατὰ μέρος διὰ νὰ μὴ ἀκούσῃ ὁ ἱερεὺς) τὸν ὑπαγορεύεις τὸν ὅρκον καὶ αὐτὸς τὸν μέρος διὰ νὰ μὴ ἀκούσῃ ὁ ἱερεὺς) τὸν ὑπαγορεύεις τὸν ὅρκον καὶ αὐτὸς τὸν ἐπαναλαμβάνει τρίς μὲ φωνὴν μεγάλην. Ὑστερον τὸν ἐρωτᾷ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ ἱερέως ἂν αὐτὰ τὰ ὁποῖα τρίς ἐπανάλαβεν εἶναι ἀληθῆ, καὶ αὐτὸς θέλει ἀποκριθῆ: εἶναι καὶ ἔσονται ἀληθῆ, καὶ δι' ἀσφάλειαν τῶν ὑπο-

σχέσεών μου ὀρκίζομαι εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον. Θέλει τὸν ἐρωτήσει τὰ αὐτὰ λόγια καὶ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφ' οὗ ἀποκριθῆ ἀθῆς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τὸν ὑποβάλλει εἰς ὄρκον, κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν νόμον (εἰς τοὺς μακρὰν τῆς 'Ελλάδος εὐρισκομένους "Ἕλληνας συγχωρεῖ νὰ συμπαραλαμβάνῃ εἰς ὄρκω-μοσίας ἱερέα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, εἰς ἔλλειψιν ἀνατολικοῦ καὶ ὀρθοδόξου).

Γον. Μετὰ τὸν ὄρκον τὸν παίρνεις εἰς μέρος κρυφὸν καὶ τὸν ἐξομολογεῖς κατὰ τὸν διωρισμένον τρόπον τῆς ἐξομολογήσεως καταλεπτῶς καὶ μετὰ πά-σης ἀκριβείας.

Δον. Τῷ λέγεις νὰ στοχασθῆ ἀκριβῶς ἂν εἶναι ἱκανὸς καὶ δυνατὸς νὰ φυλάξῃ τὸ μυστήριον καὶ μὲ κίνδυνον, ἂν οὕτω τύχη, τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς, διότι αὐτὰ τὰ ὅποια μέλλει νὰ μάθῃ εἶναι πράγματα ἱερά, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἤρτηται ἡ τύχη τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἔθνους καὶ ὅτι ἐμβαίνων εἰς τὴν 'Εταιρείαν πρέπει νὰ βάλῃ πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον καὶ ὅλας τὰς σκληρὰς βασάνους, καὶ προσέτι τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὅποιαν ὑπόκειται νὰ φονεύσῃ τὸν παραβάτην τῆς 'Εταιρείας, ὅποιος καὶ ἂν τύχη, χωρὶς ἐξαίρεσιν οὔτε τῶν πλησιεστέρων τῶν συγγενῶν. Τέλος πάντων νὰ στοχασθῆ ὅτι πᾶς ἄλλος δεσμὸς ἢ ὑποχρέω-σις, τὰς ὁποίας ἤθελεν ἔχει, εἶναι τὸ οὐδὲν ὡς πρὸς τὸν δεσμὸν τῆς 'Εται-ρείας καὶ προσέτι ὅτι ἂν στοχάζεται ὅτι δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ δώσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀπόφασιν, εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν ἐξουσίαν του νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ γίνῃ μέλος τῆς 'Εταιρείας.

Εον. 'Εξηγεῖς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς 'Εταιρείας χωρὶς πολυλογίας καὶ χωρὶς τίνος προσθήκης. "Υστερον τὸν ἀφῆνεις καὶ τῷ λέγεις ὅτι αὐριον θέλετε ἀνταμωθῆ διὰ νὰ τῷ εἴπηρς μερικὰ ἄρθρα καὶ ὅτι [νὰ] μὴν ἀλησημονήσῃ νὰ προμηθευθῆ μὲ ἐν μικρὸν κίτρινον κηρίον. Αὐτὰ πρέπει νὰ γίνουιν εἰς μίαν νύκταν, μὲ ἄκραν προσοχὴν διὰ νὰ μὴ δοθῆ παραμικρὰ ὑποψία. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ ἔχῃς μετ' αὐτοῦ ἐκτεταμένας ὀμιλίας.

'Ο πρῶτος ὄρκος

'Ορκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐνώπιον τοῦ ὑπερθέου "Οντος νὰ φυλάξω (θυσιάζων καὶ τὴν ἰδίαν μου ζωὴν μὲ τὴν ὑπομο-νὴν τῶν πλέον σκληροτέρων βασάνων) μυστικὴν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, τὴν δύναμιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ μυστηρίου, τὸ ὅποῖον μέλλει ἤδη νὰ μὲ ἐξηγηθῆ καὶ ὅτι θέλω ἀποκριθῆ τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅ,τι ἐρωτηθῶ.

'Εξομολόγησις

- αον Πῶς ζῆς καὶ πόθεν εἶναι τὸ μέρος τῆς ζωῆς σου ;
- βον Ποίους συγγενεῖς ἔχεις, τίνος ἐπαγγέλματος καὶ ποίας καταστάσεως εἶσαι ;
- γον 'Εσυγχίσθης ποτὲ μὲ τινὰ τῶν φίλων σου, ἢ ἄλλον ;
- δον 'Εφιλώθης μὲ αὐτόν, καὶ πῶς συνέβησαν ἀμφοτέρα ;

εον Ὑπανδρευμένος εἶσαι, ἔχεις κλίσιν νὰ ὑπανδρευθῆς ;
 στον Ἐχεις ἔρωτα, εἶχες ποτέ, παραιτήθης καὶ ἀπὸ πότε ;
 ζον Σοὶ συνέβη ζημία ἢ μεταβολὴ τῆς καταστάσεώς σου ;
 ηον Εἶσαι εὐχαριστημένος εἰς τὸ ἐπάγγελμα ὁποῦ εὐρίσκεσαι ; καὶ ποῖον
 ἐπιθυμεῖς περισσότερον ;
 θον Ἐχεις τινὰ πιστὸν φίλον, ποῖος εἶναι αὐτός ;
 ιον Πῶς στοχάζεσαι νὰ ζήσης τώρα, καὶ πῶς εἰς τὸ ἐξῆς ;

Ὁ τῆς Ἑταιρείας σκοπός

Ἡ Ἑταιρεία συνίσταται ἀπὸ καθαυτὸ Ἕλληνας φιλοπάτριδας καὶ ὀνομάζεται Ἑταιρεία τῶν Φιλικῶν. Ὁ σκοπὸς τῶν μελῶν αὐτῆς εἶναι ἡ καλυτέρευσις τοῦ ἔθνους, καὶ ἂν ὁ Θεὸς τὸ συγχωρήσῃ, ἡ ἐλευθερία του (ὁ μετὰ συνήθη ἐξομολόγησιν καὶ κατήχησιν ὀρκωμένος προσήλυτος, ὀνομάζεται ἱερεὺς τῶν φιλικῶν).

Μέρος βον

Μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας προσέρχεσθε σιωπῶντες εἰς ἀσφαλὲς μέρος καὶ πρῶτον βάλ्लεις ἐπὶ τινος τραπέζης μίαν εἰκόνα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ προσήλυτος ἀφήνει τὸ κηρίον του. Ἐπειτα τῷ λέγεις ὅτι ἂν δὲν στοχάζεται ἰκανὴν δύναμιν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἔχει ἀκόμα καιρὸν νὰ παραιτηθῇ, ὅτι ἀπὸ τὸν δεσμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἐμβαίνει μόνος ὁ θάνατος ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, ὅτι μετ' ὀλίγην ὥραν καὶ αὐτὴ του ἡ μεταμέλεια θέλει εἶναι ἀσυγχώρητος. Μετὰ ταῦτα γονατίζει μετὰ τὸ δεξιὸν μόνον γόνυ ἐνώπιον τῆς τραπέζης. Ἀφοῦ σχημάτιζται εἰς τρεῖς εἰς ἑαυτὸν τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου σταυροῦ, δίδεις εἰς αὐτὸν νὰ ἀσπασθῇ τὴν εἰκόνα καὶ βάλ्लει ἐπ' αὐτὴν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἀνοικτὴν, καὶ σὺ ἀνάπτεις τὸ κίτρινον κηρίον καὶ σβύνεις πᾶν ἄλλο φῶς. Δίδεις ἔπειτα εἰς αὐτὸν τὸ κηρίον, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος λαβὼν, βαστᾷ εἰς τὴν ἀριστερὰν του χεῖρα καὶ τῷ λέγεις: « αὐτὸ τὸ κηρίον εἶναι ὁ μόνος μάρτυς, τὸν ὁποῖον ἡ δυστυχὴς ἡμῶν πατρίς λαμβάνει, ὅταν τὰ τέκνα αὐτῆς ὀμνύουσι τὸν ὄρκον τῆς ἐλευθερίας », καὶ ἀφ' οὗ σχηματίσης ἅπαξ τὸ σημεῖον τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ, ἄρχεσθε, σὺ μὲν νὰ ἀναγινώσκῃς ἐκεῖνος δὲ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸν μέγαν ὄρκον, μετὰ τὸ ἀνήκον σέβας εἰς τὴν ἱερότητα καὶ μεγαλειότητα τοῦ πράγματος. Ἀφ' οὗ τελειώσετε τὸν ὄρκον καὶ τὴν ἀντιγραφὴν του, βάλ्लεις τὴν δεξιὰν σου χεῖρα εἰς τὸν ἀριστερὸν αὐτοῦ ὦμον καὶ μετὰ τὴν ἀριστερὰν σου σηκώνεις τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν αὐτὸς βαστᾷ μετὰ τὴν δεξιὰν του καὶ ἐκφωνεῖς τὰ ἐπόμενα... « ἐνώπιον τοῦ ἀοράτου καὶ πανταχοῦ παρόντος ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ αὐτοδικαίου καὶ ἐκδικητοῦ τῆς παραβάσεως καὶ τιμωροῦ τῆς κακίας, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καὶ μετὰ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔδωκαν

οἱ μεγάλοι ἱερεῖς τῶν Ἐλευσινίων, καθιερω τὸν . . . ἐκ πατρίδος . . . ἐτῶν . . . ἐπαγγέλματος . . . καὶ δέχομαι αὐτὸν ὡς μέλος, καθὼς καὶ ἐγὼ παρεδέχθην εἰς τὴν Ἐταιρείαν τῶν Φιλικῶν». Μετὰ δὲ τὴν καθιέρωσιν σβύνεται τὸ κηρίον κίτρινον καὶ τῷ παραγγέλλεις νὰ τὸ φυλάξῃ καλῶς, ἐπειδὴ καὶ αὖθις μέλλει νὰ τὸ χρειασθῇ καὶ τὸ περισσότερο διὰ νὰ περιφέρῃ μετ' αὐτοῦ τὸν μάρτυρα τῶν ἐνόρκων αὐτοῦ ὑποσχέσεων, καὶ ὅτι ἄλλοτε θέλεις ἐξηγήσει εἰς αὐτὸν τὰ στοιχεῖα καὶ σημεῖα τῶν ἱερέων.

Ἔρκος μέγας

Ἔρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ οἰκειοθελῶς ὅτι θέλω εἶμαι πιστὸς εἰς τὴν Ἐταιρείαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα. Δὲν θέλω φανερώσει τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὰ σημεῖα, ἢ λόγους αὐτῆς, μήτε θέλω δώσει νὰ καταλάβουν ποτὲ ὅτι ἐγὼ ἤξεύρω τι περὶ τούτων κατ' οὐδένα τρόπον, μήτε εἰς συγγενῇ μου, μήτε εἰς πνευματικόν μου, μήτε εἰς φίλον μου.

Ἔρκίζομαι ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω ἔμβει εἰς καμμίαν ἄλλην Ἐταιρείαν, ὅποια καὶ ἂν εἶναι, μήτε εἰς δεσμὸν ὑποσχητικόν, ἀλλὰ μάλιστα ὅ,τι δεσμὸν ἤθελον ἔχει εἰς τὸν κόσμον, ἕως καὶ τὸν πλέον ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν Ἐταιρείαν, θέλω τὸν νομίζει εἰς οὐδέν.

Ἔρκίζομαι ὅτι θέλω τρέφει εἰς τὴν καρδίαν μου ἀδιάλλακτον μῖσος ἐναντίον τῶν τυράννων τῆς πατρίδος μου, τῶν ὀπαδῶν καὶ ὁμοφρόνων αὐτοῖς, θέλω ἐνεργεῖ παντοίους τρόπους πρὸς βλάβην αὐτῶν καὶ ὅταν ἡ περίστασις μοὶ τὸ συγχωρήσῃ καὶ τὸν παντελῆ αὐτῶν ἔλεθρον.

Ἔρκίζομαι ὅτι ποτὲ δὲν θέλω μεταχειρισθῆ βίαν εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρισθῶ μὲ τινα συνάδελφον, ἀλλὰ θέλω προσέχει μὲ ἄκραν ἐπιμέλειαν διὰ νὰ μὴ λανθασθῶ καὶ ἕτερον συμβῆ ἐναντίον τι.

Ἔρκίζομαι ὅτι ὅπου εὖρω τινὰ συνάδελφον, θέλω τὸν συντρέχει καὶ βοηθεῖ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ κατάστασίν μου, θέλω προσφέρει εἰς αὐτὸν σέβας καὶ ὑπακοήν, ἂν εἶναι μεγαλύτερος εἰς τὸν βαθμὸν, καὶ ἀνίσως ἔτυχε νὰ εἶναι πρωτύτερα ἐχθρὸς μου, τόσῳ περισσότερο θέλω τὸν ἀγαπῶ καὶ τὸν συντρέχω καθ' ὅσον ἡ ἔχθρα μου εἶναι μεγαλύτερα.

Ἔρκίζομαι ὅτι, καθὼς καὶ ἐγὼ παρελήφθην εἰς τὴν Ἐταιρείαν, θέλω δέχομαι ἀδελφούς, θέλω μεταχειρισθῆ πάντα τρόπον καὶ πᾶσαν βραδύτητα ἕως νὰ τὸν γνωρίσω ὅτι εἶναι ἀληθῶς Ἕλλην θερμὸς καὶ ὑπερασπιστῆς τῆς δυστυχῆς ἡμῶν πατρίδος, ἐνάρετος καὶ καλὸς ἄνθρωπος, ἄξιος νὰ φυλάξῃ τὸ μυστικόν καὶ νὰ κατηχήσῃ καὶ ἄλλον.

Ἔρκίζομαι ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλω ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὰ χρήματα τῆς Ἐταιρείας, ἀλλὰ θέλω τὰ θεωρεῖ ὡς πρᾶγμα ἱερὸν καὶ ὡς ἐνέχυρον, ἀνηκὸν εἰς ὅλον τὸ ταλαίπωρον γένος μου, καθὼς καὶ τὰ λαμβανόμενα καὶ στέλλόμενα γράμματα ἐσφραγισμένα.

Ἔρκίζομαι ὅτι ποτὲ δὲν θέλω ἐρωτήσῃ τινὰ τῶν Φιλικῶν διὰ νὰ μάθω

ποῖος τὸν ἐδέχθη εἰς τὴν Ἑταιρείαν, οὔτε ἐγὼ θέλω φανερώσει, οὔτε θέλω κάμω νὰ καταλάβῃ ἐκεῖνος τὸν παραδεξάμενόν μου, καὶ ἀνίσως γνωρίσω τὸ σημεῖον εἰς τὸ ἐφοδιαστικόν τινος, θέλω προσποιηθῆ ὅτι δὲν τὸ ἐγνώρισα.

Ὁρκίζομαι ὅτι θέλω προσέχει πάντοτε εἰς τὴν διαγωγὴν μου νὰ εἶμαι ἐνάρετος, θέλω εἶμαι εὐλαβὴς εἰς τὴν θρησκείαν μου, χωρὶς νὰ καταφρονῶ τὰς ξένας, θέλω δίδει πάντοτε καλὸν παράδειγμα, θέλω βοηθεῖ, συμβουλεύει καὶ συντρέχει τὸν ἀσθενῆ, τὸν δυστυχῆ καὶ ἀδύνατον, θέλω σέβομαι τὴν δικαιοσύνην, τὰ ἔθιμα, τὰ κριτήρια, τοὺς μετόχους τῆς διοικήσεως τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον διατρέβω.

Τέλος πάντων, ὀρκίζομαι εἰς ἐσέ, ὦ ἱερὰ καὶ ἀθλία πατρίς ! Ὁρκίζομαι εἰς τὰς πολυχρονίους βασιάνους σου. Ὁρκίζομαι εἰς τὰ πικρὰ δάκρυα, τὰ ὅποια τόσους αἰῶνας ἔχυσαν τὰ ταλαίπωρα τέκνα σου ! Εἰς τὰ ἴδια μου δάκρυα, τὰ ὅποια χύνω κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ! Εἰς τὴν μέλλουσαν ἐλευθερίαν τῶν ὁμογενῶν μου ὅτι ἀφιερώνομαι ὅλος εἰς ἐσέ ! βον εἰς τὸ ἐξῆς σὺ θέλεις εἶσαι ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν διαλογισμῶν μου, τὸ ὄνομά σου ὁ ὁδηγὸς τῶν πράξεών μου καὶ ἡ εὐτυχία σου ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων μου ! Ἡ θεία δικαιοσύνη ἄς ἐξαντλήσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ὅλους τοὺς κεραυνοὺς τῆς δικαιοσύνης τῆς, τὸ ὄνομά μου ἄς εἶναι εἰς ἀποστροφὴν καὶ τὸ ὑποκείμενόν μου τὸ ἀντικείμενον τῆς κατάρτας καὶ τοῦ ἀναθέματος τῶν ὁμογενῶν μου, ἀνίσως ἀλησιμονήσω μίαν στιγμήν τὰς δυστυχίας των καὶ δὲν ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου, καὶ ὁ θάνατος ἄς εἶναι ἡ ἀφευκτος τιμωρία τοῦ ἀμαρτήματός μου, διὰ νὰ μὴν μολύνω τὴν ἀγιότητα τῆς Ἑταιρείας μὲ τὴν συμμετοχὴν μου.

Μέρος γον

Τῆ αὔριον ἐξηγεῖς εἰς αὐτὸν τὰ γνωστικὰ μέσα τὰ ὀνομαζόμενα τῶν συστημένων, καὶ τὰ στοιχεῖα τῶν ἱερέων. Δίδεις εἰς αὐτὸν νὰ ἀντιγράψῃ τὴν πρώτην διδασκαλίαν, τὸν πρῶτον ὄρκον, τὰ ἄρθρα τῆς πρώτης ἐξομολογήσεως, τὸν σκοπὸν τῆς Ἑταιρείας, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διδασκαλίας, τὸν μέγαν ὄρκον. Καὶ μετὰ τὴν ἀντιγραφὴν, ἥτις πρέπει νὰ γίνῃ μὲ τὰ στοιχεῖα τῶν ἱερέων, κατὰ τάξιν μὲ προσοχὴν, ἀκριβῆ ἐπιθεώρησιν τοῦ ἐγγράφου καὶ ἐξομολόγησιν εἰς τὸ εὖν ἄρθρον (τοῦ ὁποίου νὰ λάβῃς λεπτομερῆ καὶ ἐκτεταμένην ἀπόκρισιν) ἔπειτα λέγεις πρὸς αὐτὸν ὅτι χρεωστεῖ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Ἑταιρείαν ποσότητά τινα χρημάτων, ὅσα ὁ πατριωτισμὸς του τὸν παρακινήσῃ. Ὁμοῦ μὲ τὰ χρήματα πρέπει νὰ σοὶ δώσῃ καὶ μίαν ἐπιστολήν, ἐπιγεγραμμένην εἰς ὁποιοῦνδήποτε ὄνομα θέλει, διὰ πόλιν ἀπομακρυσμένην (ἔχι ὅμως τόσον παράξενον, ὥστε ἡ παραξενία του νὰ κινή τὴν περιέργειαν καὶ ὑπόψιν) εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ φανερώσῃ τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, καὶ ὅτι σοὶ ἔδωκε αὐτὴν τὴν ποσότητα διὰ νὰ τὴν στείλῃς εἰς τὸν δυστυχῆ φίλον του, ἢ εἰς τὸ νεωστὶ συστηθὲν σχολεῖον, ἢ εἰς κανένα

μοναστήριον, ἢ εἰς ἔκδοσιν βιβλίων ἢ εἰς ἄλλο μέρος. Ὑπογεγραμμένος καὶ φανερώων τὸν καιρὸν καὶ τὸν τρόπον, αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τὴν γράφει ἔμπροσθέν σου, καὶ ἀφ' οὗ ἰδῆς ὅτι ἔχει ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ φανερώσῃ ἀπλῶς, λέγεις εἰς αὐτὸν νὰ βάλῃ δύο σημεῖα, καθὼς ἡμπορεῖ νὰ μεταχειρίζεται ὅ,τι θέλει, πλὴν καθαρῶς γεγραμμένα, μὴτε πολλὰ μικρά, μὴτε πολλὰ μεγάλα, τὸ μὲν πρῶτον τὸ ὀνομαζόμενον τῆς ἀφιερώσεως δὲν θέλει τὸ μεταχειρισθῆ ποτὲ — τὸ δὲ δευτέρον τῆς καθιερώσεως ** θέλει τὸ μεταχειρισθῆ μόνον. Ὁμοίως τὴν διπλώνει καὶ τὴν σφραγίζει ἔμπροσθέν σου μὲ τὴν διωρισμένην σφραγίδα, ἐπιγράφων τὸ ἔσωθεν ὄνομα. Ἡ ἐπιστολὴ πρέπει νὰ εἶναι μὲ διπλοῦν χάρτην, ἀρκετὰ λεπτὸν διὰ τὸ εὐμετακόμιστον, ὁμοῦς κλλωπισμένη διὰ νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν νὰ παρατηρηθοῦν τὰ σημεῖα. Ἐσὺ τῷ δίδεις ἔν γράμμα, ὅτι ἔλαβες τὴν αὐτὴν ποσότητα χρημάτων καὶ ὅτι τὰ στέλλεις καθὼς αὐτὸς σὲ ἐδιώρισεν μὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὑπογεγραμμένου καὶ σημειῶν τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον.

Ἐξομολόγησις β^α

Ἄρθρον αὐν. Εἶσαι κατατρεγμένος ἐσὺ, ἢ κανένας συγγενῆς ἢ φίλος σου ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος μας, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινά, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ;

βον Ἐχεις κανένα συγγενῆ ἢ φίλον σου εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ;

γον Ἐφρονεῦθη κανένας συγγενῆς ἢ φίλος σου ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῆς πατρίδος, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινά, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ;

δον Σοὶ συνέβη μέγα τι εἰς τὴν ζωὴν σου ;

εον Ἠξεύρεις κανένα μέγα μυστικόν, ἢ καμμίαν ἐφεύρεσιν ἢ ἄλλο τι μέγα καὶ ἀπόκρυφον ; Πόθεν τὸ ἔμαθες ; Τὸ ἡξεύρουσι καὶ ἄλλοι, καὶ ποῖοι εἶναι αὐτοί ; Ἐχεις τὰς ἀναγκάιας ἀποδείξεις ; καὶ τί εἶναι αὐτό.

στον Ἐχεις κανέν μέγα προτέρημα ἀπόκρυφον, ἢ καμμίαν ξεχωριστὴν ἐπιτηδεϊότητα ;

Μέρος δον

Μετὰ τὴν ἀντιγραφὴν τῆς ἕως ἐδῶ διδασκαλίας, τῷ λέγεις περὶ τῶν συστημένων, τῶν ὁποίων τὰ γνωριστικὰ σημεῖα τῷ ἐξηγήθησαν ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἔν τάγμα μετεχόντων εἰς τὴν Ἐταιρείαν καὶ καλοῦνται μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα. Ἐχουν μόνον δι' ἀποδεικτικὸν τῆς εἰς αὐτὴν μετοχῆς των ἔν γράμμα ὀνομαζόμενον συστατικόν, τὸ δὲ τῶν ἱερέων ὀνομάζεται γράμμα τῆς ὑπεροχῆς, καθὼς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους δὲν γνωρίζουν παρὰ ὡς μετέχοντας τῆς Ἐταιρείας ἐπιφορτισμένους τὴν φροντίδα ἵνα συστήνωσιν εἰς αὐτοὺς τοὺς φιλοπάτριδας, ἵνα ἐπαγρυπνώσωσιν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν μετεχόντων, ἵνα φροντίσωσι διὰ κάθε ἐπωφελεῆς τῆς ἰδέας, ἀγνοοῦσι ὁμοῦς ὅτι ὑπάρχουσιν ἀδελφο-

ποιητοί. Ὁ ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν πρέπει νὰ προσέχη μεγάλως διὰ νὰ μὴ δώσῃ εἰς αὐτοὺς νὰ καταλάβουν τι περισσότερον, ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν ἤξεύρουν ἄλλο, παρὰ ὅτι εἶναι μία Ἑταιρεία φροντίζουσα ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ τοῦ ἔθνους. Καὶ ἀφ' οὗ διὰ τοῦ διωρισμένου μέσου, ὡς κάτωθεν ἐξηγεῖται, ἐρωτήσῃ ἓνα, τὸν ὅποιον ἐγνώρισε διὰ συστημένον, ἂν εἶναι ἱερεὺς καὶ ἰδῇ ὅτι δὲν ἤξεύρει τι περισσότερον, ἔχει χρέος εἰς τὴν συναναστροφὴν του μὲ ἐκεῖνον νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ὀμιλίαν ἀδιαφόρως, διὰ νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τῆς μητρός του, τὸ ὅποιον θέλει ἐντυπώσῃ καλῶς εἰς τὴν μνήμην του, καὶ μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ τὸ συστατικόν. Ἐκεῖνος δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸ δώσῃ παρὰ ζητῶν πρῶτον παρὰ [αὐτοῦ] τὸ γράμμα τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἱερέως, τὸ ὅποιον αὐτὸς θέλει τὸ δείξει μακρίθεν, καὶ οὕτως ὕστερον λαμβάνει τὸ συστατικὸν διὰ νὰ τὸ θεωρήσῃ, εἰς τὸ ὅποιον ὅπισθεν εἶναι γραμμένον τὸ ὄνομα τῆς μητρός του, μόνον διὰ τῶν στοιχείων τῶν ἱερέων, ὅθεν ὁ συστημένος ἀγνοεῖ παντάπασι νὰ σημαίνουσι αὐτὰ τὰ γράμματα, καὶ οὔτε ἄλλος τις ἤμπορεῖ νὰ ἤξεύρῃ, παρὰ ἐκεῖνος ὅστις τὰ ἔγραψε. Περισσοτέραν ἔρευναν ἀπὸ αὐτὴν δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸν ἱερέα νὰ κάμῃ εἰς ἓνα συστημένον, μήτε νὰ ὀμιλῇ περὶ τῆς Ἑταιρείας μὲ αὐτόν. Ἄνισως ὅμως κατὰ δυστυχίαν συναπαντήσῃ τινά, τοῦ ὁποίου δὲν συμφωνεῖ τὸ εἰς τὸ συστατικὸν ὄνομα μὲ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔμαθε παρ' αὐτοῦ, ἐν τῷ ἄμα θέλει ὑποπτεύσει δόλον, ἀλλέως πως ἔχει χρέος νὰ ἐρευνήσῃ καλῶς ὅλην τὴν διαγωγὴν, τὴν κατάστασιν, τὰς σχέσεις τοῦ ὑποπτευθέντος, καταγράφων τὸ ἠθικόν του, τὸ σημεῖον τοῦ ὑπογράφαντος τὸ συστατικὸν καὶ ὅσα παρὰ τε αὐτοῦ, καὶ παρὰ ἄλλων μετ' ἀκριβείας ἔμαθε περὶ αὐτοῦ νὰ τὰ στείλῃ χωρὶς ἀρρηγῆ καὶ ἀσφαλῶς διὰ τῶν διωρισμένων εἰς τὴν Ἑταιρείαν μέσων, μὴ παραιτούμενος ἀκολούθως νὰ παρατηρῇ καὶ νὰ εἰδοποιῇ τῇ ἰδίᾳ, ἕως ὅτου αὐτὴ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα τῆς, καὶ νὰ κάμῃ νὰ παύσῃ ἢ κατὰστασις. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, αὐτὸς ἔχει χρέος ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν νὰ μεταχειριστῇ ὅλα τὰ δέοντα μέσα πρὸς ἀσφάλειαν τῆς Ἑταιρείας. Τέλος πάντων τῷ λέγεις ὅτι εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν Φιλικῶν δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ συστήσουν τινὰ εἰς τὴν Ἑταιρείαν, μὲ ὄλον ὅπου αὐτοὶ εἶναι πολλὰ ἀνώτεροι κατὰ τὴν ἀξίαν ἀπὸ τοὺς συστημένους. Ὅμοίως δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς αὐτοὺς νὰ κάμουν ἀδελφοποιητόν τινα, παρὰ μόνον ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἐγνώρισαν ἄξιον νὰ γίνῃ ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν, καὶ τὸν ὅποιον ὕστερον θέλουσι τὸν κατηχήσῃ, καὶ οὕτω θέλουσι τὸν δεχθῆ εἰς τὴν Ἑταιρείαν, καθὼς καὶ αὐτοὶ παρεδέχθησαν, ἢ ἐκεῖνος ὅστις γενόμενος ἱερεὺς, δὲν εὗρεν εὐκαιρίαν νὰ ἀδελφοποιηθῇ.

Μέρος εον

Μετὰ ταῦτα ἐξηγεῖς εἰς αὐτόν τὸν χρόνον τῶν Φιλικῶν, τὸν ὅποιον δὲν μεταχειρίζεσαι παρὰ μόνον . . . τὸ ἐφοδιαστικόν σου, μὲ τὸ ὅποιον αὐτὸς ἐπι-

γράφει τὸ ἐδικόν του, καὶ ἐσὺ ὑπογράφουσι κατὰ τὸν διωρισμένον τρόπον . . .

Ἐπειτα τῷ ἐξηγεῖς τὰ σημεῖα καὶ λόγια τῶν ἱερέων, ἐκτὸς . . . τὸν τρόπον τῆς τῶν γραμμάτων ἀποστολῆς καὶ τῶν χρημάτων, ἀπὸ τὰ ὅποια ὁ καθείς βασιτᾶ τὰ ἔξοδά του, τὰ ὅποια κάμνει δι' αὐτά, εἰδοποιῶν αὐτὸν ὅτι οὐ εὐρίσκων ἕνα ἄλλον ἱερέα, νὰ ἐξηγῇ εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν ἔγγραφον κατήχησίν του, διὰ νὰ τὴν θεωρήσῃ ἂν εἶναι ἀκριβῆς καὶ ἐν τάξει, διὰ τὴν ὅποιαν νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν διόρθωσίν της ἀπ' ἀρχῆς ἀνίσως καμμία περίοδος εἶναι ἑλλιπής. Προσέτι τὸν λέγεις ὅτι ὁ ἱερεὺς δύναται νὰ παραιτήσῃ ἕνα κατήχη- μένον καὶ νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ τὸν κατηγῇ καὶ νὰ ἐξηγῇ τι περισσότερον ἔως πρὸ τοῦ μεγάλου ὄρκου, ἀνίσως ἤθελεν ὑποπτεύσει τὴν πίστιν καὶ καθαρότητα τῶν φρονημάτων του, μὲ ὅλον ὅτι ἔχει χρέος νὰ βεβαιωθῇ πρῶτύτερα τὴν ἀξιοσύνη αὐτοῦ, αὐτὸ ἤμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ ἔως καὶ μετὰ τὸν μέγα ὄρκον, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ μεγάλως εἰς τὴν ὄργην τῆς Ἐταιρείας. Ἐάν ὅμως εὐρεθῇ βιασμένος νὰ παύσῃ τὴν κατήχησιν πρὸς τὸ τέλος, διὰ τὴν βαθεῖαν κακίαν τοῦ ὑποκειμένου, τὴν ὅποιαν ἀπὸ ἀναξιότητα δὲν ἐδυνήθη νὰ γνωρίσῃ ἐν καιρῷ, τότε θέλει κριθῇ καὶ παιδευθῇ μὲ στέρησιν τῶν προνομίων τοῦ ἱερέως, καὶ ποτὲ δὲν θέλει προβιβασθῇ εἰς ἀνώτερον βαθμόν. Ἡ ποινὴ τοῦ ἀμαρτή- ματος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ὀλιγοστευθῇ ἢ καὶ παντελῶς νὰ ἀθιωθῇ ὁ ἱερεὺς, παρὰ διὰ τὴν ταχείαν ἐκτέλεσιν . . . Βέβαιον καὶ ἀποφασιστικὸν μέτρον ἤθελε λάβει πρὸς ἀσφάλειαν γενικῶς τῆς Ἐταιρείας καὶ ἰδίως ἐκάστου τῶν μελῶν, καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ταχείας εἰδοποιήσεως εἰς τὸν ἀνώτερον ἢ κατώτερον, ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἢ εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν ἄλλου ἱερέως ἔχει ἀπαραίτητον χρέος νὰ τὸν συνδράμῃ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις . . . τὴν περίστασιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον βοηθοῦν καὶ οἱ ἱερεῖς ἀναμεταξύ των καὶ οἱ συστημένοι εἰς τὰς συγ- χωρημένας περιστάσεις πρὸς ἐξερεύνησιν δόλου ἢ ἀπάτης, πρὸς παῦσιν παν- τοίας καταχρήσεως καὶ πρὸς ὅποιανδήποτε ὠφέλειαν τῆς Ἐταιρείας γενικῶς καὶ τῶν μελῶν αὐτῆς μερικῶς. Τέλος τῷ λέγεις ὅτι εἰς ὅποιανδήποτε κατὰ- στασιν στενοχωρίας, εὐτυχίας, καταδρομῆς ἢ δυστυχίας εὐρεθῇ, θέλει ὀδη- γηθῇ ἀπὸ τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς, αἱ ὅποια ὑπαγόρευσαν καὶ ἐκάνονισαν ὅλον τὸ σύστημα τῶν Φιλικῶν, αἱ ὅποια εἶναι ὁ μέγας πατριωτισμὸς, ἡ ἀρετὴ, ἡ γενικὴ καὶ μερικὴ ἀσφάλεια καὶ ὠφέλεια τῆς Ἐταιρείας, ἡ παντελής ἀφιέρω- σις ὅλων γενικῶς τῶν μελῶν εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ἀγάπη, ὁμοιότης, πίστις καὶ συνδρομὴ ὅλων τῶν μελῶν ἀναμεταξύ των πρὸς τήρησιν καὶ ἐνέργειαν αὐτῶν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς Ἐταιρείας.

Εἰς τὸν ἐπόμενον ἔπειτα τὸν ὑποβάλλεις ὄρκον κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον.

Ἐρχίζομαι ὡς τίμιος ἄνθρωπος ἐπιθυμῶν τὴν εὐτυχίαν τῶν συμπατριω- τῶν μου, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ἐδική μου εὐμερῖα, εἰς ὅ,τι ἱερὸν καὶ ποθητὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοθελήτως ἐμβῆκα μέλος εἰς τὴν Ἐταιρείαν καὶ αὐτοθελήτως ἔδωκα ἐνόρκους ὑποσχέσεις μου εἰς αὐτὴν ὅτι θέλω τὰς φυλάξει ἀπαρασαλεύτως, θέλω εἶμαι πιστὸς ἐφ' ὅρου ζωῆς μου καὶ

εἰς τὸ ὅλον τῆς Ἑταιρείας γενικῶς εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτῆς μερικῶς καὶ εἰς ὅποιανδήποτε περίστασιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀσταςίας εὐρεθῶ, θέλω ὀδηγηθῆ ἀπὸ τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι διδάσκονται εἰς τὴν διδασκαλίαν ἣτις ἐνεπιστεύθη εἰς ἐμένα καὶ πάντα ταῦτα ἐννοεῖται καθ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς λέξεως.

Μετὰ δὲ τὸν ὄρκον τὸν ἀσπάζεσαι καὶ τὸν ἀφήνεις νὰ ὑπάγῃ ὅπου ἡ τύχη τοῦ τὸν διώρισεν.

2

Ἡ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ ΓΙΑΤΡΑΚΟΥ "ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΛΟΥΣΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ"

Μέρος Αον.

Ἀφοῦ γνωρίσης ἕνα Γραικόν, ὅτι εἶναι βέβαιος καὶ θερμὸς ἐραστὴς τῆς πατρίδος καὶ καλὸς ἄνθρωπος· ὅτι δὲν εἶναι μέλος εἰς καμμίαν ἄλλην ἑταιρείαν μυστικὴν, ὁποῖα καὶ ἂν εἶναι· ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ κατηχηθῇ εἰς τὴν Ἑταιρείαν μας ὄχι ἀπὸ ἀπλὴν περιέργειαν, ἀλλ' ἀπὸ καθαρὸν πατριωτισμὸν, τότε τοῦ δίδεις τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θέλεις τὸν δεχθῆ εἰς τὴν Ἑταιρείαν· καὶ πρῶτον τὸν κάμνεις ἀδελφοποιητὸν μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον.

Βον. Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸν πηγαίνεις εἰς ἕνα ἱερέα λέγοντάς του, ὅτι θέλεις νὰ ὀρκίσῃς τὸν παρόντα ἄνθρωπον, ἂν ἴσως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὑπόσχεται καὶ λέγει διὰ μίαν γνωστὴν ὑπόθεσιν εἶναι ἀληθινά. Ἐπειτα κατὰ μέρος (διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ ὁ ἱερεὺς) τοῦ λέγεις τὸν ὄρκον καὶ αὐτὸς τὸν ἐπαλαμβάνει τρεῖς φορές φωνῇ χαμηλοτέρᾳ, ἔπειτα τὸν ἐρωτᾷς δυνατώτερα, διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ ὁ ἱερεὺς, ὁ ὁποῖος λέγει εἰς τὸν ὀρκιζόμενον: αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπες εἰς τὸν φίλον σου εἶναι ἀληθινά; Αὐτὸς θέλει ἀποκριθῆ: ναί, εἶναι καὶ θέλουν εἶσθαι ἀληθινά· καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειάν των ὀρκίζομαι εἰς τὸ Εὐαγγέλιον· καὶ τότε τὸν βάζεις καὶ κάμνει τὸν ὄρκον κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν νόμον.

Εἰς τοὺς ἕξω τῆς Γραικίας εὐρισκομένους εἶναι συγχωρημένον νὰ γένῃ αὐτὸς ὁ ὄρκος καὶ εἰς ἱερέα τίμιον τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἂν ἴσως δὲν εἶναι ἱερεὺς ὀρθόδοξος.

Γον. Ὅστερα ἀπὸ τὸν ὄρκον, τὸν παίρνεις εἰς ἀπόκρυφον μέρος καὶ τοῦ κάμνεις τὴν διωρισμένην ἐξομολόγησιν μετὰ ἀκρίβειαν:

αον τοῦ λέγεις, ἂν εἶναι ἀρκετὰ δυνατὸς νὰ βαστάξῃ τὸ μυστικὸν μετὰ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του, διότι αὐτὰ τὰ ὁποῖα μέλλει νὰ μάθῃ, εἶναι πράγματα ἱερά καὶ ἀξιοσέβαστα εἰς τὰς φιλογενεῖς καρδίας, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κρέματα

ἡ τύχη τοῦ ἰδίου ἔθνους, καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ἔμβη εἰς ταύτην τὴν Ἐταιρείαν, πρέπει νὰ λάβῃ τὸν θάνατον πρὸ ὀφθαλμῶν, τὸν θάνατον μ' ὅλα τὰ σκληρὰ βάσανά του, καὶ κατὰ περίστασιν ἠμπορεῖ νὰ φονεύσῃ ἕνα παραβάτην τῆς Ἐταιρείας, ὡς εἶναι καὶ ὁ πλησιέστερος συγγενῆς του.

Δον. Τέλος πάντων νὰ στοχασθῇ ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι δεσμοὶ καὶ ὑποχρεώσεις ὅπου ἔχει εἰς τὸν κόσμον εἶναι πλέον οὐδὲν ἔμπροσθεν τοῦ δεσμοῦ τῆς Ἐταιρείας· καὶ ἂν ἴσως δὲν αἰσθάνεται ἀρκετὴν δύναμιν καὶ ἀπόφασιν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ γένη μέλος τῆς Ἐταιρείας.

Εον. Τοῦ ἐξηγεῖς τὸν σκοπὸν σου, λέγοντας, ὅτι αὐριον θέλετε ἀνταμωθῆ δια νὰ τοῦ εἰπῆς μερικὰ ἀκόμη καὶ νὰ μὴν ἀλησμονήσῃ νὰ προμηθευθῇ μὲ ἕνα μικρὸν κίτρινον κεράκι. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν ἐρωτᾷς καὶ αὐτὰς τὰς ἐξῆς ἐννέα ἐρωτήσεις :

- αον. Πῶς ζῆς καὶ πόθεν ὁ πόρος τῆς ζωῆς σου ;
- βον. Τί συγγενεῖς ἔχεις ; ποίου ἐπαγγέλματος καὶ ποίας καταστάσεως ;
- γον. Ἐσυγγίσθης ποτὲ μὲ κανέναν ἢ συγγενῆ, ἢ φίλον, ἢ ἄλλον τινά ;
- δον. Ἐφιλώθης μὲ αὐτοὺς καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν καὶ τὸ ἕν καὶ τὸ ἄλλο ;
- εον. Εἶσαι ὑπανδρευμένος ; ἔχεις κλίσιν νὰ ὑπανδρευθῆς ;
- στον. Ἐχεις ἔρωτα ; εἶχες ποτὲ σου ; ἀπέρασε ; καὶ ἀπὸ τί καιρὸν ;
- ζον. Σὲ ἀκολουθεῖ καμμία μεγάλη ζημία, ἢ μεταβολὴ καταστάσεως ;
- γον. Εἶσαι εὐχαριστημένος εἰς τὸ ἐπάγγελμά σου καὶ τί ἐπιθυμεῖς περισσότερον ;
- θον. Ἐχεις κανένα φίλον πιστὸν καὶ ποῖος εἶναι ;
- Τέλος, πῶς ἔχεις σκοπὸν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ζήσης ;

Μέρος Βον.

Μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἐν καιρῷ νυκτός σιωπώντας πηγαίνετε εἰς ἀσφαλὲς μέρος· καὶ πρῶτον βάζεις ἐπάνω εἰς μίαν τράπεζαν μίαν εἰκόνα, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἀφήνει ὁ κατηγούμενος τὸ κεράκι του. Αὐτὸ τὸ κεράκι σημαίνει τὴν θυσίαν τῆς ἐκατόμβης, ὅπου ἕκαστος χρεωστεῖ εἰς τὴν ὑπὲρ πατρίδος καλὴν προειδοποίησιν. Αὐτὸ τὸ κεράκι εἶναι ὁ μόνος μάρτυς, τὸ ὅποιον ἢ δυστυχησμένη πατρίς μᾶς δίδει διὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐλευθερίας της, καὶ ζητοῦσα παρὰ τῶν ἰδίων της τέκνων παραμυθίαν τῆς σκλαβιάς της.

Καὶ τούτου γενομένου τοῦ λέγεις, ἂν ἴσως δὲν στοχάζεσαι τὸν ἑαυτὸν σου ἀρκετὰ δυνατὸν, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ μυστήριον ἔχει ἀκόμη καιρὸν νὰ στοχασθῇ καὶ νὰ παραιτηθῇ τοῦ δεσμοῦ, εἰς τὸν ὅποιον ἤδη ἐμβαίνει, διότι μόνος ὁ θάνατος ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, ἢ δὲ μετέπειτα μεταμέλειά του εἶναι ἀσυγχώρητος.

Μετὰ ταῦτα γονατίζει μὲ τὸ δεξιὸν μόνον γόνυ κοντὰ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ κάμνει τρεῖς φορές τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ· εἶτα τοῦ δίδεις καὶ ἀσπάζεται

μέ κατάνυξιν τὴν εἰκόνα καὶ βάνοντας τὸ δεξί του χέρι ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἀνοικτόν, ἀνάπτει τὸ κεράκι του, σβήνων κάθε ἄλλο φῶς.

Τότε ἔχοντας ἐκείνου τὸ κερί ἀναμμένον εἰς τὸ ἀριστερόν του χέρι, τοῦ λέγεις : ἀδελφέ, αὐτὸ τὸ κεράκι εἶναι ὁ μόνος μάρτυς, τὸν ὅποιον ἡ δυστυχισμένη πατρίς μᾶς δίδει δεσμόν εἰς τὸν ὄρκον τῆς ἐλευθερίας μας· καὶ κάμνοντες ὁμοῦ πάλιν τὸν σταυρὸν τρίς, σὺ μὲν ἀναγιγνώσκεις τοὺς ὄρκους καὶ αὐτὸς ἐξακολουθεῖ μ' ὄλον τὸ ἀνῆκον σέβας εἰς τὴν ἱερότητα καὶ μεγαλειότητα τοῦ πράγματος.

Τελειωθέντων τῶν εἰρημένων, βάζεις τὸ δεξιὸν σου χέρι ἐπάνω εἰς τὸν ἀριστερόν ὠμόν του καὶ μέ τὸ ἀριστερόν σηκώνεις τὴν εἰκόνα, τὴν ὅποιαν καὶ αὐτὸς βασιτῆ ὡσαύτως μέ τὴν δεξιάν του καὶ ἐκφωνεῖς τὰ ἀκόλουθα :

Ἐνώπιον τοῦ ἀοράτου καὶ πανταχοῦ παρόντος ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ μόνου αὐτοδικαίου καὶ ἐκδικουῦντος τοὺς παραβάτας καὶ πονηροὺς κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, καὶ μέ τὴν δύναμιν τὴν ὅποιαν ἔδωκαν οἱ Μεγάλοι Ἱερεῖς τῶν Ἐλευσινίων, καθιερω τὸν δεῖνα . . . . ., ἐκ πατρίδος δεῖνα . . . . ., ἐτῶν τοσοῦτων . . . . ., ἐπαγγέλματος . . . . . καὶ τὸν δέχομαι διὰ μέλος, ὡς καὶ ἐγὼ ἐδέχθην εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῶν Φιλικῶν.

Μετὰ τὴν παρούσαν καθιέρωσιν σβήνεται τὸ κεράκι καὶ τὸν παραγγέλλεις νὰ τὸ φυλάττῃ καλῶς, ἐπειδὴ αὐτὸ ἔχει πάντοτε μαζί του μάρτυρα τῶν μεθ' ὄρκου ὑποσχέσεών του.

Καὶ τοῦτου γενομένου ἄρχεται ἐκφωνῶν τοὺς ἐξῆς ὄρκους :

Οἱ ὄρκοι.

Ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ δικαίου καὶ πανταχοῦ παρόντος, ὀρκίζομαι αὐτοθελήτως, ὅτι θέλω μείνει πιστὸς εἰς τὴν Ἑταιρείαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα, δὲν θέλω φανερώσει τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὰ σημεῖα ἢ λόγους τῆς, μήτε θέλω δώσει νὰ καταλάβῃ τινὰς ποτέ, ὅτι ἐγὼ ἠξεύρω τι περὶ τούτων, μήτε συγγενῆς μου, μήτε πνευματικὸς μου, μήτε φίλος μου.

Ὀρκίζομαι, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω ἔμβῃ εἰς καμμίαν ἄλλην ἑταιρείαν, ὅποια καὶ ἂν εἶναι, μήτε εἰς κανένα δεσμόν ὑποχρεωτικόν, ἀλλὰ μάλιστα ὅ,τι δῆποτε δεσμόν ἤθελον ἔχει εἰς τὸν κόσμον, καὶ τὸν πλεον μέγιστον, θέλω τὸν μετρᾶ μηδὲν ὡς πρὸς τὴν Ἑταιρείαν.

Ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω θρέφει εἰς τὴν καρδίαν μου ἀδιάλακτον μῖσος ἐναντίον τῶν τυράννων τῆς πατρίδος καὶ τῶν ὀπαδῶν τους καὶ ὁμοφρονούντων. Θέλω ἐνεργεῖ πάντα τρόπον πρὸς βλάβην τους, ὅταν ἡ περίστασις συγχωρήσῃ τὸν ἐξολοθρευμὸν τους. Ὀρκίζομαι, ὅτι ποτέ δὲν θέλω μεταχειρισθῆ βίαν εἰς (τὸ) νὰ συγχωρηθῶ μέ ἓνα συναδελφόν, ἀλλὰ θέλω προσέχει μέ τὴν μεγαλυτέραν ἐπιμέλειαν, διὰ νὰ μὴ λανθασθῶ καὶ ὕστερον ἀκολουθήσῃ τι ἐναντίον.

Ἵρκίζομαι, ὅτι ὅπου εὐρεθῶ μὲ συνάδελφον, θέλω τὸν συμβοηθεῖ καὶ συντρέχει μὲ ὄλην τὴν δύναμιν καὶ κατάστασίν μου· θέλω προσφέρει εἰς αὐτὸν σέβας καὶ ὑπακοήν, ἂν εἶναι μεγαλύτερος εἰς τὸν βαθμόν· καὶ ἂν αὐτὸς ᾔτον πρότερος ἐχθρὸς μου, τόσον περισσότερον θέλω τὸν ἀγαπᾶ, ὅσον ἢ ἐχθρὰ μὰς ᾔτον μεγαλύτερα.

Ἵρκίζομαι, ὅτι καθὼς ἐγὼ ἐδέχθην εἰς τὴν Ἑταιρείαν, οὕτω καὶ ἐγὼ θέλει δέχομαι ἀδελφόν, θέλω μεταχειρίζομαι κάθε τρόπον καὶ ἀργητὰ ἕως νὰ τὸν γνωρίσω, ὅτι εἶναι Ἕλλην ἀληθινὸς καὶ θερμὸς ὑπερασπιστὴς τῆς δυστυχοῦς πατρίδος, ἐνάρετος καὶ καλὸς ἄνθρωπος, ἄξιος νὰ φυλάττη τὸ μυστικὸν καὶ νὰ τὸ κατηγῆ εἰς ἄλλον.

Ἵρκίζομαι, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλω ὠφεληθῆ ἀπὸ τὰ μετρητὰ τῆς κάσπας τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ θέλω τὰ στοχάζομαι ὡς πράγματα ἱερὰ καὶ ἀναγκαῖον ἐνέχυρον εἰς ὅλον τὸ ταλαίπωρον ἔθνος μὰς, καθὼς καὶ τὰ λαμβανόμενα καὶ στελλόμενα γράμματα.

Ἵρκίζομαι, ὅτι δὲν θέλω ἐρωτήσῃ τινὰ Φιλικόν, διὰ νὰ μάθω ποῖος τὸν ἐδέχθη εἰς τὴν Ἑταιρείαν, μήτε ἐγὼ θέλω φανερώσῃ τὸν δέξαντά με· καὶ ἂν γνωρίσω τὸ σημεῖον εἰς τὸ ἐφοδιαστικὸν τινος, θέλω προσποιηθῆ ὅτι δὲν τὸ ἐγνώρισα.

Ἵρκίζομαι, ὅτι θέλω προσέχει πάντοτε εἰς τὴν διάνοιάν μου καὶ διαγωγὴν μου νὰ εἶμαι εὐσεβής, ἐνάρετος, εὐλαβής εἰς τὴν θρησκείαν μου, χωρὶς νὰ καταφρονῶ φανερὰ τὰς ξένας, θέλω δίδει πάντοτε τὸ καλὸν παράδειγμα, θέλω βοηθεῖ, συμβουλεύει, συντρέχει τὸν ἀσθενῆ, δυστυχῆ καὶ ἀδύνατον ὁμογενῆ· θέλω σέβομαι τὴν διοίκησιν, τὰ ἔθιμα, τὰ κριτήρια, τοὺς μετόχους τῆς διοικήσεως τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὅποιον διατρέβω.

Τέλος πάντων, ὁρκίζομαι εἰς τὸ ἱερὸν ὄνομά σου, ὦ ἱερὰ καὶ ἀθλία πατρίς· ὁρκίζομαι εἰς τὰς πολυχρονίους βασάνους σου, ὁρκίζομαι εἰς τὰ πικρὰ δάκρυα τῶν αἰχμαλώτων καὶ καταδίκων κατοίκων σου, τὰ ὅποια τόσους αἰῶνας κατὰ στιγμὴν ὑποφέρουν τὰ ταλαίπωρα τέκνα σου, ὅτι ἀφιερῶμαι ὅλος εἰς ἐσέ, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς σὺ θέλεις εἶσαι ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν διαλογισμῶν μου, τὸ ὄνομά σου ὁδηγὸς τῶν πράξεών μου, καὶ ἡ ἐδική σου εὐτυχία ἢ ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων μου. Ἡ θεία δικαιοσύνη ἃς ἐξαντλήσῃ ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν μου ὅλους τοὺς κεραυνοὺς τῆς δικαιοκρισίας τῆς, τὸ ὄνομά μου, οἱ κατὰ διαδοχὴν κληρονόμοι μου ἃς εἶναι εἰς ἀποστροφὴν, καὶ τὸ ὑποκείμενόν μου τὸ ἀντικείμενον τῆς κατάρας καὶ τοῦ ἀναθέματος τῶν ὁμογενῶν μου. Καὶ ἂν ἴσως ἀληθμονῶ μίαν στιγμὴν τὰς δυστυχίας σου καὶ δὲν ἐκπληρῶ τὸ χρέος μου, ὁ θάνατος ἃς εἶναι ἡ ἀφευκτος τιμωρία καὶ ἀνταμοιβὴ τοῦ ἀμαρτήματός μου, διὰ νὰ μὴν μολύνω τὴν ἀγιότητα τῆς ἱερᾶς Ἑταιρείας σου μὲ τὴν συμμετοχὴν μου.

Ὁρκος μέγας.

Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης.

Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς γλυκυτάτης καὶ πεφλημένης μου μητρὸς πατρίδος.

Ὁρκίζομαι τέλος πάντων εἰς τὸ ὄνομα (Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος) τοῦ Ὑπερτάτου ὄντος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὅτι ὑποφέρων τὰ πλεόν σκληρὰ βάσανα καὶ μὲ θυσίαν τῆς ἰδίας μου ζωῆς, θέλω φυλάξει μυστικὸν καθ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς λέξεως τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον μοὶ γίνεται γνωστὸν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον :

Ὁ σκοπός.

Ἡ Ἐταιρεία συνίσταται ἀπὸ καθ' αὐτὸ Γραικοὺς φιλοπάτριδας καὶ ὀνομάζεται Ἐταιρεία τῶν Φιλικῶν.

Ὁ σκοπὸς αὐτῶν εἶναι ἡ καλυτέρευσις τοῦ ἰδίου ἔθνους, καὶ ἂν ὁ Θεὸς τὸ συγχωρήσῃ, ἡ ἐλευθερία των.

Μετὰ τὴν συνήθη ἐξομολόγησιν καὶ κατήχησιν ὁ ὠρχωμένος προσήλυτος ἄς ὀνομάζεται Ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν.

Τὸ ἀλφάβητον.

α. β. γ. δ. ε. ζ. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ο. π. ρ. σ. τ. φ. χ. ου.
 η. ξ. υ. ψ. ω. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. ο. α. β. γ. δ. ε.
 ξ = κσ = 4α   ψ = πσ = 9α.

Τῶν βλάμηδων τὰ γνωριστικὰ σημεῖα.

Πρῶτον τίθενται αἱ παλάμαι ἢ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης ὀριζοντίως. Ἐπειτα σῦρεις τὴν μίαν πρὸς ὀρθὰς καὶ χωρίζονται. Ἡ ἐρώτησις εἶναι σιψὶ καὶ ἡ ἀπόκρισις τζαρούχι.

Τῶν συστημένων.

Πλέκονται τὰ δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρὸς μὲ τῆς ἄλλης καὶ ὀνομάζεται δεσμὸς, ἔπειτα κάμνει τινὰς ἓνα σχῆμα νιψίματος καὶ ὀνομάζεται νίψιμον.

Ἡ ἀπόκρισις τούτου τοῦ σχήματος εἶναι νὰ πιάσῃ τις μὲ τὴν χεῖρά του τὸ αὐτί του καὶ ἔπειτα ἀνοίγοντας τὸν μέγαν δάκτυλον καὶ τὸν δείκτην βάζει εἰς τὸ σαγόνι του, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι ἤκουσα καὶ προσέχω. Ὁ δὲ ἄλλος ἀποκρίνεται βάνοντας τὴν χεῖρά του εἰς τὸ στόμα καὶ τραβώντας τὴν πρὸς ὀρθὰς, νὰ πιάσῃ τὰ μάτια του, ὅπου θέλει νὰ εἰπῇ ὅτι σιώπα καὶ εἶδον. Μετὰ τοῦτο ἀνταμώνονται καθ' ἰδίαν καὶ δίδουσι τὰς χεῖρας. Τὸ δὲ πιάσιμον τῆς χειρὸς εἶναι νὰ εὗρῃ ὁ μέγας δάκτυλος τοῦ ἑνὸς τὴν ρίζαν τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὸ ἐξῶθεν μέρος τῆς χειρὸς.

Καὶ ὅταν θέλῃς νὰ κράξῃς τινὰ, ξῦσον τὴν παλάμην σου μὲ τὸ δάκτυλον τῆς ἄλλης χειρὸς καὶ ἐβγαίνεις ἔξω· καὶ αὐτὸς ἔννοσεί ὅτι τὸν ζητεῖς. Πιάνον-

τες τὰς χεῖρας οἱ Συστημένοι, λέγει ὁ πρῶτος : ἀπὸ πολλῆς ἐπιθυμῶ, καὶ ἐγὼ ὁμοίως.

Τῶν ἱερέων.

Ἀπὸ τὰ ἄνωθεν σημεῖα τῶν Βλάμηδων καὶ Συστημένων ἀρχίζουσι καὶ οἱ Ἱερεῖς. Καὶ διὰ νὰ γνωρισθῶσι δύο Ἱερεῖς καλὰ, πρέπει ὁ εἷς νὰ κλίνη τὸν βραχίονα καὶ νὰ βάλῃ τὸν γρόνθον του εἰς τὴν σιαγόνα του καὶ μὲ τὴν ἄλλην παλάμην νὰ πιᾷ τὴν κόχην τοῦ βραχίονος, ὥστε ὁ βραχίον ὁ πρὸς ὀρθὰς μὲ τὸν ὀριζοντικὸν νὰ σχηματίζουσι γωνίαν. Ἀμέσως δὲ μετὰ τοῦτο ὁ ἄλλος νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖράς του, καὶ νὰ μὴ τὰς λύσῃ, ἕως ὅτου δὲν λύσῃ καὶ ὁ ἄλλος τὸ σχῆμα τῶν χειρῶν του. Τὸ δὲ προσκάλεσμα τῶν Ἱερέων εἶναι, νὰ κτυπήσῃ ὁ πρῶτος τὰ δύο δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρὸς εἰς τὸ ἐξῶθεν μέρος τῶν δακτύλων τῆς ἄλλης, ἀφοῦ ἕμως κλεισθῇ καὶ γένη γρόνθος. Τὸ δὲ πιᾶσιμον τῆς χειρὸς εἶναι, βάνοντας τὴν ἄκρην ὁ εἷς εἰς τὴν ρίζαν τοῦ μικροῦ δακτύλου τοῦ ἄλλου ἔσωθεν τῆς παλάμης.

Μετὰ τὴν δῆλωσιν τῶν ἄνωθεν σημείων ἐρχεται ὁ διάλογος : Πῶς ἔχεις ; — Ὡς ἔχεις. Πόσα ; — 16. Ἄλλο τι περισσώτερον ἔχετε νὰ μὲ εἰπῆτε ; Εἶπατέ μοι τὸ πρῶτον, νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ δεύτερον. Καὶ οὕτως ἀρχίζει ὁ πρῶτος λέγων τὸ αὐτὸ στοιχεῖον καὶ ὁ ἄλλος τὸ δεύτερον, ἕως νὰ τελειώσῃ ὅλη ἡ λέξις, ἥτις συνίσταται ἀπὸ ἕξ στοιχεῖα : γ.α.κ.ι.κ.η.

Ὅρκος τοῦ Ποιμένου.

Ἵπόσχομαι ὀρκιζόμενος ὅτι πρὸ τῆς νέας ὑπογραφῆς δὲν θέλω μεταχειρισθῆ τὸ δικαίωμα τοῦ Ποιμένου, ὅτι ἀπαραλλάκτως, καθ' ὃν τρόπον εἰσῆχθην Ἱερεὺς, θέλω δέχομαι ἄλλον ὁμοίως, καὶ καθ' ὃν τρόπον ἐσυστήθην θέλω συστήνει φιλοπάτριδας.

Ὅτι δὲν θέλω δώσειν τὸν βαθμὸν τῶν Συστημένων εἰς Ἱερέα καὶ ἀνάπαλιν, παρὰ ὅποιον κρίνω ἄξιον κατὰ τὴν ὁδηγίαν νὰ λάβῃ τὸν βαθμὸν τοῦ Ποιμένου.

Ὅτι αὐτὸν τὸν βαθμὸν δὲν θέλω δώσειν εἰς ἄλλον παρὰ εἰς Ἱερέα ἢ Συστημένον, ἀπαραλλάκτως καθ' ὃν τρόπον τὸν ἔλαβον, τοῦ ὁποίου ἕμως τὴν διαγωγὴν ἐξέτασα καλῶς εἰς διάστημα ἀρκετοῦ καιροῦ καὶ μετὰ πολλὰς δοκιμὰς ἐκρίνα ἱκανὸν νὰ δεχθῇ καὶ ἔμπειρον νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὸν τὸν βαθμὸν, καὶ ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ἔχῃ ἐλαττώματα, καθὼς τῆς μέθης, τοῦ παιγνιδίου καὶ τῆς ἀσωτίας, νὰ εἶναι ἥθους τιμίου καὶ χαρακτῆρος ἡμέρου καὶ εὐπροσηγύρου καὶ νὰ μὴν εἶναι ὑποκείμενος εἰς ἄλλον διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα.

Ὅτι δὲν θέλω συστήσει οὐδένα χωρὶς τὴν ἀναγκαίαν προσφορὰν καὶ παράβλεψιν τούτου τότε μόνον θέλω κάμει, ὅταν ἡ Ἐταιρεία ἤθελε δουλεύεται ἀλλέως πως ὁμοίως δὲν θέλω δώσειν τὸν βαθμὸν τοῦ Ποιμένου εἰς πλούσιον, καὶ μάλιστα νέον, ἂν ἴσως δὲν συνεισφέρῃ χρηματικὴν προσφορὰν ὄχι εὐκαταφρόνητον.

Ὅτι δὲν θέλω φανερώσει κανενός, μήτε θέλω δώσειν νὰ καταλάβουν διὰ ἔχω ἀνώτερον βαθμὸν, μήτε διὰ ἡξεύρω τι ἀπὸ τὰ συστατικὰ ἄλλου βαθμοῦ, καὶ εἰς μὲν τοὺς Ἱερεῖς θέλω φάνομαι ὁμοίως των, εἰς δὲ τοὺς Συστημένους, ὀδηγουμένους ἀπὸ τὴν τῶν Ἱερέων κατήχησιν, θέλει παρρησιάζομαι ὡς μέλος ἀπλοῦν τῆς Ἑταιρείας μὲ ἐπιστασίαν νὰ συσταίνω τοὺς φιλοπάτριδας.

Ὅτι ποτὲ δὲν θέλω μεταχειρισθῆ τὴν ἀμεταχείριστον ἀνταπόκρισιν, παρὰ ἀφοῦ καὶ καθὼς μοι δοθῆ ἡ ἀδεία ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἢ ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν μου.

Ἐφοδιαστικὸν διὰ τὸν Ἱερέα εἰς Ποιμένα.

Τὸν Ἱερέα κατήχηθέντα παρὰ τοῦ Ἱερέως (Π) γνωρίσας ἄξιον ἐσύστησα καὶ δυνάμει τῆς διὰ τῆς νέας ὑπογραφῆς ἀδείας τὸν ἐδέχθη Ποιμένα καὶ ὡς τοιοῦτον εἰδοποιῶν τὸν Μέγαν Ἀρχηγόν τῶν Ποιμένων συνίσταται.

Ὅμοιον τῶν Συστημένων εἰς Ποιμένα.

Τὸν Συστημένον συστηθέντα παρὰ τοῦ Ποιμένου (δεῖνα) γνωρίσας ἄξιον Ἱερέα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καὶ δυνάμει τῆς διὰ τῆς νέας ὑπογραφῆς ἀδείας τὸν ἐδέχθη Ποιμένα ὡς καὶ τοιοῦτον καὶ τὰ λ.

Ὁ μέλλον προβιβασθῆναι Ποιμένας ἐπάναγκες τὸ περιπεμφθέν (;) κίτρινον κεράκι καὶ νὰ βάλῃ τὴν δεξιάν του ἐπάνω εἰς μίαν εἰκόνα κατὰ τὴν τάξιν τῶν Ἱερέων καὶ νὰ δεχθῆ μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ τοὺς ἄνω εἰρημένους ὄρκους.

Ἀριθμὸς α' Κατήχησις τῶν Συστημένων.

Ὅρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης ἐνώπιον τοῦ Ὑπερτάτου Ὄντος, ὅτι θέλω φυλάξαι καθ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς λέξεως, θυσιάζων καὶ τὴν ἰδίαν μου ζωὴν, ὑποφέρων καὶ τὰ πλέον σκληρὰ βάσανα, τὸ μυστήριον, τὸ ὅποσον θέλει μοι ἐξηγηθῆ μυστικὸν καὶ ὅτι θέλει ἀποκριθῶ τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅ,τι ἐρωτηθῶ.

Ἡ τῶν Συστημένων μία καὶ μόνη ἐγγραφὸς ἐξομολόγησις.

Ἄρθρ. αον. Ὅποιους συγγενεῖς ἔχεις, κατετρέφῃς σὺ ἢ συγγενεῖς σου ποτὲ ἀπὸ τοὺς τυράνους, διὰ ποῖαν αἰτίαν, εἰς ποῖαν ἐποχὴν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον ;

βον. Ἐχεις κανένα φίλον πιστόν καὶ ποῖος εἶναι, ἢ μέγαν ἐχθρόν καὶ διὰ ποῖαν αἰτίαν ;

γον. Εὐχαριστημένος εἶσαι εἰς τὴν κατάστασίν σου καὶ ποῦ στοχάζεσαι νὰ διατρέψῃς εἰς τὸ μέλλον ;

δον. Ἐξεύρεις κανένα μυστικὸν πολιτικὸν ἢ καμμίαν ἀκοινολόγητον ἐφεύρουν ἢ ἄλλο τι μέγα ἀπόκρυφον ; πόθεν τὸ ἔμαθες ; τὸ ἐξεύρουν καὶ ἄλλοι ; ποῖοι εἶναι αὐτοί ; ἔχεις τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις του καὶ τί εἶναι αὐτό ;

εον. Ἐχεις κανένα μέγα προτέρημα κρυφόν ἢ κοινολογημένον ἢ καμμίαν ξεχωριστὴν ἐπιτηδειότητα ;

Ὁρκος μέγας τῶν Συστημένων.

Ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ὀρκίζομαι αὐτοβλήτως, ὅτι θέλω εἶμαι πιστός εἰς τὴν Ἐταιρείαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα, ὅτι δὲν θέλω φανερώσει ποτὲ κανένα ἀπὸ τὰ σημεῖά της καὶ λόγους της, μήτε θέλω δώσειν νὰ καταλάβουν ποτὲ ὅτι ἐγὼ ἤξεύρω τι περὶ τούτων κατ' οὐδένα τρόπον, μήτε εἰς συγγενεῖς μου, μήτε εἰς πνευματικόν μου, μήτε εἰς φίλον μου.

Ὅπου εὖρω συναδελφόν, θέλω τὸν προστρέχει καὶ βοηθεῖ μ' ὄλην τὴν δύναμίν μου, θέλω προσφέρει εἰς αὐτὸν σέβας καὶ ὑπακοὴν ἂν εἶναι μεγαλύτερος εἰς τὸν βαθμόν, καὶ ἂν ἴσως αὐτὸς ἔτυχεν νὰ εἶναι πρωτότερα ἐχθρός μου, τόσον περισσότερον θέλω τὸν ἀγαπῶ καὶ τὸν συντρέχει, καθ' ὅσον ἢ ἐχθρα μας ἦτον μεγαλύτερα. Ποτὲ δὲν θέλω δώσειν αἰτίαν διὰ νὰ ἐγνωρισθῶ μέ τινα μήτε διὰ λόγου μήτε διὰ σημείου, ἀλλ' ὅταν ἄλλος μ' ἐρωτήσῃ, θέλω ἀποκριθῆ μ' ὄλην τὴν δυνατὴν προσοχὴν, διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ ἐναντίον τι.

Κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλω ὠφελῆθῃ ἀπ' ὅσα μετρητὰ τῆς Ἐταιρείας περάσουν εἰς τὰς χεῖράς μου, ἀλλὰ θέλω τὰ στοχάζομαι ὡς πρᾶγμα ἱερὸν καὶ ἀνήκον εἰς ὅλον τὸ Ἔθνος μας, ὁμοίως καὶ τὰ λαμβανόμενα γράμματα τῶν ἀδελφῶν, τὰ ὅποια θέλει στέλλονται μὲ τὰ μέσα μου.

Ποτὲ δὲν θέλει ἐρωτήσω τινα ἀδελφόν ποῖος τὸν ἐδέχθη εἰς τὴν Ἐταιρείαν, ὁμοίως καὶ ἐγὼ δὲν θέλω φανερώσει ποτὲ τὸν δέξαντά με· δὲν θέλω δείξει ποτὲ κανένα ἀπὸ τὰ εἰς χεῖράς μου ἔγγραφα ἐκτὸς τοῦ συστατικοῦ μόνον, ἀφοῦ ὅμως ἴδω πρότερον τὸ γράμμα τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἄλλου.

Θέλω προσέχει πάντοτε εἰς τὴν διαγωγὴν μου νὰ εἶμαι ἐνάρετος, θέλω εἶμαι εὐλαβὴς εἰς τὴν θρησκείαν μου χωρὶς νὰ καταφρονῶ τὰς ξένας, θέλω δείξει πάντοτε τὸ καλὸν παράδειγμα, θέλω βοηθεῖ, συμβουλεύει, συντρέχει τὸν ἀσθενῆ καὶ πτωχόν, θέλω σέβομαι τὴν διοίκησιν, τὰ ἔθιμα, τὰ κριτήρια, τοὺς μετόχους τῆς διοικήσεως τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὅποιον ἤθελε διατρίβω.

Ἐγγραφὸς συμβουλῆ τῶν Συστημένων.

Ὡ συμπατριῶτα, συστημένε εἰς τοὺς φίλους τῆς πατρίδος, μὴ λησμονήσῃς τὸν ὄρκον τὸν ὅποιον ἔκαμες ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ὁ ὄρκος δὲν θέλει σοῦ εἶναι δύσκολος καὶ βαρὺς νὰ τὸν βαστήξῃς, αὐτὸς συνίσταται εἰς τὸ νὰ φυλάξῃς τὸ μυστικόν, ν' ἀγαπᾷς τὴν δυστυχισμένην πατρίδα σου, καὶ νὰ εἶσαι ἐνάρετος ἄνθρωπος. Οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωσες αὐτὴν τὴν μεθ' ὄρκου ὑπόσχέσιν σου, εἶναι ὅλοι συμπατριῶταί σου· ἢ ἐπιθυμία νὰ συνδράμουν γενικῶς τὸ ὅλον καὶ μερικῶς καθ' ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των τοὺς ἤνωσε καὶ ἔδесе τόσον σφικτά, ὥστε νὰ θυσιάζουσαν πολλὰ εἰς τὸν κόσμον. Αὐτοὶ θεμελιούμενοι εἰς ταύτας τὰς φρικτὰς ἐντολάς, τὰς ὁποίας ἢ

Θεία ἐκκλησία κηρύττει καθημερινῶς μὲ δυνατὴν φωνήν, ἐπιχειρήσθησαν τοῦτο τὸ μέγα ἔργον.

«Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος».

«Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν».

«Μισήσεις, καταδιώξεις καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν ἐχθρὸν τῆς θρησκείας σου καὶ τῆς πατρίδος σου».

Λοιπὸν καὶ σὺ μὴν λησιμονήσης ἢ παύσης νὰ τοὺς βοηθῆς ὅσον δύνασαι· ἡ βοήθειά σου γίνεται εἰς ὄλον τὸ δυστυχημένον Γένος μας· αὐτὴ πηγαίνει διὰ νὰ τοὺς ἐλαφρώσῃ τὸν βαρύτατον ζυγόν, ὑποκάτω ἀπὸ τὸν ὅποιον στενάζει τώρα τόσους αἰῶνας. Μὴ λησιμονήσης πρὸς τοὺτοις ὅμως, ὅτι πᾶν ἁμάρτημα ἄργά ἢ ὀγλήγορα παιδεύεται εἰς τοῦτον τὸν κόσμον καὶ ἂν ἴσως ἐδῶ δὲν λάβῃ τὴν πρέπουσαν ποινήν, οἱ ὡς πρὸς οὐρανὸν ὁ καπνὸς ἀναβαίνοντες στεναγμοὶ ἐνὸς μεγάλου καὶ δυστυχοῦς ἔθνους εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν θέλει ζητήσουν τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀπ' ἐκεῖνον, ὅστις ἐκδικεῖ τὴν παράβασιν καὶ παιδεύει τὴν κακίαν.

Κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον γράφονται τὰ συστατικὰ τῶν συστημένων :

Τὸν συμπολίτην κύριον (δεῖνα) ἐκ πατρίδος δεῖνα, ἐτῶν . . . . . ἐπαγγέλματος . . . συνιστῶ εἰς ὄλους τοὺς φίλους μου ὡς καλὸν καὶ τίμιον ἄνθρωπον. Ἐν μηνί . . . . . ἔτος . . . . . καὶ τὰ λ. καὶ ὑπογράφεται διὰ τοῦ ποιμαντικοῦ σημείου.

Ἄ τὸς τρόπος τῆς ἐπιστολῆς τῶν **Συστημένων.**

Πρὸς τὸν φίλτατόν μου δεῖνα. Εἰς . . . . .

Φίλτατε (. . . . .) ἔπειτα ἀπὸ ἔτη . . . . . τῆς ἡλικίας μου περιφερόμενος εἰς διαφόρους τόπους καὶ ἐνασχολούμενος εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἐμπορίου καὶ εἰς ἄλλο τι, δὲν ἠξιώθην ποτὲ νὰ σοὶ στείλω τίποτε. Τώρα δὲ τυχούσης εὐκαιρίας διὰ φίλου μου (. . . . .) στέλλω εἰς περιλαβὴν σου φλωρία Ὀλλανδίας (. . . . .) σωστά εἰς τὸ ζύγιον (. . . . .) ὅχι ὀλιγώτερον τῶν 50, τὰ ὅποια λαμβάνοντας μεταχειρισθῆτέ τα εἰς τὰς χρείας σας· ἐγὼ δὲ εἶμαι πιστὸς καὶ προθυμότητος ἰδικός σας (. . . . .).

Ἄ τὸς τρόπος τῆς ἀποδείξεως.

Παρά τοῦ κυρίου (δεῖνα) ἔλαβον φλωρία Ὀλλανδικὰ σωστά εἰς τὸ ζύγιον (. . . . .) ἥτοι ἀριθμὸς . . . . ., ἅτινα θέλω στείλειν ὡς ὁ ἴδιος μὲ γράμμα του μὲ διώρισεν καὶ ἔστω.

Ἐν μηνί . . . . . ἔτος . . . . . κλπ.

3

«ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ Ἡ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ»
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΦΙΑΗΜΟΝΑ

Πρὶν ἢ ἔμβωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀρχικῶν ἐργασιῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, στοχαζόμεθα ἔχι περιττὸν τὸ νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς, μολονότι ἐτελειοποιήθη ὑστερόχρονος αὐτοῦ (1817) εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Οἱ αὐτουργοὶ τοῦ ἐδανείσθησαν Κανόνος πολλοὺς ἀπὸ τὴν Ἐταιρίαν τῶν Μασσόνων, καὶ τοὺς ἐφήρμοσαν ἐπιτηδείως εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὰ πάθη τοῦ Ἔθνους. Ἦτο διὰ τοῦτο ἠθικώτατος καὶ προβλεπτικώτατος ὡς πρὸς ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς προόδου τοῦ Συστήματος. Ἡ ὄλη του δίδει τὴν ἀφορμὴν πολλῶν παρατηρήσεων. Μίαν ἀπ' αὐτὰς θεωροῦμεν καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀσχέτου διαγωγῆς τῶν Φιλικῶν μ' ὅλας τὰς ἰδίας, ἢ διαφόρου φύσεως, Ἐταιρίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μῆτε ὁ Μέτοχος ἄλλης Ἐταιρίας ἦτο δεκτός, εἰμὴ κατ' ἐξαιρέσιν· καὶ ἔτι πλέον ὁ ἀπαξ ὀνομαζόμενος Φιλικὸς δὲν συνεχωρεῖτο εἰς τὴν εἴσοδον ἄλλης. Ἡ φρόνιμος αὕτη πρόβλεψις ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν Ἐταιρίαν τοὺς Προσηλύτους ἄλλων κατακεκριμένων Ἐταιριῶν, καὶ μᾶλλον τοὺς ἀγύρτας ἐκείνους, ὅσοι κυνηγοῦν τὸν πόρον καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν τύχην εἰς Συστήματα τοιαῦτα.

Ὡς πρὸς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ μέρους δὲν ἦτο τόσον δημοτικὸς. Τὸ πᾶν ἀπεταμιεύετο, καὶ δικαίως, εἰς τὴν ἀπόκρυφον Ἀρχήν. Μῆτε ἔθεωρεῖτο ἀπολύτως οὐσιῶδες, μῆτε αἰ περιστάσεις συνεχώρουν, τὸ μέτρον συστηματικῶν συναθροίσεων. Ἄλλως τε παρὰ τὰς πιθανὰς διακινδυνεύσεις ἢ περιττὴ σωρεῖ ἀδυνατεῖ νὰ σκεφθῇ ἡσυχὸς ποτε, καὶ ν' ἀποτελέσῃ βᾶσιμον καὶ ὑψηλὸν ἔργον.

Ἐν μέτρον ἔπρεπε νὰ ἀσφαλίξῃ τὰς ἀμοιβαίας κοινοποιήσεις τῆς Ἐταιρίας. Ἴδου ἡ αἰτία τῆς μορφώσεως νέου Ἀλφαβήτου, ἔχι πολυπλόκου, μῆτε τόσον δυσκόλου, (κατὰ τὰ ἔχοντα τὸ ἐκ συνθήκης Λεξικόν). Ἐσύγκειτο τοῦτο ἀπὸ στοιχεῖα Ἑλληνικὰ καὶ Ἀράβικους ἀριθμοὺς: ὅλα 22, ὡς ἀκολούθως:

η / ξ / υ / ψ / ω / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 4α / 8

α β γ δ ε ζ θ ι κ λ μ ν ξ ο

9 / ο / α / β / γ / δ / 9α / ε /

π ρ σ τ φ χ ψ ου

Αἱ ὑπογραφαὶ ἦσαν συμβολικαὶ χωρὶς ἄλλου τινός. Ἐσυγχωροῦντο αἱ ἐκ συνθήκης ἀλληγορικαὶ διὰ τὴν περιπλοκὴν τοῦ ναήματος. Εἰς χρῆσιν ἦτον

ὡσπετιοπλεῖστον καὶ ἡ συνήθης Ἑλληνικὴ γραφὴ διὰ τῆς παρενθέσεως τῶν μετωνυμικῶν λέξεων. Μετεχειρίζοντό τινες καὶ τὴν Σκυτάλην.

Τὰ ἀνωτέρω Γράμματα, κυρίως λεγόμενα Γράμματα τῶν Ἱερέων, δὲν ἦσαν γνωστά, εἰς τοὺς δύο πρώτους Βαθμοὺς τῶν Ἀδελφοποιητῶν καὶ τῶν Συστημένων.

Διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἠθικῶν καταστάσεων ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία διηρεῖτο εἰς ἑπτὰ Βαθμοὺς. Ἦσαν δὲ οὗτοι :

- Α' Ὁ τῶν Βλάμιδων (Ἀδελφοποιητῶν)
- Β' Ὁ τῶν Συστημένων
- Γ' Ὁ τῶν Ἱερέων
- Δ' Ὁ τῶν Ποιμένων
- Ε' Ὁ τῶν Ἀρχιποιμένων
- ΣΤ' Ὁ τῶν Ἀφιερωμένων
- Ζ' Ὁ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἀφιερωμένων.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΤΩΝ

Αἱ ἔρουναι περὶ τῶν παραλαμβανομένων εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐγίνοντο πολλὰ αὐστηραί. Δὲν ἦτο συγκεχωρημένη ἡ ἀποδοχὴ ἀνθρώπων διεφθαρμένων, ἀν καὶ δὲν ἀπέφευγεν ἡ Ἑταιρεία τὸ δυστύχημα τοῦτο.

Ὁ Κατηγούμενος ἐξετάζετο κατὰ πρῶτον μὲ τρόπον ἐπιτήδειον, ἀν ἔχη τὰς διακρινομένας ἀρετὰς τοῦ Πολίτου, γνωρίζομενος εὐλικρινῆς ἐραστῆς τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Πατρίδος του, ἐνάρετος εἰς τὸν βίον του καὶ ἄσχετος πάσης ἄλλης Μυστικῆς Ἑταιρίας. Παρὰ τὰς θεμελιώδεις ταύτας προφυλάπασης ἄλλης Μυστικῆς Ἑταιρίας. Παρὰ τὰς θεμελιώδεις ταύτας προφυλάπασης ἐξήτετο, ἀν οὗτος δὲν ἐκινεῖτο ἀπὸ περιέργειαν ἀπλήν, ἢ ἐπίβουλον, ἀλλ' ἀπὸ ἀληθῆ πατριωτισμόν. Δίδων τοιουτοτρόπως ἀνύπαπτα τὰ δείγματα τῆς ἐμπιστοσύνης του, ἐγίνετο δεκτὸς εἰς τὸν Βαθμὸν τοῦ Ἀδελφοποιητοῦ, ὀρκιζόμενος ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ διδασκόμενος τὰ ἀνήκοντα τῆς χειρὸς Σημεῖα. Ὁ Ἀδελφοποιούμενος ἐπανέλαβε τρίς, ἦναι ἀληθῆ ἀπεκρίνετο· Ναί ! καὶ ἐρωτώμενος, Ἄν αὐτά, ὅσα ἐπανελάβε τρίς, ἦναι ἀληθῆ ἀπεκρίνετο· Ναί ! Εἶναι καὶ ἔσονται ἀληθῆ καὶ διὰ ἀσφάλειαν τῶν ὑποσχέσεών μου ὀρκίζομαι εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Μὲ τὸ μέσον τοῦτο ὑπεβάλλετο εἰς ὄρκον κατὰ τὸν Ἐκκλησιαστικὸν Νόμον, ἐκτελούμενον καὶ δι' Ἱερέως, ἐὰν δὲν ἐδίδετο ὑπόψια.

Ἡ Ἀδελφοποιεῖα παρεδέχθη διὰ τὴν χειραγωγίαν τῶν πολλῶν, χωρὶς νὰ μερικίζηται εἰς δύο μόνους, ἀν καὶ ἐκτελεῖτο κανονικῶς ἀπὸ ἓν εἰς δεῦτερον πρόσωπον.

Ὁ Ἀδελφοποιούμενος συνωδεύετο μ' ἓν Ἐφοδιαστικόν, φέρον ἀπλῶς ἓνα Σταυρόν. Οἱ διαγνωριστικοὶ λόγοι του ἦσαν : «Τσιμποῦκι. Τσαρούχι».

Εἰς τὰ πρῶτα περὶ τῶν Ἱερέων βλέπομεν καὶ τὰ περὶ τῶν Σημεῖων αὐτοῦ τοῦ Βαθμοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΕΝΩΝ

Οἱ Συστημένοι ἦσαν ἐν τάγμα μετεχόντων εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Πρὸς ἐνδειξιν τῆς μετοχῆς των ἔφερον ἐν Ἐγγραφῶν, ὀνομαζόμενον Συστατικὸν τῶν Ἱερέων. Εἰς τοῦτο ἐσημειώοντο με συντομίαν·

«Τὸν Συμπολίτην μου Κύριον . . . ἐκ Πατρίδος . . . ἐτῶν . . . Ἐπαγγέλματος . . . συστήνω εἰς ὅλους τοὺς φίλους μου ὡς πιστὸν πατριώτην καὶ τίμιον ἄνθρωπον».

Ἐφανερώνεται ὁ Τόπος, ὅπου ἐγράφη, ἡ Μητολογία καὶ τὸ Σημεῖον τοῦ συνιστῶντος Φιλικῶ. Ἄνωθεν ἐφέρετο τὸ Σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Περιετριγυρίζετο οὗτος ἀπὸ κλάδων ἐλαίας, σημαίνοντα τὸ σταθερὸν τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ὑπὲρ πατρίδος ἀγάπης. Εἶχεν ὑπὸ τὴν βάσιν του τὴν Ἡμισέληνον· τὸ Ἐθνικὸν Σύμβολον τῶν Τούρκων. Ἦτον αὕτη προημῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἐνοεῖτο ἡ μέλλουσα πτώσις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Βασιλείου. Ἐγράφετο ὀπισθεν τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τοῦ Συστημένου.

Οἱ Συστημένοι δὲν ἤξευρον, ἂν ὑπῆρχον Ἀδελφοποιητοί. Ἐγνωρίζοντο μόνον ὡς ἐπιφορτισμένοι νὰ συνιστῶσι τοὺς Φιλοπάτριδας, καὶ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν Μετεχόντων. Ἐφρόντιζον καὶ περὶ παντὸς ἄλλου ὠφελίμου εἰς τὸ Σύστημα τῆς Ἑταιρίας. Ὁ Ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν προσεῖχε κατὰ χρέος, μὴ δώσῃ εἰς τούτους νὰ καταλάβωσι τι περισσώτερον. Ὄφειλον νὰ ἤξεύρωσιν οὗτοι μόνον, ὅτι ὑπάρχει τις Ἑταιρία, ἐνασχολουμένη εἰς τὸ κοινὸν καλὸν τοῦ ἔθνους.

Ὁ Ἱερεὺς ἠρώτα διὰ τοῦ διωρισμένου μέσου ἕνα, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισε Συστημένον, Ἄν ἦναι Ἱερεὺς. Ἄμα παρετήρει ἄνοιαν, εἶχε χρέος εἰς τὴν συναναστροφὴν του με ἐκεῖνον νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ὁμιλίαν ἀδιάφορον καὶ νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς του. Ἐπρεπε νὰ ἐντυπώσῃ καλῶς εἰς τὴν μνήμην του τοῦτο. Μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν ἐξήτει ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ Συστατικὸν του. Ὁ Συστημένος δὲν ἐσυγχωρεῖτο νὰ τὸ παραδώσῃ εὐθύς, χωρὶς ν' ἀντιζητήσῃ πρῶτον τὸ Γράμμα τῆς Ὑπεροχῆς τοῦ Ἱερέως. Ὄφειλεν οὗτος νὰ τὸ παρουσιάσῃ μακρόθεν ὀλίγον. Λαμβάνων τοιουτοτρόπως ὁ Ἱερεὺς τὸ Συστατικὸν τούτου ἐθεώρει, εἰς ποῖον εἶναι γεγραμμένον ὀπισθεν με τὰ Στοιχεῖα τῶν Ἱερέων τὸ ὄνομα τῆς Μητρὸς του. Τὰ γράμματα ταῦτα ἐλάνθανον τὸν Συστημένον.

Ἀπαγορεύετο ὁ Ἱερεὺς νὰ κάμῃ ἐρεῦνας περισσοτέρας, μήτε ὀμίλει γενικώτερα περὶ τῆς Ἑταιρίας πράγματα με τὸν Συστημένον. Ἄν συναπαντοῦσέ τινα, τὸ συστατικὸν τοῦ ὁποίου Ὄνομα δὲν ἐσυμφῶνει μ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤκουσεν ἀπὸ στόματος τοῦ ἴδιου, ἐντῶμα ὑπόπτειε δόλον, καὶ ἐχρῶσται νὰ ἐρευνήσῃ με λεπτομέρειαν ὅλην τὴν διαγωγὴν του, τὴν κατάστασιν, τὰς σχέσεις καὶ τὰ ταξείδια τούτου, καταγράφων ἐνταυτῷ τὸ ἠθικὸν του, τὸ Σημεῖον τοῦ ὑπογράφαντος τὸ Συστατικὸν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐξηκρίβωσε

μόνος καὶ ἀπὸ ἄλλους διὰ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενος. Ἀκολούθως ἔπρεπε νὰ διευθύνῃ χωρὶς ἀργοπορίας τὰ παρατηρήσεις του διὰ τοῦ διωρισμένου μέσου εἰς τοὺς Ἑταίρους, ἢ τὴν Ἀρχὴν των, μὴ παραιτούμενος καὶ μετὰ ταῦτα ἐξετάζων καὶ εἰδοποιῶν τὴν ἰδίαν. Δοθείσης τοιαύτης περιστάσεως, ἡ Ἑταιρεία ὑπέκειτο νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ἀναγκαῖα περὶ τῆς καταπαύσεως αὐτῶν τῶν καταχρήσεων μέτρα. Ὁ δὲ Ἱερεὺς ὑπεβάλλετο ἀπαραιτήτως νὰ μεταχειρισθῇ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ὅλου. Ἐσυγχωρεῖτο τελευταῖον νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὸν τοιοῦτον μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι οἱ Ἱερεῖς τῶν Φιλικῶν δὲ ἠμποροῦν νὰ συνιστῶσιν ἄλλον εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἂν καὶ ἀνώτεροι κατὰ τὴν τάξιν.

Ἡ ἐξομολόγησις τῶν Συστημένων ἦτο μία καὶ μόνη. Ἐξετάζετο τὸ ἦθος, ἡ διαγωγή, αἱ σχέσεις καὶ ἡ κατάστασις των καὶ ἀκόμη ἂν οὗτοι ἔχωσι καὶ νὲ μέγα προτέρημα, ἂν γνωρίζωσι μυστικόν τι πολιτικόν, ἢ ἄλλο ἀπόκρυφον. Ὅλα δὲ ταῦτα ἔτεινον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καρποφορῆται ἡ Ἑταιρεία εἰς διάφορα μέσα χρήσιμα καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὰς προόδους τῆς. Ἀφοῦ τέλος πάντων ὁ Συστημένος κατέβαλλε μίαν, ὅποιαν ἠδύνατο, χρηματικὴν ποσότητα, συνεβουλεύετο ὡς ἀκολούθως.

«ὦ Συμπολιτὰ Συστημένε εἰς τοὺς Φίλους τῆς Πατρίδος! Μὴ λησμονήσῃς τὸν Ὄρκον, τὸν ὁποῖον ἔκαμες ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς δὲν θέλει σοῦ εἶναι δύσκολος καὶ βαρὺς, συνιστάμενος εἰς τὸ νὰ φυλάξῃς τὸ μυστικόν, νὰ ἀγαπᾷς τὴν δυστυχησμένην Πατρίδα σου, καὶ νὰ ἦσαι ἐνάρετος εἰς τὴν διαγωγὴν σου. Οἱ ἄνθρωποι, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκες αὐτὴν τὴν μεθ' ἔρκου ὑπόσχεσιν, εἶναι ὅλοι Συμπολιταὶ σου. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ συνδράμουν γενικῶς τὸ ὅλον, καὶ μερικῶς καθένα ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των, τοὺς ἔδωκεν εἰς τόσον σφικτὴν ἔνωσιν, ὥστε θυσιάζουσι πολλὰ εἰς τὸν Κόσμον. Θεμελιούμενοι εἰς τὰς φρικτὰς ταύτας Ἐντολάς, τὰς ὁποίας καθημερινῶς κηρύττει με δυνατὴν φωνὴν ἡ θεία Ἐκκλησία :

Μάχου ὑπὲρ Πίστεως καὶ ὑπὲρ Πατρίδος!

Ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν!

Μισήσῃς, καταδιώξῃς καὶ ἐξολοθρεύσῃς τὸν ἐχθρὸν τῆς Θρησκείας, τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Πατρίδος σου!

ἐπεχειρίσθησαν τοῦτο τὸ μέγα ἔργον.

«Μὴ παύῃς λοιπὸν καὶ σὺ τοῦ νὰ βοηθῆς, ὅσον δύνασαι. Ἡ βοήθειά σου γίνεται εἰς ὅλον τὸ δυστυχησμένον Ἔθνος, διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ βαρύτερον ζυγόν, ὑπὸ τὸν ὁποῖον στεναίξει τόσους αἰῶνας. Μὴ λησμονήσῃς δέ, ὅτι τὸ ἁμάρτημα ἀργά, ἢ ὀγγλίωρα, παιδεύεται εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον. Ἄν δὲν λάβῃ εἰς τοῦτον τὴν πρέπουσαν ποιήν, οἱ στεναγμοὶ ἐνὸς μεγάλου καὶ δυστυχοῦς Ἔθνους ἀναβαίνουντες, ὡς ὁ καπνός, εἰς τὸν Οὐρανόν, θέλουσι ζητήσῃ τὴν τι-

μωρίαν του εἰς τὴν ἄλλην ζοὴν ἀπ' ἐκεῖνον, ὅς τις ἐκδικεῖ τὴν παράβασιν καὶ κακίαν».

Εἰς τοὺς Συστημένους ἐδίδετο ἓνας Ὀρκος ἀπλοῦς, παρόμοιος σχεδὸν μὲ τὸν πρῶτον τῶν Ἱερέων. Δὲν ἐγνώριζον οὗτοι πράγματα βαθύτερα.

Οἱ λόγοι τῶν Συστημένων ἦσαν·

Ὁ Α'. «Πρὸ πολλοῦ τὸ ἐπιθυμοῦσα»·

Ὁ Β'. «Ὁμοίως καὶ ἐγώ».

Σύνθημα δὲ εἶχον·

Ὁ Α'. λ (λάμδα). — Ὁ Β'. α'

Ὁ Α'. ν — Ὁ Β'. τ.

Ὁ Α'. ο — Ὁ Β'. υ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ

Τὸ ἠθικὸν τῆς Διδασκαλίας ἐξετείνετο πλατύτερον εἰς τοῦτο τὸ μέρος. Ἐπίσης ἐδίδετο σαφεστέρα καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ πράγματος. Εἰς τὸν βαθμὸν τῶν Ἱερέων παρεδέχοντο ἀδιαφόρως καὶ οἱ μὴ προϋπάρχοντες Συστημένοι, ὅταν ἐγνώριζετο ἀμέσως ἡ ἀπαιτουμένη ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ἀξιότης των.

Ἡ ἐξέτασις τοῦ χειροτονουμένου Ἱερέως ἐγίνετο πολλὰ ἐκτενής. Αἱ προφυλάξεις ἐκανονίζοντο πολλὰ συνεχεῖς καὶ ἀκριβεῖς. Οἱ Ἱερεῖς συνίσταν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Ἑταιρίας.

Ὅταν ἐγκρίνετο ὁ Συστημένος εἰς τὸν προβιβασμὸν τοῦ Ἱερέως, ἐφέρετο δι' ἄλλου, ἀνήκοντος εἰς τὸν ἴδιον ἢ ἀνώτερον Βαθμὸν, εἰς μέρος κρυφόν, ἐξομολογούμενος κατὰ τὸν διωρισμένον τρόπον. Ἀγνίζετο τρόπον τινά, διὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ὑποθέσεως. Ἄλλ' ὅσα ἐμελλεν ἤδη νὰ μάθῃ ἦσαν ἱερά. Ἐξήρτητο ἀπὸ αὐτὰ ἡ τύχη τοῦ Ἔθνους. Διὰ τοῦτο ἐσυγχωρεῖτο εἰς αὐτὸν νὰ στοχασθῇ, ἂν ἦτον ἱκανὸς νὰ φυλάξῃ τὸ Μυστήριον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του καὶ πᾶσαν ἐνδεχομένην σκληρὰν βάσανον. Ἀκόμη, καὶ ὡς ὑποκείμενος πλέον εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γίνηται καὶ φονεὺς τοῦ παραβάτου τῶν Ὀρκῶν, ὅστις ἤθελε τύχει, χωρὶς ἐξαιρέσειν καὶ τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν του, ὠδηγεῖτο νὰ λάβῃ πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι κάθε ἄλλος δεσμὸς ἢ ὑποχρέωσις ἐνομιζέτο οὐδὲν ὡς πρὸς τοῦτον τῆς Ἑταιρίας. Δι' αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως παρετρεῖτο τὸ σταθερὸν ἢ ἄστατον τῆς ψυχῆς του, καὶ ἐδοκιμάζετο ἡ εὐκρινεία καὶ εὐκαρδία, ἢ ἡ μικροψυχία καὶ ἡ πανοῦργος ὑπόκρισις του. Ἔως ἐδῶ ἐδύνατο νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ ὑποχρέωσιν τοιαύτην, ἐὰν ἐβλεπεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἀνικανότητα, ἢ ἄλλο ἐμπόδιον ἰσχυρόν.

Τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην ἀπελύετο· ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἔπρεπεν ἄφευκτα νὰ ἐνταμωθῇ, διὰ νὰ ἀκούσῃ Ἄρθρα τινά, προμηθευόμενος ἐγκαίρως καὶ μὲ ἐν κίτρινον κηρίον (σημαῖνον τὸ δι' αἵματος ἀποκτώμενον φῶς τῆς ἐλευθερίας). Ἡ ἄκρα προσοχὴ καὶ τὸ βαθθὸν σκότος τῆς νυκτὸς προσδιωρίζοντο εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν διὰ νὰ γίνηται ἡ Κατήχησις νήφουσα καὶ ἡσυχαστικὴ Διὰ τὴν

αίτιαν αὐτὴν δὲν ἐσυγχωροῦντο ἐκτεταμέναι ὁμιλίας κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ εἰς τοὺς δύο.

Ἐν πρώτοις ὠρχίζετο οὕτως εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἐνώπιον τοῦ Ὑπερτάτου Ὄντος, ὅτι θυσιάζων καὶ τὴν ἰδίαν τοῦ ζώῃν, καὶ ἔτοιμος νὰ ὑπομείνῃ τὰ σκληρότερα μέτρα, θέλει φυλάττει μυστικὸν καθ' ἑλπὴν τὴν δύναμιν τῆς τελειότητος τοῦ Μυστηρίου ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐμελλεν ἤδη νὰ τοῦ ἐξηγηθῇ ὁ ἄλλος, ἀποκρινόμενος καὶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν εἰς τὰς ἐρωτήσεις. Ἐξετάζετο ἔπειτα·

Πῶς ζῆ.

Πόθεν εἶναι ὁ πόρος τῆς ζωῆς του.

Ποίους συγγενεῖς ἔχει.

Τίνος ἐπαγγέλματος καὶ ποίας καταστάσεως εἶναι.

Ἄν ἐσυγχίσθη ποτὲ μὲ φίλον του, ἢ ἄλλον. Ἄν ἐφιλιώθη μὲ τοῦτον· καὶ πῶς συνέβησαν καὶ τὰ δύο.

Ἄν εἶναι νυμφευμένος. Ἄν ἔχη κλίσιν νὰ νυμφευθῇ.

Ἄν ἔχη ἔρωτα. Ἄν εἶχε ποτέ. Ἄν παρητήθη, καὶ ἀπὸ ποῖον καιρὸν.

Ἄν τὸν ἠκολούθησε ζημία, ἢ μεταβολὴ τῆς καταστάσεώς του.

Ἄν εἶναι εὐχαριστημένος εἰς τὴν κατάστασίν του, ἢ τὸ ἐπάγγελμα.

Ἄν ἔχη φίλον πιστόν, καὶ ποῖος εἶναι οὗτος.

Πῶς στοχάζεται, ὅτι ζῆ τώρα, καὶ πῶς εἰς τὸ ἐξῆς.

Τοιοῦτοτρόπως ἐξιχνιάζοντο βαθύτερα τὰ φρονήματά του. Τότε τὸν ἐξηγεῖτο τὸ πνεῦμα τῆς Ἐταιρίας, ὡς συνισταμένης καθαρῶς ἀπὸ Ἑλληνικῆς φιλοπάτριδας, καὶ ὀνομαζομένης Ἐταιρίαν τῶν Φιλικῶν, σκοπὸν ἔχουσα τὴν Ἐλευθέρωσιν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους. Ἐως ἐδῶ ὀνομαζέτο ὁ Πρόσκλητος, ἢ Προσήλυτος, Ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν.

Μετὰ μίαν ἡμέραν συνήρχοντο καὶ πάλιν σιωπῶντες οἱ δύο εἰς μέρους ἀσφαλές. Πρῶτον ἐτίθετο ἐπὶ τινος τραπέζης μία Εἰκών, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἄφινεν οὗτος τὸ κηρίον. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν ἐρωτᾶτο κατ' ἐπανάληψιν, καὶ εἶχεν ἀκόμη καιρὸν τοῦ νὰ παραιτηθῇ, εἰ δὲν ἐστοχάζετο ἱκανὸν τὸν ἑαυτὸν του. Ἀπὸ τὸν δεσμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἐμβαιεν, ὁ θάνατος μόνος ἦτο τὸ μέσον τῆς σωτηρίας του. Ἡ μεταμέλειά του μετ' ὀλίγην ὥραν ἦτον ἀσυγχώρητος. Τοιοῦτοτρόπως ἐγίνοντο δεύτεραι δοκιμαίαι τῆς χαρακτηριστικῆς σταθερότητός του, καὶ ἐδίδοντο ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἀπαραβιάστου προαίρεσεως.

Πλησίον τῆς τραπέζης ἐγονάτιζε μετέπειτα μὲ τὸ δεξιὸν μόνον γόνυ. Ὁ Κατηχητής, σχηματίζων τρίς εἰς αὐτὸν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀφοῦ τὸν ἔδιδε νὰ ἀσπασθῇ τὴν Εἰκόνα ἔφερε τὸ δεξιὸν χεῖρ του ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἀνοιχτόν, καὶ σβύνων κάθε ἄλλο κηρίον, παρέδιδεν εἰς τοῦτον ἀναμμένον τὸ κίτρινον, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ βαστᾷ μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρά του. Τότε κατανυκτικὸς καὶ μὲ φωνὴν πάσχουσαν ἔλεγε: «Αὐτὸ τὸ κηρίον εἶναι ὁ μό-

νος μάρτυς, τὸν ὁποῖον ἡ δυστυχὴς Πατρίς μας λαμβάνει, ὅταν τὰ τέκνα της ὀμνύωσι τὸν "Ὀρκον τῆς Ἐλευθερίας των». Ὁ Κατηγοούμενος εὐθὺς ἐσχημάτιζεν ἀπαξ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ· καὶ ἐνῶ ὁ ἄλλος ἀνεγίνωσκεν, αὐτὸς ἐπαυελάμβανε τὸν ἀκόλουθον Μέγαν "Ὀρκον μ' ὄλον τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν ἱερότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ὑποθέσεως σέβας.

Ο ΜΕΓΑΣ ΟΡΚΟΣ

«Ὀρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ οἰκειοθελῶς, ὅτι θέλω εἶμαι ἐπὶ ζωῆς μου πιστὸς εἰς τὴν Ἐταιρίαν κατὰ πάντα. Νὰ μὴ φανερώσω τὸ παρὰ μικρὸν ἀπὸ τὰ Σημεῖα καὶ Λόγους τῆς· μήτε νὰ σταθῶ κατ' οὐδένα λόγον ἢ ἀφορμῇ τοῦ νὰ καταλάβωσιν ἄλλοι ποτε, ὅτι γνωρίζω τι περὶ τούτων, μήτε εἰς συγγενεῖς μου, μήτε εἰς Πνευματικόν, ἢ φίλον μου».

«Ὀρκίζομαι, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω ἔμβει εἰς καμμίαν ἄλλην Ἐταιρίαν, ὅποια καὶ ἂν ᾖ, μήτε εἰς κανένα δεσμόν ὑποχρεωτικόν. Καὶ μάλιστα, ὅποιονδῆποτε δεσμόν ἂν εἶχα, καὶ τὸν πλέον ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν Ἐταιρίαν, θέλω τὸν νομίζει, ὡς οὐδέν».

«Ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω τρέφει εἰς τὴν καρδίαν μου ἀδιάλλακτον μῖσος ἐναντίον τῶν τυράννων τῆς Πατρίδος μου, τῶν ὑπαδῶν καὶ τῶν ὁμοφρόνων μὲ τούτους. Θέλω ἐνεργεῖ κατὰ πάντα τρόπον πρὸς βλάβην των καὶ αὐτὸν τὸν παντελῆ ἐλευθρόν των, ὅταν ἡ περίστασις συγχωρήσῃ».

«Ὀρκίζομαι νὰ μὴ μεταχειρισθῶ ποτε βίαν, διὰ νὰ συγγνωρισθῶ μὲ κανένα Συναδελφόν, προσέχων ἐξ ἐναντίας μὲ τὴν μεγαλητέραν ἐπιμέλειαν νὰ μὴ λανθασθῶ κατὰ τοῦτο, γινόμενος αἷτιος ἀκόλουθου τινὸς συμβάντος».

«Ὀρκίζομαι νὰ συντρέχω, ὅπου εὕρω τινὰ Συναδελφόν, μὲ ὄλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν κατάστασίν μου. Νὰ προσφέρω εἰς αὐτὸν σέβας καὶ ὑπακοὴν ἂν ᾖ μεγαλήτερος εἰς τὸν βαθμὸν καὶ, ἂν ἔτυχε πρότερον ἐχθρὸς μου, τόσον περισσύτερον νὰ τὸν ἀγαπῶ καὶ νὰ τὸν συντρέχω, καθόσον ἡ ἐχθρα μου ἤθελεν εἶναι μεγαλητέρα».

«Ὀρκίζομαι, ὅτι, καθὼς ἐγὼ παρεδέχθην εἰς τὴν Ἐταιρίαν νὰ δέχωμαι παρομοίως ἄλλον Ἀδελφόν, μεταχειριζόμενος πάντα τρόπον καὶ ὄλην τὴν κανονισμένην ἄργητα, ἐωσοῦ τὸν γνωρίσω Ἑλληνα ἀληθῆ, θερμὸν ὑπερασπιστὴν τῆς Πατρίδος, ἀνθρωπὸν ἐνάρετον καὶ ἄξιον ὄχι μόνον νὰ φυλάττῃ τὸ Μυστικόν, ἀλλὰ νὰ κατηχήσῃ καὶ ἄλλον ὀρθοῦ φρονήματος».

«Ὀρκίζομαι νὰ μὴν ὠφελῶμαι κατ' οὐδένα τρόπον ἀπὸ τὰ χρήματα τῆς Ἐταιρίας, θεωρῶν αὐτὰ ὡς ἱερὸν πρᾶγμα καὶ ἐνέχυρον ἀνῆκον εἰς ὄλον τὸ Ἔθνος μου. Νὰ προφυλάττωμαι παρομοίως καὶ εἰς τὰ λαμβανόμενα καὶ στελλόμενα ἐσφραγισμένα Γράμματα».

«Ὀρκίζομαι νὰ μὴν ἐρωτῶ ποτε κανένα τῶν Φιλικῶν μὲ περιέργειαν, διὰ νὰ μάθω, ὅποιος τὸν ἐδέχθη εἰς τὴν Ἐταιρίαν. Κατὰ τοῦτο δὲ μήτε ἐγὼ νὰ φανερώσω, ἢ νὰ δώσω ἀφορμὴν εἰς τοῦτον, νὰ καταλάβῃ, ποῖος μὲ παρε-

μένα τὴν Πρώτην Διδασκαλίαν, τὸν Πρῶτον Ὁρκον, τὰ Ἄρθρα τῆς πρώτης Ἐξομολογήσεως, τὸ σκοπὸν τῆς Ἐταιρίας, καὶ τέλος τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Διδασκαλίας. Ἐγίνοντο ὅλα ταῦτα διὰ τῶν Στοιχείων τῶν Ἱερῶν κατὰ τάξιν, μετ' προσοχὴν, ἀκριβῆ ἐπιθεώρησιν τῶν Ἐγγράφων καὶ δευτέραν ἐξομολογήσιν κατὰ τὸ Ἄρθρον Ε' τῆς ἐξομολογήσεως τῶν Συστημένων. Τότε ὁ νέος Ἱερεὺς ἐλάμβανεν, ὅποιον ἤθελε ξένον Ὄνομα μετωνυμικόν, καὶ κατέβαλλε μίαν ποσότητα χρημάτων κατὰ τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν κατάστασίν του. Τὴν προσφορὰν τοῦ ταύτην ἔπρεπε νὰ συνοδεύσῃ καὶ μετ' ἑαυτὴν Ἐπιστολὴν πρὸς ὅποιον ἤθελεν Ὄνομα καὶ Πόλιν, ἣ πλησιάζουσαν ἢ ἀπομεμακρυσμένην, (ὄχι ὅμως τόσον παράξενον, ὥστε νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειαν καὶ ὑποψίαν). Εἰς αὐτὴν ἐφανέρωνε τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του καὶ τὸ ποσὸν τῆς προσφορᾶς, ἐπιφορτιζόμενος εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ τὸ διευθύνῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸν δυστυχῆ (δῆθεν) φίλον του, ἢ εἰς τὸ νεοσύστηθὲν Σχολεῖον, ἢ εἰς ἐκδοσίαν ἢ ἀγορὰν Βιβλίων, ἢ εἰς ὑπανδρείαν Ἀδελφῆς του, ἢ εἰς κανὸν Μοναστηρίου, ὑπογραφόμενος καὶ φανερώων τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον. Ἡ Ἐπιστολὴ παρετηρεῖτο, ἂν περιεῖχεν ὅλα, ὅσα ἔπρεπε νὰ φανερώωνται. Ὁ νέος Ἱερεὺς ἔβαλε δύο Σημεῖα, ὅποια ἤθελε νὰ μεταχειρισθῆ, καθαρῶς γεγραμμένα καὶ μῆτε μικρὰ μῆτε μεγάλα. Τὸ πρῶτον, ὀνομαζόμενον Τῆς Ἀφιερώσεως, δὲν ἐσυγχωρεῖτο νὰ μεταχειρισθῆ ἄλλοτε· τὸ δὲ δευτέρον Τῆς Καθιερώσεως μετεχειρίζετο εἰς τὰ πρὸς τὴν Ἐταιρίαν Γράμματα τοῦ.

Ἐκτοτε ἐκοινολογοῦντο εἰς αὐτὸν τὰ περὶ τῶν Συστημένων, τῶν ὁποίων τὰ γνωριστικὰ Σημεῖα τοῦ ἐξηγήθησαν· τὸ Ἐφοδικτικόν, μετ' ὅποιον ἀντέγραφε τὸ ἰδικόν του, ὑπογραφόμενον τοῦ Κατηχητοῦ κατὰ τὸν διωρισμένον τρόπον κ.τ.λ. καθὼς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῶν χρημάτων. Ἐν ἀπὸ τὰ οὐσιώδη χρέη τοῦ Κατηχητοῦ ἦτο τὸ νὰ ἐξετάζῃ ἀκόμη, ἂν ὁ νέος Ἱερεὺς, καθὼς προείπομεν, γνωρίζῃ τι μυστήριον πολιτικόν, ἢ εὐδοκίμη εἰς σπάνιον τι καὶ σημαντικόν προτέρημα.

Ὁ Κατηχητής, ἂν κατὰ περίστασιν πρὸ τοῦ Μεγάλου Ὁρκου ὑπόπτειε τὸν Κατηχούμενον εἰς τὴν καθαρότητα τοῦ φρονήματός του, ἐδύνατο νὰ μακρυνθῆ ἀπὸ αὐτόν, δίδων παῦσιν εἰς τὴν Κατήχησιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι ἀφίνει ἄλλον εἰς τὴν θέσιν του. Ἐσυγχωρεῖτο εἰς τὸν Ἱερέα τὸ ἴδιον καὶ μετὰ τὸν Μέγαν Ὁρκον· ἄλλ' ἔμενε προσεκτικὸς πάντοτε μὴν ὑποπέσῃ εἰς τὴν ὀργὴν τῆς Ἐταιρίας διὰ τὰ λάθη του. Ἄν δὲν πάλιν εὐρίσκετο βεβαιασμένον νὰ παύσῃ τὴν Κατήχησιν πρὸς τὸ τέλος διὰ τὴν βαθεῖαν κακίαν τοῦ ὑποκειμένου, τότε κρινόμενος ἐπαιδεύετο μετ' ἡσυχίαν τῶν Προνομιῶν τοῦ Ἱερέως, ἢ δὲν προεβιβάζετο ποτε εἰς ἀνώτερον βαθμὸν. Τοῦ ἀμικρτήματος τούτου ἢ ποιῆ δὲν ὀλιγόστευεν, μῆτε ἀθωοῦτο παντάπασιν ὁ Ἱερεὺς, ἂν ὀλιγόσῃ δὲν ἐλάμβανε βέβαια καὶ ἀποφασιστικὰ μέτρα πρὸς ἀσφάλειαν γενικὴν τῆς Ἐταιρίας καὶ μερικὴν ἐνὸς ἐκάστου τῶν Μελῶν τῆς, εἰδοποιῶν περὶ ὧν τὸν Ἀνώ-

τερον, ἢ τὴν Ἀρχήν. Συγχρόνως συνέτρεγον κατὰ χρέος καὶ οἱ ἄλλοι Ἱερεῖς, θεωροῦντες τὸ συμβᾶν ὡς ἴδιον. Καὶ οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ Συστημένοι συμβοηθοῦντο ἀναμεταξύ των εἰς τὰς συγχωρημένας περιστάσεις πρὸς ἐξερεύνησιν δόλου ἢ ἀπάτης, πρὸς κατάπαυσιν παντοίας καταχρήσεως, καὶ δι' ὅποιανδήποτε ὠφέλειαν γενικὴν καὶ μερικὴν τῶν Μελῶν τῆς Ἑταιρίας.

Τελευταῖον ὁ Ἱερεὺς ὑπέσχετο εἰς τοῦτον πᾶσαν συνδρομὴν ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς της. Τὸν ἐδίδασκεν, ὅποιος ἦτον ὁ ἀληθὴς πατριωτισμὸς, ἡ ἀρετὴ, ἡ χρειώδης γενικὴ καὶ μερικὴ ἀσφάλεια καὶ ὠφέλεια τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἡ παντελής ἀφιέρωσις ὅλων ἐν γένει τῶν μελῶν της. Ἐστερέωνεν εἰς τὸ πνεῦμά του, ὅποιον πρέπει νὰ δεικνύη ἀγάπην, πίστιν καὶ συνδρομὴν πρὸς τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ἐνέργειαν ὅλων τῶν ἀρχῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐκानονίσθη τὸ Σύστημα τῆς Ἑταιρίας. Ὑστερον ὅλων τούτων τὸν ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἀκόλουθον Ὀρκον.

ΟΡΚΟΣ ΕΣΧΑΤΟΣ

[βλ. ἄνωτ. σελ. 54]

Μετὰ τὸν Ὀρκον τοῦτον ἀφίνετο ἐλεύθερος εἰς τὰς ἐργασίας του ὁ νέος Ἱερεὺς δι' ἑνὸς ἀμοιβαίου ἀσπασμοῦ.

Τὸ ἐφοδιαστικὸν τῶν Ἱερέων ἐσχηματίζετο δι' ἑνὸς τετραγώνου παραλληλογράμμου, φέροντος ἔσω Δεκαεξ Ὑπὸ ἑλάς. Ἀνωθεν ἐφέρετο κατὰ κάθετον μὲν ὁ Σταυρὸς, πεφραγμένος μὲ κλάδον ἐλαίας· εἰς δὲ τὰς πλευράς του ἐξεχούσας κατὰ πλαγιὰν γωνίαν δύο Λογχοφόρους Σημαίας, τὴν μὲν γράφουσαν τὴν Ἐλευθερίαν τὴν δὲ τὸν Ἐναταον διὰ μόνων τῶν ἀρκτικῶν καὶ τελευταίων στοιχείων τῶν λέξεων (Η ΕΛ — Η ΘΣ).

Ἰδοὺ ὁ τρόπος καὶ τὰ περιεχόμενα τοῦ

ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΟΥ

4η23ωο878	3ωωωη	γ353487	4ω	ηγ3ωο8-		
καθιερόνο	Ἱερέα	Φιλικὸν	κε	ἀφιερο-		
78	3α	β37	ηη937	β3α	γ35343α	ωβω-
νο	ισ	τιν	αγαπιν	τισ	Φιλικισ	Ετε-
ο3ηα	4ω	3α	β37	39ωοηα93α37	β87	6ω-
ρισ	κε	ισ	τιν	ιπερασπισιν	τον	Με-
ηη587	3ωωω87	β87	ω5ωγα37387	β87		
γαλον	Ἱερεὸν	τον	Ελεφσινιον	τον		
α369853β37	(...)	ωβ87	(...)	ω9ηυ-		
Σιμπολιτιν	(...)	ετον	(...)	Επαγ-		

4ω56ηβ8x	(...)	8x	2ωο67δ	39ωσηα93-
κελματοσ	(...)	οσ	θερμον	ιπερασπι-
αβ37	β3x	ωξψω6873ηx	β3x	9ηβο3ψ8α
στιν	τισ	εβδεμονιασ	τισ	Πατριδοσ
4ηβ3832ω7βη	4ω	8043α2ω7βη	9ηση	βε
κατιχ:θεντα	κε	ορκισθεντα	παρα	του
«(...)»				
(...) κ.τ.λ.				

Ὁ Κατηγῶν ὑπέγραψεν ἐδῶ τὸ Σημεῖόν του, γνωστὸν εἰς τὴν Ἀρχήν.

Τὰ Σημεῖα καὶ οἱ Λόγοι τοῦ Διαγνωριστικοῦ μέρους ἦσαν· α' ἡ ἐπιτηδεῖα σύσφιξις τῶν δύο χειρῶν, ἐνουμένων τῶν παλαμῶν. Πρῶτον ἔκαμε τοῦτο τὸ Σημεῖον, ὅς τις ἤθελε νὰ γνωρισθῆ μετ' ἄλλον, δι' ἐνὸς ἀδιαφόρου τρόπου. Ἡρώτα δὲ συμβολικῶς, ἂν ἦναι ἐκ τοῦ Δεσμοῦ τῶν Φιλικῶν· β', Τὸ ἄμεσον τρίψιμον τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ κατόπι τοῦ αὐτίου. Τοῦτο ἦτον ἡ ἀπάντησις τοῦ δευτέρου, γενομένη διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός. Ἐφανέρωνε δὲ ὅτι τὸν εἶδε καὶ τὸν ἤκουσε. Τότε ὁ πρῶτος σφίγγων τὴν ἀριστεράν χειρά του, ἐκτύπα εἰς αὐτὴν τοὺς δύο τῆς δεξιᾶς δακτύλους (τὸν λειχνὸν καὶ τὸν δεικτικὸν) σημαίνων μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν προσκαλεῖ. Ὁ δὲ δεῦτερος τὸν ἐπλησίαζεν εὐθύς, καὶ μετ' αὐτοῦ διωρισμένον τρόπον ἔδιδε καὶ ἐλάμβανε χεῖρα. Οἱ Λόγοι ἦ Ἐρωταπόκρισις, τῶν Ἱερέων, κοινὰ καὶ εἰς τοὺς Συστημένους ἦσαν·

Ὁ Α'. Πόσ' ἔχεις ;

Ὁ Β'. Ὅσ' ἔχεις.

Ὁ Α'. Πόσα ;

Ὁ Β'. Δεκαεξ (Ἐννόει ἕως τὰς 16 στήλας τοῦ Ἐφοδιαστικοῦ τοῦ Ἱερέως).

Ὁ Α'. Τίποτε περισσότερον ;

Ὁ Β'. Ὁχι.

Ὁ Α'. Ἐπιθυμοῦσα νὰ μοὶ τὸ εἰπῆτε.

Ὁ Β'. Εἰπέ τὸ πρῶτον, νὰ εἶπω τὸ δεῦτερον.

Τοιοιουτρόπως ἠκολούθει τὸ Σύνθημα.

Ὁ Α'. χ. — Ὁ Β'. α.

Ὁ Α'. α. — Ὁ Β'. η.

Ὁ Α'. α. — Ὁ Β'. ι.

Τότε γνωριζόμενοι οἱ δύο συνωμίλου μερικώτερον περὶ τῶν δύο κατωτέρων Τάξεων (τῶν Συστημένων καὶ τῶν Ἀδελφοποιητῶν). Ἐξηγοῦντο, ὅποια ἐστοχάζοντο προσφωρότερα εἰς τὰς πράξεις τῆς Ἐταιρίας σχέδια, καὶ ποίας ἔλαβε καθεὶς διαταγὰς ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου, ἢ ἀπὸ τῆν Ἀρχήν. Τί εἶδε· τί ἤκουσε· τί παρετήρησε ; καὶ καθ' ἑξῆς.

Οἱ Ἱερεῖς εἶχον ἀνεξαίρετον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ πληθύνωσι τοὺς Μετόχους κατὰ τοὺς σημειωθέντας ὅρους. Κανείς δὲν ἐγνωρίζε τὴν πηγὴν τῆς Ὑποθέσεως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ

Ἦσαν οὗτοι ὁ ἀνώτερος Βαθμὸς τῶν Ἱερέων, προβιβαζόμενοι δι' ἄλλου Ποιμένου.

Τὸ Ἐφοδιαστικὸν τοῦ Βαθμοῦ τούτου ἐσημείωνε μίαν Ἡμισέληνον πηγμνῆ, φέρουσαν ἄνωθεν ἐρεισμένον κατὰ κάθετον τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Πρὸς τὴν δεξιὰν πλευράν του ἦτο λογχοφόρος Σημαία περιέχουσα τὸν Ἀκοιμητὸν Ὀφθαλμὸν μετὰ τὰς δύο κόρας. (Αἰνίτετο δι' αὐτοῦ τὸ ἀγρυπνῶν καὶ προσεκτικὸν τῆς Ἑταιρίας). Εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ἐφέρετο Ἄγκυρα, περιτετυλιγμένη μετὰ ἓνα Ὄφιν, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ ἐκλίνε πρὸς μίαν Μέλισσαν. (Ἐννοεῖτο ἡ φρόνησις, ἡ ὠρμος ἐκλογή καὶ τὸ βάσιμον τοῦ πράγματος). Ἐγγράφετο τὸ Ἐφοδιαστικὸν διὰ τῶν γραμμῶν τῶν Ἱερέων, ὡς ἀκολουθῶν:

«Τὸν Ἱερέα, κατηχηθέντα παρὰ τοῦ Ἱερέως, γνωρίσας ἄξιον ἐσύστησα. Καί, δυνάμει τῆς διὰ τῆς νέας Ὑπογραφῆς ἀδείας των, ἐδέχθη Ποιμένα· καί, ὡς τοιοῦτον, εἰδοποιῶν τὸν Μέγαν Ἀρχηγὸν τῶν Ποιμένων, συστήνω».

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΙΠΟΙΜΕΝΩΝ

Ἦσαν οὗτοι Βαθμὸς ἀνώτερος τῶν Ποιμένων, τελειοποιηθεὶς μᾶλλον εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Δὲν ἔλαβεν ὅμως ἔκτασιν, ὡς οἱ ἄλλοι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΩΝ

Ὅρκος.

«Ἐνώπιον τοῦ ἀοράτου καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ καὶ λατρεύω ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος μου: ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω εἶμαι πιστὸς εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῶν Φιλικῶν κατὰ πάντα ἐφ' ὅρου ζωῆς μου. Δὲν θέλω εἰπῶ, φανερώσω, ἢ κάμω νὰ καταλάβουν κανέν ἀπὸ τὰ Σημεῖα τῆς, ἢ λόγους τῆς, ἢ ὅτι ἐγὼ εἶμαι Μέλος εἰς αὐτήν, ἢ ὅτι ἐξεύρω τι περὶ αὐτῆς, εἰς κανένα ἄνθρωπον, οὔτε εἰς Πνευματικόν, οὔτε εἰς συγγενεῖς μου, οὔτε εἰς φίλους μου.

Ὅρκίζομαι, ὅτι θέλω εἶμαι πιστὸς εἰς τὴν ἱεράν Θρησκείαν μας, εὐλαβῆς εἰς τὰ θεῖα, χωρὶς νὰ καταφρονῶ τὰς ζένας θρησκείας. Θέλω προσέχει εἰς τὴν διαγωγὴν μου νὰ ᾖναι τιμίαι καὶ ἐνάρετοι κατὰ πάντα. Θέλω ἀγαπᾶν τὸν πλησίον μου, καὶ βοηθᾶν τὸν δυστυχῆ καὶ ἀδύνατον. Θέλω εἶμαι πιστὸς πρὸς τοὺς φίλους μου καὶ ἡγαπημένους μετὰ ὅλους τοῦ ἔθνους μας καὶ μετὰ τοὺς βοηθοῦντας αὐτό.

Ὅρκίζομαι, ὅτι θέλω εἶμαι πάντοτε ὑπήκοος πρὸς τὸν Ἀρχηγόν μου, ἢ εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἤθελε μετὰ διορίσει εἰς ἔλλειψίν του· ἢ εἰς ἐκεῖνον, τὸν

ὅποιον ἢ ἴδια Ἀρχὴ ἤθελε μὲ προστάξει νὰ ὑπακούσω. Δὲν θέλω δουλεύσει τινά, καθ' ὅποιον τρόπον καὶ ἂν ἦναι, χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Ἀρχηγοῦ μου, ἢ τῆς Ἀρχῆς· καὶ χωρὶς ἔργητα θέλει παραιτηθῶ ἀπὸ τὴν δούλευσιν, ἀφοῦ προσταχθῶ.

ἽΟρκίζομαι, ὅτι ποτὲ δὲν θέλει εἰπῶ τινος Ἀδελφοῦ μας, ἢ ἄλλου τινός, ποῖος μὲ ἐδέχθη εἰς τὴν Ἑταιρίαν· οὔτε θέλω ἐρωτήσῃ ἄλλον διὰ τοῦτο· οὔτε θέλω μεταχειρισθῶ βίαν, διὰ νὰ γνωρίσω ἓνα Ὁμογενῆ ὡς Ἀδελφόν. Θέλω ἀγαπῶ τὸν ἐχθρόν μου, καὶ θέλω τὸν συγχωρήσω, δι' ὅτι καὶ ἂν μὲ ἐβλαψεν, ἀφοῦ μάθω, ὅτι εἶναι Ἀδελφός εἰς τὴν Ἑταιρίαν· καθὼς δὲν θέλει λυπηθῶ νὰ παιδεύσω, ἢ καὶ νὰ φανεύσω, ἓνα παραβάτην ἢ ἐχθρόν τῆς Ἑταιρίας, ὅποιος καὶ ἂν ἦναι, ὅταν προσταχθῶ. Καί, ἀνίσως σταλῶ ἀπὸ τὸν Ἀρχηγόν μου, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινὰ Ἀδελφόν, μὲ γράμματα ἢ χρήματα τῆς Ἑταιρίας πρὸς ἄλλον, ἢ μοῦ δοθῶσι νὰ τὰ φυλάττω, θέλει τὸ ἀκολουθῶ κατὰ τὴν διαταγὴν του.

ἽΟρκίζομαι, ὅτι θέλει προσπαθῶ νὰ ἦμαι ὑγιής καθ' ὅλον μου τὸ σῶμα. Δὲν θέλω δώσῃ ποτὲ τὸ κακὸν παράδειγμα τῆς μέθης, φθοροποιῶν παιγνιδίων καὶ ἄλλων ποταπῶν ἐλαττωμάτων εἰς τοὺς Ἀδελφούς μας, ἢ εἰς τοὺς μικροτέρους εἰς τὸν βαθμόν, καὶ εἰς τοὺς λοιπούς Ὁμογενεῖς μας. Καί, ὅσῳ μὲ παιδεύσῃ δι' αὐτά, ἢ ἄλλα σφάλματα, ὃ Ἀρχηγός μου, ἢ ἡ Ἀρχή, θέλω ὑποφέρει τὴν τιμωρίαν μ' ὅλην τὴν ὑπακοήν.

ἽΟρκίζομαι, ὅτι δὲν θέλω δώσῃ τὸν βαθμόν τοῦ Ἀφιερωμένου εἰς τινά. Καί, ὅσους Ἀδελφοποιητοὺς δέχομαι εἰς τὴν Ἑταιρίαν, θέλω ἐξετάζει καλῶς διὰ τὴν διαγωγὴν καὶ φρονήματά των· θέλω βασιτῶ πάντοτε τὰ ὀνόματά των ἐγγράφως, τὴν πατρίδα των, τὴν ἡλικίαν των, καὶ τὸ ἐπάγγελμά των, καὶ θέλω τὸ ἀναφέρει εἰς τὸν Ἀρχηγόν μου, καὶ νὰ ἀκολουθῶ δι' αὐτούς, καθὼς ἤθελέ με προστάξει. Δὲν θέλει δεχθῶ ποτε ἄλλοθεντῆ Ἀδελφοποιητόν, οὔτε ἄνθρωπον κακῆς ὑπολήψεως καὶ διαγωγῆς καὶ μὲ ἀρχεῖα ἐλαττώματα.

ἽΟρκίζομαι, ὅτι θέλω ἀγαπῶ πάντοτε ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὴν Πατρίδα μου καὶ τοὺς Ὁμογενεῖς μου. Θέλω καταφρονεῖ τὴν ζωὴν, διὰ νὰ τοὺς κάμω καλόν. Θέλω βοηθεῖ τοὺς Συναδελφούς μου μὲ ὅλην μου τὴν δύναμιν καὶ κατὰστασιν. Θέλω μισεῖ αἰωνίως τοὺς τυράννους μας καὶ τοὺς ὀμόφρονάς των, κατατρέχων καὶ βλάπτων αὐτούς μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις μου.

ἽΟρκίζομαι, ὅτι θέλω ἀποκριθῆ τὴν ἀλήθειαν, εἰς ὅτι, ἐρωτηθῶ ἀπὸ τὸν Κατηχοῦντα με·

ἽἮδη τὸν ἐγίνετο ἢ ἐξομολόγησις, ὡς ἀκολουθῶς;

ἽΚατετρέχθης ποτὲ ἀπὸ τοὺς τυράννους μας, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινά· καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν;

ἽἘχεις κανένα καλὸν φίλον, ἢ κανένα μέγαν ἐχθρόν;

ἽἘξέρεις κανέν μέγα μυστικόν πολιτικόν, ἢ καμμίαν ἀπόκρυφον ἐφεύρεσιν, ἢ ἄλλο τι ἀξιόλογον;

ἽἘχεις καμμίαν ξεχωριστὴν ἐπιτηδειότητα; ἽἘξέρεις καμμίαν τέχνην;

(* Αφιέρωσις)

Φέρω μάρτυρα τὸν ἀλάνθαστον ὀφθαλμὸν τοῦ Δημιουργοῦ μας, εἰς τὸν ὁποῖον κανεῖς συλλογισμὸς καὶ ἐπιθυμία δὲν εἶναι ἀπόκρυφος, ὅτι ἐπιθυμῶν τῆς ταλαιπώρου Πατρίδος μας καὶ τοῦ δυστυχοῦς Γένους μας τὴν ἀνάστασιν, ἐμβαίνω Μέλος εἰς αὐτὴν τὴν Ἀδελφότητα· ὅτι ἡ ἀφιέρωσίς μου γίνεται, χωρὶς νὰ παρακινήθῃ ἀπὸ καμμίαν ἄλλην αἰτίαν, εἰμὴ μόνον ἀπὸ ἀληθῆ πατριωτισμὸν· ὅτι ἔδοσα τὸν Ὄρκον μου μὲ ἐλευθέραν θέλησιν, εὐρισκόμενος ὑγιῆς καὶ κατὰ τὸν νοῦν καὶ κατὰ τὸ σῶμα. Τὸν Ὄρκον τοῦτον ὑπόσχομαι, ὡς τίμιος ἄνθρωπος, καὶ ὁμνῶ εἰς τὸ πανάγιον καὶ φοβερὸν Ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ φυλάξω ἀπαρασάλευτα. Ἀνίσως ποτὲ λησμονήσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, καὶ δὲν φερθῶ ὡς πιστὸς Πατριώτης καὶ ὡς ἀληθινὸς Ἀφιερωμένος, τὸ μὲν σῶμά μου ἀφίνω εἰς ὅλα τὰ βάσανα καὶ δυστυχίας ταύτης τῆς προσκαίρου ζωῆς καὶ εἰς τὸν σκληρότατον καὶ ἀτιμότερον θάνατον, νὰ μὴ ἀξιοθῶ ταφῆς καὶ εὐλογίας τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ μείνῃ διὰ τροφήν εἰς τὰ ἄγρια θηρία καὶ ὄρεα· τὴν δὲ ψυχὴν μου παραδίδοι διὰ αἰώνιον κόλασιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δαιμόνων· τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἱερᾶς Πίστεως μας, καὶ τὸ ὄνομά μου νὰ γίνῃ τὸ ὄνομα τῆς κατάρτας καὶ τοῦ ἀναθέματος, ὡς τὰ ὄνόματα τοῦ Κάνν καὶ τοῦ Ἰούδα. Σὺ λοιπόν, Ἀδελφέ! δέξου τὴν ἀφιέρωσίν μου, τὴν ὁποίαν τώρα καὶ διὰ πάντα προσφέρω εἰς τὸ Γένος μου διὰ τὴν Ἐλευθερίαν τοῦ ὑπὸ τὰς προσταγὰς αὐτῆς τῆς κρυφῆς καὶ ἀγνώστου Ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας μὲ τὰς χεῖράς μου, μὲ τοὺς πόδας μου, μὲ τὴν γλῶσσάν μου, καὶ μὲ ὅλον μου τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν καὶ κατὰστασιν, ἐνόσω ἡ ψυχὴ μου κατοικεῖ εἰς τὸ σῶμά μου. Δέξου με Ἀδελφὸν Ἀφιερωμένον εἰς αὐτὸν τὸν ἱερὸν Δεσμόν».

Ὁ Κατηγῶν τὸν ἔλεγε· Δέχομαί σε.

Ὁ Κατηγούμενος ἐξηκολούθει·

«Γνωρίζων τὸν θερμὸν ζῆλόν μου εἰς κάθε καλὸν τῆς ἀθλίας Πατρίδος μας καὶ τὴν ἀπόφασίν μου, ἐπιβεβαίωσον καὶ ἐγγνήσου διὰ τὴν ἀφιέρωσίν μου».

Ὁ Κατηγῶν ἔλεγε· Ἐπιβεβαίω καὶ ἐγγνοῦμαι.

Ἐπειτα κτυπῶν τοῦτον τρίς μὲ σπαθίον εἰς τὰς πλάτας, ἐπρόφερε· Διὰ ὑστερινὴν φορὰν κτυπάσαι αὐτοῦ. Καὶ δίδων εἰς αὐτὸν τὸ σπαθίον ἐξηκολούθει.

«Ἡ Πατρίς σου τὸ δίδει, νὰ τὸ μεταχειρισθῆς δι' αὐτὴν, ὅμως μὲ τὴν ἄδειάν της. Αὐτὸ εἶναι τὸ τιμιώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἐνέχυρόν της, καὶ διὰ τὴν τιμὴν του ἔκαμες τὸν Ὄρκον».

Κατὰ συνέπειαν ὁ Κατηγούμενος ἔγραψεν ἐν Γράμμα, πρὸς ὅποιον καὶ ὅπου ἤθελε, φανεράνων τὴν πατρίδα, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὄνομα καὶ ἐπίθετόν του. Ἐξῆγει εἰς τοῦτο, στελλόμενον διὰ τοῦ Κατηγητοῦ πρὸς τὴν Ἀρχήν, ὅσῃν ἔκαμε προσφοράν, καὶ ἐτελείωνε μὲ τὰς ἐξῆς λέξεις· «Καὶ

ἀφιερωνόμενος εἰς τὴν ἀγάπην σας μένω. . . ». «Ἐβαλλεν ἐν Σημεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε νὰ ἴδῃ ὁ Κατηχῶν. Μὲ τοῦτο τὸν ἔγραφεν ἡ Ἀρχή. «Ἐπειτα ὁ Κατηχῶν τὸν ἐξηγγεῖτο τὰ Σημεῖα καὶ Λόγους τῶν Συστημένων κλπ. διὰ νὰ γνωρίζῃ τοὺς Συναδελφούς. Τελευταῖον τὸν ἔδιδε καὶ τὸ Ἐφοδιαστικόν, γραφόμενον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

«†

Ἐγὼ ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ. . . μαρτυρῶ, ὅτι ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ. . . ἐξωμολογήθη εἰς ἐμέ ὅλα τὰ ἁμαρτήματά του, τὰ ὅποια ὡς ἁμαρτωλὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος ἔπταισε. Ὑπήκουσε δὲ καὶ ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν μὲ ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν ὅλας τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας τὸν διώρισα. Διὰ τοῦτο δίδω τὸ Παρὸν εἰς ἀπόδειξιν τῆς καλῆς καὶ Χριστιανικῆς διαγωγῆς του».

(Ὑπεγράφετο μὲ τὸ Σημεῖον του μόνον τὸ τοῦ Ἱερέως).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΩΝ

Ὁρκος

«Ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ὀρκίζομαι, ὅτι τὸν Βαθμὸν, τὸν ὁποῖον λαμβάνω, δὲν θέλω δώσει εἰς τινὰ τῶν Ἀδελφῶν, ὁποῖου Βαθμοῦ καὶ ἂν ᾖναι, εἰμὴ ὅταν λάβω τὴν ἄδειαν ἀπὸ τῆς Ἀρχῆς τῶν Φιλικῶν.

Ὀρκίζομαι, ὅτι ἔχων τὴν ἄδειαν νὰ κάμνω καὶ νὰ προστάζω Ἀφιερωμένους καὶ Ἀδελφούς, δὲν θέλω τὴν μεταχειρισθῆ ποτε διὰ μερικὸν ὄφελός μου μῆτε ἐχθροπαθείας ἰδικῆς μου, μῆτε θέλω δώσει ποτε προσταγὰς μικροπρεπεῖς καὶ ἀτίμους· ἀλλὰ, τότε μόνον θέλω μεταχειρίζομαι τὴν δύναμίν μου, ὅταν ᾖναι διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐταιρίας καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειάν της· καὶ τότε πάλιν μὲ πολλὴν ἡμερότητα καὶ γλυκύτητα.

Ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω προσέχει εἰς τὴν διαγωγὴν μου, διὰ νὰ μὴ δίδω σκάνδαλον εἰς τοὺς Ἀδελφούς καὶ Συμπατριώτας. Ὀμοίως θέλω προσέχει νὰ μὴ δεῖξω, ὅτι ἔχω Βαθμὸν ἀνώτερον, διὰ νὰ μὴ προξενῆται ζηλοτυπία. Θέλω προσέχει ὁμοίως νὰ μὴ βάλω τὴν ζωὴν μου εἰς κίνδυνον χωρὶς ὀφείλειαν τῆς Ἐταιρίας. Θέλω ἀποφεύγει τὰς φιλονεικίας καὶ ἐχθρας ὅχι μόνον μὲ τοὺς Ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς Ὀμογενεῖς μου. Θέλω φροντίζει ὁμοίως νὰ ἦμαι ὑγιής· ἐπειδὴ καὶ ὡς Ἀρχηγὸς Ἀφιερωμένων χρεωστῶ εἰς τὴν Ἐταιρίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἰδικήν μου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρέμαται καὶ ἡ ἡσυχία τῶν ἄλλων.

Ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω εἰδοποιεῖ τὴν Ἀρχὴν διὰ τὰς προόδους καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀδελφοποιητῶν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὁμοίως καὶ δι' ὅτι ἀξιόλογον ἦθελον ἴδει, ἀκούσει ἢ ξεσκεπάσει, χωρὶς ἀναβολήν, τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ ἢ νὰ βλάψῃ τὴν Ἐταιρίαν. Θέλω φροντίζει νὰ κάμω περιγραφὴν τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἦθελα εὔρεθῆ· καὶ τοιαύτας περιγραφὰς δὲν θέλω

ἐμπιστευθῆ εἰς ἄλλον νὰ τὰς κάμῃ, εἰμὴ εἰς ἄνθρωπον, ὅστις ἔχει καλὴν γνωριμίαν τοῦ τόπου, καὶ δὲν βαστᾷ φατρίαν. Τέλος,

«Ὁρκίζομαι καὶ ὑπόσχομαι ἐκ δευτέρου, ὅτι τοὺς Ὁρκους, τοὺς ὁποίους ὡς Ἱερεὺς καὶ ὡς Ἀφιερωμένος ἔκαμα, θέλω φυλάττει ἀπαρασάλευτα, ὧν πιστὸς εἰς τὴν Ἐταιρίαν καὶ ὑπήκοος εἰς τὴν Ἀρχὴν αὐτῆς.»

Ἐγράφεν ἔπειτα Γράμματα εἰς τὴν Ἀρχὴν, βάλλων κρυφίως τὸ ἴδιον Σημεῖον, τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη, ὅταν ἐγίνεν Ἀφιερωμένος. Ὅπισθεν δὲ τοῦ Ἐφοδιαστικοῦ τοῦ Ἀφιερωμένου ἐγράφετο τὸ Ἐφοδιαστικὸν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἀφιερωμένων οὕτω· «Ἀλκιβιάδης (ἢ ὅποιον ἄλλο Ἡρωϊκὸν ὄνομα εἶχεν ὁ Κατηχῶν) Ἀρχηγὸς τῶν Ἀφιερωμένων, Στρατιώτης τοῦ Ἱεροῦ Λόχου τῆς φυλακῆς τοῦ Θυσιαστηρίου, μὲ τὴν δύναμιν τῆς Ἀφιερώσεώς μου, δέχομαι τὸν Ἀριστείδην (...) διὰ Σύντροφόν μου εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον».

(Ἡ Ὑπογραφή ἐτίθετο μόνον διὰ τοῦ Σημεῖου τοῦ Ἱερέως). Ἐπειτα ἐξηγοῦντο τὰ γνωριστικὰ Σημεῖα καὶ οἱ Λόγοι τοῦ Ποιμένου.

4

Η ΠΕΡΙ ΗΓΕΣΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1818 οἱ ἀποτελοῦντες κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τὴν μυστικὴν Ἀνωτάτην Ἀρχὴν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας Ἄνθιμος Γαζῆς, Ἐμμ. Ξάνθος, Ἀθανάσιος Τσακάλωφ, Παν. Ἀναγνωστόπουλος, Νικ. Πατσιμάδης, Γεώργ. Λεβέντης, Ἄντ. Κομιζόπουλος καὶ Παν. Σέκερη (ὁ Σκουφᾶς μόλις πρὸ τινος εἶχεν ἀποθάνει), συγκληρωθέντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατόπι μακρῶν καὶ δραματικῶν συζητήσεων, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκαταλείψουν πᾶσαν προσωπικὴν τῶν ἀσχολίαν καὶ νὰ ἀμερωθοῦν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἔθνικὴν ἀποστολὴν τῶν. Θὰ ἐγκατέλειπον, πλὴν τοῦ Σέκερη, πάντες οἱ ὑπογράφοντες καὶ οἱ ἀπόντες ἀρχηγοὶ ἀμέσως τὴν Κωνσταντινούπολιν, διασκορπιζόμενοι πρὸς διωφόρους κατεσθένσεις πρὸς ἐπιτέλειαν τῆς ἀποστολῆς ταύτης. Εἰς ὅσους ἐξ αὐτῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψουν ἀμέσως τὰς προσωπικὰς τῶν ὑποθέσεις ἐδίδοτο μικρὰ προθεσμίαι, μετὰ τὴν πάροδον τῆς ὁποίας, ἂν δὲν ἐξετέλων τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν, θὰ μετέπιπτον εἰς κατάστασιν ἁπλῶν μελῶν τῆς Ἐταιρείας. Θὰ παρέμενον ἐν στενῇ ἐπαφῇ ἐνημεροῦντες ἕκαστος τοὺς ἄλλους περὶ ἐνεργειῶν καὶ πράξεων του. Διὰ τὰ λίαν σοβαρὰ ζητήματα, ὡς καὶ τὰς μετ' ἄλλοεθνῶν συμφωνίας, τὴν κίνησιν πρὸς ἀποστασίας κλπ., ἀπαιτεῖτο κοινὴ συγκατάθεσις.

Τὸ μέγα πρόβλημα τῶν ἀρχηγῶν ἦτο ἡ ἐξεύρεσις τῆς προσωπικότητος ἐκείνης, ἡ ὁποία θὰ ἀνελάμβανε τὴν γενικὴν ἡγεσίαν τῆς Ἐταιρείας, ὥστε νὰ ἀναπτρωθῇ καὶ τὸ φρόνημα τῶν ἑταίρων, νὰ διευκολυνθῇ ἡ διάδοσις τοῦ ἔργου καὶ νὰ ἀνατεθῇ εἰς ταύτην ἡ ὅλη ὁργάνωσις τῆς Ἐπαναστάσεως. Πράγματι, τὸ ἐπιτηδεῖως διαδιδόμενον ψεῦδος περὶ ὑπάρξεως ἀνωτάτου ἀρχηγοῦ, ὑπονοούμενον οὕτω κυρίως τοῦ Καποδίστρια, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ περισσότερον χρόνον. Ὁ Ἐμμ. Ξάνθος ἀνελάμβανε τὴν ἐντολὴν νὰ μεταβῇ εἰς Πετρούπολιν πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἰω. Καποδίστρια καὶ νὰ προσπαθῆσθαι νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεσίαν. Ἐφωδιάσθη δὲ πρὸς τοῦτο μὲ σχετικὸν ἔγγραφον τῆς Ἀρχῆς. Ὁ Ξάνθος, ὡς γράφει εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του, εἶχεν ἐξουσιοδοτηθῆ, ὅπως, εἰς περιπτώσιν ἀνήσεως τοῦ Καποδίστρια, ἀναζητήσῃ ἄλλην κατάλληλον προσωπικότητα. Καὶ πράγματι, μετὰ τὴν ἀρνήσιν τοῦ Καποδίστρια, ὁ Ξάνθος συνήρτησε τὸν στρατηγὸν καὶ ὑπασπιστὴν τοῦ Τσάρου, υἱὸν τοῦ ἄλλοτε ἡγεμόνος ἐν Μολδοβλαχίᾳ Κωνσταντίνου, Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, ὁ ὁποῖος ἐμνήθη καὶ ἐπέισθη ὑπ' αὐτοῦ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεσίαν ὡς «Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς».

Τὸ σημαντικὸν τοῦτο κείμενον τῆς ἀποφάσεως τῶν ἡγετῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας λαμβάνομεν ἐκ τοῦ Ἐμμ. Ξάνθου, «Ἀπομνημονεύματα», σ. 46 κ.έ.

Ἄριθ. 9

Στοιχ. Ζ

Ἀγαθῇ τύχῃ

Οἱ υπογράφοντες κινουῦντες τὴν μηχανὴν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, καὶ μέλλοντες νὰ χωρισθῶσι, καθὼς συμφώνως τοὺς ἐφάνη εὐλογον, λαμβάνων καθεὶς ἐτέραν διεύθυνσιν διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἰδίᾳς, κρίνουσι καὶ ἀποφασίζουσι τὰ ἀκόλουθα, τὰ ὅποια θέλουσι τοὺς χρησιμεύουσιν ὡς κανόνες τῶν ἰδίων των πράξεων, καὶ τῆς σχέσεώς των μὲ τοὺς ἄλλους.

Α'. Οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς κινουῦντας εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλει ἐνεργεῖ ἢ πράττει πρὸς ἰδιαιτέρον τέλος, ἀλλ' ὅλαι αἱ πράξεις του θέλουσι εἶναι ὅλως διόλου διὰ τὴν Ἑταιρείαν· εἰς αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν ὑπόκεινται καὶ οἱ ἅπαντες, γνωρίζοντες καὶ λαμβάνοντες μέρος ὅπως οὖν· εἰς τὴν κίνησιν κατὰ τὸ παρὸν πλὴν πρὸς τελείωσιν καὶ παῦσιν τῶν μερικῶν ὑποθέσεών των, δίδεται διορία, τῶν μὲν Ἀντωνίου Κομιζοπούλου, καὶ Ἀθανασίου Σέκερη, μῆνες ἕξ, τοῦ δὲ Ἀνθίμου Γαζῆ μῆνες τρεῖς ἀπὸ τὴν σήμερον· οἱ ὅποιοι ἀνίσως δὲν κάμνωσι κατὰ ταύτην τὴν ἀπόφασιν, θέλει θεωροῦνται εἰς τὸ ἐξῆς ὡς ἀπλᾶ μόνον μέλη· μόνον τοῦ Παναγιώτου Σέκερη, ἐπειδὴ καὶ ἡ παρουσία του εἶναι καλὴ εἰς Κωνσταντινούπολιν, συγχωρεῖται νὰ ἐξακολουθῇ τὸ ἐμπόριόν του, ὅσον ὁ ἴδιος τὸ κρίνει εὐλογον.

Β'. Ὑποχρεοῦνται οἱ Κινουῦντες νὰ εἰδοποιῶνται ἀναμεταξύ των διὰ τὰς πράξεις των, διαθέτοντες ἐκ συμφώνου, διὰ τὰ χρήματα τῆς Ἑταιρείας πρὸς ὠφέλειαν αὐτῆς, καθὼς καὶ διὰ τὰ γράμματα, χωρὶς νὰ ἔχη οὐδεὶς δικαίωμα νὰ τὰ κατακρατῇ ἢ μεταχειρίζεται κατ' ἀρέσκειάν του.

Γ'. Οὐδεὶς (δὲν) θέλει φανερώσει τὴν Κινητικὴν Ἀρχὴν, μήτε κανένα ἀπὸ τοὺς Κινουῦντας, μήτε τὸν ἑαυτὸν του ὡς κινουῦντα, μήτε, ὅτι ἤξευρε τι περὶ Ἀρχῆς· δὲν θέλει δεχθῆ ἢ κάμει συνθήκην μὲ ἄλλοθενεῖς, δὲν θέλει ἐπιχειρησθῆ τι σχετικὸν ἀποστασίας γενικῆς ἢ μερικῆς, χωρὶς τὴν συναίνεσιν καὶ τῶν ἄλλων Κινουῦντων ἀδελφῶν· εἰς περιστάσιν διαφωνίας, αἱ περισσώτεραι γινώμει ὑπερισχύουσιν.

Γίνεται ἐξαίρεσις, ὡς πρὸς τὴν φανέρωσιν μόνον τῆς Κινητικῆς Ἀρχῆς τοῦ Ἐμμανουὴλ Ξάνθου, ὑπάγοντος εἰς ἀντάμωσιν τοῦ Κόμητος Ἰωάννου, ἔχων τὴν ἄδειαν νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν μόνον τὴν Ἀρχὴν, ὅστις ἐμβαίνειν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Κινουῦντων, θέλει υπογράψῃ τοῦτο τὸ ὑποχρεωτικόν· ὑποσχόμενος ὅμως ὁ Ξάνθος νὰ δώσῃ εὐθὺς εἶδῃσιν εἰς τὰ πλεῖστα μέλη τῶν Κινουῦντων, ὅλων τῶν σχέσεών του καὶ ἀναφορῶν του μὲ τὸν Κόμητα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1818

Ἀνθίμος Γαζῆς

Ἐμμανουὴλ Ξάνθος

Ἀθανάσιος Ν. Τζακάλωφ

Παναγ. Α. Ἀναγνωστόπουλος

Νικόλαος Πατζιμάδης

Γεώργιος Λεβέντης

Ἀντώνιος Κομιζόπουλος

Παναγιώτης Σέκερης

5

Η ΓΡΑΙΚΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Μέγα πρόβλημα διὰ τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰδρύσεώς της ἦτο τὸ οἰκονομικόν. Οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἀπόστολοι ὄφειλον νὰ μετακινῶνται συνεχῶς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν χάριν μυσήσεων, καθοδηγήσεως τῶν τοπικῶν ἡγετικῶν στοιχείων καὶ συνεννοήσεων ἐν γένει, διὰ τὴν ὁργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῆς Ἑταιρείας. Τὰ ἀδιάκοπα αὐτὰ ταξίδια, πολλάκις τεραστίων ἀποστάσεων, ἀπὸ Μάνης μέχρι Μόσχας καὶ ἀπὸ Ἰωαννίνων μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, ἀπῆλθον μεγάλας δαπάνας, οἱ πλείστοι δὲ τῶν ἡγετῶν Φιλικοὶ ἦσαν πτωχοὶ καὶ πάντες κατεσπιατάλησαν ταχέως τὰ ὀλίγα ἀποθέματά των. Αἱ συνδρομαὶ τῶν κατηχονμένων δὲν ἐπῆρκον διὰ τὰς δαπάνας αὐτάς, τινὲς δὲ σχετικῶς εὐποροὶ Φιλικοὶ, ὡς ὁ Π. Σέκερης, ὁ Ν. Πατσιμάδης, ὁ πλούσιος ἔμπορος Ἀλεξανδρείας Θεόδ. Τασσίκας κ.ἄ., πρὸ τοῦ κινδύνου διακοπῆς τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας, εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καλύπτουν τὰ ἐλλείμματα ἐκ τῆς περιουσίας των, εἰς τρόπον ὥστε μερικοὶ ἐξ αὐτῶν κατήρτησαν εἰς τὸ τέλος πάμπτωχοι.

Ἡ ἀνάγκη ἐξευρέσεως οἰκονομικῶν μέσων κατέστη περισσότερον ἐπιέγουσα, ἀπ' ὅτου ἀνέλαβε τὴν γενικὴν Ἐφορείαν τῆς Ἀνωτάτης Ἀρχῆς ὁ Ἄλ. Ὑψηλάντης. Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ χρηματικῶν μέσων διὰ τὰς δαπάνας τῶν μετακινήσεων, ἀλλὰ περὶ ὁργανώσεως αὐτῆς τῆς ἐπικειμένης ἐπαναστάσεως καὶ περὶ προμηθείας πολεμικῶν μέσων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι σημαίνοντες τοπικοὶ ἀρχηγοί, ὡς ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ἀπῆλθον ἄμεσον ἀποστολὴν μεγάλων χρηματικῶν ποσῶν πρὸς τοπικὴν ὁργάνωσιν τοῦ Ἀγῶνος. Πρὸς τοῦτο, οἱ ἡγήται ἐλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ ἰδρῦσουν μίαν δῆθεν «ἐμπορικὴν» Ἑταιρείαν, ἣ ὁποία, φαινομενικῶς μὲν θὰ εἶχε σκοπὸν τὴν κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς παλαιότερας Φιλομούσου προσπάθειαν πνευματικῆς ἀνηρώσεως τοῦ ἔθνους διὰ τῆς ἰδρύσεως σχολείων, ἐκδόσεως βιβλίων καὶ χορηγήσεως εἰς νέους ὑποτροφίων πρὸς σπουδὰς εἰς Ἐξωτερικόν, ὡς καὶ τῆς παντοειδοῦς ἐνισχύσεως ἐνδεῶν ὁμογενῶν, πράγματι δὲ τὴν περισυλλογὴν ποσῶν διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ ὁργάνωσις καὶ λειτουργία κατὰ τὰ ἐμπορικὰ πρότυπα ἐξησφάλιζεν ἀπ' ἐνός μὲν τὰς ἀποστολὰς καὶ καταθέσεις χρημάτων, χωρὶς νὰ ἐγείρονται ὑποφύαι εἰς τὴν Τουρκίαν, τὴν Ρωσίαν καὶ τὰ ἄλλα ἀπολυταρχικὰ κράτη τῆς ἐποχῆς περὶ τοῦ ἐπαναστατικῆς χαρακτῆρός της, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὴν πλήρη λογιστικὴν τάξιν καὶ διαχείρισιν τοῦ συγκροτουμένου κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον προὔτελογίζετο εἰς δέκα ἑκατομμύρια ρούβλια. Ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀκολουθοῦντων μυστικῶν ἄρθρων, πάντα τὰ περὶ δανειακῶν καταθέσεων μετὰ τόκων, περὶ ὁμολογιῶν τραπεζιτικοῦ χαρακτῆρος

κλπ., ὡς καὶ περὶ ἐξαγγελλομένων πνευματικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, ἀπετέλων ἀπατηλῆν ἐπιπόνησιν, κύριος δὲ καὶ καθολικὸς σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας ἦτο «να εἶναι ἔτοιμα διὰ τὰ μεταχειρισθῶσιν ὅλα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Φιλιππίνης Πατρίδος». Ἐδηλοῦτο ὁμως ὅτι τὰ καταβαλλόμενα ποσὰ θὰ ἀπετέλων «ἰερὸν καὶ ἀπαραβίαστον χρέος τοῦ Γένους, διὰ τὰ ἐκπληρωθῆ εἰς τοὺς καταβαλόντας ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς μελλούσης ἀποκαταστάσεως τῆς Ἑλλάδος».

Κατὰ τὸν Ξάνθον (Ἀπομνημονεύματα, σ. 34) τὸ σχέδιον τῆς «Φιλομούσου καὶ φιλανθρώπου γραικικῆς Ἐμπορικῆς Ἑταιρείας» συντάχθη ὑπὸ τοῦτου ἐν Μόσχα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Φιλικῶν Ν. Πατζιμάδη καὶ Ἀντ. Κομιζοπούλου. Ἐνεχειρίσθη εἰς τὴν Πετροῦπολιν ὑπὸ τοῦ Ξάνθου εἰς τὸν Ἄλ. Ὑψηλάντην, ὅστις «τὸ ὑπέγραψε καὶ ἐσφράγισε, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐνεργηθῆ», ἀλλ' αἱ περιστάσεις, ἀναγκάσασαι τὴν κήρυξιν τῆς ἐπαναστάσεως προῶρως, δὲν ἄφησαν καιρὸν νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν. (Βλ. Ἰ. Φιλήμονος, Δοκ. Ἑλλην. ἔπαν. τ. Α' σ. 27-28). Πάντως ἡ ἰδέα ἦτο λίαν διαδεδομένη, ὑπὸ δὲ τῶν ἡγετῶν τῆς Ἑταιρείας, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναλήψεως τῆς ἡγεσίας ὑπὸ τοῦ Ἄλ. Ὑψηλάντου, ἐχρησιμοποιήθη εἰς εὐρύτατην κλίμακα ἡ μέθοδος αὐτῆ τῆς περισυλλογῆς χρημάτων διὰ συνεισφορῶν χάριν δῆθεν ἐμπορικῶν λογαριασμῶν, ἰδρύσεως σχολείων κλπ. Ἡ ἀλληλογραφία τῆς τελευταίας αὐτῆς περιόδου βρῖθαι τοιοῦτων συνθηματικῶν ἀγγελμάτων καταβολῆς χρηματικῶν ποσῶν.

Τὸ πλήρες κείμενον τοῦ «καταστατικοῦ τῆς Γραικικῆς Ἑταιρείας» διεσώθη μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Ὑψηλάντου, ὑπὸ τοῦ Ἐμμ. Ξάνθου (Ἀπομνημονεύματα, σ. 220 κ.ἑ. καὶ ἔκδ. Γ' σ. 298 κ.ἑ.). Τὰ μυστικά ἄρθρα ἀνερίσκονται καὶ εἰς Ἰ. Φιλήμονος, Δοκ. ἑλλην. ἔπαν. τ. Α' σ. 176 κ.ἑ., ὡς καὶ εἰς Ἀθ. Ξοδύλου, Ἡ Ἑταιρεία τῶν Φιλικῶν, σ. 7 κ.ἑ.).

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΜΙΑΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ ΓΡΑΙΚΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἡμετέρου Γένους εἰσὶ πολλαὶ καὶ διάφοραι.

α) Ἡ τελειοποίησις τῶν ἤδη συσταθέντων σχολείων διὰ τε τῆς προσθήκης καὶ ἄλλων διδασκάλων, καὶ διὰ τὴν προμήθειαν τῶν εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην ἀναγκαίων ὀργάνων.

β) Ἡ σύστασις καὶ ἐτέρων σχολείων εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια ὑστεροῦνται τοῦ πρώτου τούτου καὶ ἀναγκαιοτάτου τῆς Παιδείας καλοῦ.

γ) Ἡ ἔκδοσις κλασσικῶν λεγομένων βιβλίων, τόσον πρὸς χρῆσιν τῶν τῆς Ἑλλάδος σχολείων, ὅσον καὶ διὰ τὰ πωλῶνται μὲ τιμὴν μετριωτέραν

διότι ἡ τωρινή των ὡς ὑπέρογκος, τὰ κατασταίνει δυσπόριστα καὶ πρὸς αὐτοὺς σχεδὸν τοὺς εὐποροῦντας.

δ) Ἡ ἀποστολή εἰς τὴν Εὐρώπην Νέων ὁμογενῶν, φύσεως μὲν ἀγαθῆς, ἀλλ' ἐνδεῶν καὶ ἀπόρων, διὰ τὰ τελειοποιῶνται εἰς τὰς ἐπιστήμας, καὶ ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πατρίδα, νὰ γίνωνται ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ὁμογενεῖς διὰ τῆς μεταδόσεως τῶν φώτων τῆς Παιδείας.

ε) Ἡ ὑπανδρεία τιμίων καὶ πτωχῶν ὁμογενῶν κορασιῶν.

ς) Πρὸς συνδρομὴν καὶ βοήθειαν πολλῶν ἐνδεῶν καὶ εἰς συμφορὰς περιπεσόντων ὁμογενῶν καὶ τῶν ὅσοι εὐρίσκονται κεκλεισμένοι ἐν φυλακαῖς δι' ἀπορίας νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ χρέη των ἐκ τυχερῶν περιστάσεων, καὶ ὄχι ἐκ κακῆς των διαγωγῆς· καθὼς καὶ τῶν ὅσοι διὰ σωματικὰ ἀσθενήματα, ἢ διὰ γῆρας, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν αὐτῶν ἀναγκαῖα.

ζ) Πρὸς βοήθειαν τῶν κατὰ διαφόρους τόπους τῆς Πατρίδος ἐκκλησιῶν, καὶ διὰ τὴν καλλιτέρευσιν καὶ αὐξήσιν τῶν Νοσοκομείων.

Πρὸς ἐλάττωσιν ὀπωσοῦν τῶν διαληφθέντων ἀναγκῶν τοῦ Γένους ἐπόμενον ἦτον, ἵνα ἕκαστος τῶν ἐν καταστάσει ὁμογενῶν συνεισφέρῃ τὴν δυνατὴν βοήθειαν, καθὼς καὶ τῷ ὄντι πολλοὶ τῶν τοιούτων δὲν ἔλειψαν κατὰ καιροῦς, καὶ δὲν λείπουν μέχρι τοῦ νῦν, πρὸς ἔπαινον καὶ δόξαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος νὰ δεικνύωσι πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τὴν εἰς τοῦτο εὐγενῆ προθυμίαν των, καὶ φιλόανθρωπον προαίρεσίν των· μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ὧν αἱ κοινωφελεῖς ἀγαθοεργίαι εἶναι μεγάλαι, θαυμασταί, καὶ οὕτως ἐπάξιοι Ἑλληνικῶν καρδιῶν· καὶ τῶν ὁποίων τὰ σεβάσματα ἰνύματα εἶναι ἤδη τόσον διευφημισμένα, καὶ τόσον βαθέως ἐντετυπωμένα εἰς τὰς εὐγνωμόνους καρδίας τῶν εὐεργετηθέντων καὶ ὁσημέραι παρ' αὐτῶν εὐεργετουμένων, ὥστε ἂν ἐπιχειρισθῶμεν νὰ πλέξωμεν ἐνταῦθα τοὺς ἐγκωμιστικούς των στεφάνους, θέλομεν ἐπισπάσει ἀναμφιβόλως καὶ καθ' ἡμῶν τὴν λέγουσαν παροιμίαν :

«Κωφὸς ἀνὴρ ὡς Ἡρακλεῖ στόμα μὴ παραβάλλει».

Ἄλλ' ἐπειδὴ αὐταὶ αἱ τοῦ Γένους χρεῖαι ὡς μεγάλαι, καὶ πολυειδεῖς, ὑπερβαίνουν ἐκ διαμέτρου τὰς Συνδρομὰς τῶν μερικῶν τούτων εὐεργετῶν καὶ καταντῶσιν ἐκ τούτου ἐνοχλητικαί, καὶ φορτικαὶ πολλάκις, διὰ τὰς συχνάς, καὶ ἀλλεπαλλήλους προσαιτήσεις, καὶ ἐτι μᾶλλον διὰ τὴν κατάχρησιν τῶν ὅσοι ὑπὸ τὸ οἰκτρὸν τῆς δυστυχίας πρόσχημα ἐξαπατῶσι τοὺς συμπαθεῖς καὶ φιλοκτίρμονας, καὶ ὡς κηφῆνες ἀργοὶ καὶ ἄχρηστοι καρποῦνται ἀνυποστόλως τὰς πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς τῷ ὄντι καὶ πάσχοντας ἀνηκούσας βοήθειαι· διὰ τοῦτο ἀναγκαιότατον εἶναι νὰ ἐπινοηθῇ κανὲν συστηματικὸν μέσον, ἱκανὸν νὰ προσχορηγῇ προχείρους ἅμα καὶ διαρκεῖς τοὺς πόρους οὐ μόνον πρὸς ἀφθονωτέραν βοήθειαν τῶν ρηθέντων τοῦ γένους χρεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν συχνῶν ἐνοχλήσεων καὶ ἀναχαίτισιν τῆς τῶν ἀπατεῶνων ἀίσχροκερδοῦς καταχρήσεως, ἧτις προστρίβει εἰς τὸ γένος ἡμῶν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀίσχύνην.

Τὸ μέσον λοιπὸν τὸ μόνον ἱκανὸν νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἀπλανῶς καὶ βεβαίως εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ προκειμένου σκοποῦ, φαίνεται, καθ' ὅλους τοὺς ὀρθοὺς λόγους, ἢ σύστασις μιᾶς ἐμπορικῆς ἑταιρίας ἐφωδιασμένης μὲ ἀρκετὴν ποσότητα κεφαλαίων, τῶν ὁποίων τὰ ἐκ τῆς ἐμπορίας ἐτήσια κέρδη νὰ μεταχειρίζονται πρὸς τὴν ἐπάρκειαν αὐτῶν τούτων τῶν τοῦ γένους χρεϊῶν, ἧτις καὶ νὰ ὀνομάζῃται καὶ φιλόανθρωπος.

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ ΓΡΑΙΚΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

§ 1

Κεφάλαιον, ἧτοι καπιτάλιον τῆς ἑταιρίας

Ἡ τοιαύτη ἑταιρία διὰ νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς εἰρημένας χρείας τοῦ Γένους μὲ τὴν ἀποχρῶσαν δαψύλειαν καὶ νὰ ἀπαντᾷ καὶ τὰ ἴδια τῆς ἔξοδα, πρέπει νὰ ἔχῃ ἀφεύκτως ἐν κεφάλαιον (καπιτάλι) τοῦλάχιστον ἀπὸ δέκα μιλλιούνια ρούβλια εἰς ἀσιγνάτζιας τοῦ Βασιλικοῦ Βάνκου τῆς Ρωσσίας.

§ 2

Πορισμὸς τοῦ κεφαλαίου

Ὁ Πορισμὸς τοῦ διαληφθέντος κεφαλαίου νὰ γίνῃ ἐκ συνεισφορᾶς ὁμογενῶν Γραικῶν (μὴ ἀποκλειομένων καὶ τῶν φιλελλήνων ἀλλογενῶν) ἐν λόγῳ δανείων μὲ τόκον πρὸς ἕξ τὰ ἑκατὸν κατ' ἔτος· τὸν ὅποιον τόκον ἢ ἑταιρεία νὰ ἦναι εἰς χρέος νὰ τὸν πληρῶνῃ εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους, ὅπου καὶ ὅπως θέλει ὁ καταβαλὼν. Οἱ δὲ συνεισφέροντες οὗτοι δανεισταὶ νὰ ὀνομάζωνται μέλη τῆς Ἑταιρίας.

§ 3

Τρόπος τῆς καταβολῆς τῶν κεφαλαίων

Διὰ τὴν εὐχερεστέραν καταβολὴν τοῦ ῥηθέντος κεφαλαίου, νὰ διαιρηθῇ τὸ ὅλον εἰς εἴκοσιν δύω χιλιάδας μερίδια, πρὸς πέντε χιλιάδας ρούβλια εἰς Ρωσσιακὰ ἀσιγνάτζιας τὸ καθὲ μερίδιον. Ἐκαστος δὲ τῶν συνεισφερόντων νὰ ἔμπορῇ νὰ λαμβάνῃ ὅσα μερίδια προαιρεῖται, ὅχι ὁμῶς ὀλιγώτερον ἀπὸ ἓν μερίδιον.

§ 4

Τὰ χρεωστικὰ ἐγγράφα τῆς ἑταιρίας πρὸς τοὺς καταβάλλοντας νὰ προσημομασθῶσι διὰ χαλκογραφίας εἰς ὅσα ἀναγκαῖα κατὰ τὸ σχέδιον Α, εἰς τὰ ὅποια νὰ μὴ ἐγγράφεται οὔτε περισσοτέρα οὔτε ὀλιγώτερα ποσότης τῶν πέντε χιλιάδων Ῥουβλιῶν ἐνὸς μεριδίου, ὡς εἰρηται.

Σημειώσεις.

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν ἄνωθεν προσδιορισμὸν, ὅσοι προαιροῦνται νὰ καταβάλωσιν αὐτοὶ τὸν ἐτήσιον τόκον, ἀλλὰ νὰ διανέμεται πρὸς ὠφέλειάν τινα τοῦ γένους κατὰ τὴν θέλησιν των παρὰ τῶν τοιούτων ἢ ἑταιρεία νὰ δέχεται καὶ ἕως πεντακάσια ρούβλια, ὑποχρεουμένη νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς τὴν θέλησιν τοῦ καταβαλόντος εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ἐτησίου τόκου.

§ 5

Μεταχειρίσεις τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐταιρείας

Διὰ τὴν ὠφέλιμον καὶ ἐπικερδῆ μεταχειρίσιν τῶν κεφαλαίων τῆς ἐμπορικῆς ταύτης ἑταιρείας, νὰ συστηθῶσι τέσσαρα γενικὰ ἐμπορικὰ ὀσπήτια, ἦτοι:

Εἰς Μόσχαν

Εἰς Ὀδησσὸν

Εἰς Κωνσταντινούπολιν

Εἰς Βιέννην τῆς Αὐστρίας

Καὶ τέσσαρα μερικὰ, ἢ Κομμοδίται.

Εἰς Ταϊγανρόγ — ἐξηρητημένον ἀπὸ τὸ τῆς Μόσχας

Εἰς Ἴσμαήλ — ὁμοίως ἀπὸ τὸ τῆς Ὀδησσοῦ

Εἰς Σμύρνην — ὁμοίως ἀπὸ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως

Εἰς Λιβόρνον — ὁμοίως ἀπὸ τὸ τῆς Βιέννης.

§ 6

Αἱ ἐμπορικαὶ ἐνέργειαι καὶ ἐπιχειρήσεις τῶν ῥηθέντων ὀσπητίων τῆς Ἐταιρείας νὰ συνίστανται.

α' Εἰς κεφαλιώδη εἶδη πραγματειῶν.

β' Εἰς δάνεια ἐπάνω εἰς πραγματείας ἀγορᾶς τε καὶ πωλήσεως ἐκ διορισμοῦ ἐτέρων, ἦτοι κομμισιόνων.

γ' Εἰς τὴν χρῆσιν τῶν συναλλαγῶν, ἦτοι καμπίων μὲ διαφόρους ἐμπορικὰς τῆς Εὐρώπης πόλεις.

δ' Εἰς μερίδια Γραικικῶν ἐμπορικῶν καραβίων μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀσφάλειαν.

ε' Εἰς μαρίτιμα, ἦτοι δάνεια προσωρινὰ εἰς ἐμπορικὰ Γραικικὰ καράβια μέχρι τοῦ προσδιορισμένου αὐτῶν ἀπόπλου, ὡς ἡ συνήθεια.

ς' Εἰς ἀσφαλισμὸν τῶν διὰ θαλάσσης στελλομένων πραγματειῶν.

ζ' Εἰς κατασκευὴν ἰδίων τῆς ἑταιρείας ἐμπορικῶν καραβίων, ὡς τὸ καλέσῃ ἢ χρειᾷ.

η' Εἰς ἀποκατάστασιν μιᾶς τυπογραφίας τοῦ γένους, ὅπου κρηθῇ εὐλογον, καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλα ὠφέλιμα ἐπιχειρήματα.

§ 7

Ἀπὸ τίνα ἄρθρα νὰ ἀπέχῃσι τὰ ὁσπήτια τῆς Ἑταιρίας

Τὰ ἐμπορικὰ τῆς ἐταιρείας ὁσπήτια ἀπὸ μὲν τὴν μεταχείρισιν τινῶν ἄρθρων, εἰς τὰ ὁποῖα συνίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ θεμελιῶδες τῶν ὁμογενῶν πραγματοειδῶν ἐμπόριον νὰ ἀπέχουν μὲ τελειότητα, καὶ νὰ ἐνεργῶσι μόνον διὰ λογαριασμὸν τῶν ὅσοι δώσουν εἰς αὐτὰ τὸν διορισμὸν (κομμίσαι) καὶ ἄλλα πάλιν ἄρθρα δῆλον, ὅτι πρέπει, νὰ τὰ ἐμπορεύωνται μὲ τὴν ἀπαιτουμένην μετριότητα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀκαίρου πλησμονῆς, ἥτις γενικῶς ἀποβαίνει ὀλεθριωτάτη εἰς τὸ ἐμπόριον.

§ 8

Ἀπογραφὴ τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρίας

Ἐν πρώτοις νὰ γίνωσιν βιβλιάριά τινα διαπερασμένα μὲ κλωστήν καὶ ἐσφραγισμένα, ὡς ἡ συνήθεια, μὲ ἐξεπίτηδες προετοιμασμένην σφραγίδα, καὶ μὲ ἐπιγραφὴν τοιαύτην.

Βιβλίον ἀπογραφῆς τῶν ὅσοι προαιροῦνται νὰ γίνωσι μέλη τῆς φιλομούσου καὶ φιλανθρωποῦ Γραικικῆς ἐμπορικῆς Ἑταιρίας.

Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν βιβλίων ἀπὸ ἓν εἰς τὰς διαληφθείσας πόλεις, καὶ εἰς ἄλλας, ὅπου κριθῆ ἀναγκαῖον πρὸς ἄνδρας ὁμογενεῖς διὰ νὰ ἐπιστατήσωσι μετ' ἐπιμελείας καὶ ζήλου εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῶν μελῶν τῆς ἐταιρίας, οὗτοι δὲ θέλει καταγράφουν ἐν τῷ Βιβλίῳ τὸ ἴδιον ὄνομα καὶ τὴν ποσότητα τῶν ὅσα μερίδια προαιροῦνται νὰ ἀγοράσουν.

§ 9

Προσδιορισμὸς τοῦ εἶδους τοῦ Νομίσματος

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς συγχίσεως τῆς προερχομένης ἀπὸ τὴν διαφορὰν τῶν κατὰ τόπους νομισμάτων (μονέδων) νὰ προσδιορισθῆ ἓν καὶ μόνον εἶδος, τόσον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν κεφαλαίων, ὅσον καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων. Τοῦτο δὲ τὸ προσδιωρισμένον εἶδος τοῦ Νομίσματος νὰ ἦναι αἱ ἀσιγνάτζαι τοῦ Βασιλικοῦ Βάνκου τῆς Ρωσσίας, καὶ δι' αὐτῶν νὰ γίνεται ἡ τε καταβολὴ τῶν κεφαλαίων καὶ ἡ πληρωμὴ τῶν ἐτησίων τόκων, λογαριαζόμενα πάντα κατὰ τὴν τρέχουσαν συναλλαγὴν (κάμπιο).

§ 10

Συμπληρωθεῖσης δὲ τῆς ἀπογραφῆς τῶν δύο χιλιάδων μεριδίων κατὰ τὸν § 3 καὶ § 8 καὶ κοινοποιηθέντος τούτου παρὰ τῶν ἐπιστατούντων εἰς τὴν ἀπογραφὴν δι' ἀμοιβαίων εἰδήσεων, τότε νὰ γίνεται συνέλευσις ἀνά πᾶσαν τῶν εἰρημένων τεσσάρων πόλεων ὄλων τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων μελῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ ἐκλέγωνται διὰ ψηφοφορίας πέντε ἔφοροι ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς των,

ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἔχων τὰ περισσότερα μερίδια νὰ ἀναδείκνυται πρόεδρος. Ἐὰν δὲ τις τῶν ἐφόρων μετὰ τριετίαν θελήσῃ νὰ παραιτηθῇ, τότε νὰ ἐκλέγῃται ἐκ τῶν ἐκεῖ μελῶν τῆς ἐταιρείας πάλιν διὰ ψηφοφορίας ἄλλος εἰς τὸν τόπον του, διὰ νὰ ἦναι πάντοτε ἀνελλιπῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν πέντε ἐφόρων.

§ 11

Ἐκλογή τῶν διοικητῶν τῶν ἐμπορικῶν ὁσπητίων

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐφόρων νὰ γίνεταί δευτέρα συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς ἐταιρείας καὶ διὰ ψηφοφορίας τῶν νὰ ἐκλέγεται ὁ εἰς τῶν πέντε ἐφόρων, διοικητῆς τοῦ ἐκεῖ ἐμπορικοῦ ὁσπητίου τῆς ἐταιρείας· οὗτος δὲ νὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον δέκα μερίδια εἰς τὴν ἐταιρίαν, νὰ ἦναι συγκεκριημένος πράξει καὶ θεωρία μὲ τὰς ἀναγκαίας ἐμπορικὰς γνώσεις, νὰ παραιτηθῇ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ ὁποῖαν δήποτε ἰδίαν του ἐμπορίαν, καὶ νὰ ἀφιερωθῇ δι' ὅλου εἰς τὴν τακτικὴν καὶ ἐπιμονὴν διοίκησιν τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων τοῦ τῆς ἐταιρείας ὁσπητίου. Τοῦτων οὕτως ἐχόντων, νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του νὰ διαμένῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστάσιαν ἐφ' ὅρου ζωῆς του. Ἄνίσως ὅμως θελήσῃ νὰ παραιτηθῇ, νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ τὸ ἀκολουθήσῃ πρὸ τῆς διορίας πέντε ὀλοκλήρων χρόνων, ἐξαιρουμένης σωματικῆς τινος ἀσθενείας του. Ἄλλ' ὅταν μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν διορίαν θελήσῃ νὰ παραιτηθῇ ἀφεύκτως, τότε νὰ ἐκλέγῃται ἐν τῷ ἅμα διὰ ψηφοφορίας τῶν μελῶν διοικητῆς ἀντ' αὐτοῦ ὁ εἰς τῶν τεσσάρων ἐφόρων, ὁ ἱκανότερος νὰ δεχθῇ τὴν τοιαύτην ἐπιστάσιαν καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ ἐκλέγεται ἄλλος ἔφορος κατὰ τὸν § 10.

§ 12

Ἐκλογή τῶν ἐφόρων καὶ τοῦ πράκτορος τῶν μερικῶν ὁσπητίων τῆς ἐταιρείας

Εἰς καθὲν δὲ μερικῶν ἐμπορικῶν ὁσπητίων τῆς ἐταιρείας νὰ ἐκλέγονται ὁμοίως διὰ ψηφοφορίας τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων μελῶν τρεῖς ἔφοροι κατὰ τὸν § 10 καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐφόρων νὰ ἐκλέγῃται ὁ πράκτωρ τοῦ μερικοῦ ὁσπητίου, ὅστις νὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον πέντε μερίδια εἰς τὴν ἐταιρίαν, καὶ τὰς ἀναγκαίας ἐμπορικὰς γνώσεις ἀναλόγους μὲ τὴν ἐπιστάσιαν του, καὶ τὰ λοιπὰ, ὡς καὶ περὶ τοῦ διοικητοῦ εἴρηται, § 11.

§ 13

Ἵπουργοὶ τῶν διοικητῶν καὶ τῶν πρακτόρων

Ἐκαστος τῶν διοικητῶν νὰ ἔχῃ ἕπουργούς.

Ἐνα γραμματικὸν εἰδήμονα τῆς διπλογραφίας (δόπιας σκριτούρας) διὰ νὰ κρατῇ τὰ κατὰστιχα εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν κατὰ τὴν ἀκριβεστέραν ἐμπορικὴν τάξιν.

Ἐνα δεύτερον γραμματικὸν, συμβοηθὸν τοῦ πρώτου.

Ἐτερον διὰ τὴν Γραικικὴν ἀλληλογραφίαν.

Ἔτερον διὰ τὴν εἰς τὰς ἀναγκαίας ξένας γλώσσας
 Ἔνα πράκτην (κασσιέρην)
 Ἔνα ἐπιστάτην τῆς τῶν πραγματειῶν ἀποθήκης (μαγαζίου)
 Καὶ ἓνα συμβοηθὸν αὐτοῦ τοῦ ἐπιστάτου.
 Τῶν δὲ πρακτόρων ἕκαστος νὰ ἔχη ὑπουργούς.
 Ἔνα Γραμματικὸν εἰδήμονα τῶν καταστίχων ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.
 Ἔτερον διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν.
 Ἔνα ἐπιστάτην τῆς τῶν πραγματειῶν ἀποθήκης.
 Καὶ ἓνα βοηθὸν τοῦ αὐτοῦ ἐπιστάτου, ὅστις νὰ ἔχη καὶ τὴν ἐπιστασίαν
 τοῦ πράκτου.

§ 14

Ἐτήσιος μισθὸς τῶν διοικητῶν καὶ τῶν πρακτόρων
 καὶ τὰ ἐξόδα τῶν ὀσπητίων

Ὁ ἐτήσιος μισθὸς ἐκάστου τῶν διοικητῶν νὰ προσδιορισθῇ ἀνὰ δέκα χιλιάδαις ρούβλια εἰς ἀσινράτζιας, τῶν δὲ πρακτόρων ἀνὰ πέντε χιλιάδες. Οἱ δὲ μισθοὶ τῶν ὑπουργῶν, καὶ τῶν οἰκιακῶν ὑπηρετῶν θέλει προσδιορίζονται παρά τε τῶν διοικητῶν καὶ τῶν πρακτόρων, καθὼς θέλει γίνονται κατὰ τὴν διάταξιν τῶν αὐτῶν καὶ ἐξοικονόμησιν τὰ ἐξόδα τῆς ἐτησίου ζωοτροφίας, ἐνοικίου ὀσπιτίων, μαγαζίων, καὶ λοιπῶν οἰκιακῶν ἀναγκαιῶν.

§ 15

Ἐμβασίς τῶν κεφαλαίων εἰς τὰ ἐμπορικὰ ὀσπήτια τῆς Ἑταιρίας.

Γενομένης δὲ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐφόρων, καὶ τῶν πρακτόρων μετὰ τῶν λοιπῶν ὑπουργῶν, τότε νὰ ἐνοικιάζηται ἀνυπερθέτως ἀνὰ πᾶσαν τῶν διαληφθεισῶν τεσσάρων πόλεων ἐν ἀρμόδιον εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου ὀσπήτιον, προμηθευμένον μὲ τὰ ἐπιτήδεια πρὸς κατοικίαν τοῦ τε διοικητοῦ καὶ τῶν ὑπουργῶν του, καθὼς καὶ εἰς τὰς πόλεις τῶν κομποδίτων καὶ ἐν ταύτῃ νὰ προσκαλῶνται δι' ἐγκυκλίου γράμματος ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τῶν τεσσάρων ἐφόρων, καὶ τοῦ διοικητοῦ ἐκάστου γενικοῦ ὀσπητίου, ὅλα τὰ ἐν τοῖς βιβλιαρίοις ὑπογραφέντα μέλη διὰ νὰ ἐμβάσῃ ἕκαστος εἰς ἐν τῶν γενικῶν ὀσπητίων τῆς ἑταιρίας τὸ ὑποσχεθὲν κεφαλαίον του, καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ἐμβάσεως τῶν κεφαλαίων, οἱ ἔφοροι νὰ συνέρχονται καθημερινῶς εἰς τὸ ὀσπήτιον τῆς ἑταιρίας ἐν μιᾷ προσδιωρισμένῃ ὥρᾳ μέχρι τῆς συμπληρώσεως.

§ 16

Τρόπος τῆς ἐμβάσεως τῶν κεφαλαίων

Ἐκαστον τῶν ἀπογραφῶν μελῶν ἐμβάζον τὸ καπιτάλιόν του νὰ διευθύνεται εἰς τὸ πλησιέστερον τῶν τῆς ἑταιρίας γενικῶν ὀσπητίων, μὲ ἔγγραφον

ἀναφοράν του, διαλαμβάνουσιν κατὰ τὸ σχέδιον Β, προσωπικῶς, ἢ δι' ἐπιτροπίας του, καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν, καθ' ἣν συνάζονται τακτικῶς οἱ ἔφοροι εἰς τὸ ὁσπήτιον τῆς ἐταιρίας, ὡς εἴρηται.

§ 17

Παραλαβὴ τῶν κεφαλαίων

Παρόρησιασθείσης δὲ τῆς ἀναφορᾶς εἰς τοὺς ἐφόρους, μετὰ τὴν κοινῶς αὐτῶν γενομένην ἀνάγνωσίν της, νὰ ἐπιγράψῃ ὁ Πρόεδρος ἰδιοχείρως ἄνωθεν αὐτῆς τὸν ἀνήκοντα ἀριθμὸν (νούμερον) καὶ τὴν τρέχουσαν ἡμέραν τοῦ μηνός· ἔπειτα νὰ δίδεται ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸν πράκτην διὰ νὰ παραλαμβάνῃ κατ' αὐτὴν τὴν προσφερομένην ποσότητα, τὴν ὅποιαν, ἀφ' οὗ παραλάβῃ καὶ ἀριθμῆσῃ ἔμπροσθεν τοῦ προσφέροντος, καὶ καταγράψας αὐτὴν τε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ καταβάλλοντος εἰς τὸ σύνθηδες κατάστιχόν του, νὰ ὑπογράφεται καὶ κάτωθεν τῆς ἀναφορᾶς, ὅτι παρέλαβεν ἀνελλιπῆ τὴν ἐνδιαλαμβανομένην ποσότητα, καὶ οὕτω νὰ μεταδίδῃ τὴν ἀναφορὰν τῷ πρώτῳ γραμματικῷ· οὗτος δὲ, ἀφ' οὗ καταγράψῃ ὁμοίως εἰς τὸ καθημερινόν του ὄνομα τοῦ καταβάλλοντος τὴν περιληψὶν τῆς ἀναφορᾶς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς καταβληθείσης ποσότητος, νὰ ἐτοιμάζῃ ἐν τῷ ἄμα τὸ ἐξ ὀνόματος τῆς ἐταιρίας χρεωστικὸν ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ προέδρου, τοῦ διοικητοῦ τοῦ πρώτου Γραμματικοῦ, καὶ τελευταῖον τοῦ πράκτου, νὰ ἐγχειρίζηται εἰς τὸν προσενεγκόντα τὴν ἀναφορὰν καὶ τὰ χρήματα, ἢ δὲ ἀναφορὰ νὰ κατατίθεται εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὁσπητίου τῆς ἐταιρίας.

§ 18

Ἐναρξίς τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρημάτων τῶν τῆς ἐταιρίας ὁσπητίων

Ἄφ' οὗ δὲ ἐμβασθῇ εἰς τὰ γενικὰ ὁσπήτια τῆς ἐταιρίας ὅλη ἡ ποσότης τοῦ διαληφθέντος κεφαλαίου, τότε ἕκαστον τῶν τεσσάρων γενικῶν ὁσπητίων νὰ ἀρχίζῃ τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας του κατὰ τὸν § 6 καὶ ἐν ταύτῳ νὰ ἐκδίδωσιν ἐγκύκλιον γράμμα ὡς ἡ συνήθεια, πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν τε καὶ ἀλλογενῶν ἐμπορικὰ ὁσπήτια, μὲ τὰ ὅποια ἤθελε κριθῆ εὐλογον ὑπὸ τῶν διοικητῶν νὰ ἔχωσιν ἐμπορικὴν ἀλληλογραφίαν. Καὶ τὰ τέσσαρα γενικὰ ὁσπήτια τῆς ἐταιρίας νὰ ἔχωσιν ἄμεσον μεταξὺ των σχέσιν καὶ κρέδιτον ἀνοικτὸν καὶ ἀπεριόριστον τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, καὶ νὰ ἦναι εἰς χρέος νὰ ἐκτελῶσι τοὺς ἀμοιβαίους διορισμοὺς ἀνυπερθέτους καὶ μ' ὅλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν, ἐκτὸς ὅταν ἀκολουθήσῃ κἂν ἐν εὐλογον καὶ ἀποδεδειγμένον ἐμπόδιον, ἢ πρὸς ἀποφυγὴν τινος προφανοῦς ζημίας, ἕκαστον δὲ τῶν αὐτῶν ὁσπητίων νὰ ἐνεργῇ πληρεξουσίως καὶ ἀνεξαρτήτως τὰς ἐμπορικὰς του ὑποθέσεις, καθ' ὃν τρόπον κρίνει εὐλογον, καὶ ὠφελιμώτερον ὁ διοικητὴς αὐτοῦ τῇ συμβουλῇ καὶ ὀδηγίᾳ χρείας τυχούσης καὶ τῶν ἐφόρων, τὰ δὲ μερικὰ ὁσπήτια, ἢ κοιμοδιταί,

νά ἀγροικῶνται κατὰ τὸ κρέδιτον τὸ καθ' ἓν μὲ μόνον τὸ γενικὸν ὀσπητίον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ ἐξήρτηται.

Σημείωσις α'

Ἐπειδὴ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν τεσσάρων γενικῶν ὀσπητίων καὶ τῶν κομμοδίτων, ὡς εἴρηται, εἶναι ἀφεύκτως ἀναγκαῖα ἡ καταβολὴ τῆς διαληφθείσης ποσότητος τῶν δύο χιλιάδων μεριδίων, ἂν ἐκ τοῦ ἐναντίου γίνῃ γνωστὸν ἐκ τῆς ἀπογραφῆς, ὅτι δὲν ἐσυμπληρώθη ὅλον τὸ κεφάλαιον, τότε νά ὀργανίζωνται μόνον τόσα ὀσπήτια, ὅσα χρειάζονται κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀπογραφείσης ποσότητος, τὰ ὅποια ὀσπήτια νά ἀποκατασταίνωνται εἰς τὰς ἐμπορικωτέρας τῶν διαληφθέντων πόλεων, τουτέστιν εἰς Μόσχαν, ἢ εἰς Ὀδησσόν, ἢ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἧπου καὶ θέλουν ἐμβάζει τὰ ἀπογραφέντα μέλη, τὸ ὑποσχεθὲν καπιτάλιον· κατὰ λόγον δὲ ἧπου ἤθελεν αὐξάνῃ ἡ ἀπογραφή καὶ ἄλλων μελῶν, καὶ συμπληροῦται ἡ ποσότης τῶν ἀποχρόντων κεφαλαίων καὶ δι' ἄλλο γενικὸν ὀσπητίον, τότε νά ὀργανίζεσθαι καὶ εἰς ἄλλην ἀπὸ τὰς ῥηθῆσας πόλεις,

Σημείωσις β'

Ἐάνισως δὲ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ὅλης τῆς ποσότητος τῶν δύο χιλιάδων μεριδίων ἐξακολουθεῖ ἡ ἀπογραφή καὶ περισσοτέρων μελῶν, ἡ ἔταιρεία νά τὰ δέχεται, καὶ νά αὐξάνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μεριδίων, καθὼς καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἐπιχειρήματὰ τῆς κατὰ ἀναλογίαν τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων.

§ 19

Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν ἐφόρων

Οἱ ἔφοροι νά ᾔναι εἰς χρέος νά συνέρχωνται ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος εἰς μίαν διωρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν εἰς τὸ ὀσπητίον τῆς ἔταιρίας, ἵνα μετ' αὐτῶν ὁ διοικητῆς συσκέπτεται καὶ συμβουλεύεται περὶ πασῶν τῶν ἀναγκαίων ὑποθέσεων, κοινοποιῶν αὐτοῖς τὰς κεφαλαιωδεστέρας, καὶ οὐσιώδεις ἐμπορικὰς ἐργασίας του, καὶ δεχόμενος προθύμως τὴν ἀποδεδειγμένως ἐπικρατεστέραν καὶ ὠφελιμωτέραν αὐτῶν γνώμην εἰς τὰ ἀνήκοντα, οἱ δὲ ἔφοροι τότε γενικῶν καὶ μερικῶν ὀσπητίων τῆς ἔταιρίας νά ἔχουν τὸ δικαίωμα νά ἐρωτοῦν ἐλευθέρως, καὶ νά λαμβάνουν γνώσιν καὶ πληροφορίαν περὶ πάντων τῶν ἐμπορικῶν πράξεων τῶν τῆς ἔταιρίας ὀσπητίων.

§ 20

Καθήκοντα τῶν διοικητῶν καὶ τῶν πρακτόρων

Οἱ διοικηταὶ καὶ οἱ πράκτορες τῶν ἐμπορικῶν ὀσπητίων τῆς ἔταιρίας ὀφείλουσι νά ᾔναι ἄγρυπνοι, ἐπιμελεῖς καὶ προσεκτικοὶ νά ἐνεργῶσι μὲ τὴν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα καὶ κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς κανόνας τοῦ ἐμπορίου,

οὐ μόνον τὰς ἰδιαζούσας ὑποθέσεις τῆς ἐταιρίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς διορισμοὺς καὶ παραγγελίας παντὸς ἄλλου ἐμπορικοῦ ὁσπητίου, τὸ ὅποῖον ἤθελε διευθύνει εἰς αὐτοὺς καὶ ἐμπιστευθεὶ τὰς ὑποθέσεις του. Πρὸς ἐντελεστέραν δὲ γινῶσιν τῶν καθήκοντων τῶν τε διοικητῶν καὶ τῶν πρακτόρων νὰ συντεθῇ ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἐκάστου ὁσπητίου τῆς ἐταιρίας μία ἐγγραφὸς ἐπαριθμησις αὐτῶν καθαρὰ καὶ ἀκριβῆς, εἰς εἶδος κώδικος ὑπογεγραμμένου παρ' αὐτῶν διὰ τοῦ ὁποίου χειραγωγούμενοι οἱ τε διοικηταὶ καὶ πράκτορες, νὰ ἐκτελῶσιν ἀπαραβάτως τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτοῖς ἱερὸν χρέος τῆς ἐπιστασίας των, καὶ εἰς κάθε ἀποδεδειγμένην παράβασιν τῶν τεθέντων κανόνων νὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐκ ταύτης προερχομένην ζημίαν.

Σημειώσεις

Ἐπειδὴ πᾶς ἔμπορος ἀγαπᾷ φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ λανθάνωσι τοὺς ἄλλους τὰ ἐπιχειρήματά του, διότι ἢ καλῆ ἔκβασίς των ἤρηται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν μυστικότητα τῆς ἐνεργείας των, διὰ τοῦτο ἀναγκαστικῶς ἔπεται, ἵνα, οἱ τε διοικηταὶ καὶ οἱ πράκτορες ἐπιβάλωσιν εἰς τὸν ἑαυτῶν των, ὡς ἱερὸν καὶ ἀναθέτητον Νόμον τὸ νὰ συντηροῦν κατὰ πάντα μυστικούς καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐφόρους ἀκνοιποιήτους, τοὺς ξένους διορισμοὺς διὰ προβλέψεις πραγματειῶν, καθὼς καὶ τοὺς λογαριασμοὺς ἀγαρᾶς (φατουράς) τῶν οἴων δήποτε πραγματειῶν στελλομένων αὐτοῖς εἰς πώλησιν ἢ δὲ ἀκριβῆς φυλακῆ ταιούτου καθήκοντος νὰ παραγγέληται αὐστηρῶς καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὑπουργοὺς καὶ ἢ παράβασίς του νὰ λογίζεται ὡς ἀξιοκατάκριτον καὶ ἄτιμον ἔργον.

§ 21

Καθήκοντα τοῦ πράκτου καὶ τῶν γραμματικῶν τῶν καταστήτων

Ὁ πράκτης ἐκάστου γενικοῦ καὶ μερικοῦ ὁσπητίου τῆς ἐταιρίας νὰ ἦναι ὑπόχρεος καθ' ἐκάστην ἑσπέραν νὰ κάμῃ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Κιβωτίου τῶν μετρητῶν (Κάσσα) καὶ νὰ παραβάλλῃ ἀκριβῶς τὴν ἐμπορικὴν του διωσοληψίαν πρὸς ἀνεύρεσιν πρόχειρον καὶ ἀνυπέρθετον παντὸς λάθους, δυναμένου νὰ προέλθῃ ἐκ παραδρομῆς, ἐξ ἀπροσεξίας, ἢ ἀλησημονησίας. Οἱ δὲ γραμματικαὶ τῶν καταστήτων νὰ ἦναι καὶ αὐτοὶ ὑπόχρεοι νὰ κάμνωσιν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός ἐν δοκίμιον ὅλων τῶν λογαριασμῶν, ἧτοι μηνιαῖον μπιλλάντζο, πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς λάθους καὶ τὸ ταιούτου μηνιαῖον μπιλλάντζον νὰ θεωρεῖται καὶ ὑπὸ τῶν ἐφόρων.

§ 22

Κατάστρωσις τοῦ Γενικοῦ ἐνικοῦ μπιλλάντζου
τῶν ὁσπητίων τῆς ἐταιρίας

Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους ἔχουν χρέος τὰ μερικὰ ὁσπητία, ἢ κοιμοδιταὶ τῆς ἐταιρίας νὰ στέλλῃ τὸ καθ' ἓν εἰς τὸ γενικὸν ὁσπῆ-

τιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἤρταται τὸ ἐτήσιον μπιλλάντζον του. Κατὰ δὲ τὴν πρώ-
την τοῦ Δεκεμβρίου τὰ γενικὰ ὁσπήτια νὰ σφαλῶσι τοὺς λογαριασμούς των,
νὰ καταστρώνη τὸ καθ' ἓν τὸ ἴδιόν του μπιλλάντζον, καὶ νὰ τὰ ἀποστέλλωσι
ἀμοιβαίως τὸ ἓν πρὸς τὸ ἄλλο. Μετὰ δὲ τὴν παραλαβὴν τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν
μπιλλάντζων ἕκαστον τῶν γενικῶν ὁσπητίων νὰ συνάπτῃ καὶ νὰ συγκεφα-
λαιοῖ τὰ πάντα εἰς ἓν γενικὸν μπιλλάντζον, καὶ ὑπογραφόμενον ὑπὸ τοῦ διοι-
κητοῦ καὶ τῶν ἐφόρων, νὰ προσκαλῶνται ὅλα τὰ ἐκεῖσε εὐρισκόμενα μέλη τῆς
ἐταιρίας διὰ νὰ κοινοποιῆται καὶ εἰς αὐτά. Καὶ ἐν ταυτῶ νὰ στέλλεται ἓν
ἐνυπόγραφον ἴσον τοῦ γενικοῦ μπιλλάντζου καὶ εἰς καθ' ἓν τῶν μερικῶν ὁσπη-
τίων πρὸς κοινοποίησιν καὶ τῶν ἐκεῖσε μελῶν.

§ 23

Διανομὴ τοῦ κέρδους τῆς ἐταιρίας

Ἄφ' οὗ δὲ καταστρωθῇ ἐν πάσῃ ἀκριβεῖς τὸ γενικὸν μπιλλάντζον, καὶ
γίνουσι ἐκ τούτου ἐμφανῆ τὰ ὅσα κέρδη ἐξαποστείλῃ ὁ πλουσιόδωρος Κύριος
καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς Θεός, τότε ν' ἀρχίξῃ καὶ ἡ διανομὴ αὐτῶν
πρὸς βοήθειαν τῶν τοῦ Γένους χρεῶν. Ἄλλ' αὐταὶ αἱ χρεῖται πρέπει νὰ ἐρευ-
νηθῶσι προηγουμένως καὶ νὰ καταγραφῶσι διὰ νὰ ἴηαι κατὰ πάντα καὶ ἀκρι-
βῶς ἐγνωσμένα οὐ μόνον εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς ἐμπορικῆς ἐταιρίας, ἀλλὰ καὶ
γενικῶς εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ μέλη· ἡ δὲ διανομὴ νὰ γίνεταί δι' ἐπιστάσις τῶν
τε ἐφόρων καὶ τοῦ διοικητοῦ τοῦ πλησιεστάτου γενικοῦ ὁσπητίου τῆς ἐται-
ρίας, καὶ νὰ λαμβάνεται ἔγγραφος ἀποδείξεις ἀπὸ ἐκείνους, πρὸς τοὺς ὁποίους
δικινέμηται ἡ βοήθεια, καὶ αἱ τοιαῦται ἀποδείξεις νὰ φυλάττωνται εἰς τὸ
ἀρχεῖον τῆς ἐταιρίας κοινοποιούμενα τὰ πάντα καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ὁσπήτια
τῆς ἐταιρίας, καὶ δημοσιευόμενα κατ' ἔτος (ἂν κριθῇ εὐλογον γενικῶς ὑπὸ
τῶν ἐφόρων) καὶ διὰ τῆς τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ ἐφημερίδος.

§ 24

Ποῖοι τῶν νέων νὰ στέλλωνται ὑπὸ τῆς ἐταιρίας εἰς τὴν Εὐρώπην
πρὸς μαθήτευσιν

Ὅταν οἱ διδάσκαλοι τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι σχολείων ἴδωσι τινὰς τῶν μαθη-
τῶν ἐπιδίδοντας εἰς τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, ἀγγίνας, χρηστοθήεις καὶ τὴν
κατάστασιν ἐνδεεῖς, ἐπιθυμοῦντας δὲ νὰ ὑπάγωσι εἰς κανὲν τῶν τῆς Εὐρώπης
Πανεπιστημίων διὰ νὰ ἐκπαιδευθῶσι εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ στέργοντας
ἐνταυτῶ μετὰ τὴν τελειοποίησιν των νὰ ἐπανελθῶσι εἰς τὴν πατρίδα των διὰ
νὰ ὠφελήσουσι τοὺς ὁμογενεῖς των κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Συστήματος τῆς
τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πηλίου ἕρους ἐταιρίας, τότε οἱ διδάσκαλοι νὰ ἀναγ-
γέλωσι τοῦτο περιστατικῶς εἰς τὸ πλησιέστερον γενικὸν ὁσπήτιον τῆς ἐται-
ρίας, τὸ ὁποῖον νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν τῶν Νέων ἐφοδια-

ζοντάς τους μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐξοδα τοῦ δρόμου, καὶ προμηθεύοντάς τους τὴν ἐτήσιον δαπάνην εἰς ὅποιον μέρος τῆς Εὐρώπης κριθεῖ εὐλογον νὰ ὑπάγουν, καθ' ὅλον τὸ ἀνήκον διάστημα τῆς ἐκεῖσε διατριβῆς των.

§ 25

Περὶ τῶν περιφερομένων ὁμογενῶν πρὸς ζήτησιν ἐλέους

Ἐάν τις τῶν ὁμογενῶν περιερχόμενος, καὶ προβαλλόμενος ἔνδειαν, πτωχείαν, καὶ συμφοράς, προσαιτεῖ τὴν τῶν ὁμογενῶν συνδρομὴν καὶ τὸ ἔλεος, τὸν τοιοῦτον κανεὶς κατὰ πρῶτον νὰ μὴ δέχεται, ἀλλὰ νὰ τὸν στέλλῃ εἰς τὸ ἐμπορικὸν ὀσπήτιον τῆς ἐταιρίας, ὅπου ἀφ' οὗ ἐξετασθεῖ ἀκριβῶς ἀπὸ τοὺς ἐφόρους, ἂν εὐρεθῇ ἀληθῶς δυστυχῆς ἐκ περιστάσεων, καὶ ἄξιος ἐλέους, τότε νὰ τῷ γίνεται ἡ ἀνήκουσα βοήθεια ἀπὸ τὴν Κάσσαν τῆς ἐταιρίας, καὶ νὰ ἔχη τὴν ἄδειαν νὰ προστρέχῃ καὶ εἰς τοὺς προαιρουμένους νὰ τὸν βοηθήσουν ἰδιαιτέρως, εὐρεθεὶς δὲ ἀπατεῶν καὶ ψευδόμενος, νὰ κοινοποιῆται πρὸς πάντας ὡς τοιοῦτος, καὶ ἐφοδιαζόμενος μὲ μόνον τὰ ἐξοδα τῆς ὁδοιπορίας του νὰ ἀποπέμπεται εἰς τὰ ὅπισω.

§ 26

Περὶ τοῦ νὰ δέχεται ἡ ἐταιρία ἐπιτροπίαν ἐκ διαθήκης

Ἐκαστον τῶν γενικῶν ἐμπορικῶν ὀσπητίων τῆς ἐταιρίας νὰ δέχεται ἀπὸ κάθε Γραικὸν τὴν μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐκ διαθήκης του ἐπιτροπίαν εἰς τὴν περιουσίαν του, καὶ νὰ ἴηαι εἰς χρέος νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς, καὶ μέχρι λεπτοῦ τὰς ἐν τῇ διαθήκῃ διαταγὰς· ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς ἐκδουλεύσεως νὰ λαμβάνῃ ἡ ἐταιρία ἀπὸ ὅλην τὴν ποσότητα τῆς περιουσίας τοῦ ἀποθανόντος διὰ μίαν καὶ μονὴν φορὰν πρὸς δύο τὰ ἑκατόν, ἐκτὸς τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων της ὅπου τύχει νὰ ἀκολουθήσουν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ.

§ 27

Πῶς νὰ ὀνομάζωνται εὐεργέται τοῦ γένους

Ἄσσοι καταθέσωσιν εἰς τὴν ἐταιρίαν ταύτην ποσότητά τινα μὲ διορισμὸν νὰ διανέμηται ὁ ἐξ αὐτῆς ἐτήσιος τόκος πρὸς κοινὴν τινα τοῦ γένους ὠφέλειαν κατὰ τὸν § 4 εἰς τὴν σημείωσιν οἱ τοιοῦτοι νὰ ὀνομάζωνται εὐεργέται τοῦ γένους, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν νὰ καταγράφωνται μὲ χρυσᾷ κεφαλαϊώδη γράμματα εἰς ξεχωριστὸν ἐπὶ τούτῳ προητοιμασμένον βιβλίον ἐπιγραφόμενον· ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ· οὗτοι δὲ οἱ εὐεργέται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς κλάσεις, διακρινόμενοι διὰ στοιχείων Α.Β.Γ. καὶ ἐν μὲν τῇ Α νὰ καταγράφωνται τὰ ὀνόματα τῶν ὅσοι καταβάλλωσι ἀπὸ τὰς πενήκοντα χιλιάδας ρούβλια καὶ ἀνωτέρω· ἐν δὲ τῇ Β τὰ τῶν καταβαλλόντων ἀπὸ τὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας μέχρι τῶν πενήκοντα· ἐν δὲ τῇ Γ τὰ τῶν

καταβαλλόντων ἀπὸ τὰ πενταχόσια ρούβλια μέχρι τῶν εἴκοσι πέντε χιλιάδων ἀκολούθως δὲ τοῦ καταγεγραμμένου ὀνόματος ἐνὸς ἐκάστου τῶν εὐεργετῶν νὰ σημειοῦται τὸ ἔτος τῆς καταβολῆς, ἡ ποσότης, καὶ ὁ διορισμὸς αὐτοῦ περὶ τῆς τόκου διανομῆς.

§ 28

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Διὰ τὴν ἀπαρτισθῆ δὲ τὸ σύστημα τῆς κοινωφελοῦς ταύτης ἑταιρίας, γενόμενον ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερον, πρέπει εἶναι νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα πᾶν μέλος αὐτῆς, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκηται, ὅταν στοχασθῆ τινὰ ἀναγκαίαν προσθήκην εἰς τὰ ἐκτεθέντα, ἢ ἀφαίρεσιν ἐξ αὐτῶν, τόσον κατὰ τὴν διανομὴν τῶν βοηθειῶν, ὅσον καὶ κατὰ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, ἢ ἄλλο τι ὠφελείας πρόξενον, νὰ κοινοποιῆ ἐγγράφως τὴν τοιαύτην γνώμην του εἰς τὸ πλησιέστερον γενικὸν ἐμπορικὸν ὄσπῆτιον τῆς ἑταιρίας. Τοῦτο δὲ νὰ στέλλῃ ἴσον αὐτοῦ τοῦ προβλήματος καὶ εἰς τὰ λοιπὰ γενικὰ ὄσπῆτια τῆς ἑταιρίας μὲ προσθήκην τῆς τῶν ἐφόρων αὐτοῦ περὶ τούτου κρίσεως. Καὶ οὕτω ἀνακρίθην καὶ ἐξετασθῆν ὑπὸ πάντων γενικῶς τῶν ἐφόρων, καὶ κριθῆν ὀρθὸν καὶ συμβάλλον, νὰ παραδέχεται, ἀποδοκιμασθῆν δὲ νὰ ἀποβάλλεται.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

ΜΥΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ ΓΡΑΙΚΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

§ 1

Ἄγχαλὰ καὶ ὁ φαινόμενος σκοπὸς τῆς Ἐταιρίας ταύτης συνίσταται εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζωνται τὰ καθαρὰ αὐτῆς κέρδη πρὸς βοήθειαν τῶν χρειῶν τοῦ γένους κατὰ τὴν δημοσιευομένην ἐκθεσιν, ὁ κύριος ὅμως καὶ καθολικὸς σκοπὸς τῆς συστάσεως τῆς ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ συναθροισθῆ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ ποσότης τῶν δέκα καὶ ἐπέκεινα μιλλιονίων, καὶ νὰ ἦναι ἔτοιμα διὰ νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅλα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς φιλάτης Πατρίδος, καὶ τότε αὐτὸ τὸ χρέος θέλει εἶναι ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον χρέος τοῦ Γένους, διὰ νὰ ἐκπληρωθῆ εἰς τοὺς καταβαλόντας ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς μελλούσης ἀποκαταστάσεως τῆς Ἑλλάδος.

§ 2

Οἱ ἔφοροι τῆς αὐτῆς Ἐταιρίας πρέπει νὰ ἦναι μέλη τῆς Ἐταιρίας τῶν Φιλικῶν καὶ ἂν τις ἐξ αὐτῶν τύχη νὰ μὴ ἦναι, πρέπει μετὰ τὴν ἐκλογὴν του οἱ λοιποὶ νὰ τὸν ἐμβάζωσιν εἰς αὐτήν. Ὁμοίως δὲ νὰ ἦναι μέλη τῆς αὐτῆς

Ἐταιρίας τῶν Φιλικῶν καὶ ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ τῶν ἐμπορικῶν ὁσπητίων τῆς ἑταιρίας ταύτης, δηλαδὴ οἱ τε γραμματικοὶ τῶν καταστάσεων, οἱ τῆς ἀλληλο-γραφίας καὶ οἱ Πραχταί.

§ 3

Εἰς τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ Γένους, μέλος ὄν ταύτης καὶ τῆς τῶν Φιλικῶν Ἐταιρίας ἐδιωρίσθη παρὰ τῆς Σεβαστῆς ἀρχῆς τῶν φιλικῶν ἑταιριάρχος, μετὸν ὁποῖον οἱ ἔφοροι ἐκάστου γενικοῦ ἐμπορικοῦ ὁσπητίου θέλει εἰσκακοῦνται διὰ τὴν ἐνεργεῖαν καθὲ ἐπιχειρήματος ἀποβλέποντος εἰς μόνον τὸν κύριον σκοπὸν τῆς Ἐταιρίας τῶν Φιλικῶν, καὶ δεομένου χρηματικῆς δαπάνης. Τὸ ὁποῖον τότε νὰ ἐνεργῆται ὅταν ὁ ἑταιριάρχος ἐπικυρώσῃ αὐτό, εἰ δὲ καὶ δὲν κριθῆ παρ' αὐτοῦ εὐλογον νὰ ἐπιστρέφεται ἡ ἀναφορὰ πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας ἐφόρους μετ' ἐπιγεγραμμένην τὴν αἰτίαν τῆς μὴ ἐπικυρώσεως.

Οὗτοι δὲ νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο καὶ τοῖς ἐφόροις τῶν λοιπῶν γενικῶν ὁσπητίων τῆς Ἐταιρίας.

§ 4

Ὅταν δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν φιλικῶν κρίνῃ τὸν καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου καὶ ἱεροῦ σκοποῦ, καὶ γίνῃ διὰ τοῦτο χρεῖα μεγάλης δαπάνης, καὶ ἐπομένως ἡ αὐτὴ ἀρχὴ τῶν φιλικῶν δώσῃ τῷ Ἐταιριάρχῳ τὸν διορισμὸν τῆς ἐνεργείας, οὗτος θέλει ἀναφέρεται πρὸς τοὺς ἐφόρους ὄλων τῶν γενικῶν ὁσπητίων τῆς ἐμπορικῆς ἑταιρίας, ἐπιστέλλων πρὸς αὐτοὺς τὴν τῆς ἀρχῆς διαταγὴν καὶ τοὺς συμφώνως μετ' αὐτὴν ἰδίους του διορισμοὺς. Οἱ δὲ ἔφοροι νὰ ἦναι εἰς χρέος νὰ ἐκτελῶσιν ἐν τῷ ἄμα καὶ ἀνυπερθέτως τοὺς διορισμοὺς τοῦ ἑταιριάρχου, ἐμβάζοντες ἀπὸ τὴν Κάσσαν τῆς ἑταιρίας τὰς ἀναγκαίας χρηματικὰς ποσότητας, ὅπως καὶ ὅπου ἤθελε τοὺς διορίσει ὁ Ἐταιριάρχος.

Πρέπει λοιπὸν, ὡ φίλτατοι Συμπατριῶται, ἀπ' οὗ μίαν φορὰν ἀπεσεύσαμεν τὴν Παχεῖαν ἀγλὴν τῆς ἀγνοίας καὶ ἀμαθείας, διηνοίξαμεν τέλος πάντων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καὶ εἶδομεν τὴν ῥοδοδάκτυλον καὶ τερπινοτάτην αὐγὴν τῆς μεγάλης ἡμέρας, καθ' ἣν θέλει ἀνατελεῖ ὁ λαμπρὸς καὶ ζωογονητικώτατος ἥλιος τῆς τοσοῦτον ἐπιθυμητῆς τοῦ γένους ἡμῶν ἀναγεννήσεώς τε καὶ ἀναπλάσεως, πρέπει λέγω, νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν νὰ αἰσθανθῶμεν μέχρι βάθους καρδίας ὅτι αὕτη ἐστὶ ἡ ἐποχὴ, ἣτις θέλει ἐπισφραγίσῃ ἢ τὴν ἀθάνατον ἡμῶν δόξαν, ἢ προθυμοποιηθῶμεν, ἢ τὸ ἀνεξάλειπτον ὄνειδος καὶ τὴν παντοτεινὴν καταισχύνῃν μας, ἢ ῥαθυμίσωμεν. Ἡ Μηχανὴ τοῦ Μεγάλου ἔργου ἐτεχνουργήθη τῇ τοῦ Θεοῦ βοήθειᾳ καὶ ἀντιλήψει κατὰ τὸν θαυμασιώτερον καὶ ἄριστον τρόπον, καὶ δὲν χρειάζεται ἄλλο παρὰ ἓνας καὶ μόνος μοχλὸς διὰ νὰ τὴν κινήσῃ καὶ νὰ τὴν βάλῃ εἰς ἐνεργεῖαν· καὶ αὐτὸς ὁ μοχλός, αὕτη ἡ ἐμφύχσις τῆς φοβερᾶς μηχανῆς ἤρτηται ἤδη ἀπὸ ἡμᾶς καὶ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἡ πρόθυμος καὶ γενναία τῶν χρημάτων συνεισφορά, ὅτι

ἀνευ τούτων, καθὼς καὶ ὁ Δημοσθένης εἶπε ποτέ, τί ποτε, ἢ μικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια κατορθοῦνται. Ἄν λοιπὸν εἴμεθα ἀληθῆ τέκνα τῆς σεβαστῆς καὶ ἱερᾶς Ἑλλάδος ὡς τὸ καυχόμεθα ἂν σφῆζομεν τῷ ὄντι εἰς τὴν καρδίαν μας τὸν θεῖον σπινθῆρα τοῦ πρὸς τοιαύτην εὐκλεσεστάτην καὶ Ἀθάνατον Πατρίδα ἔρωτος ἂν αἰσθανώμεθα τέλος πάντων τὸ βάρβρος τοῦ Πολυχρονιωτάτου ζυγοῦ τῆς ἐπονειδίστου καὶ αἰσχροτάτης δουλείας, καὶ ἂν ἔχωμεν τὴν εὐγενῆ καὶ ὄντως Ἑλληνικὴν Μεγαλοφροσύνην νὰ τὸν ἐκτινάξωμεν ἀπὸ τὸν τράχηλόν μας, ποῖαν ἄλλην ἀρμοδιωτέραν προσιμένωμεν ἐποχὴν; ποῖα πρόφασις ὅπως οὐκ εὐλογοφανῆς ἡμπορεῖ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἀναβάλωμεν τὸν χρυσοῦν τοῦτον καιρὸν, τὸν ὅποσον λαμπρότατα φαίνεται, ὅτι ἡ θεία Πρόνοια ὄντως ἐπροσδιώρισε διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν προρρήσεων ὅλων τῶν χρησμάτων, ὅσων διαλαμβάνουσι περὶ τῆς τοῦ γένους ἐλευθερίας, περὶ τῆς ἀναλάμψεως τῆς ὀρθοδοξίας; Βέβαια, ἀδελφοί, δὲν μᾶς μένει πλέον κάμμία πρόφασις, οὔτε εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸν παρόντα καιρὸν, ἀλλ' οὔτε εἶναι δυνατόν, στοχάζομαι νὰ εὐρεθῇ τις μεταξὺ τῶν Ἀπογόνων τοῦ Μιλτιάδου, τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀριστείδου, Κίμωνος, Ἐπαμεινώνδα, καὶ μυρίων ἄλλων εὐκλεσεστάτων προγόνων μας, νὰ ἀμφιβάλῃ πλέον διὰ μίαν καὶ μόνην στιγμὴν περὶ τῆς ἀφεύκτως εὐτυχοῦς ἐκβάσεως τοῦ μεγάλου σκοποῦ. Ἡ ἐναντία γνώμη μένει λοιπὸν ὁ κληρὸς τῶν νόθων ἐκείνων ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι θεμελιώνουσι τὴν κακοδαίμονα εὐδαιμονίαν των εἰς τὸ νὰ ἀποταμιεύωσι μόνον τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ παραδεδομένοι δι' ὅλου εἰς τὴν μισαρὰν καὶ θεοσυτῆ λατρείαν αὐτῶν τῶν μετάλλων, κλείουσι τὴν ἀμάλακτόν τους καρδίαν ἕως καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἥδιστον, τὸ εὐγενέστατον, καὶ ἱερώτατον αἶσθημα τῆς πρὸς τὴν φιλιτάτην Πατρίδα ἀγάπης χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται, ὅτι ἡ ἀκαιρὸς φιλοχρηματία κατασταίνει τὸν δεδουλωμένον ἀπὸ τοῦ ψυχοσωματοφθόρου αὐτοῦ πάθους, καὶ αὐτῶν τῶν ἀνδραπόδων ἀνδραποδέστατον. Ἄλλ' εἶθε, ὦ Παντοδύναμε Κύριε, εἶθε, ὦ Πολιοῦχον Πνεῦμα τῆς Ταλαίνης καὶ πολυστενάκτου Ἑλλάδος, εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην ἐποχὴν, ἐν ἣ μέλλει νὰ διαχωρισθῇ ὁ σῖτος ἀπὸ τὰ ἄχυρα, ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὴν σκωρίαν, καὶ οἱ ἀληθεῖς ἀδάμαντες ἀπὸ τοὺς ψευδεῖς καὶ πεπλασμένους εἶθε, λέγω, νὰ μὴν εὐρεθῇ κανεὶς μεταξὺ μας ἀνάξιος τοῦ Ἑλληπεπλασμένους εἶθε, καὶ τοῦ κακοδαίμονος ἐκείνου καὶ ἀγενεστάτου κόμματος, ἀλλ' ἅπαντες οἱ κλητοὶ εὐρεθέντες χωρὶς ἐξαιρέσειν ἐκλεκτοί, ἅς συνδράμωμεν ὁμοθυμαδὸν ὅλην ψυχῆν, ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ στέψιν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου σκοποῦ, ὅστις φαίνεται καθαρά, ὅτι εἶναι εὐδοκία τῆς θείας προνοίας, καὶ ἅς ἀνοιξώμεν γενναίαν καὶ δαψιλὴν χεῖρα πρὸς ἐκείνους ὅπου προσφέρουσι κεφαλὴν, στήθος, καρδίαν, καὶ βραχίονας διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Γένους.

... Ἡμετέρη δ' ἐπερείδεται ΕΛΛΑΣ ἔφορμῇ

Ἡὲ κατφείην, ἢ καὶ μέγα κῦδος ἀρέσθαι,

Διὰ ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου βεβαιῶ :

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

(6-7)

ΑΙ ΕΙΣ ΜΑΝΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἦτο φυσικόν νά ἀποδοθῆ πρωταρχική εἰς τήν συμμετοχὴν τῆς Μάνης σημασία, καθ' ὅσον εἰς τὰ ἀπρόσιτα ἐκεῖνα ὄρη τοῦ Ταϊγέτου οἱ κάτοικοι ἔζων ἀπὸ αἰῶνων ἐν ἡμιανεξαρτησίᾳ ὡς πολεμικὴ κοινονία ὑπὸ τοπικοὺς ἀρχηγούς ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων οἰκογενειῶν, ἐπρωτοστάτων δὲ πάντοτε εἰς τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων πολέμους. Ἦδη ὁ Ρήγγας Βελεστωιλῆς εἶχε σχέδιον νά κατέλθῃ εἰς Μάνην καὶ ἐκεῖθεν νά κηρύξῃ τὴν παρασκευαζομένην ὑπ' αὐτοῦ ἐπανάστασιν. Εὐθὺς ὡς ἰδρῶθη ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία, ὁ Σκουφᾶς εἶχε προτείνει νά μεταφέρουν τὴν ἔδραν ταύτης εἰς τὴν Μάνην, ὅπουθεν θὰ ἦτο εὐχερέστερον νά ἐξαπλώσουν τὰ δίκτυα τῆς ἐπανάστασεως ἀνὰ σύμψασαν τὴν Ἑλλάδα συγχρόνως δὲ νά ὀργανώσουν ἐπιτοπίως τὸ πρῶτον πολεμικὸν σῶμα. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ὅτε ἀνέλαβε τὴν ἀνωτάτην ἀρχήν, ἐσχέδιασε νά κατέλθῃ εἰς τὴν Μάνην καὶ ἐκεῖθεν νά κηρύξῃ τὴν ἐπανάστασιν, μόνον δὲ κατὰ τὴν ὄλιαν τελευταίαν περίοδον τὸ σχέδιον μετεβλήθη, ἀποφασισθεῖσης τῆς εἰσβολῆς ἀπὸ Μολδοβλαχίας. Εἰδικοί ἀπόστολοι τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἔλαβον τὴν ἐντολήν νά μῆσουν τοὺς ἐπιφανεστέρους ἀρχηγούς τῶν Μανιατῶν. Κατ' Αἰγυπτῶν τοῦ 1818 ἐπετεύχθη ἡ μῆσις τοῦ Μπέη-ἡγεμόνος τῆς Μάνης Πέτρου Μανρομυχάλη, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ρίψῃ εἰς τὸν ἀγῶνα 20.000 ὄπλοφόρους. Ἠκολούθησεν ἡ μῆσις καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιφανῶν ἡγετῶν.

Τὸ μέγα πρόσκομμα διὰ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν τῆς Μάνης ἦτο ἡ διαμάχη τῶν ἀντιζήλων μεγάλων οἰκογενειῶν καὶ ἰδίως τῶν Μανρομυχάληδων, Γρηγοράκηδων καὶ Τρουπάκηδων. Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία δι' εἰδικῶν ἀπεσταλμένων τῆς κατέβαλεν ἀπεγνωσμένας προσπάθειάς πρὸς συμφιλίωσιν τῶν ἀντιμαχομένων οἰκογενειῶν ἐν ὀνόματι τῆς ἱερᾶς ὑποθέσεως τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἐπέτυχεν ὁ Χριστόφορος Περραιβός, ὁ ὁποῖος κατέλθεν εἰς τὴν Μάνην κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1819. Ὁ Περραιβός περιεπλανήθη ἀνὰ τὴν Μάνην ἐπὶ ἐν περίπτῳ ἔτος ἐπιδιδόμενος εἰς μῆσις Μανιατῶν ἀρχηγῶν, διαδίδων ἐπιτηδεῖως τὰς γνωστὰς ἀπάτας τῆς Ἐταιρείας περὶ συμμετοχῆς τοῦ Καποδίστρια καὶ ρωσικῶν ἐνισχύσεων καὶ ἐμφυχῶν πρὸς πανελλήνιον ἀγῶνα. Κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν ἐπέτυχε τὴν συμφιλίωσιν τῶν τριῶν ἰσχυροτέρων οἰκογενειῶν. Τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1819 ὑπεγράφη εἰς Κιτριάς, ἔδραν τοῦ Πετρόμπεη, τὸ συμφωνητικὸν τῆς συνδιαλλαγῆς των καὶ τοῦ «ἱεροῦ δεσμοῦ των διὰ τὴν κοινὴν τῆς πατρίδος ὠφέλειαν», διὰ τοῦ ὁποῖου ὑπέσχοντο «νά χύσουν καὶ τὴν τελευταίαν ἰνίδα τοῦ αἵματός των ὅταν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ». Τὸ σημαντικὸν αὐτὸ ἔγγραφον τῆς ἐπὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας συμφιλιώσεως τῶν ἀρχηγῶν τῆς Μάνης παραθέτομεν κατωτέρω. Δημο-

σιεύομεν ἐν συνεχείᾳ τὰς προσκομισθείσας πληροφορίας τῶν ἀποστόλων τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας περὶ τῶν κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπανάστασεως στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Μάνης καὶ γενικώτερον τῆς Πελοποννήσου. Ἀμφότερα ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Ἰω. Φιλίμωνος, Δοκ. περὶ Ἑλλ. ἐπαν. τ. Α', σ. 158 καὶ 212.

6

Ἡ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΗΓΕΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἰδιοχειροῦπογεγραμμένου γράμματος ὑποσχόμεθα μεθ' ὄρκου τῆς ἀγιωτάτης καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως καὶ μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ τρομεροῦ ὄρκου, ὅπου αὐτοπροαιρέτως διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Γένους μας ἐκάμαμεν, ὅτι νὰ φυλάξωμεν τὰς ἀκολούθους συνθήκας.

Α'. Ἡμεῖς αἱ τρεῖς γενεαί, δηλαδὴ Μαυρομιχάλιδες, Γρηγοριάνοι καὶ Τρουπακίδες, ὡς δυνατώτεροι καὶ ἀξιώτεροι ἀπὸ τὰς ἄλλας γενεὰς τῆς πατρίδος μας Σπάρτης, ὑποσχόμεθα μετὰ τὴν δύναμιν τῶν ρηθέντων φοβερῶν ὄρκων, νὰ βασιλεύῃ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς τὰ σώματά μας μία ψυχὴ, μία σύμπνοια, μία θέλησις, καὶ νὰ μὴ δύναται ποτε κανένα ἐσωτερικὸν οὔτε ἐξωτερικὸν αἴτιον νὰ διασεισῇ ἢ καὶ ἀδυνατίσῃ ἓνα τοιοῦτον ἱερὸν δεσμόν.

Β'. Ὁ κύριος καὶ καθολικὸς μας σκοπὸς ἐνὸς τοιοῦτου δεσμοῦ δὲν ἀποβλέπει οὔτε γίνεται δι' ἄλλο τι, εἰμὴ μόνον διὰ τὴν κοινὴν τῆς πατρίδος μας ὠφέλειαν, καὶ διὰ νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι συμφώνως καὶ προθύμως νὰ πράξωμεν, τὰ ὅσα ἤθελε προσταχθῶμεν ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους καὶ ἐγκρίτους τοῦ Γένους μας διὰ τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς πατρίδος μας Ἑλλάδος, ὡσάν ὅπου εἴμεθα ὑπόχρεοι καὶ ἐνταυτῶ ὠρνωμένοι νὰ χύσωμεν καὶ τὴν ὑστερινὴν βράνιδα τοῦ αἵματός μας, ὅπταν ἢ χρεῖα τὸ καλέσῃ.

Γ'. Ἐπειδὴ καὶ τοιοῦτοι ἱεροὶ δεσμοὶ συμβαίνει κάποτε νὰ διασειῶνται καὶ ἀνατρέπωνται ἀπὸ ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς καταδρομὰς καὶ διχονοίας, καθὼς τινες πάσχουν νὰ ἀρπάξουν τὴν Ἡγεμονίαν καὶ ἄλλοι νὰ ταραττοῦν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν τῆς πατρίδος μας, παρακινούμενοι ὑπὸ φυσικὴν τους κακίαν καὶ πλεονεξίαν διὰ τοῦτο ἡμεῖς συμφώνως θέλει ἐπιμελούμεθα νὰ καταπαύωμεν τὰ τοιαῦτα, ὅσον τὸ δυνατὸν, μετὰ τοὺς πλέον ἡσυχούς, ἐπιτηδεῖους ἢ καὶ φοβηριστικούς τρόπους· εἰδὲ ὅλα αὐτὰ ἤθελε φανοῦν ἀδύνατα, τότε ἐκ συμφώνου πρέπει μετὰ τὰ ἄρματα εἰς χεῖρας νὰ ἐκρίζωνομεν τὰ τοιαῦτα, καί, χρεῖας τυχοῦσης, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν Αὐλὴν νὰ ἀντισταθῶμεν, χωρὶς ποτε νὰ κλίνωμεν εἰς καμμίαν ἄλλην ἀλλαγὴν τῆς Ἡγεμονείας, ὅπου ἤθελεν ἀποφασίσει ἢ Πόρτα.

Δ'. Κάθε ἱερός δεσμός, καὶ μάλιστα ἐκεῖνος ὁποῦ γίνεται ὑπὲρ Πίστεως, Πατρίδος καὶ Γένους, διὰ νὰ μείνῃ ἀκλόνητος καὶ ἀσειστος, πρέπει νὰ βάλλῃ δι' ἀρχὴν καὶ θεμέλιον τὴν ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην. Ὅθεν ἡμεῖς ὑποσχόμεθα νὰ φυλάξωμεν αὐτὰς τὰς ἀρετὰς ἀπαρασάλευτους, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον τὰς ἐδικὰς μας γενεὰς θέλει δοξάσουν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδίαν μας πατρίδα θέλει εὐτυχίσουν καὶ στερεώσουν. Τέλος πάντων τὴν τιμὴν, καὶ ἀτιμίαν, καὶ κέρδος καὶ ζημίαν τοῦ πλέον μικροτέρου συμπατριώτου μας, ἢ καὶ ὁμογενοῦς μας, θέλει νὰ στοχαζώμεθα ὡς ἴδια ἐδικὰ μας.

Ε'. Ὅποια προσταγὴ ἤθελε μᾶς παρῆρσιασθῆ ἡ Βασιλική, ἡ τοῦ Γένους μας, ὁποῦ νὰ ἀποβλέπῃ πρὸς ὄφελος τῆς κοινῆς πατρίδος, νὰ θεωρῆται καὶ ἐνεργῆται προθύμως καὶ θερμῶς ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, χωρὶς ὅμως νὰ ἀδικήσωμέν τινα ἀπὸ τοὺς ἀξιοματικοὺς τῆς πατρίδος μας, δηλαδὴ τοὺς λεγομένους Καπετανέους, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἀρετὴν τοῦ καθενὸς νὰ τὸν μεταχειρισθῶμεν, χωρὶς τινα φιλοπροσωπίαν καὶ πάθος· ἔξω μόνον μένου ἀμέτοχοι, ἀπὸ ὅσα μυστικά θέλει ἐμπιστευθῶν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος. Ὅμοίως τὰ τοιαῦτα μυστικά θέλει εἶναι ἀγνώριστα καὶ εἰς τὰ ἐδικὰ μας παιδιά καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἐξαδέλφους, ὅπου τὴν γνωρίζωμεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀξιοὶ καὶ ἱκανοὶ νὰ τὰ φυλάξουν.

ΣΤ'. Καθὼς μόνονι μας θέλει ἔχωμεν ὅλον τὸ βᾶρος τῆς πατρίδος μας διὰ τὴν καλὴν τῆς κυβέρνησιν, ὁμοίως καὶ κάθε ἄλλην προσταγὴν ἀπὸ τὸ Γένος μας θέλει τὴν δεχόμεθα καὶ ἐνεργοῦμεν ὡς χρέος μας ἀπαραίτητον χωρὶς τινος διασταγμοῦ καὶ ἀντιστάσεως. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον πάλιν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θέλει ἀνταποκρινώμεθα ἐκ μέρους ὅλης τῆς Σπάρτης μὲ τὸ Γένος μας διὰ κάθε μερικὸν τῆς πατρίδος μας ἢ καὶ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος συμφέρον· ἔξω μόνον τὰς μικρὰς ὑποθέσεις καὶ διαφορὰς τῆς πατρίδος καὶ τῶν γειτόνων θέλει τὰς θεωρεῖ καὶ διορθῶναι ὁ ἴδιος Ἡγεμὼν.

Ζ'. Ἀρχαλὰ καὶ εἰς τὸ ἄλλον κοινὸν γράμμα περὶ τῆς πατρίδος μας ὑποσχόμεθα νὰ φυλάξωμεν ἀπαρασάλευτα ὅλα τὰ συμφωνηθέντα· μολοντοῦτο ὑποπιεζόμενοι εἰς τὴν μικρότητα τοῦ νοῦς μερικῶν, καὶ εἰς τὰ ξεχωριστὰ πάθη, ὁποῦ τοὺς κυριεύουν καὶ κατασύρουν, διὰ τοῦτο ἐκρίναμεν συμφέρον καὶ ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ δόξαν τῆς πατρίδος μας, καὶ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους μας καὶ αὐτοπροαιρέτου ὄρκου πρὸς τὴν γενικὴν πατρίδα καὶ μητέρα ἡμῶν Ἑλλάδα, νὰ κάμωμεν τὴν παροῦσαν ξεχωριστὴν καὶ ἀδικαιρέτον ὁμοφυχίαν τῶν τριῶν ἡμῶν οἰκογενειῶν διὰ χυλινὸν καὶ παιδεῖαν τῶν ἐνδεχομένων συμβεβηκότων.

Η'. Ὅθεν ἐν ἐνὶ στόματι, μίᾳ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, μίᾳ συμπνοίᾳ καὶ ἀδιαιρέτῳ δεσμῷ ὑποσχόμεθα νὰ φυλάξωμεν τὰς ῥηθείσας συμφωνίας ἀνελλιπεῖς καὶ ἀπαρασάλευτους. Ἐὰν δὲ τινὰς ἐξ ἡμῶν (τὸ ὅποιον δὲν τὸ πιστεύομεν ποτέ!) ἤθελε φθάσει εἰς τόσον βαθμὸν παρανομίας καὶ ἀσεβείας, νὰ φανῇ παράβατης καὶ ἐπίορκος τῶν τοιούτων ὠφελίμων πράξεων τῆς πατρίδος μας, ἐκεῖ-

νον τὸν παραδίδομεν πρῶτον εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος, δεύτερον εἰς τὰς ἀρὰς τῆς ἐδικῆς μας πατρίδος, τρίτον εἰς τοὺς δικαιοτάτους ἀπροσωπολήπτους νόμους τῆς γενικῆς ἡμῶν πατρίδος Ἑλλάδος· τὸ δὲ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του νὰ μείνῃ αἰωνίως ἄτιμον, ὕβρισμένον, μισητὸν ἀπὸ ὅλην τὴν πατρίδα καὶ γένος. Διὸ γίνονται τέσσαρα ὅμοια καὶ ἀπαράλλακτα γράμματα, ὑπογεγραμμένα ἰδιοχείρως καὶ ἐσφραγισμένα μὲ τὰς ἰδίας μας σφραγίδας, ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ ἓν κρατεῖ ὁ Ἐνδοξότατος Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, τὸ ἄλλον ὁ Ἐνδοξότατος πρῶην Ἀντώνμπεης Γρηγοριάνος, τὸ τρίτον ὁ Εὐγενῆς Καπετάν Παναγιώτης Τρουπάκης, τὸ δὲ τέταρτον ὁ Κύριος Χριστόφορος Πεῖραιβός, διὰ ἀπόδειξιν καὶ παράστασιν πρὸς τὸ Γένος μας· τὰ ὅποια αὐτὰ θέλουσι ἔχει ὄλον τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀναμεταξὺ ἡμῶν καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀπροσωπολήπτων νόμων τοῦ Γένους μας.

Κυτριάς, ἀ' ὀκτωμβρίου 1819

(Τ.Σ. τουρκικοῦς γράμμασιν) ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ βεβαιόνω τὰ ἄνωθεν.

(Τ.Σ. ὁμοίως) ΠΡΩΗΝ ΑΝΤΩΝΜΠΕΗΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ ἐπιβεβαιῶ.

(Τ.Σ. ἐλληνικοῦς γράμμασι) ΚΑΠΕΤΑΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ

μὲ τὸν υἱόν μου καὶ ἐδικούς μου βεβαιόνω τὸ ἄνωθεν.

ΚΑΒΑΛΙΕΡ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ βεβαιόνω τὰ ἄνωθεν.

(ὁμοίως) ΜΠΑΣ ΚΑΠΙΤ. ΤΖΙΓΚΟΥΡΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ βεβαιόνω μὲ τὰ ἀδελφιά μου τὸ ἄνωθεν.

7

ΑΙ ΠΕΡΙΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑΙ ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Καταγραφή τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Σπάρτης [Μάνης]
καὶ τῶν ἐξουσιαστῶν αὐτῆς.

Πετρόμπτες Μαυρομιχάλης ἀρχηγός.

α/α.	Ἐ π α ρ χ ι α ι	Καπετανεῖο, ὀνόματα αὐτῶν καὶ παρανόματα	Στρατιῶ- ται
1	Σταυροπήγιον καὶ Ἄλιμυρὸ	Γεωργάκης Χριστοδουλάκης	500
2	Πόρτο Κυτριάς	Θεοδωράκης Κουμουνδουράκης	500
3	Εἰς τὸν αὐτὸν Πόρτον	Παναγιώτης Μούρτζινος	700
4	Ἀνδρούβιστα καὶ Σκαρδαμούλα	Ἀλέξανδρος Κιτρινιάρης	300
5	Μεγάλη Καστάνια	Κωνσταντῆς Δουράκης	400
6	Ζυγὸς μὲ τὰ χωριὰ του	Χρηστάς	1000
7	Μηλιά μὲ τὰ χωριὰ της	Πανάγος Κυβέλος	500
8	Μικρὰ Καστάνια	Βασίλης Βενεζιανάκης	250
9	Πόρτο Τζίμοβα	Κυριακούλης ἀδελφὸς τοῦ Μπέη	1000
10	Μέσα Πόρτον μὲ τὰ χωριὰ	Θεοδωράκης Κάτζος	400
11	Βάθια μὲ χωριὰ της	Μιχαλακιάκος καὶ λοιποὶ	400
12	Πόρτο Κάγιο (διὰ ἀρμάδα)	Γιάννης Κατζῆς καὶ Δημήτρ. Λιγοράκος	300
13	Βαθὸ καὶ Μπασαβᾶς	Τζιγουρίος καὶ Καβαλιέρης	600
14	Μαραθονῆσι πόρτο	Γεωργάκης καὶ Μαγκιὸρ Πιέρος	600
15	Καρυόπολις	Γεωργάκης Καβαλιεράκης	300
16	Καὶ δευτέρα σπήτια τῆς Σπάρτης [Μάνης]	εὐγαίνουον χωρὶς ἀρχηγόν	3000
		Ὅ λ ὅ τ η ς	7750

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Κατάστασις τῶν πρὸς ὅπλισιν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων τῆς Πελοποννήσου κατὰ τὸ 1820

α/α.	Ἐπαρχία	Ἀνδρες Ἑλληνες	Ὅπλων Τούρκοι	Πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν	
				Ἑλληνες	Τούρκοι
1	Κόρινθος	1500	400	Νοταρᾶς	Κιαμὴλ Βεγῆς
2	Καλάβρυτα	2000	150	Ἀσημάκης Ζαήμης, Σωτήριος Χαραλάμπης, Ἀσημάκης Φωτήλας, Σωτήριος Θεοχαρόπουλος	
3	Βοστίτσα (τὸ Αἶγιον)	500	70	Ἀνδρέας Λόντος	Διάλ Ἀγᾶς
4	Πάτρα (αἱ Πάτραι)	1300	700	Ἀθανάσιος Κανακάρης	
5	Γαστούνη (ἡ Ἠλεία)	2300	1600	Γεώργιος Σισίνης	Ἰβραχὴμ Ἀγᾶς
6	Πόργος	400		Νικόλαος Βιλαέτης	
7	Ἄρκαδιὰ (ἡ Τριφυλλία)	1800	700	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης, Ἀντώνιος Καραπατάς, Δημήτριος Τομαρᾶς	Χασάν Ἀγᾶς
8	Νεόκαστρον (ἡ Πύλος)	500	300	Γεώργιος Οἰκονομίδης	Βεκήρ Ἀγᾶς
9	Μοθώνη	500	500	Νικόλαος Μοθωνιάς, Πανάγος Φουρνάρης	Ἀλῆ Ἀγᾶς
10	Κορώνη	400	500	Καράπαυλος	Ἀχμέτ Βεγῆς
11	Νησί	300		Δημήτριος Καλαμαρειώτης, Γεώργιος Δαρειώτης	
12	Ἰμπλάκια	700		Δημήτριος Παπατσώνης	
13	Καλαμάτα (αἱ Καλάμαι)	600	30	Τσιανιάνοι, Κυριακοὶ	Ὁμὲρ Ἐφφέντης
14	Ἀνδρούσα	500	250	Φραντσέκος	Ρουμπῆς, Ζαλούμης, Καραμέρος (Βαρδουναῖοι)
15	Μισορᾶς (ἡ Σπάρτη)	2300	3000	Παναγιώτης Κρεββατιάς, Ἀναγνώστης Κοπανίτσας	
16	Μονεμβασιά (ἡ Ἐπίδαυρος Λιμηρά)	600	400	Καλογεράς καὶ Δεσποτόπουλος	Χασάν Βεζιζαδῆς
17	Ἅγιος Πέτρος (ἡ Κυνουρία)	800		Παπαζογλοῦς, Ἀναγνώστης Κοντάκης	
18	Ἀνάπλι (ἡ Ναυπλία)	1500	600	Δημήτριος Πετρουκάς, Θεόδωρος Βλάσης	
19	Ἄργος	800	400	Κουγιάς, Γεώργιος Βάρβογλοῦς	Ἀρναούτογλοῦς, Μουσταφᾶ Βεγῆς, Σέχ Νεσίπ Ἐφέντης, Δεφτέρ Κεχαγιάς
20	Τριπολιτσά (ἡ Τρίπολις)	1500	1500		Ὁμὲρ Ἀγατσίκος
21	Καρύταινα (ἡ Γόρτυς)	2000	300	Παπαγιαννόπουλος (ἡ Δεληγίαναι)	
22	Φανάρι (ἡ Ὀλυμπία)	700	1000	Παπαλέξης, Ζαφειρόπουλος	
23	Λεοντάρι (ἡ Μεγαλόπολις)	900	400	Πέτρος Σαλαμόνας, Δικαῖοι	Χασάν Ἀγᾶς Πιρογλοῦς
		24400	12800		

Λακωνίας (Μάνης)

Ἄρχηγοὶ ὅπλων

1	Σταυροπήγιον	1000	Κουμουνδουράκης, Καπετανάκης
2	Ἀνδρούβισσα	600	Παναγιώτης Τρουπάκης ἢ Μούρτσιος
3	Μεγάλη Καστάνια	500	Δουράκης
4	Ζυγός	700	Χρηστάς, Κυβέλος
5	Τσίμοβα (ἡ Ἀρεόπολις)	1000	Πέτρος Μαυρομιχάλης
6	Μέση	700	Μιχαλακιάνοι ὑπὸ τοῦς Μαυρομιχάλας
7	Δάγια	400	Γληγορακόγκωνας ὑπὸ τοῦς Μαυρομιχ.
8	Καρουόπολις	600	Τσιγκουριός, Καββαλιέρης
9	Μαραθωνῆσι (τὸ Γύθειον)	500	Γληγοράκαι
		6000	

(8 - 21)

ΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

Ἀφ' οὔτου κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1820 ὁ Ἄλ. Ὑψηλάντης ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ὡς «Ἐφορος τῆς ἀνωτάτης Ἀρχῆς», ἀφιερῶθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν παρασκευὴν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὀλίγον ἔπειτα ἐγκατέλειπε τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ Τσάρου, λαβὼν διετὴ ἄδειαν, ὥστε νὰ ἔχη ἐλευθέρως κινήσεις. Περιστοιχισθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστέρων Φιλικῶν, μετὰ τῶν ὁποίων εἶχε πολλὰς μυστικὰς συσκέψεις, ἐπεδόθη εἰς τὴν καλυτέραν, ἐπιχειμένου τοῦ ἀγῶνος, ὁργάνωσιν, ἰδίως στρατιωτικῇν, τῆς Ἐταιρείας, συγχρόνως δὲ εἰς τεραστίας ἐκτάσεως μυστικῆν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα μεμνημένων προηκότων, καπεταναίων καὶ ἄλλων Φιλικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηύθυνε λεπτομερεῖς ὁδηγίας, παρεῖχε κατατοπιστικὰς πληροφορίες, ἐξώρκιζε πρὸς ὁμόνοιαν καὶ ἐθνικὴν ἐνότητα, καὶ συγχρόνως ἐνεψύχωνεν αὐτοὺς διὰ τὸν πωρασκευαζόμενον ἀγῶνα. Ἐκ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν τοῦ Ἄλ. Ὑψηλάντου, ὅπως ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχουν αἱ προκηρύξεις, τὰς ὁποίας ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαφόρων περιοχῶν (Αἰγαίου, Πελοποννήσου κλπ.), πρὸς ἐπιτοπίους ἀρχοντας, κληρικούς, καὶ πρὸς σύμπαν τὸ Γένος.

Αἱ προκηρύξεις αὐταὶ διαμορφοῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας : Εἰς τὴν πρώτην ἀνήκουν ὅσαι ἀνῆγγελλον τὴν ἐπιχειμμένην ἔναρξιν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ἀπευθυνόμενον συγχρόνως συμβουλῶν καὶ ὁδηγιῶν. Εἰς τὴν δευτέραν κατατάσσονται αἱ καθ' αὐτὸ ἐπαναστατικαὶ προκηρύξεις, διὰ τῶν ὁποίων σιγματίζεται ἡ τυραννία τῶν Τούρκων, αἰτιολογεῖται ὁ ἀρχόμενος ἀγὼν τῆς ἐλευθερίας καὶ παρορμῶνται οἱ Ἕλληνες νὰ σπεύσουν εἰς τὰ ὄπλα καὶ νὰ μὴ διστάσουν πρὸς οἰασδήποτε θυσίας διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας των καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἑλληνικῆς τῶν πατρίδος. Τέλος εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν περιλαμβάνονται ὠρισμένοι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἀγῶνος τῆς Μολδοβλαχίας κατευθυντηρίου χαρακτῆρος ἐνέργειαι, σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὰς δραματικὰς ἐκεῖ ἐξελίξεις τῆς ἐπαναστάσεως. Πᾶσαι αἱ προκηρύξεις αὐταὶ ἔχουν συνταχθῆ ὑπὸ τοῦ ἐκ λόγιον Ἑλλήνων ἐπιτελείου τοῦ Ὑψηλάντου, ἰδιαιτέρως δὲ μνημονεύονται ὡς συντάκται προκηρύξεων οἱ περιστοιχίζοντες αὐτὸν Ἕλληνες λόγιοι Γεώργ. Λασσάνης, Πέτρος Ἡπίτης, Γεώργ. Κοζάκης-Τυπάλδος καὶ ἄλλοι.

Τὰ κείμενα αὐτά, καὶ ἰδίως ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων κηρύσσεται ἡ ἔναρξις τοῦ Ἀγῶνος, εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὰς δόξας τῶν προγόνων, συγκινοῦν δὲ καὶ σήμερον διὰ τὸ συγκλονιστικὸν πάθος, μετὰ τοῦ ὁποίου παρορμοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς θυσίας ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐμφυ-

σήσουν εἰς τὴν ψυχὴν των ἐνθουσιασμὸν καὶ πολεμικὸν μένος. Ἀποτελοῦν συγχρόνως σημαντικὰ τεκμήρια τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν τὴν σημασίαν τοῦ ἀγώνος. Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὰ σημαντικώτερα καὶ πλέον χαρακτηριστικὰ ἐκ τούτων, παραλείποντες πάντως τὴν καθ' αὐτὸ ἐξ Ἰασίου προκήρυξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἣ ὁποῖα εὐρίσκει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰς ἐν συνεχείᾳ δημοσιευόμενας γενικὰς ἐπαναστατικὰς διακηρύξεις τοῦ 1821. Τῶν προκηρύξεων τούτων προετάξαμεν ἀπόσπασμα τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου συνταχθέντων «στρατιωτικῶν νόμων» καὶ τὸ κείμενον τοῦ ὄρον τῶν Ἱερολοχιτῶν. Ἐν τέλει παραθέτομεν τρία ἔγγραφα φέροντα τὴν ὑπογραφήν τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Ἀδελφοῦ του ἀρχηγοῦ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας. Ἐκ τούτων τὸ πρῶτον ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ἱατρὸν Ἡπίτην, ἀποστελλόμενον εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην πρὸς ὑπόκαισιν ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγώνος, τὰ δὲ ἕτερα δύο ἐστάλησαν μέσῳ τούτου ἐν εἴδει προκηρύξεων πρὸς τοὺς Γερμανοὺς καὶ Γάλλους φιλέλληνας καὶ πρὸς τοὺς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ὁμογενεῖς.

Ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀρ. 8, 9, 10, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21 ἐκ τοῦ Ἰ. Φιλήμονος, Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, τ. Α', σ. 377 κ.έ. καὶ τ. Β' σ. 287 κ.έ., τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. 11, 12, 14, 16 ἐκ τοῦ Ε. Πρωτοψάλτη, Φιλικῆς Ἐταιρείας, σ. 281 κ.έ.

8

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ὈΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Νόμοι Στρατιωτικοί

Α'. Κάθε στρατιώτης, στρατηγὸς καὶ πολεμικὸς ἄνθρωπος πρέπει νὰ ὑποτάσσεται ἀφώνως καὶ ἐν τῷ ἅμα εἰς κάθε καιρὸν καὶ περίστασιν εἰς τὸν ἀνώτερόν του, νὰ φέρηται πρὸς αὐτὸν μὲ σέβας καὶ νὰ ἐκτελῇ τὰς προσταγὰς του μὲ κάθε προθυμίαν καὶ ταχύτητα. Ὅποιος δὲ ἀθετήσῃ τοῦτον τὸν νόμον, νὰ παιδεύηται ὡς ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, δηλαδὴ μὲ τὸν θάνατον.

Β'. Ὅποιος ἀφήσῃ τὸν τόπον, ὅπου ἐδιωρίσθη νὰ φυλάξῃ, ἢ ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ πολεμήσῃ, νὰ παιδεύηται μὲ ἄτιμον θάνατον.

Γ'. Ὅποιος ἀφήσῃ τὴν σημαίαν του ἢ τὸ τάγμα του, καὶ φύγῃ, νὰ ἀτιμάζεται πρῶτον ἔμπροσθεν τοῦ στρατεύματος (ὡς ἀνάξιος τῆς τιμῆς διὰ νὰ δουλεύῃ τὴν πατρίδα), καὶ ἔπειτα νὰ κηρύττεται ὡς ἄτιμος ἄνθρωπος εἰς ὅλον τὸ γένος, νὰ μὴν ἀναλαμβάνῃ τὴν τιμὴν του ποτέ, ἐκτὸς μόνον ἂν ἤθελε κάμει μεγάλα κατορθώματα καὶ δουλεύσει εἰς τὴν πατρίδα. Ἐὰν δὲ καταφύγῃ εἰς τὸν ἐχθρὸν καὶ πιασθῇ μὲ τ' ἄρματα εἰς τὰς χεῖρας κατὰ τῆς πατρίδος του, τότε ν' ἀτιμάζεται αἰωνίως, ν' ἀναθεματίζεται καὶ νὰ κρεμάται, καὶ

τὸ μὲν σῶμά του νὰ μὴν ἀξιώνηται ταφῆς, τὸ δὲ ὄνομά του νὰ γένη ἀναθεματισμένον εἰς ἀποστροφὴν καὶ ἐχθρῶν τῶν μελλουσῶν γενεῶν.

Δ'. "Ὅποιος κλέψῃ, νὰ ἀτιμάζῃται παῖρήσια, καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ τὸ κλέψιμον.

Ε'. "Ὅποιος χάσῃ ἢ πωλήσῃ τὰ ἄρματα του, νὰ πηγαίῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ χωρὶς ὅπλων· καί, ἐν ὅσῳ δὲν ἀπολάβῃ μετὰ τὴν ἀνδρείαν του ἄλλα ἄρματα, νὰ μὲν ἄοπλος καὶ νὰ ἦναι ὑπερέτης τοῦ στρατεύματος.

ΣΤ'. "Ὅποιος φονεύσῃ τὸν σύντροφόν του, ἢ τινὰ ὁμογενῆ του, ἢ ἄλλον ἄνθρωπον, ἐκτὸς ἀπὸ ἐχθρὸν ἄρματομένον, νὰ παιδεύηται μετὰ θάνατον.

Ζ'. "Ὅποιος ἤθελε γνωρισθῆ, ὅτι ἔχει τινὰ κοινωνίαν μετὰ τὸν ἐχθρὸν πρὸς ἐπιβουλήν τῆς πατρίδος, νὰ παιδεύηται, καθὼς διορίζει ὁ τρίτος νόμος (ἦτοι τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον Γ').

Η'. Πᾶσα συνωμοσία κρυφῆ, ἢ φανερά, ἢ μικροτάτη ἀποστασία ἐναντίον τῶν ἀνωτέρων καὶ ἀρχηγῶν, ἀφοῦ ἀποδειχθῆ, νὰ παιδεύηται μετὰ θάνατον.

Θ'. Αἱ ταραχαί, συγχίσεις καὶ κληγάδες ἀναμεταξύ τῶν στρατιωτῶν νὰ παιδεύονται αὐστηρῶς, ἐπειδὴ ὄντες ὅλοι σύντροφοι, πρέπει νὰ ἦναι καὶ φίλοι ἀναμεταξύ των, καὶ νὰ συμβοηθῶνται εἰς κάθε ἀνάγκην.

Ι'. Ἡ μέθη, ὡς αἰτία ὄλων τῶν κακῶν, νὰ παιδεύηται αὐστηρότατα.

ΙΑ'. Ὁ στρατιώτης ὁ ὁποῖος λείψῃ καὶ ἐν λεπτόν, χωρὶς τῆς ἀδείας τοῦ ἀνωτέρου του, νὰ παιδεύηται αὐστηρῶς.

ΙΒ'. Κάθε Ἀρχηγὸς ἀποκρίνεται διὰ τοὺς ὑποκειμένους του, καὶ παιδεύεται διὰ τὰς ἀταξίας αὐτῶν.

Ὁ Ἀρχηγὸς χρεωστῆ νὰ βαστᾷ πάντοτε τοὺς στρατιώτας του σωστοὺς εἰς τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὸ Τάγμα, τὸ ὅποῖον ἐξουσιάζει· καί, ὅτε κατὰ περίστασιν σκοτωθῇ τις ἐξ αὐτῶν, ἢ χαθῆ ἢ ἀρρωστήσῃ νὰ ἐμβαίῃ εἰς τὸ καθήμερινὸν ραπόρτον πρὸς τὸν ἀνώτερόν του· εἰ δὲ καὶ λείψῃ, νὰ παιδεύηται χάτων τὸν τόπον του, καὶ νὰ ἐπαριθμῆται πάλιν στρατιώτης. "Ὅποιος δὲ ψευδομαρτυρήσῃ, ἢ ψευδοραπορτάρῃ ἀφοῦ λάβῃ τὴν πρέπουσαν ἀτιμίαν, νὰ χάνῃ παντάπασι καὶ τὸν βαθμὸν του.

Ὁ ρ κ ο ς

Ἐγὼ ὁ δεῖνας (ὄνομα ἐπίθετον) ἀπὸ ἐπαρχίαν..... πόλιν..... ἐτῶν..... θεληματικῶς ἐπιθυμῶν ν' ἀφιερῶσω τὸν ἑαυτὸν μου καὶ τὴν ζωὴν μου εἰς τὴν δούλευσιν τῆς πατρίδος μου Ἑλλάδος, ἐπαρκαλέσα τὸν Ἀρχηγὸν (δεῖνα) νὰ με δεχθῆ ὡς στρατιώτην τῆς πατρίδος, καὶ νὰ με συναριθμήσῃ μετὰ τὸ τάγμα του· ὅστις εὐρῶν με ἄξιον τοσαύτης τιμῆς μ' ἔδωκε νὰ διαβάσω τοὺς πολεμικοὺς νόμους, τοὺς ὁποῖους, ἀφ' οὐ τοὺς ἀνέγνωσα, ὁμοίως τοὺς ἐξαναδιάβασε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐξηγῶν με ἐν πρὸς ἐν ὅλα μετὰ μεγάλης ἐντελείας, διὰ νὰ μοὶ γίνωσι φανερώτεροι, καὶ διὰ νὰ μὴν ἔχω πρὸς αὐτοὺς τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν. Ἐγὼ διαβάσας καὶ ἀκούσας μετὰ μεγάλην προσοχὴν

τούτους τοὺς ἱεροὺς νόμους, τοὺς ἐπανάλαβα ἀκριβῶς καὶ τοὺς ἐνετύπωσα εἰς τὴν καρδίαν μου μετὰ τὰ στερεὰ καὶ ἄσβεστα γράμματα τῆς ἱερᾶς ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς τὴν πατρίδα μου· ἐξετάσας δὲ ἀκριβῶς καὶ τὴν καρδίαν, εὔρον εἰς αὐτὴν ἀρκετὸν πατριωτισμὸν, ἀρκετὴν ἀνδρείαν καὶ ὑπομονήν, διὰ τὰ ἐπιμένω εἰς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ζήτησίν μου. Καὶ διὰ τοῦτο ὀρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ ἀοράτου καὶ παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ ἐπάνω εἰς τὸν ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον μᾶς διδάσκει ὅλα τὰ καλὰ καὶ τὴν αἰώνιον ἀλήθειαν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ (τάδε Ἱερέως), καὶ τοῦ (τάδε Ἀρχηγοῦ μου), ὅτι θέλω δουλεύσει τὴν πατρίδα μου μετὰ ὅλην τὴν δυνατὴν ἀγάπην, πίστιν καὶ μετὰ κάθε κίνδυνον τῆς ζωῆς μου, τὴν ὅποιαν διόλου ἀφιερῶν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διαφέντευσιν καὶ καλὸν τῆς πατρίδος· νὰ ὑποτάσσωμαι ἀδιστακτικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξετάσεως καὶ ἀντιστάσεως εἰς τὰς προσταγὰς τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἀνωτέρων μου· νὰ ὑποφέρω κάθε κίνδυνον καὶ κόπον, πᾶσαν ὑστέρησιν καὶ πολυπάθειαν μετὰ ὑπομονῆν καὶ ἄνευ παραμικροῦ παραπόνου. Ἐὰν δὲ καὶ προσκρούσω εἰς τι ἐναντίον τῶν νόμων, τῶν Ἀρχηγῶν μου καὶ τοῦ χρέους μου, νὰ κατακρίνωμαι καὶ νὰ παιδεύωμαι κατὰ τοὺς νόμους.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἔθνικοῦ Κώδικος).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

9

ΟΡΚΟΣ ΙΕΡΟΔΟΧΙΤΟΥ

Ὡς Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος καὶ υἱὸς τῆς ἡμετέρας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ παντοδυνάμου μας Θεοῦ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, νὰ διαμείνω πιστὸς εἰς τὴν θρησκείαν μου καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου.

Ὀρκίζομαι νὰ ἐνωθῶ μετὰ ὅλους τοὺς ἀδελφούς μου Χριστιανούς διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος μας.

Ὀρκίζομαι νὰ χύσω καὶ αὐτὴν τὴν ὑστέραν ράνίδα τοῦ αἵματός μου ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος μου.

Νὰ ἀποθάνω μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος καὶ θρησκείας μου.

Νὰ φονεύσω καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἀδελφόν, ἐὰν τὸν εὕρω προδότην τῆς πατρίδος.

Νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου Ἀρχηγόν.

Νὰ μὴ βλέψω εἰς τὰ ὀπισθὲν μου, ἐὰν πρῶτον δὲν ἀποδιώξω τὸν ἐχθρὸν τῆς πατρίδος καὶ θρησκείας μου.

Νά λάβω τὰ ὅπλα εἰς κάθε περίστασιν, ἅμα ἤθελον ἀκούσῃς, ὅτι ὁ Ἄρχηγός μου ἐκστρατεύει κατὰ τῶν τυράννων, καὶ νά συγκαταφέρω ἅπαντας τοὺς ἐμοῦ φίλους καὶ γνωρίμους εἰς τὸ νά με ἀκολουθήσωσι.

Νά βλέπω πάντοτε τοὺς ἐχθρούς μας Ἰούρκους μὲ μῖσος καὶ περιφρόνησιν.

Νά μὴ παραιτήσω τὰ ὅπλα, προτοῦ νά ἴδω ἐλευθέραν τὴν πατρίδα μου καὶ ἐξωλοθρευμένους τοὺς ἐχθρούς της.

Νά χύσω τὸ αἷμά μου, ἵνα νικήσω τοὺς ἐχθρούς τῆς θρησκείας μου, ἣ νά ἀποθάνω ὡς μάρτυς διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ὁρκίζομαι τέλος πάντων εἰς τὸ τῆς Θείας Μεταλήψεως φοβερὸν Μυστήριον, ὅτι εὐχαριστοῦμαι νά ὑπερηθῶ τῆς Ἁγίας Κοινωνίας εἰς τὴν τελευταίαν μου ἐκείνην ὥραν, ἐὰν δὲν ἐκπληρώσω ἀπάσας τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας ὤμωσα ἐνώπιον τῆς εἰκόνας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΟΥΣ ΑΙΓΑΙΟΥΣ

Πανιερώτατοι καὶ Θεοπρόβλητοι Μητροπολίται, Θεοφιλέστατοι ἅγιοι Ἐπίσκοποι, ἐν Χριστῷ μοι πατέρες σεβάσμιμοι, εὐγενέστατοι καὶ ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες καὶ προεστώτες πασῶν τῶν Κυκλάδων νήσων, καὶ λοιποὶ ὡσαύτως ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ Νησιῶται !

Χρέος ἀπαραίτητον νομίζων τὸ νά ἀποκαταστήσω τὸν ἑαυτὸν μου, ὅσον τὸ δυνατόν, συντελεστικὸν εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ποθητῆς μοι πατρίδος, τῆς ὁποίας καυχῶμαι ὅτι εἶμαι τέκνον πιστὸν καὶ γνήσιον, παρῆρησιάζομαι μὲ θάρρος διὰ τῆς παρουσίας μου ἐπιστολῆς, δηλοποιῶν πρὸς ἡμᾶς ἅπαντας τὸ πόσον πρέπει νά ὠφεληθῶμεν ἐκ τοῦ ἐνεστώτος ἀρμοδίου καιροῦ μὲ μικράς τινας θυσίας, διὰ νά ἀναλάβωμεν τὰ προπατορικὰ ἡμῶν δικαιώματα καὶ αὐτὴν τὴν τελείαν ἐλευθερίαν μας. Καθὼς ὅμως ὁ ἱατρός δὲν δύναται ἀλλέως νά θεραπεύσῃ καὶ τὴν πλέον παραμικρὰν νόσον, πρὶν νά γνωρίσῃ τὰς αἰτίας αὐτῆς· οὕτω καὶ ἡμεῖς δὲν θέλομεν ἐπιτύχει τοῦ σκοποῦ μὲ ὅλην τὴν δεξιὰν αὐτῆν τύχην, ἀνίσως δὲν ἐξακριβώσωμεν πρῶτον, καὶ ἐπομένως δὲν ἐμποδίσωμεν μὲ τὴν δύναμιν τοῦ λογικοῦ, ὅπου ἡ φύσις μᾶς ἐχάρισε, τὰς καθ' αὐτὸ αἰτίας τῆς μέχρι τοῦδε δουλείας μας.

Πρώτη καὶ μεγαλυτέρα πασῶν τῶν αἰτιῶν εἶναι, ὅτι ποτὲ δὲν ἠθελήσαμεν νά πιστεύσωμεν, πῶς ἡμεῖς μόνοι, μίαν σταθερὰν ἀπόφασιν κάμνοντες νά ἐλευθερωθῶμεν, δυνάμεθα· καὶ οὕτω μὴ συλλαμβάνοντες τὴν ἰδέαν αὐτῆν, οὔτε ἐνασχολούμεθα, οὔτε πασχίζομεν νά τὸ κατορθώσωμεν.

Δεύτερα, ὅτι διὰ χαμερπέστατα καὶ μηδαμινὰ κέρδη διαφερόμεθα καὶ γινόμεθα θυσία τῆς ἐπαράτου ἡμῶν διχονοίας πάντοτε, ἥτις καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀποτελεῖ τὴν δυστυχίαν μας, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θέλει μᾶς παραδώσει, φεῦ ! τῷ διαβόλῳ, ὡς ἀντιφερομένη εἰς τὴν εὐαγγελικὴν κυρίαν ἐντολὴν τὴν : « Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν ».

Τρίτη, ἡ ἀνόητος φιλαυτία, ἥτις μᾶς κατακυριεύει καὶ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ ὅλας ἐκεῖνας τὰς γνώσεις, τῶν ὑποίων ἢ στερήσις μᾶς κατακρατεῖ ὑπὸ τὸν τρομερὸν αὐτὸν ζυγὸν τῆς δουλείας.

Ἰδοὺ ἐν συνόψει αἱ πρῶται καὶ κύριαί αἰτίαι, τὰς ὑποίας ἂν δὲν πασιγίσωμεν ὅλας δυνάμεις νὰ τὰς ἐξάλειψωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐλπίδα σωτηρίας δὲν θέλομεν ἔχει πώποτε. "Ἔως πότε λοιπὸν θὰ τυφλώττωμεν ; ἕως πότε δὲν ἐννοοῦμεν, ὅτι μόνη μίᾳ καινῇ ἐπίμονος ἀπόφασις « τοῦ κακῶς ζῆν » τὸ θεθάναι κρείσσον» δύναται νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχεῖς ; ἕως πότε θὰ κατασπαραττώμεθα μεταξύ μας ἄνευ οὐδενὸς λόγου ; ἕως πότε δὲν καταλαμβάνομεν, ὅτι ἄνευ τῆς ὁμοιοῦσας θὰ ἐξωκληρισθῶμεν ἐν τάχει ἀπὸ τῶν ἔθνων τοὺς κώδικας ; ἕως πότε θὰ περιπλανώμεθα ὑπὸ τῆς ματαίας φιλαυτίας, ἀενάως προσκρούοντες καὶ μὴ καταδεχόμενοι εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ καθοδηγίας τῶν καλλιτέρων μας νὰ ὑπακούωμεν ;

"Ἄς παύσωμεν πλέον διὰ τὴν ἀγάπην καὶ πίστιν, ὅπου χρεωστοῦμεν εἰς τὴν θαυμαστὴν ἡμῶν πατρίδα, ἀπὸ τοῦ νὰ παρασυρόμεθα ἀπὸ τὴν ἀλογίαν τῶν παθῶν μας. "Ἄς ἀτενίσωμεν εἰς τὰ κατέναντι ἡμῶν σεβαστὰ μνημεῖα τῶν προπατέρων μας. "Ἄς ἐνθυμηθῶμεν, ποίων ἡρώων ἀπόγονοι εἴμεθα, καὶ ἅς μὴ σμικρύνωμεν τὴν ἀθάνατον ἐκείνων δόξαν μὲ τὴν ἰδικὴν μας ἀναξιοσύνην : καὶ τέλος, ἀφ' οὗ χαλιναγωγῆσωμεν μὲ τὸ λογικὸν τὰ πάθη μας, ἅς ἐπιστήσωμεν τὴν διάνοιάν μας εἰς τὰς παρούσας εὐτυχεῖς περιστάσεις, πῶς ὅλα πρὸς βοήθειάν μας συντρέχουσι. "Ἐχομεν ἓνα δεύτερον μεγάλον Ἀλέξανδρον, ὅστις μὲ ἀνιπομονησίαν περιμένει νὰ μᾶς ἰδῇ μὲ τὸ σπαθὶ εἰς τὰς χεῖρας, ἀπαιτοῦντας τὰ δικαίωματά μας, διὰ νὰ ἐκτείνῃ ἀμέσως τὸν κραταῖον αὐτοῦ βραχίονα πρὸς ὑπεράσπισίν μας. "Ἐχομεν εἰς τοῦτο ἐναργεστάτας ἀποδείξεις τὰς συνεχεῖς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας τῆς αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος. "Ἐχομεν τὰς ἐσωτερικὰς συγγίσεις καὶ ἐπαναστάσεις, αἵτινες ἐπασχολοῦσι τὰς ἀντιζήλωσις μὲ ἡμᾶς φερομένας εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις, διὰ νὰ ἐπαγρυπνωσῶσι καὶ ἐμποδίζωσιν ἅπαντα τὰ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν κινήματα τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἄλλοτε. "Ἐχομεν τὴν παντελῆ ἀδυναμίαν, νοθρότητα καὶ ἀμάθειαν τῶν ληστρικῶς κρατούντων ἡμᾶς τυράννων : καὶ ἐξ ἐναντίας ἡμεῖς τὴν καρτερίαν, τὴν γενναϊότητα καὶ τὰ κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤττον φῶτα τῆς παιδείας. Ποίας ἄλλας λοιπὸν δεξιωτέρας περιστάσεις, διὰ νὰ κινήθωμεν, περιμένομεν ; "Ἄν τώρα δὲν καταθραύσωμεν τὸν τύραννον, πότε θὰ τὸ κατορθώσωμεν ; "Ὅχι βέβαια, τὸν καιρὸν ἅς μὴ τὸν ἀναβάλωμεν, ἐπειδὴ καὶ πάντοτε δὲν τὸν εὐρίσκομεν : ἀλλ' ἅπαντες μιᾷ ψυχῇ, μιᾷ γνώμῃ καὶ μιᾷ ἀποφάσει ἅς ἀναλάβωμεν τὸν ὑπὲρ τῆς ἱεράς

ἡμῶν πίστεως καὶ πατρίδος σωτήριον ἀγῶνα, παγιοῦμενοι εἰς τὴν ἱεράν ἀπόφασιν ἢ ἐλευθέρως νὰ ζήσωμεν, ἢ ἐντίμως νὰ ἀποθάνωμεν.

Ἑμεῖς δέ, Σεβασμιώτατοι ἡμῶν ποιμένες, τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Θεὸν αἴροντες, καὶ μὲ τὰς ἱεράς εὐλογίας σας τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καλύπτοντες, εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς τελείας τῶν τυράννων ἐξολοθρεύσεως. Ἑμεῖς δὲ ἄρχοντες καὶ προεστῶτες, δεῖξατε τὸ καλὸν παράδειγμα μὲ τὰ ἔργα εἰς τὸν ὕψ' ὑμᾶς λαόν· ἐμψυχώσατε τοὺς δειλοὺς· συμβουλευέσθε τοὺς γνώσεις καὶ πείραν πραγμάτων ἔχοντας πεπαιδευμένους τοῦ ἔθνους μας· καταβάλετε κατὰ τὸ ἀνάλογον τῆς χρηματικῆς καταστάσεώς σας· προφθάσατε εἰς τοὺς χρήζοντας τὰ ἀναγκαῖα μέσα, καὶ προπορεύεσθε. Καὶ ὑμεῖς λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί "Ἕλληνες, δεῖξατε τὴν ἀπαιτουμένην ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν εἰς τοὺς μεγαλητέρους σας· ζωσθῆτε τὰ σπαθιά σας, πιάσατε τὰ τουφέκια σας, καὶ συνεριζόμενοι ὁ εἰς πρὸς ἄλλον γενναίως νὰ τρέξητε ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς δόξης θάνατον.

Καιρὸς λοιπόν, καιρὸς, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί! Μὴ φοβῆσθε, ἐτοιμασθῆτε καὶ ἐμπρός.

Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ χρέος ἐξέθεσα ἐν τῇ παρουσίᾳ μου ἐπιστιλῆ· ὁ δ' ἐπιφέρων αὐτὴν κύριος Εὐαγγέλης Ματσαράκης, ἀνὴρ τίμιος καὶ ἀξίεπαινος διὰ τὴν ἄκραν φιλογενεϊάν του, θέλει σᾶς ἀναφέρει καὶ ἀπὸ στόματος, ὅσα ἀναγκαῖα διὰ νὰ ἠξεύρητε, τὰ ὅποια εἰς γραφὴν δὲν ἐνεπιστεύθη, καὶ ἅτινα ἀκροαζόμενοι μετὰ προσοχῆς, θέλετε δώσει κάθε πίστιν καὶ θέλετε ἐξακολουθήσει κατὰ τοὺς λόγους καὶ διδασκαλίαις αὐτοῦ ἄνευ τοῦ παραμικροτέρου δισταγμοῦ, προσέχοντες μόνον εἰς ὅλα τὰ κινήματά σας νὰ μεταχειρίζεσθε τὴν μυστικότητα, τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ὑπομονήν. Ἐγὼ δὲ μένω ἐπευχόμενος πρὸς ἅπαντας ὑμᾶς ὑγίαν ἐντελεστάτην καὶ κοινὴν ἐπιτυχίαν. Γένοιτο! Γένοιτο!

Κισινεύη 1820

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΦΛΑΝΤΗΣ

11

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενναῖοι πλοίαρχοι τῆς Ἑλλάδος. Συμπατριῶται. Πρὸς σᾶς ἀποτείνει ἡ Ἑλλάς, ἡ δυστυχῆς ἡμῶν Μήτηρ καὶ Πατρίς τὴν φωνὴν τῆς. Περικυκλωμένη πανταχόθεν ἀπὸ παντοῖα δεινά, εἰς σᾶς ἐπιστηρίζει τὴν ἀγκυραν τῶν ἐλπίδων τῆς καὶ ἀπὸ σᾶς μόνον προσμένει μικρὰν ἐλάφρωσιν τῶν δυστυχιῶν τῆς. Ἡ ἰδικὴ σας γενναϊότης διετήρησεν ἕως τὴν σήμερον τὸ ἐθνικὸν ἐκεῖνο φρόνημα, τὸ ὅποῖον ἀνέδειξέ ποτε τοὺς προπάτοράς μας "Ἕλληνας υπερτέρους πάντων τῶν ἔθνων. Ἡ ἰδικὴ σας ἀφοβία καὶ εὐτολμία ἀποκατέστησε τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα σεβαστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ τὰ εἰσέτι ζωντανὰ κατορθώματά

σας ἀπέδειξαν τρανότατα, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὄχι μόνον δὲν ἐξαλείφθη ἀπὸ τὸν κώδικα τῶν ἐθνῶν, ὡς πολλοὶ τὸ νομίζουσι, ἀλλ' ὅτι μάλιστα, ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς φιλοπατρίας, τὸ ὅποιον ἐδόξασε τοὺς προπάτορας του καὶ τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας, καταφρονεῖ τοὺς μεγαλωτάτους κινδύνους καὶ τρέχει μὲ γιγαντιαῖα βήματα εἰς τὸ αὐτὸ στάδιον μιμούμενον τὰς ἀρετὰς ἐκείνων.

Ἄλλ' ἐνῷ τῆς Εὐρώπης ὅλης κί φιλόανθρωποι διοικήσεις, ὅσαι θεωροῦσι τὴν ἔθικτον ἱερότητα τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων ὡς τὴν μόνην βάσιν τῆς εὐδαιμονίας παντὸς ἔθνους, μᾶς διδοῦσι καθημερινῶς σημεῖα προφανέστατα τῆς μεγάλης τῶν χαρᾶς διὰ τὰς προόδους τῆς πατρίδος μας, ἡ Ἀγγλία, ἡ φιλοδέσποτος ἐκείνη καὶ μισάνθρωπος, ἡ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν φίλαυτος δύναμις, ἀγωνίζεται μὲ παντοίους τρόπους, ὄχι μόνον εἰς τὸν εὐροῦντα δρόμον τῶν εὐτυχῶν προόδων μας νὰ βάλῃ μυρία ἐμπόδια, ἀλλὰ καὶ ἐντελῆ ἐξολοθρευμὸν νὰ μᾶς ἐπιφέρει. Οἱ σκοποὶ τῆς ἀξιομισήτου ταύτης Διοικήσεως εἶναι ν' ἀποκτήσῃ τελείαν θαλασσοκρατίαν, νὰ ἀρπάξῃ τῆς Εὐρώπης τὸ ἐμπόριον ὅλον, καὶ ὡς ἀπὸ θρόνου ὑψηλοῦ νὰ διατάσῃ τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ τὸ τέλος δὲν ἡσχύνθη μέχρι τοῦδε νὰ μεταχειρισθῇ καὶ αὐτὰς τὰς αἰσχροτάτας ἀδικίας. Κατεπάτησε συνθήκας, διέρρηξε φιλικούς δεσμούς, καὶ διὰ νὰ μὴ μακρολογῶ εἰς τὰ παρελθόντα, ρίψατε ὀλίγα τινὰ βλήματα εἰς τὴν γειτονεύουσαν Ἐπὶ τῆς ἠπείρου, καὶ θέλετε ἰδεῖ ἐκεῖ σεσωρευμένα ὅσα εἰς ἄλλα μέρη μοναδικῶς ἔπραξαν κακά. Παρατηρήσατε μὲ προσοχὴν τὰ κινήσασιν εἰς τὴν καὶ εἰς τὴν Μάλταν, καὶ θέλετε ἰδεῖ ὅτι καταγίνονται νὰ συστήσωσιν εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν ἀκλόνητον δυναστείαν, νὰ οἰκιστοποιήσωσι τὸ ἐμπόριον τῶν ἀνατολικῶν αὐτῆς μερῶν ἢ τοῦ Λεβάντε καὶ νὰ διασπείρωσι πανταχοῦ δυστυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Καὶ ποῖος θέλει δυνηθῆ ν' ἀντισταθῇ εἰς τοὺς ὀλεθρίους τῶν τούτους σκοποὺς; Τοῦτο μᾶς ἐβεβαίωσε πρὸ χρόνων αὐτῆ ἡ αὐλὴ τῆς Λόνδρας. Αὐτῆ, ὅταν εἶδεν ἀναζωογονούμενον τὸ ἐμπόριον τῶν Γραικῶν, ἐπρόβαλεν εἰς τὴν Ἑπιπέδου Βουλῆν, ὅτι ὁ δαυλὸς ἐκείνος τὸν ὅποιον ὅλα τὰ ἔθνη ἐνόμιζαν σβησμένον καὶ καταπαραχωμένον εἰς τὴν στάκτην, ἤρχισε νὰ ἀναδίδῃ σπινθήρας λαμπροὺς κ' ἐπαπειλοῦντας πυρκαϊᾶν μεγάλῃν. Αὐτῆ καὶ τώρα θεωρεῖ τὸν ἐπαυξάνοντα ἀριθμὸν τῶν ἐμπορικῶν ἡμῶν πλοίων μὲ ὄμματα ζηλότυπα καὶ φθονερά. Γνωρίζει, ὅτι ἀπὸ σᾶς ἡμποροῦν νὰ γεννηθῶσι πάλιν ἐκεῖνοι οἱ λαμπροὶ ἥρωες τῆς Σαλαμίνας, οἱ ὅποιοι μὲ μικρότατον ἀριθμὸν πλοιαρίων ἐξολόθρευσαν τοὺς πολυαριθμούς στόλους τῶν βαρβάρων τούτων κατακαλύψαντας τὰς θαλάσσας τῆς Ἑλλάδος καὶ προβλέπει τέλος πάντων, ὅτι ἀπὸ σᾶς μόνον ἡμπορεῖ ποτὲ νὰ ἐμποδισθῇ εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς μισαρκοὺς καὶ φθοροποιοὺς σκοποὺς τῆς.

Οἱ ἀδίκως καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀρπαγέντες στόλοι τῆς Δανίας, τῆς Ὀλλανδίας καὶ Ἰσπανίας, ἃς μᾶς διδάξωσι λοιπὸν τί πρέπει νὰ προσμένωμεν καὶ

ἡμεῖς ἀπὸ τὴν Αὐλὴν ταύτην. Τὰ προοίμια τῶν ἐπιβούλων καὶ δολίων αὐτῆς σχεδίων τὰ βλέπομεν ἤδη μὲ χρώματα ζωηρότατα εἰς τὴν Ἐπτάνησον. Ναί, ὦ Ἕλληνες πλοίαρχοι. Ἐν καιρῷ τῆς βαθυτάτης εἰρήνης, χωρὶς νὰ σεβασθῶσι συνθήκας καὶ ὄρκους, θέλουσι προσπαθῆσαι νὰ ἀρπάξωσι, νὰ κατακύσωσιν, ἢ ὑπὸ διαφόρους προφάσεις νὰ δημεύσωσι τὰ πλοιά σας καί, ἐπιφέροντες οὕτως εἰς τὸ Γένος μας τὴν καιριωτάτην ταύτην πληγὴν, νὰ μᾶς στερήσωσι ὅλους τοὺς τρόπους τῆς βιομηχανίας καὶ νὰ μᾶς ἀφήσωσι κληρονομίαν τὴν αἰώνιον δουλείαν καὶ ἔλσεινότητα.

Ἄς μὴν ὑποφέρωμεν, ὦ θαλασσοπόροι Γραικοί, νὰ γίνωμεν κατανάλωμα τῆς ἀχορταγίας τοῦ ἀγγλικοῦ δεσποτισμοῦ. Ἄς μὴν ὑποφέρωμεν νὰ μᾶς καταντήσωσιν, ὥστε νὰ εἴμεθα ἀναγκασμένοι νὰ ὑποταζώμεθα εἰς τοὺς δουλικούς αὐτῆς νόμους μόνον καὶ μόνον διὰ ν' ἀπολαύωμεν ἔλσεινήν καὶ ἄτιμον ὑπαρξιν, ἀρεστήν εἰς μίνα τὰ ἀνδράποδα. Ἄλλ' ἄς πάρωμεν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ ν' ἀποκρούσωμεν τὸν ἐπαπειλοῦντα ἡμᾶς κίνδυνον καὶ νὰ ἀποπνίξωμεν τοὺς ὀλεθρίους τῆς Ἀγγλίας σκοπούς εἰς αὐτὴν τῶν τὴν γένεσιν. Μέτρα δὲ ἀσφαλέστατα νὰ μᾶς διδάξῃ ἄλλος δὲν εἶναι ἱκανός, εἰμὴ τὰ παθήματα τῶν μέχρι τοῦδε καταστρεφθεισῶν ἐπικρατειῶν. Ἄς μὴ προσμένωμεν ὅσον νὰ πέσωσι καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τὰ αὐτὰ δυστυχήματα, ἀλλ' ἄς ἐνωθῶμεν μὲ τὸν ἱερόν τῆς ὁμοιοῖας δεσμόν, καὶ ἄς ἀποδειξώμεν ἐνώπιον τοῦ κόσμου ὅλου, ὅτι ἀκριβὰ πληρώνει τὴν τόλμην του ὅστις ἀθαδιάσῃ νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν μας. Ναί, φίλτατοι ὁμογενεῖς. Ἡ ὁμόνοια εἶναι ἡ μόνη ζωογόνος ψυχὴ, ἡ μόνη ἀκαταμάχητος δύναμις ὅποιας δήποτε κοινωνίας. Ἄν οἱ προπάτορες ἡμῶν ἐφρόντιζαν νὰ φυλάξῃ ἕκαστος τὴν μερικὴν του πατρίδα, τὴν νῆσόν του, ἢ τὸ ἀτομόν του μόνον, βέβαια ἤθελαν ἐξολοθρευθῆ ἔν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους καὶ οὔτε κἂν τὸ ὄνομά των ἤθελεν ὀνομάζεσθαι σήμερον. Ἄλλ' ἡ κοινὴ αὐτῶν ὁμόνοια, ἡ ἐκούσιος ἀπόφασις νὰ θυσιάσωσι τὰ μερικὰ συμφέροντά των ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας, τοὺς ἐβοήθησε νὰ καταστρέψωσι τὰ ἀναρίθμητα πλήθη τῶν βαρβάρων καὶ νὰ ἀναγκάσωσι τὸν Ξέρξην νὰ φύγῃ ἀγνώριστος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλο ζωντανὸν παράδειγμα; κοιτάξτε τὴν Γενόην, κοιτάξτε τὴν Βενετίαν, ἐκείνας τὰς πάλαι ποτὲ λαμπράς, ἰσχυράς καὶ θαλασσοκράτορας δυνάμεις. Κοιτάξτε τώρα εἰς ποίαν κατάστασιν κατῆντησαν. Καὶ διατί; Διότι εἰς τὰ ἐνδόμυχα αὐτῶν εἶχεν ἐνθρονισθῆ ἡ ἐπικατάρατος διχόνοια, ἡ τρομερὰ καὶ ἀγρία ἐκείνη ἐρινός, ἥτις ἀνηλεῶς κατασπαράττει ὀλόκληρα ἔθνη. Τὰ μέλη ὅλων τούτων τῶν κοινωνιῶν εἶχαν διαμερισθῆ ἀπὸ ἰδιαιτέρας ἐχθροπαθείας εἰς φατρίες, κανεὶς δὲν ἐφρόντιζε διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ὅλοι δὲ ἔγχιρον ἐπὶ ταῖς δυστυχίαις τῶν ὁμογενῶν καὶ συμπατριωτῶν των καὶ τοιοῦτοτρόπως καταφανισθέντες ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐξησθένησαν διόλου καὶ ἔγιναν ἔρμαιον τοῦ τυχόντος.

Ἵδριῶται, Σπετζιῶται, Ψαριανοὶ καὶ πάντες οἱ πλοίαρχοι τῆς Ἑλλάδος. Ὁ κίνδυνος εἶναι ἐγγύς, ὁ ἐξολοθρευμὸς σας ἀπαραίτητος, ἂν δὲν προλάβητε

νὰ ἐτοιμασθῆτε. Τὰ πρὸς τὴν πατρίδα ἱερὰ χρέη σας παρακινουῦσι νὰ σᾶς τὸ προειδοποιήσω καὶ νὰ σᾶς προβάλλω τὴν γνώμην μου. Ἀκούσατέ την. Βάλετέ την εἰς πρᾶξιν καὶ σᾶς ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς πολυπαθοῦς πατρίδος μας ὅτι ἡ σωτηρία σας εἶναι βεβαιοτάτη.

Ἄφ' ἧς ὥρας ἀναγνώσετε τὸ παρόν, προσπαθήσατε νὰ ἐφοδιάζητε τὰ καράβιά σας, μικρὰ εἴτε μεγάλα, μὲ ὅσα δύνασθε πολεμικὰ ἐφόδια, ἦγουν μπαρούτι, κανόνια, βόλια κ.τ.λ.

Ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ἂν καὶ ἐπικρατῆ εἰς ὅλα τὰ μέρη εἰρήνη, προσέχετε ὁμῶς νὰ μὴν κάμετε μηδὲ τὰ παραμικρὰ ταξίδια μεμονωμένοι, ἀλλὰ πάντοτε συνενωμένοι, ὅκτῳ ἢ δέκα καράβια μαζί, ὥστε, ἂν ἡ χρεία τὸ κἀλέσῃ, νὰ ἠμπορῆτε νὰ ἀντισταθῆτε εἰς τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ μὴ γίνητε θήραμα εὐάλωτον.

Ἐκαστος πλοίαρχος ἂς νομίζῃ εἰς τὸ ἐξῆς χρέος του ἱερώτατον τὸ νὰ εἶναι πᾶσαν στιγμὴν ἕτοιμος νὰ τρέχῃ εἰς βοήθειαν τῶν κινδυνευόντων ὁμογενῶν του, εἴτε εἰς λιμένας, εἴτε εἰς ἀνοικτὸν πέλαγος, διότι ἀλλέως μέλλει νὰ ἐγκαλῆται ἐνώπιον τοῦ ἱερωτάτου κριτηρίου τῆς ὀλοκληρίας τοῦ ἔθνους ὡς ἄτιμος προδότης τῆς πατρίδος.

Ἐὰν λοιπόν, φίλτατοι ὁμογενεῖς, ἐγκολπωθῆτε τὴν ὁμόνοιαν, ἐὰν θυσιάσητε τὰ μερικὰ συμφέροντά σας καὶ ρίψητε εἰς τελείαν λησμονησίαν πᾶσαν ἐχθροπάθειαν καὶ μνησικακίαν, ἐὰν τέλος πάντων ἀκολουθήσητε τοὺς ἀνωτέρω κανόνας, ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ προστάτου τῆς δικαιοσύνης, θέλετε δυνηθῆ νὰ διαρρήξῃτε μὲ μεγάλην εὐκολίαν τὰ τεχνικῶς ἐξυφασμένα μηχανουργήματα τῶν ἐχθρῶν σας, θέλετε στέψῃ τὰς κεφαλὰς σας μὲ τοὺς ἀμαράντους στεφάνους τῆς εὐκλείας καὶ τὰ ὀνόματά σας θέλουσι ἐγχαράθῃ μὲ χρυσᾶ γράμματα εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας. Ἐὰν δέ τις ἐξ ὑμῶν θελήσῃ νὰ πράξῃ τὸ ἐναντίον, ἐκεῖνος θέλει ἐπισύρει εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ὄλων του τῶν οἰκειῶν τὰς τρομερωτάτας κατάρας τῶν ὁμογενῶν του. Μακαρία, ὦ Ἑλλάς, ἐὰν τὰ πιστὰ σου τέκνα ἀκούσωσι τὴν φωνὴν σου ταύτην.

Τὸ παρόν μου ἐσφραγίσθη καὶ ἐδόθη ἐν Ἰσμαηλίῳ τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1820.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ (Τ.Σ.)

(ἐπὶ τοῦ νότου) : Τῷ κυρίῳ Δημητρίῳ Θέμελι.

12

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Ἄνδρεῖοι ἀρχηγοὶ τῶν ἐλληνικῶν στρατευμάτων !

Ἐγγίζει πλέον ὁ καιρὸς, τὸν ὅποιον τοσοῦτους αἰῶνας ἐπροσμέναμεν ! Ἡ προσκλητικὴ σάλπιγξ τῆς πατρίδος ἐντὸς ὀλίγου μέλλει νὰ ἤχησῃ. Διὰ τοῦτα σὰς στέλλω τὸν ἀνδρεῖον καὶ γενναῖον Περραιβόν, τὸν παλαιὸν συνασπιστὴν σας, μὲ τὸν ὅποιον πολλὰκις συνηγωνίσθητε κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ ἐμοιράσατε εὐτυχίας καὶ ταλαιπωρίας. Αὐτὸς θέλει σὰς ἐξηγήσει τοὺς σκοποὺς μου καὶ σὰς δώσει τὰς διαταγὰς μου. Ἀκούσατε λοιπὸν τοὺς λόγους του. Ἀκολουθήσατε τὰς συμβουλὰς του. Καὶ δείξατε εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι τῷ ὄντι εἰσθε ἀπόγονοι τῶν λαμπρῶν ἡρώων τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ ὅτι καταφρονεῖτε καὶ σεῖς τὸν θάνατον ὡς καὶ ἐκεῖνοι ! Ἡ δὲ εὐγνώμων πατρίς θέλει ἀνταμείψει τὰς ἀνδραγαθίας σας μὲ τὰς πλουσίας τῆς δωρεάς, δόξαν, εὐγένειαν, τιμὰς καὶ ἀξιώματα.

Ἰσμαήλ, τὴν 7ην Ὀκτωβρίου 1820

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΦΙΛΑΝΤΗΣ (Τ.Σ.)

13

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ

Πανιερώτατοι καὶ σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, εὐγενέστατοι Ἀρχόντες καὶ Προεστώτες καὶ πάντες οἱ προὔχοντες τοῦ Γένους, οἱ ἀπανταχοῦ εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους διατρίβοντες. Ἄνδρες φίλοπάτριδες.

Εἰς τὰς παρούσας κρίσιμους περιστάσεις, ὅτε τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἀπανταχῶν ἀγωνίζονται ν' ἀποκτήσωσι τὰ ἐθνικὰ αὐτῶν δικαιώματα καὶ νὰ περιορίσωσι τὴν δύναμιν τῶν τυράννων, ἤρχισε νὰ ἀνατέλλῃ καὶ τὸ λαμπρότατον ἄστρον τῆς εὐδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ταχεῖα καὶ εὐτυχὴς διάδοσις τῶν φώτων εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τοῦ Γένους μας διέλυσε τὸ σκοτεινὸν νέφος, τὸ ὅποιον μέχρι τοῦδε κατεσκότιζε τὰ πνεύματα τῶν ὁμογενῶν μας. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνεφώθησαν καὶ τώρα πλέον παρασταίνεται ἐμπροσθεν αὐτῶν ἡ δουλεῖα μὲ τὰ μυσαρώτατα καὶ αἰσχίστα χρώματα. Τώρα ὅλοι κοινῶς, μικροὶ καὶ μεγάλοι, συναισθάνονται τὴν βαρεῖαν ἀτιμίαν τοῦ νὰ ὑποφέρωσιν εἰς τὸ ἐξῆς τὸν καταδυναστεύοντα ζυγὸν τῆς τυραννίας. Τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα αἰσθήματα, τὰ ὅποια πάλαι ποτὲ ἀνύψωναν τοὺς προπάτοράς μας ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη καὶ τοὺς ἀπεκατέστησαν ἡρώας, ἐμφωλεύουσι σήμερον καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὁμογε-

νῶν μας. Ὅλων αἱ καρδία καταφλέγονται ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἱερὸν ἔρωτα. Αὐτὴν τὴν ἱερὰν πατρίδα ἔχουσι κέντρον τῶν πράξεών των, αὐτὴν ὀδηγῶν εἰς ὅλα των τὰ ἐπιχειρήματα καὶ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς ἀπαρνοῦνται πᾶσαν μερικὴν εὐτυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν, καταφρονοῦσι τοὺς μεγαλωτάτους κινδύνους καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ θυσιασθῶσι.

Τὸν μεγάλον τοῦτον καὶ εὐγενῆ ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος βλέποντες ἄνδρες φιλοπάτριδες καὶ τὰ μέγιστα δυνάμενοι, ὅχι μόνον μεταξὺ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς Εὐρώπης ἔθνῶν, ὡς καλοὶ προπονηταὶ τῆς εὐδαιμονίας μας ἀπεφάσισαν νὰ τὸν διευθύνωσιν εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον καὶ νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν ὡς ὄργανον τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν καὶ κοινῆς εὐδαιμονίας, καὶ πρὸς τοῦτο τὸ τέλος ἔδωσαν παντοῦ τὰς ἀναγκαίας καὶ προσηκούσας διαταγὰς. Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἡ ἀ(κά)θεκτος ὀρμὴ, ὅταν δὲν ὀδηγῆται ἀπὸ τὴν φρόνησιν ἐμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ μᾶλλον βλάβην παρά ὠφέλειαν, διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα κ' ἐγώ, ὡς πληρεξούσιος ὅλων τούτων τῶν ἐπιχειρημάτων, νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὰς ὑμετέρας χεῖρας τοὺς οὐκασ τῶν κινήματων αὐτοῦ, εὐελπὶς ὢν, ὅτι καθὼς μέχρι τοῦδε διὰ τῆς φιλογενείας σας καὶ τῆς πατρικῆς στοργῆς καὶ κηδεμονίας ἐδυνήθητε ν' ἀποκτήσητε ἀγάπην καὶ κοινὴν ὑπόληψιν, θέλετε καὶ τώρα μεταχειρισθῆ ἕλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους, διὰ νὰ ὀδηγήσητε φρονίμως τὸν διακαῆ ζῆλον τοῦ ποιμνίου σας καὶ νὰ διοικήσητε καλῶς τὰ κινήματά των. Στέλλω δὲ πρὸς ὑμᾶς τὸν παρουσιαζόμενον κύριον Δημήτριον Θέμελιν, ἄνδρα φιλογενέστατον, ἐνάρετον καὶ διὰ τὸν μεγάλον του πατριωτισμὸν γνωστὸν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἀνωτέρους ἄλλους, ὅστις εἶναι προσταγμένος νὰ σᾶς εἴπῃ τοὺς σκοποὺς μου καὶ νὰ ὀδηγήσῃ ἕκαστον εἰς ὅσα παρ' αὐτοῦ ζητεῖ σήμερον ἡ Πατρίς. Ἐχετε λοιπόν, φίλοι ὁμογενεῖς, εἰς αὐτὸν πεποίθησιν. Ἀκούσατε τοὺς λόγους του καὶ βάλετε τὰς ὀδηγίας του εἰς πρᾶξιν, διότι ἐξ αὐτῶν κρέμεται καὶ ἡ κοινὴ τοῦ Γένους ἡμῶν εὐδαιμονία καὶ ἐνὸς ἐκάστου ἡ μερικὴ εὐτυχία. Ἄς μὴ δειλιάσῃ τις ἀπὸ τὰ προβλήματα του. Ἐξεύρω, ὅτι εἰς ὅλων τὰς καρδίας εἶναι ριζωμένη ἡ ματαία ἐκείνη πρόληψις, ὅτι ποτὲ μόνοι μας δὲν ἐμποροῦμεν νὰ ἐλευθερωθῶμεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσμένωμεν ἀπὸ ξένους τὴν σωτηρίαν μας. Ἐκαστος νουνεχῆς ἐμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ πόσον ψευδὴς εἶναι ἡ πρόληψις αὕτη, ἀρκεῖ μόνον νὰ βαθύνη εἰς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος μας. Ρίψατε τὰ βλέμματά σας εἰς τὰς θαλάσσας καὶ θέλετε τὰς ἰδεῖ κατασκαπασμένας ἀπὸ θαλασσοπόρους ὁμογενεῖς, ἐτοιμοὺς νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα τῶν ἡρώων τῆς Σαλαμῖνος. Κοιτάξατε καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἀπανταχοῦ βλέπετε Λεωνίδας ὀδηγοῦντας φιλοπάτριδας Σπαρτιάτας. Κοιτάξατε τὴν ὁμόνοιαν, ἥτις συνδέει τῶν ἡρώων τούτων τὰς ψυχὰς. Κοιτάξατε τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον αὐτῶν. Παραβάλετε τὰς ἐξαισίους καὶ μεγάλας ταύτας ἀρετάς μὲ τὴν χυνυτότητα, ἀδυναμίαν καὶ ἐσωτερικὴν ταραχὴν τοῦ ἐχθροῦ μας καὶ τότε ἂν ἐμπορῆτε εἶπατε, ὅτι ἀπὸ ἄλλους πρέπει νὰ προσμένωμεν τὴν σωτηρίαν μας. Ναί, ἀδελφοὶ ὁμογενεῖς. Ἐχετε πάντοτε πρὸ ὀφθαλ-

μῶν, ὅτι ποτὲ ξένος δὲν βοηθεῖ ξένον χωρὶς μεγαλώτατα κέρδη. Τὸ αἷμα, τὸ ὅποιον θέλουσι χύσει οἱ ξένοι δι' ἡμᾶς, θέλομεν τὸ πληρώσει ἀκριβότατα καὶ οὐκ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅταν συστηματικὴ δεσποτεία ἐθροισθῇ εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς. Ὅταν ὁμως μόνου μας ἀποσείσωμεν τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας, τότε τῆς Εὐρώπης ἡ πολιτικὴ θέλει βιάσει ὅλας τὰς ἰσχυράς δυνάμεις νὰ κλείσωσι μετ' ἡμᾶς συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας ἀδιαλύτους. Χαίρετε.

Ἰσμαήλ τὴν 8ην Ὀκτωβρίου 1820

Τὸ παρὸν μου ἐσφραγίσθη καὶ ἐδόθη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΦΑΝΤΗΣ (Τ.Σ.)

14

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ (ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ)

Φίλατοι ὁμογενεῖς Γραικοί, χαίρετε!

Ἰδοῦ, ὦ φίλοι, ἰδοῦ τέλος πάντων ἐφθασεν ἡ ἐπιπόθητος ἐκείνη στιγμή, ἡ μακαρία ἐκείνη ὥρα, τὴν ὅποιαν ματαίως οἱ προπάτορές μας ἐπεθύμησαν. Ἰδοῦ, ἐφθασε τέλος πάντων, λέγω, ὁ καιρὸς, ὅτε θὰ ἐκδυθῶμεν τὸν ἐπονεϊδιστον χιτῶνα τῆς δουλείας καὶ θὰ μετενδυθῶμεν, ὡς οἱ μακάριοι προπάτορές μας, τὴν λαμπρὰν στολὴν τῆς ἐλευθερίας. Χαίρετε λοιπὸν . . . ἀλλὰ . . . τί λέγω . . . ὄχι, ὦ φίλοι, ὄχι, δὲν πρέπει νὰ ψάλλωμεν τὰ νικητήρια πρὸ τῆς νίκης. Ὁ πρὸς πάντας τὴν εἰρήνην παραγγέλλων Ἰησοῦς διὰ τὰς περιστάσεις εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του : ὅποιος δὲν ἔχει μάχιραν, ἄς πωλήσῃ τὸ φόρεμά του καὶ ἄς ἀγοράσῃ. Τὰ αὐτὰ ταῦτα φωνάζει ὀδυνηρῶς καὶ πρὸς ἡμᾶς ἄπαντας ἡ παναθλία ἡμῶν μήτηρ, ἡ ποτὲ μὲν λαμπρὰ καὶ περιώνυμος, τώρα δὲ ἄδοξος καὶ ἀκλεῆς Ἑλλάς. Ὅλοι λοιπὸν ἄς ὑπακούσωμεν εὐπειθῶς εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῆς φωνήν. Ὅλοι ἄς ἀρπάσωμεν τὰ ὄπλα κατὰ τῶν αἰμοβόρων τυράνων καὶ καταδικωτῶν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως· «μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος» εἶναι μεγίστη ἐντολὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅποιος λοιπὸν εἶναι εὐσεβὴς χριστιανός, ὅποιος εἶναι γνήσιον τέκνον τῆς Ἑλλάδος, εἰς οὐτινος τὰς φλέβας κυκλοφορεῖ ἑλληνικὸν αἷμα καὶ δὲν ἐλησμόνησε ὅτι εἶναι ἀπόγονος τῶν Θρασυβούλων, τῶν Τιμολεόντων καὶ ἄλλων μυρίων ἀθανάτων ἀνδρῶν, οὗτος δὲν θὰ καταδεχθῇ, ὡς οὐτιδανὸν ἀνδράποδον, βλέπων τὴν Ἑλλάδα ἀναξιοπαθοῦσαν, νὰ ἀδιαφορήσῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἀπὸ τὸ στόμα του τὸν ἄρτον θὰ τὸν ἐβγάλλῃ καὶ θὰ τὸν δώσῃ εἰς θεραπείαν τῶν πολυχρονίων καὶ πολυωδύνων τῆς μητρὸς του τραυμάτων καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν ρανίδα τοῦ αἵματός του θὰ προσφέρῃ προθύμως εἰς θυσίαν ἀπαιτουμένην καὶ ἱερὰν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς πατρίδος θυσιαστήριον. Ἄν ὁμως μεταξύ ἡμῶν εὐρεθῇ τις, ὁ ὅποιος

ἔξωθεν μὲν καλλωπίζεται μὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο ὄνομα, τὸ ὅποιον ἡ Ἑλλὰς μᾶς δίδει, ἔνδοθεν δ' ἔχει ψυχὴν φιλόχρυσον ἢ φιλόζωνον μᾶλλον παρά φιλόπατριν, οὗτος ἄς εἶναι μεταξύ ἡμῶν κατάρματος καὶ κανεὶς πλέον ἄς μὴν τὸν νομίζῃ μὴδε ὀνομάζῃ Ἑλληνα, διότι δὲν εἶναι τοιοῦτος, ἀλλὰ μυσσαροῦ τινος Ἀφρικανοῦ ἢ Ἀσιανοῦ ἀνδραποδον, μυσσαρώτατον καὶ ἀνδραποδέστατον γέννημα. Τὸν τοιοῦτον κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς ἄς μὴ συναναστρέφεται, ἄς μὴ τὸν ἀσπάζεται, ἀλλὰ καὶ κανεὶς ἄς μὴ καταδεχθῇ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ ἢ κατατρέξῃ, διότι «καὶ ἂν ἡμεῖς σιωπήσωμεν, οἱ λίθοι κεκράξονται», ἐπειδὴ εἶναι δυνατόν νὰ ὑποφέρωσι μεταξύ των τὰ ἄλλα ἔθνη ἐν τοιοῦτον θεομίσητον βδέλυγμα. Πῶς νὰ μὴ ἀποστρέφονται ὡς ἀποτρόπαιον τὸ ἀγνωμονέστατον τοῦτο ἀνδραποδον; Ποία ἄλλη χώρα δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν τοιοῦτον περισσότερα ἀγαθὰ παρ' ὅσα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἔλαβεν; Αὐτὴ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ζωὴν, τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν, τὴν παιδείαν, πολλὴν ἢ ὀλίγην, ἔδωκε τὰ πάντα, ἢ τοῦλάχιστον τὰ μέσα εἰς ἀπόκτησιν πάντων. Καὶ ἂν εἰς τὴν μεγίστην ταύτην εὐεργέτριάν του ἀχαριστῇ, εἰς ποίαν ἄλλην γῆν εἶναι δυνατόν νὰ φανῇ εὐχάριστος; Ἄν τὸ ἔθνος, τοῦ ὁποίου ὡς χθὲς ἔλεγε, ὅτι εἶναι μέλος, δὲν τὸ ἀγαπᾷ, ποῦν ἄλλο ἢμπορεῖ νὰ ἀγαπήσῃ; Ὁ τοιοῦτος εἶναι ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ, εἶναι περιττὸν βάρος τῆς γῆς, εἶναι ἀποβλητέος ἀπὸ πᾶν ἔθνος καὶ λοιπὸν ἄς τὸν ἀφήσωμεν. Σεῖς δέ, ὦ φίλοι ὁμογενεῖς, γνήσια τέκνα τῆς Ἑλλάδος, μὴ λησμονήσητε ὅτι «οὐδὲν γλύκιον τῆς πατρίδος», μὴ λησμονήσητε ὅτι

« . . . . μόχθων

δ' οὐκ ἄλλος ὑπερθεν

ἢ γὰς πατρίας στέρεσθαι».

Μὴ λησμονήσητε τὸν εἰπόντα :

«καὶ μεῖζον ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω».

Ἄλλ' ὡς ὁ ποιητῆς εἶπεν : «Εἶς οἰωνὸς ἄριστος, μάχεσθαι περὶ πάτρας», οὕτω καὶ σεῖς λέγετε : τότε τρέχομεν κατόπιον τῆς ἀληθινῆς δόξης, ὅταν τρέχωμεν ὡς λέοντες κατὰ τῶν τυράννων τῆς πατρίδος· τότε ἔχομεν πλοῦτον ἀναφαίρετον, ὅταν ἀφειδῶς καὶ προθύμως τὸν δαπανῶμεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· τότε εἴμεθα εὐδαίμονες, ὅταν διακινδυνεύωμεν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς μητρὸς μας· τότε ἔχομεν ζωὴν αἰωνίαν, ὅταν τὴν χάσωμεν ὑπὲρ τοῦ Γένους. Τοιαῦτα δὲ λέγοντες καὶ πράττοντες, εἶναι ἐλπίς βεβαία, ὅτι διὰ χειρὸς τοῦ Ὑψίστου καὶ διὰ τῆς προστασίας τῶν προστατῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως θὰ ἐπιτύχητε τὸν ἐφετώτατον καὶ δικαιοτάτον σκοπὸν σας καὶ θὰ γίνητε τῶ ὄντι εὐδαίμονες, ὡς ἐκπληρώσαντες τὰ ἰερώτατα χρέη, ἐπειδὴ, ἕως πότε θὰ ὑποφέρητε βλέποντες τοὺς ναοὺς Κυρίου βεβηλωμένους ἀπὸ Ἀγαρηνοὺς; Ἐως πότε τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος νὰ μαινεται ἀπὸ τοὺς μιαιφόνους πόδας τῶν τυράννων τῆς; Ἐως πότε Σεχ.-Ἰσλάμη ἀντὶ Χρυσσοτόμου; Ἐως πότε Σουλ-

τάνος ἀντί Κωνσταντίνου ; "Ἐως πότε ἡ ψυχώλεθρος ἀγνοία τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς ἔθνος, διὰ τῆς γλώσσης τοῦ ὁποῦ ἐκηρύχθη εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ; "Ἐως πότε ἡ ἐπονείδιστος αὐτῆ ἀπαιδευσία εἰς ἔθνος, τοῦ ὁποῦ οἱ προπάτορες ἐσόφισαν πᾶσαν τὴν Γῆν ; "Ἐως πότε ; . . . φεῦ ! . . . ἔως πότε δοῦλοι, ἡμεῖς τῶν ὁποῦ οἱ προπάτορες ἐπολέμησαν πολλάκις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἄλλων ; "Ἐως πότε διεσπαρμένοι καὶ περιυβρισμένοι πανταχοῦ ; "Ἐως πότε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ δείξωμεν ἐμπράκτως τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς περίθαλψιν τῶν φιλελλήνων ἐθνῶν ; "Ἐως πότε ; . . . Ἄλλὰ φεῦ ! . . . Τὸ πέλαιος τῶν κακῶν μας εἶναι ἀνεξάντλητον καὶ ἀπερίγραπτον καὶ μύριοι θάνατοι προτιμότεροι ἀπὸ τοιαύτην ζωὴν. Καὶ ὅμως ἐὰν σεῖς, ὦ ἀδελφοί, ἀμελήσητε σωτηρίας τὸν καιρὸν καὶ δὲν ὀρμήσητε με ἐνθουσιασμόν κατὰ τῶν τυράννων μας, πρέπει τὰ κακά μας νὰ γίνωσι πολὺ χειρότερα παρὰ τὰ προλαβόντα. Πρέπει νὰ μᾶς καλύψῃ ἀσυγκρίτως δεινότερα καταισχύνη καὶ νὰ ἐκλείψῃ πλέον τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Πρέπει . . . φεῦ . . . πρέπει . . . Θάρρει, ὀλιγόπιστε, ὅλα θὰ γίνωσι καλά, διότι ἡ χεὶρ μου εἶναι μαζί σας. Σεῖς δὲ ψάλλετε πάντοτε : "Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, γινῶτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε".

Θεὲ ! Πόθεν αὕτη ἡ φωνή ; . . . ἡμαρτον Κύριε, συγχώρησον τὴν ὀλιγοπιστίαν μου. Σὺ λοιπόν, Σὺ ὁ μεγαλοεργὸς καὶ παντοδύναμος ἐμπνευσον εἰς τὰς καρδίας ὄλων μου τῶν ὁμογενῶν τὸ θεῖον πνεῦμα τῆς ἁμοιότητος ; φώτισον τὸν νοῦν των, διὰ νὰ γνωρίσωσιν ὅλοι τὰ ἱερά χρέη των καὶ ἐνίσχυσον αὐτοὺς διὰ νὰ τὰ ἐκπληρώσωσι.

ΛΑΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΦΗΑΝΤΗΣ

15

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΛΔΑΥΟΥΣ (ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΡΜΗΣΙΣ)

Προκήρυξις πρὸς τὸ ἔθνος τῆς Μολδαυίας

Κάτοικοι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας Μολδαυίας, σᾶς γνωστοποιῶ, ὅτι θεία συνάρσει ἅπασα ἡ Γραικία ὕψωσεν ἀπὸ τὴν σήμερον τὰς σημαίας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ ζυγοῦ τῆς τυραννίας, ζητοῦσα τὴν ἐλευθερίαν της. Ἐγὼ με ὄλους τοὺς συμπατριώτας μου πηγαίνω ἐκεῖ, ὅπου με καλοῦσιν αἱ σάλπιγγες τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πατρίδος μου. Ὅθεν σᾶς πιστοποιῶ καὶ σᾶς ἐγγυοῦμαι, τόσον ἀπὸ μέρους μου, ὅσον καὶ ἀπὸ μέρους ὄλων τῶν συμπατριωτῶν μου τῶν ὑπαρχόντων ἐνταῦθα, καὶ τοὺς ὁποῦ εἶχω τὴν τιμὴν νὰ διοικῶ, ὅτι θέλετε ἔχειν πᾶσαν ἄνεσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὰ ὑποκειμένα σας καὶ διὰ τὰ ὑπάρχοντά σας. Διὰ τοῦτο ἕκαστος νὰ θεωρῇ με τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν, εἰς ἣν εὐρίσκεισθε, τὰ χρέη του καὶ τὰς ὑποθέσεις του, καὶ μηδαμῶς μὴ συγχισθῆτε διὰ τὰ κινήματά μου, διότι ἡ ἐξουσία καὶ ἡ διοίκησις αὐτοῦ τοῦ Πριγκηπάτου

μένει καὶ ἤδη ὑποτελοῦσα διὰ τῶν αὐτῶν νόμων νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποθέσεις τῆς. Ἐν ἀληθείᾳ, σᾶς λέγω, ὡ κάτοικοι Μολδαυίας, ὅτι ἡ οὐράνιος πρόνοια σᾶς ἐχάρισε τὸν Αὐθέντην, ὅστις σήμερον διοικεῖ, τὸν Μιχαὴλ Βοεβόδα Σοῦτσον, ἕνα προστάτην μετ' ἐπιμελείας τῶν δικαιωμάτων τῆς πατρίδος σας, ἕνα πατέρα καὶ καλοθελητὴν σας. Γνωρίσατε λοιπόν, ὅτι ἡ Ὑψηλότης του εἶναι τοιοῦτος, οἷον τὸν ὀνομάζω, καὶ ἐνωθῆτε μετ' αὐτοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας. Ἐὰν ὁμως, ἐκ περιστάσεως, τινὲς ἀπηλπισμένοι Τοῦρκοι ἤθελαν ἔλθει εἰς τὸ ἔδαφός σας, μὴ φοβηθῆτε διόλου, διότι ἰσχυρὰ δύνάμεις εὐρίσκεται ἐτοιμῆ, διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὴν τόλμην των.

Ἐξεδόθη εἰς τὴν πόλιν Ἰασιίου σήμερον τῇ 23 φεβρουαρίου 1821

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

16

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΚΟΥΣ (ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ)

Ἀδελφοὶ τῆς Ἐταιρείας τῶν Φιλικῶν,

Ἐφθασε τέλος πάντων ἡ ποθεμένη ἐκείνη λαμπρὰ στιγμή. Ἴδου ὁ σκοπὸς τῶν πρὸ χρόνων ἐνεργειῶν μας καὶ ἀγώνων ἐκτυλίσσεται σήμερον. Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία ἦτον ὁ πρῶτος σπόρος τῆς ἐλευθερίας μας. Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία θέλει διαμεῖνει καὶ αἰωνίως τὸ μόνον ἱερὸν σύνθημα τῆς εὐδαιμονίας μας! Σεῖς, φίλοι μου συνεταῖροι, εἰδείξατε τί ὁ καθαρὸς καὶ θερμὸς πατριωτισμὸς δύναται. Ἀπὸ σᾶς ἐλπίζει καὶ μεγαλύτερα εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς τώρα ἡ Ἑλλάς. Καὶ δικαίως· διότι, ἂν διὰ μόνας ἐλπίδας ἐθουσιάζετε τὸ πᾶν, τί δὲν θέλετε πράξει τώρα, ὅτε ὁ φαινὸς ἀστὴρ τῆς ἐλευθερίας ἔλαμψεν; Ἄγετε λοιπόν, ὡ ἀδελφοί, συνδράμετε καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην φορὰν ἕκαστος ὑπὲρ τὴν δυνάμιν του, εἰς ὀπλισμένους ἀνθρώπους, εἰς ὄπλα, χρήματα καὶ ἐνδύματα ἐθνικά, αἱ δὲ μεταγενέστεραι γενεαὶ θέλουσιν εὐλογεῖ τὰ ὀνόματά σας καὶ θέλουσιν σᾶς κηρύττει ὡς τοὺς πρωταίτιους τῆς εὐδαιμονίας των.

Ἰάσιον τὴν 24ην Φεβρουαρίου 1821

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς

17

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΣ ΕΠΙΤΟΠΙΟΥΣ
ΕΝ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

Αἱ πολυχρόνιοι τῆς Ἑλλάδος δυστυχίαι ἐβίασαν πολλοὺς τῶν πιστῶν αὐτῆς υἱῶν, ν' ἀφήσωσι τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο ἔδαφος καὶ νὰ περιπλανῶνται εἰς ξένους τόπους, ζητοῦντες τύχην καλυτέραν. Σεῖς, φίλοι μου συμπατριῶται, ὅσους ἡ τύχη ἔσυρεν εἰς τὰς ἐπαρχίας Μολδαυίας καὶ Βλαχίας, ἐβιάσθητε ἐκ τῶν ἐναντίων περιστάσεων νὰ καταντήσητε, ὥστε νὰ στέκεσθε καὶ ὀπίσω τῶν ὀχημάτων τῶν ἐντοπίων ἀρχόντων. Περιφρόνησις καὶ ὕβρις εἰσέτι ἀνήκουστος εἰς τοὺς κατοικοὺς τῆς Ἑλλάδος γῆς! Ἴδού λοιπὸν σὰς ἀνοίγεται στάδιον λαμπρόν, ὃ ὑπὲρ πατρίδος καὶ πίστεως ἱερὸς ἀγὼν' σπεύσατε νὰ ἀποπλύνητε τὴν ἀκούσιον αὐτὴν ὕβριν, καταγραφόμενοι εἰς τὰς σημαίας τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἡ εὐγνωμονοῦσα πατρίς, συγχωροῦσα γενναίως τὸ πρῶτον σας ἀκούσιον ἀμάρτημα, εἶναι ἐτοιμὴ νὰ ἀνοίξῃ τὰς ἀγκάλας τῆς πρὸς ὑποδεξιῶσίν σας, καὶ νὰ στέψῃ τὰς κεφαλὰς σας μὲ τοὺς πατριωτικοὺς στεφάνους τῆς δόξης. Ὅσοι ὅμως μένωσι κωφοὶ εἰς τὴν ἱερὰν αὐτὴν πρόσκλησιν τῆς πατρίδος καὶ θελήσωσιν αὐτοὶ μόνοι νὰ ἦναι δούλοι τῶν ἀρχόντων τῆς Μολδαυίας καὶ Βλαχίας, καὶ νὰ στέκωνται ὀπίσω τῶν ὀχημάτων αὐτῶν, ἐν ᾧ ἔλοι οἱ λοιποὶ μάχονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἃς ἠξεύρωσιν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἠμποροῦσι νὰ φορῶσιν οὔτε ὄπλα, οὔτε τὸ ἐντιμον τῶν Ἀλβανῶν ἔνδυμα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνδυθῶσι τὸ τῶν ἐντοπίων φόρεμα καὶ νὰ συγκαταταχθῶσιν εἰς τὸ γένος αὐτῶν.

Ἐξεδόθη ἐν τῷ Γενικῷ στρατοπέδῳ εἰς Γαλατὰν τὴν 25 Φεβρουαρίου 1821.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

18

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ
ΤΗΣ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ

Πανιερώτατε ἄγιε Μητροπολίτα Οὐγγροβλαχίας, Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι καὶ εὐγενέστατοι Ἀρχόντες, οἱ προεδρεύοντες ἐν τῷ Διβανίῳ τῆς Βλαχίας.

Ἐλπίζω, ὅτι ἔγιναν γνωστὰ καὶ ὑμῖν ἤδη τὰ περὶ τῆς ἐλευθερίας κινήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ ὅτι εἰς τὰς δύο ταύτας ἐπαρχίας Μολδαυίας καὶ Βλαχίας συναζέται στράτευμα πολυάριθμον Ἑλλήνων πατριωτῶν, νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς πατρίδος τοῦ ἔδαφος καὶ νὰ συναγωνισθῇ μετὰ τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν τοῦ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ἐθνικῶν δικαιοματίων του. Τὸ στράτευμα θεωρεῖ

πάντοτε τοὺς ἐγκατοίκους Μολδαύας καὶ Βλαχίας ὡς ἀδελφούς, καὶ ἐγγυᾶται εἰς αὐτοὺς κατὰ τὰς ἐκδοθείσας προκηρύξεις (τῶν ὁποίων ἀντίτυπά τινα σᾶς περικλείω), προσωπικὴν καὶ κτηματικὴν ἀσφάλειαν καὶ φιλίαν ἐπίμονον. Μάρτυς τῶν λόγων μου εἶναι ἡ εὐταξία, ὑποῦ διετήρησεν εἰς τὴν ἐν Μολδαυᾷ διατριβήν.

Ἀπόρησα λοιπὸν σήμερον μεγάλως, πληροφορηθεὶς τὴν χωρὶς καμμιᾶς αἰτίας φυγὴν τῶν ἐγκατοίκων ἀπὸ τὰς πόλεις Μπουζέου καὶ Ρίμνικου. Συλλογιζόμενος δὲ τὴν ταραχὴν, τὴν ὁποίαν τοῦτο τὸ κίνημα θέλει προξενήσει σχεδὸν εἰς ὅλην τὴν Τσάραν, σπεύδω νὰ διαβεβαιώσω πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀφοβίαν καὶ ἡσυχίαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχητε, καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ κοινολογήσῃτε εἰς τοὺς ἐμπόρους τὸ ἀνύποπτον εἰς τὰ ἀνταλλάγματα των, καὶ τὴν ἀταραξίαν εἰς ὅλους τοὺς ἐγκατοίκους τῆς πατρίδος σας. Ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι ἡ ὑπερασπιζομένη τὰς δύο ταύτας ἐπαρχίας κραταιὰ Δύναμις δὲν θέλει συγχωρῆσαι κατ' οὐδένα λόγον εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἡ παραμικροτέρα εἰσβολὴ τῶν βαρβάρων· καθὼς καὶ ὁ ἐξοχώτατος Ἀρχιστράτηγος Κόμης Βιτγενστεῖν ἔλαβε προσταγὰς ἀμέσως εἰς τὸ νὰ καταβιάσῃ τὰ ἐν Βαρσοβίᾳ εὐρισκόμενα ρωσικὰ στρατεύματα εἰς τὰ σύνορα, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὡς καλοὶ λοιπὸν πατριῶται καὶ ἐκλεγμένοι διευθύνται τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος σας, δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι θέλετε σπεύσει νὰ καθησυχάσῃτε τὸν λαὸν καὶ νὰ βάλητε ὄρια εἰς τὰ τοιαῦτα ἄτοπα κινήματα, τὰ ὁποῖα συνεπιφέρουσι δυστυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Διαδώσατε τὰς προκηρύξεις μου εἰς τὸ ἔθνος σας· βεβαιώσατε ἐκ μέρους μου τοὺς συμπατριώτας σας, ὅτι δὲν ἔχουσι τὸν παραμικρὸν φόβον, καὶ ἃς καθησυχάσωσιν εἰς τὰς ἐστίαις των. Ὁ ἐρχομὸς μου θέλει σᾶς πληροφορήσει περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα μέλλουν νὰ περάσωσι διὰ Βλαχίαν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ προετοιμασθῶσι καθ' ὅλους τοὺς δρόμους πολλαὶ ζωοτροφίαι καὶ τὰ ἀναγκαῖα καταλύματα διὰ τοὺς στρατιώτας· διότι, ἐκτὸς τῶν ἀπὸ διάφορα μέρη συρρέόντων μικρῶν σωμάτων, θέλω περάσει καὶ ἐγὼ ἐντὸς ὀλίγου μὲ τὸ Γενικὸν Ἑλληνικὸν στρατόπεδον.

Εὐχόμενος δὲ ὑμῶν ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν μένω.

Τῆ 5 μαρτίου 1821 ἐν τῷ Γενικῷ Στρατοπέδῳ Ρώμανο.

Κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ πρόθυμος ἀδελφός
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

19

Η ΕΙΣ ΔΥΤΙΚΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ἩΠΙΤΟΥ

Φίλτατε Ἰατρὲ ἀδελφὲ Ἡπίτα !

Ὁ Ἀρχιστράτηγος Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ἐγὼ καὶ οἱ λοιποὶ ἀδελφοί μου, γνωρίζοντες πραγματικῶς τὰ προτερήματά σου καὶ τὸν διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἑλλάδος θερμὸν σου ζῆλον, σὲ ἐκλέξαμεν καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις τῆς Γερμανίας καὶ Γαλλίας, νὰ κοινοποιήσῃς, εἰς ὅσους φιλανθρώπους καὶ φιλέλληνας ἀπαντήσῃς, τὸν κατὰ τῆς ἀνομίας καὶ κατὰ τῆς ἀπαιδευσίας ἐξοπλισμὸν μας καὶ τὰς προόδους τοῦ Φοίνικος τῆς Ἑλλάδος, νὰ καταπέσῃς καὶ νὰ μᾶς στείλῃς σοφοῦς συναντιλήπτορας τῶν ἐπιχειρημάτων μας, πασχίζων νὰ κερδίσῃς πολλοὺς τῶν ὅσοι μὲ λόγον ἢ μὲ ἔργον ἠμποροῦν νὰ ὠφελήσουν τοὺς Ἕλληνας. Εἰδικώτερον περὶ τούτων ἀπάντων καὶ ὁ Ἀρχιστράτηγος θέλει σὲ γράψῃ, ὅστις θέλει σ' ἐμβάσῃ ἐν καιρῷ καὶ τὰ διὰ τὴν ἀποστολὴν σου ἀναγκαῖα χρήματα. Ὑγίαινε, φίλτατε, καὶ καλὴν ἐντάμωσιν εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων μας !

Ἐν Ὀδησσῷ τὴν 1 ἀπριλίου 1821

ὅλος πρόθυμος ἀδελφὸς
Ἐπίτροπος τοῦ Ἀρχιστρατήγου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ὙΨΗΛΑΝΤΗΣ

20

Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ὙΨΗΛΑΝΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΑΣ

Φιλέλληνες Γερμανοὶ καὶ Γάλλοι !

Γραικικαὶ φάλαγγες ἐσχηματίσθησαν· νέος Ἱερὸς Λόγος διοργανίσθη· ὁ Φοίνιξ τῆς Ἑλλάδος προχωρεῖ εἰς τὴν Θράκην, εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς τὴν Ἡπειρον καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οἱ ἐκνευρισμένοι τύρανοί μας μῆτε εἰς χεῖρας νὰ ἔλθουν μὲ ἡμᾶς τολμοῦν· ὅλοι πιστεύουν ἀδιστάκτως, ὅτι ἤγγικεν ἡ τελευταία ὥρα αὐτῶν. Χαίρετε λοιπὸν καὶ συγχαίρετέ μας ! Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν καὶ εἰς τὸν κατὰ τῶν βαρβάρων ἀγῶνά μας σᾶς ἐξορκίζομεν εἰς τὴν στάκτην τῶν κλασικῶν προγόνων μας, τοὺς ὁποίους τόσον θαυμάζετε, νὰ μὴ ᾔσθε ἀδιάφοροι θεαταί, ἀμὴ συναγωνίσθητε μαζὴ μας, ἄλλος διδάσκων, ἄλλος κηρύττων εἰς τὰ σοφὰ ἔθνη τῆς γῆς τὰ μεγάλα δικαιώματά μας, καὶ τὸ πόσον θέλει προχωρήσει ἡ τελειοποίησις τῆς ἀνθρωπότητος, ἂν καθαρῶς καὶ ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τὴν φρικτὴν πκνώλην, καὶ ἄλλος παρασταίνων μὲ

ζωηρά χρώματα, πόσον μέγαλον εἶναι τὸ συμφέρον τῶν Εὐρωπαϊῶν νὰ ἔχουν γείτονας εὐνομούμενους Ἑλληνας ἀντὶ ἀγρίων βαρβάρων. Διὰ ταύτην τὴν χάριν ἢ ἐλευθερωθεῖσα Ἑλλάς θέλει σᾶς πολιτογράψειν καὶ θέλει καταγράψειν τὰ ὀνόματά σας εἰς τὸν κατάλογον τῶν εὐεργετῶν της.

Ἐν Ὁδησσῷ τῇ 1 ἀπριλίου 1821

ὁ πατριώτης
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

21

Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΕΛΛΗΝΑΣ

Φίλοι ὁμογενεῖς, οἱ εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην διατρίβοντες !
(Τ.Σ.)

Αἱ ἐθνικαὶ μας φάλαγγες ἐσχηματίσθησαν· ὁ Φοῖνιξ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ Σημεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου νικοῦν οἱ Χριστιανοί, προχωρεῖ εἰς τὴν Θράκην καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Οἱ ἐκνευρισμένοι ἐχθροὶ μας μήτε εἰς χεῖρας νὰ ἔλθουν τολμοῦν, ἀλλ' ὠχυρωμένοι μᾶς προσμένουν ὠχροὶ εἰς τὰ κάστρα καὶ εἰς τὰς πόλεις. Ὅλοι πιστεύουν ἀδιστακτικῶς, ὅτι ἤγγικεν ἡ τελευταία των ὥρα. Μὴν ἀμφιβάλλοντες λοιπὸν εἰς τὴν ἀπὸ τὸν βαρβαρικὸν ζυγὸν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἀναλάβετε τὰς πανοπλίας σας, καὶ τρέξατε, ὅπου ὁ ἰατρὸς Ἡπίτης θέλει σᾶς ὀδηγήσει. Ὅσοι ἀπὸ σᾶς δὲν ἠμποροῦν μὲ τοὺς βραχίονάς των νὰ ἐκδικηθοῦν καὶ νὰ βοηθήσουν τὴν πατρίδα, συνεισφέρατε εἰς τοῦτο μὲ ἄρματα, μὲ χρήματα, ἢ μ' ὅ,τι ἄλλο δύνασθε, μιμούμενοι τοὺς εἰς Ρωσίαν καὶ Βλαχομπαγδανίαν ὁμογενεῖς σας !

Ἐν Ὁδησσῷ τὴν 1 ἀπριλίου 1821

ὁ ἀδελφὸς καὶ πατριώτης
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

(22 - 28)

ΑΝΑΘΕΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ
 ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

Ἐθὺς ὡς ἐγνώσθη ἡ εἰσβολὴ τοῦ Ἑλ. Ὑψηλάντου εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν καὶ ἡ ἐκείθεν ὑπ' αὐτοῦ κήρυξις γενικῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων, ἤρχισαν αἱ συλλήψεις καὶ αἱ ὁμαδικαὶ σφαγαὶ τῶν ἀπὸ τὴν Τουρκίαν Ἑλλήνων. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἐξηγρωμένος ὄχλος προέβαιεν ἀνεμπόδιστος εἰς διαρπαγὰς καὶ κατακρεουργήσεις τῶν Ἑλλήνων, συνεζητεῖτο δὲ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου σχέδιον γενικῆς ἐξοντώσεως τῶν ραγιάδων. Εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο ἀντίδρασεν ὁ Σείχουλισλάμης, ὑποστηρίξας ὅτι ἡ ἀνευ ἀποδεδειγμένης ἐροχῆς εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα ἐξόντωσις ὅλων ἐν γένει τῶν ραγιάδων ἀντέκειτο πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κοραίου. Πρὸς τὴν γνώμην αὐτὴν ἐτάχθη καὶ ὁ καθαιρεθεὶς ὀλίγον ἀργότερον διὰ τὸν λόγον αὐτὸν Μέγας Βεζύρης Μπελερλί Ἑλῆ.

Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε', χωρὶς νὰ δεχθῆ μῆσιν, ἦτο πάντως ἐν πλήρει γνώσει τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, τῆς ὁποίας ἐμμέσως καὶ ἐντέχνως ἐνίσχυε τὸ ἔργον, ἰδίως διὰ συστατικῶν συνοδικῶν γραμμῶν, τὰ ὅποια ἐνεχείριζεν εἰς ἀποστόλους αὐτῆς (Περαϊβόν, Παπαφλέσσαν, Δ. Θέμελην κ.ἄ.) μεταβαίνοντας εἰς Πελοπόννησον, νήσους καὶ ἀλλαχοῦ, δῆθεν μὲν πρὸς ἴδουσιν σχολεῖων καὶ ἐνίσχυσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως, πράγματι δὲ πρὸς ὀργάνωσιν τῆς ἐπαναστατικῆς κινήσεως. Ὅτε ἤμως, κηρυχθείσης τῆς ἐπαναστάσεως, ἤρχισαν αἱ ὁμαδικαὶ σφαγαί, ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε' κατέβαλε δραματικὰς προσπάθειάς πρὸς ἀποσόβησιν τῆς πλήρους ἐξολοθρευτέσεως τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Τόσον ὁ Σείχουλισλάμης, ὅσον καὶ ὁ Μέγας Βεζύρης προέβαλον ὡς ὄρον τῆς ματαιώσεως γενικῆς ἐξοντώσεως τῶν Ἑλλήνων τὴν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ρητὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὸν ἀφορισμὸν τοῦ Ἑψηλάντου.

Ὁ Γρηγόριος Ε', συναίσθησιν ἔχων τῶν ἱστορικῶν ἐθνῶν του διὰ τὴν ὀλοσχερῆ καταστροφὴν ἢ τὴν διάσωσιν τοῦ Γένους, ἐδέχθη καὶ προέβη εἰς πλήρη ἀποδοκιμασίαν τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀφορισμὸν τοῦ Ἑψηλάντου ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς Συνόδου καὶ καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας, πιθανῶς δὲ καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν ὁρισμένων τμημάτων. Τὰ κείμενα ταῦτα διεσπάρησαν ὑπὸ τῆς Πύλης πρὸς ἀνάγνωσιν εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Ναοὺς, ἐστάλησαν δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας, ὁ ὁποῖος ἀπήτησε καὶ ἐπέτυχε τὴν ὑποχρεωτικὴν (ἐπιβληθεῖσαν ὑπὸ τῆς αὐστριακῆς ἀστυνομίας) δημοσιεύσιν των ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ἐκδιδόμενων ἑλληνικῶν ἐφημερίδων («Λόγιος Ἑρμῆς», «Καλλιόπη» καὶ «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος»), μέσῳ τῶν ὁποίων διεσπάρησαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὰ σοβαρώτερον

ὁμως ἦτο ὅτι ἐκυκλοφόρησαν καὶ ἀνὰ τὴν Βλαχίαν καὶ τὴν Μολδαβίαν, ὅπου ὁ ἀγὼν τοῦ Ὑψηλάντου ἤδη εἰσήρχετο εἰς δραματικὴν φάσιν. Καὶ οἱ μὲν ἐκεῖ Ἕλληνες, γνωρίζοντες καλῶς ὑπὸ ποίας συνθήκας ἐξεβιάσθη ἡ ἐκδοσις τῶν ἀφορισμῶν αὐτῶν, δὲν φαίνεται νὰ ἐπηρεάσθησαν ἐκ τούτων. Ἀλλ' οἱ ἠθαρογενεῖς ὀρθόδοξοι εὗρον πρόσχημα πρὸς ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος καὶ δικαιολογίαν τῆς ἐν συνεχείᾳ δυσμενοῦς των στάσεως.

Περισσότερον καταστρεπτικαὶ ἦσαν αἱ συνέπειαι τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ Ὑψηλάντου καὶ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου Α'. Τὸ κείμενον τῆς ἀποδοκιμασίας, ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀναγγελίας τῆς ἀποτάξεως τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντου ἐκ τῶν τάξεων τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἐπιτιμητικῆς κατ' ἐντολὴν τοῦ Τσάρου ἐπιστολῆς τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν Ὑψηλάντην, διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὴν Μολδοβλαχίαν κατὰ τὴν πλέον κρίσιμον φάσιν τοῦ Ἀγῶνος. Ἀπεκάλυψαν πασιφανῶς τὸ ψεῦδος τῶν ἀπατηλῶν διαβεβαιώσεων τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὅτι ὀπισθεν ταύτης εὐρίσκετο ὁ Τσάρος, ὅτι ἐπέκειτο ἡ ρωσικὴ βοήθεια κλπ. Ἐπροξένησαν ἀνεπανόρθωτον ψυχικὸν τραῦμα εἰς τὸν ἡγήτην ταύτης καὶ γενικῶς συνέτειναν εἰς πλήρη ἀποσύνθεσιν τοῦ ἐκεῖ ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνος. Οἱ Μολδοβλάχοι ἀρχηγοὶ καὶ ἰδίως ὁ Βλαδιμηρέσκου, πεισθέντες πλέον περὶ τῆς ἀπάτης, ἀπεμακρόνησαν ἐκ τοῦ Ὑψηλάντου καὶ ὑπενόησαν ἀπροκαλόπτως τὸν ἐπαναστατικὸν ἀγῶνα, τασσόμενοι παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν εἰσβαλόντων Τούρκων.

Πρέπει πάντως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ κείμενον τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ Τσάρου καὶ ἡ πρὸς τὸν Ὑψηλάντην ἐπιστολὴ τοῦ Καποδίστρια ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ τότε ἀκόμη ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας, δὲν ἐστάλησαν ἀμέσως εἰς Μολδοβλαχίαν. Κατὰ συμβουλήν τοῦ Καποδίστρια, προβαλόντος τὸ ἐπιχείρημα ὅτι πρὶν γνωστοποιηθῶν ἔπρεπε νὰ λάβῃ γνῶσιν ἡ Πόλις, πράγματι δὲ πρὸς καθυστέρησιν, ἐστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς διαβιβάσεώς των εἰς τὰς ἐν ἐπαναστάσει ἡγεμονίας. Ὡς ἐκ τούτου ἐγνώσθησαν εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν περίπου μετὰ δίμηνον, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα δὲ αὐτὸ ὁ Ὑψηλάντης εἶχε μείνει ἀπερίσπαστος πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὰ κείμενα τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ τῆς καθαιρέσεως ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Μεγάλου Βεζύρη Μπεντεολῆ Ἀλῆ Πασᾶ, διότι ἀντέδρασαν εἰς τὰς ὁμαδικὰς σφαγὰς τῶν Ἑλλήνων, τῶν κατὰ τοῦ Ὑψηλάντου ἀφορισμῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ Ὑψηλάντου ὑπὸ τοῦ Τσάρου μετὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Καποδίστρια.

Ἐλάβομεν : τὰ ὑπ' ἀρ. 22, 24, 25, 26, 28 ἐκ τοῦ Ἰ. Φιλίμονος, Δοκ. Ἑλλην. ἔπαν., τ. Β', σ. 306, 309, 324 καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 23, 27 ἐκ τοῦ Σπ. Τρικοῦπη, Ἱστορ. Ἑλλην. ἔπαν., τ. Α', σ. 267 κ.έ.

22

Ο ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΔΗ ΜΠΕΝΤΕΡΛΗ ΩΣ ΜΕΓΑΛΟΥ
ΒΕΖΥΡΟΥ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΗΝΙΞΙΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἄλῃ Πασσᾶ ! Σὲ τὸν ἀξιότιμον Μέγαν Βεζύρην μου τιμῶ διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀσπασμοῦ μου. Σοὶ εἶδοπαῖω δέ, ὅτι ὁ προκατόχος σου Σαῖδ Ἄλῃ Πασσᾶς, στερούμενος τῆς ἀπαιτουμένης δραστηριότητος καὶ κατὰ πολὺ ἀγαπῶν τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὴν πολυτέλειαν, οὐδὲν ἔδειχθη ὁ ἀνὴρ, ἐν ἀπῆλθον αἱ περιστάσεις. Ἦναγκάσθη λοιπόν, ἵνα παύσω αὐτόν, καὶ ὕψωσα εἰς τὸ ἀξιῶμα τοῦ ἀντιπροσώπου μου σέ, ὅστις διεκρίθη μετὰ τῶν Βεζυρῶν μου διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς γενναιότητός σου, καὶ ἐγνωρίσθη διὰ τὴν πίστιν καὶ εὐθύτητά σου· σέ, ὅστις μοὶ ἔδωκας μέχρι τοῦδε δείγματα τῆς φρονήσεώς σου κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν διαφόρων ὑποθέσεων, ἃς σοὶ ἐνεπιστεύθη. Ἐπειδὴ ἡ παρούσα ἐποχὴ πρὸς οὐδεμίαν ἄλλην ὁμοιάζει, πληροφορήσον τοὺς πάντας μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς σε εὐθύτητος, τῆς ὑγιοῦς κρίσεώς σου καὶ τοῦ πρὸς τὴν θρησκείαν ζήλου σου, ὅτι ἀνάγκη ἐπίκειται ἀπόλυτος, ὅπως οἱ πιστοὶ ἅπαντες ἡνωμένοι ᾖσι, κατὰ τὴν ἱεράν ταύτην τοῦ Κοραίου ῥῆσιν : «Καὶ ὁ Θεὸς θεωρεῖ μετ' ἀγαθότητος τοὺς προσφέροντας αὐτῷ τὸ σέβας αὐτῶν ὑπὸ τὸ δένδρον, καὶ ἀξιουμένους οὕτω τῆς θείας εὐνοίας».

«Διάταξον τοὺς προσφιλεῖς μοι Οὐλεμάδας, τοὺς Βεζύρας καὶ ὑπουργοὺς τοῦ βασιλείου μου, καὶ τοὺς διοικητὰς τῶν Γενιτσάρων, ἵνα βασιλεύῃ μετὰ τῶν αὐτῶν ἡ ἐντελεστέρα ὁμόνοια, καὶ οὐδεμία τῶν κλάσεων τούτων μέμφηται καὶ κατηγορῇ τὴν ἄλλην. Οἱ ὑπουργοί, οἱ πρόκριτοι τοῦ βασιλείου, οἱ διοικηταὶ τῶν Γενιτσάρων, ὑπηρεταὶ ἐμοῦ, ὀφείλουσιν, ὅπως ἀποβάλλωσι τὴν νωθρότητα, τὴν περὶ τὴν ἐνδυμασίαν πολυτέλειαν καὶ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, τὸν ἀρμόζοντα μᾶλλον ἐν καιρῷ εἰρήνης· παύσωσι δὲ τὰς ἀνωφελεῖς δαπάνας καὶ παραιτήσωσι τὴν ὀκνηρίαν. Αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ Προφήτου ὠρισμέναι προσευχαὶ γινέσθωσαν ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν προκρίτων τοῦ βασιλείου μου καὶ κοινῇ, αἱ δὲ τῶν τεχνιτῶν καὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἐν ταῖς τεμένεσι καὶ τοῖς λοιποῖς προσευχητηρίοις. Φρόντισον, ὅσον ἐνεστιν, ὅπως ἡ πρωτεύουσα διατελῇ ἐφωδιασμένη διὰ ζωστροφῶν παντὸς εἶδους, καὶ ἐπαγρύπνει ἐκ συμφώνου μετὰ πάντων τῶν καλῶν θέλησιν ἐχόντων προσώπων ὡς καὶ μετὰ τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ κράτους, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν μεθορίων. Γνωστοποιεῖ μοι περὶ παντὸς οὐσιώδους, ἵνα μὴ ἀμελῆται ἢ ἀναβάλληται οὐδεμία ὑπόθεσις. Ὁ Παντοδύναμος εὐλογῆσαι ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ πάντας τοὺς βοηθήσαντας ταῖς προσπαθείαις σοῦ καὶ ὑπακούσαντας τῷ ὑπερτάτῳ τούτῳ ἀξιῶματι : «Ἐσο ὑποτεταγμένος τῷ Θεῷ καὶ εὐπειθὴς τῷ Προφήτῃ». Αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη δοθεῖσα ἡμῖν ἐντολή.

23

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΑΛΙΧ ΠΑΣΑ ΩΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΕΖΥΡΟΥ
ΠΡΟΣ ΕΞΟΝΤΩΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δέξου τοὺς αὐτοκρατορικοὺς χαιρετισμοὺς μου καὶ μάθε, ὅτι ἀφ' ὅτου ἐγίνε φανερά ἡ ἀπροσδόκητος ἀποστασία τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων, ὅλοι οἱ βεζίραι, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ νόμου, ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ σημαντικοὶ τῶν στρατευμάτων μου, γνωρίζοντες ὅτι ὅλοι οἱ Μουσουλμάνοι εἶναι ἀδελφοί, ἠνώθησαν χάριτι Θεοῦ καὶ ἀγρυπνοῦν ἐνοπλοὶ νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς ἀπόσβεσιν τῆς ἀποστασίας παιδεύοντες τοὺς πρωταίτιους τῆς· ἀλλ' ὁ προκατόχος σου Μπεντερλῆ Ἀλήπασας, ὅστις ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς ὑπηρεσίας του μῆτε τῶν νόμων τῆς αὐτοκρατορίας μου, μῆτε τῶν αἰτιῶν τῆς ἀποστασίας γινώσκων, ἠθέλησε νὰ φεῖσθῃ τῆς ζωῆς τῶν Ἑλλήνων, ὧν ἡ προδοσία εἶναι πασίγνωστος, μὴ κατανοήσας τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνακαλυφθείσης ἀποστασίας. Τολμηρὸς ἐδείχθη ἐξ αἰτίας τῆς ἀγνοίας του καὶ ἐπολιτεύθη ὅπως δὲν ἔπρεπε· παραδείγματος χάριν, ἐτόλμησε νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀξιοκαταφρονήτου τούτου ἔθνους, νὰ ψυχράνῃ τὸν ζῆλον τῶν Μουσουλμάνων, νὰ διαλύσῃ τὴν ὑπάρχουσαν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιάν των καὶ νὰ σπεῖρῃ μεταξὺ ὄλων τῶν κλάσεων τὰ ζιζάνια τῆς διαφωνίας. Ἐπειδὴ τοιαύτη διαγωγή ἐδύνατο νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα ἐλεεινά, ἐκρίθη ἀναγκαῖον ὄχι μόνον νὰ μὴ ἀναβληθῇ ἡ πτώσις του, ἀλλὰ καὶ ν' ἀπομακρυνθῇ καὶ μείνῃ ἐκτὸς πάσης ὑπηρεσίας.

Ἐπειδὴ σὺ εἶσαι ἐκ τῶν παλαιότερων ὑπουργῶν μου καὶ γνωρίζεις ἐπίσης καλῶς καὶ τὰς αἰτίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα παντὸς ἔργου, προσδοκῶ παρὰ σοῦ τιμωρίαν καὶ ζῆλον δι' ὃ καὶ σὲ ἀνέδειξα ἀρχιβεζίρην. Φανοῦ λοιπὸν τοιοῦτος ὅποιον σὲ νομίζω· πολιτεῦσου μετὰ τῆς συνήθους σου τιμιότητος καὶ τοῦ ζήλου σου· ἐνώσου μετὰ τῶν βεζιρῶν μου, τῶν ὑπηρετῶν τοῦ νόμου, τῶν ὑπουργῶν τῆς αὐτοκρατορίας μου, καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν στρατευμάτων μου κατὰ τὴν ἐντολήν τοῦ Προφήτου, καὶ πρόσεχε μηδεμίαν ὑπόθεσιν ν' ἀμελῆται, ἀναφέρων πρὸς ἐμὲ ταχέως τὰς κατεπειγούσας· διάταξε δὲ ὅλους τοὺς Μουσουλμάνους ν' ἀπαρνηθῶσι τὴν ἠδυπάθειαν, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἀσωτίαν, μεταβάλλοντες τὴν κατάστασιν τῆς εἰρήνης εἰς κατάστασιν πολέμου καὶ πράττοντες κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Προφήτου.

Φρόντισε νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ διαταττόμενα.

Εἶθε ὁ Παντοδύναμος ν' ἀνταμείψῃ καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὅλους τοὺς μὴ τὴν παροῦσαν ἀποστασίαν ὡς ἀήμαντον ἐκλαμβάνοντας, τοὺς θεωροῦντας τὸ βασιλείον μου ὡς βασιλείον τοῦ Μωάμεθ, τοὺς πεπεισμένους ὅτι τὸ συμφέρον ὄλων τῶν Μουσουλμάνων κρέμαται ἀπὸ τῆς εὐκρινούς ἐνώσεως ὄλων καὶ τοὺς ἐνεργοῦντας ἐκ συμφώνου καὶ σεβομένους τὰς διαταγὰς σου. Αὕτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία μου!

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΑΦΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Γρηγόριος ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
 Νέος Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῆς Πατριάρχης.

Οἱ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ, πατριαρχικῷ, ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ
 θρόνῳ ὑποκείμενοι ἱερώτατοι Μητροπολίται, καὶ ὑπέρτιμοι καὶ θεοφιλέστα-
 τοι Ἀρχιεπίσκοποι τε καὶ Ἐπίσκοποι, ἐν Ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ
 καὶ συλλειτουργοὶ καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγά-
 λης Ἐκκλησίας καὶ ἐκάστης ἐπαρχίας εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι
 ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ
 ὄλου τοῦ Καταστένου καὶ ἀπανταχοῦ καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι
 Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἰη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ
 Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις! Ἡ πρώτη βάσις τῆς
 ἠθικῆς, ὅτι εἶναι ἢ πρὸς τοὺς εὐεργετοῦντας εὐγνωμοσύνη, εἶναι ἡλίου λαμπρό-
 τερον καὶ ὅστις εὐεργετούμενος ἀχαριστεῖ, εἶναι ὁ κάκιστος τῶν ἀνθρώπων.
 Αὐτὴν τὴν κακίαν βλέπομεν πολλαχοῦ στηλιτευομένην καὶ παρὰ τῶν Ἱερῶν
 Γραφῶν καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσυγχώρητον, καθὼς
 ἔχομεν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰούδα. Ὅταν δὲ ἡ ἀχαριστία ἦναι συνωδευμένη
 καὶ μὲ πνεῦμα κακοποιῶν καὶ ἀποστατικῶν ἐναντίον τῆς κοινῆς ἡμῶν εὐεργέ-
 τιδος καὶ τροφοῦ, κραταιᾶς καὶ ἀήττητου βασιλείας, τότε ἐμφαίνει καὶ τρόπον
 ἀντίθεον, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι, φησί, βασιλεία καὶ ἐξουσία, εἰμὴ ὑπὸ «Θεοῦ τετα-
 γμένη» ὅθεν καὶ πᾶς ὁ ἀντιταττόμενος αὐτῇ τῇ Θεῷ ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένη
 κραταιᾶ βασιλεῖα, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκε. Καὶ τὰ δύο ταῦτα οὐσιώδη
 καὶ βάσιμα ἠθικὰ καὶ θρησκευτικὰ χρῆε καταπάτησαν μὲ ἀπαραδειγματίστον
 θρασύτητα καὶ ἀλαζονείαν, ὃ τε προσδιορισθεὶς τῆς Μολδαυίας ἡγεμῶν, ὡς
 μὴ ὤφειλε, Μιχαήλ, καὶ ὁ τοῦ γνωστοῦ ἀγνώμονος καὶ φυγάδος Ὑψηλάντου
 ἀγνώμων υἱὸς Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης. Εἰς ὄλους τοὺς ὁμογενεῖς μας εἶναι
 γνωστὰ τὰ ἄπειρα ἐλέη, ὅσα ἡ ἀέναντος τῆς ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένης κραταιᾶς βασι-
 λείας πηγὴ ἐξέχεεν εἰς τὸν κακόβουλον αὐτὸν Μιχαήλ. Ἀπὸ μικροῦ καὶ εὐτε-
 λοῦς τὸν ἀνύψωσεν εἰς βαθμοὺς καὶ μεγαλεῖα ἀπὸ ἀδόξου καὶ ἀσῆμου τὸν προ-
 ῆγαγεν εἰς δόξας καὶ τιμὰς τὸν ἐπλούτισε, τὸν περιέβαλε, τέλος πάντων τὸν
 ἐτίμησε καὶ μὲ τὸν λαμπρότατον τῆς ἡγεμονείας αὐτῆς θρόνον καὶ τὸν κατέστησε
 ἄρχοντα λαῶν. Αὐτὸς ὁμως φύσει κακόβουλος ὢν, ἐφάνη τέρας ἐμψυχον ἀχα-
 ριστίας, καὶ συνεφώνησε μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, υἱοῦ τοῦ δρα-
 πέτου καὶ φυγάδος ἐκείνου Ὑψηλάντου, ὅστις παραλαβὼν μερικοὺς ὁμοίους
 του βοηθούς, ἐτόλμησε νὰ ἔλθῃ αἴφνης εἰς τὴν Μολδαυίαν, καὶ ἀμφοτέροι ἀπο-
 νενοσημένοι ἐπίσης, ἀλαζόνες καὶ δοξομανεῖς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ματαιόφρονες,
 ἐκήρυξαν τοῦ γένους ἐλευθερίαν, καὶ μὲ τὴν φωνὴν αὐτὴν ἐφείλκυσαν πολλοὺς

τῶν ἐκεῖ κακοήθεις καὶ ἀνοήτους, διασπείραντες καὶ ἀποστόλους εἰς διάφορα μέρη, διὰ τὰ ἐξαπατήσωσι καὶ τὰ ἐφελκύσωσιν εἰς τὸν ἴδιον τῆς ἀπωλείας κρημνὸν καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν ὁμογενῶν μας. Διὰ τὰ δυνηθῶσι δὲ τρόπον τινὰ τὰ ἐνθαρρύνωσι τοὺς ἀκούοντας, μετεχειρίσθησαν καὶ τὸ ὄνομα τῆς ρωσικῆς δυνάμεως, προβαλλόμενοι, ὅτι καὶ αὕτη εἶναι σύμφωνα με τοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰ κινήματά των· πρόβλημα διόλου ψευδὲς καὶ ἀνύπαρκτον, καὶ μόνον τῆς ἰδικῆς των κακοβουλίας καὶ ματαιοφροσύνης γέννημά τε καὶ ἀποκύημα· ἐπειδὴ, ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀδύνατον ἠθικῶς καὶ πολλῆς πρόξενον μαμφῆς εἰς τὴν ρωσικὴν Αὐτοκρατορίαν, καὶ ὁ ἴδιος ἐνταῦθα ἐξοχώτατος Πρέσβυς αὐτῆς ἔδωκεν ἔγγραφον πληροφορίαν, ὅτι οὐδεμίαν ἢ εἶδῃσιν ἢ μετοχὴν ἔχει τὸ ρωσικὸν κράτος εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, καταμεμφόμενον μάλιστα καὶ ἀποτροπιαζόμενον τοῦ πράγματος τὴν βδελυρίαν καὶ προσεπιπλέον ἢ Α.Ε. εἰδοποίησεν ἐξ ἐπαγγέλματος τὰ διατρέχοντα, ὑπομνήσας τὸ βασιλείων κράτος, ὅτι ἀνάγκη πᾶσα τὰ φροντίσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν ἀποσκορακισμὸν καὶ τὴν διάλυσιν τῶν τοιούτων κακῶν. Καὶ τόσον ἐκ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὅποια ἐπιείσθησαν ἀπὸ μέρους τῶν Μουχαφίσιδων τῶν βασιλικῶν Σερχατίων καὶ ἀπὸ ἄλλους πιστοὺς ὁμογενεῖς ἐπαφῆρησιάσθησαν, ἔγεινε γνωστὴ εἰς τὸ πολυχρόνιον Κράτος ἡ ῥίζα καὶ ἡ βᾶσις ὅλου αὐτοῦ τοῦ κακοήθους σχεδίου. Μετὰ ταῦτα ῥαδιουργίας ἐσχημάτισαν τὴν ὀλεθρίαν σκηνὴν οἱ δύο οὗτοι καὶ οἱ τούτων συμπράττοντες φιλελεύθεροι, μᾶλλον δὲ μισελεύθεροι, καὶ ἐπεχείρησαν εἰς ἔργον μιᾶρον, θεοστυγῆς καὶ ἀσύνητον, θέλοντες τὰ διαταράξωσι τὴν ἄνεσιν καὶ ἡσυχίαν τῶν ὁμογενῶν μας πιστῶν ῥαγιαδῶν τῆς κραταιᾶς βασιλείας, τὴν ὅποιαν ἀπολαμβάνουσιν ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ αὐτῆς σκιᾶν μετὰ τόσα ἐλευθερίας προνόμια, ὅσα δὲν ἀπολαμβάνει ἄλλο ἔθνος ὑποτελὲς καὶ ὑποκείμενον, ζῶντες ἀνενόχλητοι μετὰ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των, μετὰ τὰς περιουσίας καὶ καταστάσεις, καὶ μετὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς τιμῆς των, καὶ κατ' ἐξοχὴν μετὰ τὰ προνόμια τῆς θρησκείας, ἣτις διεφυλάχθη καὶ διατηρεῖται ἀσκανδάλιστος μέχρι τῆς σήμερον ἐπὶ ψυχικῇ ἡμῶν σωτηρίᾳ. Ἄντι λοιπὸν φιλελευθέρων ἐφάνησαν μισελεύθεροι, καὶ ἀντὶ φιλογενῶν καὶ φιλοθρησκῶν ἐφάνησαν μισογενεῖς, μισόθρησκοι καὶ ἀντίθεοι, διοργανίζοντες, φεῦ, οἱ ἀσυνείδητοι μετὰ τὰ ἀπνενοημένα κινήματά των τὴν ἀγανάκτησιν τῆς εὐμενοῦς κραταιᾶς βασιλείας ἐναντίον τῶν ὁμογενῶν μας ὑπηκόων της, καὶ σπεύδοντες τὰ ἐπιφέρωσι κοινὸν καὶ γενικὸν τὸν ὀλεθρον ἐναντίον παντὸς τοῦ γένους. Καὶ ἀγαθὰ εἶναι γνωστὸν, ὅτι, ὅσοι εἶναι κατηρτισμένοι τῶν εἰς τὴν εὐσέβειαν, ὅσοι νουνεχεῖς καὶ τίμιοι καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ θεῶν νόμων ἀκριβεῖς φύλακες, δὲν θέλουσι δώσει εὐχόταν εἰς τὰς ψευδολογίας τῶν ἀχρείων ἐκείνων καὶ κακοβούλων, ἐπειδὴ ὅμως εἶν' ἐνδεχόμενον τὰ συνηρπάσθησάν τινες, καὶ παρασυρθῶσι καὶ ἄλλοι, διὰ τοῦτο προκαταλαμβάνοντες ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς, ὑπαγορεύομεν πᾶσιν ὑμῖν τὰ σωτήρια, καὶ γράφοντες μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων συναδελφῶν, τοῦ Μακαριω-

τάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων, τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ περιφανεστάτων προύχοντων τοῦ γένους, τῶν τιμιωτάτων πραγματευτῶν, τῶν ἀφ' ἐκάστου ῥουφετίου προκρίτωτέρων καὶ ὄλων τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ὀρθοδόξων μελῶν ἐκάστης τάξεως καὶ ἐκάστου βαθμοῦ, συμβουλευόμεν καὶ παραινόμεν καὶ ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν πᾶσιν ὑμῖν τοῖς κατὰ τόπον ἀρχιερεῦσι, τοῖς ἡγουμένοις τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, τοῖς ἱερεῦσι τῶν ἐκκλησιῶν, τοῖς πνευματικοῖς πατράσι τῶν ἐνοριῶν, τοῖς προεστῶσι καὶ εὐκαταστάτοις τῶν κωμοπόλεων καὶ χωριῶν, καὶ πᾶσιν ἀπλῶς τοῖς κατὰ τόπον προκρίτοις νὰ διακηρύξετε τὴν ἀπάτην τῶν εἰρημένων κακοποιῶν καὶ κακοβούλων ἀνθρώπων, καὶ νὰ τοὺς ἀποδείξετε καὶ νὰ τοὺς στηλιτεύσετε πανταχοῦ ὡς κοινούς λυμεῶνας καὶ ματαιόφρονas, καὶ νὰ προσέχετε ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὰς ἀπάτας αὐτῶν καὶ ραδιουργίας, γινώσκοντες, ὅτι ἡ μόνη ἀπόδειξις τῆς ἀθωότητός των εἶναι νὰ ἐμφανίσωσιν, ὅσα γράμματα λάβωσι τυχὸν εἰς χεῖρας περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ἢ εἰδήσεις μάθωσι, καὶ νὰ παρῆρσιάσωσιν οἱ μὲν ἐνταῦθα ἐν Βασιλευούσῃ πρὸς ἡμᾶς, οἱ δ' ἐν τοῖς ἔξω μέρεσιν εἰς τοὺς κατὰ τόπον ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς διοριζομένους παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικούς ἐξάρχους, καὶ τοὺς βασιλικούς ἐξουσιαστάς καὶ διοικητάς, δηλοποιούντες καὶ παραδίδοντες καὶ ἐκείνους τοὺς ἀπλουστέρους, ὅσοι ἤθελον φωραθῆ, ὅτι ἐνεργῶν ἀνοικεῖα τοῦ βεαγιαδιακοῦ χαρακτήρος καθότι οἱ τοιοῦτοι διαταράττουσι τὴν γενικὴν ἡσυχίαν, καὶ κατακρημνίζουσι τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἀθῶους ὁμογενεῖς μας εἰς τῆς ἀπωλείας τὸ βάραθρον. Καὶ τόσον ὑμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ μοναστηριακοί, οἱ ἱερωμένοι, καὶ οἱ προεστῶτες, καὶ εὐκατάστατοι καὶ πρόκριτοι ἐκάστου τόπου μὲ τὴν ἀγρυπνον προσοχὴν σας, ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ ἄνθρωποι μὲ τὰς ἐκ μέρους σας ἀδικαίεπτους συμβουλὰς καὶ νοουθεσίας, καὶ κατὰ τὰς πατρικὰς καὶ προνοητικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν ὁδηγίας, καὶ παραινέσεις, νὰ γενῆτε ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι ἐπὶ τοῦ κέντρου τοῦ βεαγιαλικίου, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας σας νὰ διαφυλάττετε τὴν πίστιν καὶ κάθε ὑποταγὴν καὶ εὐπίθειαν εἰς αὐτὴν τὴν θεοθέν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην κραταιὰν καὶ ἀήττητον βασιλείαν, καὶ νὰ ἀποδεικνύετε ἐντελῶς μὲ ὅλα τὰ πραγματικὰ τῆς εὐλικρινείας σημεῖα καθότι ἡ μετ' εὐχαριστίας καὶ εὐλικρινείας ὑποταγὴ χαρακτηρίζει καὶ τὴν πρὸς Θεὸν ἀγάπην καὶ πίστιν, καὶ τὴν πρὸς τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολὰς καὶ τὰς ὑπαγορεύσεις τῶν θείων νόμων καὶ ἱερῶν κανόνων ὑπακοήν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς καρδίας ἡμῶν διὰ τὰ ἄπειρα ἐλέη, ὅπου ἀπολαμβάνομεν παρὰ τῆς βασιλικῆς φιλανθρωπίας. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐγένετο γνωστόν, ὅτι οἱ τὸ σατανικὸν τῆς δημιουργίας φρόνημα ἐπινοήσαντες, καὶ ἑταιρίαν τοιαύτην συστησάμενοι πρὸς ἀλλήλους, συνεδέθησαν καὶ μὲ τὸν δεσμόν τοῦ ὄρκου, γινωσκέτωσαν, ὅτι ὁ ὄρκος αὐτὸς εἶναι ὄρκος ἀπάτης, εἶναι ἀδιάκριτος καὶ ὁμοιος μὲ τὸν ὄρκον τοῦ Ἡρώδου, ὅστις διὰ νὰ μὴ φανῆ παραβάτης τοῦ ὄρκου του ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν. Ἄν ἤθελεν ἀθετῆσαι τὸν παράλογον ὄρκον του, τὸν

ὅποιον ἐπενόησεν ἢ ἄλογος ἐπιθυμία του, ἔζη βέβαια τότε ὁ θεῖος Πρόδρομος ὥστε ἐνὸς ἀπλοῦ ὄρκου ἐπιμονὴ ἔφερε τὸν θάνατον τοῦ Προδρόμου. Ἡ ἐπιμονὴ ἄρα τοῦ ὄρκου εἰς διατήρησιν τῶν ὑποσχεθέντων παρά τῆς φατρίας αὐτῆς, πραγματευομένης οὐσιωδῶς τὴν ἀπώλειαν ἐνὸς ὀλοκλήρου γένους, πόσον εἶναι ὀλεθρία καὶ θεομίσητος, εἶναι φανερόν. Ἐξ ἐναντίας ἢ ἀθέτησις τοῦ ὄρκου αὐτοῦ, ἀπαλλάττουσα τὸ γένος ἐκ τῶν ἐπερχομένων ἀπαραμυθῆτων δεινῶν, εἶναι θεοφιλῆς καὶ σωτηριώδης. Διὰ τοῦτο τῇ χάριτι τοῦ παναγίου Πνεύματος ἔχει ἡ Ἐκκλησία αὐτὸν διαλελυμένον, καὶ ἀποδέχεται καὶ συγχωρεῖ ἐκ καρδίας τοὺς μετανοοῦντας καὶ ἐπιστρέφοντας, καὶ τὴν προτέραν ἀπάτην ὁμολογοῦντας, καὶ τὸ πιστὸν βεβαίως αὐτῶν ἐναγκαλιζομένους εὐκρινῶς. Ταῦτα ἀμέσως νὰ κοινολογήσετε εἰς ὅλους τοὺς γνωστοὺς σας, καὶ νὰ κατασταθῆτε ὅλοι προσεκτικώτεροι, ἀνατρέποντες καὶ διαλύοντες ὡς ἀραχνιώδη ὑφάσματα, ὅσα ἢ ἀπάτη καὶ ἡ κακοβουλία τῶν πρωταιτίων ἐκείνων καθ' οἴονδήποτε τρόπον συνέπλεξε. Ἐπειδὴ, εἰάν, ὃ μὴ γένοιτο, δὲν ἤθελε καθαρισθῆ ἡ θανατηφόρος αὕτη λύμη, καὶ φωραθῶσι τινες τολμῶντες εἰς ἐπιχειρήματα ἐναντία τῶν καθηκόντων τοῦ βεβαίως αὐτῶν, κοντὰ ὅπου οἱ τοιοῦτοι ἔχουσι νὰ παιδευθῶσι χωρὶς ἐλέους καὶ οἰκτιρῶν (μὴ γένοιτο, Χριστὲ Βασιλεῦ!) ἀμέσως θέλει ἐξαφθῆ ἡ δικαία ὀργὴ τοῦ κράτους του καθ' ἡμῶν, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ἐκδικήσεως γενικῶς τῶν Ἐγγλιστῶν, καὶ θέλουν ἐκχυθῆ τόσων ἀθῶων αἵματα ἀδίκως καὶ παραλόγως, καθὼς ἀπροκρίματῶς ταῦτα πάντα διεσάλπισεν ἡ κραταιὰ καὶ ἀήττητος βασιλεία διὰ τοῦ ἐκδοθέντος καὶ ἐπ' ἀκρόασει κοινῇ ἡμῶν ἀγνωσθέντος ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὀρισμοῦ. Ἐκείνους δὲ τοὺς ἀσεβεῖς πρωταιτίους καὶ ἀπενενοημένους φυγάδας καὶ ἀποστάτας ὀλεθρίους νὰ τοὺς μισήτε καὶ νὰ τοὺς ἀποστρέψετε καὶ διανοίᾳ καὶ λόγῳ, καθότι καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ γένος τοὺς ἔχει μεμισημένους, καὶ ἐπισωρεῖει κατ' αὐτῶν τὰς παλαμνιοτάτας καὶ φρικωδεστάτας ἀράς ὡς μέλη σεσηπότα, τοὺς ἔχει ἀποκεκομμένους τῆς καθαρᾶς καὶ ὑγιαίνουσας χριστιανικῆς ὀλομελείας. Ὡς παραβάται δὲ τῶν θεῶν νόμων καὶ κανονικῶν διατάξεων, ὡς καταφρονηταὶ τοῦ ἱεροῦ χρήματος τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας, ὡς ἐναντίοι ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ὄρων, ὡς τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀθῶων καὶ ἀνευθύνων ὁμογενῶν μας ἀσυνειδήτως τεκταινόμενοι, ἀφωρισμένοι ὑπάρχοιεν καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι, καὶ τῷ αἰωνίῳ ὑπόδικοι ἀναθέματι, καὶ αὐτοὶ, καὶ ὅσοι τοῖς ἔχουσιν αὐτῶν κατηκολούθησαν ἢ κατακολούθησιν τοῦ λοιποῦ, ἂν μὴ θελήσωσιν ἐνοησαί τὴν ἀρπαγὴν καὶ ἀπάτην, καὶ ἐπιστραφῆναι τε καὶ βαδίσαι τὴν εὐθείαν τῆς σωτηρίας ὁδόν, ἂν δὲν ἀναλάβωσιν, ὃ ἐστὶ, τὸν ἐντελῆ χαρακτηρισμὸν τοῦ βεβαίως αὐτῶν ἐπαγγέλματος. Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ κατὰ τῆς ἀριερωσύνης σας καὶ ἱερωσύνης σας ἐπανατείνωμεν, εἰάν μὴ βαδίσετε, εἰς ὅσα ἐν Πνεύματι ἀγίῳ ἀποφαινόμεθα διὰ τοῦ παρόντος ἐκκλησιαστικῶς, εἰάν δὲν δείξετε ἐν ἔργῳ τὴν ἐπιμέλειάν σας καὶ προθυμίαν εἰς τὴν διάλυσιν τῶν σκευω-

ριῶν, εἰς τὴν ἀναστολὴν τῶν καταχρήσεων καὶ ἀταξιῶν, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πλανηθέντων, εἰς τὴν ἄμεσον καὶ ἔμμεσον καταδρομὴν καὶ ἐκδίκησιν τῶν ἐπιμενοντῶν εἰς τὰ ἀποστατικά φρονήματα, ἐὰν δὲν συμφωνήσετε τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, καὶ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐὰν καθ' οἰονδήποτε τρόπον δολιευθῆτε καὶ κατενεχθῆτε κατὰ τῆς κοινῆς ἡμῶν εὐεργέτιδος κραταιᾶς βασιλείας, ἔχομεν ὑμᾶς ἀργούς πάσης ἱεροπραξίας, καὶ τῇ δυνάμει τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐκπτώτους τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ ἱερωσύνης, καὶ τῷ πυρὶ τῆς γέννης ἐνόχους, ὡς τὴν κοινὴν τοῦ γένους ἀπόλειαν προτιμήσαντας. Οὕτω τοίνυν γινώσκοντες, ἀναήψατε πρὸς Θεοῦ καὶ ποιήσατε, καθὼς γράφομεν ἐκκλησιαστικῶς καὶ γενικῶς παρακελεύομεθα, καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως, ὅτι περιμένομεν κατὰ τάχος τὴν αἰσίαν τῶν γραφομένων ἀποπεράτωσιν, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

ἰωκὰ' ἐν μηνὶ μαρτίῳ.

Ἐπεγράφη συνοδικῶς ἐπάνωθεν τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς Μακαριότητός του, καὶ πάντων τῶν συναδέλφων ἁγίων ἀρχιερέων. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀποφαίνεται. Ὁ Ἱεροσολύμων Πολύκαρπος, συναποφαίνεται. Ὁ Καισαρείας Ἰωαννίκιος. Ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος. Ὁ Δέρκων Γρηγόριος. Ὁ Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος. Ὁ Βιζύης Ἱερεμίας. Ὁ Σίφνου Καλλίνικος. Ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος. Ὁ Νικαίας Μακάριος. Ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ. Ὁ Βερροίας Ζαχαρίας. Ὁ Διδυμοτείχου Καλλίνικος. Ὁ Βάρνης Φιλόθεος. Ὁ Ῥέντος Διονύσιος. Ὁ Κυζίκου Κωνσταντῖος. Ὁ Χαλκηδόνος Γρηγόριος. Ὁ Τουρνόβου Ἰωαννίκιος. Ὁ Πισειδίας Ἀθανάσιος. Ὁ Δρύστας Ἀνθιμος. Ὁ Σφζοπόλεως Παῖσιος. Ὁ Φαναρίου καὶ Φερσάλων Δαμασκηνός. Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Ἀνθιμος.

25

Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΦΟΡΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΟΡΘΟΞΟΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἰερώτατε Μητροπολίτα... ὑπέριτε καὶ ἔξαρχε Πλαγηνῶν, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργέ! καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ αὐτόχθονές τε καὶ ἡμεδαποί! τιμιώτατοι πραγματοῦταί!

χρησιμώτατοι πρόκριτοι τῶν αὐτόθι εὐλογημένων ρουφετίων (συντεχνιῶν), καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοὶ ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ!

(Ἐν συνεχείᾳ τὸ αὐτὸ ὡς ἀνωτέρω ἐν ἀριθ. 24 κείμενον μετὰ τῶν αὐτῶν ὑπογραφῶν),

26

Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ
ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΗΡΥΞΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Γρηγόριος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἱερώτατε Μητροπολιτα... ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Πλαγηνῶν, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφέ, καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν μετριότητος, Κύριε (ὁ δεῖνα) χάρις εἴη σου τῇ Ἱερότῃ καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Πόσον διετάραξε τὰς καρδίας οὐ μόνον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ κατοίκων ὁμογενῶν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, τὸ ἀπροσδόκητον ἀποστατικὸν αὐτόθι κίνημα, ἀδυνατοῦμεν γραφῇ παραδοῦναι ὅλοι πενθοῦντες καὶ σκυθρωπάζοντες, μένομεν ἐκστατηκότες, ὅτι καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεοῦ ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένης κραταιᾶς καὶ ἀηττήτου βασιλείας ἐφθασεν ἐπὶ τοσοῦτον ἀγνώμων καὶ ἀχάριστος νὰ φανῇ ὁ ἐπὶ τὴν Ἡγεμονίαν αὐτὴν, ὡς μὴ ὤφειλε, προαχθεὶς Μιχαήλ, καὶ μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἐλευθερίας νὰ κηρυχθῇ τῷ πράγματι καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐχθρὸς τοῦ γένους ἐπίσημος, συμφωνήσας τῷ φυγάδι ἐκείνῳ, καὶ ἐπίσης ἀγνώμων Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ὑψηλάντῃ. Αὐτοὶ μῆτε τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ὄσια, μῆτε τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια διατηρήσαντες, καταπατήσαντες καὶ ὀρθοσκευτικὰ καὶ ἠθικὰ, οὐ μόνον ἐξηπάτησαν τοὺς αὐτόθι οὐτιδανούς καὶ ἀφελεστερούς, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος ὅλον ἀσυνειδώς ἐσκοφάντησαν, προβαλλόμενοι τὸ κακοηθέστατον σχέδιον αὐτό, ὡς ἐθνικόν. Ἀλλ' ἡ θεία πρόνοια καὶ ἡ ἐπαγρύπνησις τῆς κραταιᾶς καὶ ἀηττήτου βασιλείας, διὰ τῶν κατὰ τόπους φωραθέντων γραμμάτων, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπαγγελματικῶς δοθείσης εἰδοποιήσεως τοῦ ἐξοχωτάτου Πρέσβεως τῆς Ῥωσσίας, ἀνεκάλυψε τὴν σκηνὴν, καὶ ἐγνώσθη ἡ βᾶσις καὶ ἡ ἀρχὴ πῶθεν, καὶ ἐφωράθη τὸ ψεῦδος τοῦ προβλήματος καὶ ἡ ἀπάτη, τὴν ὁποίαν ἀναισχύντως μεταχειρίζονται, ὡς ἔχοντες δῆθεν συνεργὸν εἰς τοιοῦτους σκοποὺς ὀλεθρίους τὴν Ῥωσικὴν δύναμιν καθὼς ταῦτα πάντα διεκηρύχθησαν καὶ διὰ τοῦ ἐπίτηδες ἐπ' αὐτῇ τῇ ὑποθέσει ἐκδοθέντος, καὶ σήμερον ἐπ' ἀκροάσει

κοινῇ πάντων ἡμῶν ἀναγνωσθέντος, ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὄρισμοῦ.

Τὸ βασιλικὸν κράτος ἐπεχειρήσεν εὐτάκτως τὴν ἀνατροπὴν τοῦ κακοῦ-
θους σχεδίου, καὶ ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κατὰ χρέος ἀπαραίτητον ἐπα-
γρυπνοῦσα ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν, ἐξέδωκε γράμματα, καὶ διένειμε
δι' ἐξάρχων, ὑπαγορευούσα τοῖς ὁμογενεσί κοινῶς τε καὶ κατὰ μέρος τὰ σω-
τήρια, καὶ στηρίζουσα πάντας εἰς τὸ πιστὸν τοῦ βασιλικίου καὶ τὰ χρέη τῆς
εὐλικρινοῦς εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς· ἐκείνους δὲ τοὺς πρωτοεργούς, καὶ τοὺς
ἀμεταμελήτως αὐτοῖς κατακολουθοῦντας καὶ συμφωνοῦντας, ἀραῖς ἀλύτοις
καθυποβάλλει καὶ ἀναθέμασιν, ὡς προφανῶς διετήρας, καὶ τὴν ἔκχυσιν τόσων
καὶ τόσων ἀθῶων αἱμάτων ὁμογενῶν ἀσπλάγχχνως καὶ ἀπανθρώπως ἐπιθυμή-
σαντας. Τοιαῦτα γράμματα στέλλονται προσφόρως καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς
Ἱερότητός σου, καὶ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων σου, ἐκ τῶν ὁποίων
γραμμάτων καὶ ἀκριβέστερον πληροφορεῖσαι· ἰδίως δὲ γράφοντες καὶ διὰ τῆς
παρούσης ἐντελλόμεθα σοὶ ἐκκλησιαστικῶς νὰ διασαλπίσῃς εἰς ὅλους τοὺς ὑπὸ
τὴν πνευματικὴν σου προστασίαν Χριστιανούς τὰς ἐννοίας τῶν ἐκκλησιαστι-
κῶν μας γραμμάτων, νὰ ἀγωνισθῇς ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τὸ ν' ἀποδείξῃς τὴν
πλάνην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται, νὰ διαλύσῃς τοὺς ματαιοὺς στοχασμοὺς
τῶν καὶ τέλος πάντων ν' ἀποδείξῃς ὅτι μὲ τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἀπνευ-
νοσημένον τοῦτο κίνημα διοργανίζουσι τὸν ὄλεθρον ὄλου τοῦ γένους, νὰ πληρο-
φορήσῃς αὐτούς, ὅτι, ἂν δὲν διορθώσωσι τὸ σφάλμα μὲ μίαν τελείαν καὶ εὐλι-
κρινῆ μεταμέλειαν, ἢ Ἐκκλησία τοὺς ἔχει ἀποκοκομμένους τῆς τῶν πιστῶν
ὀλομελείας, καὶ ἀποβλήτους, καὶ ἐνόχους τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι.

Πρὸ πάντων δὲ προσεκτικώτατος ἔσο ἡ Ἱερότης σου, ἀγαπητὲ ἀδελφέ!
ἐνόησον, ὅτι ἔχεις νὰ δῶς ἀπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἀδεκάστου βήματος τοῦ Κυρίου
ἡμῶν ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ τῆς ἐτάσεως περὶ ὧν τῶν αὐτῶν ὁμογενῶν,
καὶ τῶν ἀλλαχοῦ εὐρίσκομένων καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῶν κακὸν τι ὑποστηρομένων.
Ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητηθήσεται τὸ αἷμα αὐτῶν, ἂν μὴ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ
δὲν προφθάσῃς τὴν ἀναγκαίαν θεραπείαν καὶ διόρθωσιν, ἂν δὲν ἐκτελέσῃς τὰ
ἀρχιερατικὰ χρέη σου, μεταπειθῶν τοὺς ἐξαπατηθέντας, ἀποδεχόμενος καὶ
συγχωρῶν τοὺς μετανοοῦντας, καὶ τῶν ὄρκων ἐκείνων τῶν σατανικῶν ἀπα-
λάττων, μισῶν, ἀποστρεφόμενος, καταδιώκων καὶ κατατρέχων τοὺς λιπο-
τακτήσαντας, καὶ κατὰ πάντα συμφρονῶν τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ ἐφ'
ἡμᾶς θεοδότῳ κραταιᾷ βασιλείᾳ καθότι, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ἀντιδιατεθῆς καὶ
ἄλλα παρὰ τὰ ἐκκλησιαστικῶς γραφόμενα ἐπιχειρήσῃς, ἢ λόγῳ, ἢ ἔργῳ, ἢ
διανοίᾳ, σὲ ἔχομεν ἐξ ἐκείνης τῆς ὥρας ἐκπτωτον τοῦ ἀρχιερατικοῦ βαθμοῦ,
αὐτοκατάκριτον, καὶ μέλος ἀλλότριον καὶ ξένον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, καὶ
καθαίρεισαι ἀμετακλήτῳ ἔνοχον. Διό, περιπόθητε ἀδελφέ! ἀγωνίσθητι ὅσον τὸ
δυνατόν, διὰ ν' ἀποφύγῃς τὸν ψυχικὸν κίνδυνον, ὅτι ἐν ὄχτοις δακρύων καὶ τῷ
στελλόμενῳ σοὶ Συνοδικῶν γράμματι ἐπὶ τοῦ θείου ἐπεγράφη θυσιαστηρίου· οὕτως
ἐξεκαύθη ἡ δικαία τῆς Ἐκκλησίας ἀγανάκτησις κατὰ τῶν κοινῶν φθορέων καὶ

λυμεάνων. Περιμένομεν νὰ χαροποιηθῶμεν μὲ τὰς ταχείας ἀποκρίσεις σου, δηλωτικὰς τῆς αἰσίας τῶν γραφομένων ἀποπερατώσεως, διὰ νὰ σὲ καταστήσωμεν καὶ μὲ τὰς κοινὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐφημίας· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἶη μετὰ τῆς Ἀρχιερωσύνης σου.

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΑΔΕΛΦΟΣ

αὐτῶν Μαρτίου ια'.

27

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΔΕΞ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

«1. Ὁ Πρίγκηψ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἀποβάλλεται τῆς ὑπηρεσίας τῆς Ῥωσσίας.

2. Νὰ τῶ γνωστοποιηθῇ, ὅτι ὁ μεγαλειότατος αὐτοκράτωρ ἀποδοκιμάζει ἐπισήμως τὸ ἐπιχείρημά του καὶ ὅτι εἰς ὑποστήριξιν αὐτοῦ μηδεμίαν ἐπρεπέ ποτε νὰ προσδοκᾷ συνδρομὴν παρὰ τῆς Ῥωσσίας.

3. Νὰ σταλῶσι ῤηταὶ διαταγαὶ πρὸς τὸν κόμητα Βιτγενστέην, γενικὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐπὶ τοῦ Προῦθου καὶ ἐν Βεσσαραβία ῤωσσικῶν στρατευμάτων, ὅπως διατηρῇ αὐστηροτάτην οὐδετερότητα καὶ ἀμεροληψίαν ὡς πρὸς τὰς ἐκτραγεῖσας ἐντὸς τῶν ἡγεμονειῶν ταραχάς.

4. Νὰ κοινοποιηθῶσιν αἱ ἀποφάσεις αὗται τῶ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβει τῆς Ῥωσσίας, ὅπως τὰς γνωστοποιήσῃ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ἐπαναλαμβάνων ἐν ταύτῳ τὰς εἰλικρινεῖς καὶ καθαρὰς διαβεβαιώσεις τὰς παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν ἡγεμονειῶν δοθείσας· νὰ ἀναγγείλῃ δὲ αὐτῇ ῤητῶς, ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἄλλοτρία τῶν ῤαδιουργιῶν, δι' ὧν ἐπαπειλεῖται ἡ ἡσυχία ὁποιοῦδήποτε τόπου· ὅτι πᾶσα τοιαύτης φύσεως ἐνοχὴ ἀντίκειται εἰς τὴν εὐθύτητα τῶν σκοπῶν του, καὶ ὅτι περὶ τῶν πρὸς τὴν Πύλην σχέσεών της ἡ μεγαλειότης του δὲν τρέφει ἄλλον σκοπὸν οὐδ' ἄλλην ἐπιθυμίαν παρὰ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν συνθηκῶν τῶν δύο Δυνάμεων».

28

Η ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ
ΥΨΗΛΑΝΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Λευβὰχ 14 μαρτίου 1821

Πρίγκηψ μου

Λαβὼν τὴν ἀπὸ 24 φεβρουαρίου ὑμετέραν ἐπιστολὴν ὁ Αὐτοκράτωρ, τόσῳ βαθυτέραν ἠσθάνθη Ὡλῆψιν, ὅσῳ αἰείποτε ἐξετίμησε τὸ εὐγενές τῶν αἰσθημάτων, ὧν ἐδώκατε δείγματα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ. Πόρρω λοιπὸν ἀπεῖχεν ἡ Α.Α.Μ. ὅπως πιστεύσῃ, ὅτι ἐμέλλετε ἀλφνης παρασυρθῆναι ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐκείνου τοῦ παραλογισμοῦ, ὅπερ φέρει τοὺς ἀνθρώπους τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος, ἐπιλανθανομένους τῶν πρωτίστων καθηκόντων αὐτῶν, εἰς ἀναζήτησιν ἀγαθοῦ, οὐδόλως ἐπιζομένου ἄλλως, ἢ διὰ τῆς αὐστηρᾶς τηρήσεως τῶν παραγγελμάτων τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς. Ἡ τάξις τῆς γενήσεως ὑμῶν, τὸ στάδιον ὅπερ ἐξελέξασθε, ἡ δικαία ὑπόληψις, ἣν ἐκτέησασθε, τὰ πάντα ἐν ἐνὶ λόγῳ παρεῖχον ὑμῖν τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὰ μέσα, ὅπως φωτίσθητε περὶ τῶν ἀληθῶν αὐτῶν συμφερόντων τοὺς προὔχοντας ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος, τοὺς δεικνύοντας τόσῳ φυσικὴν πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνην. Ἀναμφιβόλως ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου ἐγκρατεία ἢ ἐφεσις τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης αὐτοῦ, καὶ βεβαίως πλείσται περιστάσεις ἐνέπνευσαν τοῖς Ἕλλησι τὴν εὐχὴν, ἵνα μὴ μείνωσι ξένοι πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν εἰμαρμένην. Ἄλλ' ἄρα γε διὰ τῆς ἀποστασίας καὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου δύνανται κολακεύεσθαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἐνός τόσῳ ἐξόχου σκοποῦ; Δύνανται ἄρα ποθεῖν τὴν ἀναγέννησιν αὐτοῦ καὶ ἀνύψωσιν εἰς τὴν βαθμίδα τῶν ἐλευθέρων ἔθνος τι διὰ σκοτεινῶν ὑπενεργειῶν, διὰ ζωφωδῶν σκευωριῶν; Ὁ Αὐτοκράτωρ οὐδόλως διανοεῖται τοῦτο ἔσπευδεν, ἵνα ἐξασφαλίσῃ τοῖς Ἕλλησι τὴν προστασίαν διὰ τῶν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Πύλης συνομολογηθεισῶν συνθηκῶν· ἀλλ' ἤδη τὰ δυνατὰ ταῦτα ἀποκτῆματα παραγνωρίζονται, αἱ ὁδοὶ τῆς νομιμότητος ἐγκαταλιμπάνονται, καὶ ὑμεῖς δείκνυσθε θέλοντες, ἵνα προσκολλήσθητε τὸ ἄνομα ὑμῶν εἰς συμβεβηκότα πασιφανῶς ἀποδοκιμαζόμενα παρὰ τῆς Α.Α.Μ.

Ἡ Ῥωσσία διάγει ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Ἡ ἐν Μολδαυίᾳ ἐκραγεῖσα ἐπανάστασις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δικαιολογήσει ῥῆξιν τινα μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν. Ἄλλως διεῖρῃγγνύμεθα ἂν μετὰ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, προσεφερόμεθα ἐχθρικῶς κατ' αὐτῆς καὶ παρεβιάζομεν τὴν πίστιν τῶν συνθηκῶν, εὐνοοῦντες, ἔστω καὶ δι' ἀπλῆς σιωπηρᾶς συγκαταθέσεως, ἐπανάστασιν, σκοποῦσαν τὴν ἀνατροπὴν δυνάμεως, μεθ' ἧς ἡ Ῥωσσία ἐκήρυξε καὶ κηρύττει ὡς ἔχουσα σταθεροὺς σκοποὺς πρὸς διατήρησιν σχέσεων εἰρήνης καὶ φιλίας.

Καὶ κατ' ἄλλην δὲ σκέψιν, τίνα στιγμήν ἐξελέξατε, ἵνα προσβάλητε τὴν Πύλῃν; Αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν, καθ' ἣν διαπραγματεύσεις, ὁσημέραι γονιμώτεραι ἀποτελεσμάτων εὐτυχῶν καθιστάμεναι, περιβάλλουσι τὴν εἰρήνην διὰ νέων ἐγγυήσεων· αὐτὴν ἀκόμη τὴν στιγμήν, καθ' ἣν αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ὑμετέρας οἰκογενείας ἐμελλον ἱκανοποιηθῆναι, ὃ δὲ Σουλτάνος, ὡς γινώσχετε, προϋτίθετο, ἵνα ἀποδώσῃ ὑμῖν πλήρη καὶ ἐντελῆ δικαιοσύνην. Πεπληροφορημένοι περὶ τῶν περιστάσεων τούτων, καὶ εἰδότες τὰς ἀνεκαθὲν διεπούσας τὴν πολιτικὴν τοῦ Αὐτοκράτορος ἀρχάς, πῶς ἐτολήσατε ὑποσχεθέντες τοῖς κατοίκους τῶν Ἡγεμονειῶν τὴν ὑποστήριξιν μεγάλης τινὸς Δυνάμεως; Ἐὰν ἠθελήσατε προσηλωσαὶ τὰ βλέμματα αὐτῶν πρὸς τὴν Ῥωσσίαν, οἱ συμπατριῶται ὑμῶν θέλουσιν ἰδεῖν ταύτην ἀκινήτουσαν, μετ' ὀλίγον δὲ αἱ δίκαιαι μομφαὶ αὐτῶν θέλουσιν ἐπιβαρύνειν ὑμᾶς, καὶ αἰσθανθήσεσθε πίπτουσαν ἐφ' ὑμῶν μεθ' ὅλου αὐτῆς τοῦ βάρους τὴν εὐθύνην ἐπιχειρήσεως, ἣν μόνα πάθη παραφρονούντα ἠδύναντο ὑπαγορεύσαι. Ἄλλ' ὅμως πάντοτε ἔχει τις καιρὸν, ἵνα ἀποδώσῃ σέβας πρὸς τὸν ὄρθον λόγον καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν· ἔχετε εἰσέτι ἐν χερσὶ τὴν σωτηρίαν τῶν περὶ ὑμᾶς ἀποπεπλανημένων ἀνθρώπων· δύνασθε δὲ γνωστοποιῆσαι αὐτοῖς τὰς συνεπειὰς τῶν σχεδίων αὐτῶν καὶ ὑμῶν. Ἐπανέλθετε ἀπὸ τῆς ὀλεθρίας ταύτης ἀποτυφλώσεως, ὑπεξαίρουντες αὐτοὺς καὶ διαφεύγοντες καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὴν ἐκδίκησιν κυβερνήσεως, εἰς ἣν τὰ πολυτιμότερα συμφέροντα ὑπαγορεύουσι τὴν ἀνάπτυξιν δικαιοσύνης καθ' ὑμῶν καὶ κατ' ἐκείνων ἀυστηρότητος. Ὁ Αὐτοκράτωρ οὐδεμίαν, οὔτε ἀμέσως οὔτε ἐμμέσως, παρέξει ὑμῖν συνδρομήν, διότι, ἐπαναλαμβάνομεν λέγοντες, ἤθελεν εἶσθαι ἀνάξιον αὐτοῦ τὸ ὑποσχάπτειν τὰ θεμέλια τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας διὰ τῆς ἐπονειδίστου καὶ ἐγκληματικῆς ἐνεργείας μυστικῆς ἐταιρίας. Ἐὰν εἶχε νόμιμα παράπονα κατὰ τῆς Πύλης, αὐτὴ δὲν ἠρνεῖτο τὴν δικαίωσιν αὐτῶν· ἐὰν ἐν ἐνὶ λόγῳ ἢ χρῆσις τῆς ἰσχύος τῶν ὄπλων καθίστατο ἀναπόφευκτος, εἰς τὴν ἰσχὴν ταύτην προσέτρεχε. Ἀλλά, μακρὰν τούτου, διαπραγματεύσεις ὅπως εἰρηνικαὶ συνίστανται μεταξύ τῶν δύο Δυνάμεων· καὶ αἱ διαπραγματεύσεις, ὧν ἤρξαντο οἱ ὑπουργοὶ αὐτῶν, ἐνισχύουσιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐλπίδα τοῦ γενικωτέρου ἀποτελέσματος.

Σταθμίσατε, Πρίγκηψ μου, τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἀπευθύνει ὑμῖν ὁ Αὐτοκράτωρ ὡς τελευταῖον δεῖγμα τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ· ὠφελήθητε ἐκ τῆς τόσῳ σωτηριώδους προειδοποιήσεως ταύτης· ἐπανορθώσατε τὸ κακὸν ὅπερ ἐπράξατε ἤδη· προλάβετε τὰς καταστροφάς, ἃς μέλλετε ἐπισύρειν κατὰ τῆς ὥραιας καὶ ἀτυχοῦς πατρίδος ὑμῶν. Ἐὰν ὑποδείξητε ἡμῖν τὰ μέσα πρὸς κατάπαυσιν τῶν ταραχῶν ἄνευ παραβιάσεώς τινος καὶ χωρὶς τῆς ἐλαφροτέρας προσβολῆς τῶν ὄρων τῶν ὀφισταμένων μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Ὀθωμανικῆς Πύλης συνθηκῶν, ὁ Αὐτοκράτωρ οὐκ ἀρνηθήσεται τὴν παρέμβασιν ἑαυτοῦ παρὰ τῇ Τουρκικῇ κυβερνήσει, προσκαλῶν αὐτὴν εἰς ἔμφρονα μέτρα, δυνάμενα τὴν ἐν Βλαχία καὶ Μολδαυία ἐπάνοδον τῆς ἡσυχίας, ἧς τὴν ἀνάγκην συναισθάνονται τόσῳ

βαθέως αἱ χώραι αὗται. Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιστάσει ἡ Ῥωσσία ἔσεται ἀπλοῦς θεατῆς τῶν γινομένων, οὐδὲ τὰ ὅπλα τοῦ Αὐτοκράτορος κινηθήσονται, οὐδὲ ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἐστὲ ἐφεξῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Α.Μ. τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ Πριγκίπισσα Ὑψηλάντου ἐξακολουθήσει ἀπολαμβάνουσα τὴν προστασίαν Αὐτοῦ, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ προσωπικῶς αὐτήν· ἐπ' οὐδεμιᾷ ὅμως περιπτώσει ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιτρέψει τὴν εἴσοδον ὑμῶν εἰς Ῥωσσίαν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιελύσεται ὑμῖν διὰ τοῦ βαρῶνου Στρωγανώφ, διαταγέντος, ἵνα, ἀφ' οὗ κοινοποιήσῃ ταύτην τῇ Πύλῃ, διαβιβάσῃ πρὸς ὑμᾶς καὶ προσθέσῃ τὰς συμβουλὰς, μεθ' ὧν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐφάπαξ ἔτι προτρέπει ὑμᾶς ἵνα συμμορφωθῆτε.

(ὑπογρ.) Ο ΚΟΜΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Αἱ προκηρύξεις τῆς ἐλευθερίας ἔχουν ὅλως ἐξαιρετικὴν σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Διὰ τῶν περισσοτέρων ἐκ τούτων ἀνηγγέλθη εἰς τὸ ἔθνος κατὰ περιοχὰς ἢ ἐν τῷ συνόλῳ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀγῶνος πρὸς συντριβὴν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας. Σχεδὸν ὅμως πᾶσαι δὲν περιορίζονται εἰς ξηρὰν ἀναγγελίαν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, δηλαδὴ δὲν εἶναι ἀπλαῖ διακηρύξεις τῆς ἐπαναστάσεως. Περιγράφουν μετὰ μεγάλης δραματικότητος τὰ δεινὰ τοῦ ἔθνους ὑπὸ τὸν βάρβαρον Ἀσιάτην κατακτητὴν, ἐξαίρουν τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, ἀναπολοῦν τὰς δόξας τῶν προγόνων καὶ προβάλλουν τὸν προαιώνιον πόθον τῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους, ὡς ἐμψυχοῦσαν δύναμιν τοῦ Ἀγῶνος ἐλευθερίας. Διακηρύσσουσιν συγχρόνως ἐν ὀνόματι τῆς πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἀπόφασιν τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀπελευθερωθοῦν ἢ νὰ ἀποθάνουν. Ὑποκαίουσιν τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν μαζῶν μὲ τὴν βεβαίωσιν τοῦ τελικοῦ θριάμβου, πολλάκις καὶ μετ' ἀναγγελίας τῶν πρώτων ἡρωικῶν κατορθωμάτων. Τινὲς ἐξ αὐτῶν στρέφονται καὶ πρὸς τοὺς ξένους λαούς, τῶν ὁποίων ζητοῦν τὴν βοήθειαν πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ βαρβαρικοῦ ζυγοῦ, ἐν ὀνόματι τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεωδῶν τῆς ἐλευθερίας, ἐν ὀνόματι τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα οἱ πρόγονοι τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τέλος διὰ τινῶν ἐκ τῶν προκηρύξεων αὐτῶν ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐκκλήσεις τάξεως καὶ πειθαρχίας, ἀδελφικῆς ἐνότητος καὶ ἀποχῆς ἀπὸ πάσης κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων πράξεως, ἡ ὁποία θὰ ἦτο δυνατόν νὰ βλάψῃ τὰ ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος εἰς τὰ ὄμματα τῶν πεπολιτισμένων λαῶν.

Βεβαίως αἱ προκηρύξεις αὐταὶ εἶναι συντεταγμέναι, τοῦλάχιστον κατὰ μέγιστον μέρος, ὑπὸ λογίων, κυρίως διδασκάλων καὶ ἐγγραμμάτων κληρικῶν. Ἡ φραστικὴ διατύπωσις, ἡ ἀναπόλησις τῆς προγονικῆς δόξης, ἡ ἐξύμνησις τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλευθερίας, ἡ διεκτραγώδησις τῶν ἐκ τῆς δου-

λείας δεινῶν τοῦ ἔθνους, καί αὐτή ἡ παρόρμησις πρὸς ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου, προδίδουν τὸ λόγιον πνεῦμα τῆς προεπαναστατικῆς περιόδου, τὸ ὅποιον ἐκυριάρχει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς συντελουμένης ὑπὸ τῶν Διδασκάλων τοῦ Γένους πνευματικῆς ἀναγεννήσεως. Ἐν τούτοις, ὡς εἶναι συντεταγμένοι αἱ προκηρύξεις αὐταί, ἔχουν χαρακτήρα πηγαίου αὐθορμητισμοῦ. Ἄνευ ἀμφιβολίας ἐκφράζουν μετὰ συγκινοῦσας παραστατικότητας τοὺς πόθους καί τὰ ἰδεώδη τοῦ ἔθνους, ἔτι δὲ τὴν κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας δραματικὴν ἀπόφασίν του, ὅπως ριφθῆ εἰς ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου διὰ τὴν ἐλευθερίαν του. Δέον ἔξ ἄλλου νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ προκηρύξεις αὐταί συνετάχθησαν τὴν ἴδιαν ἐποχὴν, τινὲς δὲ τὴν ἴδιαν ἡμέραν, εἰς περιοχὰς ἀπομεμακρυσμένας ἀλλήλων καί ὑπὸ προσώπων κατὰ τὸ πλεῖστον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπαφῆς μεταξύ των. Ἐν τούτοις, διακρίνονται δι' ἀπόλυτον ταυτότητα νοήματος καί διαδηλώσιν αἰσθημάτων, ἀπόλυτον σύμπτωσιν ἐκφράσεως ἰδεῶν καί ἰδεωδῶν ἑλληνικῆς πατρίδος, ὀρθοδόξου πίστεως καί ἐλευθερίας, εἰς τινὰ μάλιστα σημεῖα μετ' ἐκπλησσοῦσας φραστικῆς ὁμοιότητος. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον ἀπόδειξιν ὅτι ἐν τῇ ὁλότητι των ἐκφράζουν τὸ κοινόν καί καθολικόν φρόνημα τοῦ ἐπαναστατοῦντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος διεκήρυσσεν ἐνώπιον Θεοῦ καί ἀνθρώπων τὴν ἀπόφασίν του νὰ πολεμήσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ μεγάλου παρελθόντος του καί τῶν ἰδεωδῶν του μέχρι θανάτου διὰ τὴν ἐλευθερίαν του. Ἐκ τῶν μακραιώνων δεινῶν τῆς καταδυναστεύσεως καί χάρις εἰς τὴν κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον πνευματικὴν ἀναγέννησιν, εἰς τὴν ψυχὴν σύμπαντος τοῦ ἔθνους εἶχε συντελεσθῆ ἡ κατεργασία διὰ τὸν διακηρυσσόμενον ἀγῶνα ἐλευθερίας ἢ θανάτου.

Εἰς τὰς προκηρύξεις τῶν κατὰ περιοχὰς ἡγετῶν τοῦ ἀγῶνος, προσεθέσαμεν καί τὰ ἐν εἴδει διαγγελμάτων πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν προεισαγωγικά τῶν πρώτων πολιτευμάτων κηρύγματα τῶν πρώτων ἔθνοσυνελεύσεων, διότι καί εἰς ταῦτα ἔδωσαν χαρακτήρα ἐπαναστατικῶν διακηρύξεων καθολικῆς μορφῆς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἀγωνιζομένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὰ κείμενα τῶν προκηρύξεων τῆς ἐλευθερίας εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένα εἰς διάφορα ἀρχεῖα τῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ τὸ πλεῖστον δημοσιευθέντα μεταγενεστέρως, εἰς ἀπομνημονεύματα ἀγωνιστῶν καί εἰς ἔργα διαφόρων ἱστοριογράφων τοῦ Ἀγῶνος. Πολλὰ ἔξ αὐτῶν συνελέξαμεν ἤδη καί ἀνεδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ ἔργον μας «Ἡ ἔναρξις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821», (Ἄθ. 1962). Ἰκανὰ ἐκ τῶν κειμένων αὐτῶν ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν μεταφράσει εἰς εὐρωπαϊκὰς καί ἀμερικανικὰς ἑφημερίδας, ἡ δὲ δημοσίευσίς αὐτῶν συνετέλεσεν εἰς ὑπόκαυσιν ἐθουσιασμοῦ, εἰς δημιουργίαν τοῦ πρώτου φιλελληνικοῦ ρεύματος καί εἰς ὑποκίνησιν τῶν πρώτων συμπαθειῶν ὑπὲρ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ Ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων.

ἀνεξαρτήτως τοῦ κυρίου συντάκτου, ἐγένοντο ἀντικείμενον ἐπεξεργασίας ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ λογίου περιβάλλοντος τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου.

Ἐμῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος!

Ἡ ὥρα ἦλθεν, ὦ Ἕλληνες! Πρὸ πολλοῦ οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης πολεμοῦντες ὑπὲρ τῶν ἰδίων δικαιωμάτων καὶ ἐλευθερίας αὐτῶν, μᾶς ἐπροσκάλουν εἰς μίμησιν. Αὐτοί, καίτοι ὅποσοῦν ἐλεύθεροι, ἐπροσπάθησαν ὅλας δυνάμεις νὰ ἀξήσουν τὴν ἐλευθερίαν καὶ δι' αὐτῆς πᾶσαν αὐτῶν εὐδαιμονίαν. Οἱ ἀδελφοί μας καὶ φίλοι εἶναι παντοῦ ἑτοιμοὶ. Οἱ Σέρβοι, οἱ Σουλιῶται καὶ ὅλη ἡ ἠπειρος ὄπλοφοροῦντες μᾶς περιμένουν. Ἄς ἐνωθῶμεν λοιπὸν μὲ ἐνθουσιασμόν. Ἡ πατρίς μᾶς προσκαλεῖ.

Ἡ Εὐρώπη προσηλώνουσα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς ἡμᾶς, ἀπορεῖ διὰ τὴν ἀκινήσιν μας. Ἄς ἀντηγήσῃ λοιπὸν ὅλα τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν ἦχον τῆς πολεμικῆς μας σάλπιγγος, καὶ αἱ κοιλάδες ἀπὸ τὴν τρομερὰν κλαγγὴν τῶν ἀρμάτων μας. Ἡ Εὐρώπη θέλει θαυμάσει τὰς ἀνδραγαθίας μας, οἱ δὲ τύραννοι ἡμῶν, τρέμοντες καὶ ὄχροὶ θέλουσι φύγει ἀπεμπροσθέν μας. Οἱ φωτισμένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰδίας εὐδαιμονίας καὶ πλήρεις εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς τῶν προπατόρων εὐεργεσίας ἐπιθυμοῦσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡμεῖς φαινόμενοι ἄξιοι τῆς προπατορικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, εἴμεθα εὐέλπιδες νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν δικαιῶν αὐτῶν καὶ βοήθειαν. Πολλοὶ ἐκ τούτων φιλελεύθεροι θέλουσιν ἔλθει διὰ νὰ συναγωνισθῶσι μὲ ἡμᾶς. Κινηθῆτε, ὦ φίλοι, καὶ θέλετε ἴδει μίαν κραταίαν δύναμιν νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ δίκαιά μας! Θέλετε ἴδει ἐξ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν μας πολλούς, οἵτινες παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν δικαίαν μας αἰτίαν, νὰ στρέψωσι τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ ἐνωθῶσι μὲ ἡμᾶς ἢ πατρίς θέλει τοὺς ἐγκλωπωθῇ. Ποῖος λοιπὸν ἐμποδίζει τοὺς ἀνδρικούς σας βραχίονας; ὁ ἀνανδρὸς ἐχθρὸς μας εἶναι ἀσθενής καὶ ἀδύνατος; οἱ στρατηγοὶ μας ἔμπειροὶ καὶ ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς μας γέμουσιν ἐνθουσιασμοῦ. Ἐνωθῆτε λοιπὸν, ὦ ἀνδρεῖοι καὶ μεγάλῳ ψυχῳ Ἕλληνες! ἄς σχηματισθῶσι φάλαγγες ἔθνικαί· ἄς ἐμφανισθῶσι πατριωτικαὶ λεγεῶνες, καὶ θέλετε ἴδει τοὺς παλαιούς ἐκείνους κολοσσούς τοῦ δεσποτισμοῦ νὰ πέσωσιν ἐξ ἰδίων ἀπέναντι τῶν θριαμβευτικῶν μας σημαῶν. Εἰς τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος μας ὅλα τὰ παράλια τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους θέλουσιν ἀντηγήσει· τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, τὰ ὅποια ἐν καιρῷ εἰρήνης ἤξευραν νὰ ἐμπορεύωνται καὶ νὰ πολεμῶσι, θέλουσι σπεῖρει εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τοῦ τυράννου μὲ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, τὴν φρίκην καὶ τὸν θάνατον.

Ποία ἑλληνικὴ ψυχὴ θέλει ἀδικορήσει εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς πατρίδος; Εἰς τὴν Ρώμην ἕνας τοῦ Καίσαρος φίλος σείων τὴν αἵματωμένην χλαμύδα τοῦ τυράννου, ἐγείρει τὸν λαόν. Τί θέλετε κάμει σῆς, ὦ Ἕλληνες, πρὸς τοὺς ὁποίους ἢ πατρίς γυμνὴ μὲν δεικνύει τὰς πληγὰς της, μὲ διακεκομμένην

δὲ φωνὴν ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν τέκνων τῆς ; Ἡ θεία Πρόνοια, ὡ φίλοι συμπατριῶται, εὐσπλαγχνισθεῖσα πλέον τὰς δυστυχίας μας, ἠδόκησεν οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε μὲ μικρὸν κόπον θέλομεν ἀπολαύσει μὲ τὴν ἐλευθερίαν πᾶσαν εὐδαιμονίαν. Ἄν λοιπὸν ἀπὸ ἀξιόμειπτον ἀβελτηρίαν ἀδιαφορήσωμεν, ὁ τύραννος, γινόμενος ἀγριώτερος, θέλει πολλαπλασιάσει τὰ δεινὰ μας καὶ θέλομεν καταντήσει διὰ παντὸς τὸ δυστυχέστερον πάντων τῶν ἐθνῶν.

Στρέψατε τοὺς ὀφθαλμούς σας, ὡ συμπατριῶται, καὶ ἴδετε τὴν ἐλευσινήν μας κατάστασιν! Ἴδετε ἐδῶ τοὺς ναοὺς καταπατημένους, ἐκεῖ τὰ τέκνα μας ἀρπαζόμενα διὰ χρῆσιν ἀναιδιστάτην τῆς ἀσελοῦς φιληδονίας τῶν βαρβάρων τυράννων μας, τοὺς οἴκους μας γεγυμνωμένους, τοὺς ἀγροὺς μας λεηλατισμένους, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευσινὰ ἀνδράποδα! Εἶναι καιρὸς ν' ἀποτινάξωμεν τὸν ἀφόρητον τοῦτον ζυγόν, νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν πατρίδα, νὰ κρημνίσωμεν ἀπὸ τὰ νέφη τὴν ἡμισέληνον, διὰ νὰ ὑψώσωμεν τὸ σημεῖον δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν, λέγω τὸν Σταυρόν, καὶ οὕτω νὰ ἐκδικήσωμεν τὴν πατρίδα καὶ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν ἀπὸ τὴν ἀσεβῆ τῶν ἀσεβῶν καταφρόνησιν.

Μεταξὺ ἡμῶν εὐγενέστερος εἶναι, ὅστις ἀνδρειότερος ὑπερασπισθῆ τὰ δίκαια τῆς πατρίδος καὶ ὠφελιμωτέρας τὴν δουλεύσῃ. Τὸ ἔθνος συναθροισόμενον θέλει ἐκλέξει τοὺς Δημογέροντάς του, καὶ εἰς τὴν ὕψιστον ταύτην Βουλὴν θέλουσιν ὑπέκειν ὅλοι μας αἱ πράξεις. Ἄς κινήθωμεν λοιπὸν μὲ ἐν κοινὸν φρόνημα! Οἱ πλοῦσοι ἄς καταβάλωσι μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας· οἱ ἱεροὶ ποιμένες ἄς ἐμψυχώσωσι τὸν λαὸν μὲ τὸ ἰδιὸν των παράδειγμα, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἄς συμβουλευσωσι τὰ ὠφέλιμα· οἱ δὲ ἐν ξέναις αὐλαῖς ὑπουργοῦντες στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὁμογενεῖς, ἀποδίδοντες τὰς εὐχαριστίας εἰς ἣν ἕκαστος ὑπουργεῖ δύναμιν, ἄς ὀρμήσωσιν ὅλοι εἰς τὸ ἀνοιγόμενον ἤδη μέγα καὶ λαμπρὸν στάδιον, καὶ ἄς συνεισφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα τὸν χρεωσταύμενον φόρον, καί, ὡς οἱ γενεῶν, ἄς ἐνοπλισθῶμεν ὅλοι ἄνευ ἀναβολῆς καιροῦ μὲ τὸ ἀκαταμάχητον ὄπλον τῆς ἀνδρείας, καὶ ὑπόσχομαι ἐντὸς ὀλίγου τὴν νίκην καὶ μετ' αὐτὴν πᾶν ἀγαθόν. Ποῖοι μισθωτοὶ καὶ χαῖνοι δούλοι τολμοῦν ν' ἀντιπαραταχθῶσιν ἀπέναντι λαοῦ, παλεμοῦντος ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας ; Μάρτυρες οἱ ἥρωϊκοὶ ἀγῶνες τῶν προπατόρων μας· μάρτυς ἡ Ἰσπανία, ἥτις πρώτη καὶ μόνη κατετρόπωσε τὰς ἀτήτητους φάλαγγας ἐνὸς τυράννου.

Μὲ τὴν ἔνωσιν, ὡ συμπολιῖται, μὲ τὸ πρὸς τὴν ἱερὰν θρησκείαν σέβας, μὲ τὴν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τοὺς στρατηγούς ὑπαταγήν, μὲ τὴν εὐτολίμειαν καὶ σταθερότητα, ἡ νίκη μας εἶναι βεβαία καὶ ἀναπόφευκτος. Αὕτη θέλει στεφανώσῃ μὲ δάφνας ἀειθαλεῖς τοὺς ἥρωϊκοὺς ἀγῶνάς μας· αὕτη μὲ χαρκατῆρας ἀνεξαλείπτους θέλει χαράξει τὰ ὀνόματα ὑμῶν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας διὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Ἡ πατρίς θέλει ἀνταμείψει τὰ εὐπειθῆ καὶ γνήσιά τῆς τέκνα μὲ τὰ βραβεῖα τῆς δόξης καὶ τιμῆς· τὰ δὲ ἀπειθῆ καὶ κωφεύοντα εἰς τὴν τωρινὴν τῆς πρόσκλησιν, θέλει ἀποκηρύξει ὡς νόθα καὶ ἀσιανὰ σπέρματα, καὶ θέλει παραδώσει τὰ ὀνόματά των, ὡς

ἄλλων προδοτῶν, εἰς τὸν ἀναθεματισμὸν καὶ κατάραν τῶν μεταγενεστέρων.

Ἄς καλέσωμεν λοιπὸν ἐκ νέου, ὧ ἀνδρεῖοι καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν κλασσικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος! Ἄς συγκροτήσωμεν μάχην μεταξὺ τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Θερμοπυλῶν! Ἄς πολεμήσωμεν εἰς τοὺς τάφους τῶν πατέρων μας, οἱ ὅποιοι, διὰ νὰ μᾶς ἀφήσωσιν ἐλευθέρους, ἐπολέμησαν καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ! Τὸ αἷμα τῶν τυράννων εἶναι δεκτὸν εἰς τὴν σκιάν τοῦ Ἐπαμεινώνδου Ἐθθαίου καὶ τοῦ Ἀθηναίου Θρασυβούλου, οἵτινες κατετρόπωσαν τοὺς τριάκοντα τυράννους· εἰς ἐκείνας τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, οἱ ὅποιοι συνέτριψαν τὸν Πεισιστρατικὸν ζυγὸν· εἰς ἐκείνην τοῦ Τιμολέοντος, ὅστις ἀποκατέστησε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Συρακούσας· μάλιστα εἰς ἐκείνας τοῦ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους, τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν τριακοσίων, οἵτινες κατέκοψαν τὸσάκις τοὺς ἀναριθμήτους στρατοὺς τῶν βαρβάρων Περσῶν, τῶν ὁποίων τοὺς βαρβαρωτέρους καὶ ἀνανδροτέρους ἀπογόνους πρόκειται εἰς ἡμᾶς σήμερον μὲ πολλὰ μικρὸν κόπον νὰ ἐξαφανίσωμεν ἐξ ὀλοκλήρου.

Εἰς τὰ ἔπλα λοιπὸν, φίλοι, ἡ πατρίς μᾶς προσκαλεῖ!

Τὴν 24 Φεβρουαρίου 1821

Εἰς τὸ γενικὸν στρατόπεδον τοῦ Ἴαίου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

2

ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΚΡΙΤΩΝ
ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ἀπὸ τῆς 21ης Μαρτίου οἱ Τούρκοι εἶχον ἐγκλεισθῆ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των εἰς τὸ ὑπερθεν τῶν Πατρῶν φρούριον, ἐνῶ οἱ Ἕλληρες κάτοικοι κατεῖχον τὴν πόλιν ἔνοπλοι καὶ ἀμυνόμενοι κατὰ τῶν ἐπιθέσεων. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γερμανὸς καὶ οἱ πρὸχροντες, παρακούσαντες εἰς τὴν διαταγὴν νὰ μεταβοῦν εἰς Τρίπολιν καὶ καταφυγόντες ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας, εἶχον ἤδη διασκορπισθῆ εἰς διάφορα ἀσφαλῆ σημεῖα ὄρεινὰ ἐν τῷ μέσῳ ἐνόπλιον σωμάτων. Εἰδοποιηθέντες ὅτε ἤρχισαν αἱ ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων, ἐξώρμησαν μετὰ τῶν ὀπλοφόρων των πρὸς τὰς Πάτρας, ὅπου ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 22 Μαρτίου κατέφθανον ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ὁ Π. Πατρῶν Γερμανός, ὁ Λόντος, ὁ Ζαΐμης, ὁ Φωτήλας, ὁ Παπαδιαμαντόπουλος καὶ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῆς Ἀχαΐας. Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὑψώθη ἡ ἐπαναστατικὴ σημαία καὶ πάντες ἔδωσαν ὄρκον ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐλευθερίας. Τότε ὁ Π. Πατρῶν Γερμανὸς ἀπηθόνη «πρὸς τοὺς ἐν Πάτραις προξένους τῶν ξένων ἐπικρατειῶν» τὴν προκήρυξιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας. Ἡ προκήρυξις αὕτη, δημοσιευθεῖσα ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν τύπον καὶ εἰς ἔργα Ἑλλήνων καὶ ξένων ἀπομνημονευματογράφων, δὲν φέρει σαφῆ χρονολογίαν. Πρέπει ὅμως νὰ θεωρηθῆ ὡς συνταχθεῖσα ἢ τοῦλάχιστον ἀποφασισθεῖσα τὴν 22αν ἢ 23ην Μαρτίου, δηλαδὴ εὐθὺς μετὰ τὴν ὕψωσιν τῆς ἐπαναστατικῆς σημαίας καὶ τὴν ἔναρξιν κανονικῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ Πουκεβίλ καὶ τινες ἀκολουθήσαντες αὐτὸν ἱστοριογράφοι δίδουν χρονολογίαν 26 Μαρτίου, ἀλλὰ πρόκειται μᾶλλον περὶ τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν ἐλήφθη ὑπὸ τῶν ξένων ἐν Πάτραις προξένων. Ἀναμφισβητήτως συντάκτης αὐτῆς ἦτο ὁ Γερμανός. Φέρονται ὅμως ὡς προσυπογράψαντες οἱ ἐπίσκοποι Κερνίκης Προκόπιος, Ἀ. Ζαΐμης, Ἀ. Λόντος, Μπενιζέλος Ροῦφος, Ἰω. Παπαδιαμαντόπουλος καὶ Σωτ. Θεοχαρόπουλος. (βλ. Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, Ὑπομνήματα . . . σ. 92.—Σ. Τρικούνη, ἐ.ἀ. τ. Α', σ. 50.—Γ. Φιλίμωνος, Δοκ. Ἑλλην. ἔπαν. τ. Α', σ. 22.—Ν. Σπηλιάδου, Ἀπομν. τ. Α', σ. 60.—Πουκεβίλ, Ἰστ. Ἑλλ. ἔπαν. τ. Α', σ. 184).

Πρὸς τοὺς ἐν Πάτραις προξένους τῶν ξένων ἐπικρατειῶν

Ἡμεῖς, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τῶν χριστιανῶν, βλέποντες ὅτι μᾶς καταφρονεῖ τὸ ὀθωμανικὸν γένος καὶ σκοπεύει ὀλεθρον ἐναντίον μας, τότε μ' ἕνα καὶ τότε μ' ἄλλον τρόπον, ἀπεφασίσαμεν σταθερῶς, ἢ ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι,

ἢ νὰ ἐλευθερωθῶμεν· καὶ τούτου ἔνεκα βαστοῦμεν τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας, ζητοῦντες τὰ δικαιώματά μας. Ὅντες λοιπὸν βέβαιοι, ὅτι ὅλα τὰ χριστιανικὰ βασίλεια γνωρίζουν τὰ δικάιά μας, καὶ ὄχι μόνον δὲν θέλουν μᾶς ἐναντιωθῆ ἀλλὰ καὶ θέλουν μᾶς συνδράμει, καὶ ὅτι ἔχουν εἰς μνήμην, ὅτι οἱ ἔνδοξοι πρόγονοί μας ἐφάνησαν ποτὲ ὠφέλιμοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τοῦτο εἰδοποιοῦμεν τὴν ἐκλαμπρότητά σας καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ προσπαθήσετε, νὰ ἡμεθα ὑπὸ τὴν εὐνοίαν καὶ προστασίαν τοῦ μεγάλου τούτου κράτους.

3

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΜΠΕΗ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

Ἀπὸ τῶν μέσων Μαρτίου 1821 ἡ Μάνη εὐρίσκετο ἐν ἐπαναστατικῷ ἀναβρασμῷ, οὐσιαστικῶς δὲ ἡ ἐπανάστασις εἶχε κηρυχθῆ, διότι, μὴ ὑπαρχόντων Τούρκων εἰς τὴν ἀκρῆαν αὐτὴν περιοχὴν τῆς Πελοποννήσου, αἱ πολεμικαὶ προπαρασκευαὶ διὰ συγκρότησιν πολεμικῶν σωμάτων καὶ ἐξόρμησιν πρὸς Λακεδαίμονα καὶ Μεσσηρίαν διεξήγοντο ἀπροκαλύπτως. Τὴν 20 Μαρτίου σῶμα Μανιατῶν ὑπὸ τὸν Ἠλίαν Μαυρομιχάλην διήλθε τὰ ὄρια τοῦ Ἀλμυροῦ καὶ κατέλαβεν ὑψώματα πλησίον τῶν Καλαμῶν. Τὴν 22 Μαρτίου πολεμικαὶ ὀμάδες ὑπὸ τὸν Παπαφλέσσα, τὸν Νικηταρῶν, τὸν Ἀναγνωσταρῶν καὶ ἄλλους Μεσσηνίους ὀπλαρχηγούς περιέσφιξαν τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς. Τὴν νύκτα τῆς 22 Μαρτίου, ἐνῶ οἱ τῆς ἀνατολικῆς Μάνης ὑπὸ τοὺς Τζανατάκηδες ἐξώρμων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα, ἀπὸ τῆς δυτικῆς Μάνης ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τὸν Θ. Κολοκοτρώνη, τὸν Μούρτζινο, τοὺς Καπετανάκηδες, τοὺς Κομμουντουράκηδες καὶ τοὺς ἄλλους καπεταναίους τῆς Μάνης, ἐξώρμησεν ἀπὸ τὰς χωράδας τοῦ Ταυγέτου ἐπὶ κεφαλῆς 2.500 Μανιατῶν. Κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 23 Μαρτίου εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Καλαμάτας, σχεδὸν δὲ συγχρόνως εἰσέδυσαν οἱ παραμονεύοντες εἰς τοὺς γύρω τῆς πόλεως λόφους Μεσσηνιοὶ ἀρχηγοί. Αἱ τουρκικαὶ δυνάμεις τοῦ Ἀρναούτογλου παρεδόθησαν ἀμαχητί, πολεμισταὶ δὲ καὶ λαὸς συνεκεντρώθησαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νέδοντος, ὅπου ὑψώθη ἡ ἐπαναστατικὴ σημαία καὶ ἐψάλη δοξολογία. Συνεστήθη τότε ἐκεῖ ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἐπαναστατικὴ ἀρχή, ἡ «Μεσσηνιακὴ Γερουσία» (ἢ Σύγκλητος) ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Π. Μαυρομιχάλη ἀνακηρυχθέντος συγχρόνως «ἀρχιστρατήγου τῶν Σπαρτιατικῶν δυνάμεων». Ὑπὸ τὰς ιδιότητας αὐτὰς ὁ Πετρόμπεης ἐξέδωσε προκήρυξιν τῆς ἐλευθερίας «πρὸς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἀδύλας», τῆς ὁποίας τὸ κείμενον παραθέτομεν κατωτέρω. Ἐδημοσιεῦθη τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν ἐκδομένην τότε εἰς Καλαμάταν ἐπαναστατικὴν ἐφημερίδα «Σάλπιγξ Ἑλληνικὴ» τὴν 25ην Αὐγούστου 1821. Ταχύτατα ὁμοῦς διεσπάρη ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ ἐδημοσιεῦθη ἐν μεταφράσει ὑπὸ Εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, συντελέσασα εἰς ὑποκίνησιν ἐθνουσιασμοῦ ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν Σάλπιγγα» φέρει χρονολογίαν 28ης Μαρτίου 1821. Ἀναμφιβόλως ὁμοῦς πρόκειται περὶ τῆς ἡμέρας συγκλήσεως τῆς Μεσσηνιακῆς Γερουσίας, ὅτε προσυπεγράφη καὶ ἐκοινοποιήθη καὶ ἐκ μέρους ταύτης τὴν ἡμέραν τῆς συγκλήσεώς της. Μολονότι πάντες οἱ ἱστορικοὶ τοῦ Ἀγῶνος φέρουν ὡς χρονολογίαν ἐκδόσεώς της ὑπὸ τοῦ Πετρόμπεη τὴν 25ην Μαρτίου, πιθανῶς

συνετάχθη τὴν 23ην Μαρτίου, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπίσημον κήρυξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Καλαμάτῃ. (βλ. Σ. Τρικούπη, ἐ.ἀ. τ. Α', σ. 252.—'Α. Δασκαλάκη, ἐν «Ἐπετ. Φιλολ. Σχ. Παν. Ἀθηνῶν» τ. ΙΒ' (1961-62) σ. 66 καὶ 118).

Προειδοποιήσεις πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀλλὰς ἐκ μέρους τοῦ φιλογενοῦς στρατηγοῦ τῶν Σπαρτιατικῶν στρατευμάτων Πέτρου Μαυρομιχάλη, καὶ τῆς Μεσσηνιακῆς Συγκλήτου τῆς Καλαμάτας.

Ὁ ἀνυπόφορος ζυγὸς τῆς θωμανικῆς τυραννίας εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς καὶ ἐπέκεινα αἰῶνος κατήτησεν εἰς μίαν ἀκμὴν, ὥστε νὰ μὴ μείνη ἄλλο εἰς τοὺς δυστυχεῖς Πελοποννησίους Γραικοὺς, εἰμὴ μόνον ἡ πνοή· καὶ αὐτὴ διὰ νὰ ὠθῆ κυρίως τοὺς ἐγκαρδίους τῶν ἀναστενχιμοῦς· εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν, ὄντες ὑστερημένοι ἀπὸ ὅλα τὰ δίκαιά μας, μὲ μίαν γνώμην ὁμοφώνως ἀπεφασίσαμεν νὰ λάβωμεν τὰ ἄρματα, καὶ νὰ ὀρμήσωμεν κατὰ τῶν τυράννων. Πᾶσα πρὸς ἀλλήλους μας φατρία καὶ διχόνοια, ὡς καρποὶ τῆς τυραννίας, ἀπερρίφθησαν εἰς τὸν βυθὸν τῆς λήθης, καὶ ἅπαντες πνέομεν πνοὴν ἐλευθερίας· αἱ χεῖρές, μας, αἱ δεδεμέναι μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ τὰς σιδηρᾶς ἀλύσσους τῆς βαρβαρικῆς τυραννίας ἐλύθησαν ἤδη, καὶ ὑψώθησαν μεγαλοψύχως πρὸς ὄλεθρον τῆς βδελυρᾶς τυραννίας καὶ ἔλαβον τὰ ὄπλα κατὰ τῶν τυράννων· οἱ πόδες οἱ περιπατοῦντες ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ εἰς τὰς ἐνηγγαρεῦσεις τῆς ἀπλαγχχνίας τρέχουν εἰς ἀπόκτησιν τῶν δικαιωμάτων μας· ἡ κεφαλὴ μας ἡ κλίνουσα τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν ζυγόν, τὸν ἀπετίναξε, καὶ ἄλλο δὲν φρονεῖ, εἰμὴ τὴν ἐλευθερίαν· ἡ γλῶσσά μας, ἡ ἀδιανοῦσα εἰς τὸ νὰ προφέρῃ λόγον ἐκτὸς τῶν ἀνωφελῶν παρακλήσεων πρὸς ἐξιλέωσιν τῆς μανίας τῶν τυράννων, τώρα μεγαλοφώνως φωνάζει, καὶ κἀμνει νὰ ἀντηχῇ ὁ ἄηρ τὸ γλυκύτατον ὄνομα τῆς ἐλευθερίας. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅλοι ἀπεφασίσαμεν ἢ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἢ νὰ ἀποθάνωμεν· διὸ καὶ προσκαλοῦμεν τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν ὅλων τῶν ἐξευγενισμένων Εὐρωπαϊκῶν γενῶν, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ φθάσωμεν ταχύτερος εἰς τὸν ἱερὸν καὶ δίκαιον σκοπὸν μας, καὶ νὰ λάβωμεν τὰ δίκαιά μας, καὶ νὰ ἀνανεώσωμεν τὸ τεταλαιπωρημένον ἑλληνικὸν γένος μας. Δικαίῳ τῷ λόγῳ ἢ μῆτηρ μας Ἑλλάς, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ὑμεῖς ἐφωτίσθητε, ἀπαιτεῖ ὅσον τάχος τὴν φιλόφθωρον συνδρομὴν καὶ διὰ χρημάτων καὶ διὰ ὀπλων, καὶ διὰ συμβουλῆς, τῆς ὁποίας ἐσμεν εὐέλπιδες ὅτι θέλομεν ἀξιώθῃ· καὶ ἡμεῖς θέλομεν σᾶς ὁμολογεῖ ἄκραν ὑποχρέωσιν, καὶ ἐν καιρῷ θέλομεν δεῖξει καὶ ἐμπράκτως τὴν ὑπὲρ τῆς συνδρομῆς σας εὐγνωμοσύνην μας.

Ἐκ τοῦ Σπαρτιατικοῦ στρατοπέδου τῆς Καλαμάτας τῇ (25) Μαρτίου 1821 πρῶτον ἔτος τῆς ἐλευθερίας. (Πέτρος Μαυρομιχάλης, ἡγεμὼν καὶ Ἀρχιστράτηγος, καὶ ἡ Μεσσηνιακὴ Γερουσία ἐν Καλαμάτῃ).

4

ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ

Τὴν 24 Μαρτίου, ἐπομένῃ τῆς καταλήψεως τῆς Καλαμάτας, ὁ Θ. Κολοκοτρώνης καὶ ὁ Δικαῖος Παπαφλέσσας ἐξώρμησαν ἐκεῖθεν πρὸς τὴν κεντρικὴν Πελοπόννησον καὶ ἐξεδίωξαν τοὺς Τούρκους ἐκ τῆς Ἀρκαδίας. Ἀπὸ τὴν Σκάλαν ἐξέδωσαν τὴν πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀρκαδίας προκήρυξιν, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον δημοσιεύομεν κατωτέρω. Ἡ προκήρυξις φέρει χρονολογίαν 23 Μαρτίου, προφανῶς διότι συνετάχθη πρὸ τῆς ἐξορμήσεως, ὅτε ἀκόμη εὐρίσκοντο ἐν Καλαμάτα. Μὲ τὴν χρονολογίαν αὐτὴν ἐδημοσιεῖθη εἰς τὰ ἔργα τῶν Ἀμβρ. Φραντζῆ ('Ἐπιτομὴ τῆς ἱστορίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τ. Α', σ. 369) καὶ Ἰω. Κολοκοτρώνη ('Ἑλληνικὰ ὑπομνήματα, σ. 9).

Ἀδελφοὶ κάτοικοι Ἀρκαδίας,

Ἡ ὥρα ἔφθασε, τὸ στάδιον τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἠνοιχθή, τὰ πάντα ἰδικὰ μας καὶ ὁ Θεὸς τοῦ παντός μεθ' ἡμῶν ἔσεται· μὴ πτοηθῆτε εἰς τὸ παραμικρόν. Σεῖς εἰσθε ἀτρόμητοι καὶ τῶν προγόνων μας ἀπόγονοι γενικῶς ὀπλισθῆτε μὲ ἀνοικτὰ μπαϊράκια, καὶ τρέξατε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος· ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν φθάνομεν καὶ ἡμεῖς μὲ 10.000 στρατεύματα. Σεῖς σφαλίσατε τοὺς Ἀρκαδίους Τούρκους, καὶ μίαν ὥραν ἀρχήτερα ὡς λέοντες νὰ τοὺς ξεσχίσετε καὶ νὰ τοὺς στείλετε εἰς τὰ τάρταρα τοῦ ἄδου, μὴ καταδεχθῆτε νὰ σᾶς κατηγορήσῃ ὁ κόσμος καὶ ἡ Ἱστορία, ἀλλὰ ν' ἀποθανάτισητε τὰ ὀνόματά σας, καὶ νὰ διαμένετε αἰωνίως εἰς τὴν ἀθάνατον δόξαν, καὶ σᾶς εὐχόμεθα ὑγίαν καὶ ἀνδρείαν συνενωμένοι μὲ τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν πειθαρχίαν, τὰς δὲ πράξεις σας νὰ μᾶς γράψητε μὲ πρῶτον πρὸς ὀδηγίαν καὶ ἡσυχίαν μας.

Ἐν Σκάλα τὴν 23 Μαρτίου 1821, 1ον ἔτος τῆς ἐλευθερίας

Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ, ΓΡ. ΔΙΚΑΙΟΣ

5

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΠΡΟΚΗΡΤΞΙΣ ΤΟΥ Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ

Ὑπὸ τοῦ Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ Προέδρου τῆς «Μεσσηνιακῆς Γερουσίας τῆς ἐν Καλαμάτῃ» ἐστάλη πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Ἀδαμάντιον Κοραῖν ἡ κατωτέρω προκήρυξις πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς. Ὁ Κοραῖς ἐπέπεσε νὰ μεταφράσῃ ταύτην καὶ νὰ ἀποστείλῃ ἀντίγραφον μεταφράσεως καὶ πρωτοτύπου κεκείμενον εἰς τὸν διάσημον Ἀμερικανὸν φιλέλληνα Ed. Everett, καθηγητὴν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρντ, δημοσιογράφον καὶ βραδύτερον γερουσιαστὴν καὶ κυβερνήτην τῆς Πολιτείας τῆς Μασσαχουσέτης. Ὁ Everett ἐδημοσίευσεν τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἐν μεταφράσει εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας, ἡ δὲ δημοσίευσις αὐτὴ ἐκίνησε τὸν ἐθνοσιασμόν τῆς ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης, συντελέσασα σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ρεύματος συμπαιθεῶν διὰ τὸν ἑλληνικὸν ἀγῶνα ἐν Ἀμερικῇ. Τὸ ἑλληνικὸν πρωτότυπον κεκείμενον ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένην North American Review, Ὀκτώβριος 1823, ἐκ τῆς δημοσιεύσεως δὲ αὐτῆς γνωρίζομεν τοῦτο.

Ὁ Κοραῖς εἶχε παραδώσει ἀντίγραφα εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀμερικανικὴν Πρεσβείαν πρὸς διαβίβασιν εἰς Οὐάσιγκτον, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἀνευρέθησαν. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Κοραῖ πρὸς τὸν Everett φέρει χρονολογίαν 27 Ἰουνίου 1821, τὸ δὲ δημοσιεῦθ' ἐν εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας κεκείμενον τῆς προκηρύξεως 25 Μαΐου 1821. Ἦδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εἰθὺς ὡς ἐδημοσιεῦθη ὑπὸ ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, ἐξεφράσθησαν ἀμφιβολίαι ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα, ὑπὸ εὐρωπαϊκῶν δὲ τινῶν ἐφημερίδων διευτυπώθη ἡ ὑπόνοια ὅτι αὕτη κατεσκευάσθη ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ Κοραῖ καὶ τοῦ περιβάλλοντός του. Τότε ὁ Κοραῖς ἐπέπεσε νὰ δημοσιεύσῃ βεβαίωσιν ὅτι ἡ προκήρυξις ἐστάλη πράγματι πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πετρόμπεη, ἵνα διαβιβασθῇ εἰς Ἀμερικὴν. Πάντως τὸ κεκείμενον τοῦτο δὲν ἀνευρέθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι δὲ μόνον γνωστὸν ἐκ τῆς δημοσιεύσεως ὑπὸ τοῦ Everett τοῦ πρὸς αὐτὸν σταλέντος ὑπὸ τοῦ Κοραῖ. (βλ. ἐκτενῶς περὶ τοῦ θέματος εἰς Ἀπ. Δασκαλάκη, Ὁ Κοραῖς καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων, σ. 470 κ.ῆ.).

Προκήρυξις πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς τῆς ἐν Καλαμάτῃ Μεσσηνιακῆς
Συγκλήτου καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου Πέτρου Μαυρομιχάλη.

Ἀποφασίζοντες νὰ ζήσωμεν ἢ νὰ ἀποθάνωμεν διὰ τὴν ἐλευθερίαν, σφύρομεθα πρὸς ἐσᾶς ἀπὸ δικαίαν συμπάθειαν· διότι εἰς τὸν τόπον σας ἐδιάλεξε νὰ κατοικῇ ἡ ἐλευθερία, ἀπὸ μόνους ἐσᾶς λατρευομένη καθὼς ἐλατρεύετο

ἀπὸ τοὺς πατέρας μας. Ὅθεν ἐπικαλούμενοι τὸ ὄνομά της ἐπικαλούμεθα ἐν ταύτῃ τὸ ἰδικόν σας πεποιθότες, ὅτι μιμούμενοι ἐσᾶς θέλομεν μιμηθῆ τοὺς προγόνους μας καὶ δευχθῆ ἄξιον ἐκείνων ἂν φθάσωμεν νὰ σᾶς ὁμοιάσωμεν.

Αἱ ἀρεταὶ σας, ὦ Ἀμερικανοί! μᾶς προσεγγίζουν εἰς ἐσᾶς, μ' ὅλον ὅτι μᾶς χωρίζουν εὐρύτατα ὁλάσσαι. Ἡμεῖς σᾶς νομίζομεν πλησιεστέρους παρὰ τὰ γειττονέοντα μὲ ἡμᾶς ἔθνη καὶ σᾶς ἔχομεν φίλους καὶ συμπολίτας καὶ ἀδελφούς, διότι εἴσθε δίκαιοι, φιλόανθρωποι καὶ γενναῖοι. Δίκαιοι, ὅτι καὶ ἐλεύθεροι· φιλόανθρωποι καὶ γενναῖοι, ὅτι πολιτεύεσθε κατὰ τὸ εὐαγγέλιον. Ἡ ἐλευθερία σας δὲν ἐπιστηρίζεται εἰς ἄλλων ἐθνῶν δουλείαν, οὔτε ἡ εὐδαιμονία σας εἰς ξένας συμφορὰς καὶ ταλαιπωρίας· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, ἐλευθέρως καὶ εὐτυχῶς ζῶντες, ἐπιθυμεῖτε νὰ μετέχωσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ αὐτὰ ἀγαθὰ, καὶ ν' ἀπολαύωσιν ὅσα δικαίωματα ἡ φύσις εἰς ὅλους ἐξ ἴσου ἐμοίρασεν. Ἐσεῖς πρῶτοι ἐκηρύξατε τὰ δικαίωματα ταῦτα καὶ πάλιν πρῶτοι ἐσεῖς τὰ ἐσεβάσθητε, ἀποδίδοντες εἰς τοὺς ἀποκτηνωμένους Ἀφρικανούς ἀνθρώπινον ἀξίωμα. Κατὰ τὸ παράδειγμά σας κατέλυσεν ἡ Εὐρώπη τὴν σκληρὰν ἐκείνην καὶ ἀπάνθρωπον σωματεμπορίαν καὶ ἀπὸ ἐσᾶς ἀκόμη διδάσκεται δικαιοσύνην καὶ μανθάνει νὰ καθαρῇ ἀτόπους ἢ θανατηφόρους συνηθείας. Ἡ δόξα αὕτη, ὦ Ἀμερικανοί! εἰς μόνους ἐσᾶς ἀνήκει, καὶ σᾶς ἀνυψώνει ὑπεράνω ὅλων τῶν φημισθέντων διὰ τῆς εὐνομίας καὶ ἐλευθερίας ἐθνῶν.

Ἐμέτερον εἶναι, ὦ ἄνδρες! νὰ ἐπιθέσετε τὸν κολοφῶνα εἰς τὴν δόξαν σας, βοηθῶντες μας νὰ καθαρῶμεν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς μολύνοντας αὐτὴν ἐκ τετρακοσίων ἐτῶν βαρβάρους. Ἀξίον ὑμῶν ἀναντιρρήτως εἶναι νὰ πληρώσετε τῶν πεπολιτισμένων λαῶν τὸ χρέος, νὰ διώξετε τὴν ἀμάθειαν καὶ τυραννίαν ἀπὸ τὴν πατρίδα τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας. Δὲν θέλετε μιμηθῆ βέβαια τὴν ἀξιοκατάκριτον ἀδιαφορίαν ἢ μάλλον πολυχρόνιον ἀχαριστίαν τινῶν Εὐρωπαίων. Ὅχι, ὁ λαὸς τοῦ Γουλιέλμου Πέννου, τοῦ Βασίλγθωνος καὶ τοῦ Φραγκλίνου δὲν θέλει ἀρνηθῆ βοήθειαν εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Φωκίωνος, τοῦ Θρασυβούλου, τοῦ Ἀράτου, τοῦ Φιλοποίμενος. Ἐσεῖς ἐδείξατε ἤδη πρὸς αὐτοὺς τιμὴν καὶ ἐμπιστοσύνην πέμποντες τὰ τέκνα σας εἰς τὰ σχολεῖά των. Ἡξεύρετε μὲ ὅποιαν ἀγαλλίασιν τὰ ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν σταθερὰν πρὸς αὐτὰ εὐνοίαν ἐκείνων καὶ περιποίησιν. Ἄλλ' ἂν οὕτως ἐπραξάν δεδουλωμένοι, μὲ πόσῃ φιλίαν καὶ ζῆλον θέλουν φέρεσθαι πρὸς ἐσᾶς, ὅταν διὰ τῆς συνεργείας σας συντρίψωσι τὰς αἰύσεις των; Ἡ Ἑλλὰς τότε θέλει σᾶς δίδει κέρδη, τὰ ὅποια μάτην ἠθέλατε προσμένει ἀπὸ τυφλῶς καὶ ἀγρίως δεσπότης. Οἱ δεσμοὶ τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης θέλουν ἐνώνειν διὰ παντὸς τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Ἀμερικανούς. Τὰ συμφέροντα ἡμῶν εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ δυναμώνουν πάντοτε τὴν πρὸς ἀλλήλους συμμαχίαν, θεμελιωμένην εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀρετὴν.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Μεσσηνιακῆς Συγκλήτου τῆς ἐν Καλαμάτῃ,

Πέτρος Μαυρομιχάλης, ἀρχιστράτηγος.

6

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΤΗΣ ΎΔΡΑΣ

Εἰς τὰς λεγομένας ναυτικὰς νήσους (Ἐύδραν, Σπέτσας καὶ Ψαρὰ) ἡ κήρυξις τῆς ἐπαναστάσεως ἐβράδυνεν, διότι οἱ ἠγγέται, ἰδίως τῆς Ἐύδρας, ἀνεμνον νὰ σημειωθοῦν ἐπαναστατικὰ γεγονότα εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐπὶ πλέον τὰς διακηρυσσομένας ὑπὸ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ὡς ἐπικειμένας ρωσικὰς βοηθείας. Αἱ Σπέτσαι, αἱ ὁποῖαι, ἐθρυσκόμεναι ἐγγύτατα τῶν ἀκτῶν τῆς Πελοποννήσου, παρηκολούθηον μετ' ἀσυγκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ τοὺς πρώτους ἐκεῖ θριάμβους τῆς ἐπαναστάσεως, ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα τὴν 2-3 Ἀπριλίου. Εἰς τὰ Ψαρὰ ἡ ἐπανάστασις ἐκηρύχθη τὴν 10 Ἀπριλίου. Εἰς τὴν Ἐύδραν ἡ κατάστασις ἦτο περιπελεγμένη, λόγω τῶν διαταγῶν τῶν προκρίτων, φοβουμένων ἀνεπανορθώτους συμφορὰς εἰάν ἐρρίπτετο τὸ ἔθνος εἰς ἄνισον ἀγῶνα ἄνευ τῶν ἀναμενομένων ρωσικῶν ἐνισχύσεων. Ἀλλ' αἱ λαϊκαὶ μᾶζαι κατεῖχοντο ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, ὁ ὁποῖος κατέστη ἀσυγκράτητος μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τῶν πρώτων ἐπαναστατικῶν θριάμβων καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰς κατὰ θάλασσαν ἐπιχειρήσεις τῶν Σπετσιωτῶν καὶ τῶν Ψαριανῶν. Ἦδη τὴν νύκτα τῆς 27 Μαρτίου ὁ φλογερὸς πατριώτης πλοίαρχος καὶ Ἐταιριστὴς Ἀντώνιος Οἰκονόμου παρέσχε τὸν λαόν, κατέλαβε τὰ πλοῖα ἐξ ἐφόδου καὶ ἀνεκηρύχθη ἀρχηγὸς τῆς Ἐύδρας. Παρήλθεν ὁμως ἀσχετὸς χρόνος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα λάβῃ εἰς χεῖράς του ἀτάσας τὰς ἐξουσίας, ὑποχρεωθέντων τῶν προκρίτων εἰς συγκατάθεσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα συμπληρωθοῦν αἱ ἀπαιτούμεναι πολεμικαὶ προπαρασκευαὶ τοῦ στόλου. Οὕτως, ἡ ἐπανάστασις ἐκηρύχθη εἰς τὴν Ἐύδραν ἐπισημῶς τὴν 15 Ἀπριλίου μετ' τὴν συμμετοχὴν τῶν προκρίτων καὶ σύμπαντος τοῦ λαοῦ. Ἡ δημοσιευομένη κατωτέρω προκήρυξις, διασωθεῖσα εἰς τὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἐύδρας, εἶναι ἰδιώχειρος τοῦ Νεοφύτου Βάμβα, ὁ ὁποῖος ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξεν ὁ συντάκτης. Ὁ Βάμβας εὐρίσκειτο ἐκεῖ ἐνισχύων τὴν ὑποκίνησιν λαϊκῆς ἐξεγέρσεως πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ χρησιμεύον ὡς σύμβουλος τοῦ Οἰκονόμου. Εἶναι ἀχρονολόγητος, ἀλλὰ πρέπει νὰ συντετάχῃ εὐθὺς μετὰ τὴν διὰ λαϊκῆς ἐξεγέρσεως κατάληψιν τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου, εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι ἐχρησίμωσεν εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν προσλαλιάν του τῆς τελετῆς τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως. (βλ. Ἀρχεῖον Ἐύδρας, τ. Ζ' σ. 11.— Σπ. Τρικοῦπη, ἐ.ἀ. τ. Γ', σ. 272 κ.ἐ.— I. Φιλήμονος, ἐ.ἀ. τ. Γ', σ. 106 κ.ἐ.— Α. Δασκαλάκη, Ἡ ἔναρξις τῆς ἐπαναστάσεως, σ. 73 κ.ἐ. καὶ τὰς ἐκεῖ πηγὰς).

(Πρὸς τὸν Λαὸν τῆς Ἰδρας)

Ἄδελφοί χριστιαναί, πιστεύοντες εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀληθινὸν Θεόν, εἴμεθα ὅλοι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἀδελφότης· διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἔχουσιν τὸ πανάγιόν του αἷμα ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς· τὸ αὐτὸ βάπτισμα, τὰ αὐτὰ ἄχραντα μυστήρια, ἡ αὐτὴ πίστις καὶ τὸ αὐτὸ γένος μᾶς ἐνώνουν εἰς μίαν ἀχώριστον ἀδελφότητα. Ἦλθεν, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς νὰ δεῖξωμεν πόσῃ δύναμιν ἔχει ὁ ζῆλος τῆς πίστεως καὶ ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος. Τετρακόσιοι περίπου χρόνοι εἶναι ἀφοῦ διὰ τὴν ἀσυμφωνίαν μας ἐχάσαμεν τὸ εὐσεβὲς καὶ ὀρθόδοξόν μας βασίλειον καὶ ἐγενήκαμεν δούλοι τῶν ἀσεβῶν· συλλογισθῆτε, γενναῖοι ἀδελφοί, πόσα καὶ ποῖα κακὰ ἔπαθε τὸ γένος καὶ πάσχομεν ἀκόμη· αἱ ἐκκλησίαι μας ἄλλαι κατεκρημνίσθησαν ἀπὸ τὰς μιὰς χεῖρας τῶν ἀσεβῶν, καὶ ἄλλαι ἐγέναν τόποι βλασφημίας καὶ ἀσεβείας· τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὑβρίζεται καὶ εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ ὀπίτια, ἕως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ σύννεφα ἀπὸ τὰ στόματα τῶν ἀσεβῶν· καμμίαν δικαιοσύνην δὲν μᾶς ἔκαμαν· κανένα νόμον δὲν ἐφύλακταν· δὲν εἶχαμεν καμμίαν ἀσφάλειαν, οὔτε εἰς τὴν τιμὴν, οὔτε εἰς τὴν κατάστασίν μας, οὔτε εἰς τὴν ζωὴν μας· ὀλόκληροι ἐπαρχαῖοι ἐγέναν ἔρημοι χριστιανῶν· ὅλον τὸ γένος καὶ ἡ οὐράνιος πίστις μας ἐκινδύνευε νὰ χαθῆ· πλὴν ὁ Θεὸς τέλος πάντων δὲν ὑπέφερε νὰ βλέπῃ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους του λατρευτὰς νὰ πάσχωσι τόσα κακὰ καὶ τόσῃ ἀτιμίαν· ἀπεφάσισε νὰ συντρίψῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· ἀπεφάσισε νὰ καταποντίσῃ τὸν νέον τοῦτον Φαραῶν· καὶ διὰ νὰ τελειώσῃ τὴν θεῖαν του ἀπόφασιν, μᾶς ἐφώτισεν ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ ἐνωθῶμεν ἐναντίον του· ἑκατὸν πενήντα χιλιάδες ἀνδρεῖοι χριστιανοὶ προχωροῦν νικητικῶς ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ Δουνάβεως· ὅλοι οἱ γενναῖοι Πελοποννήσιοι λαβόντες τὰ ὄπλα ἐκλείσαν τὰ θηρία μέσα εἰς τὰ ἄγρια κάστρα, ὅπου βιασμένα καὶ ἀπὸ τὴν πείναν, ἀπὸ τὴν δίψαν καὶ ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν τῶν εὐσεβῶν πολιορκητῶν, εἰς ὀλίγον καιρὸν θέλουν παραδοθῆν· οἱ ἀνδρεῖοι συναδελφοὶ σπετζιῶνται ὑψωσαν εἰς τὰ καράβια τῶν παραδοθῆν· ἡ ὀρθόδοξος ἐκεῖνη ἡρώϊσσα ἡ συμπατριώτισσά μας καθωπλισμένη κάμνει τοὺς ἀνάνδρους ἐχθρούς νὰ τρέμουν ὡς λαγωοὶ μέσα εἰς τὰ χαρέμιά των· ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἀκούγονται φωναὶ ὁμονοίας, ἀνδρείας καὶ νίκης· Θεὸς ἐκδικήσεων, Θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο.

Ἄνδρεῖοι καὶ φιλελεύθεροι Ἰδριῶται· ἕως τώρα ἐστέκεσθε ἀνυπόμονοι· ἡ μεγαλοψυχία σας δὲν ὑπέφερε νὰ κάθεσθε σεῖς μόνοι ἀργοὶ εἰς τοῦτον τὸν ἔνδοξον καὶ δικαιοῦτατον ἀγῶνα· ἡ μικρὰ ὅμως αὕτη ἀργοπορία ἀναψε περισσότερον τὴν εὐγενῆ φιλοτιμίαν σας καὶ ἀνδρείαν. Σημωθῆτε τώρα, γενναῖοι Ἰδριῶται· οἱ φιλογενεῖς πρόκριτοί σας ἐτοιμάζουν τὰ καράβια των διὰ νὰ καταπολεμήσῃτε τὸν ἐχθρόν· τὸ γένος σᾶς προσκαλεῖ· τὰ νησιά τοῦ ἀρχιεπελάγου καὶ αἱ πολιτεῖαι τῆς ξηρᾶς καρτεροῦν μὲ ἀνυπομονησίαν νὰ ἰδῶσι τὰ καράβια σας μὲ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας· ἂν μὲν ἀκόμη εἰς τὸν ἐχθρόν

παραμικρὰ ἐλπίς, ἡ ἰδική σας παρουσία θά τὸν ἀπανεκρόσῃ· ὁ οὐράνιος καὶ παντοκράτωρ βασιλεὺς τὸν ἐμώρανε καὶ τὸν παραδίδει εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ ὁμόνοιάν σας ἀνέτοιμον καὶ καταφοβισμένον· φόβος καὶ τρόμος ἐπάνω του· εἰς τὴν ἀπελπισίαν του ἄλλο δὲν κάμνει παρὰ νὰ φυλακόνῃ ἀδίκως τοὺς ἀρχιερεῖς μας καὶ νὰ θανατώῃ τοὺς ἀόπλους ὁμογενεῖς καὶ ὁμοπίστους μας· δὲν τολμᾷ νὰ δείξῃ πρόσωπον εἰς τὰ νικητικὰ στρατεύματά μας.

Ἄνδρεῖοι καὶ φιλελεύθεροι Ἰδριῶται· ἄς ἀφρίσῃ ἡ ἑλληνικὴ θάλασσα ὑποκάτω ἀπὸ τὰ πολεμικά σας καράβια· δείξατε ὅτι εἰσθε ἀπόγονοι τοῦ Μιλτιάδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους· δὲν εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ ὁ Μαραθῶνας, ὅπου οἱ πρόγονοί μας μὲ δέκα χιλιάδας ἐνίκησαν ἑκατὸν χιλιάδας πεζοὺς καὶ δέκα χιλιάδας ἵππους τῶν βαρβάρων· ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ τὸ περίφημον στενὸν τῆς Σαλαμῖνος, ὅπου μὲ ὀγδοήκοντα καράβια ἐνίκησαν χίλια διακόσια τῶν ἐχθρῶν· οἱ σημερινοὶ ἐχθροὶ μας δὲν εἶναι ἀνδρειότεροι ἀπὸ ἐκείνους τοὺς Περσιάνους· καὶ σεῖς, ἔχετε ὁμόνοιαν· δὲν εἰσθε κατώτεροι ἐκείνων τῶν προγόνων μας εἰς τὴν ἀνδρείαν. Ἐνωθῆτε λοιπὸν μὲ τοὺς ἀνδρείους συναδελφοὺς σας Σπετζιώτας καὶ Ψαριανούς· ἀκολουθεῖτε μὲ εὐπέθειαν καὶ ὑποταγὴν τοὺς μεγαλοψύχους καπεταναίους σας διὰ νὰ ὑποτάξετε τὸν ἐχθρὸν. Συλλογίζεσθε, ἀδελφοί, ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος γίνεται διὰ τὴν ἐλευθερίαν σας, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων σας, διὰ τὴν ἐλευθερίαν ὅλου τοῦ γένους, διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ δόξαν τῆς πίστεώς μας. Διὰ νὰ κατορθώσωμεν τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἔνδοξον ἐπιχείρημα πρέπει νὰ εἰμεθα ὅλοι ἐν σώμα καὶ μία ψυχὴ· οἱ μικρότεροι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς μεγαλητέρους καὶ φρονιμωτέρους τῶν ὁμοίως οἱ μεγαλητέροι καὶ φρονιμώτεροι νὰ εἶναι προστακτικοί, προνοητικοί, καὶ νὰ φέρωνται πατρικῶς εἰς τοὺς μικροτέρους. Ὅσα κούρησῃ κάμετε τῶν ἐχθρῶν θά τὰ δικαιοιράξεσθε ἀδελφικῶς ἀναμεταξύ σας καὶ μὲ τοὺς μένοντας ἐδῶ συμπατριώτας σας διὰ νὰ φυλάττωσι τὸν τόπον· οἱ γενναῖοι καὶ φιλοπάτριδες πρόκριτοί σας ἄλλο δὲν ζητοῦν, ἄλλο δὲν ἐπιθυμοῦν καὶ ἄλλο δὲν σᾶς εὐχονται παρὰ νίκην πανταχῶ· νίκην καὶ κράτος σᾶς εὐχεται καὶ ὁ ἀρχιερεὺς σας μὲ ὅλους τοὺς ἱερεῖς καὶ ἱεροδιακόνους του· νίκην καὶ κράτος σᾶς εὐχονται καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ ὅλον τὸ γένος· νίκην καὶ κράτος σᾶς ὑπόσχεται τέλος πάντων αὐτὸς ὁ οὐράνιος βασιλεὺς.

Ναί, ἀδελφοί, τοῦ γένους ἡ ἐλευθερία ἐπροφητεύθη ἀπὸ πολλοὺς ἁγίους ἄνδρας καὶ θεόθεν εἶναι ἀποφασισμένη νὰ κατορθωθῇ εἰς τὰς ἡμέρας μας· πολεμεῖτε λοιπὸν μὲ βεβαίαν ἐλπίδα νίκης· καὶ προσέχετε μὴ φανῶμεν ἀνάξιοι τοῦ θείου ἐλέους ἀπὸ ἀταξίαν ἢ διχόνοιαν· προσέχετε, διὰ τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν· τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ γένος καὶ ἡ ὀρθόδοξος πίστις μας ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν ἀσεβῶν· ἂν δὲν πολεμήσωμεν ἀνδρείως καὶ εὐτάκτως, συλλογισθῆτε τί ἔχομεν νὰ πάθωμεν ὅλοι χωρὶς καμμίαν ἐξαιρέσιν· ἀλλὰ μὴ γένοιτο, ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ, μὲ τὸ πανάγιόν σου αἷμα μᾶς ἐλευθέρωσας ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ διαβόλου· μὲ τὴν ἀκαταμάχητον

δύναμιν τοῦ τιμίου σου σταυροῦ θέλεις μᾶς ἐλευθερώσειν καὶ ἀπὸ τῆν δουλείαν τῶν ἀσεβῶν τυράννων.

Πανιερώτατε ἱεράρχα, ἱερεῖς καὶ πρεσβύτεροι τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ, ὑψώσατε τὰς χεῖρας σας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπικαλεσθῆτε τὸ ὄνομα Κυρίου Σαβαώθ, εὐλογῆσατε τοὺς ὑπερμάχους τῆς οὐρανόου ἡμῶν πίστεως· εὐλογεῖτε τοὺς ἐλευθερωτὰς τοῦ γένους.

Ἐπικατάρατος πᾶς προδότης, ἡ ἀδιάφορος εἰς τὸν ἱερόν καὶ ἅγιον τοῦτον ἀγῶνα τῆς ἀνορθώσεως τοῦ γένους τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Σεῖς δὲ φιλογενέστατοι οἰκοκυραῖοι τῆς περιφήμου Ὑδρας, καὶ σεῖς γενναῖοι καὶ ἄφοβοι Ὑδραῖοι πολεμισταί, μὴ ἀμφιβάλλετε ποσῶς· οἱ ἀμαράντινοι στέφανοι σᾶς πλέκονται ἀπὸ τώρα· ἡ ἔνδοξος φήμη τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς φιλογενείας σας θέλει ἀντηχῆσειν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ ὁ Κύριος τῶν οὐρανόου καὶ ἐπιγείων δυνάμεων σιμὰ τῆς δόξης τοῦ κόσμου τούτου θέλει σᾶς ἀποδώσειν καὶ τὰ ἀνεκλάλητα ἀγαθὰ τῆς αἰωνίου βασιλείας του.

Ζήτω τὸ γένος τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

(Σ) Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ὑδρας

7

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ "ΔΙΠΛΩΜΑ" ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ἔντυπος αὐτῆ προκήρυξις ἐχορηγεῖτο ἅμα τῇ κηρύξει τῆς ἐπαναστάσεως ἐν εἶδει «διπλώματος ἀναγνωρίσεως» εἰς ἕκαστον τῶν πλοιάρχων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἀναγραφομένων εἰς κενὸν χωρὸν, διὰ χειρὸς τῶν ἡγετῶν τοῦ ἀγῶνος, τῆς νήσου, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκε τὸ πλοῖον, τοῦ ὀνόματος τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κανονίων. Ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀνήκει εἰς τὸ σκάφος «Θεμιστοκλῆς» τοῦ Γιακουμάκη Τομπάζη, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀναγράφουν ἄλλα ὀνόματα πλοίων καὶ πλοιάρχων. Ἀντίτυπα διεσώθησαν πολλὰ καὶ διαφόρων χρονολογιῶν, ἀλλ' οὐδὲν τούτων φέρει χρονολογίαν πρὸ τῆς 16ης Ἀπριλίου 1821, ἐπομένως πρὸ τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ὑδρᾷ. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι συνετάχθη ἐν Ὑδρᾷ. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι παρεδόθη εἰς πλοῖα τὴν 16ην Ἀπριλίου ἔντυπος, διὰ δὲ τὴν ἐκτέλωσιν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη τυπογραφεῖον εἰς τὴν Ὑδρᾷ, ἀπηγοῦντο ἀρκεταὶ ἡμέραι, προκύπτει ἢ ἀπόδειξις ὅτι ἡ Ὑδρα εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ριφθῆ εἰς τὸν ἀγῶνα πολὺ πρὸ τῆς 15 Ἀπριλίου, ὅτε ἐπανεστάτησεν ἐπισήμως. Πάντως εἶναι δυσχερὲς νὰ δεχθῶμεν ὅτι τοῦτο ἐγένετο πρὸ τῆς 27 Μαρτίου, ὅτε διὰ πραξικοπήματος κατέλαβε τὴν ἐξουσίαν ὁ Οἰκονόμου καὶ ἤρχισαν αἱ πολεμικαὶ προπαρασκευαί. Κατὰ διασάφισιν δημοσιευομένην κάτωθι τοῦ κειμένου εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ὑδρας (τ. Ζ' σ. 21), ὑπὸ τοῦ Ἀ. Λιγνοῦ, «τὸ ἔντυπον τοῦτο εἶναι ἡ *Patenta*, δι' ἧς ἐφωδιάζοντο τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας κατὰ τὴν ἀναχώρησιν των διὰ τὸν ἀγῶνα». Ἐξ Ὑδρας ἐστάλησαν ἐπίσης ἐγκαίρως πολλὰ ἀντίτυπα εἰς τὰς Σπέτσας καὶ τὰ Ψαρά. Εἰς τὰ Ψαρὰ μάλιστα ἡ κοινότης (Βουλὴ) τῶν Ψαρῶν ἐχρησιμοποίησε τὸ κείμενον τοῦτο καὶ ὡς ἐπαναστατικὴν προκήρυξιν. Τὰ πλείστα τῶν διπλωμάτων ἀναγνωρίσεως - προκηρύξεων τούτων περιλαμβάνονν καὶ μετάφρασιν εἰς τὴν γαλλικὴν ἢ τὴν ἰταλικὴν, προφανῶς πρὸς διακοίνωσιν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς στόλους τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων καὶ ἵνα μὴ ἐνοχλῶνται τὰ πλοῖα ὡς πειρατικά. (Βλ. Ἀρχ. Ὑδρας τ. Ζ' σ. 19 κ. ἐ.—Κ. Νικοδήμου, Ὑπόμνημα περὶ τῆς νήσου τῶν Ψαρῶν, σ. 111.—Σπ. Τρικοῦπη, ἔ. ἀ. τ. Α' σ. 273).

Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ Παντοκράτορος.

Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος βεβαρυμένον πλέον νὰ στενάζη ὑπὸ τὸν σκληρὸν ζυγόν, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τέσσαρας περίπου αἰῶνας καταθλίβεται ἐπυνειδιστικῶς, τρέχει μὲ γενικὴν καὶ ὁμόφωνον ὁρμὴν εἰς τὰ ὅπλα, διὰ νὰ κατασυντρίψῃ τὰς βαρεῖας ἀλύτους τὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων Μωαμεθανῶν περιτεθεισὰς εἰς αὐτό. Τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς ἐλευθερίας ἀντηχεῖ εἰς ἅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος,

καὶ πᾶσα ἑλληνικὴ καρδία ἀναφλέγεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πολῦτιμον τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ, ἢ ν' ἀπολεσθῇ εἰς τὸν ὑπὲρ τούτου ἀγῶνα.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἰδρας δὲν θέλουσι μείνει ὀλιγώτερον πρόθυμοι εἰς τὸ εὐγενῆ τοῦτου ἀγῶνα· ἀλλὰ καταφρονοῦντες πάντα κίνδυνον διὰ νὰ καταστρέψωσι τοὺς τυράννους των, θέλουσι μεταχειρισθῆ τοῦτο τὸ μόνον μέσον, τὸ ὅποιον ἡ φύσις τῆς τοπικῆς αὐτῶν θέσεως δίδει εἰς αὐτοὺς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἡμεῖς οἱ προὔχοντες, οἱ συγχροτοῦντες τὴν διοίκησιν τῆς νήσου ταύτης, ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν καπιτάν Γακουμάκην Νικολάου Τουμπάζη, τοῦ πλοίου ὁ Θεμιστοκλῆς, τὸ ὅποιον ἔχει κανόνια δέκα ἕξ καὶ ἄλλα πολεμικὰ ὅπλα ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, νὰ ὑπάγῃ μετὰ τοῦ πλοίου τούτου ὅπου ἤθελε κρίνει ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα, καὶ νὰ ἐνεργῇ κατὰ τῶν ὀθωμανικῶν δυνάμεων διὰ ζηρᾶς τε καὶ θαλάσσης πᾶν ὅ,τι συγχωρεῖται εἰς νόμιμον πόλεμον ἕως οὗ ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τοῦ ἑλληνικοῦ γένους νὰ ἀποκατασταθῇ μὲ στερέωσιν.

Παρακαλοῦμεν τοὺς ἄρχοντας τῶν θαλασσιῶν καὶ ἡπειρωτικῶν Δυνάμεων πασῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐξουσιῶν, ὅχι μόνον νὰ μὴ ἐπιφέρωσι κανένα ἐμπόδιον εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο καὶ εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ προσφέρωσι πᾶσαν βοήθειαν καὶ ὑπεράσπισιν συγχωρημένην ἀπὸ τὴν οὐδετερότητα αὐτῶν. Ταῦτα ἐλπίζομεν ἐκ μέρους τῆς γενναιότητος τῶν πολιτευμένων ἔθνων, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ὕβρις πρὸς αὐτοὺς εἰς ἀμφιβάλλωμεν κἂν μίαν στιγμὴν περὶ τῆς προθύμου αὐτῶν εὐνοίας εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνά μας, ὅστις γίνεται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀνθρωπότητος.

Οἱ ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐτίμησαν τὸ ἀνθρώπινον γένος μὲ τὰς ὑψηλὰς αὐτῶν ἀρετὰς καὶ ἐφώτισαν τὸν κόσμον, μάχονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐναντίον εἰς τοὺς τυράννους των βαρβάρους ἀπογόνους τοῦ βαρβάρου Ὀσμάνου, τοὺς ἐξολοθρευτὰς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν καὶ ἐχθροὺς τῆς ἱερᾶς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τίς θέλει εἶσθαι ποτὲ τασοῦτον ἀπάνθρωπος ὥστε νὰ γένη ὀχληρὸς εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην περιστασίαν μας, ἢ νὰ μὴν εὐχῆται ὑπὲρ ἡμῶν;

Ἐξεδόθη εἰς τὴν καγγελλαρίαν τῆς νήσου Ἰδρας, τὴν 16 ἀπριλίου 1821.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἰδρας.

8

ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Ἡ κατωτέρω προκήρυξις, ἀναγγέλλουσα τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ παρορμῶσα πρὸς συμμετοχὴν, ἐστάλη ὑπὸ τῶν Ὑδραίων πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῶν Κυκλάδων, ἐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ἐπισήμως ἐν Ὑδρᾷ ἢ ἐπαναστάσει. Ἀξίον σημειώσεως εἶναι ὅτι αἱ προκηρύξεις, ὡς καὶ πάντα τὰ ἔγγραφα τῆς Ὑδρας, ὑπογράφονται «Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ὑδρας», ὡς καθιέρωσεν ὁ καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν Ἀντώνιος Οἰκονόμου, ἐνῶ προηγουμένως ὑπεγράφετο «Οἱ Πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας». Ἡ χαρακτηριστικὴ αὐτῆ τῆς ἐπελευθέρουσης κοινωνικῆς μεταβολῆς ἔνδειξις διήρκεσεν ὅσον καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Οἰκονόμου, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ὁποίας ἐπανῆλθεν ἐν ἰσχύϊ ἡ παλαιὰ τῶν προκρίτων. Παραμφερεῖς πρὸς τὴν κατωτέρω προκήρυξιν ἐστάλησαν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπὸ τῶν Ὑδραίων καὶ πρὸς ἄλλους νησιώτας, Χίους, Κασίους, Σαμίους κλπ. (βλ. Ἀρχεῖον Ὑδρας, τ. Ζ', σ. 26 κ.ε.—Χιακὸν Ἀρχεῖον, τ. Α' σ. 5.—Ἀ. Ὁρλάνδου, Τὰ ναυτικά, τ. Α', σ. —Κ. Νικοδήμου, Ὑπόμνημα Ψαῶν, τ. Α', σ. 111—Ἀν. Χ' Ἀναγνώρου, Τὰ Σπετσιωτικά, τ. Α', σ. 149, κ.ε.).

Πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς Ἕλληνας τῶν Κυκλάδων νήσων.

Ἐξ Ὑδρας τῆ 16 Ἀπριλίου 1821

Ἐλθοῦσα ἡ προθεσμίς τοῦ ἐξολοθρευμοῦ τοῦ τυράννου τοῦ χριστιανικοῦ γένους, πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἀδελφοί μας χριστιανοὶ καθωπλίσθησαν κατὰ τοῦ τυράννου με ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους πανταχόθεν νίκας κατορθοῦσι καὶ γενναίως προχωροῦσιν. Οἱ ἐχθροὶ ἔντρομοι καὶ πεφοβισμένοι εἰς τὴν γενναϊότητα τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, ἄλλοι μὲν προτείνουσι συνθήκας ὑποταγῆς καὶ ἄλλοι φεύγουσι διασκορπιζόμενοι ἔνθεν ἀκείθεν. Ἐκατὸν πενήκοντα χιλιάδες ἀνδρείων Ἑλλήνων, στρατευόμενοι κατὰ τοῦ τυράννου πέραν τοῦ Δουνάβεως, ἐπισφραγίζουσι τὸν εὐγενῆ σκοπὸν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γένους μας. Ἡμεῖς θῆς ὑψώσαμεν τὴν ἱεράν σημαίαν τῆς ἐλληνικῆς δόξης καὶ ἀμέσως ἐξεκινήσαμεν ἀρκετὰ καράβια, τὰ ὅποια ἐνωμένα καὶ μετ' ἄλλων τῶν γειτόνων μας Σπετζιωτῶν, μέλλει νὰ πλεύσῃσι κατὰ τοῦ τυράννου. Συντρέξατε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς, ἀδελφοί μας, με ἕλας σας τὰς δυνάμεις εἰς τὸν ἱερόν τοῦτον ἀγῶνα. Ἡ θεία πρόνοια ηὐδόκησε ἵνα ὑπερλάμψῃ ἡ ὀρθόδοξος πίστις, καὶ καταργηθῇ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος τοῦ τυράννου.

Ὑγιαίνετε, ἀδελφοί.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ὑδρας

9

ΤΗΣ ΓΑΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΛΗΡΩΜΑΤΑ

Ἡ προκήρυξις αὐτὴ τῆς Ὑδρας πρὸς τοὺς πλοίαρχους καὶ τὰ πληρώματα, ἐκδοθεῖσα ἐπίσης τὴν ἐπομένην τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε τὰ πλοῖα ἐξώρμον πρὸς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ἔχει μεγίστην σημασίαν, διότι ἀποδεικνύει τὸν πολιτιστικὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰ ἀνθρώπινα ιδεώδη χαρακτῆρα τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Αἱ ὁδηγίαι, αἱ ὁποῖαι παρέχονται πρὸς τοὺς ἐξορμῶντας πρὸς πόλεμον ὑπὲρ ἐλευθερίας θαλασσομάχους περὶ σεβασμοῦ τῆς οὐδετερότητος, ἀποχῆς ἀπὸ πάσης βιαιοπραγίας κλπ., ἀποδίδουν πλήρως τὰς εὐγενεῖς ἐννοίας τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς οἱ Ἕλληνες διακηρύσσον ὅτι διεξάγουν ἀγῶνα ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, γνωρίζοντες καὶ σεβόμενοι τὰ ἰσχύοντα εἰς τοὺς πεπολιτισμένους λαούς. Καὶ ἄλλη παρεμφερὴς προκήρυξις τῆς Ὑδρας ἐξεδόθη τὴν 19 Ἀπριλίου. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ ρόημα καὶ ἡ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ὑπ' ἀριθ. 12 (Ἀρχ. Ὑδρας, τ. Ζ', σ. 28.— Σπ. Τρικούπη, τ. Α', σ. 273).

Τιμώτατοι καὶ ἀνδρείοτατοι καπεταναῖοι τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου,
καὶ σεῖς γενναῖοι ναῦται καὶ πολεμισταί.

Ἡξεύρετε πῶς ὁ πόλεμος, τὸν ὑποῖον κάμνομεν ἐναντίον εἰς τοὺς ἀσεβεῖς τυράννους, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐλευθερίαν μας· ὁ πολυεὐσπλαγγχος Θεὸς ἀπεφάσισε τὸν ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόν τῶν ἐχθρῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς μας, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα διωρισμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τελειώσωμεν τὴν θείαν του ἀπόφασιν. Πρέπει λοιπόν, ἀνδρεῖοι ἀδελφοί, νὰ φερόμεθα εἰς ὅλα μας τὰ κινήματα μὲ τάξιν, μὲ γνώσιν καὶ μὲ μεγαλοψυχίαν. Ἀπὸ σᾶς, ἀδελφοί, προσμένει τὸ γένος τὴν ἐλευθερίαν του, ἀπὸ σᾶς ἔχει νὰ δοῦσῃ ἡ Ἑλλάς. Ἐχετε λοιπόν τὴν ἀνδρείαν ἐνωμένην μὲ τὴν τιμὴν. Ἄς μὴ πειράζῃ κανεὶς τοὺς ὁμοπίστους καὶ ὁμογενεῖς, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας νὰ τοὺς βοηθῆτε καὶ νὰ τοὺς ἐγκαρδιώνετε. Ὁμοίως, ἀδελφοί, νὰ μὴ πειράζετε καράβια εὐρωπαϊκά, ἀλλὰ νὰ φέρεσθε εἰς αὐτὰ φιλικῶς. Ὄταν ἀπαντήσετε κανένα καράβιον μὲ σημαίαν εὐρωπαϊκὴν, τὸ ὅποιον νὰ ἔχῃ τούρκικα ἄρματα καὶ ἄλλας πολεμικὰς μουνιτζιόνας, νὰ παίρνετε τὰς ἐχθρικὰς μουνιτζιόνας, δίδοντες τὸν συμφωνημένον ναῦλον τοῦ καραβίου. Ἄν ἔχῃ τὸ εὐρωπαϊκὸν καράβι στρατεύμα τουρκικόν, νὰ τὸ ὑποχρεώνετε νὰ γυρίξῃ ὀπίσω καὶ νὰ ἀφήνῃ τοὺς Τούρκους ἐκεῖ ἀπὸ ὅπου τοὺς ἐπῆρεν, ἢ νὰ τοὺς ρίπτῃ εἰς κανὲν ἐρημονήσι. Δὲν συμφέρει εἰς ἄλλην καμμίαν περίστασιν νὰ κάμνετε τὴν παραμικρὰν ἐνόχλη-

σιν εἰς εὐρωπαϊοὺς διὰ νὰ μὴ προξενήσωμεν παράπονα, καὶ ἀκολουθήσῃ καμμία ἔχθρα. Πρέπει ὁμοίως νὰ προσέχετε ὅπου τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ καράβια, τὰ ὅποια ἐμποροῦν νὰ σηκωθῶσιν ἀπὸ ἄλλα νησιά ἢ πόλεις ἑλληνικὰς, νὰ τὰ ἔχετε εἰς τὴν εὐπείθειάν σας, νὰ τὰ στέλλετε ὅπου εἶναι χρεῖα, καὶ νὰ μὴ τὰ ἀφήνετε νὰ κάμνωσι καμμίαν ἀταξίαν ἢ ἀσυγχώρητον πείραξιν εἰς χριστιανοὺς ἰδικούς μας ἢ εὐρωπαϊοὺς.

Νικᾶτε, ἀνδρεῖοι Ἕλληνες, τοὺς ἐχθροὺς μας καὶ τιμᾶτε πανταχοῦ τὸ γένος μας. Εὐτυχεῖτε μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ συμφωνίαν.

Ἄς πίπτουν οἱ τύρανοι ἐνώπιον τῶν ἀνικητῶν ὀπλων σας.

Ἰδρα 16 Ἀπριλίου 1821

(Σ) Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἰδρας

10

ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΥΔΡΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ, ΨΑΡΩΝ
 “ΠΡΟΚΗΡΥΓΜΑ ΕΘΝΙΚΟΝ,,

Μετά τὴν προσχώρησιν καὶ τῆς Ὑδρας εἰς τὴν ἐπανάστασιν ἐξεδόθη κοινὴ προκήρυξις τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων περὶ ἐνάρξεως τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, ἀπευθυνομένη πρὸς πάντας τοὺς Ἕλληνας. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι γίνεται λόγος περὶ ἀκαθέκτου καθόδου τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου ἐκ Μολδοβλαχίας πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, συμφώνως πρὸς τὰς διασπειρομένους τότε ἐπιτηδελίως φήμιας πρὸς ὑπόκानσιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν Ἑλλήνων. Ἡ προκήρυξις αὐτὴ, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ δημοσιευόμεναι ἐνταῦθα τῶν τριῶν νήσων, συνετάχθησαν εἰς τὴν Ὑδραν καὶ παρεδόθησαν εἰς τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου Ὑδραίων Ἐμμ. Τομπάζην, ὁ ὁποῖος, κατόπιν συνεννόησεως μετὰ τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν δύο ἄλλων νήσων, διέσπειρεν αὐτὰς ἀνὰ τὰ πλοῖα, τὰς νήσους καὶ τὰ ἡπειρωτικὰ παράλια. Ἐχὼν συνταχθῆ ὑπὸ λογίων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι, ὡς ὁ Νεόφυτος Βάμβιας, εἶχον συγκεντρωθῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὴν Ὑδραν καὶ συνειργάζοντο μετὰ τοῦ Οἰκονόμου πρὸς ὁργάνωσιν τῆς ἐπαναστάσεως. (Π.Σ. Ὀμηρίδου, Συνοπτικὴ ἱστορία τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, σ. ΔΠΙ.—Κ. Ὀρλάνδου, Τὰ ναυτικά, τ. Α', σ. 94.—Σ. Τρικούπη, β.ἀ. τ. Α', σ. 276.—Χιακὸν Ἀρχεῖον, τ. Α', σ. 3).

Γενναῖοι ἀδελφοί, φιλελεύθεροι Ἕλληνες, ἔφθασε τὸ τέλος τῶν στεναγμῶν σας διὰ τὰς ἀδικίας, τὰς ὕβρεις, τὰς ἀτιμίας καὶ ἄλλα ἄπειρα κακὰ ὅπου ἐπάσχετε. Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν. Εἰς ὄλους ἐνέπνευσεν ὁ Θεὸς ἀμετάτρεπτον ἐνθουσιασμόν τοῦ νὰ ἀποτινάξωμεν τὸν σκληρότατον καὶ ἀνυπόφορον ζυγὸν τῶν βαρβάρων καὶ ἀσεβῶν τυράννων μας. Χιλιάδες ἀνδρεῖοι ἀδελφοί μας μετὰ τὸν ἀρχιστράτηγον πρίγκηπα Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην προχωροῦν καὶ καταβαίνουν μετὰ γιγαντιαῖα βήματα ἀπὸ τὸν Δούναβιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ καταβάλουσιν ἐκ θεμελίων τὸν τύραννον, ὅπου ἤδη κλονεῖται. Ἡ Πελοπόννησος καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάς ἐσήκωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ ὁ σταυρὸς τώρα βασιλεύει. Εὐσεβεῖς ἀπόγονοι ἀνδρειοτάτων προγόνων, κάτοικοι τῶν νήσων καὶ τῆς ξηρᾶς, ὅσοι μένετε ἀκόμη εἰς τὸν τουρκικὸν ζυγόν, σηκωθῆτε, πιάσετε τὰ ὅπλα διὰ τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν ὅσοι ἔχετε καρᾶβια μικρὰ καὶ μεγάλα ἀρματώσατέ τα καὶ ἐνωθῆτε μετὰ τὸν ἐλληνικὸν στόλον, ὅπου συγχροτεῖται ἀπὸ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν Ὑδρευτῶν, Σπετσιωτῶν καὶ Ψαριανῶν καὶ σᾶς ὑπόσχεται τὴν ἐλευθερίαν ὅλου τοῦ Ἀρχιπελάγους. Μὴ δειλιάσετε ἀπόγονοι τοῦ Μιλτιάδου καὶ

Θεμιστοκλέους· μὴ φανῆτε ἀνάξιοι τῆς ἐλευθερίας σας. Ὁ πόλεμος γίνεται διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα. Συλλογισθῆτε πόσα κακά, πόσας τυρανίας ὑποφέρετε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Συλλογισθῆτε πόσα κακά θέλουν κάμει ἐάν (ὅπερ μὴ γένοιτο) ξαναπιάσωσι τὰ ἄρματα. Δὲν πρέπει νὰ λυπηθῆτε μῆτε ἄσπρα, μῆτε κορμιά, μῆτε κανὲν ἄλλο πράγμα, διὰ νὰ κερδίσητε καὶ ζωὴν καὶ ἐλευθερίαν. Τώρα εἶναι καιρὸς εἰς τὸν ὅποιον ὅποιος θέλει νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν του, πρέπει νὰ τὴν ἀπολέσῃ. Ὅποιος ἤμπορῶν νὰ συναγωνισθῆ καὶ νὰ συντρέξῃ μὲ ὅποιον τρόπον ἤμπορεῖ, ἤθελεν εἶναι ἀδιάφορος εἰς τὸν κοινὸν πόλεμον τοῦ ἔθνους, ὁ τοιοῦτος εἶναι ἔθνοκατάρατος, βδέλυγμα ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ. Ἄλλὰ μὴ γένοιτο νὰ φανῆ κανεὶς τοιοῦτος· ἀνδρίζεσθε λοιπόν, ἀδελφοί· σηκωθῆτε ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας· πιάσετε τὰ ὅπλα καὶ κατακόψετε τοὺς τυράνους, διὰ νὰ λάβητε τὴν ἐλευθερίαν ὅπου ὅλοι κοινῶς ἐπιθυμοῦμεν.

Διαδίδεται διὰ μέσου τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου τῇ 18 Ἀπριλίου 1821.

11

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ
ΚΛΗΡΙΚΟΥΣ

Ὁ Ὁρθόδοξος ἑλληνικὸς κλῆρος ἀπετέλεσε πρωταρχικὸν παράγοντα τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης. Ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἡ Ὁρθόδοξος πίστις εἶχε ταυτισθῆ πρὸς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἔθνους, ἡ δὲ ἰδέα τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας εἶχε καλλιεργηθῆ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν, οἱ ὅποιοι καὶ ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ Ἀγῶνος. Οἱ νησιῶται ἐγνώριζον καλῶς τὴν σημασίαν τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῶν κληρικῶν πρὸς διάδοσιν καὶ ἐπιτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ διὰ τοῦτο ἐστράφησαν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν πρὸς τούτους. Ἡ κατωτέρω προκήρυξις ἀπευθύνεται τυπικῶς πρὸς πάντας τοὺς Ἕλληνας κληρικούς, περισσότερον ὁμως συγκεκριμένως ἀποβλέπει εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Ὁρθοδόξων ἐπισκόπων καὶ ἱερέων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ὅπου ὑπῆρχε καὶ πληθυσμὸς καθολικοῦ θρησκευματος, μὴ πρόθυμος πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ὁ δὲ ὀρθόδοξος πληθυσμὸς, τελῶν ὑπὸ ἰδιαζούσας συνθήκας, διὰ τὰ κινήθη ἐχρειάζετο ἰδιαιτέραν ἐμφύχωσιν παρὰ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου (Ἄ. Ὁρλάνδου, Τὰ ραντικά, τ. Α', σ. 96.— Σ. Τρικούπη, ἔ.δ. τ. Α', σ. 275).

Πανοσιώτατοι Ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι μοναχοὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἡ φιλογενεστάτη πατρίς μας, βλέπουσα τὴν γενικὴν κίνησιν τῶν ὁμοπίστων καὶ ὁμογενῶν, εἰς τὸ ν' ἀποσείσῃ τὸν ἀσεβῆ καὶ τυραννικὸν ζυγόν, ἐκινήθη καὶ αὐτὴ μὲ ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις. Ὑψωσε μὲ ἱερὰν καὶ δημοσίαν τελετὴν τὴν πανευφρόσυνον σημαίαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ προσκαλεῖ μετὰ τῆς κοινῆς πατρίδος ὅλους εἰς τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἱερὸν πόλεμον. Ἄνδρες θεῖοι, μεσῖται Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, γένητε τώρα συνελευθερωταί· ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ οὐρανοῦ Βασιλέως καὶ τὰ ἐπίγεια ὅπλα ὁμοῦ κατὰ τῶν βλασφημούντων τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, κατὰ τῶν βεβηλούντων τοὺς θεοὺς του ναοῦ, κατὰ τῶν ἀρπακτῆρων τοῦ θρόνου, τὸν ὅποιον ἔστησεν ὁ μέγας καὶ εὐσεβέστατος αὐτοκράτωρ τῶν Χριστιανῶν Κωνσταντῖνος, κατὰ τῶν ἀσεβεστάτων καὶ τυραννικωτάτων Ὁθωμανῶν. Αἱ ἱεραὶ χεῖρές σας, αἱ εὐλογοῦσαι τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς, ἄς λάβωσι τώρα μάχαιραν καὶ πῦρ κατὰ τῶν τυραννούντων τοὺς Ὁρθοδόξους. Μιμήθητε τὸν Μωϋσῆν, τὸν καταβαλόντα τὸν Αἰγύπτιον, τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, τὸν καταπολεμήσαντα τοὺς Ἀμαλικήτας,

τὸν θεσβίτην Ἥλιον, τὸν ἐν στόματι μαχαίρας ἐξαφανίσαντα τοὺς ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης· ἐγέρθητε, Χριστιανοὶ ἥρωες. Ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων εἶναι μεθ' ὑμῶν· ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους ὁ ἀγὼν· ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Πίστεως μάχεσθε, εὐλογεῖτε, ἐνθαρρύνεσθε, κανεῖς ἄς μὴ μείνη ἀργὸς εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον πόλεμον. Παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς εἰδοποιῆτε περὶ τῶν νικητικῶν προόδων σας.

Ἐξεδόθη ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον, συναινέσει τῶν προύχόντων τῶν τριῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν. Τῇ 18 Ἀπριλίου 1821.

12

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ
ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ

Ἡ κατωτέρω προκήρυξις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ λοιποὺς κατοίκους τῶν νήσων καὶ τῶν παραλιῶν ἀποτελεῖ τρόπον τινα συνέχειαν τῆς ἀνωτέρω δημοσιευθείσης ὑπ' ἀριθ. 9 τῆς Ὑδρας πρὸς τοὺς πλοίαρχους καὶ τὰ πληρώματα. Καθορίζει τὰ εὐγενῆ κίνητρα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καὶ διακηρύσσει τὰς αὐτὰς ἀρχὰς περὶ σεβασμοῦ τῶν οὐδετέρων καὶ ἀποχῆς ἀπὸ πάσης βιαιοπραγίας ἐναντίον ὁμογενῶν καὶ ὁμοπίστων, πρὸς τοὺς ὁποίους ὄφειλον νὰ συμπεριφέρονται μὲ ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν. (Π.Σ. Ὀμηρίδου, ἄ. σ.σ. ΔΠ. — Ἀ. Ὁρλάνδου, ἔ.ἀ. τ. Α' σ. 93. — Σ. Τρικούπη, ἔ.ἀ. τ. Α' σ. 277. — Χιακὸν Ἀρχεῖον, τ. Α' σ. 4).

Προκήρυγμα τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Φίλοι ὁμογενεῖς, προεστῶτες τῶν ἑλληνικῶν νήσων καὶ παραλιῶν, καὶ λοιποὶ κάτοικοι αὐτῶν.

Ὁμογενεῖς, οἱ προεστεύοντες τῶν ἑλληνικῶν νήσων καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι αὐτῶν. Ὁ πόλεμος, τὸν ὅποιον κάμνομεν κατὰ τῶν ἀσεβῶν τυράννων δὲν εἶναι κλέπτικος, ἀλλ' ὅλου τοῦ ἔθνους μας, ἀποφασισμένος Θεόθεν καὶ ὀργανισμένος ἀπὸ μεγάλους ἄνδρας. Ζητοῦμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ γένους μας, καὶ δι' αὐτὴν συνεισφέροντες ὅλοι καὶ ὅπλα καὶ πλοῖα καὶ σώματα. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσέχωμεν εἰς ὅλα μας τὰ κινήματα· νὰ ἔχωμεν ἐνωμένην τὴν ἀνδρείαν μὲ τὴν τιμὴν, τὰ ὅποια χαρακτηρίζουν τοὺς ἀληθινούς φίλους τῆς ἐλευθερίας· νὰ μὴ ἐνοχλῶμεν τοὺς ὁμοπίστους καὶ ὁμογενεῖς μας· ἐξ ἐναντίας μάλιστα πρέπει καὶ νὰ βοηθῶμεν τὴν ὑπὲρ τοῦ γένους ἀγαθὴν προθυμίαν τῶν ὁμοίως πρέπει νὰ σέβησθε καὶ τῶν ἄλλων Δυνάμεων τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ὑπηκόους. Ἡμεῖς δὲν πολεμοῦμεν παρὰ μόνους τοὺς τυράννους μας Ὀθωμανούς, τὰς δὲ ἄλλας Δυνάμεις σεβόμεθα καὶ τιμῶμεν. Προσέχετε λοιπὸν, ἀδελφοί, νὰ μὴ πειράξῃ κανεὶς οὔτε ἄνδρα ὁμογενῆ οὔτε πλοῖον ἑλληνικόν, ἀλλὰ νὰ φέρησθε ὅλοι πρὸς ἀλλήλους μὲ ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν· κατὰ δὲ τοῦ τυράννου μὲ ἀμετάτρεπτον ἐνθουσιασμόν. Ὅστις ἤθελε τολμήσῃ νὰ πειράξῃ ἀδίκως καὶ ληστρικῶς πλοῖον ἑλληνικόν, ἢ ἄνδρα Χριστιανόν, ἢ ἄλλης Δυνάμεως οὐδετέρας, ὁ τοιοῦτος θέλει κρίνεται ἐχθρὸς τοῦ γένους καὶ ὡς τοιοῦτος θέλει κατατρέχεται.

Ἵγιαίνετε εὐτυχοῦντες ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ.

Ἐξεδόθη ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν στόλον συναινέσει τῶν τριῶν νήσων, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν.

13

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΕΡΕΑΝ ΕΛΛΑΔΑ
Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ Γ. ΒΑΡΝΑΚΙΩΤΗ

Εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα αἱ μῆσεις τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας εἶχον λάβει εὐρείαν ἔκτασιν εἰς τὰς τάξεις τῶν προκότων καὶ τῶν ἀματολῶν. Ἡ κήρυξις τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο εὐχερεστέρα, καθ' ὅσον τὰ τουρκικὰ στρατεύματα εἶχον σταλῆ εἰς τὴν Ἑπιπέδον λόφῳ τῆς ἀποστασίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, δὲν ἐπὶ τῆρον δὲ φρούρια, πλην τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηῶν καὶ τῆς Λαμίας. Μόλις ἐγένοντο γνωσταὶ αἱ ἐπαναστατικαὶ συγκρούσεις τῆς Πελοποννήσου, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Μαρτίου, ὁ Πανουργιάς, ὁ Διάκος, ὁ Σκαλισῆς, ὁ Δουβονιώτης, ὁ Κοντογιάννης καὶ οἱ ἄλλοι κατὰ περιοχὰς ἀρχηγοὶ τῶν ἀματολικῶν σωμάτων, ἐξώρμησαν πρὸς τὴν ὑπαίθρου καὶ τὰς πόλεις. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου σχεδὸν ἅπαντα ἡ Στερεά, πλην ὀλίγων φρουρίων, εὐρίσκειτο εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν, ἐνῶ οἱ χωρικοὶ τῆς Ἀττικῆς κατέλαβον τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν Ἀκρόπολιν (βλ. Ἰ. Φιλίμονος, τ. Γ', σ. 66 καὶ 126 κ.έ.—Σ. Τρικούπη, ἔ.ἀ. τ. Α', σ. 135 κ.έ.—Δ. Σουρμελῆ, Ἰστ. τῶν Ἀθηῶν, σ. 9 κ.έ.—Α. Δασκαλάκη, Ἐναρξίς τῆς ἐπαναστάσεως, σ. 96 κ.έ.). Ἐπαναστατικαὶ προκηρύξεις κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν ἐξεδόθησαν, καθ' ὅσον ἐπρόκειτο περὶ ἐξώρμησεως ἀρχηγῶν ἀματολικῶν καὶ κλεφτικῶν σωμάτων, οἱ ὅποιοι ἐκίνουν πρὸς ἐπανάστασιν τὰς περιοχὰς ἐν ὀνόματι τῶν ἀποφάσεων τῆς Γενικῆς Ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, καὶ ἄνευ ἀκόμῃ τῆς συστάσεως τοπικῶν ἀρχῶν. Σῶζεται μόνον ἡ κατωτέρω προκήρυξις τοῦ ὀπλαρχηγοῦ τοῦ Ζητουνίου (Λαμίας) Γεωργίου Βαρνακιώτη (Ἰ. Φιλίμονος, ἔ.ἀ. τ. Γ', σ. 333).

Τιμιώτατοι ἀδελφοὶ μου προσετώτες καὶ λοιποὶ πάντες μεγάλοι καὶ μικροὶ συμπατριῶται Ξερομερεῖται, σᾶς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς.

Σᾶς φανερώνω, ὅτι ἕως σήμερον ἐπροσπάθησα καθ' ὅλους τοὺς τρόπους, διὰ νὰ φυλάξω ἀπὸ κάθε ἐνόχλησιν καὶ κίνδυνον τὴν πατρίδα μας, καὶ δὲν ἄφησα πρᾶγμα, ὅπου δὲν ἐπιχειρήσῃκα, καθὼς νομίζω νὰ σᾶς εἶναι γνωστόν. Πλὴν οἱ ἐχθροὶ μας, βιασμένοι ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς τύχης των καὶ ἀπὸ τὴν φυσικὴν λύσσαν τῆς πρὸς ἡμᾶς κακίας των, ἀπεφάσισαν νὰ ξεθυμᾶνουν τὰ πείσματα πρὸς ἡμᾶς καὶ νὰ χορτάσουν ἀπὸ τὸ αἷμά μας, καταφρονῶντας τὸ ἐτίματι μας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνην μας, καθὼς ἀπὸ γράμματα σημερινά, ὅπου μᾶς ἔπεσαν εἰς τὰ χέρια, ἐβεβαιώθη, ὅτι ἔστειλαν διὰ πέντε χιλιάδας ἀσκέρι νὰ ἔλθῃ καὶ ἡμᾶς νὰ κατακόψῃ, καὶ τὰς φαμε-

Πανοσιώτατοι καθηγούμενοι καὶ αἰδεσιμώτατοι ἱερεῖς, τὸ πρῶτον ἔργον τῆς φιλογενείας σας θέλει εἶναι ἡ ἀκατάπαυστος πρὸς Θεὸν δέησις σας καὶ παράκλησις διὰ τὴν τοῦ γένους ἐλευθερίαν καὶ φύλαξιν καὶ τῶν τυράννων μας καταστροφήν.

Τὸ Ἄον ἔτος τῆς Ἐλευθερίας, 25 μαΐου, Ξηρόμερον.

ἄδελφός σας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΝΑΚΙΩΤΗΣ

14

ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ διακήρυξις ἐξεδόθη ὡς προκαταρκτικὴ πρᾶξις τῆς ἐν Μεσολογγίῳ συνελευσίσεως κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου 1821 συνελεύσεως τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος, προηγήθη δὲ κατὰ τινὰς ἡμέρας τῆς ψηφίσεως τοῦ Πολιτικοῦ Ὄργανισμοῦ (βλ. κατοπ. Μέρος Α' σ. 230). Πιθανώτατα συνετάγη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ὁ ὁποῖος ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς συνελεύσεως καὶ ὁ ἐμπνευστής, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ καὶ συντάκτης τῶν ἀποφάσεων ταύτης. Εἰς τὰς ἀκολουθούσας ὑπογραφὰς δὲν εἶναι ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ Μαυροκορδάτου, διότι δὲν κατελέγετο μεταξὺ τῶν σταλέντων καὶ ὑπογραφόντων πληρεξουσίον τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἴσως καὶ διότι ἀκολουθεῖ ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ὀρίζεται Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως (Ἄ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Α' σ. 21 κ.έ.— Ἄ. Δασκαλάκη ἔ.ἀ., σ. 129 κ.έ.).

Ἐν ἑτεῖ χιλιοστῶ ἑξακοσιοστῶ εἰκοστῶ πρώτῳ : τῆ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ἐν Μεσολογγίῳ.

Ἡ παντελής ἀπελπισία, ἀποτέλεσμα τοῦ σκληροτάτου ζυγοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας, ἔβαλεν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων τὰ ὅπλα· ἠσθάνθησαν ὅτι δὲν ἤμποροῦσαν πλέον νὰ ζήσουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἢ αὐτὴν ἔπρεπε ν' ἀφήσουν, ἢ ὑπὸ τὴν μάστιγα τῆς τυραννίας καὶ εἰς τὸν ζόφον τῶν δεσμοτηριῶν ν' ἀποθάνουν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκπληρώσουν τὰ ὑπὲρ τὴν δυνάμιν των ζητήματα τῶν τυράννων των, ἢ μὲ μέρος τοῦ αἵματός των νὰ ἐξαγοράσουν ἐκεῖνο τῶν ἐπιλοίπων ἀδελφῶν των, τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων των. Ἀπεράσισαν τὸ τρίτον καὶ ἔλαβον τὰ ὅπλα.

Τ' ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ κινήματος τῆς ἀπελπισίας των ἐστάθησαν εὐτυχῆ παρ' ἐλπίδα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἴδιον εἶχε καὶ ἀφευκτον ἐπόμενον τὴν ἀναρχίαν· κακόν, τοσοῦτον φοβερώτερον, ὅσον ὁ πολυχρόνιος βαρβαρικὸς ζυγὸς εἶχε βλάψει τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν Ἑλλήνων.

Μόλις ἐπέρασαν ὀλίγος καιρὸς μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι μεταβολήν, καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Δυτικοῦ μέρους τῆς ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀντικατασταθῆ ἀντὶ τῆς μισητῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας, Διοίκησις φρόνιμος, τακτικὴ καὶ φιλόανθρωπος.

Διὰ τὴν συνδρομὴν ὅμως περιστάσεων ἀναποφεύκτων εἰς πόλεμον πεισματώδη καὶ ἐγχώριον, καὶ περισσότερον διότι ὁ ἐχθρὸς ἐνησχόλει ὅλην τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ ἔθνους δυνάμιν, εἰς τὴν εὔρεσιν τῶν μέσων τῆς ἰδίας του ὑπερασπίσεως, καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς του, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ κοινὴ αὐτῆ ἐπιθυμία, καὶ ἐβασίλευεν ἕως τῶρα ἀναρχία θλιβερά, ἀναγκαῖον

ἐπόμενον τῆς διόλου ἐλλείψεως Νόμων, καὶ τακτικῆς Διοικήσεως ἐπὶ τῆς προϋπαρχούσης Ὀθωμανικῆς Δεσποτείας.

Μετὰ μακροὺς τέλους πάντων ἀγῶνας, καὶ μετὰ μεγάλης θυσίας οἱ κάτοικοι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ὑπερίσχυσαν εὐτυχῶς τῶν ἐχθρῶν των, καὶ ἐλευθερώσαντες τὴν πατρίδα των, ἔδειξαν πάλιν σταθερὰν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ εἰσαχθῇ Διοίκησις φρόνιμος, ὑπὸ τὴν ὁποίαν νὰ ἴδωσι τὴν ἀπαλλαγὴν των ἀπὸ τὰ πολυχρόνια δεινὰ των.

Διὰ τοῦτο ἐκλέξαντες ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἔκριναν ἀξίους τῆς ἐμπιστοσύνης των, ἔδωσαν εἰς αὐτοὺς ἔγγραφον πληρεξουσιότητα τοῦ νὰ συστήσωσι Διοίκησιν ἀνάλογον εἰς τὰς χρείας των καὶ προπαρασκευαστικὴν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς μελλούσης των εὐτυχίας.

Οἱ ρηθέντες Ἐπίτροποι συνελθόντες κατὰ τὸ Μεσολόγγιον, διὰ τῆς πληρεξουσιότητος, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ τῶν ἀποστειλάντων αὐτοὺς, συνεκρότησαν Συνέλευσιν, καὶ ἐξέθεσαν τὴν σειρὰν τῶν ὀνομάτων των, σημειοῦντες τὰς πόλεις καὶ τόπους εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκουσι, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

(Ἀκολουθοῦν αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Συνελεύσεως - Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος).

15

ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ
ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ κείμενον τῆς διακηρύξεως ταύτης προετάχθη τοῦ κειμένου τῆς «*Νομικῆς Διατάξεως*», ἢ ὅποια ὡς τοπικὸς Ὄργανισμός, κληθεῖς «*Ἀρειοῦ Παγος*» (βλ. κατωτ. Μέρος Δ', ἀρ. 4) ἐψηφίσθη ἐν Σαλώνοις ὑπὸ τῆς συνελθούσης ἐκεῖ Συνελεύσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος κατὰ τὰ μέσα Νοεμβρίου 1821. Συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Θεοδόρου Νέγρη, ὁ ὁποῖος ἀπῆρξεν ὁ ἐμπνευστὴς καὶ ρυθμιστὴς τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Συνελεύσεως, συντάκτης δὲ καὶ τῶν πράξεων αὐτῆς. Τὸ κείμενον τοῦτο τῆς αἰτιολογικῆς τῆς ἐπαναστάσεως διακηρύξεως εἶχεν ἐτοιμάσει ὁ Νέγρης δι' ἴδιον λογαριασμόν, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς προσφώνησις τούτου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως. Ἐν συνεχείᾳ ὁμοῦς προεκοίθη ὁ ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τοπικῶν παραγόντων Ἐπίσκοπος Ταλαντίου Νεόφυτος, ὅστις καὶ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως τὴν ἐγκαινιαστικὴν προσφώνησιν ταύτην. Τελικῶς τὸ κείμενον τῆς προσφωνήσεως - διακηρύξεως ταύτης ἐτέθη ὡς «*πρόλογος*» τῆς «*Νομικῆς Διατάξεως τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος*» (Ἄ. Μάμονκα, ἔ.ἀ. τ. Α', σ. 39 κ.έ.— Ἄ. Λασκαλάκη, ἔ.ἀ. σ. 134 κ.έ. καὶ τοῦ αὐτοῦ, *Τοπικοὶ ὄργανισμοί*, σ. 69 κ.έ.).

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρόλογος

Κύριοι !

Ἡ Ἑλλάς ἔλαβε τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ἀγοράσῃ μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματός της τὴν πολύτιμον ἀνεξαρτησίαν της. Ὁ δικαιοτέρος πόλεμος εἶναι ἀναντιρρήτως αὐτός· ἂν προτοῦ ἐπῆρε τὰ μέτρα της, ἢ ἂν ἔγινε παίγνιον μερικωτέρων παθῶν, παρατρέχω, περιοριζόμενος νὰ εἰπῶ, ὅτι, κατὰ τὸ ἐπικείμενον ἱερὸν χρέος τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ φροντίδα, διεμοιράσθημεν εἰς τὰς ἐπαρχίας της. Πρώτῃ μας ἐργασία ἦτον νὰ προσκαλέσωμεν τὰς ἐπαρχίας εἰς Γενικὰς Συνελεύσεις. Ἐνθυμεῖσθε, τρεῖς μῆνες ἀπέρασαν ἔκτοτε· ἀλλ' ἰδοὺ τέλος πάντων οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος συνήλθετε σήμερον, καὶ εἶναι καιρὸς νὰ ἀρχίσωμεν. Ἡ Πατρίς φωνάζει πανταχόθεν, τὸ ὀγληγορώτερον Διοικήσιν νὰ συστήσωμεν. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο ἡ Δυτικὴ Χέρσος Ἑλλάς Συνέλευσιν ἤδη συγκαροτεῖ, καὶ ἡ Πελοπόννησος ἴσως τώρα καὶ νὰ

τὴν ἐτελείωσε. Δύω πρωτίστους ἀνάγκας ἔχομεν σήμερον· ὁ κατὰ τῆς θηριώδους ὀρμῆς τοῦ τυράννου πόλεμος νὰ εὐδοκιμῇ, καὶ ἔθνος νὰ σχηματίσωμεν· μία καὶ τῶν δύο ἡ θεραπεία, ἡ ἀνάλογος εἶναι Διοίκησις· μόνη εἶναι ἡ Διοίκησις. Αὕτη μόνη ἔχει νὰ καταστήσῃ καὶ τοὺς Καπιτάνους μας ἀληθεῖς Στρατηγούς τῆς Ἑλλάδος με προσδιωρισμένους στρατιώτας, με τακτικὰς τροφάς, καὶ με ὄπλα ὅσα χρειάζονται, καὶ νὰ τοὺς τιμῆσῃ διὰ τὰς μεγάλας τῶν ἐκδουλεύσεις. Αὕτη ἔχει νὰ συνδέσῃ καὶ τὰς ἐπαρχίας μας, ὥστε νὰ μορφωθῇ ἔθνος Ἑλληνικὸν ἀνεξάρτητον, καὶ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ παρρησιασθῇ καὶ πρὸς τοὺς Χριστιανούς βασιλεῖς ὀγγήγωρα, νὰ ἐκθέσῃ τὰ δίκαιά μας, τὰ ἀδιαφιλονεικῆτα δίκαιά μας, νὰ ἐκχύσῃ τοῦ ἱκέτου τὰ δάκρυα, νὰ κινήσῃ τὴν εὐσπλαγγχίαν των, καὶ νὰ κατορθώσωμεν εὐταχτον βασιλεῖον νὰ συστήσωμεν, διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἐπερχομένων καὶ γενεῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἄπο ὅσα ἔχω νὰ σᾶς προβάλλω, τίποτε παρακαλῶ νὰ μὴ δεχθῆτε, πρωτοῦ ἀκριβῶς ἐξετάζοντες νὰ διαφιλονεικήσετε, ἀλλὰ με εὐλικρινῆ φιλογένειαν καὶ ἀδελφικὴν εἰρήνην, διὰ νὰ ἔχωμεν τὸν Θεὸν ἐν μέσῳ ἡμῶν. Τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν ὅταν ἔχωμεν, δὲν φοβούμεθα νὰ ἀστοχῆσωμεν βέβαια. Εἰς ἀμοιβαίαν δὲ πληροφορίαν, καλὸν εἶναι νὰ ὀρκισθῶμεν, ἂν θέλετε.

Ἔρκος

«Ἡμεῖς οἱ συνελθόντες εἰς ταύτην τὴν ὑπὲρ τοῦ κοινῆ συμφέροντος τῆ πατρίδι Συνέλευσιν τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, ὀρκιζόμεθα εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ὑπερουσίου Τριάδος καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Πατρίδος, νὰ βουλευσώμεν με πίστιν καὶ εὐλικρίνειαν, καὶ νὰ προβάλωμεν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο συνέδριον μόνα τὰ συμφέροντα τῆ Πατρίδι, χωρὶς ἰδιαιτέρον συμφέρον κέρδους, ἢ φιλοτιμίας, ἢ φιλοδοξίας· ἐπικατάρτατοι δέ, ἂν ἐπ' ἐναντίας πράζωμεν, καὶ τῆς Πατρίδος ἀνάξιοι».

Ἄδελφοί, ἔνα ἀκόμη ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ· ἐνδοξοτέρα φιλοτιμία δὲν εἶναι ἀπὸ τὸν Πατριωτισμόν· καὶ τοῦτο με τὸ αἷμα ἀπὸ τοὺς προπάτοράς μας ἔπεται νὰ ἐκληρονομήσωμεν.

16

ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ

Τὸ κείμενον τοῦτο, διὰ τοῦ ὁποίου διακηρύσσεται ἡ ἐπανάστασις εἰς τὴν Κρήτην, προετάχθη τοῦ «Προσωρινοῦ πολιτεύματος» τῆς νήσου (βλ. κατωτ. Μέρος Δ' ἀρ. 6), ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς εἰς Ἀρμενα συνελθούσης κατὰ Μάϊον 1822 γενικῆς συνελεύσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης ('Α. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Γ' σ. 113).

Ἐν ὀνόματι τῆς τρισυποστάτου θεότητος.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Κρήτης, πλήρεις ἀπὸ ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς τῆς ἐλευθερίας αἴσθημα, ἔλαβον κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας τὰ ὄπλα περὶ τὰς 14 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἐν ἔτει 1821. Πειθόμενοι εἰς τὴν ἱεράν φωνὴν τῆς Πατρίδος, καὶ ἀποσείσαντες ἐν μέρει τὸν φρικώδη τοῦτον ζυγόν, συνῆλθον οἱ νόμιμοι Παραστάται τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν κατὰ τὴν σεβαστὴν τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως πρόσκλησιν, καὶ καλῶς σκεφθέντες ἐπεξεργάσθησαν τὸν ἐπόμενον ὀργανισμόν, σύμφωνον μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς παραδεχθείσας ἀρχὰς τοῦ Γενικοῦ συστήματος τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου κηρύττουσι σήμερον τὴν ἄθικτον καὶ ἀκριβῆ διατήρησιν.

Ἐν Ἀρμένιοις, τῇ 20 Μαΐου 1822, Β' ἔτος τῆς Ἀνεξαρτησίας.

17

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Μαΐου 1821, κατόπιν μακρῶν διαπραγματεύσεων, οἱ πρόκριτοι καὶ τινες Ἀρχιερεῖς τῆς Πελοποννήσου, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Πελοποννησιακοῦ λαοῦ, συνήλθον εἰς τὴν Μοῆν τῶν Κατετζῶν, ὅπου συνέστησαν τὴν πρώτην παμπελοποννησιακὴν ἀσπὴν, τὴν πενταμελῆ «Πελοποννησιακὴν Γερουσίαν» (βλ. κατωτ. Μέρος Δ', ἀρ. 1). Ἐπρόκειτο περὶ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνετίθετο προσωρινῶς τὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς Διοικήσεως καὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου μέχρι ψήφισεως τοῦ ὀριστικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας. Ἄλλ' ἢ ψήφισις αὕτη καθυστέρει λόγῳ διαφοριῶν μεταξὺ προκρίτων καὶ Ὑψηλάντου, ἐπετεύχθη δὲ μόνον κατὰ Δεκέμβριον 1821 ἐν Ἀργεῖ καὶ κατὰ τὰς παρομοιάς τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐν Ἐπιδαύρῳ (βλ. Ἀπ. Δασκαλάκη, Τοπικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ πολιτεῖμα τῆς Ἐπιδαύρου, σ. 25 κ.έ., ἔνθα καὶ αἱ σχετικαὶ πηγαί). Τὸ κατωτέρω κείμενον τῆς διακηρύξεως τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας περιλήφθη ὡς «Προλεγόμενα» εἰς τὸν Ὄργανισμὸν ταύτης (βλ. κατωτ. Μέρος Δ', ἀρ. 2). Φέρει χρονολογίαν 1 Δεκεμβρίου 1821, εἶναι δηλαδὴ μεταγενέστερον τῶν διακηρύξεων τῶν δύο ἄλλων τοπικῶν συνελεύσεων τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος. Πάντως ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία εἶχε προηγηθῆ ὡς τοπικὸν πολιτικὸν σῶμα τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος τῶν δύο ἄλλων (Ἀ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Α', σ. 107 κ.έ.—Ἀ. Δασκαλάκη, Ἡ ἔναρξις τῆς ἐπαναστάσεως, σ. 132 κ.έ.).

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

Ἡ Ὀθωμανικὴ Διοίκησις, ὅτι ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς ἀρχῶν διετέθη τυραννικῶς πρὸς ἅπαντας τοὺς λαοὺς, τοὺς ὁποίους κατὰ δυστυχίαν ὑπέταξεν, εἶναι ὁμολογούμενον· ἀλλ' ἡ ἄνομος καὶ παράλογος αὐτῆς ὀρμή, ἥτις ἐσχάτως ἐνέσπειρε φρίκην εἰς ὅλα τὰ μέρη τὰ κατοικούμενα ὑπὸ Ἑλλήνων, διὰ τὰς ἀπανθρώπους σφαγὰς καὶ αἰχμαλωσίας ὅπου ἔκαμεν εἰς κάθε τάξεως καὶ ἡλικίας ἀνθρώπου τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου ἔθνους, καὶ διὰ τὴν ἄκραν καταφρόνησιν ὅπου ἔδειξεν εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καταδαφίζουσα τοὺς Ἱερούς ναοὺς, καὶ καταπατοῦσα τὰ ἅγια, κινουμένη εἰς τοῦτο ἐκ μιᾶς ἀπλῆς ὑπονοίας, ἐβίασε τοὺς Ἑλληνας νὰ λάβωσιν εἰς χεῖρας τὰ ὅπλα, διὰ νὰ ὑπερασπισθῶσι τὴν θρησκείαν καὶ ὑπαρξίν των, τὰ ὅποια ἔπασχε νὰ ἐξον-

τώσῃ ἢ τουρκικῇ αὐτῇ διοίκησις· ματαίως ἢ Ἐκκλησιαστικῇ Σύνοδος μετὰ τοῦ σεβασμίου ἐκείνου γηραιοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου ἐπροσπάθησε ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητα τοῦ ἔθνους, ἀλλ' εἰς ἀπόκρισιν ἔλαβον ἅπαντες σκληρὸν θάνατον, τὸν δι' ἀγχόνης· πάντες σχεδὸν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίσημοι Ἕλληνες, ὁμοίως καὶ οἱ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ ἐπαρχίαις τῆς Τουρκικῆς ἐπικρατείας, ὅσοι δὲν ἀπηλλάγησαν διὰ τῆς φυγῆς, ἐφονεύθησαν. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν τῆς Πελοποννήσου Ἀρχιερέων καὶ προκρίτων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σπάρτης εἰσῆλθον ἐν Τριπολιτζᾷ πρὸς κατάπαυσιν τοῦ δεινοῦ, ἀλλ' ἡ διοίκησις καὶ ἐκείνους περιώρισεν ἐν σκοτεινοτάτῃ φυλακῇ ὅπου καὶ ἅπαντες σχεδὸν ἐτελεύτησαν, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔμελλον νὰ διαδεχθῶσιν ὀλέθρια ἐπόμενα, ἐὰν δὲν προελάμβανον νὰ ὀπλισθῶσι πρὸς ὑπεράσπισιν ἐαυτῶν. Ὁ εὐαίσθητος λαὸς τῶν Ἑλλήνων ἐν Πελοποννήσῳ καθὼς καὶ ἐκεῖνος τῆς νήσου Ὑδρας, Σπετζῶν καὶ Ψαρρῶν, εἶδειξε ἐκ πρώτης ἀφετηρίας σημεῖα γενναϊότητος καὶ ὅτι αἰσθάνεται καλῶς τὸ μέγεθος τῆς ἐλευθερίας· ἀλλ' ἡ ἀναρχία καὶ ἀταξία, ἣτις ἔπεται εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ἔγινεν ἐμποδῶν τοῦ νὰ ὠφελῆθῃ ὅσον ἔπρεπε· ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην ἐνὸς προσκαίρου πολιτικοῦ συστήματος ἅπασαι αἱ Ἐπαρχίαι καὶ Νῆσοι· καὶ ἐνεκα τούτου ἐσύστησαν ἐν Κατεζιαῖς τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ πρώτῳ, κατὰ μῆνα τὸν Μάϊον, μίαν Γερουσίαν τοπικὴν· ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς τότε ὁρμῶν συνεχῶς ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους ὁ πόλεμος εἶχεν ἐνησχολημένους πανταχόθι ν' ἀντικρούωσιν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, δὲν ἐσυγχώρησεν εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ ἐκτελέσῃ ὅσον ἔπρεπε· κατόπιν, εὐκολοθέντων ὕποψοῦν τῶν πραγμάτων, συνῆλθον δις ἐπ' αὐτῷ τούτῳ οἱ Πρόκριτοι τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ Νήσων, μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Πρίγκηπος Δημητρίου Ὑψηλάντου, τὸ μὲν πρῶτον εἰς Βέρβена, τὸ δὲ δεύτερον εἰς Ζαράκοβα· ἀλλὰ τὰ ἀντιπίπτοντα αἷτια τοῦ πολέμου, ἐμπόδισαν τὸ νὰ κατορθωθῇ τι· μετὰ δὲ τὴν κυρίευσιν τοῦ νέου φρουρίου καὶ αὐτῆς τῆς Τριπολιτζᾶς, ἐγένετο ἀπόφασις κοινῇ, ἵνα συγκροτηθῇ γενικωτέρα Συνέλευσις, νὰ ἐπικυρωθῇ ἐν σύστημα τελειότερον κατ' ἐκλογὴν πασῶν τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ Νήσων. Ἄπασαι λοιπὸν αἱ ἐπαρχίαι τῆς Πελοποννήσου, ἰδιαιτέρως ἐκάστη, ἐξελέξαντο κοινῇ γνώμῃ ἐξ ὑποκείμενα ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας, ἅτινα ὠνόμασαν Ἐφόρους, ἐκ δὲ τῶν ἐξ ἐξελέξαντο ἓνα ἐξ ἐκάστης Ἐπαρχίας, ὅν τινα ὠνόμασαν μέλος τῆς Γερουσίας δόντες αὐτῷ ἔγγραφον πληρεξουσιότητα. Οἱ γερουσιασταὶ λοιπὸν οὗτοι συνελθόντες ἐν Ἀργεῖ, τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ πρώτῳ, Δεκεμβρίου πρώτῃ, πρῶτον μὲν ἔδωσαν ἐνουτύγραφον τὸν ὄρκον τῆς ἐμπιστοσύνης των εἰς τὴν Πατρίδα, εἶτα ὑπέγραψαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ὡς κατωτέρω, δηλοῦντες καὶ τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν πατρίδα ἐκάστου.

18

ΤΗΣ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡῶ Α' ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ κατὰ τὰ τέλη Δεκεμβρίου 1821 καὶ ἀρχὰς Ἰανουαρίου 1822 συνελθοῦσα Ἀ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ πρώτου Πολιτεύματος τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος (βλ. κατωτ. Μέρος Α', ἀρ. 8) καὶ ἀφοῦ ἐπεράτωσε τὸ ὅλον ἔργον τῆς, τὴν ἡμέραν τῆς διαλύσεώς της (15 Ἰαν. 1822) ἀπεθύνηε πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἐμμέσως δὲ πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, τὴν κατωτέρω Διακήρυσιν. Διὰ ταύτης αἰτιολογεῖ τὴν ἐπανάστασιν, λόγῳ τῶν δεινῶν τοῦ Γένους, καθορίζει τοὺς σκοποὺς καὶ τὴν σημασίαν τοῦ διεξαγομένου κατὰ τῶν Τούρκων πολέμου, διακηρύσσει τὰ φυσικὰ δίκαια τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους καὶ τέλος ἀναγγέλλει τὴν βάσει τῶν φυσικῶν τούτων δικαίων, τῶν ὁποίων χεῖρον οἱ πολιτισμένοι λαοί, ὀργάνωσιν τῆς ἐνιαίας προσωρινῆς Διοικήσεως τοῦ ἀγωνιζομένου ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ὁ Ἀναστ. Πολυζωίδης ἰσχυρίζετο βραδύτερον ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ συντάκτης τῆς διακηρύξεως ταύτης. Εἶναι ὅμως πιθανότερον ὅτι τὸ κείμενον τοῦτο ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον ἐπεξεργασίας τοῦ ἐπιτελείου λογίων ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον εἰργάσθη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελύσεως ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου (βλ. Ἀ. Μάμουκα, ἐ.ἀ. τ. Β', σ. 43 κ.ἐ.—Σ. Τρικούπη, ἐ.ἀ. τ. Β', σ. 287.—Α. Δασκαλάκη, Ἐναρξίς τῆς ἐπανάστασεως, σ. 135 κ.ἐ. καὶ Τοπικοὶ ὀργανισμοί, σ. 170 κ.ἐ.).

Ἀπόγονοι τοῦ σοφοῦ καὶ φιλανθρώπου ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, σύγχρονοι τῶν νῦν πεφωτισμένων καὶ εὐνομούμενων λαῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ θεαταὶ τῶν καλῶν, τὰ ὁποῖα οὗτοι ὑπὸ τὴν ἀδιάρρηκτον τῶν νόμων Αἰγίδα ἀπολαμβάνουσι, ἦτον ἀδύνατον πλέον νὰ ὑποφέρωμεν μέχρις ἀναλγησίας καὶ εὐθειας τὴν σκληρὰν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους μάστιγα, ἥτις ἤδη τέσσαρας περίπου αἰῶνας ἐπάταξε τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἀντὶ τοῦ λόγου, τὴν θέλησιν ὡς νόμον γνωρίζουσα, διώκει καὶ διέταττε τὰ πάντα δεσποτικῶς καὶ αὐτογνωμόνως. Μετὰ μακρὰν δουλείαν ἠναγκάσθημεν τέλος πάντων νὰ λάβωμεν τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας, καὶ νὰ ἐκδικήσωμεν ἑαυτοὺς, καὶ τὴν Πατρίδα ἡμῶν, ἀπὸ μίαν τοιαύτην φρικτὴν, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀδικον τυρανίαν, ἥτις οὐδεμίαν ἄλλην εἶχεν ὅμοίαν, ἢ καὶ δυναμένην ὅπως οὖν μετ' αὐτῆς νὰ παραβληθῆ δυναστείαν.

Ὁ κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμος ἡμῶν, μακρὰν τοῦ νὰ στηρίζεται εἰς ἀρχὰς τινὰς δημαγωγικὰς καὶ στασιώδεις, ἢ ἰδιωφελεῖς μέρους τινὸς τοῦ σύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἔθνους σκοποῦς, εἶναι πόλεμος ἐθνικός, πόλεμος

Ἰερός, πόλεμος τοῦ ὁποίου ἡ μόνη αἰτία εἶναι ἡ ἀνάκτησις τῶν δικαίων τῆς προσωπικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς τιμῆς, τὰ ὅποια, ἐνῶ τὴν σήμερον ὅλοι οἱ εὐνομούμενοι καὶ γειτονικοὶ λαοὶ τῆς Εὐρώπης τὰ χαίρουσιν, ἀπὸ ἡμᾶς μόνον ἡ σκληρὰ καὶ ἀπαραδειγμάτιτος τῶν ὀθωμανῶν τυραννία ἐπροσπάθησε μὲ βίαν ν' ἀφαιρέσῃ καὶ ἐντὸς τοῦ στήθους ἡμῶν νὰ τὰ πνίξῃ· εἶχομεν ἡμεῖς τάχα ὀλιγώτερον παρὰ τὰ λοιπὰ Ἕθνη λόγον διὰ νὰ στερώμεθα ἐκείνων τῶν δικαίων, ἢ εἴμεθα φύσεως κατωτέρας καὶ ἀχρειστέρως διὰ νὰ νομιζώμεθα ἀνάξιοι αὐτῶν, καὶ καταδικασμένοι εἰς αἰώνιον δουλείαν νὰ ἔρωμεν ὡς κτήνη καὶ αὐτόματα εἰς τὴν ἄλογον θέλησιν ἐνὸς ἀπηνόως τυράννου, ὅστις ληστρικῶς καὶ ἄνευ τινὸς συνθήκης ἦλθε μακρόθεν νὰ μᾶς καθυποτάξῃ; Δίκαια, τὰ ὅποια ἡ φύσις ἐνέσπειρε βαθέως εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ὅποια οἱ νόμοι, σύμφωνοι μὲ τὴν φύσιν καθιέρωσαν, ὄχι τριῶν ἢ τεσσάρων, ἀλλὰ καὶ χιλίων καὶ μυρίων αἰῶνων τυραννία δὲν δύνανται νὰ ἐξαλείψῃ· καὶ ἂν ἡ βία ἢ ἰσχύς πρὸς καιρὸν τὰ καταπλακώσῃ, ταῦτα πάλιν ἀπαλαίωτα καὶ ἀνεξάλειπτα καθ' ἑαυτά, ἢ ἰσχύς ἡμπορεῖ ν' ἀποκαταστήσῃ καὶ ἀναδείξῃ οἷα καὶ πρότερον καὶ ἀπ' αἰῶνων ἦσαν! Δίκαια τέλος πάντων, τὰ ὅποια δὲν ἐπαύσαμεν μὲ τὰ ὄπλα νὰ ὑπερασπιζώμεθα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅπως οἱ καιροὶ καὶ αἱ περιστάσεις ἐπέτρεπον.

Ἀπὸ τοιαύτας ἀρχὰς τῶν φυσικῶν δικαίων ὀρμώμενοι, καὶ θέλοντες νὰ ἐξομοιωθῶμεν μὲ τοὺς λοιποὺς συναδελφούς μας Εὐρωπαίους χριστιανούς, ἐκινήσαμεν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων, μᾶλλον δὲ τοὺς κατὰ μέρος πολέμους ἐνώσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἐκστρατεύσαμεν, ἀποφασίσαντες ἢ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν σκοπὸν μας, καὶ νὰ διοικηθῶμεν μὲ νόμους δικαίους, ἢ νὰ χαθῶμεν ἐξ ὀλοκλήρου, κρίνοντες ἀνάξιοι νὰ ζῶμεν πλέον ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τοῦ περικλεοῦς ἐκείνου ἔθνους τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ δουλείαν τοιαύτην, ἰδίαν μᾶλλον τῶν ἀλόγων ζῶων, παρὰ τῶν λογικῶν ὄντων. Δέκα μῆνες ἤδη παρῆλθον ἀφοῦ ἤρχισαμεν νὰ τρέχωμεν τοῦτο τὸ στάδιον τοῦ Ἐθνικοῦ πολέμου. Ὁ ὕψιστος Θεὸς μᾶς ἐβοήθησε, καίτοι ὄχι ἱκανὰ προπαρασκευασμένους, εἰς τὸ τοιοῦτον μέγα τῶ ὄντι ἐπιχειρήμα· τὰ ὄπλα μας ἐφάνησαν πολλαχοῦ νικηφόρα, πλὴν καὶ πολλαχοῦ εὐρον, καὶ εἰσέτι εὐρίσκουσιν ἀντίστασιν ὄχι μικράν· περιστάσεις ἐναντίαι μᾶς ἀπήντησαν, καὶ ταύτας νὰ ἐξομαλίσωμεν ἕως ὥρας ἐνησχολούμεθα. Ὅθεν δὲν πρέπει νὰ φανῇ παράξενον, ἂν ἄχρι τοῦδε ἀνεβάλομεν τὴν πολιτικὴν τῆς Πατρίδος μας διάταξιν, ἂν δὲν ἐπροφθάσαμεν νὰ κηρύξωμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν ἡμῶν, καὶ νὰ ἀναφανῶμεν ὡς Ἕθνος ἐνώπιον πάντων τῶν εὐνομούμενων λαῶν καὶ ἀπάσης τῆς Οἰκουμένης. Πρὶν περὶ τῆς φυσικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως ὀπωσοῦν βεβαιωθῶμεν, ἦτον ἀδύνατον νὰ σκεφθῶμεν καὶ περὶ τῆς πολιτικῆς. Ἔστωσαν λοιπὸν τὰ εἰρημμένα εἰς μὲν τοὺς ἄλλους ἱκανὴ ἀπολογία τῆς ἀναβολῆς μας, εἰς ἡμᾶς δὲ παραμυθία διὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ἀταξίαν.

Ἡδη δέ, ὅτε αἱ ἐναντίαι περιστάσεις ἤρχισαν νὰ ἐξομαλίζωνται, ἀπεφασίσαμεν, ἢ μᾶλλον ἠναγκάσθημεν νὰ ὀργανίσωμεν καὶ Σύνταγμα Πολιτικὸν τῆς Ἑλλάδος· καὶ πρῶτον μὲν κατὰ μέρος, οἷον τὸ τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, τὸ τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, τὸ τῆς Πελοποννήσου, τὸ τῶν Νήσων, κ.λ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἀπέβλεπον μᾶλλον τὰς μερικωτέρας σχέσεις, καθ' ἃς ἐκάστη τῶν εἰρημένων Ἐπαρχιῶν καὶ Νήσων ὄφειλε νὰ διαταχθῇ καὶ διοικηθῇ, διὰ τοῦτο ἦτον ἀνάγκη πᾶσα ἐπομένως νὰ γενῆ καὶ ἐν ἄλλο Γενικὸν Προσωρινὸν Πολίτευμα, εἰς ὅλα τὰ πράγματα καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος ἐπεκτεινόμενον. Πρὸς τοῦτου τὴν κατασκευὴν καὶ σύνταξιν, αἱ κατὰ μέρος Ἐπαρχίαι καὶ Νῆσοι ἐπεμψαν τοὺς πληρεξουσίους Παραστάτας των· οὗτοι λοιπόν, ἐν Ἐθνικῇ Συνελεύσει σκεφθέντες καὶ μελετήσαντες ἰκανῶς περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ὠργάνισαν μίαν Προσωρινὴν Διοίκησιν, καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς ἅπασα μέλλει νὰ κυβερνηθῇ ἐφεξῆς. Ταύτην, καὶ ἀπλῶς μὲν ὡς ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ Δικαίου καὶ τῶν ὀρθῶν Νόμων ἐστηριγμένην, καὶ ἐν μέρει δέ, καθὼ ὀργανισμένην κοινῇ τῶν Ἑλλήνων γνώμῃ, ὀφείλουσιν ὅλοι οἱ λαοὶ, κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ν' ἀναγνωρίζωσι Μόνην ἔννομον καὶ ἔθνικὴν Διοίκησιν ἀναλόγως προσφερόμενοι.

Τὰ συνιστώμενα τὴν Διοίκησιν Σώματα εἶναι δύο· Τὸ Ἐκτελεστικὸν καὶ τὸ Βουλευτικόν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διορίζεται καὶ τὸ Δικαστικόν, ἀνεξάρτητον ὁμοῦ ἀπὸ ἐκεῖνα διόλου.

Ταῦτα διακηρύττει ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις πρὸς τὸ Πανελλήνιον, ἐν καὶ μόνον προσεπιφέρουσα, ὅτι αὐτῆς μὲν ἐπεραιώθη τὸ ἔργον καὶ διαλύεται σήμερον. Ἔργον δὲ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ χρέος εἶναι νὰ φανῇ εὐπειθῆς καὶ ὑπήκοος εἰς τοὺς Νόμους καὶ τοὺς ἐκτελεστάς Ὑπουργοὺς τῶν Νόμων. Ἕλληνες! εἶπατε πρὸ ὀλίγου ὅτι δὲν θέλετε δουλεῖαν, καὶ ὁ τύραννος χάνεται καθημέραν ἀπὸ τὸ μέσον σας· ἀλλὰ μόνη ἡ μεταξὺ σας ὁμόνοια καὶ ἀκριβῆς ὑποταγὴ εἰς τὴν Διοίκησιν ἠμπορεῖ νὰ στερεώσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν σας· εἴθε ὁ κραταῖός τοῦ Ὑψίστου βραχίων ν' ἀνυψώσῃ καὶ ἀρχομένους καὶ ἀρχοντας, τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον, πρὸς τὴν πάρεδρον αὐτοῦ σοφίαν, ὥστε ν' ἀναγνωρίσωσι τ' ἀληθῆ των ἀμοιβαῖα συμφέροντα· καὶ οἱ μὲν διὰ τῆς προνοίας, οἱ δὲ λαοὶ διὰ τῆς εὐπειθείας, νὰ στερεώσωσι τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος τὴν πολυεύκτονον εὐτυχίαν. Εἴθε! Εἴθε!

Ἐν Ἐπιδαύρῳ τὴν 1ῃ Ἰανουαρίου Α' τῆς Ἀνεξαρτησίας ρακβ'

(Ἀκολουθοῦν αἱ ὑπογραφαὶ ὄλων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους).

19

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
ΥΠΟ ΤΗΣ Α' ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΩ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ὡς πρώτη προκήρυξις καθολικῆς σημασίας, διασαλπίζουσα ἀνὰ τὸν κόσμον γενικὴν ἐπανάστασιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους πρὸς ἀποτίναξιν τῆς ξένης καταδυναστεύσεως καὶ πολιτικὴν ἀναγέννησιν, πρέπει νὰ θεωρεῖται βεβαίως ἐκεῖνη τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον παρετέθη ἀνωτέρω (ἀρ. 1), δεδομένου ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἦτο ὁ ἀνεγνωρισμένος ἀρχηγὸς τοῦ ἐξεγερομένου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἔθνους, ἡ δὲ παρόρμησις πρὸς ἐπανάστασιν ἀτηνύνητο πρὸς σύμπαν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Ἐν ταύτοις, ἡ προκήρυξις τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἐκδοθεῖσα εἰς τὴν μακρονήν Μολδοβλαχίαν, ἀγνωσθεῖσα κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, ἐλαχίστην εἶχεν ἀπήχησιν εἰς τὰς μάζας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Μολδοβλαχίᾳ μετέβαλε τὰ ἔναντι ταύτης αἰσθήματα τῶν Ἑλλήνων καὶ συνετέλεσε νὰ λάβῃ ὄλως διάφορον ὄψιν ἢ ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι ἐπανάστασις. Ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπαναστατικὰς προκηρύξεις, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος, ἀληθὲς εἶναι ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὡς αἱ τοῦ Γερμανοῦ καὶ τοῦ Πετρόμπεη, ἀτηνύνηντο πρὸς σύμπαν τὸ ἔθνος. Παρὰ ταῦτα, τὰ ὀνόματα καὶ ἡ θέσις τῶν ὑπογραφόντων αὐτὰς καθίσταν ἔκδηλον τὸν μερικὸν ἢ τοπικὸν χαρακτῆρα. Μόνον ἢ ἐκ μέρους τῶν συνηγμένων πληρεξουσίων τοῦ ἀγωνιζομένου ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἑλληνισμοῦ ἐκπεμφθεῖσα διακήρυξις δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πανελληνίου χαρακτῆρος.

Ἡ διακήρυξις αὕτη ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Α' ἐν Ἐπιδαύρῳ ἔθνικῆς συνελεύσεως τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐψηφίσθη τὸ Πολίτευμα, τοῦ ὁποίου καὶ ἀπέτέλεσε τὸ προοίμιον. Συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Θ. Νέγρη. Εἶναι ἡ πρώτη ἐκφράζουσα τὴν βούλησιν σύμπαντος τοῦ ἔθνους διακήρυξις τῆς πολιτικῆς ὑπάρξεως καὶ ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων. Σύντομος, ἀλλὰ πλήρης περιεχομένου μετ' ἐντόνως διαδηλουμένων αἰσθημάτων, ἀποδίδει θαυμασιῶς τὰς ἐννοίας τοῦ ἀγῶνος καὶ προβάλλει ἐκφραστικῶς τὴν δι' ἰδίων μεγάλων θυσιῶν ἀνάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐδημοσιεῖθη τότε ἐν μεταφράσει εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Ἐδρῶπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, κινήσασα συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καὶ χαρακτηριθεῖσα ὡς ἡ πρώτη ἔμπροκτος διαδήλωσις τῆς νεοελληνικῆς ἀναγέννησεως (Ἄ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Β' σ. 15.—Ἄ. Δασκαλάκη, Ὅργανισμοί, σ. 166). Ἡ

συνελθοῦσα ἐν Ἀστρεὶ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1823 δευτέρα Ἐθνικὴ Συνέλευσις προέταξε τὸ αὐτὸ κείμενον ὡς προεισαγωγικὴν διακήρυξιν τοῦ ἀναθεωρηθέντος ὑπ' αὐτῆς συντάγματος τῆς Ἐπιδαύρου (Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου, βλ. κατωτ. Μέρος Δ', ἀρ. 9).

Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὑπὸ τὴν φρικώδη Ὀθωμανικὴν δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρύτερον καὶ ἀπαραδειγμάτιστον ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ ἀποσεῖσαν αὐτὸν μὲ μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον διὰ τῶν νομίμων Παραστατῶν του, εἰς ἔθνικὴν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, «τὴν Πολιτικὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν».

Ἐν Ἐπιδαύρῳ, τὴν α' Ἰανουαρίου, ἔτει, αικβ', καὶ Α' τῆς Ἀνεξαρτησίας.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν γεγονότων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀκριβῶς προσδιορίζουν τὸν χαρακτήρα καὶ προβάλλουν τὰς ἐννοίας τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἡ σύγκλησις ἐθνικῶν συνελεύσεων, διὰ τῶν ὁποίων διεκηρύχθησαν προσωπικά καὶ πολιτικά δικαιώματα καὶ ἐψηφίσθησαν πολιτεύματα εἰσάγοντα κοινοβουλευτικούς θεσμούς, στηριζομένους εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας. Εἰς τὴν κατηγορίαν δὲ αὐτὴν δυνάμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν καὶ τὰς προηγηθείσας τοπικὰς συνελεύσεις, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐψηφίσθησαν προσωρινοὶ ὀργανισμοί, ἀποβλέποντες μὲν κατὰ βάσιν εἰς τὴν θεραπείαν ἀναγκῶν τοπικῆς πολιτικῆς διοικήσεως καὶ διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐρειδόμενοι ὁμως καὶ οὗτοι εἰς τὰς ἀρχὰς ἐκφράσεως τῆς λαϊκῆς βουλήσεως καὶ ἐνέχοντες τὰ σπέρματα κοινοβουλευτικοῦ βίου.

Τὸ φαινόμενον ἑνὸς λαοῦ, ὃ ὁποῖος κατόπιν μακροαίωνος καταδυναστεύσεως ἐξοριμᾷ εἰς ἀγῶνα ἐλευθερίας ἢ θανάτου καὶ μάχεται ἀπεγνωσμένως ἐν μέσῳ τέφρας καὶ ἐρειπίων, ἀπειλούμενος ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν ὑπὸ πλήρους ἀφανισμοῦ, συγχρόνως δὲ συνέρχεται πρὸς διακήρυξιν τῶν πολιτικῶν του ἐλευθεριῶν καὶ πρὸς ψήφισιν ἑνὸς ἐκ τῶν πλέον φιλελευθέρων συνταγμάτων τοῦ τότε κόσμου, εἶναι σπάνιον, ἂν μὴ μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἴνα ἐκτιμηθῇ κατ' ἀξίαν τὸ γεγονός τοῦτο, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1821, ὅτε ἐκηρύχθη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, οὐδὲν φιλελεύθερον σύνταγμα ὑπῆρχεν εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου ἡ Ἱερὰ Συμμαχία εἶχεν ἐπιβάλει εἰς τοὺς λαοὺς τὴν ἀπολυταρχικὴν διοίκησιν, καταδιώκουσα ἀπηνῶς οἰανδήποτε ἀπόπειραν καθιέρωσως ἐκ τοῦ λαοῦ πηγαζούσης ἐξουσίας. Αἱ ἀρχαὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἔχαρακτρίζοντο ὡς ἔγκλημα καθοσιώσεως κατὰ τῶν δεσποτικῶν ἡγεμόνων, τὰ δὲ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν σημειούμενα λαϊκὰ κινήματα πρὸς καθιέρωσιν φιλελευθέρων συνταγμάτων κατεστῆλλοντο δι' ἐνεργοῦ ἐπεμβάσεως τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας.

Ἡ Ἑλλάς, διεξάγουσα ἐναντίον μιᾶς κολοσσιαίας αὐτοκρατορίας καταφανῶς ἀνίσον ἀγῶνα, ἀπειλοῦντα πλήρη ἐξολόθρευσίν τῆς, εἶχε πᾶν συμφέρον νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειαν τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων διὰ τὸν ἀγῶνα αὐτόν, οὐδὲν ἄλλο προβάλλουσα εἰμὴ τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν ἐνὸς χριστιανικοῦ λαοῦ. Ἀληθές ὅτι διετυπώθησαν πολλὰ ἀντιρρήσεις καὶ συστάσεις ἐκ μέρους συντετῶν Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων, οἱ ὅποιοι, ἐν γνώσει τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς καταστάσεως καὶ συναίσθησιν ἔχοντες τῶν ἐπικρεμαμένων διὰ τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα κινδύνων ἐκ τῆς δυσμενοῦς διαθέσεως τῶν ἀπολυταρχικῶν Δυνάμεων, κατέβαλον προσπάθειάς νὰ ἀπομακρύνουν ἢ νὰ μετριάσουν πάντα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια θὰ προέβασσον τὴν ἀναγεννωμένην Ἑλλάδα ὡς ἐπαναφέρουσαν εἰς τὴν δεσποτικὴν Εὐρώπῃν τοῦ 1821 αὐτούσια τὰ δόγματα τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως, περὶ ἀτομικῶν δικαιωμάτων καὶ λαϊκῆς κυριαρχίας. Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν κεκαλυμμένην πῶς διατύπωσιν ἐπαναστατικῶν τινῶν δογμάτων, ἐξ ὧσων διεκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως, παρὰ τὰς καθησυχαστικὰς διαβεβαιώσεις, αἱ ὅποια ἐκρίθη σκόπιμον νὰ παρεντεθοῦν εἰς τὴν προσαρτηθεῖσαν διακήρυξιν, ἤδη τὸ πρῶτον πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου ἔτασσε κατὰ τινὰ τρόπον τὸν ἐν ἐπαναστάσει Ἑλληνισμόν ἀντιμέτωπον πρὸς τὰς ἀπολυταρχικὰς κυβερνήσεις, παραβλεπομένου καὶ τοῦ ὑψίστου συμφέροντος τῆς συνδρομῆς των, τὴν ὅποιαν ἐν τούτοις οὗτος ἐξελιπάρει.

Καὶ ἄλλοι φόβοι διετυπώθησαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὡς πρὸς τὴν ἄμεσον καθιέρωσιν κοινοβουλευτικοῦ βίου. Ὁ ἐν ἐπαναστάσει Ἑλληνισμὸς εἶχεν ἀνάγκην σταθερᾶς καὶ ἰσχυρᾶς κυβερνήσεως, ἡ ὅποια θὰ ἔπρεπε νὰ συγκεντρῶσιν εἰς τὰς στιβαρὰς χεῖράς τῆς ἀπάσας τὰς ἐξουσίας, ἵνα, ἄνευ ἀτερμόνων πολιτικῶν συζητήσεων, ἐκλογικῶν ἀπασχολήσεων καὶ κομματικῶν διχογνωμιῶν, διεξαγάγῃ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἀπροσκόπτως καὶ ὀδηγήσῃ εἰς αἴσιον τέρμα τὸν ἱερόν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἄκρατος κοινοβουλευτισμὸς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι προσέκρουεν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του εἰς ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια (διεξαγωγὰι ἐκλογῶν, λειτουργία κοινοβουλευτικῶν σωμάτων, ἀπομάκρυνσις ἡγετικῶν στοιχείων ἐκ τοῦ τόπου τῶν ἐπιχειρήσεων κλπ.) ἐν χώρᾳ διεξαγούσῃ ἀγῶνα σκληρόν, θὰ ἀνέπτυσσε μοιραίως τὰς ἀτομικὰς φιλοδοξίας, θὰ ἐκαλλιέργει τὰς ἀντιθέσεις καὶ θὰ ἔτρεφε τὰ ζιζάνια τῆς διαμάχης. Καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι, αἱ κομματικαὶ διαιρέσεις καὶ αἱ ἐκ τούτων σφοδραὶ διαμάχαι ἐπανειλημμένως ὠδήγησαν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου. Παρὰ ταῦτα, οἱ Ἕλληνες οὐδ' ἐσκέφθησαν ποτὲ νὰ ἐγκαταλείψουν τὸν ἐλεύθερον πολιτικὸν βίον, θεμελιούμενον ἐπὶ τῶν θεσπισθέντων πολιτευμάτων ὑπὸ ἐθνικῶν ἀντιπροσωπειῶν, ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς πλέον δραματικὰς ἡμέρας τοῦ Ἀγῶνος.

Τὸ ψηφισθὲν εἰς Ἐπίδαυρον τῷ 1821 Πολίτευμα ἐτέθη καὶ πάλιν ἐν

ἐφαρμογῇ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἄστρους τῷ 1823 μετὰ τινων τροποποιήσεων, αἱ ὁποῖαι ἀπλῶς ἀπέβλεπον εἰς καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν. Ἡ Γ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐν Τροιζήνι τῷ 1827 ἐξέλεξε μὲν τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου ἐνεπιστεύθη τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, συγχρόνως ὅμως ἐψήφισεν ἄκρως φιλελεύθερον σύνταγμα, βάσει τοῦ ὁποίου ὤφειλεν οὗτος νὰ κυβερνήσῃ τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Ὁ Καποδίστριας ἔχων ἐπίγνωσιν τῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἐμποδίων, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ προσέκρουε τὸ ἀναληφθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἔργον τῆς ἀναδημιουργίας ἐνὸς τόπου ἐξερχομένου ἐκ τῆς τέφρας καὶ τῶν ἐρειπίων, δὲν ἐφήρμοσε τὸ σύνταγμα τοῦτο, οὐσιαστικῶς δὲ ἐκυβέρνησε μὲ τὴν βάσιν τῆς προσωπικῆς ἀπολύτου ἐξουσίας. Ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ Ἕλληνες παραβλέποντες τὸ μέγα ἀναδημιουργικὸν ἔργον τοῦ Καποδίστρια προσεχώρησαν βαθμηδὸν εἰς τὴν ἀντίδρασιν, ἐδεσπόσθησαν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν παθῶν καὶ τελικῶς ὠδηγήθησαν εἰς ἐσωτερικὰς ἐπαναστάσεις, αἱ ὁποῖαι κατέληξαν εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου.

Ὁφείλομεν νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν ἐξήγησιν τῆς παρὰ τὰς δραματικὰς περιπετείας των καὶ τὰ δεινὰ τῆς κομματικῆς διαμάχης ἐμμονῆς τῶν Ἑλλήνων ἀγωνιστῶν εἰς τοὺς φιλελευθέρους κοινοβουλευτικούς θεσμούς, εἰς πολλαπλὰ αἷτια. Ἐν πρώτοις, ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ παράδοσις δὲν εἶχε σβεσθῆ καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὴν ὑπόδουλον Ἑλλάδα, τοῦναντίον εἶχε ἀναζωογονηθῆ κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν διὰ τῆς μεγάλης ἐκπαιδευτικῆς προσπάθειας. Ἡ δὲ παράδοσις τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος, περισσότερο παντὸς ἄλλου, ἐσυμβόλιζε τὰς μικρὰς Δημοκρατίας καὶ ἰδιαιτέρως τὰς Ἀθήνας μὲ τὰς συνελεύσεις τοῦ λαοῦ, τοὺς λόγους τῶν ρητόρων εἰς τὴν Πνύκα καὶ τὰ θεσμοθετούμενα κηρύγματα περὶ Πατρίδος καὶ ἑλευθερίας. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, χάρις εἰς τὴν τεραστίαν σχολικὴν κίνησιν καὶ τὰ κυκλοφοροῦντα ὅλον ἐν εἰς εὐρύτερον κύκλον βιβλία τῶν Διδασκάλων τοῦ Γένους, εἶχε συντελεσθῆ εἰς εὐρείαν κλίμακα πνευματικὴ ἀναγέννησις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος, μὴ ἀνεχόμενος πλέον τὴν καταταράνησιν του ὑπὸ βαρβάρου Ἀσιάτου δυνάστου καὶ ἀποφασισμένος νὰ ὑποστῇ πᾶσαν θυσίαν διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, δυσκόλως θὰ ἠνείχετο καθεστῶς μὴ διασφαλίζον τὰς πολιτικὰς καὶ ἀτομικὰς ἐλευθερίας του.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις συμπίπτει πρὸς τὸν θρίαμβον τοῦ ρωμαντισμοῦ ἀνὰ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ ρωμαντικοὶ ἐτάχθησαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καὶ μετὰ πάθους ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ὄνειρευόμενοι τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μὲ Μαραθῶνας, Θερμοπύλας καὶ Σαλαμίνας, ἀλλὰ καὶ μὲ Σόλωνας, Περικλεῖς καὶ Δημοσθένους. Πολλοὶ ἐπιφανεῖς Ἕλληνες λόγιοι, σπεύσαντες

εις την αγωνιζομένην Ἑλλάδα ἢ ζῶντες εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εὐρίσκοντο ἐν ἐπαφῇ μετὰ μεγάλων ἐκπροσώπων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος ἢ πάντως ἐγνώριζον τὰς φλογεράς ἰδέας των καὶ τὰς ὄνειροπόλους ἐλπίδας των, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπήγαγεν ὁ ἐθνουςιασμός των διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, ἔσπευδον δὲ νὰ καταστήσουν κοινωνοὺς τούτων τοὺς Ἕλληνας πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ἡγέτας τοῦ Ἀγῶνος, ὠθοῦντες αὐτοὺς πρὸς διακήρυξιν καὶ ἔμπρακτον ἐφαρμογὴν τῶν φιλελευθέρων ἰδεωδῶν, ὡς τῶν μόνων ἀξίων τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω αἰτία πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὸ κοινοτικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἴσχυεν ἀνά τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας. Οἱ Ἕλληνες, παρὰ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς καταδυναστεύσεως, εἶχον ἐπιτύχει τὴν παρὰ τοῦ κυριάρχου των ἀναγνώρισιν προνομίων, τὰ ὁποῖα ἐλάχιστα ἀπέειχον τῆς διοικητικῆς αὐτονομίας. Εἰς ὠρισμένας μάλιστα περιοχάς, ὡς εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους, τὸ κοινοτικὸν σύστημα, ἐξελιχθὲν εἰς συνόδους ἐκλελεγμένων ἀντιπροσώπων πρὸς διαχείρισιν τῶν κοινῶν συμφερόντων καὶ ὁδηγοῦν εἰς ἐλευθέρας συζητήσεις περὶ τῶν κοινῶν, παρεῖχεν, ἔστω καὶ πενιχράν, εἰκόνα κοινοβουλευτικοῦ βίου. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι αἱ διοικήσεις ἀνῆκον σχεδὸν κατὰ κανόνα εἰς ὠρισμένην ἰθύνουσαν τάξιν, οἱ Ἕλληνες, ἔστω καὶ τῆς ἰθύνουσης ταύτης τάξεως, ἀπέκτων τὴν συνήθειαν νὰ συνέρχωνται, νὰ ἐκλέγουν ἄρχοντας καὶ νὰ συζητοῦν ἀπὸ κοινοῦ, ἐκαλλιεργεῖτο δὲ οὕτω, ἔστω καὶ ὑπολαθάνοντως, εἰς εὐρυτέραν κλίμακα τὸ πνεῦμα τοῦ βουλευέσθαι καὶ χειρίζεσθαι τὰ κοινά, κατ' ἐπέκτασιν δὲ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ πολιτικὸν πνεῦμα τῆς ἐκ τοῦ λαοῦ πηγαζούσης ἐξουσίας καὶ τῆς συλλογικῆς εὐθύνης εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν.

Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο περιελάβομεν τὰ πολιτεύματα τῆς ἐπαναστάσεως ἀπὸ τῆς κηρύξεως τοῦ Ἀγῶνος μέχρι τῆς ἀφίξεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Ἰω. Καποδίστρια, ἦτοι τοὺς τοπικοὺς Ὄργανισμοὺς καὶ τὰ Πολιτεύματα, τὰ ὁποῖα ἐμηφίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἀστρους καὶ τῆς Τροιζῆνος. Πάντα ταῦτα διαπνέονται ὑπὸ δημοκρατικοῦ πνεύματος καὶ παρουσιάζουν ἀξιοσημείωτον ἐνότητα εἰς διατύπωσιν φιλελευθέρων ἰδεῶν καὶ εἰς ἐκφρασιν αἰσθημάτων περὶ τῶν πολιτικῶν τυχῶν τοῦ ἀπελευθερουμένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δὲν ἐπεκτεινόμεθα εἰς γενικὴν περὶ τούτων ἐκθεσιν, καθ' ὅσον λόγῳ τῆς μεγάλης σημασίας των διὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν ἀφιερῶσαμεν ἰδιαίτερον κατατοπιστικὸν σημείωμα δι' ἕκαστον ἐκ τῶν κειμένων τούτων.

Τόσον οἱ τοπικοὶ ὄργανισμοί, ὅσον καὶ τὰ πολιτεύματα τῆς ἐπαναστάσεως, ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μάμουκα, τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τ. Α' καὶ Β', ἀνευρίσκονται δὲ ἐπίσης εἰς Ἡλ. Κυριακο-

πούλου, Τὰ συντάγματα τῆς Ἑλλάδος, Ἀθ. 1960. Τὰ πρῶτα πολιτειακά κείμενα ἐδημοσιεύθησαν παρ' ἡμῶν εἰς τὸ ἔργον μας «Οἱ τοπικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ τὸ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου», Ἀθ. 1966, ἔνθα καὶ εὐρυτέρα ἀνάλυσις τούτων μετὰ μνείας τῶν πηγῶν.

Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀρχὴν, πάντα τὰ πολιτειακά κείμενα, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τὰ ψηφίσματα καὶ αἱ πράξεις, ὑπεγράφοντο ὑπὸ πάντων τῶν μετεχόντων τῆς Συνελεύσεως πληρεξουσίων. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τοῦ ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἡ γινῶσις τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσωπειῶν κατὰ τὸν Ἀγῶνα τῆς Ἀνεξαρτησίας, παραθέτομεν κατωτέρω τὰ ὀνόματα τῶν πληρεξουσίων ἐκάστης τοπικῆς ἢ γενικῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ὀνόματα πληρεξουσίων τινῶν δὲν ἀνευρίσκονται εἰς ἀπάσας τὰς πράξεις ἐκάστης Συνελεύσεως, εἴτε διότι δὲν παρέστησαν εἰς ἀπάσας τὰς ἐργασίας λόγῳ ὑγείας ἢ ἄλλου κωλύματος, εἴτε διότι ἐγένοντο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνόδου ἀναπληρώσεις καὶ ἀντικαταστάσεις. Ἡ ἐνταῦθα παράθεσις τῶν ὀνομάτων εἶναι συνολικὴ. Προέβημεν μόνον εἰς διορθώσεις λαθῶν, ὀφειλομένων καταφανῶς εἰς ἀγνοίαν ἢ κακὴν γραφὴν τῶν ὑπογραφόντων.

Η (ΕΝ ΚΑΛΤΕΤΖΑΙΣ) ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΩΝ

(Μάιος 1821)

Ἐλους Ἀνθιμος, Πρόεδρος
Παναγιώτης Κρεββατᾶς
Δημήτριος Καραμάνος
Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης
Ἀθανάσιος Κωνστ. Κυριακῆς
Πέτρος Σαλαμόνος
Μανόλης Μελετόπουλος
Μιχάλης Κομητᾶς
Βασίλειος Σακελλαρίου
Ἀναγνώστης Παπαγιωργίου
Νικόλαος Πετιμεζᾶς καὶ ἀδελφοί
μου
Κωσταντῆς Χρυσαντακόπουλος καὶ
ἀδελφοί
Δημήτρης Μέλιος μετὰ τῶν λοι-
πῶν Καπετανέων Ἀρχαδίας
Ὁ Πρωτοσύγκελλος Ἀμβρόσιος τοῦ
Ἁγίου Χριστιανουπόλεως
Κανέλλος Δεληγιάννης
Νικόλαος Ταμπακόπουλος
Δημήτριος Παπατζώνης
Κωνστ. Ζαφειρόπουλος

Νικόλαος Σπηλιωτόπουλος
Παναγιώτης Μερίκας
Θεοδοράκης Πουλόπουλος
Παναγιώτης Γολόπουλος
Σακελλάριος Πσπαφώτου
Γεώργιος Ἀγαλόπουλος
Ἀναγνώστης Τζιορτζάκης
Νικόλαος Παλλαδᾶς
Ἀθανάσιος Κυριακῆς
Ρήγας Παλαμῆδης
Παπαπαναγιώτης Παπαλεξίου
Οἱ ἐκλεγέντες ὡς μέλη τῆς Γε-
ρουσίας
Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ἀρχι-
στράτηγος τῆς Πελοποννήσου,
Πρόεδρος
Βρεσθένης Θεοδώρητος
Σωτήριος Χαραλάμπης
Ἀθανάσιος Κανακάρης
Ἀναγνώστης Παπαγιαννόπουλος
Θεοχάρης Ρέντης
Νικόλαος Πονηρόπουλος

Η (ΕΙΣ ΒΕΡΒΕΝΑ) ΥΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜ. ΓΥΨΗΛΑΝΤΗΝ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

(Ἰούλιος 1821)

Ὁ Ἐλους Ἀνθιμος
Ὁ Ἀνδρούβιστας Θεόκλητος
Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
Διονύσιος Τρουπάκης

Στράτης Μπουνάρος
Πανοῦτζος Νοταρᾶς
Ἀναγνώστης Παπαγιαννόπουλος
Πᾶνος Σαρήγιαννης
Δημήτριος Καραμάνος

Νικόλαος Ταμπακόπουλος
 Δημήτριος Παπατζώνης
 Παναγιώτης Κρεββατζᾶς
 Σπυρίδων Δασίου
 Δ.Ρ.

Γεώργιος Καλαρᾶς
 Ἀναστάσιος Σκοβόλης
 Νικόλαος Σπηλιωτόπουλος
 Ἀθανάσιος Κωνσταντίνου Κυριακὸς
 Ἀθανάσιος Ν. Κυριακὸς
 Ἰωάννης Μοροκόπουλος
 Γεώργιος Παπαζαφειρόπουλος

Γεώργιος Παγωνόπουλος
 Πέτρος Ἀναστασίου Ρουδόπουλος
 Παναγιώτης Μπενάκης
 Πανάγος Ἀλεξίου Λογοθέτης
 Ἰωάννης Ἡλιοῦ Τζοάνε
 Παναγιώτης Γιαννακόπουλος
 Παναγιώτης Γραμματικᾶκης
 Παναγιώτης Γολόπουλος
 Προκόπιος Διάκονος ὁ Οἰκονόμου
 Ἀναγνώστης Κονδάκης
 Ἀθανάσιος Μπουλακόπουλος

Η (ΕΝ ΑΡΓΕΙ – ΕΠΙΔΑΥΡῶ) ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
 ΤΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΩΝ
 (ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΗ ΓΕΡΟΥΣΙΑ)
 (Δεκέμβριος 1821)

Π. Δημήτριος Ὑψηλάντης, Πρόεδρος
 Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, στρατηγὸς
 Παναγιώτης Ἰατρᾶκος στρατηγὸς
 Ἀναγνώστης Παπαγεωργίου στρα-
 τηγὸς
 Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης
 Πρωτοσύγκελλος Ἀμβρόσιος
 Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαῖος
 Ἀσημάκης Φωτήλας
 Θεοχάρης Ρένδης
 Ἰω. Παπαδιαμαντόπουλος
 Ἰω. Βαρβάτης
 Ἡλίας Καράπαυλος

Ἰω. Γ. Οἰκονομίδης
 Παναγιώτης Ποτήρης
 Παναγιώτης Καλογεράς
 Ἀναγνώστης Ζέρβας
 Σπύρος Φραντζεσκόπουλος
 Ἀναγνώστης Ἀναστασόπουλος
 Χαράλαμπος Περούκας
 Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος
 Παναγιώτης Ζαριφόπουλος
 Γιαννάκης Π. Κυριακὸς
 Κωνσταντῖνος Ζαφειρόπουλος
 Χριστόδουλος Ἀχολός
 Δημήτριος Καλαμαριώτης

Η (ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ) ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
(4 Νοεμβρίου 1821)

Ἄ. Μαυροκορδάτος, Πρόεδρος,
Νικόλαος Λουριώτης, Ἀρχιγραμμα-
ματεὺς.

Ἐπαρχίας Βραχωρίου
καὶ Βλοχοῦ:

Ἀλέξιος Βλαχόπουλος καπ. τοῦ
Βραχωρίου καὶ Βλοχοῦ.

Πᾶνος Γαλάνου

Χρηστάκης Στάϊκος

Ἐπαρχίας Ζυγοῦ:

Δημήτριος Μακρῆς καπετάνος τοῦ
Ζυγοῦ

Ἀνάστης Τζιμπουράκης

Γρηγόρης Ἄνδρ. Κερασσοβίτης

Ἀντώνιος Ἀναστασίου (Γαβαλιώ-
της)

Ἐπαρχίας Ξηρομέρου:

Νικολάκης Θάνου ἐπίτροπος τοῦ
καπετάν Γιωργάκη Βαρνακιώτη

Ἐπαμεινώνδας Μαυρομαμάτης

Γιωργάκης Τζιτζώνης Φαράντος

Πέτρος Μπαμπίνης

Ἰωαν. Μπάμπης

Πᾶνος Γουλιμῆς

Φώτιος Καραπάνου

Σουλίου:

Βεκίλης τῶν Σουλιωτῶν Φῶτος
Μπόμπορης

Ἐπαρχίας Βάλτου:

Ἀναγνώστης Καραγιάννης
Δημήτριος Γιάννου Γεροθανάσης

Ἐπαρχίας Ἀποκοῦρου:

Κώστας Σκαδήμας, καπετάνος Ἀπο-
κοῦρου

Ἀναγνώστης Μακρισεκούνας

Ἀναγνώστης Παπαγεωργίου

Γιαννάκης Πλακωτῆς

Κωσταντῆς Πλακωτῆς

Γιώργος Π. Δημητρίου

Μεσολογγίου:

Ἰωάννης Τρικοῦπης

Δημητράκης Πλατίκας

Βενδραμῆς Οἰκονόμου

Γιαννάκης Βαλτινός

Ἀνατολικοῦ:

Σπυρίδων Κουρκουμέλης

Κωνσταντῖνος Τζάλας

Εὐθύμιος Βασιλάκης

Μῆτζος Φραγκούλης

Η (ΕΝ ΣΑΛΩΝΟΙΣ) ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
(15 - 20 Νοεμβρίου 1821)

Πρόεδροι: Ταλαντίου Νεόφυτος,
Θεόδωρος Νέγρης
Ταλαντίου Νεόφυτος

Μπουδουνίτζης Διονύσιος
Λιδωρικίου Ἰωαννίκιος
Ἄνθιμος Γαζῆς

- Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος Κωνσταν-
τᾶς
Θεόδωρος Νέγρης
Καπετὰν Πανουργιᾶς
Καπετὰν Μίτζο Κοντογιάννης
Καπετὰν Δημος Σκαλτζᾶς
Καπετὰν Ὀδυσσεύς
Καπετὰν Γκούρας
Καπετὰν Γεώργιος Πιλάλας
Καπετὰν Κώνστας Χορμόβας
Καπετὰν Ἀντώνιος Κοντόπουλος
Καπετὰν Βασίλειος Μπουῆσος
Καπετὰν Μῆτρος Μπασδέκης
Ἰωάννης Λογοθέτης
Ἰωάννης Φίλωνος
Λάμπρος Νάκου
Βασίλειος Κάλκος
Ἀναγνώστης Λιδωρικίου
Ἀναστάσιος Ἀναγνώστου Λιδω-
ρικίου
Γιάννης Λάππας
Διονύσιος Τριανταφύλλου Ἀθηναῖος
Μαργαρίτης Δημάδης
Ἰωάννης Σκανδαλίδης
Ἰωάννης Βιζούλας
Δρόσος Μανσόλας Θετταλὸς
Κυριαζῆς Ἀνγ. Θετταλὸς
Παπᾶ Γεώργιος Πολίτης Μαλαν-
δρινιώτης
Γεώργιος Λέκος Μαλανδρινιώτης
Κωνστ. Σακελλίωv
Ἀναστάσιος Παναγιώτου Ταλαντι-
ναῖος
Γιαννάκης Δούκας
Βασίλειος Τζάρας Σαλωνίτης
Ρήγας παπᾶ Κοντορήγα
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς
Πανάγος Λογοθέτης Γαλαξειδιώτης
Λουκᾶς Μιχόπουλος
Πανάρετος Ἠγούμενος
- Γεώργιος Λάλας
Εὐγένιος Ἠγούμενος ἐκ τῆς μονῆς
τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ
Παγκράτιος Οἰκονόμος
Νικολῆς Παπαδόπουλος
Δημ. Κουκούλης
Ἀθανάσιος Οἰκονομόπουλος
Ἀναγνώστης Σταματόπουλος
Γεώργιος Βασιλικὸς
Πρωτοπαπᾶς ἐκ Δαδίου
Πρωτοπαπᾶς ἐκ Ράχοβας
Πέτρος Βατταβάλης
Στάθης παπᾶ Ράχοβας
Παναγιώτης Νικολάου Λιδωρικιώ-
της
Δῆμος Χατζῆς
Γιάννης Μπουατζῆς Ταλαντιναῖος
Χαράλαμπος Παπαγεωργίου
Ἀναγνώστης Πρεσβύας Ταλαντι-
ναῖος
Ἀθανάσιος Τζουτῆς ἐκ Δαδίου
Ἰωάννης Σαλωνιτόπουλος ἐκ Λεβα-
δεῖας
Δῆμος Δημήτρης
Ἀναγ. Λάζαρος
Προηγούμενος Θεοδόσιος τοῦ Ὁσίου
Λουκᾶ
Βαρῶνος Κεφαλᾶς ὁ Ὀλύμπιος,
Θετταλὸς καὶ πληρεξούσιος τῶν
Ἀγράφων
Χρονίας Ἰωάννου Δροσινός, Θετ-
ταλὸς καὶ τῶν Ἀγράφων πληρε-
ξούσιος
Γεώργιος Ἰωάννου } πληρεξούσιος
Καπετὰν Στεριανὸς } τῆς Κασσάνδρας
Βασίλειος Τριχᾶς
Λάμπρος Ἀλεξάνδρου
Γερονικολὸς Λιβαναταῖος
Παναγιώτης Ἰωάννου Ζελιώτης

Γεώργιος Αἰνιάν } Νέων Πατρῶν
Κωνσταντῖνος Ἰωάννου } πληρεξούσιοι Ἀναγνώστης Ἀγγελακόπουλος, πλη-
ρέξουσος Δομοκῶν

Η (ΕΝ ΑΡΜΕΝΟΙΣ) ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ (Μάιος 1822)

Π. Σκυλίτζης Ὀμηρίδης, Διοργανιστής καὶ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως	Ζαχαρίας Τζιριγώτης
Ἀναγνώστης Ψαρουδάκης	Θεοχάρης Κουγιουμτζόγλου
Ἀθανάσιος Ἀρχιμανδρίτης	Ἰωάννης Ἀνδρουλοπολάκης Προσκυνητής
Ἀντρέας Κριαράκης	(Πολάκης ἢ καὶ Ἀντρουλιδάκης)
Ἀνδρέας Μάρκου	Ἰωάννης Στεφανάκης
Ἀνδρέας Φασούλης	Ἰωάννης Βογιανζόγλου
Πρωτοπαπᾶς Σφακίων Γεώργιος	Ἰω. Παπαδάκης
Γεώργιος Κουλετάκης	Ἰωάννης Στρατουδάκης
Γεώργιος Παπαδάκης	Κωνσταντῖνος Γερακιάκης
Γεώργιος Μελιδώνης	Καλλίνικος Διδ. Κριτοβουλίδης
Γεώργιος Σακάρραφος	Λούης Στάης
Γεώργιος Πουμνάκης	Λαζαράκης Ἰορδάνου
Γρηγόριος Καλλονᾶς	Μανασσῆς Προηγούμενος
Γρηγόριος Σαουνάτσος	Μιχαὴλ Παντοβάς
Δημήτριος Σαριδάκης	Μελχισεδὲκ Ἠγούμενος Πρεβελίου
Δ. Ἀποστολίδης	Μιχαὴλ Χιονάκης
Δημήτριος Χρυσάφοπουλος	Νεόφυτος Οἰκονόμος
Εὐθύμιος Ψαρουδάκης	Νικόλαος Ἀνδρέου
Ἐμμανουὴλ Στεφανάκης	Νικόλαος Κιρτομαδιανός
Ἐμμανουὴλ Ἀντωνιάδης	Νικόλαος Βερικήκης
Ἐμμανουὴλ Λουτσάκης	Νικόλαος Καφάτος
	Στυλιανός Χιονάκης

Η Α' (ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡῶ) ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ (20 Δεκεμβρίου 1821 - 15 Ἰανουαρίου 1822)

Ἀ. Μαυροκορδάτος, Πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως

Πελοποννήσου:	Σωτ. Χαραλάμπης
Π. Πατρῶν Γερμανός	Ἀναγν. Παπαγιαννόπουλος (Δεληγιάννης)
Π. Μαυρομιχάλης	Παν. Νοταρᾶς
Ἀθαν. Κανακάρης	

Ἄνδρ. Ζαΐμης
 Πολυχρ. Τζανέττος
 Ἰω. Παπαδιαμαντόπουλος
 Γιαννούλης Καραμάνος
 [Οἱ ἐκλεγέντες ἀλλὰ μὴ ὑπογρά-
 φοντες εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συν-
 ελεύσεως :
 Ἰωσήφ ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης
 Βεν. Λέσβιος
 Κων. Καρατζᾶς
 Παν. Κρεββατᾶς
 Γ. Σισίνης
 Δημ. Περούκιος
 Θεόδ. Βλάσσης
 Γ. Καλαρᾶς
 Ἰω. Βαρβάτης
 Ν. Πονηρόπουλος].

Ἀνατολικῆς Χέρσου
 Ἑλλάδος :

Ἐπίσκοπος Ταλαντίου Νεόφυτος
 Δοσίθεος, ἐπίσκοπος Λιτζᾶς καὶ
 Ἀγράφων
 Θ. Νέγρης
 Ἀνθιμος Γαζῆς
 Γρ. Κωνσταντᾶς
 Ἰω. Λογοθέτης
 Λάμπρος Νάκος
 Διον. Πετράκης
 Σπ. Πατούσας
 Γ. Ψύλλας
 Γ. Αἰνιᾶν
 Γεωργ. Παπαηλιόπουλος
 Ἀναστ. Λιδωρίκης
 Γιαν. Κόντες
 Σωτ. Δοῦρος
 Κωνστ. Σαπουντζῆς
 Δρόσος Μανσόλας
 Ἰω. Σκανδαλίδης

Ἀλέξ. Ἀξιιώτης
 Λάμπρος Ἀλεξάνδρου
 Γ. Ἀποστόλου
 Χαράλ. Παπαγεωργίου
 Κ. Τασσίκας
 Χ. Κυριαζῆς
 Ἀδάμ. Δούκας
 Ἰω. Βυζούλας
 Ζαχαρίας Παναγιωτάκης
 Δυτικῆς Χέρσου Ἑλ-
 λάδος :

Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος
 Φῶτος Μπόμπορης (Σουλιωτῶν)
 Ζώης Πάνου
 Ἰω. Κωλέττης
 Φ. Καραπάνου
 Ἄλ. Τζιγκουράκης
 Σπ. Κουρκουμέλης
 Γιαννάκης Πλακωτῆς

Ναυτικῶν Νήσων :

Ἰω. Ὀρλάνδος
 Βασ. Μπουντούρης
 Μαν. Τομπάζης
 Ἀναγν. Οἰκονόμος
 Φ. Βούλγαρης
 Χ'Γιάννη Μέξας
 Γκίκας Μπότασης
 Ἄνδρ. Χ'Ἀναργύρου
 Γ. Μπούκουρης
 Χριστ. Κούτσης
 Π. Σκυλίτσης Ὀμηρίδης,
 Νικ. Δημ. Λάζαρης
 Ἀναγν. Μοναρχίδης

Κάσου :

Μανόλης Κασιώτης

Ἀλβανῶν Συμμάχων :

Μάρκος Νταμιράλης

Η Β' (ΕΝ ΑΣΤΡΕΙ) ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

(29 Μαρτίου - 18 Ἀπριλίου 1823)

Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, Πρό-
εδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως

Ἀντιπρόεδρος: Ἐπίσκοπος Βρε-
σθῆνης

Ἀρχιγραμματεὺς: Θεόδωρος Νέ-
γρης

Π ε λ ο π ό ν η σ ο ς :

Ἄ Β ρ ε σ θ ῆ ν η ς Θεοδώρητος

Ἄ Μ ο θ ῶ ν η ς Γρηγόριος

Σ ω τ ῆ ρ ι ο ς Χαραλάμπης

Π α ν ο ὔ τ σ ο ς Νοταρᾶς

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ. Παπαγιαννόπουλος

Ἄ Α ν δ ρ ῆ α ς Ζαΐμης

Γ ε ῴ ρ γ ι ο ς Σισίνης

Ν ι κ ὄ λ α ο ς Λόντος

Ἄ Α ν α σ τ ᾶ σ ι ο ς Λόντος

Ἄ Ι ω. Παπαδιαμαντόπουλος

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Σπηλιωτάκης

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Κοκοράκης

Γ ε ῴ ρ γ ι ο ς Καλαρᾶς

Ἄ Α ρ χ. Γ ρ η γ ῆ ρ ι ο ς Δικαῖος

Γ ε ῴ ρ γ ι ο ς Μπάμφογλης

Ἄ Α ν α σ τ ᾶ σ ι ο ς Κορνήλιος

Μ ι χ ᾶ ἡ λ Κάββας

Γ ι α ν ν ο ὔ λ η ς Καραμάνος

Π ᾶ ν ο ς Σαρηγιάννης

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Κονδάκης

Χ ρ ῆ σ τ ο ς Βλάσσης

Γ ε ῴ ρ γ ι ο ς Δαρεϊώτης

Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς Ἀποστόλου

Χ α ρ α λ ᾶ μ π η ς Περούκας

Ν ι κ ὄ λ η ς Τζανέτου

Ν ι κ ὄ λ α ο ς Πονηρόπουλος

Ἄ Α λέξιος Λουκόπουλος

Ν. Μιλιάνης

Χ ρ ι σ τ ὄ δ ο υ λ ο ς Ἄχολος

Κωνστ. Ζαφειρόπουλος

Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος

Ἄ Ι ω. Εὐγενίδης

Ἄ Ι ω ᾶ ν η ς Γ. Οἰκονομίδης

Γ ε ρ ᾶ σ ι μ ο ς Κομποθέκρας

Ἄ Α θ α ν ᾶ σ ι ο ς Γρηγοριάδης

Π α ν α γ. Καλογεράς

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Ζαφειρόπουλος

Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς Καλαμαριώτης

Σ α κ ε λ λ ᾶ ρ ι ο ς Ἄ Ι ω. Ἀναστασίου

Ἄ Α ν δ ρ ῆ α ς Καλαμογδάρτης

Χ ρ ι σ τ ὄ δ ο υ λ ο ς Κρητικὸς

Ἄ Α ν α σ τ ᾶ σ ι ο ς Γεωργίου

Δ η μ η τ ρ ᾶ κ η ς Παπαγιαννόπουλος

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Βρανίτης

Γ ε ῴ ρ γ ι ο ς Τζέρτος

Ἄ Α ν δ ρ ῆ α ς Ἱερεὺς Σπηλιόπουλος

Σ τ α μ ᾶ τ η ς Ψαρούλης

Λ ὡ σ α ν δ ρ ο ς Ι. Βελαέτου

Ἄ Α λέξιος Μοσχούλας

Π α ν α γ ι ω τ ᾶ κ η ς Ἄ Α ν α γ ν ω σ τ ὄ π ο υ λ ο ς

Μ ι χ ᾶ ἡ λ η ς Καραβιᾶς

Θ ε ὄ δ ω ρ ο ς Ἱερεὺς

Ν ι κ ὄ λ α ο ς Ζαφειρόπουλος

Γ ε ω ρ γ ᾶ κ η ς Διμητρακόπουλος

Ἄ Α θ α ν ᾶ σ ι ο ς Δεληγιάννης

Μ ι χ ῆ λ η ς Οἰκονόμου

Ἄ Ι ω ᾶ ν η ς Βαρβάτης

Ἄ Α ν α σ τ ᾶ σ ι ο ς Παπαλεξόπουλος

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Τατόπουλος

Ἄ Ι ω ᾶ ν η ς Λέβαχος

Ἄ Ι ω ᾶ ν η ς Ἀναστασόπουλος

Ἄ Α ν α γ ν ῶ σ τ η ς Μανολάκη

Οἰκονόμος Γεώργιος Παπαζαφειρό-

πουλος

Σ π ῦ ρ ο ς Τουκουμᾶς

Π α ν α γ ῆ ς Κομποθέκρας

Θεοδωράκης Λιαρόπουλος
 Νικόλαος Λαμπρινόπουλος
 Βασίλειος Ίωάννου Βανικιώτου
 Δημήτριος Άντωνόπουλος
 Άναγνώστης Οικονόμου
 Κωσταντῆς Γιαννόπουλος
 Βασιλικός Άναγνωστόπουλος
 Άναστάσης Κουτούλας
 Άγαμέμνων Αύγερινός
 Λυκούργος Ίωαννάδης
 Άναγνώστης Δημητρόπουλος
 Άθανάσης Ζύρας
 Παῦλος Παπαγγελόπουλος
 Γρηγόριος Παπαγεωργίου
 Παπᾶ Δημήτρης Ντάρας
 Ρήγας Παλαμῆδης
 Σπυρίδων Παπαλεζόπουλος
 Δημήτρης Κέρζας
 Ήλιος Λάμπρος
 Γιάννος τοῦ Οικονόμου
 Άναγνώστης Κρεμῆρης
 Γρηγόρης Κουτζουλέντης
 Γεώργιος Δεσποτόπουλος
 Γεωργάκης Παπαζαφειρίδης
 Άναγ. Μακρυπουκάμισος
 Άναγνώστης Άναστασόπουλος
 Κωνσταντάκης Γιαννόπουλος
 Άθανάσης Μαλεβιθόπουλος
 Χρῆστος Παπακωσταντόπουλος
 Ίωάννης Παπαδόπουλος
 Γεώργιος Διδασκαλόπουλος
 Ίωάννης Χ΄ Μελέτη
 Ήλιος Καράπαυλος
 Νικόλαος Παλλαδάς
 Μῆτρος Παναγόπουλος
 Θεόδωρος ἱερεὺς
 Δημήτριος ἱερεὺς
 Σπύρος Φραγκέσκος
 Άναγνώστης Παναγιώτου
 Μάρκος Άλεβιζόπουλος

Τζανέτος Μαρκόπουλος
 Μ. Πιέρος μπετζανδῆς Γρηγοράκης
 Νικόλαος Ίερεὺς καὶ Οικονόμος

Υ δ ρ α :

Γεώργιος Κουντουριώτης
 Γεώργης Γκιώνης
 Σταμάτης Μ. Μπουντούρης
 Ίω. Όρλάνδος
 Νικόλαος Οικονόμος
 Μανόλης Τομπάζης
 Βασίλειος Ν. Μπουντούρης
 Φ. Βούλγαρης

Σ π έ τ σ α ι :

Χ΄Ίωάννης Μέξης
 Άναγνώστης Χ΄΄Αναργύρου
 Παναγιώτης Μπότασης
 Γεωργάκης Κούτζης
 Άνδρέας Χ΄΄Αναργύρου
 Βασίλης Νικόλα Λαζάρου
 Νικόλαος δ. Λαζάρου
 Γιώργης Πάνου
 Γκίλιας Καρακατζάνης

Ψ α ρ ρ ά :

Κωνσταντῆς Ζαννῆς
 Ίωάννης Δ. Μαμούνης
 Νικόλαος Γ. Λουμάκης
 Χ΄΄Ανδρέας Άργύρης
 Γιώργης Καλαφάτης
 Άναγνώστης Μοναρχίδης

Π ό ρ ο ς :

Σταμάτης πρώην Οικονόμου
 Κωνσταντῖνος Α. Δουζίνιας

Α ἴ γ ι ν α :

Σπύρος Μάρκελλος
 Γεώργιος Λογιωτατίδης

Κ ο ύ λ ο υ ρ η :

Άντώνης Μπιρμπίλης
 Γιάννης Βγενᾶς

Κάσιος :

Δημήτριος Ἀρβανιτόπουλος
Μάρκος Μαλιαράκης Κάσιος
Μηῆς Σακελλαρίου

Τρικέρων :

Κωνσταντῖνος Χ'' Λεμονῆς
Δημήτριος Μπογατζέλος

Ἐπίδαυρος :

Ἀναγνώστης Ἐλευθέρης
Γεράσιμος Παπαδοπούλου
Ἀναγνώστης Παπαδημητρίου
Κωνσταντῖνος Μεταξᾶς
Ἰωάννης Σισίνης

Ἀνατολική Ἑλλάς :

Ταλαντίου Νεόφυτος
Ἰωάννης Λογοθέτης
Ἰωάννης Φίλωνος
Λάμπρος Νάκος
Ἰωαννούλης Ν. Νάκου
Δημήτριος Σαρατζόγλους
Χ. Ζαχαρίτζας
Νικόλαος Βρυζάκης
Εὐστάθιος Σπυριδωνος
Βασίλειος Τριχᾶς
Ἀργύρης Πανταζῆς
Παπαγγελῆς Κριζιώτης
Γ. Ψύλλας
Π. Ποῦλος
Δαμασκηνὸς Πετράκης
Δημήτριος Σαρατζόγλους
Γεώργιος Αἰνιᾶν
Θανασούλας Ἀναγνώστου
Γεώργιος Παπαηλιόπουλος
Ῥήγας Παπακοντορήγα
Χαράλαμπος παπᾶ Γ. Πολίτης
Δημάκης Ἱερομνήμων
Παναγιώτης Κονδύλης
Ἀναγνώστης Κολφόπουλος

Γιάννης Παπαχρήστου
Λάμπρος Ἀλεξάνδρου
Κωνσταντῖνος Ζῶτος
Ἀναγνώστης Παπαλεξίου
Ἀναγνώστης Ζορογιαννόπουλος
Πάνου Σιγουλόπουλος
Γρηγόριος Κωνσταντᾶς
Μαργαρίτης Δημάδης
Νικολῆς Ἰωάννου
Ἀναγνώστης Δημητρίου
Γαβριήλ Ἀμανίτης
Ἰω. Σκανδαλίδης

Δυτικὴ Ἑλλάς :

Πορφύριος Ἄρτης
Ἰωάννης Κωλέττης
Γεώργιος Μαυρομιμάτης
Γιαννάκης Ράγκος
Ἀναγνώστης Ἀθανασίου
Πᾶνος Ράγκος
Στάμος Στάικος
Γεωργάκης Καναβὸς

Κρήτες :

Ἀναγνώστης Παναγιώτου
Γεώργιος Παπαδάκης
Ζαχαρίας Πρακτικίδης
Χ'' Στράτης Πελιβανάκης
Δημήτριος Παρδαλάκης
Ἐμμ. Ἀντωνιάδης
Χ'' Ἀναγνώστης Παυλάκης

Αἰγαῖον Πέλαγος :

Νικόλαος Κόκκος
Θεόφιλος ἐξ Ἄνδρου
Ἰωάννης Κοντουμᾶς
Ἐμμ. Ξένος
Τζικούρης Δημητρίου
Ἀντώνιος Χ'' Ἰω. Κορτέσης
Δημήτριος Γαβρᾶς
Μόσχος Φιλιππαῖος

- Ἄντωνιος Μανολέσος
 Ἄθων. ἱε. Οἰκονόμος
 Χριστόδουλος Καψάλης
 Ἀναγνώστης Ἀμηρσόνης
 Ἄντωνιος Μπαρμπαρῆγος
 Ζέπος Κυπριανὸς
 Ἰωάννης Πάγκαλος
 Ἰωάννης Παπαδόπουλος
 Νικόλαος Καμπάνης
 Μάρκος Δεσπότης
- Ὁ π λ α ρ χ η γ ο ῖ :
- Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
 Ὀδυσσεὺς Ἀντρίτσου
 Παναγιώτης Γιατρᾶκος Στρατηγὸς
 Ἀναγνώστης Παπαγεωργίου Στρατηγὸς
 Κανέλλος Δεληγιάννης Στρατηγὸς
 Ἀνδρέας Λόντος Στρατηγὸς
 Κωνσταντῖνος Πετιμεζᾶς Στρατηγὸς
 Σταῖκος Σταϊκόπουλος Στρατηγὸς
 Π. Ζαφειρόπουλος Στρατηγὸς
 Γεωργάκης Γιατράκος ἀντιστρατηγὸς
 Παναγιώτης Κεφάλας
 Γεώργης Κίτζος
 Γιαννάκης Ράγος χιλιάρχος καὶ ἐπίτροπος τῶν στρατιωτικῶν ἀξιωματικῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος
 Ὁ χιλιάρχος Ἀσημάκης Σκαλιτῆς
 Νικόλαος Δεληγιάννης χιλιάρχος
 Πέτρος Μήτζου χιλιάρχος
 Παπατζόρης στρατηγὸς
 Ἡλίας Κόρμας χιλιάρχος
- Γεώργιος Ἀγαλόπουλος χιλιάρχος
 Νικόλαος Κοντούρης χιλιάρχος
 Γεωργάκης Λύκος χιλιάρχος
 Ἄντωνιος Παναγιωτόπουλος
 Ἀναγνώστης Οἰκονομόπουλος ὑποχιλιάρχος
 Δημήτριος Κολοβούρης ἑκατόνταρχος
 Ἀναγνώστης Παπακανάνης ὑποχιλιάρχος
 Νάνος Κουμανιώτης ἑκατόνταρχος
 Στασινὸς Παπαδόπουλος ὑποχιλιάρχος
 Γιώργης Σπηλιόπουλος ὑποχιλιάρχος
 Παπᾶ Εὐστάθιος ταξίαρχος
 Μικελῆς Σταυρόπουλος ταξίαρχος
 Θεοδωράκης Ἀσημακόπουλος
 Σπῆλιος Γιαννακόπουλος
 Τάσης Ἀναγνωστόπουλος ταξίαρχος
 Βενετζάνης Γεραμουτζόπουλος ταξίαρχος
 Γιώργης Θ. Ἰατρὸς Λυγκαδικιώτης
 Ἀντρίτσος Σαφάκας
 Σταῦρος Βασιλείου
 Ἀντώνης Κουμουστιώτης
 Πέτρος Μπαρμπιτζιώτης
 Κ. Μαυρομιχάλης
 Τζανετάκης Γρηγοράκης
 Γαλάνης Κουμουντουράκης
 Πιέρος Βοϊδῆς
 Παναγιωτάκης Κοσονάκος
 Πιέρος Τρουπάκης
 Πιέρος Νικολόπουλος Γρηγοράκης

Η Γ'. (ΕΝ ΕΠΙΔΑΤΡΩ) ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

(6 Ἀπριλίου - 16 Ἀπριλίου 1826)

- Πρόεδρος : Πανοῦτζος Νοταρᾶς
 Ἀρχιγραμματεὺς : Ἀ. Παπαδόπου-
 λος
 Πανοῦτζος Νοταρᾶς
 Ἰωάννης Λογοθέτης
 † Ὁ Πατρῶν Γερμανὸς
 Ἀναγνωστ. Παπαγιαννόπουλος
 Ἀνδρέας Ζαίμης
 Ἰω. Γκούρας
 Γεώργιος Μαυρομιχάλης
 Πανάγος Χριστέας
 Γιάννης Κοκκαλιάρης
 Γιάννης Γεωργίου
 Γρηγόριος Μοίρας
 Φράγκος Βρυζάκη
 Πέτρος Σαλημάνος
 Ἀνδρέας Χ'' Αναργύρου
 Βασίλης Νικόλα Λαζάρου
 Ἐμ. Ξένος
 Γκίκας Γ. Γκιώνη
 Μανόλης Τουμπάκης
 Δημήτριος Γ. Βούλγαρης
 Δημήτριος Τζαμαδὸς
 Γεώργιος Δαρειώτης
 Ἀναγνώστης Μοναρχίδης
 Ἰωάννης Μαμούνης
 Ἰωάννης Γ. Οἰκονομίδης
 Ὁ Κορίνθου Κύριλλος
 Ὁ Ἄρτης Πορφύριος
 Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς
 Γιαννάκος Ν. Τζανέτου
 Παντελῆς Στάθης
 Σπύρος Φραγκίσκος
 Ἰωάννης Δασίου
 Δήμος Πρασᾶς
 Ἀναγνώστης Ντάλαρης
 Ἀντώνιος Ἀλμπέρτης
 Παπ. Δημήτρης Κωστόπουλος
 Πρωτοπαπᾶς Δημήτριος
 Γεώργιος Νοταρᾶς
 Ἰωάννης Ν. Καραπαύλου
 Μπενιζέλος Ροῦφος
 Ἰωάννης Βασιλείου
 Γεώργιος Γεωργιόπουλος
 Δημητράκης τοῦ Τζιγκουρίου Γρη-
 γοράκης
 Ἀρχιμ. Λεόντιος Καμπάνης
 Ἀναγνώστης Πουλόπουλος
 Γ. Μπουτιέρου
 Ὁ ἀναγνώστης Παπαλεξόπουλος
 Παπα - Μιχαὴλ Σαραντόπουλος
 Ἀναγ. Δικαῖος
 Κωνσταντῖνος Γ. Δουζίνας
 Θεόδωρος Σκορδάκης
 Γεώργιος Καναβὸς
 Ἀναγ. Ζαφειρόπουλος
 Δημήτριος Παλαιολόγου
 Σωτήρης Περδικούλης
 Θ. Κολοκοτρώνης
 Γεώργιος Ρούντου
 Ἀντωνάκης Κιραμιδᾶς
 Ἀναγνώστης Μακρουπουκάμισος
 Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης
 Ἀναγνώστης Ματζουκάπουλος
 Γρηγόρης Χ. Γιάννης
 Χρῆστος Βλάσσης
 Κωνσταντῖνος Ζωγράφος
 Παναγιώτης Καλαμαριώτης
 Ρήγας Παλαμήδης
 Γεώργιος Αἰνιᾶν
 Λάμπρος Νάκος
 Σ. Καλογερόπουλος
 Δημήτριος Παπανικολάου
 Ἀναγνώστης Κίτζου

Ζαχαράκης Ἰωάννου
 Νικόλαος Ἰ. Βελισσάριος
 Σπυρίδων Σπηλιωτόπουλος
 Γεώργιος Μπούκουρης
 Κοσταντῆς Μπαμπᾶς
 Ἐναγνώστης Κοπανίτζας
 Π. Μαυρομιχάλης
 Γεώργιος Σισίνης
 Παναγ. Καλογεράς
 Δῆμος Ρουμάνης
 Βασίλειος Ν. Μπουντούρης
 Σταματέλλος Ἐκωντόπουλος
 Ἐποστόλης Νικολάου
 Κ. Ζῶτος
 Λιβέριος Λιμπερόπουλος
 Κωνσταντῆς Γαρδικῆς
 Π. Μοναστηριώτης
 Εὐστάθιος Σπυρίδωνος
 Μηνᾶς Σακελλαρίου
 Κων. Χ' Δημητρίου
 Ἰωάννης Λεκάτης
 Ἐκωντίος Γ. Ντ' Ἐγγέλη
 Χρ. Περραιβός
 Παναγιώτης Παπατσώνης
 Παναγιωτάκης Ἐναγνωστόπουλος
 Ἐναγνώστης Λαζαρής
 Πέτρος Π. Μαυρογένης
 Λάμπρος Ἐλεξάνδρου
 Χαράλαμπος Παπαπολίτης

Ἐναστάσιος Λόντος
 Παναγιώτης Δ. Δημητρακόπουλος
 Μιχαὴλ Κρίστης
 Χριστόδουλος Ματακίδης
 Μανουὴλ Μελετόπουλος
 Νικόλαος Χρυσόγελοσ
 Ἐναγνώστης Τζωρτζάκης
 Σπυρίδων Χαράλαμπος
 Ν. Γιατράκος
 Ἐναγ. Παπαγιαννακόπουλοσ
 Πρωτοσύγκελλοσ Γεράσιμοσ
 Ἰωάννης Βλάχοσ
 Ἐσημάκης Φωτῆλασ
 Κωνσταντῖνοσ Ἰω. Τζάτζιου
 Νικόλοσ Ἐκωννάδοσ
 Ἐναγνώστησ Διδασκάλοσ
 Ἰωάννης Χρίστοσ Βουλπιώτησ
 Ἐναγνώστησ Κονδάκησ
 Ἐναγνώστησ Παπανικολάου
 Κοσταντῆσ Δεδούσησ
 Ναστούλησ Νταγκλήσ
 Γιαννούλησ Καραμᾶνοσ
 Ν. Κρίτζοσ
 Ἐκτριτζοσ Σαφάκασ
 Σοσ Σεραφεῖμ
 Ἐγαμέμνων Ἐγερινόσ
 Γεώργιοσ Πλατανιώτησ
 Κωνσταντῖνοσ Ἐδάμ
 Δημήτηρησ Τρίζοσ

Η Γ' (ΕΝ ΕΡΜΙΟΝῆ ΚΑΙ ΤΡΟΙΖΗΝΙ) ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

(18 Ἰανουαρίου - 5 Μαΐου 1827)

Πρόεδροσ : Γεώργιοσ Σισίνησ
 Γραμματεὺσ : Ν. Σπηλιάδησ
 Θ. Κολοκοτρώνησ
 Γαβριήλ Δελλαγραμμάτικασ
 Ν. Τζαβέλλασ
 Ζώησ Πάνου

Βελισσάρησ Καλόγεροσ
 Γιώργησ Κίτζοσ
 Λάμπροσ Νάχοσ
 Νικόλαοσ Σάββασ Πατρατζικιώτησ
 Μιχ. Γρίβασ
 Νικόλαοσ Γ. Ἰγγλέσησ

- Ε. Ξένος
 Π. Μαυρομιχάλης
 Σ. Τρικούπης
 Γ. Βαλτινός
 Ἰωάννης Κωλέττης
 Ἰωάννης Κ. Μαυρομιχάλης
 Κωνσταντῖνος Βερρῆς
 Νικόλαος Χρυσοβέργης
 Σπύρος Μήλιος
 Ἀναγνώστης Κοπανίτζας
 Πρωτοσύγκελλος Γεράσιμος
 Δημήτριος Ταγκόπουλος
 Π. Καλογεῶς Λογοθέτης
 Γιαννάκης Χ' Πέτρου
 Κωνσταντῖνος Γουβέλης
 Δημήτριος Παπανικολάου
 Ἀναγν. Κονδάκης
 Θεόδωρος Σκορδάκης
 Παναγιώτης Καραλής
 Γ. Σταῦρος
 Βασίλειος Πετιμεζᾶς
 Ν. Ἀντωνάδου
 Χρῖστος Γεροθανάσης
 Πᾶνος Μοναστηριώτης
 Ἀναγνώστης Ματζουκόπουλος
 Δ. Πανοῦτζος
 Πέτρος Μαρκέζης
 Λουκάς Χόρμοβας
 Δῆμος Λιούλιας
 Ὁ Κορίνθου Κύριλλος
 Γεώργιος Νοταρᾶς
 Σ. Σεραφείμης
 Σταῦρος Νικολάου
 Ἀναστάσιος Χαραλάμπης
 Παναγιώτης Ναούμ
 Γιανούλης Καραμάνος
 Γεώργιος Τζόκρης
 Σταματέλλος Ἀντωνόπουλος
 Ἰωάννης Κοκκαλιάρης
 Νότη Μπότζικαρης
 Ἀντωνάκης Καραπατῶς
 Κωνσταντῖνος Γ. Δουζίνας
 Ἀναγν. Παπαγιαννακόπουλος
 Ἀναγνώστης Δηλιγιάννης
 Νικόλαος Πονηρόπουλος
 Μ. Βερνάρδος
 Ἀναγν. Παπαλεξόπουλος
 Ζαχαράκης Ἰωάννου
 Μηνᾶς Σακελλαρίου
 Τάτσης Μαργίνας
 Ἀναστάσιος Λόντος
 Νικόλαος Γιατράκος
 Γεώργιος Μαυρομιμάτης
 Ζαχ. Στάϊκος
 Ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος
 Χριστόδουλος Κρ. Καπετανάκης
 Δ. Λαμπρίδης
 Ἰωάννης Κ. Γιαννόπουλος
 Κωνσταντῖνος Κυριακῆς
 Σπυρίδων Χαραλάμπης
 Διονύσιος Βασιλείου
 Παπαμιχάλης Σαραντού
 Γιαννάκος Τζανέτου
 Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
 Πολ. Φιλάρετος
 Λύσανδρος Βελαέτης
 Παναγιώτης Καλαμαριώτης
 Γρηγόρη Χ' Γιάννος
 Ἀνδρέας Καλαμογδάρτης
 Ἀγγελῆς Σακέτος
 Ἰωάννης Γ. Οἰκονομίδης
 Σπύρος Λεβᾶχος
 Ἀναστάσης Ἀναγ. Λιδωρίκης
 Ἐμμ. Ἀντωνιάδης
 Γεώργιος Γεννάδιος
 Ἀναγνώστης Παπανικολάου
 Ἀναγνώστης Ντάλαρης
 Ἀναγνώστης Γκολφόπουλος
 Ἰωάννης Εὐθυμίου
 Εὐστάθιος Σπυρίδωνος

Η Δ' (ΕΝ ΑΡΓΕΙ) ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

(11 Ἰουλίου — 6 Αύγουστου 1829)

Πρόεδρος: Γ. Σισίνης

Γραμματεῖς: Ἰακωβάκης Ρίζος,
Ν. Χρυσόγελος

Καρυταίνης:

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Δημήτριος Πλαπούτας

Λάμπρος Ροῦλος

Βασίλειος Δημητρακόπουλος

Γαστούνης:

Γεώργιος Σισίνης

Ἀναγνώστης Ματσούκας

Διονύσιος Κλοκανᾶς

Ἀθανάσιος Ζησίμου

Βοστίτσης:

Σπυρίδων Χαραλάμπους

Κωνσταντῖνος Θεοχάρης

Καλαβρύτων:

Ἀνδρέας Ζαίμης

Δημήτριος Ζαίμης

Σωτήριος Θεοχαρόπουλος

Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπους

Πραστοῦ:

Γεώργιος Μιχαλάκης

Ἰωάννης Γούλενος

Κάτω Ναχαγιέ:

Γεώργιος Ι. Οἰκονόμου

Σπῦρος Μερκούρης

Μονεμβασίας:

Γεώργ. Δεσποτόπουλος

Κυριακὸς Κοσμάς

Νεοκάστρου:

Χρῆστος Οἰκονομίδης

Γρηγόριος παπᾶ Ἀλεξίου

Παλαιᾶς Πάτρας:

Μπενιζέλος Ροῦφος

Ἀνδρέας Καλαμογδάρτης

Κραββάρων:

Ἀναγνώστης Καναβὸς

Ἀθανάσιος Δεσποτόπουλος

Κορίνθου:

Ἰωάννης Ζωϊτόπουλος

Γεώργιος Σπυριδώνου

Γεώργιος Ζέρβας

Παναγιώτης Τσολακόπουλος

Λεονταρίου:

Νικήτας Σταματελόπουλος

Στασινὸς Δικερόπουλος

Νάξου:

Παῦλος Λεντούδης

Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης

Μοθώνης:

Ἡλίας Βουτιέρος

Διονύσιος Καλλιγιᾶς

Τριπολιτσᾶς:

Ρήγας Παλαμήδης

Ἰωάννης Ρεβελιώτης

Ἀγίου Πέτρου:

Ἀναγνώστης Κονδάκης

Δημήτρ. Ἰωάννου

Μισοθρᾶ:

Νικόλαος Γουλῆς

Ἰωάννης Κορφιωτάκης

Ἀναγνώστης Κοκκώνης

Δημήτρ. Εὐστρατίου

Ἐμπλακίων:

Παναγιώτης Δαμιανόπουλος

Καλαμάτας:
 Θεοφίλης Πολιτόπουλος
 Νικόλαος Ἀφειοῦ
 Ἀρκαδίας:
 Μῆτρος Ἀναστασόπουλος
 Χριστόδουλος Γεωργακόπουλος
 Ἀναγνώστης Παπατσόρης
 Σουλίου:
 Κώστας Μπότσορης
 Ἀθανάσ. Φωτομάρας
 Μικρομάνης:
 Ἀντώνιος Καλογερόπουλος
 Παναγιώτης Κουτσαβίτης
 Ἀνδρούσης:
 Γεωργάκης Δρασιώτης
 Λιμπέριος Βασιλόπουλος
 Νησίου:
 Παναγιώτης Καλαμαριώτης
 Κωνσταντῖνος Νικολάου
 Κάσου:
 Νικόλαος Γρηγοριάδης
 Δημήτριος Ἀρβανιτόπουλος
 Μυκόνου:
 Στέφανος Μπονφόρτης
 Μάρκος Καλογερεᾶς
 Σαντορίνης, Ἀνάφης,
 Ἀστυπάλαιας:
 Ἀναγνώστης Μπαρμπαρῆγος
 Γεώργιος Παρισάκης
 Σκοπέλου, Σκιάθου,
 Ἡλιοδρομίων:
 Ζαχαρίας Παναγιωτίδης
 Ἀντώνιος Σταματίου
 Ἴου, Ἀμοργοῦ, Σικίνου
 καὶ Πολυκάνδρου:
 Λορέντζος Ματίου
 Δημήτριος Γαβρᾶς

Ἀνδρου:
 Δημήτριος Καμπάνης
 Θεόφιλος Καίρης
 Ζέας, Θερμίων καὶ Σε-
 ρίφου:
 Ἐμμανουὴλ Βρετός
 Δημήτριος Ἀγγελῆς
 Ἀνδρούβιστας:
 Διονύσιος Μούρτζιζος
 Γεώργιος Μιχαλινόπουλος
 Ἀργους:
 Δημήτριος Τσόρης
 Δημήτριος Περούκας
 Ζυγοῦ Σπάρτης:
 Μιχάλης Διαμαντᾶς
 Πέτρος Οἰκουρέας
 Βονίτσης:
 Ἰωάννης Λογοθέτου
 Σταμούλης Χονδρού
 Ἐπαρχίας Ναυπλίου:
 Ἀναγνώστης Λιατόπουλος
 Ἀναγνώστης Μακρυποκάμισος
 Πόλεως Ναυπλίου:
 Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος
 Γεώργιος Ἀγαλόπουλος
 Τήνου:
 Γεώργιος Μαυρογένης
 Δρόσος Ν. Δρόσου
 Ἰάκωβος Ἀ. Παξιμάδης
 Ἰγνάτιος Ρογιέρης
 Ματίνης:
 Πέτρος Μαυρομιχάλης
 Γεώργιος Μαυρομιχάλης
 Πόρου:
 Χριστόδουλος Μ. Μέξης
 Δημήτρ. Σταμάτης

Ξηρομέρου :

Γ. Μαυρομάτης
Τάτσης Μαγγίνας

Καρπενησίου :

Γεώργ. Λέλης
Κωνσταντῖνος Τσάτσος

Πάρου καὶ Ἀντιπάρου :

Παναγιώτης Δ. Δημητρακόπουλος
Φραγκῆσκος Κ. Μαῦρος

Μακεδονίας, Κασσάν-
δρας, Μαντεμίου, Ἐ-
δέσσης καὶ Ναούσης :

Ἄθανάσιος Σκανδαλίδης
Γεώργιος Χρυσίδης
Λογιώτατος Σταγειρίτης
Βάτος Γεωργίου

Σάμου :

Λογοθέτης Λυκοῦργος
Ἰωάννης Λεκάτης
Χριστόδουλος Ματακίδης

Εὐρίπου καὶ Καρύστου :

Γεωργάκης Μπάχλος
Ἰωάννης Οἰκονόμου
Ἄδὰμ Δούκας
Παναγιώτης Μπουρέλης

Ζητουνίου :

Ἀναγνώστης Παπαλεξίου
Ἀναγνώστης Παπαγεωργακόπου-
λος

Ἀνατολικοῦ :

Σπυρίδων Κουρκουμέλης
Κωνσταντῖνος Μπέλιος

Ἀσπροποτάμου :

Γιαννάκης Χατζῆ-Πέτρου
Γούσιος Θεοδώρου

Καρπάθου :

Γεώργιος Ψαρουδάκης
Χατζῆ Ἥλίας Οἰκονόμου

Θεσσαλίας :

Χριστόφορος Περραιβός
Δρόσος Μανσόλας
Κωνσταντῖνος Πολυάδης
Φωκῆς Φραγκούλης

Πατρατζικίου :

Μῆτρος Κοντογιάννης
Γεώργιος Αἰνιάν

Ἀθηνῶν :

Γεώργιος Ψύλλας
Νικόλαος Καρόρης

Σταυροπηγίου :

Ἄθανάσιος Κουμουντουράκης
Χριστόδουλος Καπετανάκης

Μαλανδρίνου :

Χαράλαμπος Π. Πολίτης
Δημήτριος Π. Ἀθανασόπουλος

Βλοχοῦ :

Ἰωάννης Στάϊκος
Κωνσταντῖνος Χαλικιιώτης

Μεσολογγίου :

Σπυρίδων Τρικούτης
Στάμος Στάϊκος

Βάλτου :

Ἀνδρέας Ἴσκου
Γεώργ. Γεροθανάσης

Ζυγοῦ Ἀνατολικῆς
Ἑλλάδος :

Ἀναστάσιος Τζιμπουράκης
Ἰωάννης Εὐθυμίου

Λοιδορικού :

Ἀναστάσιος Α. Λιδορίκης
Δημήτριος Νικολάου

Πάτμου, Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἰκαρίας :

Ἰωάννης Καρπαθάκης
Ποθητὸς Νικολαΐδης

Ψαρῶν :

Ἀποστόλης Νικολάου
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης
Νικόλαος Χ. Δ. Κοτζιά
Χ'' Ἀναγνώστης Δομεστίνης

Ἀγράφων :

Κωνστ. Ζώτος
Γεώργιος Γαλῆς

Ταλαντίου :

Βασίλειος Τριχᾶς
Εὐστάθιος Σπυριδώνου

Σαλαμῖνος :

Ἀναγνώστης Καρνέσης

Μεγαρίδος :

Γεώργιος Δασκαλόπουλος
Ἰωάννης Χ'' Μελέτης

Θηβῶν :

Θωμᾶς Λουκατζίκης
Σωτήριος Ἰωάννου

Ἰδρας :

Γεώργιος Κουντουριώτης
Λάζαρος Δ. Τζαμαδὸς
Βασίλειος Μπουδούρης
Μανουὴλ Τουμπάζης
Ἰωάννης Ὀρλάνδος
Δημήτριος Βούλαρης

[Κατὰ τὴν Συνεδρίασιν Ε' Ἰουλίου 17 ἐπεκυρώθη ἡ γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς, παραδεχθέντων, ὡς νομίμων Ἀντιπροσώπων τῆς πόλεως Ναυπλίου, τῶν Γ. Ἀντωνοπούλου καὶ Γεωργίου Ἀγαλοπούλου. Ἐθεω-

ρήθη ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῶν λοιπῶν διαφιλονικουμένων Ἀντιπροσώπων, καὶ προστίθενται εἰς τὸν κατάλογον τῆς Β' Συνεδριάσεως, οἱ ἀκόλουθοι] :

Φαναρίου :

Τζανέττος Χριστόπουλος
Ἀναγνώστης Ἀναστασόπουλος

Ἐρμούπολεως :

Ἰωάννης Περίδης
Παρασκευᾶς Κάζιρας

Σύρας :

Γεώργιος Ρούσσου
Γεώργιος Ξανθάκης

Πύργου :

Νικίας Οἰκονόμου

Ἀνατολικῆς Σπάρτης :

Ζανετάκης Γρηγοράκης
Γεώργιος Ἀντωνάκος
Πέτρος Πετροπουλάκος
Δημήτριος Καβαλιεράκος
Γεώργιος Καπετανάκης

Χίων :

Λουκᾶς Ράλλης
Νικόλαος Πρασακάκης

Πόλεως Ναυπλίου :

Γεώργιος Ἀγαλόπουλος
Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος

Σίφνου, Μήλου καὶ Κιμῆλου :

Ν. Χρυσόγελος
Ἀντώνιος Βεργῆς

Κορώνης :

Ἰωάννης Καράπαυλος
Θεόδωρος Δαρειώτης

Ἡ πείρου :

Χριστόδουλος Κλωνάρης
Ἰωάννης Γενοβέλης
Ἀθανάσιος Τσακάλωφ
Κυριακὸς Τασσικας

Λεβεδειᾶς :

Παναγιώτης Λιδωρίκης
Ἀναγ. [γρ. Ἀντώνιος] Γεωργαντᾶς
Γιάννης Παπᾶς
Ἀντ. Παπαευσταθίου

Σπετσῶν :

Νικόλαος Χ' Μέξης
Ἀναγν. Χ' Ἀναργύρου
Γεώργιος Κούτζης
Ἀναστάσιος Ἀνδρούτσου

Σαλώνων καὶ Γαλαξειδίου :

Δημήτριος Νικολαΐδης
Μῆτρος Νικολάου
Κωνστ. Δεδούση

[Κατὰ τὴν Συνεδρίασιν ΣΤ' Ἰου-
λίου 18, 1829 «Παρατηρήθη ἡ
γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς σύμφωνα
μὲ τὰς παραδεγεμένας ἀρχὰς τῶν
προλαβουσῶν Συνελεύσεων, καὶ πα-
ρεδέχθησαν εἰς τὸν χῶρον τῆς Συν-
ελεύσεως οἱ ἀκόλουθοι Πληρεξού-
σιοι»] :

Βενέτικου καὶ Ναυπάκτου :

Ἰωάννης Βλάχος
Ἀθανάσιος Μπογάτζα
Πᾶνος Ἀλεξίου

Κρήτης :

Γεώργιος Ἰδομενεὺς
Ἰωάννης Ξάνθης
Ζαχαρίας Πρακτικίδης

Γεώργιος Ἀγγελίδης
Φραγκῆσκος Λιμπρίτης
Γεώργιος Κορνήλιος
Ἰωάννης Κουρμούλης
Ἀνδρέας Παπαδάκης
Ἀναγν. Στεφανάκης
Χαρίτων Παπαδάκης
Γεώργιος Βασιλάκης
Ἰωάννης Γεωργιάδης
Γεώργιος Γιανναδάκης
Μύρων Μελιδονάκης
Βασίλειος Ἀετὸς
Γεώργιος Σαουνάτζος
Ν. Χ' Κωνσταντίνου
Μανουὴλ Βερνάρδος
Γεώργιος Ρενιέρης
Ἰάκωβος Παπαδάκης
Ἡλίας Ἀντωνίου
Ἀναγιώστης Παναγιώτη
Ἰωσήφ Κουκουτζάκης
Μιχαὴλ Ναύτης
Ἰωάν. Παπαδάκης
Χ. Ἀναγν. Φραγκουδάκης
Ἀναγ. Παπᾶ Μαρκάκης
Ἰωάννης Μικέλης

Αἰγίνης :

Γεώργιος Λογιωτατίδης

Ἄρτης :

Γιάννης Μακρυγιάννης
Γεώργιος Μόστρας

Ὀπλων Ἀνατολικῆς

Ἑλλάδος :

Ἰωάννης Κωλέττης
Μιχαὴλ Γρίβας

Ὀπλων Μπουδουνίτσης
καὶ Τουρκοχωρίου :

Ἀναγν. Λοχαρῆς
Ἀναγν. Παναγιώτου

Όπλων Πελοποννήσου:	Κωνστ. Μεταξάς
Σταυριανός Καπετανάκης	Ν. Σπηλιάδης
Βασίλειος Πετιμεζάς	Μακεδονίας κτλ. (Παρου- σιασθείς άκολούθως)
Παναγ. Ζαφειρόπουλος	Π. Νχούμ
Ν. Πονηρόπουλος	

Η Ε' (ΕΝ ΑΡΓΕΙ - ΝΑΥΠΛΙΩ) ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

(5 Δεκεμβρίου 1831 — 16 Μαρτίου 1832)

Πρόεδρος : Δημ. Τζαμαδός	Φαναρίου :
Άντιπρ. : Λάμπρος Νάκος	Τ. Χριστόπουλος
Γραμματεΐς : Σ. Παρθενόπουλος,	Π. Α. Άναγνωστόπουλος
Γ. Αϊνιάν	Μονεμβασίας :
Πόλεως Ναυπλίου :	Γ. Δεσποτόπουλος
Γεώργιος Μ. Άντωνόπουλος	Γ. Πάνου Ντρίβας
Γεώργιος Άγαλόπουλος	Μικρομάνης :
Έπαρχίας Ναυπλίας :	Δ. Βασιλείου
Ά. Μακρυποκάμισος	Δ. Χριστόπουλος
Δ. Θεοδώροπουλος	Έμπλακίων :
Άργους :	Κ. Δικαΐος
Δ. Τζιόκρης	Γ. Α. Περωτής
Δ. Περούκας	Βοστίτσης :
Κάτω Ναχαγιέ :	Δ. Ίωάννου
Γ. Ι. Οικονόμου	Λεονταρίου :
Σ. Μήτσας	Νικήτας Σταματελόπουλος
Καρυταίνης :	Ά. Σαραντόπουλος
Θ. Κολοκοτρώνης	Κορώνης :
Δ. Πλαπούτας	Ι. Ν. Καραπαύλου
Α. Ρούδς	Δ. Γ. Κυριακόπουλος
Β. Π. Δημητρακόπουλος	Κορίνθου :
Πατρών :	Γ. Σπυριδώνου
Α. Παπαδόπουλος	Ε. Καλαράς
Δ. Χρυσανθακόπουλος	Ί. Γιουρούκος
	Γ. Λύκος

Λακεδαίμονος:

- Γ. Γιατράκος
Π. Ἀναγνωστόπουλος
Ἀ. Βραχνός
Σ. Παρθενόπουλος

Μεθώνης:

- Δ. Καλιγόπουλος
Π. Διαμαντόπουλος
Νεοκαστρού:
Χ. Οἰκονομίδης
Α. Τατόπουλος

Τριπολιτσᾶς:

- Ν. Σπηλιάδης
Κ. Μανέτας

Πύργου:

- Ἀ. Αὐγερινός
Λ. Βελαέτης

Νησίου:

- Π. Καλαμαριώτης
Κ. Νικολάου

Ἀρκαδίας:

- Α. Καραπατάς
Μ. Ἀναστασόπουλος
Ἀ. Παπατζόρης
Γ. Γκότσης

Καλαμάτας:

- Κ. Π. Κυριακός
Ι. Τζάννης

Καλαβρύτων:

- Σ. Θεοχαρόπουλος
Β. Πετιμεζᾶς
Μ. Κούκας

Ἀγίου Πέτρου:

- Π. Ζαφειρόπουλος
Ἀ. Κονδάκης

Γαστούνης:

- Δ. Κλοκανᾶς
Χ. Σισίνης
Χ. Στεφανόπουλος
Ἀθαν. Παπᾶς

Ὀπλων Πελοποννήσου:

- Ἀ. Μεταξᾶς
Ἀ. Παπασταθόπουλος
Κ. Μεταξᾶς
Γ. Λεχουρίτης
Ἀ. Ζαχαρόπουλος

Ματίνης:

- Ν. Πιερράκος
Π. Πικουλάκης

Κολοκυνθίου:

- Ν. Λιναρᾶς

Ὀπλων Σπάρτης:

- Ἰ. Κορνήλιος

Ἀνδρουβίστης:

- Π. Μπουκουβαλέας
Τρουπάκης
Π. Σωτηρέας

Μαλεβρίου:

- Π. Πετροπουλάκης
Π. Χαντζάκος

Ζυγοῦ Σπάρτης:

- Π. Στυλιανέας
Ἀ. Λογοθέτης Μπαλαμπανόπουλος

Μηλέας:

- Β. Γ. Κυβέλλος
Ε. Δ. Ἰατρίδης

Σταυροπηγίου:

- Γ. Κουμουνδουράκης
Σ. Καπετανάκης

- Άνδρούσης :
 Γ. Τριανταφυλλόπουλος
 Ά. Οικονομίδης
 Πραστού :
 Γ. Γούλενος
 Γ. Μιχαλάκης
 Λεβαδίας :
 Λ. Νάκος
 Ά. Τσούτσου
 Ά. Γεωργαντάς
 Π. Ν. Λιδωρίκης
 Ξηρομέρου :
 Ν. Μαυρομάτης
 Κ. Γριβογεώργου
 Ναυπάκτου και Βενέ-
 τικου :
 Ά. Άναγνωστόπουλος
 Ν. Εύθυμιού
 Μεγαρίδος :
 Γ. Διδασκαλόπουλος
 Ά. Στέφας
 Παροίκων Άρτης :
 Γ. Κ. Μόστρας
 Ί. Κομπότης
 Βονίτσης :
 Ά. Άρνης
 Ί. Χ' Λογοθέτου
 Μεσολογγίου :
 Κ. Ψωμάκης
 Γ. Ρουτζος
 Άνατολικού :
 Κ. Μπέλιας
 Κ. Τσάλας
 Γαλαξειδίου :
 Γ. Αϊνιάν
- Θηβών :
 Ν. Άντωνάδου
 Γ. Λάμπρου
 Μσλανδρίνου :
 Ά. Κατζικαπής
 Γ. Ματζιόρος
 Καρπενησίου :
 Γ. Γιολδάσης
 Κ. Τσάτσος
 Ταλαντίου :
 Ε. Σπυρίδωνος
 Φ. Παναγιώτου
 Άγράφων :
 Ά. διδασκάλου
 Ν. Θέου
 Δ. Ά. Ρενδινιώτης
 Κ. Γαλλής
 Παροίκων Σουλίου :
 Κίτσος Τζαβέλλας
 Ί. Σπύρου Μπαϊρακτάρης
 Όπλων Σουλίου :
 Γ. Πανομάρας
 Ν. Καραμέτζης
 Άποκούρου :
 Γ. Βασιλόπουλος
 Τ. Λεβέντης
 Ζ'υγοῦ Σπερεῶς Ἑλλά-
 δος :
 Δ. Μακρῆς
 Ε. Τσιμπουράκης
 Παροίκων Ἄσπροπο-
 τάμου :
 Μῆτσος Μπόμπορας
 Βάλτου :
 Γ. Ἐάγκος
 Γ. Γεροθανάσης

Παροίκων Ἡπείρου:

Κ. Ράδος

Γ. Σταύρου

Ἄ. Τσκαλώφ

Ὁπλων τῆς Ἀνατολικῆς
Ἑλλάδος:

Ν. Πανοριᾶς

Ἰ. Ρούκης

Παροίκων Ὀλύμπου
καὶ τῶν 24 χωρίων
Μαγνησίας:

Τ. Λάζου

Ἄ. Ἐλαιῶν

Γ. Γκριτζάνος

Θ. Σχινᾶς

Παροίκων Μακεδονίας,
Κασσάνδρας καὶ Ἐδέσσης:

Π. Ναοῦμ

Α. Πάϊκος

Ν. Γούσιος

Ἄ. Παπαδόπουλος

Τήνου:

Γ. Μαυρογένης

Ἰάκωβος Παξιμάδης

Ἰω. Παξιμάδης

Ἰ. Σαγρέδος

Ἄνω Σύρας:

Γ. Κουκούλας

Ἄ. Ρέγκος

Αἰγίνης:

Γ. Λογιωτατίδης

Κ. Λογοθέτης

Παροίκων Χίου:

Γ. Γλαράκης

Ἄ. Ραφαέλης

Σπετσῶν:

Θ. Χ' I. Μέξη

Β. Ν. Λαζάρου Ὀρλώφ

Κ. Βάμπας

Γ. Κούτζης

Ψαρρῶν:

Ν. Χ. Δ. Κοτζιᾶς

Ἄ. Γιαννιτζής

Γ. Κανάρης

Γ. Καλαφάτης

Ἄμοργου, Πολυκάνδρου,
Σικίνου:

Ἰ. Βλαβιανός

Π. Ἀλαφοῦζος

Κέας, Θερμιῶν καὶ Σε-
ρίφου:

Α. Σοφιανός

Ν. Βάλληγτας

Μυκόνου:

Δ. Καμπάνης

Ἰ. Μαυρογένης

Σαλαμίνος:

Ἄ. Καρνέσης

Πόρου:

Γ. Σπύρου Κριεζῆς

Κ. Α. Δουζινας

Νάξου:

Μ. Μαρκοπολίτης

Μ. Δαμιράλης

Σαντορίνης:

Λ. Μ. Λαγκαδᾶς

Ἄ. Λαγκαδᾶς

Πάρου:

Ε. Χαμάρτος

Π. Δ. Δημητρακόπουλος

Σίφνου, Μήλου καὶ Κι-
μώλου:

Ν. Χρυσόγελος

Π. Ταταράκης

Σκοπέλου καὶ Σκιάθου:

Γ. Γεωργάρας

Ἄ. Μπονάκης

1

Η ΣΩΖΟΜΕΝΗ ΠΡΑΞΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΛΤΕΤΖΑΙΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Ἐπαναστάσεως καθίστατο αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη κυβερνητικῆς ἐξουσίας, ἡ ὁποία θὰ εἶχε τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, συγχρόνως δὲ θὰ ἤσκει τὰς πολιτικὰς καὶ διοικητικὰς ἐξουσίας εἰς τὰς ἐλευθερουμένας περιοχάς. Ἐν τούτοις, αἱ δυσχέρειαι ὀργανώσεως ἐνιαίου δημοκρατικοῦ συστήματος ὑπὸ συνελύσεως ἐκπροσωποῦσης σόμπαν τὸ ἀγωνιζόμενον ἔθνος ἦσαν ἐν ἀρχῇ ἀνυπέβλητοι. Αἱ ἐπαναστατικαὶ ἐστία ἦσαν διεσπασμένα εἰς ἀπέραντον ἔκτασιν ἀπὸ τοῦ Ταινάρου μέχρι τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῶν ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον νήσων, σημαντικαὶ δὲ ἐνδιάμεσοι περιοχαὶ κατεῖχοντο ὑπὸ τουρκικῶν στρατευμάτων. Αἱ ἀδιάκοποι δραματικαὶ ἐναλλαγαὶ τῶν τυχῶν τοῦ ἀγῶνος ἐδημιούργουν καθ' ἡμέραν νέας καταστάσεις. Ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων περιοχῶν ἀπὸ θαλάσσης ἢ διὰ μέσον τῶν ὄρεων ἦτο βραδεῖα, δύσκολος, πολλάκις ἀδύνατος. Ἐν τούτοις, ἡ πλήρης ἔλλειψις ὀργάνων τῆς πολιτείας καὶ τῆς διοικήσεως ἐδημιούργει προβλήματα ἀπειλοῦντα τὴν ἐκ τῶν ἔσω ἀποσύνθεσιν τοῦ ἀγῶνος. Ὡς προσωρινὴ λύσις ἐξευρέθη, ἀκριβέστερον ἀνέκυψεν ἀφ' ἑαυτῆς, ἡ δημιουργία περιφερειακῶν πολιτικῶν συστημάτων πρὸς ἄσκησιν τῆς τοπικῆς διοικήσεως.

Εὐθὺς ὡς κατελήφθη ἡ Καλαμάτα καὶ ἐκηρύχθη ἡ ἐπανάστασις (23 Μαρτίου) συνεστήθη ἐκεῖ ἡ «Μεσσηνιακὴ Γερουσία» ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Αὕτη ὅμως εἶχε περιορισμένον χαρακτήρα τοπικῆς διοικήσεως. Κατόπιν μακρῶν προσπαθειῶν καὶ συνεννοήσεων, 30 ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Πελοποννήσου συνηλθον κατὰ τὰ τέλη Μαΐου 1821 εἰς τὴν Μοῆν τῶν Καλτετζῶν, ἐνθα διὰ τῆς μόνης σφισομένης πολιτειακοῦ χαρακτῆρος ἀποφάσεώς των, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον δημοσιεύομεν κατωτέρω, συνέστησαν ἐξαμελῆ «Γερουσίαν ὅλον τοῦ Δήμου τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου», ἡ ὁποία ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὀρισθέντος ἀρχιστρατήγου Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη θὰ ἤσκει μετ' εὐρυτάτων δικαιοδοσιῶν τὴν διοίκησιν καὶ θὰ διηύθυνε τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα. (Περὶ τῆς συνελύσεως καὶ τῆς Πράξεως τῶν Καλτετζῶν, ἐκτὸς τῶν γενικῶν περὶ Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως ἔργων καὶ τῶν πληροφοριῶν τῶν ἀπομνημονευματογράφων, βλ. εἰδικώτερον : Σπ. Τρικούπη, Ἰστ. Ἑλλ. ἐπαν., τ. Α', σ. 236.—Δ. Πετρακάκου. Κοινοβ. ἱστ., τ. Α', σ. 251 κ.έ. Σπ. Σπηλιάκου, Ἡ Συνέλευσις τῶν Καλτετζῶν καὶ ἡ πρώτη Πελοποννησιακὴ Γερουσία, Πειρ. 1961.—Τ. Γριτσοπούλου, Ἡ ἐκ τῆς συνελύσεως τῶν Καλτετζῶν προελθοῦσα Πελοποννησιακὴ Γερουσία, ἐν «Δελτ. Ἰστ. Ἑθν. Ἐτ.», τ. 17, σ. 173 κ.έ.—Ἀπ. Β. Δασκαλάκη, Τοπικοὶ ὀργανισμοὶ... σ. 25 κ.έ., ἐνθα καὶ γενικωτέρα βιβλιογραφία. Τὸ δημοσιευόμενον κείμενον ἐν Ἀ. Μάμουκα, τ. Α', σ. 3 καὶ Ἀ. Δασκαλάκη, ἔ.ἀ., σ. 227).

ΠΑΤΡΙΣ

Ἡ Γενική εὐταξία τῶν ὑποθέσεων τῆς Πατρίδος μας Πελοποννήσου καὶ ἡ αἰσία ἔκβασις τοῦ προκειμένου ἱεροῦ ἀγῶνος περὶ τῆς σεβαστῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους μας, ἐπειδὴ καὶ ἀναγκαιῶς ἀπῆλθον τὴν γενικὴν Συνέλευσιν καὶ σκέψιν, συνηθροίσθημεν ἐπὶ τούτῳ οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀπὸ μέρους τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχοντες καὶ τὴν γνώμην καὶ ὄλων τῶν λοιπῶν ἀπόντων μελῶν, κατὰ τὴν σεβαστὴν Μοῆν τῶν Καλτεζῶν, κατ' εὐλογον κοινὴν ἡμῶν γνώμην, καὶ ἀπόφασιν καὶ ὄλων τῶν ἀπόντων, ἐκλέξαντες τοὺς φιλογενεστάτους κυρίους τὸν τε Ἅγιον Βρεσθένης Θεοδώρητον, Σωτήριον Χαραλάμπην, Ἄθανάσιον Κανακάρην, Ἀναγνώστην Παπαγιαννόπουλον, Θεοχαράκην Ρέντην καὶ Νικόλαον Πονηρόπουλον, καθ' ὑπακοὴν καὶ συγκατάνευσιν καὶ αὐτῶν εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν ταύτην πρότασιν, τοὺς διορίζομεν διὰ νὰ παρευρισκῶνται μετὰ τοῦ Ἐνδοξοτάτου κοινοῦ Ἀρχιστρατήγου μας Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, καὶ πάντες οἱ ἄνωθεν ἐπέχοντες τὴν Γερουσίαν ὄλου τοῦ Δήμου τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου, προηγουμένου τῆς Ἐνδοξότῃτος του, νὰ συσκέπτωνται, προβλέπωσι καὶ διοικῶσι, καὶ κατὰ τὸ μερικὸν καὶ κατὰ τὸ γενικόν, ἀπάσας τὰς ὑποθέσεις, διαφοράς, καὶ πᾶν ὅ,τι συντείνει εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν, ἄρμονίαν, ἐξοικονομίαν τε καὶ εὐκολίαν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μας καθ' ὅποιον τρόπον ἡ θεία Πρόνοια τοὺς φωτίσῃ καὶ γνωρίσωσιν ὠφέλιμον, ἔχοντες κατὰ τοῦτο κάθε πληρεξουσιότητα, χωρὶς νὰ ἐμπορῇ τινὰς ν' ἀντιτείνῃ ἢ νὰ παρακούσῃ εἰς τὰ νεύματα καὶ διαταγὰς των· καὶ τοῦτο τὸ ὑπουργημά των καὶ ἡ ἡμετέρα ἐκλογή θέλει διατρέξει καὶ θέλει ἔχει τὸ κύρος μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπολιτζᾶς καὶ δευτέρας κοινῆς σκέψεως. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἀπὸ τὸ μέρος των εἰλικρινοῦς, ἀπαθοῦς, καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ἐπιμελείας καὶ σκέψεως εἰς τὸ ἄνωθεν ὑπουργημά των ἐξακολουθίας, καθὼς καὶ τῆς ἀπὸ τὸ μέρος ἡμῶν τε καὶ ὄλων τῶν ἀπόντων ὑπακοῆς καί, ἄνευ τινὸς ἀντιστάσεως, προφασιολογίας καὶ ἀναβολῆς τῆς ἐξακολουθίας καὶ ἐνεργείας τῶν νευμάτων καὶ διαταγῶν των, ἐλάβομεν ἀμφοτέρω τὰ μέρη τὸν πρέποντα ὄρκον ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ ἐν βάρει συνειδήτος καὶ τῆς τιμῆς μας, καὶ οὕτως ἐπεδόθη αὐτοῖς τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον ἀποδεικτικὸν καὶ κυρωτικὸν γράμμα μας.

1821 Μαΐου 26.

2

ΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΝΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΚΡΙΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Ἐνῶ εἶχεν ἤδη ἐγκατασταθῆ εἰς Στεμνίτσαν ἢ ὑπὸ τῆς συνειρέσεως τῶν Καλιτετζῶν συσταθεῖσα Πελοποννησιακὴ Γερουσία, ἔφθασεν εἰς Ὑδραν τὴν 7 Ἰουρίου 1821 ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἀδελφοῦ του, Ἀρχηγοῦ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας (Γενικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἀρχῆς) Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου. Διαπεραιωθείς μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Πελοπόννησον, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ, ἀπήτησε τὴν κατάργησιν πάσης ἄλλης πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἀρχῆς, ἀκόμη καὶ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ἵνα συγκεντρώσῃ εἰς χεῖράς του ἀπάσας τὰς ἐξουσίας, βάσει τῶν πληρεξουσίων γραμμάτων τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου. Αἱ ἀξιώσεις τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου προσέκρουσαν εἰς σφοδρὰν ἀντίδρασιν τῶν προκρίτων, οἱ ὅποιοι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐδέχοντο νὰ ἀναγνωρίσουν εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ὀλοκληρωτικὰς ἐξουσίας, ἀποξενούμενοι τῆς ἤδη ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐδραιωμένης ἡγετικῆς τῶν θέσεως. Δὲν ἀπετόλμησαν ὅμως φανεράν ῥῆξιν. Ἡ δυσμενὴς τροπὴ τοῦ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἀγῶνος δὲν ἦτο ἀκόμη γνωστὴ καὶ πάντες ἐφαντάζοντο ὅτι ὅπισθεν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου εὐρίσκειται ὁ Τσάρος καὶ ὅτι ταχέως ρωσικαὶ στρατιαί, κατὰ τὰς ἐπαγγελίας τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, θὰ ἔσπευδον πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Αἱ λαϊκὰ ἰδίως τάξεις καὶ αἱ στρατιωτικὰ μᾶζαι κατὰ τὰς δεινὰς ἐκείνας στιγμὰς ἀνέμενον τὴν σωτηρίαν ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Δημητρίου ἔβλεπον τὸ σύμβολον τῆς σωτηρίας καὶ τοῦ θριαμβοῦ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας.

Ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης ἐγκατεστάθη εἰς Βέρβερα, ἐν τῷ μέσῳ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ὑπεστήριζον μετὰ φανατισμοῦ τὰς ἰδέας του, ἠπέλουν δὲ τὴν ἐξόντωσιν τῶν προκρίτων, οἱ ὅποιοι πρὸς περισσοτέρων ἀσφάλειαν κατέφυγον εἰς Ζαράκοβαν. Ἐν τούτοις, πάντες ἀντελαμβάνοντο ὅτι φανερὰ ῥῆξις τῆς ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην στρατιωτικῆς μερίδος καὶ ἐκείνης τῶν προυχόντων, κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας στιγμὰς τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἀγῶνος ἐλευθερίας, θὰ ἐπέφερον ὀλικήν καταστροφὴν τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν δύο πλευρῶν ἀνεζητεῖτο συμβιβαστικὴ λύσις. Ἠρχισε τότε ἡ ἀνταλλαγὴ σχεδίων πρὸς καθιέρωσιν ἐν Πελοποννήσῳ πολιτικῆς τάξεως, ἢ ὅποια, δι' ἀμοιβαίων ὑποχωρήσεων, θὰ ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑφ' ὅλων. Τὰ προτεινόμενα ὑπὸ τῶν δύο μερίδων σχέδια, παρὰ τὸν ἐπιφανειακὸν τῶν χαρακτηρη καθιερώσεως δημοκρατικῆς τάξεως δι' ἐγκαθιδρύσεως ἀρχῆς πηραζούσης

ἐκ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, διύσταντο βασικῶς, ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἐξυτηρέτησιν προσωπικῶν ἐπιδιώξεων καὶ ταξικῶν συμφερόντων. Ὁ Ὑψηλάντης ἀπεδέχετο τὴν συμμετοχὴν τῆς ἰθνηούσης τάξεως ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἀπέβλεπεν ὁμοῦς εἰς τὴν διατήρησίν του ἐπὶ κεφαλῆς ταύτης καὶ μετ' ἀπολύτου ἐλέγχου, θὰ ἐκράτει δὲ εἰς χειρᾶς του διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ Ἀγῶνος τὴν ἀνωτάτην καὶ σχεδὸν ἀνεξέλεγκτον στρατιωτικὴν ἡγεσίαν. Ἀντιθέτως, οἱ πρόκριτοι παρεχώρουν εἰς τὸν Ὑψηλάντην ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ πολιτικῇ ἐξουσίᾳ καὶ ἐν τῇ διεξαγωγῇ τοῦ πολέμου, οὐσιαστικῶς ὁμοῦς, ὑπὸ τὸν δημοκρατικὸν μανδύαν τῆς λαϊκῆς ἐκπροσωπήσεως, θὰ διετήρουν εἰς χειρᾶς των τὰς ἐξουσίας μετ' ἀπολύτου ἐλέγχου ἐπὶ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν πραγμάτων.

Τὰ διασωθέντα καὶ δημοσιενόμενα κατοπύρω ἐκ τῶν ἀνταλλαγέντων μεταξὺ Δημ. Ὑψηλάντου καὶ προκρίτων σχέδια μετὰ τῶν ἀντιπροτάσεων καὶ προσθηκῶν εἶναι κυρίως τρία. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου ὑποβληθὲν σχέδιον, τὸ δεύτερον τῶν προκρίτων, μετὰ τῶν προσθηκῶν καὶ ἀντιπροτάσεων καὶ τὸ τρίτον, γνωστότερον ὡς «σχέδιον συνδιαλλαγῆς» καὶ συνταχθὲν ὑπὸ μετριοπαθοῦς μερίδος τῶν προκρίτων, ἀπέβλεπε διὰ γενομένων ὑποχωρήσεων εἰς ἐξέυρεσιν συμβιβαστικῆς λύσεως. Πάντα ταῦτα παρέμειναν ὑπὸ μορφὴν σχεδίων, οὐδέποτε θεθέντα εἰς ἐφαρμογὴν. Δημοσιεύομεν ταῦτα λόγῳ τῆς μεγάλῃς τῶν σημασίας διὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος. Καὶ εἶναι, πράγματι, τὰ πρῶτα πολιτικὰ κείμενα ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ. (Βιβλιογραφίαν βλ. κατωτέρω, ἐν τῷ εἰσαγωγικῷ σημειώματι τοῦ ἀρ. 3. Ἀνευρίσκονται εἰς Ἀ. Μάμονκα τ. Α', σ. 9 κ.έ. καὶ Ἰ. Φιλήμονος, Δοκ. Ἑλλ. ἑπαν., τ. Α', σ. 412 κ.έ. Βλ. καὶ εἰς Ἀ. Δασκαλάκη, Τοπικοὶ ὄργανισμοὶ καὶ πολιτεῦμα Ἐπιδαύρου, σ. 228 κ.έ.).

Α'

«ΓΕΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΕΠΡΟΤΕΙΝΕΝ ΕΝ ΒΕΡΒΕΝΟΙΣ Ο ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΣ ΠΡΙΓΚΙΨ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ»

Νὰ συστηθῶσιν ἐφορεῖαι εἰς ἐκάστην ἀπὸ τὰς εἰκοσιτέσσαρας ἐπαρχίας.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΦΟΡΩΝ

Νὰ ἐκλεθῶσι πέντε ἐφοροὶ ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων καὶ φρονιμωτέρων, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ ἐκλεκταὶ νὰ δίδωσιν ἐνυπόγραφον γράμμα πληρεξουσιότητος, δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ ἐνεργῶσιν οὗτοι δὲ νὰ δίδωσιν ἐγγραφον ὑπόσχεσιν εἰς τὸν ὑψηλότατον πληρεξούσιον περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν χρεῶν των.

Οἱ ἐκλεκταὶ νὰ συνίστανται ἐκ τῶν προκρίτων ἐκάστης πόλεως, καὶ συνεργόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῆς ἐπαρχίας νὰ κάμωσι τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐφόρων μὲ ψήφους.

Ἄφου ἐκλεχθῶσιν οἱ ἔφοροι τῆς ἐπαρχίας νὰ ἐκλέγωσιν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐφορείας τῶν ἑνα, τὸν ἀξιώτερον, καὶ νὰ τὸν στέλλωσι μέλος τῆς Γενικῆς Βουλῆς μὲ πληρεξουσιότητα, τὸ ὅποιον νὰ ἐπικυροῦται ἀπὸ τὸν πληρεξούσιον.

Οἱ λοιποὶ τέσσαρες ἔφοροι νὰ διαμοιράζωνται τὰς κοινὰς ὑπουργίας· ὁ εἰς νὰ ᾔηται ἐπιστάτης εἰς τὰς ζωτροφίας τῶν στρατευμάτων καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς τῶν, ἤγουν ὑποδήματα καὶ λοιπά, καὶ νὰ ἔχη ὑποεφόρους εἰς ἐκάστην ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις καὶ χωρία τῆς ἐπαρχίας, οἱ ὅποιοι νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς τοῦ ἕσαι ἀποβλέπουσι τὴν ζωτροφίαν καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς τῶν στρατευμάτων. Ὁ δευτέρος ἔφορος νὰ στρατολογήῃ καὶ νὰ ἀποβλέπῃ νὰ ἔχη ἔτοιμα τοῦ πολέμου τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια, ἤγουν βαρούτην, φυσέκια καὶ πέτρας, καὶ οὗτος ὁμοίως νὰ ἔχη τοὺς ἀναγκαίους ὑποεφόρους εἰς ἐκάστην ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις καὶ χωρία διὰ τοὺς διαβαίνοντας τὴν πλησίον στρατοπεδεύοντας στρατιώτας. Ὁ τρίτος ἔφορος νὰ ἔχη τὴν πρόνοιαν τῶν ἀναγκαίων ζῶων εἰς τὰς διαφόρους δουλεύσεις τοῦ πολέμου, ἤγουν ἀποστολὴν ζωοτροφῶν, ὕλων, γραμματοφόρων καὶ τῶν λοιπῶν, νὰ ἔχη δὲ καὶ οὗτος τοὺς ἀναγκαίους ὑποεφόρους. Ὁ τέταρτος ἔφορος νὰ κρατῇ τὴν δημόσιον κάσσαν, νὰ συνάγῃ τὰς ἐκουσίους φιλογενεῖς προσφοράς καὶ τὰ διοριζόμενα ἀπὸ τὴν Βουλὴν δασίματα. Ὁ πέμπτος νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὴν εὐταξίαν τῆς πολιτείας, καὶ οὗτος ὁμοίως νὰ ἔχη ὑποεφόρους.

Ὅλοι οἱ ὑποέφοροι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Βουλῆς ὅσαι ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐκάστου, νὰ κρατῶσι σημεῖωσιν τῶν ἔργων τῆς ἐφορείας τῶν, καὶ νὰ δίδωσι περὶ πάντων τούτων λόγον, ὅσα ἀπαιτοῦν τὴν σκέψιν τῆς.

Ἐκάστη γενικὴ ἐφορεία νὰ ἔχη πεντήκοντα ἀνθρώπους ἐνόπλους, διὰ νὰ ἐκτελῶσι τὰς προσταγὰς τῆς, ὁμοίως καὶ ἐκάστη ὑποεφορεία νὰ ἔχη ἀπὸ 5-10. Οὗτοι δὲ νὰ ᾔηται ἐκ τῶν πολιτῶν. Ἄλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν, καὶ νὰ ἐκλέγωνται καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὰς ὑποεφορείας, καθὼς καὶ οἱ πεντήκοντα εἰς τοὺς γενικοὺς ἐφόρους.

ΒΟΥΛΗ

Οἱ ἐκλεγόμενοι ἀπὸ τοὺς γενικοὺς ἐφόρους ὡς ἀνωτέρω, καὶ ἐπικυρούμενοι ἀπὸ τὸν πληρεξούσιον νὰ ᾔηται μέλη τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶναι ὁ πληρεξούσιος.

Οἱ Βουλευταὶ σκέπτονται πρῶτον περὶ τῶν γενικῶν τῆς πατρίδος συμφερόντων, καὶ δεύτερον περὶ τῶν ἀναφερομένων πραγμάτων εἰς τὰς ἐφορείας τῶν ἐπαρχιῶν τῶν.

Αἱ περὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς γίνονται μὲ

ψήφους, ὅλοι δὲ οἱ Βουλευταὶ εἶναι ἰσόψηφοι. Ἐὰν αἱ ἐναντίαι ψῆφοι εἶναι ἰσάριθμοι, ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου ἐπικρατεῖ.

Ἐκ τῶν Βουλευτῶν ἄλλοι μὲν διορίζονται κατ' ἐκλογὴν γενικοὶ θησαυροφύλακες, οἱ ὅποιοι νὰ δίδωσι λόγον εἰς τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ οἱ μὲν νὰ φροντίζωσι τὴν σύνταξιν τῶν δοσιμάτων, οἱ δὲ νὰ ἔχωσι τὰ ἔξοδα, ἄλλοι δὲ νὰ ἐπιστατῶσι καὶ νὰ προνοῶσι τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰ στρατεύματα, ἐξετάζοντες ἂν οἱ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἔφοροι ἐκπληρῶσιν ἀκριβῶς τὰ σχετικά τῶν χρέη ἕκαστος· ἄλλοι δὲ νὰ προνοῶσι περὶ τῆς συνάξεως τῶν γεννημάτων ἀπὸ τὰ Τουρκικὰ κτήματα, καὶ τῶν ἄλλων τακτικῶν δοσιμάτων εἰς προϊόντα γῆς.

ΚΡΙΤΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ

Τὸ ἀνώτατον Κριτήριον θέλει εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ.

Δεύτερον, οἱ γενικοὶ ἔφοροι ἐκάστης ἐπαρχίας μετὰ τῶν τεσσάρων ἄλλων ἐκλεγομένων μὲ ψῆφους μεταξὺ τῶν προκρίτων.

Τρίτον αἱ ὑποφορεῖαι.

Οἱ κριταὶ κρίνουν περὶ τῶν πολιτικῶν ἀμαρτημάτων κατὰ τοὺς διωρισμένους νόμους.

Ἡ φιλανθρωπία τοῦ πληρεξουσίου, ἂν δὲν κινδυνεύῃ τὸ κοινὸν συμφέρον, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐλευθερώη τὸν κατάδικον ἀπὸ τὴν ἀποφασισθεῖσαν ἀπὸ τὸν νόμον κεφαλικὴν τιμωρίαν, ἢ νὰ τὴν μετριάξῃ.

Ἐὰν ὁ κρινόμενος ὑπὸ τῶν ἐφόρων δὲν εὐχαριστῆται εἰς τὴν κρίσιν τῶν, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας του καὶ τελευταῖον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν.

Β'

«ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΙΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ»

Ὁ λαὸς ἐκάστης ἐπαρχίας τῶν τε χωρίων καὶ τῆς πολιτείας αὐτῆς νὰ ἐκλέξῃ τὰ ἀξιώτερα μέλη του μὲ ψῆφους, πρὸς τὰ ὅποια νὰ δίδῃ ἐπιτροπικὴν πληρεξουσιότητα ἔγγραφον.

Αὐτὰ δὲ τὰ ἐκλεχθέντα παρὰ τοῦ λαοῦ μέλη νὰ ἐκλέξωσι μὲ ψῆφους τοὺς γενικοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας, καὶ νὰ δώσωσι πρὸς αὐτοὺς ἐνυπόγραφον γράμμα πληρεξουσιότητος, δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ ἐνεργῶσιν, ὧν ὁ ἀριθμὸς θέλει εἶναι ἕξ.

Οἱ Γενικοὶ ἔφοροι τῆς ἐπαρχίας, μὲ τὴν ψῆφον τῶν ὡς ἄνωθεν ἐκλεχθησομένων μελῶν τοῦ λαοῦ, νὰ συνεκλέγουν τοὺς ὑποφόρους τῶν χωρίων, καὶ αὐτοὶ οἱ ὑποέφοροι νὰ ὑποτάσσονται εἰς τοὺς γενικοὺς ἐφόρους, ἀναφέροντες πρὸς αὐτοὺς πᾶν ὅ,τι ἀνήκει καὶ δίδοντες λόγον περὶ πάντων.

Ἐκάστη γενικὴ ἐφορεία τῆς ἐπαρχίας θέλει ἔχει πενήκοντα ἐνόπλους, καὶ ἐκάστη ὑποεφορεία πέντε, διὰ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς τῆς.

Οἱ Γενικοὶ ἔφοροι ἐκ συμφώνου θέλουν φροντίζει διὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ κυβέρνησιν τῆς τε πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς, καὶ εἰς τοῦτο θέλουν ὀδηγεῖ καὶ διατάττει καὶ τοὺς ὑποεφόρους.

Οἱ Γενικοὶ ἔφοροι θέλουν ἐκλέγει ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐφορείας των μὲ ψῆφους τὸν ἀξιώτερον, καὶ νὰ τὸν στέλλωσι μέλος τῆς Γερουσίας τῆς Πελοποννήσου.

Ὅλα τὰ ἀνωθεν ψηφοφόρα ὑποκείμενα θέλουν εἶναι ἰσόψηφα, καὶ αἱ περισσότεροι ψῆφοι θέλουν ὑπερισχύει.

Οἱ ἀποσταλησόμενοι εἰκοσιτέσσαρες Γερουσιασταί, ἕνας ἀπὸ κάθε ἐπαρχίαν, μετὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, προηγουμένου τῆς Ἐνδοξότητός του κατὰ τὸ ἐν Καλτεζιαῖς γενόμενον σύστημα, θέλουν ἐπέχει τὴν Γερουσίαν τοῦ δήμου τῆς Πελοποννήσου· αὕτη δὲ ἡ Γερουσία νὰ παρειαρίζεται μετὰ τοῦ ὑψηλοτάτου Πρίγκιπος Δημητρίου Ὑψηλάντου, ἀπεσταλμένου παρὰ τοῦ Γενικοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἀρχῆς, καὶ συμφώνως νὰ σκέπτωνται, καὶ μὲ ψῆφους νὰ ἀποφασίζωσι καὶ νὰ διοικῶσι τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ εἰς τρόπον ὥστε, μήτε ἡ Γερουσία νὰ ἐνεργῇ τι χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Πρίγκιπος, μήτε ὁ Πρίγκιψ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας.

Πάντες οἱ Γερουσιασταὶ θέλουν εἶναι ἰσόψηφοι, ὁ δὲ Πρίγκιψ θέλει εἶναι πρόεδρος, καὶ νὰ ἔχη τὴν ὑπεροχὴν περισσοτέραν μίαν ψῆφον, καὶ αἱ περισσότεραι ψῆφοι θέλουν ἔχει τὴν κυριότητα.

Μετὰ τὴν συγκρότησιν τούτου τοῦ συστήματος, τοῦ τε Πρίγκιπος δηλαδὴ καὶ τῆς Γερουσίας, θέλουν ἐπικυροῦνται παρ' αὐτῶν οἱ γενικοὶ ἔφοροι ἐκάστης ἐπαρχίας, καὶ θέλουν ὑπόκεινται εἰς τὰς διαταγὰς των, ἀναφέροντες πρὸς αὐτοὺς πᾶν ὅ,τι ἀνήκει, καὶ δίδοντες λόγον περὶ πάντων.

Ὁ Πρίγκιψ καὶ ἡ Γερουσία θέλουν ὑπόκεινται εἰς τὸ καθῆκον τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς τοὺς νόμους, καὶ εἰς τὰ τοπικὰ ἔθιμα ὅσα συμφωνοῦν μὲ τὸ καθῆκον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μὲ τοὺς νόμους.

Τὸ ἀνώτατον κριτήριον θέλει εἶναι ὁ Πρίγκιψ καὶ ἡ Γερουσία.

Δεύτερον, οἱ γενικοὶ ἔφοροι ἐκάστης ἐπαρχίας.

Τρίτον, οἱ ὑποεφόροι.

Οἱ Κριταὶ νὰ κρίνουν περὶ τῶν ἀμαρτημάτων κατὰ τὸ καθῆκον τῆς ἀνθρωπότητος, τοὺς νόμους, καὶ τὰ ἔθιμα τὰ τοπικά, σύμφωνα μὲ τὸ καθῆκον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μὲ τοὺς νόμους.

Πάντες οἱ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ εὐρισκόμενοι ξένοι νὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν διοίκησιν τῶν κριτηρίων ὡς καὶ οἱ ἐγχώριοι.

Ἐὰν ὁ κρίνόμενος ὑπὸ τῶν ἐφόρων δὲν εὐχαριστῆται εἰς τὴν κρίσιν των, νὰ ἀναφέρεται εἰς τοὺς Γενικοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας του, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ ἔθνικὸν Διοικητήριον καὶ κριτήριον.

Τοῦτο τὸ ἄνωθεν σύστημα θέλει διαμείνει δι' ἓνα ὀλόκληρον χρόνον, καὶ τότε πάλιν θέλει ἔχει τὸ κύρος ἢ σκέψις καὶ ἀπόφασις τοῦ λαοῦ.

Δι' ὄσας ἡμέρας ἀπεράσωσιν ἕως οὗτο νὰ διοργανισθῇ καὶ νὰ συγκροτηθῇ τοῦτο, νὰ ἀκολουθῇ τὸ ἐν Καλτεζιαῖς γενόμενον σύστημα τῆς Γερουσίας, παρευρισκομένου καὶ τοῦ Ὑψηλοτάτου Πρίγκιπος, σκεπτομένων καὶ διοικούντων ἐκ συμφώνου, καὶ ἀποφασίζόντων διὰ ψήφων ὡς ἄνωθεν, μὲ τὴν προσθήκην ὁμως καὶ τῶν ἐν τῇ παρούσῃ συνελεύσει κατὰ τὴν Βέρβεναν ἐγκριθέντων ὑποκειμένων, τοῦ τε Πανιερωτάτου Ἀγίου Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου Ἀσημάκη Ζαίμη, καὶ τοῦ λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Παγωνοπούλου.

Ἐν Βερβένη.

Ὁ Ἔλους Ἀνθιμος. Ὁ Ἀνδρούβιστας Θεόκλητος.

Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Διονύσιος Τρουπάκης.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Οἱ Γερουσιασταὶ νὰ ἐκλέξωσι τρία ὑποκείμενα, ἢ ἐκ τῶν μελῶν των ἢ ἐκ τῶν ἄλλων Πατριωτῶν, ἄξια, τὰ ὅποια νὰ παρευρίσκωνται μετὰ τοῦ ὕψηλοτάτου Πρίγκιπος, προεδρεύοντος εἰς αὐτὰ μὲ μίαν ψῆφον περισσότερον, καὶ ἐκ συμφώνου νὰ σκέπτονται καὶ νὰ διοικῶσιν ὅλα τὰ πολεμικὰ στρατηγήματα, πολιορκίας, ἐφόδους καὶ λοιπά.

Νὰ ἐπέχωσι τὸν τόπον τοῦ Γενικοῦ Διοικητηρίου καὶ Κριτηρίου τῶν πολεμικῶν, καὶ παρομοίως νὰ διατάξωσι καὶ εἰς ὅλα τὰ στρατεύματα κριτήριον πολεμικὸν ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον ἐκάστου καὶ ἐντίμους καπιτανέους, καὶ οἱ ἔνοπλοι εἰς ὅσα προσκρούουν εἰς τὸ καθήκον τῶν πολεμικῶν χρεῶν των νὰ παιδεύωνται παρ' αὐτῶν κατὰ τοὺς πολεμικοὺς νόμους.

Ὁ κρινόμενος ἔνοπλος παρὰ τοῦ μερικοῦ Κριτηρίου τοῦ στρατοπέδου του, εἰ μὲν καταδικασθῇ εἰς θάνατον, νὰ γίνεται πρῶτον ἀναφορὰ τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς κρίσεως εἰς τὸ ἀνώτατον Κριτήριον, διὰ νὰ ἀνακρίνεται παρ' αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀποφάσεώς των νὰ ἐκτελῆται ἡ κεφαλικὴ τιμωρία.

Ὁ Πρίγκιψ καὶ οἱ διορισθησόμενοι παρ' αὐτῶ Πατριῶται, νὰ ἐξακολουθοῦν καὶ νὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν τάξιν τῶν πολεμικῶν νόμων, καὶ νὰ εἶναι ὑπὸ χρεοὶ νὰ δώσουν περὶ πάντων λόγον.

Καὶ τοῦτο τὸ σύστημα παρομοίως θέλει μένει μετὰ ἓνα χρόνον εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ σκέψιν τοῦ λαοῦ.

« ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ »

α') Ὁ Ἀρχιστράτηγος ὅταν κρίνῃ εὐλογον νὰ στείλῃ ἓνα Καπιτάνιον διὰ νὰ κτυπήσῃ τὸν τωρινὸν ἐχθρὸν, ἢ διὰ νὰ φυλάξῃ ἓνα τόπον μέσα εἰς τὴν

Πελοπόννησον, ἢ διὰ νὰ πάρῃ ἓνα κάστρον, δὲν ἔχει χρέος εἰς τοῦτο νὰ συμβουλευεταὶ τὴν Γερουσίαν, οὔτε συμφέρει διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἀλλὰ νὰ ὀδηγῇ τὰ στρατεύματα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθέρως.

β') Ὅταν ἓνας καπιτάνιος ἢ στρατιώτης πταίσῃ, ὁ Ἄρχιστράτηγος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν εὐγάλῃ ἀπὸ τὴν ἀξίαν του, ἢ στρατιωτικὴν τάξιν καὶ νὰ κάμῃ κριτήριον πολεμικὸν συνιστάμενον ἀπὸ τιμωτάτους Καπιτάνους, καὶ κατὰ τὸ πταίσιμόν του νὰ λαμβάνῃ παιδείαν.

γ') Ὁ Ἄρχιστράτηγος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ παιδεύῃ κανένα πατριώτην, οὔτε τὴν κατάστασίν του νὰ συνάξῃ, οὔτε τὴν τιμὴν του νὰ ἐγγίση, παρὰ ἡ Γερουσία πρέπει νὰ κρίνῃ κατὰ νόμους καὶ κατὰ τὴν δικαιοσύνην, καὶ νὰ ἀποφασίσῃ τὴν δικαίαν τιμωρίαν.

δ') Ὁ Ἄρχιστράτηγος νὰ μὴν ἔχῃ τὸ δικαίωμα, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν καὶ τὴν ψῆφον τῆς Γερουσίας, νὰ κινήσῃ ἔξω τῆς Πελοποννήσου στράτευμα Πελοποννησιακόν.

ε') Ὅνομάζει καὶ δέχεται νὰ λέγεται Γερουσία ἐν ὄσφ νὰ συστηθῇ ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους.

Γ'

«ΝΕΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ»

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Α') Οἱ κατ' ἐκλογὴν τῶν εὐπατριδῶν ἐκάστης ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, συνελθόντων ἐνταῦθα εἰς Ζαράκοβαν, θέλει ἐκλέξωσι τὰ μέλη τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς, τὰ παρασταίνοντα τὴν Πελοπόννησον, διδόντων πρὸς αὐτὰ ἔγγραφον πληρεξουσιότητα.

Β') Παρὰ τοῖς ἰδίοις κεῖται τὸ νὰ ἐκλέξωσι τὰ μέλη τῆς Γερουσίας, ἓνα ἀπὸ κάθε ἐπαρχίαν, δίδοντες πρὸς αὐτὰ ἔγγραφον πληρεξουσιότητα.

Γ') Ὁ ὑψηλότατος Πρίγκιψ θέλει εἶναι ἐν μέλος τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς παραστατικὸν τῆς Πελοποννήσου, καὶ πρόεδρος τῆς τοπικῆς Γερουσίας.

Δ') Θέλει εἶναι ἀρχιστράτηγος καὶ διοικητὴς τῶν ἀρμάτων, ἅτινα θέλει ἔχωσι τὴν ἐξάρτησίν των ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς τῶν παραστατικῶν τῆς Πελοποννήσου, καὶ θέλει κινῶσιν αὐτὰ ἐκ συμφώνου, ὅπου ἂν ἡ χρεῖα καλῇ, πρὸς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος.

Ε') Τῶν στρατηγῶν, ὑποστρατηγῶν καὶ στρατιωτῶν τὰ ἁμαρτήματα θέλει κρίνωνται ἀπὸ τὸ πολεμικὸν κριτήριον κατὰ τοὺς νόμους, οἵτινες ἤθελον διορισθῆ παρὰ τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς.

Σ') Εἰς τὰ Πελοποννησιακὰ στρατεύματα θέλει προβιβάζωνται εἰς ἀξιώματα παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου, συναινούντων καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς, παραστατικῶν τῆς Πελοποννήσου, ἄνδρες ἄξιοι Πελοποννήσιοι, μεμαρτυρημένοι παρὰ πάντων, ὅτι ἐδούλευσαν τὴν πατρίδα ἐν πίστει καὶ εὐκρινείᾳ. Ἐὰν δὲ καὶ τις τῶν ξένων κριθῆ ἄξιος προβιβασμοῦ διὰ τὴν ἐμπειρίαν του καὶ εὐκρινῆς ἡθῆς του, οὐκ ἀποβλητέος καὶ οὗτος.

ΓΕΡΟΥΣΙΑ, ΗΤΟΙ ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ζ') Κεῖται ἡ φροντίς παρ' αὐτῆ, συναινούντος καὶ τοῦ ὑψηλοτάτου Πρίγκιπος, τίνι τρόπῳ νὰ γίνωνται αἱ συνθήκαι μετὰ τῶν ἐν πατρίδι ἐχθρῶν, τῆς χρείας καλούσης, καὶ νὰ διατηρῶνται ἀπαράτρεπτοι.

Η') Νὰ ἐκλέγη εἰς κοινὰ ὑπουργήματα ἀνθρώπους τιμίου χαρακτῆρος, ἐναρέτους τε καὶ μὴ ἀποβλέποντας εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν.

Θ') Νὰ ἐκλέγη καὶ νὰ διορίξη συμφώνως μετὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου εἰς τὰ παραδιδόμενα φρούρια τῆς Πελοποννήσου φρουράρχας Πελοποννησίους, πιστοὺς καὶ γνωστοὺς πρὸς ἅπαντας διὰ τὴν φιλογένειαν καὶ πατριωτισμὸν των.

Ι') Τὰ κοινὰ τῆς πατρίδος εἰσοδήματα νὰ συναζώνται διὰ τῶν ἐφόρων ἐκάστης ἐπαρχίας, ἢ ἄλλων κοινῶν ὑπουργῶν τῆς Γερουσίας, εἰς τὰ κοινὰ ταμεῖα, καὶ νὰ οἰκονομῶνται ἐξ αὐτῶν αἱ χρεῖαι τῆς πατρίδος καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ στρατεύματος ἐκάστης ἐπαρχίας, ὥστε αἱ δυστυχοῦσαι ἐπαρχίαι νὰ βοηθῶνται παρὰ τῶν εὐπορουσῶν.

ΙΑ') Ζητήσῃ τοῦ ἀρχιστρατήγου διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς πατρίδος νὰ ὑποχρεῖ ἡ Γερουσία τοὺς ἐφόρους τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ἐξάγῃσι τοὺς ἐνόπλους τῆς ἐπαρχίας των ἐνεργεῖα τῶν στρατηγῶν των.

ΙΒ') Αἱ ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν συμφωνοῦσιν ὅλα τὰ μέλη, νὰ ἀποφασίζωνται μὲ ψήφους, ἐπικρατούσης τῆς γνώμης τῶν πλειόνων. Ἐὰν δὲ ὦσιν ἰσάριθμοι, νὰ ἐπικρατῆ τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου.

ΙΓ') Ἡ διάρκεια τῶν προσώπων θέλει εἶναι δι' ἓνα ὀλόκληρον χρόνον, ἐκτὸς ὅταν κανὲν μέλος πράξῃ ἀμάρτημά τι, διὰ τὸ ὁποῖον κρίνει ἡ Γερουσία, κατὰ τοὺς νόμους, ἄξιον καθαιρέσεως.

ΙΔ') Ἡ σφραγὶς αὐτῆς νὰ γίνῃ εἰς πέντε τμήματα, ἐξ ὧν τὸ ἓν νὰ ἔχῃ ὁ πρόεδρος, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα νὰ δοθῶσιν εἰς τέσσαρα τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας, ἅτινα ἤθελον ἐγκριθῶσι.

ΙΕ') Ἡ σφραγὶς καὶ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν της νὰ ἔχῃσι κύρος εἰς ὅποιανδήποτε χρεῖαν κοινὴν τῆς πατρίδος, εἴτε διὰ δάνεια, εἴτε διὰ πώλησίν τινος πράγματος τῶν εἰσοδημάτων, ἢ δι' ἀποστολὴν τινα.

ΙΣ') Ἐὰν κανὲν μέλος τῆς ἐξ ἀσθενείας ἢ κατεπειγούσης χρείας βιασθῆ νὰ λείψῃ ἀπὸ τὰ λοιπά, νὰ δίδῃ τὴν γνώμην του μὲ ἐγγραφον πληρεξουσιότητα, πρὸς ὅποιον τῶν μελῶν ἐκ τῶν λοιπῶν θέλῃ.

ΙΖ') Ἐχει χρέος νὰ δίδῃ καθαρὸν καὶ ἀκριβῆ λογαριασμὸν εἰς τοὺς ἐφόρους τῶν ἐπαρχιῶν περὶ τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κοινοῦ, ἀφ' οὗ τελειώσῃ ὁ διωρισμένος καιρὸς, καὶ μέλλῃ νὰ γίνῃ ἐκλογὴ ἄλλων μελῶν.

ΙΗ') Ὁ πρόεδρος μετὰ τῆς Γερουσίας θέλει εἶναι τὸ ἀνώτατον τοπικὸν κριτήριον.

ΙΘ') Θέλει ὑποτάσσεται εἰς τὰ δόγματα τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς.

Κ') Θέλει μεταχειρίζεται τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ στρατιωτικόν, εἰς τοὺς μὴ πειλομένους καὶ ἀντιβαίνοντας εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ προέδρου τῆς Γερουσίας.

ΕΦΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΚΑ') Αἱ ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν συμφωνοῦσιν ὅλα τὰ μέλη, ν' ἀποφασίζωνται μὲ ψήφους, ἐπικρατούσης τῆς γνώμης τῶν πλειόνων.

ΚΒ') Ἡ διάρκεια τῶν προσώπων θέλει εἶναι διὰ ἓνα χρόνον ὀλόκληρον, ἐὰν κανὲν ἀμάρτημα δὲν ἤθελε καθαιρέσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν.

ΚΓ') Ἡ σφραγὶς θέλει εἶναι εἰς τμήματα, καὶ νὰ βασσᾶ ἕκαστος ἀπὸ ἓν.

ΚΔ') Ἡ σφραγὶς καὶ αἱ ὑπογραφαὶ των νὰ ἔχωσι τὸ κύρος εἰς ὅποιανδήποτε κοινὴν χρείαν τῆς ἐπαρχίας των, εἴτε διὰ δάνεια, εἴτε διὰ πώλησίν τινος πράγματος τῶν εἰσοδημάτων, ἢ δι' ἐπιστολὴν τινὰ δι' ἀδείας ὁμῶς τῆς Γερουσίας.

ΚΕ') Ἐὰν κανὲν μέλος ἐξ αὐτῶν ἐξ ἀσθενείας, ἢ κατεπειγούσης χρείας, λείψῃ, νὰ δίδῃ τὴν γνώμην του μὲ ἐγγραφον πληρεξουσιότητα πρὸς ἄλλον τῶν μελῶν ἢ νὰ κάμῃ ἐπίτροπόν του, ὅποιον θέλει, ἄξιον ὁμῶς.

ΚΣ') Ἐχουσι χρέος νὰ δίδωσι καθαρὸν καὶ ἀκριβῆ λογαριασμὸν περὶ τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κάθε ἄλλου πράγματος τῆς ἐπαρχίας των εἰς τὴν Γερουσίαν, ἀφ' οὗ τελειώσῃ ὁ διωρισμένος καιρὸς, καὶ μέλλῃ νὰ γίνῃ ἐκλογὴ ἄλλων μελῶν.

ΚΖ') Πᾶσα ὑπόθεσις, ἣτις δὲν ἤθελεν εἶναι δυνατὸν νὰ τελειώσῃ καὶ νὰ διορθωθῇ παρ' αὐτῶν, νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν Γερουσίαν.

ΚΗ') Θέλει ὑποτάσσωνται εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Γερουσίας.

ΚΘ') Θέλει ἔχωσι τοὺς ἀναγκαίους ἐνόπλους πρὸς εὐκολωτέραν ἐκτέλεσιν πάσης ὑποθέσεως.

Λ') Θέλου ἀνάγωνται πρὸς αὐτοὺς αἱ κρίσεις αἱ μὴ συμβιβαζόμεναι εἰς τὰς κατὰ μέρος πόλεις καὶ χωρία. Καὶ κατὰ τοῦτο θέλει εἶναι τὸ δεῦτερον τοπικὸν κριτήριον.

ΕΦΟΡΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ

ΛΑ') Θέλει ἀκολουθῶσιν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν χωρίων των, καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ γενικοὶ ἔφοροι εἰς τὰς ἐπαρχίας των, ὑποτασσόμενοι ὅμως εἰς τὰς διαταγὰς τῶν γενικῶν ἐφόρων, ἀναφέροντες πρὸς αὐτοὺς κάθε ὑπόθεσιν, ὅπου ἀδυνατοῦσι, καὶ δίδοντες ἀκριβῆ λογαριασμὸν περὶ πάντων ἐν ᾧ ἄλλα-χθῶσιν, ἢ ζητηθῶσι. Καὶ ἔσται τὸ τρίτον τοπικὸν κριτήριον καὶ διοικητήριον.

ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΙ

ΛΒ') Ἐὰν ὁ κρινόμενος δὲν εὐχαριστῆται εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐφόρων τῶν χωρίων καὶ πόλεων, νὰ ἀναφέρεται εἰς τοὺς γενικοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας του καὶ τελευταῖον εἰς τὸν Πρίγκιπα καὶ Γερουσίαν.

ΛΓ') Πᾶν ἀμάρτημα νὰ κρίνεται κατὰ τοὺς νόμους εἰς τὰς κατὰ μέρος διοικήσεις καὶ ἐφορείας. Αἱ δὲ κεφαλικαὶ τιμωρίαι νὰ ἀναφέρονται εἰς τὸ Ὑψὸς του καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ν' ἀποφασίζονται παρ' αὐτῶν.

ΛΔ') Ὁ ὑψηλότατος Πρίγκιψ, οἱ Γερουσιασταί, οἱ γενικοὶ ἔφοροι τῶν ἐπαρχιῶν, οἱ ἔφοροι τῶν πόλεων καὶ χωρίων πάντες οἱ Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ εὐρισκόμενοι ξένοι πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ, νὰ ὑπόκεινται ἐξίσου εἰς τοὺς διορισθησομένους προσωπικοὺς τοπικοὺς νόμους.

« ΠΡΟΤΑΣΙΣ »

Ἐπειδὴ αἱ νῦν περιστάσεις δὲν συγχωροῦσιν, εἰμὴ προσωρινούς πολιτικούς ὀργανισμούς, οἵτινες, τοῦ καιροῦ προϊόντος καὶ τοῦ ἔθνους ταχτικῶς ἐνωθέντος, θέλει βελτιωθῶσι καὶ θέλει μορφωθῶσι κατὰ τὸν δυνατὸν τῆς τελειότητος τρόπον, δύναται τις νὰ εἴπῃ τὸν στοχασμὸν του ἀκατακρίτως.

Ἡ Πελοπόννησος ἅπασα θέλει γνωρίζει γενικὸν ἀρχιστράτηγον τὸν ὑψηλότατον Πρίγκιπα Δημήτριον Ὑψηλάντην, οὔτινος τῇ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει θέλει διαταχθῆ σύστημά τι πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

Ἄπασα ἡ Πελοπόννησος χρεία εἶναι νὰ διαιρεθῆ πολιτικῶς εἰς τέσσαρα μεγάλα τμήματα ἢ ἐπαρχίας, καὶ νὰ δοθῶσιν εἰς αὐτάς ὀνόματα γενικά, οἷον Ἀχαΐα, Ἀρκαδία, Ἀργολίς καὶ Σπάρτη.

Ἐκάστη μεγάλη ἐπαρχία θέλει ὑποδιαιρεθῆ εἰς μικροτέρας ἐπαρχίας.

Εἰς ἐκάστην μεγάλην ἐπαρχίαν νὰ ἐκλεχθῆ εἰς πρῶτανις καὶ τέσσαρες ἢ ἐξ σύνοδροι, οἵτινες νὰ ἐπικυρωθῶσι μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ὑψηλοτάτου Πρίγκιπος.

Οἱ πρυτάνεις ἔχουσι χρέος νὰ ἀναφέρωσι πρὸς τὴν Ὑψηλότητά του τὰς οὐσιώδεις ὑποθέσεις, ὅσαι ἀνάγονται εἰς τὸ κοινὸν τῆς Πελοποννήσου, αἵτινες νὰ ἀποφασίζονται μὲ τὴν γνώμην τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος.

Οἱ πρυτάνεις θέλει συνιστῶσι κατὰ τὸ παρὸν μίαν Βουλὴν περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἧς πρόεδρος ἢ αὐτοῦ Ὑψηλότης.

Ἐκαστος τῶν πρυτάνεων νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν εἰς τὴν ἀρίστην διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας καὶ νὰ ἀποφασίζῃ περὶ παντὸς πράγματος μερικωτέρου, ζητῶν καὶ τὴν γνώμην καὶ συγκατάθεσιν τῶν συνέδρων· καὶ ὅταν διαφωνῶσι, νὰ ἐπικρατῇ ἡ γνώμη τῶν πλειόνων.

Εἰς ἐκάστην τῶν μικρῶν ἐπαρχιῶν νὰ διορισθῇ εἰς ἑπαρχος πρὸς διοικήσιν, οὗτινος χρέος νὰ ἀναφέρῃ πρὸς τὸν πρύτανιν καὶ συνέδρους, ὅσα ἀναγκαῖα καὶ οὐσιώδη καὶ νὰ ἐκτελῇ προθύμως τὰς διαταγὰς τοῦ πρυτάνεως καὶ συνέδρων.

Ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης μετὰ τοῦ πρυτάνεως καὶ συνέδρων ἐκάστης τῶν μεγάλων ἐπαρχιῶν θέλει ἐκλέξωσιν ἓνα ἀρχιστράτηγον τῆς ἐπαρχίας ἔμπειρον καὶ δόκιμον.

Οἱ πρυτάνεις, σύεδροι καὶ ἑπαρχοὶ νὰ διοικῶσι τὸ πολιτικόν, νὰ διατάττωσι τοὺς φόρους, τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀναγκαῖον διὰ τὸ κοινόν.

Οἱ ἀρχιστράτηγοὶ νὰ διοικῶσι τὸ πολεμικόν κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος τοῦ γενικοῦ ἀρχιστρατήγου, νὰ διορίσωσιν ὑποστρατήγους, νὰ διατάξωσι τοὺς στρατιώτας καὶ εἴ τι ἄλλο ἀναγκαῖον ἀποβλέπον εἰς τὴν εὐταξίαν τοῦ στρατοῦ, καὶ νὰ λαμβάνωσιν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἀπὸ τοὺς πρυτάνεις καὶ λοιπούς.

Οἱ πρυτάνεις, σύεδροι καὶ ἑπαρχοὶ θέλει κάμωσιν ἀκριβῆ καταγραφὴν τῶν κατοίκων ἐκάστης ἐπαρχίας.

Ὁ ἀρχιστράτηγος ἐκάστης ἐπαρχίας θέλει στρατολογεῖ, ἔχων τὴν πληρεξουσιότητα νὰ παιδεύῃ τοὺς μὴ πειθομένους.

Οἱ πρυτάνεις, σύεδροι καὶ ἑπαρχοὶ θέλει ἐκλέξωσιν εἰς ἐκάστην τῶν μικρῶν ἐπαρχιῶν κριτὰς πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ δικαίου ἐνὸς ἐκάστου.

Ἡ νομοθεσία περὶ τῆς εὐνομίας τοῦ ἔθνους θέλει γίνεαι ἐν καιρῷ παρ' ἀνδρῶν ἔμπειρων τῆς νομικῆς.

3

Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΗΣ
ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

Ἡ διὰ τῆς πράξεως τῆς συνελεύσεως τῶν Καλιτετζῶν συσταθεῖσα Πελοποννησιακὴ Γερουσία θὰ ἔπαιεν ὑφισταμένη εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπολιτσᾶς, ὅποτε νέα συνέλευσις θὰ ἐνήφιζε τὸ πολιτικὸν καθεστὸς τῆς Πελοποννήσου. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπολιτσᾶς (23 Σεπτεμβρίου 1821) οἱ πολεμικοὶ ἀρχηγοὶ τῆς Πελοποννήσου, συνελθόντες ἐκεῖ (30 Σεπτεμβρίου), ἐξέδωσαν ἀπόφασιν, διὰ τῆς ὁποίας παρετίνατο λόγῳ τῶν κρίσιμων περιστάσεων ἢ ἰσχύς τῆς ὑφισταμένης Πελοποννησιακῆς Γερουσίας «ἄχρι τῆς πληροστάτης γενικῆς συνελεύσεως τῆς Πελοποννήσου». Ἐν τῷ μεταξὺ, ὡς ἐγράφη ἀνωτέρω, εἶχε σημειωθῆ ῥῆξις μεταξὺ τοῦ ἀρχιθέτου εἰς Πελοπόννησον Δημητρίου Ὑψηλάντου, ἀξιούτου ἐγκαθίδουσαν πολιτειακοῦ συστήματος, παρέχοντος εἰς αὐτὸν τὴν στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν ἡγεσίαν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, καὶ τῶν προκρίτων, οἱ ὅποιοι ἐνόουν νὰ διατηρήσουν τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ Ὑψηλάντης δὲν ἀνεγνώριζε τὴν ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν Καλιτετζῶν συσταθεῖσαν Πελοποννησιακὴν Γερουσίαν, ἀνέμενε δὲ νὰ ἔλθῃ κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τάπητος τὸ θέμα συντάξεως νέου Ὄργανισμοῦ τῆς Πελοποννήσου μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπολιτσᾶς, ὅτε ἔπαιεν αὐτομάτως ὑφισταμένη ἀρχή. Διὰ τοῦτο κατελήφθη ὑπὸ ὀργῆς, ὅτε ἐπληροφορήθη τὴν παρᾶτασιν τῆς ἰσχύος ταύτης καὶ ἐξαπέλυσε σφοδροτάτας ἐπιθέσεις κατὰ τῶν προκρίτων, καθ' ὃν χρόνον ἡ προσκειμένη εἰς αὐτὸν στρατιωτικὴ μερὶς ἐμελέτα καὶ πάλιν τὴν ἐξόντωσιν τῶν προκρίτων. Ἡ ἀπειλήσασα καταστροφᾶς ῥῆξις ἀπεσοβήθη, ἀλλ' ἡ Πελοπόννησος καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1821 ἐταράσσετο ἐκ τῆς ὀξείας αὐτῆς διαμάχης μεταξὺ τῆς ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην στρατιωτικῆς μερίδος καὶ ἐκείνης τῶν προκρίτων.

Κατὰ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου 1821, κατόπιν κοινῆς συμφωνίας, συνεκλήθη εἰς τὸ Ἄργος συνέλευσις ἀντιπροσώπων τῆς Πελοποννήσου πρὸς ψήφισιν τοῦ Ὄργανισμοῦ. Οἱ Πελοποννήσιοι πρόκριτοι, ἐνισχυόμενοι ὑπὸ νησιωτῶν καὶ Στερεοελλαδιτῶν, ἰδίως δὲ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Νέγρη, ἐπέβαλον καθ' ὅλα τὰς ἀπόψεις των καὶ διὰ τοῦ νέου Ὄργανισμοῦ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας συνεκέντρωσαν εἰς χεῖράς των τὰς ἐξουσίας, τοῦ Δ. Ὑψηλάντου ὀρισθέντος μόνον τιμητικῶς προέδρου αὐτῆς. Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε γνωσθῆ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἡ ὄλοσχερῆς καταστροφὴ τοῦ ἀγῶνος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἐν Μολδοβλαχίᾳ καὶ ἡ φυγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου. Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου, ἰδίως ὁ Μαυροκορδάτος καὶ ὁ Νέγρης, ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν νέαν κατάστασιν καί, συμμαχίσαντες μετὰ

τῶν προκρίτων, ἤσκησαν ἔντονον προπαγάνδα πρὸς ἐκμηδένισιν τοῦ γοήτρου τοῦ «ἀπεσταλμένον τῆς ἀνυπόκριτον Ἀνωτάτης Ἀρχῆς». Οὕτω ὁ Δημ. Ὑψηλάντης ἐστερεῖτο πλέον τῆς ἀπαραιτήτου δυνάμεως πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντίδρασιν. Ὁ Ὀργανισμὸς τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, τοῦ ὁποίου τὸ κείμενον δημοσιεύομεν κατωτέρω, ὑπεγράφη τελικῶς παρ' ὄλων τῶν πληρεξουσίων τῆς Πελοποννήσου ἐν Ἐπιδαύρῳ, τὴν 27 Δεκεμβρίου 1821. (Διὰ τὰς διενέξεις προκρίτων καὶ Ὑψηλάντου, τὰ ἀνταλλαγέντα σχέδια καὶ τὴν κατόπιν τῆς συγκεντρώσεως ἐν Ἀργεὶ τῶν πληρεξουσίων τελικῆς ἐπικρατήσεως τῶν Πελοποννησίων προουχόντων, ὡς καὶ διὰ τὸν τελικῶς ψηφισθέντα Ὀργανισμὸν τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, βλ. τὰ ἀνωτ. μνημονευθέντα ἔργα. Πλούσια εἰς πληροφορίας εἶναι ἰδίως τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἰω. Φιλήμονος, τοῦ Γερμανοῦ Π. Πατρῶν, τοῦ Κ. Δεληγιάννη, τοῦ Θεοδ. καὶ τοῦ Ἰω. Κολοκοτρώνη, τοῦ Ἀμβρ. Φραντζῆ, τοῦ Ν. Σπηλιᾶδου καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Σπ. Τρικoupῆ, Δεπτομεροῦ ἔκθεσιν τοῦ θέματος τούτου βλ. ἐν Ἀ. Δασκαλάκη, Τοπικοὶ ὄργανισμοὶ καὶ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου, σ. 32 κ.έ., ἐνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία. Τὸ δημοσιευόμενον κατωτέρω κείμενον εἰς Ἀ. Μάμουκα Α', σ. 111 κ.έ. καὶ Ἀ. Δασκαλάκη ἔ.ἀ., σ. 238 κ.έ. Τοῦ κειμένου τοῦ Ὀργανισμοῦ εἶχον προταχθῆ ἐν εἴδει διακηρύξεως τὰ «Προλεγόμενα», τῶν ὁποίων τὸ κείμενον βλ. ἐν Τμήματι Γ', ἀρ. 17).

Ἡ Συνέλευσις τῆς Πελοποννήσου ψηφίζει.

Ὁ Ἐκλαμπρότατος Πρίγκιψ κύριος Δημήτριος Ὑψηλάντης, ἐκλεχθεὶς, ὠνομάσθη Πρόεδρος τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Ψηφίζει προσέτι.

Ὁ κύριος Μιχαὴλ Σχινᾶς, ἐκλεχθεὶς, ὠνομάσθη ἐξ ἀπορρήτων τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ παρούσαι περιστάσεις δὲν συγχωροῦσιν ἓνα τέλειον ὄργανισμὸν, ἀλλὰ πρόσκαιρον μὲν, πλὴν ὠφέλιμον εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἀσφάλειαν κοινῶς ὄλων, καὶ μερικῶς τῶν κατοίκων τῆς, καὶ εἰς εὐταξίαν καὶ εὐνομίαν πάσης τάξεως ἀνθρώπων, καὶ εἰς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῆς ἀναρχίας δεινῶν καὶ εἰς οἰκονομίαν ἀκριβῆ τῶν τε ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Πατρίδος θεωρουμένων κατὰ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν.

Ψηφίζει ἡ Συνέλευσις.

α') Ὅτι ἡ διοίκησις αὕτη θέλει εἶναι προσωρινὴ μὲν, ἀλλὰ σταθερά, μέχρις ὅτου τὸ ἔθνος, Θεοῦ συνευδοκοῦντος, ἐπιτύχη ἤσυχον καὶ ἀρμόδιον καιρὸν, ἵνα συστήσῃ τελειοτέραν Διοίκησιν.

β') Ὅτι ἡ Διοίκησις αὕτη ὠνομάσθη Πελοποννησιακὴ Γερουσία.

γ') Ὅτι θέλει φροντίζειν περὶ τῆς οἰκονομίας τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Πατρίδος μετ' ἅπασαν τὴν ἀκρίβειαν καὶ τιμιότητα, καὶ ὅτι θέλει ἐκπληροῦν τὰ χρέη τῆς μετ' τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν.

δ') Ὅτι θέλει διαφυλάττειν ἀπαραβάτως τὰ δικαιώματα τῆς Πατρίδος κατὰ τὸν ἐφεξῆς ὄργανισμὸν.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Εἰς κάθε χωρίον οἱ γέροντες καὶ οἱ ἐν ὑπολήψει κάτοικοι ἐκλέγουσι τοὺς ἐφόρους τοῦ χωρίου, ἀναλόγως μετ' τὴν ἔκτασιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν χωρίων· δηλονότι τὰ μὲν χωρία τὰ συνιστάμενα ἀπὸ δέκα μέχρι τῶν πενήκοντα οἰκογενειῶν, ἕνα· τὰ δὲ περισσότερα αὐτῶν μέχρι τῶν ἑκατῶν, δύο· τὰ δὲ ἀπὸ ἑκατῶν μέχρι διακοσίων, τρεῖς· τὰ δὲ ἀπὸ διακοσίων μέχρι τῶν τριακοσίων, τέσσαρας· τὰ δὲ ἀπὸ τριακοσίων μέχρι τετρακοσίων καὶ πεντακοσίων, πέντε.

Χρῆθ' αὐτῶν καὶ δικαιώματα εἶναι τὰ ἐξῆς.

α') Νὰ ὑποτάσσωνται εἰς ὅλας τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας θέλουσι λαμβάνειν ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τῶν ἐπαρχιῶν.

β') Νὰ συστέλλωσι τοὺς ἀτακτοῦντας διὰ μέσου τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως, ἥτις θέλει τοῖς προδιορισθῆ ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας.

γ') Νὰ δίδωσιν ἀκριβῆ λογαριασμὸν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς πρὸς τοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας.

δ') Νὰ συμβιβάζωσι τὰς συμπιπτούσας διαφορὰς καὶ κρίσεις, τὰς ὁποίας, ὅταν δὲν δύνανται νὰ ἐξισάσωσι, νὰ μεταπέμπωσιν εἰς ἀνώτερον κριτήριον.

ε') Ν' ἀναφέρωσι γενικῶς περὶ ὅλων τῶν ὑποθέσεων πρὸς τοὺς ἐφόρους τῆς ἐπαρχίας, καὶ ὄχι πρὸς τὴν Γερουσίαν.

ς') Ἡ διάρκεια αὐτῶν θέλει εἶναι δι' ἕνα μόνον ἑνιαυτὸν, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελε φανῆ τις ἀνάξιος, ἢ ὑποπέσει εἰς ἔγκλημα, τότε κρινόμενος ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, ἀποβάλλεται, καὶ λαμβάνει τὴν προσήκουσαν ποινὴν, καὶ ἐκλέγεται ἀντ' αὐτοῦ ἄλλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Οἱ Ἐφοροὶ τῶν χωρίων νὰ συνάζωνται εἰς τὴν Μητροπόλιν τῆς ἐπαρχίας τῶν, ἥτις θέλει δίδειν καὶ αὐτῇ ἐκ τῶν προκρίτων τῆς τοὺς ἐκλέκτορας ἀναλόγως τῶν κατοίκων τῆς· ἅπαντες οὗτοι συνενωθέντες, ἀφοῦ κάμωσιν ὄρκον, ὅτι θέλουσιν ἐκλέξειν τοὺς ἐναρετωτέρους καὶ εὖ φρονοῦντας, χωρὶς πάθους ἢ προσωποληψίας, νὰ ἐκλέγωσιν ἐξ ὅλης τῆς ἐπαρχίας πέντε ἐφόρους, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἔχωσιν παιδείαν, φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην· μετὰ δὲ τὴν ἐκλογήν νὰ λαμβάνωσιν οἱ Ἐφοροὶ παρὰ τῶν ἐκλεκτῶρων ἐνυπόγραφον γράμμα

τῆς ἐφορείας, δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ ἐνεργῶσι τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ ὑπόρ-
 γημα ἐκάστου, τὸ ὅποϊον θέλει προσδιορίζεσθαι παρὰ τῶν ἰδίων ἐκλεκτόρων·
 οἱ δὲ ἐφοροὶ θέλουσι δίδειν ἔγγραφον, ἢ ἔνορκον ὑπόσχεσιν, ἢ ὅποια νὰ φυλάτ-
 τηται εἰς τοὺς Κώδικας τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ὅτι δηλαδὴ θέ-
 λουσιν ἐκπληροῦν τὰ χρέη των μὲ πίστιν καὶ προθυμίαν· ἀφοῦ δὲ ἐκλεχθῶσι ἐφο-
 ροὶ τῆς ἐπαρχίας, νὰ ἐκλέγωσιν οἱ αὐτοὶ ἐκλέκτορες ἓνα, τὸν ἀξιώτερόν των,
 μὴ ὄντα ἐκ τῶν ἐφόρων, μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ νὰ
 δίδωσι πρὸς αὐτὸν ἐνυπόγραφον γράμμα τῆς πληρεξουσιότητος.

Χρῆθ δὲ αὐτῶν καὶ δικαιώματα.

α') Νὰ δίδωσι τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς ἐφόρους τῶν χωρίων.

β') Νὰ παραδίδωσιν ἀκριβῆ λογαριασμὸν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς
 πρὸς τὴν Γερουσίαν.

γ') Νὰ μὴ δύνωνται νὰ δανειζῶνται ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Γερου-
 σίας περισσότερον ἢ ὅσα φέρει ἡ ἀναλογία τῆς ποσότητος τῶν οἰκογενειῶν
 τῆς ἐπαρχίας των διπλασιαζομένων.

δ') Νὰ διευθύνωνται περὶ ὅλων τῶν κοινῶν ὑποθέσεων γενικῶς πρὸς τὴν
 Πελοποννησιακὴν Γερουσίαν.

ε') Ὅλοι οἱ Ἐφοροὶ τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὰς διαταγὰς
 τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

ς') Νὰ ἔχωσι σφραγῖδα διηρημένην εἰς πέντε τμήματα, διὰ νὰ βαστᾷ
 ὁ καθεὶς ἐξ αὐτῶν ἓν, τὴν ὅποιαν θέλουν μεταχειρίζονται ὁμοῦ μὲ τὰς ὑπο-
 γραφὰς των εἰς λῆψιν δανειῶν, ἢ εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Πελοποννησια-
 κῆς Γερουσίας, καὶ εἰς τὰς ἀναγκαίας πρὸς τὰ χωρία διαταγὰς.

ζ') Θέλουσιν ἔχειν τοὺς ἀναγκαίους στρατιώτας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν συμ-
 πιπτουσῶν ὑποθέσεων ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ ἐκτάσεως τῆς ἐπαρ-
 χίας, δι' εἰδήσεως τῆς Γερουσίας.

η') Νὰ ἔχωσιν ἓνα γραμματέα.

θ') Ἡ διάρκεια τῶν ἐφόρων τῆς ἐπαρχίας εἶναι δι' ἓνα ἐνιαυτόν, ἐκτὸς
 εἰς ὑπόθεσιν τις εἰς ἔγκλημα, ἀπαιτοῦν τὴν ἔξωσίν του, τότε ἐκλέγεται παρὰ
 τῆς ἐπαρχίας ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία θέλει συνίσταται ἀπὸ... μέλη, ἐκλε-
 λεγμένα ἐν ἑκάστῳ ἀφ' ἐκάστης ἐπαρχίας, σταλέντα διὰ γραμμάτων πληρε-
 ξουσιότητος.

Χρῆθ καὶ δικαιώματα τῆς Γερουσίας.

α') Ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν της ἓνα πρόεδρον.

β') Ἐκλέγει ἓνα ἀντιπρόεδρον ἐκ τῶν μελῶν της, ὅστις, εἰς ἔλλειψιν τοῦ

προέδρου, θέλει ἐπέχειν τὸν τόπον του, ὡσάκις ὁ πρόεδρος εἶναι ἀπών, ἢ δὲν δύναται νὰ παρευρεθῆ.

γ') Ἐκλέγει ἓνα Ἀρχιγραμματέα, ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν τοὺς ἀναγκαίους ὑπογραμματεῖς.

δ') Ἐκλέγει εἰς κοινὰ ὑπουργήματα ἀνθρώπους τιμίου χαρακτήρος, καὶ μὴ ἀποβλέποντας εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν.

ε') Ἔχει τὴν προμήθειαν ὄλων τῶν κοινῶν ὑποθέσεων πάσης τῆς Πελοποννήσου.

ς') Φροντίζει τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας ὄλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου.

ζ') Παραλαμβάνει ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τῶν ἐπαρχιῶν τοὺς λογαριασμοὺς τῶν κοινῶν εἰσοδημάτων εἰς κάθε μῆνα.

η') Ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν ἀναλόγως τῶν κατοίκων τῆς θέλει δίδειν εἰς τὴν Πελοποννησιακὴν Γερουσίαν τοὺς ἀναγκαίους στρατιώτας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τοὺς χιλίους.

θ') Δίδει τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς στρατηγούς καὶ εἰς τοὺς ἐφόρους τῶν ἐπαρχιῶν· ἐπεται δὲ νὰ ἐκλεχθῶσι παρὰ πάντων τῶν στρατηγῶν τῆς Πελοποννήσου τέσσαρες στρατηγοί, οἵτινες θέλουσι μένειν παρὰ τῇ Πελοποννησιακῇ Γερουσίᾳ, ὥστε, δοθείσης περιστάσεως πολεμικῆς, νὰ γνωμοθετῶσι.

ι') Ὅταν εἰς μίαν ὑπόθεσιν αἱ ψῆφοι εἶναι ἐπίσης διηρημένοι, τὸ μέρος μὲ τὸ ὅποιον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου, ὑπερισχέει.

ια') Ὅταν ὅλα τὰ μέλη δὲν συμφωνοῦν εἰς μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ἀπόφασις γίνεται διὰ τῆς ψῆφου τῶν πλειόνων.

ιβ') Παραδίδει λογαριασμὸν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν κατὰ τὰς διορισθησομένας ἐποχάς.

ιγ') Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία ὑπατάσσεται εἰς ὅλας τὰς νομίμους διαταγὰς τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

ιδ') Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία δύναται νὰ προβάλλῃ τὰ δίκαιά της περὶ τῆς ποσότητος τῶν δοσιμάτων, ἢ καὶ ἄλλης ὑποθέσεως, ὅταν ἀποδείξῃ ἐν λόγῳ ὅτι αὐτὰ εἶναι ἀνώτερα τῆς δυνάμεώς της.

ιε') Ἡ σφραγὶς καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας ἔχουσι κῦρος διὰ λῆψιν δανείων εἰς βάρυς τοῦ κοινοῦ· μέχρι τίνος δὲ ποσότητος δύνανται νὰ δανεισθῶσιν ἄνευ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, μένει νὰ τὸ ἀποφασίσῃ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ μετὰ τὴν σύστασίν της.

ις') Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία κάμνει τὰς συνθήκας μετὰ τῶν ἐν πατρίδι ἐχθρῶν ἕως ὅτου νὰ συσταθῇ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ· συσταθείσης δὲ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, ὡσάκις γίνονται συνθήκαι πρέπει νὰ ἐπικυρῶνται ἀπ' αὐτῆν.

ιζ') Μένει εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ νὰ κρίνῃ τὰ ἐγκλήματα ἐναντίον τῶν ἐπιβουλῶν τῆς πατρίδος. Διδομένης δὲ τοιαύτης περιστάσεως, ἐκλέγει ἀπὸ

τὸ σῶμά της δώδεκα μέλη, ἐμπεριεχομένου καὶ τοῦ προέδρου, τὰ ὅποια λαμβάνουσι ὄνομα «Μέγα Κριτήριον».

ιβ') Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἐξώσῃ τοῦ ὑπουργήματος κάθε δημόσιον ὑπουργόν, ὅπταν ἤθελε λείπει ἀπὸ τὸ χρέος του. Εἰς τοιαύτην περίστασιν θέλει διορίσῃ εἰς τὸν τόπον του πρόσκαιρον, ἄχρι νέας ἐκλογῆς ἐκ μέρους τῆς ἐπαρχίας.

ιδ') Ἐπειδὴ εἶναι δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον οἱ Καπιτάνοι καὶ στρατιῶται νὰ λάβωσιν ἀμοιβὰς διὰ τὰς ἀπερασμένας ἐκδουλεύσεις των πρὸς τὴν πατρίδα, ὁμοίως δὲ καὶ ἐκεῖνοι ὅπου θέλουσι προσφέρειν εἰς τὸ ἐξῆς ἐκδουλεύσεις ἀξιολόγους πρὸς τὴν πατρίδα, ἡ Γερουσία θέλει λάβειν τὴν φροντίδα διὰ νὰ ἀναφέρῃ τῇ Ἐθνικῇ Βουλῇ, ἵνα κάμῃ τὰς ἀποφάσεις.

ιε') Ἐπειδὴ καὶ αἱ τρεῖς νῆσοι, Ἰδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαβρῶν, ἔκαμον, ἀμέσως καὶ ἐμέσως λαμπράς ἐκδουλεύσεις πρὸς τὴν Ἑλλάδα γενικῶς, μερικωτέρως δὲ καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία ἀναλαμβάνει τὰς ἀποζημιώσεις τῶν ἄχρι τοῦδε σημαντικῶν ἐξόδων, καὶ τὰς δικαίας ἀνταμοιβὰς ἐκείνων, ὅσοι ἀποδεικτικῶς ἐξώδευσαν· μένει δὲ εἰς αὐτὴν νὰ συναγροικηθῇ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

ις') Κανὲν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Γερουσίας νὰ μὴ δύναται νὰ ἔχῃ ἐνόπλους παρ' αὐτῶ, ἐν τῷ τόπῳ τῆς Γερουσίας.

ιζ') Ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἴσταται ἡ Γερουσία, δὲν δύναται νὰ ὀπλοφορῇ τις, ἐκτὸς τῶν στρατιωτῶν τῆς αὐτῆς Γερουσίας.

ιζγ') Οἱ παρὰ τῇ Γερουσίᾳ εὐρισκόμενοι στρατιῶται θέλουσιν εἶναι ὑποταγμένοι κοινῶς εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ὄχι ἰδιαιτέρως πρὸς κανὲν μέλος τῶν Γερουσιαστῶν.

ιζδ') Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία ἐκλέγει τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, τὰ παραστατικά τῆς Πελοποννήσου· ἂν δὲ ἤθελεν ἐκλεχθῇ κανὲν τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας, τότε δίδεται εἶδησις εἰς τὴν ἐπαρχίαν διὰ νὰ ἐκλέγῃ ἄλλον γερουσιαστὴν εἰς τὸν τόπον του.

ιζε') Κανὲν ὑποκείμενον νὰ μὴ δύναται νὰ ἔχῃ δύο ὑπουργήματα.

ις') Αἱ συνελεύσεις τῆς Γερουσίας θέλουσιν εἶναι πλήρεις καὶ τακτικά, ὡσάκις τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν της εἶναι παρόντα.

ιςζ') Ὁ πρόεδρος καὶ οἱ Γερουσιασταὶ θέλει ἔχουν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σφραγίδα, μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «Πελοποννησιακὴ Γερουσία» καὶ μετὰ τὸν σταυρὸν εἰς τὴν μέσην, τὴν ὅποιαν θέλει φέρειν ὁ Ἀρχιγραμματεὺς.

ιςη') Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία θέλει ἐπικυροῖ τὰς πολιτογραφίας, αἱ ὅποια ἤθελον δίδωνται ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας κατὰ τὸν περὶ τῶν πολιτογραφιῶν νόμον, ὅστις θέλει ἐκδοθῇ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν.

ιςθ') Οὐδείς τῶν Γερουσιαστῶν καὶ παραστάτης τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς δύναται νὰ ᾔγῃ μικρότερος τῇ ἡλικίᾳ τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων.

ιςι') Ἡ διάρκεια τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ προέδρου θέλει εἶναι

δι' ἓνα μόνον ὀλόκληρον χρόνον, ἐκτὸς ἂν κανὲν ἐκ τῶν μελῶν ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἐγκλημα ἀπαιτοῦν τὴν νόμιμον ποινὴν, ἢ τὴν ἐξωσίν του παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

λα') Ἄχρι τοῦ διορισμοῦ τῶν τακτικῶν νόμων θέλουσιν ἔχειν τὸ κύρος οἱ σφζόμενοι νόμοι τῶν χριστιανῶν Βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

λβ') Μετὰ τὴν ἀποπλήρωσιν τοῦ ἑνιαυτοῦ, ὅσοι τῶν Γερουσιαστῶν ἀφεθῶσι τοῦ ὑπουργήματος, νὰ λαμβάνωσιν ἐγγραφον ἀποδεικτικὸν τῆς καλῆς καὶ τιμίας ἐκδουλεύσεώς των, τὸ ὁποῖον θέλει ἐπικυροῦ ἢ Ἐθνικῆ Βουλῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Περὶ τῶν Στρατηγῶν καὶ Καπιτάνων.

α') Ἡ Πελοπόννησος θέλει ἔχειν ἐπὶ τὸ παρὸν βξ ἢ ὀκτώ Στρατηγούς, τοὺς ὁποίους ἐκλέγει ἢ Πελοποννησιακῆ Γερουσία μεταξὺ τῶν ἀξιοτέρων καὶ ἐκδουλευσάντων τῇ πατρίδι.

β') Ἐκάστη ἐπαρχία θέλει ἔχει τὸν Καπιτάνον ἢ Καπιτάνους, πρὸς τοὺς ὁποίους θέλει παραδίδωνται οἱ στρατιῶται τῆς ἐπαρχίας, ὅσους δηλονότι ἢ Πελοποννησιακῆ Γερουσία ἤθελε προσδιορίσει εἰς κάθε ἐκστρατείαν, εἴτε ἔσω, εἴτε ἔξω τῆς Πελοποννήσου, ὅσαι δὲ ἐπαρχίαι δὲν ἔχουσι σήμερον Καπιτάνον, δύνανται νὰ ἐκλέξωσι, τὴν δὲ ἐκλογὴν τοῦ ἐπικυροῦ ἢ Γερουσία· αὐτοὶ δὲ οἱ Καπιτάνοι νὰ ἐκλέγωσι τοὺς ὑποκαπετάνους καὶ ὑποαξιωματικούς τῆς ἐπαρχίας των· αὐτὴν δὲ τὴν ἐκλογὴν νὰ ἐπικυροῦ ἢ Γερουσία.

γ') Ἡ Γερουσία μετὰ τῶν Στρατηγῶν καὶ Καπιτάνων τῆς Πελοποννήσου, ἐν καιρῷ πολέμου καὶ ἐκστρατείας, νὰ ἐκλέγωσιν ἓνα Ἀρχιστράτηγον, ὃν νὰ ἐπικυροῦ καὶ ἢ Ἐθνικῆ Βουλῆ.

δ') Ὁ Ἀρχιστράτηγος οὐδέποτε δύνανται νὰ ἐκστρατεύσῃ ἄνευ εἰδήσεως τῆς Γερουσίας, καὶ συναιρέσεως τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

ε') Ὁ Ἀρχιστράτηγος θέλει ὑπόκειται εἰς τοὺς τεθησομένους νόμους.

ς') Οἱ μισθοὶ τῶν Στρατηγῶν καὶ Καπιτάνων καὶ Στρατιωτῶν θέλουσι διορισθῆν παρὰ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

ζ') Οἱ Στρατηγοὶ καὶ Καπιτάνοι νὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

η') Οἱ Στρατηγοὶ καὶ Καπιτάνοι θέλουσι προσέχειν νὰ μὴ διαλύεται τὸ στράτευμά των ἐν καιρῷ ἐκστρατείας, οὔτε ν' ἀναχωρῇ κανεὶς τῶν στρατιωτῶν ἄνευ τῆς ἐγγράφου ἀδείας των.

θ') Τόσον οἱ Στρατηγοὶ, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ στρατιωτικοί, θέλουσιν ὑπόκεινται εἰς τοὺς κοινούς νόμους, καὶ κατ' αὐτοὺς νὰ κρίνωνται διὰ κάθε διαφορὰν πολιτικὴν· διὰ δὲ τὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα θέλουσι κρίνωνται ἀπὸ κριτήριον πολεμικόν, τὸ ὁποῖον θέλει διορισθῆν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βουλῆν.

ι') Ὅποιας καταστάσεως καὶ ἂν ἦναι ὁ στρατιώτης νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸν στρατηγὸν καθ' ὅλην τὴν ἐκστρατείαν.

ια') Οἱ Καπιτάνοι εἰς κάθε ἐκστρατεῖαν ὅπου ἤθελον κάμει διὰ προσταγῆς τῆς Γερουσίας, ἔχουσι χρέος ν' ἀκολουθῶσιν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ὁποιουδὴ ποτε στρατηγοῦ ἤθελε τοῖς διορίσει ἡ Γερουσία.

ιβ') Ὁ γενικὸς στρατιωτικὸς ὄργανισμὸς θέλει ἀποφασισθῆ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Οὔσης δὲ ἀνάγκης, ἵνα ἐκτὸς τῆς τοπικῆς μερικῆς διοικήσεως συσταθῆ καὶ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ, ἥτις ἠνωμένη ἐκ μελῶν ἐκλελεγμένων παρὰ τε τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῶν νήσων, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, μέλλει νὰ διοικῆ τὰς ἐθνικὰς ὑποθέσεις, ἡ τοπικὴ Πελοποννησιακὴ Γερουσία, ἀκολουθοῦσα εἰς τὸ κδ' ἄρθρον τοῦ γ' Κεφ. τοῦ παρόντος ὄργανισμοῦ,

Ψηφίζει.

α') Ὅτι ἐκλέγει μέλη τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, παραστατικά τῆς Πελοποννήσου, εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν.

- » τὸν Πανιερ. Ἀγ. Παλ. Πατρῶν κύριον Γερμανόν.
- » τὸν Κύριον Πετρόμπεην Μαυρομιχάλην.
- » τὸν Ἀγιον Ἀνδρούσης κύριον Ἰωσήφ.
- » τὸν διδάσκαλον κύριον Βενιαμὶν Λέσβιον.
- » τὸν Ἐκλαμπρ. Πργ. Κωνσταντῖνον Καρατζᾶν.
- » τὸν κύριον Ἀθανάσιον Κανακάρην.
- » τὸν κύριον Σωτήριον Χαραλάμπην.
- » τὸν κύριον Παναγ. Κρεββατᾶν.
- » τὸν κύριον Ἀναγνώστην Παππᾶ Γιαννόπουλον.
- » τὸν κύριον Γεώργιον Σισίνην.
- » τὸν κύριον Πανοῦτζον Νοταρᾶν.
- » τὸν κύριον Δημήτριον Περούκαν.
- » τὸν κύριον Ἀνδρέαν Ζαῖμην.
- » τὸν κύριον Πολυχρόνιον Τζανέτου.
- » τὸν κύριον Ἰω. παππᾶ Διαμαντόπουλον.
- » τὸν κύριον Θεοδώρακην Βλάσην.
- » τὸν κύριον Γεώργιον Καλαρᾶν.
- » τὸν κύριον Γιαννούλην Καραμάνον.
- » τὸν.....
- » τὸν.....

Προσέτι ψηφίζει.

β') Ὅτι ἡ Διοίκησις νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν ἀνυπερθέτως τὸ ἔργον τῆς θεωρούμενον κατὰ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν, καὶ ὅτι ὁ γραμματεὺς νὰ κάμῃ γνωστάς τὰς ἀποφάσεις τῆς συνελεύσεως πρὸς ἀπάσας τὰς ἐπαρχίας.

Ἐπεγράφη ὁ ὄργανισμὸς ἐν ἔτει 1821. Δεκεμβρίου 27 ἐν Ἐπιδαύρῳ.

Π. Δημήτριος Ὑψηλάντης

4

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τῇ πρωτοβουλία καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἄλ. Μαυροκορδάτου συνήλθε τὴν 4 Νοεμβρίου 1821 ἐν Μεσολογγίῳ συνέλευσις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία πέντε ἡμέρας βραδύτερον καὶ ἀφ' οὗ διεκήρυξε τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας (βλ. ἀνωτ. ἀρ. 14) ἐψήφισε τὸν «Ὁργανισμὸν τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος». Διὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ τούτου συνιστᾶτο κυβερνητικὸν σῶμα, καλούμενον Γερουσία, τῆς ὁποίας τὰ μέλη θὰ ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν συνερχομένων ἐφόρων τῶν πόλεων καὶ τμημάτων (ναχαγιέδες) ὁμοῦ μετὰ τῶν Καπιτάνων. Ἡ Γερουσία θὰ εἶχεν εἰς χεῖράς της τὴν διοίκησιν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων. Ὁργανοῦτο ἐπίσης ἡ διὰ ἐφόρων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν προεστώτων τῶν χωρίων, διοικήσις τῶν ἐπαρχιῶν. Μετὰ τὴν σύστασιν «ἐθνικῆς», δηλαδὴ πανελληνίου Βουλῆς, ἡ Γερουσία δὲν θὰ διελέετο, ἀλλὰ θὰ ὑπετάσσετο εἰς τὰς διαταγὰς της καὶ θὰ ἐλογοδοτεῖ εἰς αὐτήν. Ἐνευ ἀμφιβολίας, τὸ κείμενον τοῦ «Ὁργανισμοῦ τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος» εἶχεν ἤδη συνταχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἄλ. Μαυροκορδάτου καὶ ἐτέθη μόνον ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς συνελεύσεως τῶν ἀντιπροσώπων. (Ἄ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Α', σ. 26 κ.έ.—Ἄ. Δασκαλάκη, ἔ.ἀ. σ. 62 κ.έ. καὶ σ. 245 κ.έ., ἐνθα καὶ γενικωτέρα βιβλιογραφία).

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁμογνωμόνως ψηφίζει :

Ὁ Ἐκλαμπρότατος Πρίγκιψ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον ἐγνωρίσθησαν ὁ ζῆλος, καὶ αἱ πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὄσπιν δικαίως χαίρει κοινὴν ὑπόληψιν, παρεκλήθη διὰ γραμμάτων κοινῶν τῶν Προκρίτων καὶ Καπιτάνων τῶν Ἐπαρχιῶν μας, νὰ λάβῃ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ ρυθμίσῃ τὴν παροῦσάν μας Συνέλευσιν :

Ὁνομάσθη Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου, καὶ θέλει προεδρεύει εἰς ὅλας μας τὰς ἐκκλησίας.

Ψηφίζει προσέτι :

Ὁ κύριος Νικόλαος Λουριώτης, ἂν καὶ ξένος τοῦ σώματός μας ὡς Ἐπίτροπος τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸν γνωστὸν ζῆλόν του ὀνομάσθη μυστικὸς τοῦ

Συνεδρίου, καὶ θέλει εἶσθαι εἰς χρέος νὰ σημειώῃ ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιῶν μας.

Ἄφου ἐγίναν αἱ ἐκτεθεῖσαι τακτικαὶ ἐργασίαι τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως συνελθόντα ἕκαμαν τὰς ἀκολουθοῦσας σκέψεις :

Θεωροῦντες τὴν φύσιν τῶν χρεῶν τὰ ὅποια μέλλομεν νὰ ἐκτελέσωμεν, καὶ τὰ ὅποια πρέπει οὐσιωδῶς νὰ μᾶς ἐνασχολήσωσι, διότι πρόκειται λόγος περὶ τοῦ νὰ βεβαιωθῇ διὰ μέσου συστήματος Διοικητικοῦ ἡ τύχη λαοῦ, ὅστις ὅλως ἀφέθη εἰς τὰς φροντίδας μας·

Θεωροῦντες, ὅτι τὸ σύστημα σταθερᾶς Διοικήσεως ἀπαιτεῖ μακρὰν καὶ βαθεῖαν μελέτην, καὶ ὅτι ὁ ὄργανισμὸς του ἀπαιτεῖ πρᾶξιν μεγάλην·

Θεωροῦντες προσέτι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν κατὰ τὸ παρὸν νὰ εἰσαχθῶσιν ἀρχαί, αἱ ὅποια νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις καλῶς συστημένης Διοικήσεως·

Γνωρίζοντες καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ καταπαύσωμεν τὰ συνεχῆ τῆς ἀναρχίας δεινά, καὶ θέλοντες νὰ εἰσάξωμεν Διοίκησιν, ἣτις νὰ θέτῃ τάξιν, καὶ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν πολιτῶν ἡσυχίαν·

Ἡ ρηθεῖσα Συνέλευσις ψηφίζει :

Ἄρθρον Α΄) Θέλει συστηθῆ προσωρινὴ Διοίκησις κατὰ τὸν κάτωθεν ὄργανισμόν.

Β΄) Ἡ Διοίκησις αὕτη θέλει παρασκευάσει πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς σύστασιν σταθερᾶς Διοικήσεως· καὶ εἰς τὴν διάρκειάν της θέλει γινώριζει καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὰς χρεῖας καὶ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ ἔθνους.

Γ΄) Ἡ διάρκεια τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως θέλει καταπαύσει, ὅταν ὀργανισθῇ ἡ σταθερὰ Διοίκησις.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Οἱ ἔφοροι τῶν πόλεων καὶ τῶν Τμημάτων (Ναχεγέδων) μετὰ τῶν Καπιτάνων συνηγμένοι, ἐκλέγουσι τὰ μέλη τῆς τοπικῆς Διοικήσεως τῶν Ἐπαρχιῶν, ἣτις ὀνομάζεται ΓΕΡΟΥΣΙΑ· αὐτὰ τὰ μέλη ἐκλεχθέντα, συνάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιωτέραν θέσιν, διὰ νὰ θεωροῦν τὰς ὑποθέσεις.

Χρῆθ δὲ τῆς Γερουσίας καὶ δικαιώματα εἶναι·

1. Ἐκλέγει μετὰξὺ τῶν μελῶν της ἓνα Πρόεδρον.
2. Ἐκλέγει ἓνα Ἀρχιγραμματεᾶ ἔχοντα ὑπ' αὐτὸν τοὺς ἀναγκαίους ὑπογραμματεῖς.
3. Ἐκλέγει εἰς κοινὰ ὑπουργήματα ἀνθρώπους τιμίου χαρακτῆρος καὶ μὴ ἀποβλέποντας εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν.
4. Ἐχει τὴν προμήθειαν ὅλων τῶν κοινῶν ὑποθέσεων πάσης τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐλευθερωθησομένης Δυτικῆς χέρσου Ἑλλάδος.

5. Δίδει τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς Καπιτάνους καὶ εἰς τοὺς ἐφόρους τῶν Τμημάτων (ἢ Ναχεγέδων).

6. Φροντίζει τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν ὅλων τῶν Ἐπαρχιῶν.

7. Μέχρι τοῦ τακτικοῦ διοργανισμοῦ τῶν Κριτηρίων, διορίζει προσωρινῶς τοὺς θεωρητὰς τῶν ἐγκληματικῶν καὶ πολιτικῶν διαφορῶν.

8. Ἔχει πλησίον τῆς ἐν σῶμα στρατιωτῶν, μέρος μὲν ἀπὸ τοὺς Καπιτάνους τῶν Τμημάτων (ἢ Ναχεγέδων), μέρος δὲ καὶ μισθωτοὺς, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγκαιῶν ὑποθέσεων τῆς.

9. Παραλαμβάνει ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τῶν Τμημάτων (Ναχεγέδων) τοὺς λογαριασμοὺς τῶν κοινῶν εἰσοδημάτων εἰς κάθε μῆνα.

10. Παραδίδει καὶ αὐτὴ λογαριασμὸν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, κατὰ τὰς διορισθησομένας ἐποχάς.

11. Ἡ Γερουσία ὑποτάσσεται εἰς ὅλας τὰς ἐπιταγὰς τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

12. Ὄταν τὰ μέλη δὲν συμφωνοῦν εἰς μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ἀπόφασις γίνεται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

13. Ὄταν εἰς μίαν ὑπόθεσιν αἱ ψῆφοι εἶναι ἐπίσης διηρημέναι, τὸ μέρος μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου ὑπερισχύει.

14. Ἡ σφραγὶς καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς, ἔχουσι κῦρος διὰ λήψιν δανείων εἰς βάρος τοῦ Κοινοῦ· μέχρι τίνος ποσότητος ὁμως ἡμποροῦν νὰ δανεισθοῦν, ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, μένει νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ μετὰ τὴν σύστασίν τῆς.

15. Ἡ Γερουσία κάμνει τὰς συνθήκας μετὰ τῶν ἐν τῇ Πατρίδι ἐχθρῶν μετὰ τὴν σύστασιν δὲ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, ὡσάκις γίνονται συνθήκαι, πρέπει νὰ ἐπικυροῦνται ἀπὸ αὐτὴν.

16. Μένει εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ νὰ κρίνῃ τὰ ἐγκλήματα τῶν ἐπιβουλῶν ἐναντίον τῆς Πατρίδος. Διδομένης τοιαύτης περιστάσεως, ἐκλέγει ἀπὸ τὸ Σῶμά τῆς πέντε μέλη, ἐμπεριεχομένου καὶ τοῦ Προέδρου, τὰ ὅποια λαμβάνουσι τὸ ὄνομα ΜΕΓΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ.

17. Ἐπειδὴ εἶναι καὶ δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον, οἱ Καπιτάνοι καὶ στρατιῶται νὰ λάβωσιν ἀμοιβὰς διὰ τὰς ἀπερασμένας τῶν ἐκδουλεύσεις πρὸς τὴν Πατρίδα, ὁμοίως δὲ καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες θέλουσιν προσφέρει εἰς τὸ ἐξῆς ἐκδουλεύσεις ἀξιολόγους διὰ τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος, ἡ Γερουσία θέλει λάβει ἀφεύκτως τὴν φροντίδα ν' ἀποφασίσῃ τὰς ἀναλόγους ἀμοιβὰς, καὶ τοὺς μισθοὺς των.

18. Ἡ Γερουσία ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ διορίσῃ τὴν παῦσιν τοῦ ὑπουργήματος κάθε ὑποκειμένου εἰς αὐτὴν Δημοσίου Ὑπουργοῦ, ὅπταν ἤθελε λείψει ἀπὸ τὸ χρέος του. Εἰς τοιαύτην περίστασιν θέλει διορίσῃ ἄλλον εἰς τὸν τόπον του προσωρινῶς, ἄχρι νέας ἐκλογῆς.

19. Ἡ Γερουσία θέλει διορίσῃ μὲ ἰδιαιτερόν τῆς ψήφισμα τὸν τρόπον τῆς οἰκονομίας τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων.

20. Διὰ νὰ ἐκτελῶνται τακτικῶς αἱ κρισολογίαι, τόσον πολιτικά, ὅσον καὶ ἐγκληματικά, ἡ Γερουσία θέλει ἐκδώσει μίαν προσωρινὴν διάταξιν, ἣτις θέλει ἔχει τὸ κύρος μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τακτικῶν Κριτηρίων.

21. Ἡ Γερουσία θέλει ἔχει τὴν φροντίδα, εὐθὺς ὅπου ἐλευθερώνονται ἄλλα μέρη τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, νὰ κοινοποιῇ τὸ σύστημα, καὶ νὰ ἀποστέλλῃ ἓνα Ἀρμοστήν, διὰ νὰ κάμῃ τὸν πρέποντα ὄργανισμὸν.

22. Ἡ διάρχεια τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας εἶναι δι' ἓνα ὀλόκληρον χρόνον, ἐκτὸς ἂν κανὲν τῶν μελῶν τῆς ὑποπέσῃ εἰς ἐγκλημα ἀπαιτοῦν τὴν ἐξωσίν του, ἢ νόμιμον ποινὴν παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Οἱ προεστῶτες τῶν χωρίων ἐκ συμφώνου, ἢ διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειό-
νων, ἐκλέγουσι τοὐλάχιστον τρεῖς ἐφόρους τοῦ Τμήματος (Ναχεγέ), οἱ ὅποιοι ἐκλέγουσιν ἓν χωρίον, τὸ ἀρμοδιώτερον, διὰ νὰ κάθηνται καὶ νὰ θεωρῶσι τὰς ὑποθέσεις.

Χρὴν δὲ αὐτῶν καὶ δικαίωματα εἶναι τὰ ἐξῆς.

1. Ἡ καλὴ οἰκονομία τῶν ὑπουργημάτων, τὰ ὅποια εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἤθελεν ἐμπιστευθῆ ἡ Γερουσία.

2. Τὸ νὰ δίδωσι τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς Προεστῶτας τῶν Κοινοτήτων καὶ χωρίων, μετὰ τῶν ὁποίων θέλουσιν ἔχει παντοτινὴν ἀλληλογραφίαν.

3. Τὸ νὰ παραδίδουσιν ἀκριβῆ λογαριασμὸν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς πρὸς τὴν Γερουσίαν.

4. Τὸ νὰ μὴ ἠμποροῦν ν' ἀποξενώσουσιν κτήματα κοινὰ εὐρισκόμενα ἐπάνω εἰς τὸ Τμήμα τους (Ναχεγέν), εἰμὴ μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας.

5. Τὸ νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ δανείζωνται ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Γερουσίας.

6. Ἡ διάρχεια τῶν Προεστῶτων τοῦ Τμήματος (ἢ Ναχεγέ) εἶναι δι' ἓνα χρόνον, ἐκτὸς ἂν ὑποπέσωσιν εἰς ἐγκλημα ἀπαιτοῦν τὴν ἐξωσίν, ἢ καὶ παιδείαν των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

1. Ἐκάστη τῶν δύο πόλεων Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ, λογίζεται ὡς ἓν Τμήμα (Ναχεγέ).

2. Τὰ χρῆα καὶ δικαίωματα τῶν ἐφόρων αὐτῶν τῶν πόλεων, εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ ἐκεῖνα τῶν ἐφόρων τῶν Τμημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ὁ Καπιτάνος τοῦ κάθε Τμήματος (Ναχεγέ) θέλει ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τὴν δύναμιν τῶν ἀρμάτων τῆς Καπιτανίας του.

Χρέη δὲ καὶ δικαιώματα εἶναι τὰ ἑξῆς.

1. Ἐν καιρῷ ἐκστρατείας νὰ παραλαμβάνη μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας, ἐκτὸς τῶν προσδιορισμένων μισθωτῶν στρατιωτῶν του, καὶ ὄσους ἄλλους ἤθελε κάμει χρεῖα τῶν κατοίκων, ὅσοι δύνανται νὰ φέρουν ἄρματα.

2. Νὰ ἔχη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τὸ στράτευμα, μεταξύ τοῦ ὁποίου καὶ ἐκ τῶν εὐγενῶν καὶ πρωτίστων ἀν εὐρίσκονται, χρεωστοῦν νὰ ὑποτάσσονται εἰς αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν ἐκστρατείαν.

3. Νὰ προσέχη νὰ μὴ διαλύεται τὸ στράτευμά του ἐν καιρῷ τῆς ἐκστρατείας, οὔτε νὰ ἀναχωρήσῃ κανεὶς τῶν στρατιωτῶν του, ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας του.

4. Ὄταν ἡ Γερουσία ἤθελε τοῦ ζητεῖ ἀνθρώπου διὰ τὴν γενικὴν εὐταξίαν, ἢ δι' ἄλλο τί, ὑποχρεοῦται νὰ τοὺς δίδῃ.

5. Νὰ ζητῇ καὶ νὰ λαμβάνη τὰς ἀναγκαίας τροφάς, καὶ ἐφόδια ἀπὸ τὴν Γερουσίαν.

6. Νὰ ὑπακούῃ τὰς διαταγὰς ὁποῦ ἤθελε τοῦ δίδονται ἀπὸ τὴν Γερουσίαν.

7. Νὰ ἔχη ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἕνα ἐπίτροπόν του κοντὰ εἰς τοὺς ἐφόρους τοῦ Τμήματος (Ναχεγέ) τόσον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν εὐταξίαν τῆς Καπιτανίας του, ὅσον καὶ διὰ νὰ ἐκτελῶνται δι' αὐτοῦ αἱ ἀποφάσεις τῶν κρίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Εἰς Κάθε Κοινότητι ἢ χωρίον, οἱ γέροντες καὶ ἐν ὑπολήψει κάτοικοι, ἐκλέγουσιν ἕνα ἢ δύο Προεστώτας, ἀναλόγως μὲ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς Κοινότητος ἢ τοῦ χωρίου.

Χρέη δὲ αὐτῶν καὶ δικαιώματα εἶναι.

1. Ἡ ἐκτέλεσις ὄλων τῶν διαταγῶν τὰς ὁποίας ἤθελον λαμβάνει ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τοῦ Τμήματος (Ναχεγέ).

2. Ἡ συστολὴ τῶν ἀτακτουμένων διὰ μέσου τοῦ διωρισμένου ἀνθρώπου τοῦ Καπιτάνου.

3. Ἡ παράδοσις ἀκριβοῦς λογαριασμοῦ εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς πρὸς τοὺς Ἐφόρους τοῦ Τμήματος.

4. Ὁ συμβιβασμὸς τῶν ἐμπιπτουσῶν διαφορῶν καὶ κρίσεων, τὰς ὁποίας ὄταν δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐξισάσουν, νὰ πέμπουν εἰς ἀνώτερον Κριτήριον.

5. Ἡ διάρκεια τῶν Προεστώτων τῶν Κοινοτήτων, καὶ χωρίων, θέλει εἶναι διὰ ἕνα χρόνον· ἐκτὸς ἀνίσως ἤθελε φανῇ τινὰς ἀνάξιος, ἢ ὑποπέσει εἰς ἔγκλημα· τότε, κρινόμενος ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, ἀποβάλλεται καὶ λαμβάνει τὴν προσήκουσαν ποινὴν.

5

ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν 15 Νοεμβρίου 1821, τῇ πρωτοβουλία καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Θεοδ. Νέγγη συνήλθεν εἰς Σάλωνα ἡ συνέλευσις τῆς «Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος», περιλαμβάνουσα ἀντιπροσώπους τῶν ἐπαρχιῶν ἀπὸ Ἀττικῆς μέχρι Μακεδονίας. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐψηφίσθη ὁ Ὅργανισμός, τοῦ ὁποῖου προετάχθη ἡ διακήρυξις τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας (βλ. ἄνωτ. σ. 171). Φέρει τίτλον «Νομικὴ διάταξις τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος» ἢ «Ὅργανισμὸς τοῦ Ἀρείου Πάγου, Γερουσίας τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος». Ὁ Ὅργανισμὸς οὗτος ἔχει ἰδιάζουσαν σημασίαν, καθ' ὅσον εἶναι ὁ μόνος ἐκ τῶν τοπικῶν, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει πολυπλόκους συνταγματικὰς διατάξεις διαχωρισμοῦ καὶ δικαιοδοσίας τῶν διαφόρων ἐξουσιῶν, κατοχυρώσεως προσωπικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων κλπ., ἐπεκτείνεται δὲ εἰς προσδιορισμὸς τῶν βασικῶν ὀργάνων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ἀκόμη καὶ τῶν θεσμῶν τῶν διαφορῶν περιφερειῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος μετὰ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως συσταθσομένη «ἐθνικὴ Βουλὴ» χαρακτηρίζεται ὡς «Τοποτηρητὴς τοῦ ἐσομένου Βασιλέως, τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἔχει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην, καὶ τὸν ὁποῖον ἀφοῦ καθυποβάλλῃ εἰς τοὺς ἐθνικοὺς νόμους τῆς, ὁποῖους ἂν κοινῶς ἀποδεχθῇ, ἔχει νὰ ἀναγνωρίσῃ Μονάρχην τῆς». Ἡ καθιερωμένη δωδεκαμελὴς πολιτικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία ὀνομάζεται «Ἄρειος Πάγος». Ὁ Ὅργανισμὸς αὐτὸς εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἔργον τοῦ Θ. Νέγγη, ὡς ἄλλωστε ἀναγράφεται ρητῶς ἐν αὐτῷ, εἶναι ὅμως πιθανὸν ὅτι κατὰ τὴν προεισταγωγικὴν ἐργασίαν ὁ Νέγγης ἐβοηθῆθη ὑπὸ τινῶν ἐπιφανῶν λογίων μετεχόντων τῆς Συνελεύσεως, ὡς ὁ Ἄνθιμος Γαζῆς, ὁ Ἰω. Σκανδαλίδης, ὁ Γρηγ. Κωνσταντᾶς, ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος κ.ἄ. Πολλὰ διατάξεις τοῦ Ὅργανισμοῦ τούτου ἐχρησίμευσαν βασικῶς εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἐπιδάφρου. (Ἡ συνέλευσις τῶν Σαλῶνων καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς ψηφισθεῖσα «Νομικὴ διάταξις» ἐκίνησε περισσώτερον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἱστορικῶν τοῦ Ἀγῶνος, λόγῳ τῶν ἐδουτέρως σημασίας διατάξεων τὰς ὁποίας περιέλαβε. Βλ. ἰδιαιτέρως πολλὰς πληροφορίας καὶ κρίσεις εἰς Φιλήμονος, Α', σ. 90 κ.ἑ. καὶ Δ', σ. 336 κ.ἑ. Τρικούπη, ἔ.ἄ., Β', σ. 90 κ.ἑ., Σπηλιάδου Ἀπομν., Α', σ. 261 κ.ἑ., Πετρακάκου, ἔ.ἄ. σ. 269 κ.ἑ., Παπαρηγοπούλου, Ἰστ. Ἑλλ. ἔθν., Ε', σ. 795 κ.ἑ. Δασκαλάκη, ἔ.ἄ., σ. 65 κ.ἑ. Τὸ δημοσιεύμενον κείμενον εἰς Μάμουκα, Α', σ. 43 κ.ἑ. καὶ Δασκαλάκη ἔ.ἄ. σ. 250 κ.ἑ.)

*Νόμος Κύριος ἐγένετο Βασιλεὺς ἀνθρώπων
ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύρανοι Νόμων.*

Πλ. Ηρ. Συρ.

ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τ Μ Η Μ Α Α'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Π ο λ ι τ ι κ ά .

Α') "Όσοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν εἶναι Ἕλληνας.

Β') "Όσοι πατρόθεν, ἢ μητρόθεν, ἢ ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Ἑλληνας καταγόμενοι, ἐγεννήθησαν ἢ ἐμετοίκησαν εἰς ξένην γῆν, ἂν οἴκοθεν ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι Ἕλληνας· καὶ ἂν, ἀφοῦ ἐπισήμως προσκληθῶσιν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τῆς Ἑλλάδος, ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε ἐντὸς τοῦ προσδιορισθησομένου καιροῦ, εἶναι Ἕλληνας· ἂν ὁμως οὐ· οἴκοθεν, οὔτε προσκληθέντες ἔλθωσιν ἐν καιρῷ (ἐκτὸς μόνον ἂν προφανῆ ἐμπόδια ἔχωσι) ζημιοῦνται αὐτοὶ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν τὸ Ἐθνικὸν Ἱερὸν δικαίωμα.

Γ') Ἕλλην δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ξένου ὑπουργήμα, ἢ ξένην ὑπεράσπισιν.

Δ') "Όλοι οἱ Ἕλληνας εἰς ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τιμὰς τῆς Ἑλλάδος ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα· δοτῆρ δὲ τούτων μόνη ἐκάστου ἡ ἀξίότης.

Ε') Ὁ πολιτογραφούμενος λαμβάνει ταῦτα τὰ χρέη καὶ δικαίωματα μὲ τοὺς αὐτόχθονας Ἕλληνας.

Σ') "Όστις Χριστιανὸς κατοικήσῃ πέντε χρόνους ἀδιακόπως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν δὲν διέφυγε καταδρομὴν τῶν νόμων ὅθεν ἦλθεν· ἂν εἰς τὸ διάστημα τῆς πενταετοῦς ταύτης διατριβῆς δὲν ἐφάνῃ ὑπόπτου ἤθους, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς πολιτογραφίας.

Ζ') "Όστις Χριστιανὸς κάμη μεγάλην τινὰ ἐκδούλευσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔχει ἀμέσως τὸ δικαίωμα τῆς πολιτογραφίας.

Η') "Όστις Χριστιανὸς, ἐν εἰδήσει τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκχερσώσῃ γῆν ὀκτῶ ζευγαρίων, καὶ σπεῖρῃ αὐτὴν εἰς ἓνα δωδεκάμηνον, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς πολιτογραφίας, ἐπὶ προσθέσει δικαιωμάτων πρὸς τὸν ἐκχερσώσαντα ὅσα καὶ οἶα θεσπίσῃ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ.

Θ') Ὁ πολιτογραφούμενος ὀρκίζεται εἰς τὴν παροῦσαν νομικὴν διάταξιν, ἂν δὲν εἶναι Ἕλλην.

Ι') Ὁ Ἀρειὸς Πάγος δύναται νὰ πολιτογραφήσῃ κατὰ τὰ Σ', Ζ', Η' καὶ Θ', δὲν δύναται ὁμως ἐλευθέρως νὰ προσδιορίσῃ εἰς ἐπαρχίαν νὰ δεχθῆ

κάτοικον τὸν πολιτογραφέντα· εἰς τοῦτο ζητεῖται προηγουμένως ἡ συγκατά-
νευσις τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης.

ΙΑ') Ἐκάστη ἐπαρχία ἔχει τὸ δικαίωμα ἐπίσης νὰ πολιτογραφῆσιν πάντα Ἕλληνα μὴ κατοικοῦντα τὸ ἔδαφός τῆς, καὶ φαμελίαν δλόκληρον, καὶ φαμε-
λίαν πολλὰς συγχρόνως, ἢ διὰ ἀμοιβὴν μεγάλων ἐκδουλεύσεων πρὸς τὴν ἐπαρ-
χίαν μερικῶς, ἢ πρὸς τὴν Ἑλλάδα γενικῶς, ἢ ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἐκχερσώσῃσι
γῆν, ἢ ἐπὶ συμφωνίᾳ τινὶ ὠφελίμῳ, ὁμοίως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πολιτογρα-
φήσῃ κατὰ τὰ Σ', Ζ', Η' καὶ Θ', ἀλλ' ἐν γένει ἡ ἐπαρχία δὲν δύναται νὰ
πολιτογραφῆσιν Χριστιανούς ἄλλους, καὶ ὅχι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας
ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ πολιτογραφούμενος πάλιν
δὲν χάνει δι' αὐτὸ τοῦτο εἰς τὴν ἰδίαν του πατρίδα τὸ δικαίωμα οὐδ' εἰς ἄλλην
ἐπαρχίαν, εἰς ὅσας συμπέσῃ νὰ πολιτογραφηθῇ.

ΙΒ') Ὅσοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος δὲν πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν εἶναι
Μέτοικοι.

ΙΓ') Μέτοικος εἰς μόνον τὰ πολεμικὰ ἔχει εἴσοδον, οὐδέποτε ὅμως
Ἀρχηγὸς στρατοῦ γίνεται, οὐδὲ διὰ μίαν στιγμὴν.

ΙΔ') Μέτοικος διαφορὰν δὲν ἔχει καμμίαν ἀπὸ τὸν Ἕλληνα ὡς πρὸς
τοὺς νόμους καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν.

ΙΕ') Μέτοικος οὐτ' ἐκλεκτῆς, οὐτ' ἐκλεκτός εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΙΣ') Μέτοικος δύναται νὰ ἔχῃ ἀκίνητον κτῆμα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος.

ΙΖ') Ὅσοι χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσιν ἐντὸς τῆς Ἑλλά-
δος ξένα ὑπουργήματα, καὶ ξένην ὑπεράσπισιν εἶναι Ξένοι.

ΙΗ') Ξένος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀκίνητα κτῆματα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδα-
φος, οὐτ' ἀμέσως, οὐτ' ἐμμέσως.

ΙΘ') Ξένος δὲν δύναται Ἑλληνίδα νὰ συζευχθῇ.

Κ') Ξένος δύναται ἀδιακόπως, ἢ ἐκ διαλειμμάτων εἰς γενεὰς γενεῶν
νὰ κατοικῇ τὴν Ἑλλάδα.

ΚΑ') Ξένος οὐτ' εἰς πολιτικά, οὐτ' εἰς πολεμικὰ ἔχει εἴσοδον.

ΚΒ') Ξένος, οὐτ' ἐκλεκτῆς, οὐτ' ἐκλεκτός εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΚΓ') Ξένος, διαφορὰν δὲν ἔχει καμμίαν ἀπὸ τὸν Ἕλληνα ὡς πρὸς τοὺς
Νόμους καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν.

ΚΔ') Ξένος, ἂν Ἑλληνίδα ἐφθασε νὰ συζευχθῇ, ξένη αὐτὴ θεωρεῖται,
ἀπὸ τοὺς Νόμους, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ξένα, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ξένοι.

ΚΕ') Ὅστις ξένος παραιτούμενος ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπὸ
ξένου ὑπουργήματος καὶ ξένην ὑπεράσπισιν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐγγράφως, λάβῃ
παρ' αὐτοῦ ἔγγραφον τὴν μαρτυρίαν, Ἕλληνα ἀναγνωρίζεται.

ΚΣ') Ἄν καὶ ὅλας τὰς θρησκείας καὶ γλώσσας δέχεται ἡ Ἑλλάς, καὶ
τὰς τελετὰς καὶ χρῆσιν αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐμποδίσῃ, τὴν Ἀνα-
τολικὴν ὅμως τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ τὴν σημερινὴν γλῶσσαν μόναν
ἀναγνωρίζει ὡς ἐπικρατούσας θρησκείαν καὶ γλῶσσαν τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Διακήρυξις δικαιωμάτων καὶ χρεῶν τοῦ Ἑλλήνος.

Κάθε Ἕλλην ἔχει δικαίωμα ἀναμφισβήτητον καὶ ἀναλλοίωτον νὰ ζητῇ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀνεξαρτησίαν του καὶ ἀσφάλειαν, καὶ ἡ Ἑλλάς ἀπὸ κάθε Ἕλληνα τὴν εὐπειθειαν καὶ δικαιοσύνην· καὶ ὅταν δὲν φυλάττη δικαιοσύνην πρὸς τὴν ξένην ζωὴν καὶ τὰ ξένα κτήματα, οὐτ' ἀνεξαρτησίαν, οὐτ' ἀσφάλειαν ἔχει βέβαια ἀπὸ τὴν πατρίδα. Ὅταν πάλιν ὁ πατριώτης δὲν ἔχη οὐτ' ἀνεξαρτησίαν, οὐτ' ἀσφάλειαν, ἡ Πατρίς πίπτει εἰς ἀναρχίαν, καὶ ὁμοιάζει ὡσὰν νὰ ἐσπάρησαν εἰς τὴν γῆν τῆς αἰ δόοντες τοῦ Δράκοντος, καὶ ἐγεννήθησαν ἄνδρες ἐνοσπιοὶ ἐκ φύσεως, καταπολεμοῦντες καὶ ἀλληλοφθονοῦμενοι· εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν φθάνουσιν οἱ λαοὶ ὅταν δὲν γνωρίζουν ὅσα πρέπει νὰ ζητοῦν, καὶ ὅσα νὰ ὑπόσχονται ἀναμεταξύ των· ὅσα πρέπει νὰ κάμνουν, καὶ ὅσα ν' ἀπολαμβάνουν ἀπὸ τὴν κοινωνίαν· δι' αὐτὸ λοιπὸν διακηρύττονται σήμερον εἰς αὐτάς τὰς ἐπαρχίας τ' ἀληθῆ καθενὸς χρέη καὶ δικαιώματα.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΧΡΕΗ

α') Ὁ Ἕλλην εἶναι ἀνεξάρτητος	α') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ εὐπειθειαν εἰς τοὺς Νόμους.
β') Ὁ Ἕλλην εἶναι μὲ ὅλους ὅμοιοι ἐνώπιον τῶν Νόμων χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεσιν.	β') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ νὰ δέχεται ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἐνώπιον τῶν Νόμων ὡς ὁμοίους του.
γ') Ὁ Ἕλλην ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ὅσα οἱ Νόμοι δὲν ἐμποδίζουν.	γ') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ νὰ ἀπέχη ἀπὸ ὅσα οἱ Νόμοι ἐμποδίζουν.
δ') Ὁ Ἕλλην ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ὅσα οἱ νόμοι δὲν διορίζουσιν.	δ') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ νὰ κάμῃ ὅσα οἱ Νόμοι προσδιορίζουσιν.
ε') Ὁ Ἕλλην ἔχει καὶ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν περιουσίαν του εἰς ἀσφάλειαν.	ε') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ πρὸς ὅλους μὲ δικαιοσύνην νὰ φέρεται.
ς') Ὁ Ἕλλην δὲν ἐνοχοποιεῖται διὰ τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ του φρονήματα.	ς') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ νὰ ὑποφέρῃ ὅλα τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ φρονήματα τῶν ὁμοίων του.
ζ') Ὁ Ἕλλην θέλει οἱ Νόμοι νὰ φυλάττωνται εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀναλλοίωτοι.	ζ') Ὁ Ἕλλην χρεωστεῖ τοὺς Νόμους νὰ ὑπερασπιζέται, κατὰ τὸν ὁποῖον τρόπον ἐκεῖνοι εἰς τοῦτο προσδιορίζουσιν.

η') Ὁ Ἕλληνας εἰς ὅποιον γωνίαν τῆς Οἰκουμένης εὐρεθῆ, ἔχει ὅλα τὰ ἔθνικα δικαιώματα, δικαιώματα τοῦ Ἕλληνος.

η') Ὁ Ἕλληνας χρεωστεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ εἰς ὅποιον γωνίαν τῆς Οἰκουμένης εὐρεθῆ, ὅλα ὅσα χρεωστεῖ ὁ Ἕλληνας.

Ταῦτα εἶναι θεμελιώδεις ἀρχαί, εἶναι ἡ βάσις τῆς σταθερᾶς εὐτυχίας τῶν Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Πολιτικὸς Ὀργανισμὸς

Α') Ἐθνικὴ Βουλὴ, ἡ ὁποία εἶναι δεσμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, τῆς Δυτικῆς χέρσου, τῆς Πελοποννήσου, τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ ὅλων τῶν μερικωτέρων ἐκείνων κεφαλῶν τῆς Ἑλλάδος· αὕτη εἶναι τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος· εἶναι ὁ Τοποτηρητῆς τοῦ ἐσομένου Βασιλέως, τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἔχει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τῆν Χριστιανικὴν Εὐρώπην, καὶ τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ καθυποβάλλῃ εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς Νόμους τῆς, ὁποῖους, ἂν κοινῶς ἀποδεχθῆ, ἔχει νὰ ἀναγνωρίζη Μονάρχην τῆς.

Β') Ἀρειὸς Πάγος, ὁ ὁποῖος εἶναι δεσμὸς τῶν ἐπαρχιῶν, Κριτήριον Ἀνέκκλητον αὐτῶν, καὶ κεφαλὴ τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος.

Γ') Διοικήσεις χωριστὴ εἶναι εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν, συντεθειμένη ἀπὸ Προεστῶτας εἰς ὅλα τὰ ὑπουργήματα τῆς Διοικήσεως, ἀπὸ ἓν Γενικὸν Κριτήριον τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἄλλα μερικώτερα εἰς τὰ χωρία, ἀπὸ χωριστὸν στρατόν, καὶ ἀπὸ ἓνα χωριστὸν Καπιτάνον, εἰς τρόπον ὥστε ὡς ἐπικράτεια αὐτοτελὴς θεωρεῖται ἑκάστη ἐπαρχία, ἔχουσα καὶ μερικὰ ξεχωριστὰ ἔθιμα, καὶ προσδιοριζόμενα ἀπὸ τὸν Ἀρειὸν Πάγον.

Τ Μ Η Μ Α Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Διοικητικὰ

Περὶ Ἐθνικῆς Βουλῆς

Α') Ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ εἶναι τὸ ἐθνικὸν κέντρον, καὶ συνίσταται ἀπὸ Παραστάτας τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος.

Β') Ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ ἄμεσον δὲν ἔχει σχέσιν, εἰμὴ μὲ τὸν Ἀρειὸν Πάγον.

Γ') Ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ φροντίζει περὶ τῶν γενικῶν Ἐθνικῶν συμφερόντων.

Δ') Ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ κλείει εἰρήνην, συνδέει συνθήκας, χειροτονεῖ καὶ δέχεται Πρέσβεις, καὶ ἔκτακτον Συνέλευσιν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος συγκροτεῖ καὶ διαλύει.

Ε') 'Η 'Εθνική Βουλή κόπτει νομίματα εις τοῦ 'Εθνους τὸ ὄνομα.

Σ') 'Η 'Εθνική Βουλή γενικῶς διευθύνει τὸν κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλατταν πόλεμον.

Ζ') 'Η 'Εθνική Βουλή δίδει οἰκοθεν καὶ διὰ παραστάσεως τοῦ 'Αρείου Πάγου, τιμὰς καὶ βαθμούς, τὰ ὅποια μόνη θεσπίζει εἰς τὴν 'Ελλάδα καὶ διανέμει.

Η') 'Η 'Εθνική Βουλή ἐπικυρώνει διὰ παραστάσεως τοῦ 'Αρείου Πάγου τὰς δωρεὰς τῶν ἐπαρχιῶν.

Θ') 'Η 'Εθνική Βουλή διὰ τοῦ 'Αρείου Πάγου δέχεται τοὺς λογαριασμοὺς τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων, ὁμοίως καὶ τὸν κατάλογον τῶν 'Εθνικῶν κτημάτων, καὶ τὸ κατάστιχον τῶν κατοίκων ἐκάστης ἐπαρχίας.

Ι') 'Η 'Εθνική Βουλή δίδει πᾶσαν χεῖρα βοήθειας εἰς τὸν 'Αρειον Πάγον, τόσον χρηματικῶς, ὅσον καθ' ὅσα γενικῶς τῆς 'Ελλάδος, καὶ τελευταῖον καθ' ὅσα ὑπάγονται εἰς τὴν ἔξω τῆς περιφέρειας αὐτοῦ 'Ελλάδα· δίδει προσέτι καὶ λαμβάνει παρ' ἐκείνου πολιτικὰς εἰδήσεις παντοίας.

ΙΑ') 'Η 'Εθνική Βουλή μὲ τὸν 'Αρειον Πάγον προσδιορίζουσι τὸ τί ἔχει νὰ δίδῃ ἐκάστη ἐπαρχία τακτικῶς, καὶ ἐκτάκτως ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὰς περιστάσεις καὶ χρεῖας τῆς 'Ελληνικῆς 'Επικρατείας. Ὅμοίως καὶ πόσῃ ποσότητι χρημάτων δύναται νὰ δανεισθῇ ἐκάστη ἐπαρχία πρὸς βάρος τῆς, καὶ εἰς βάρος τοῦ 'Εθνους, μὲ μόνην τὴν εἰδήσιν τοῦ 'Αρείου Πάγου.

ΙΒ') 'Η 'Εθνική Βουλή δύναται νὰ συστήσῃ τακτικὰ στρατεύματα.

ΙΓ') 'Η 'Εθνική Βουλή δὲν δύναται νὰ εἰσβάλῃ στρατεύματα εἰς τὴν 'Ανατολικὴν Χέρσον 'Ελλάδα, οὔτε ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς ἄλλοθεν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν στρατεύματα, ἂν δὲν συγκατατεθῇ εἰς τοῦτο ὁ 'Αρειος Πάγος, καὶ δώσῃ διαβατήριά του εἰς αὐτά· οὔτε ἄλλοθεν δύναται κανεὶς νὰ πατήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς περιφέρειας τοῦ 'Αρείου Πάγου μὲ περισσότερον ἀπὸ δώδεκα ἐνόπλους, ὅποῖος ποτ' ἂν εἶναι, χωρὶς διαβατήριον τοῦ 'Αρείου Πάγου· ὅστις τολμήσῃ τὸ ὑπ' ἐναντίας, ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν πρώτην ἐπαρχίαν εἰς τὴν ὅποιαν πατήσῃ, ἐνόσω νὰ λάβῃ ὁ 'Αρειος Πάγος τὰ μέτρα του· ὁ 'Αρειος Πάγος δύναται νὰ φέρῃ πανταχόθεν στρατεύματα, τόσον ἐνδοθεν, ὅσον καὶ ἔξωθεν τοῦ 'Εθνους, καὶ ἡ 'Εθνική Βουλή χρεωστῆ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τοῦτο ἅμα προβληθὲν εἰς αὐτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ 'Αρείου Πάγου

Α') Ὁ 'Αρειος Πάγος εἶναι δεσμὸς τῆς 'Ανατολικῆς Χέρσου 'Ελλάδος, καὶ συνίσταται ἀπὸ δώδεκα 'Ελληνας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ πλείονες πρέπει νὰ εἶναι ἱκανῶς πεπαιδευμένοι· αὐτοὺς ἐκλέγουσιν ὅλοι οἱ συναθροισθέντες εἰς τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, διὰ ἓνα δωδεκάμηνον, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν

του όποιου, ή μετακαλοϋνται, ή εκ δευτέρου διορίζονται· εκ τούτων οί εξ εκλέγονται δια νά συστήσωσι τὸ Ἀνεκκλήτων Κριτήριον τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, εἰς τοὺς όποιους ἐξωθεν προσδιορίζουσιν ἕνα Πρόεδρον· οί δὲ ἄλλοι ἐξ δια τὸ πολιτικὸν κέντρον τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, εἰς τοὺς όποιους ἐξωθεν προσδιορίζουσι καὶ ἕνα Πρόεδρον· καὶ αὐταὶ αἱ δύο κλάσεις Ἀρειος Πάγος λέγονται· ἰδίως δὲ ἡ μὲν πολιτικὴ κλάσις Ἀρειος Πάγος καλεῖται, ἡ δὲ ἄλλη Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ Ἀνεκκλήτων Κριτήριον τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος.

Β') Εἰς διαδικασίας ἀφρώσας τὰ γενικώτερα τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος συμφέροντα, τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐνούμενον μὲ τὸν Ἀρειον Πάγον, συγκρίνουσι· τότε ὁ Πρόεδρος τοῦ Κριτηρίου εἶναι ὁ μόνος Πρόεδρος, ὁ δὲ ἄλλος Πρόεδρος ὡς μέλος ἀπλοῦν συνεδρεῖ.

Γ') Εἰς πολιτικὰς διαδικασίας, ὡς προδοσίας, κιβδηλοποιίας, πολιτικὰς ἐπιουρίας, διαφορὰς ἐπαρχιῶν ἢ προεστώτων μὲ τὸν λαόν, κτλ., ὁ Ἀρειος Πάγος, ἐνούμενος μὲ τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, συγκρίνουσι· τότε ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἶναι ὁ μόνος Πρόεδρος, ὁ δ' ἄλλος Πρόεδρος ὡς μέλος, ὡς ἄνωθεν.

Δ') Ἡ Σφραγίς τοῦ Ἀρείου Πάγου, φέρει παλαιὰ τινα σημεῖα τῶν ἐπαρχιῶν τῆς περιφερείας του· κατὰ τὸ μέσον τὴν Γλαῦκα, καὶ τριγύρω Ἀρειος Πάγος· ὁμοίως καὶ τοῦ Κριτηρίου, τριγύρω ὁμοῦ, Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἀνεκκλήτων. Ἡ σφραγίς γίνεται τέσσαρα τμήματα, ἐν τῶν όποιων κρατεῖ ὁ Πρόεδρος, τὰ δὲ λοιπὰ τρία δίδονται δια λαχῶν εἰς τρία τῶν ἐξ μελῶν.

Ε') Ὁ Ἀρειος Πάγος ἔχει Καγκελλάρϊαν, συνισταμένην ἀπὸ ἕνα Ἀρχιγραμματεὰ καὶ ἄλλους Γραμματεῖς, εκλέγονται δὲ ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἀρειον Πάγον.

Σ') Τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου εκλέγει ἐπίσης ἕνα Ἀρχιγραμματεὰ κτλ.

Ζ') Ὁ Ἀρειος Πάγος εἶναι τὸ μέσον τῆς ἐνώσεως ἐκάστης ἐπαρχίας μὲ τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν· αὐτὸς καταγίνεται εἰς ὅσα ἀφορῶσιν ἰδιαιτέρως τὰς συγκροτούσας ἐπαρχίας τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος· εἰς αὐτὸν δίδει λογαριασμὸν ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν περὶ ὧν, ὅθεν λαμβάνει προσταγὰς καθ' ὅσα σύμφωνα μὲ τὴν Νομικὴν Διάταξιν τῆς, ὡς προλαμβάνει σήμερον. Δι' αὐτοῦ ἔχει τὰς σχέσεις καὶ τὴν ἀναφορὰν ἐκάστη τῶν Ἐπαρχιῶν μὲ τὰς λοιπὰς Κεντρικὰς τῆς Ἑλλάδος Διοικήσεις, ὡς τὴν Γερουσίαν τῆς Πελοποννήσου, τὴν Γερουσίαν τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, καὶ λοιπὰς. Δι' αὐτοῦ διευθύνεται ἐκάστη Ἐπαρχία πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν.

Η') Ὁ Ἀρειος Πάγος ἐπικυρόνει ἢ ἀκυρόνει τὴν ἐκλογὴν τῶν Παραστατῶν τῆς Ἐπαρχίας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, δὲν δύναται ὁμοῦ νά ἀντικαταστήσῃ ὀκιοθεν ἄλλον Παραστάτην Ἐπαρχίας, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν ἴδιαν,

ἀποδίδων τοὺς ἀποχρῶντας λόγους τῆς ἀκυρώσεως, διορίζει εἰς τὴν Ἐπαρχίαν νὰ ἐκλέξῃ ἄλλον Παραστάτην αὐτὸς καθοδηγεῖ με συμβουλίας, καὶ ἐφοδιάζει με ἰδιαίτερα συστατικά αὐτοὺς πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν.

Θ') Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀναπληρῶνει τὰς ἐλλείψεις μιᾶς Ἐπαρχίας ἀπὸ ἄλλην λόγῳ δανείων, καὶ αὐτὴ ἐπιβλέπει εἰς τὴν ἀπόδοσιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τῆς δανειζούσης Ἐπαρχίας.

Γ') Ὁ Ἄρειος Πάγος καταγίνεται εἰς ὅσα ἀποβλέπουσι τὸν γενικὸν πόλεμον ὡς πρὸς τὴν περιφέρειάν του.

ΙΑ') Ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς Βουλῆς ἀναπληροῖ τὰς χρείας τῶν Ἐπαρχιῶν, ὅσαι ἀπὸ μόνῃν τὴν Ἑλλάδα, ὀλικῶς θεωρουμένην, δύνανται ν' ἀποπληρωθῶσιν.

ΙΒ') Ὁ Ἄρειος Πάγος δέχεται τριμηνιαίους λογαριασμοὺς ἐκάστης Ἐπαρχίας.

ΙΓ') Ὁ Ἄρειος Πάγος δέχεται μετὰ τὰς ἐξετάσεις του διὰ νὰ παραστήσῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, ἣ ἀπορρίπτει τὰς παραστάσεις τῶν ἐπαρχιῶν περὶ δωρεῶν Ἐθνικῶν κτημάτων, τιμῶν, βαθμῶν, καὶ ὅσα ταιαῦτα.

ΙΔ') Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀποφασίζει τὴν Πολιτογραφίαν παντὸς Ἑλλήνος πάσης ἐκτὸς τῆς Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, προβαλλομένη ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας.

ΙΕ') Ὁ Ἄρειος Πάγος πολιτογράφει καὶ μόνος, κατὰ τὰ Σ', Ζ', Η' καὶ Θ' (Τμημα Α', Κεφάλαιον Α').

ΙΣ') Ὁ Ἄρειος Πάγος δέχεται τὰς ἀναφορὰς τῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ αὐτὸς διατάττει τὰ γενικὰ καὶ μερικὰ τῆς Ἀστυνομίας τῆς περιφέρειᾶς του.

ΙΖ') Ὁ Ἄρειος Πάγος θεωρεῖ ὅσους νεωτερισμοὺς ἢ διοικήσεις ἐκάστης ἐπαρχίας ἀποφασίζει εἰς τὰς τριμηνιαίας τοπικὰς Συνελεύσεις τῶν προεστώτων, καὶ ἐπικυρόνει ἢ μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἐπαρχίας προσθαφαιρεῖ, καὶ οὕτως ἀποδέχεται ἢ καὶ διόλου ἀπορρίπτει.

ΙΗ') Τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου κρίνει, καὶ κατηγορικῶς ἀποφασίζει πᾶσαν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἢ χωριῶν, ἢ χωρίου καὶ προεστώτων ἢ προεστώτος.

ΙΘ') Ὁ Ἄρειος Πάγος διορίζει Κριτῶν ἐπιτροπὴν (Κομίσαιαν), συνισταμένην ἀπὸ τρεῖς ἐπαρχίας, ἣ ὅποια κρίνει, καὶ κατηγορικῶς ἀποφασίζει πᾶσαν διαφορὰν μεταξὺ δύο ἐπαρχιῶν.

Κ') Ἄν καμμία ἐπαρχία, ἢ τὴν παροῦσαν Νομικὴν Διάταξιν ἀφοῦ αὐτοθελήτως ἐδέχθη καὶ ἐσύστησεν, ἀπορρίψῃ ἀκολούθως, ὁμοίως καὶ ἂν καμμία ἐπαρχία ἀφηνιάσασα ἀπὸ τὸ ὅλον τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος θελήσῃ νὰ προσκολληθῇ εἰς ἄλλο κέντρον· ὁ Ἄρειος Πάγος κατὰ πρῶτον ζητεῖ ἐγγράφως ἅπαξ καὶ δις μόνον νὰ λατρεύσῃ τὴν πολιτικὴν ταύτην καχεξίαν, καὶ ἂν οὕτω δὲν διορθωθῇ μετὰ τὴν δύναμιν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ εἶδῃσιν τῆς Ἐθνικῆς

Βουλῆς, καθυποβάλλει τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην εἰς τὸ χρέος τῆς αἰ δ' ἐπαρχίαι εἰς τοιαύτην περίστασιν ὀφείλουσι νὰ δώσωσιν ἄμεσον τὴν συνδρομὴν τῶν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ὅσῃν αὐτὸς προσδιορίσῃ· ἂν ὅμως καμμία ἐπαρχία παρὰ χορδὴν βαίνουσα, καὶ ἐπίορκος ἀναφανείσα, ζητήσῃ σχέσιν ἰδιαιτέραν μετὰ τὸν τύραννον, ὁ Ἄρειος Πάγος, μετὰ τὴν δύναμιν τῶν ἐπαρχιῶν, καταπολεμεῖ αὐτὴν ἀμέσως, καὶ δὲν παύει, πρὶν ἅπαντας τοὺς πρωταιτίους, ὅσοι ποτ' ἂν ᾧσι, κρίνῃ καὶ παραδώσῃ εἰς τῶν περὶ προδοσίας Νόμων τὴν αὐστηρότητα.

ΚΑ') Ὁ Ἄρειος Πάγος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαλέσῃ καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς τὸ Κριτήριόν του, πάντα Ἑλληνα ὑπόπτον εἰς τὸ μῖσος τὸ κατὰ τοῦ τυράννου, καθὼς καὶ πάντα Ἑλληνα ὑπόπτον εἰς τὴν ἀφοσίωσιν του πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ κριθῇ καὶ νὰ ἀθωωθῇ, ἢ νὰ καταδικασθῇ· πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ νομικὰς εἰς τοῦτο προηγουμένας ἀποδείξεις καὶ ἀξιοχρέους μαρτυρίας τῆς ἐπαρχίας του.

ΚΒ') Ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅθεν ζητήσῃ δύναμιν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ χρειώδη, πρέπει νὰ λαμβάνῃ ἄνευ τινὸς ἀναβολῆς.

ΚΓ') Ὅλων τῶν φρουριῶν τῆς περιφέρειας του τὴν ἐπιστάσιαν ἔχει ὁ Ἄρειος Πάγος.

ΚΔ') Ὁ Ἄρειος Πάγος ὀφείλει νὰ φροντίζῃ περὶ Σχολείων, Ὁρφανοτροφείων, Νοσοκομείων εἰς τὰς πόλεις νὰ συστηθῶσι, τῶν ὁποίων ὅλων ἔχει τὴν ἐπίσκεψιν. Ὁμοίως νὰ φροντίζῃ καὶ περὶ πάντων ὅσα ἀφορῶσι τὴν ἠθικὴν τοῦ ἔθνους βελτίωσιν, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν τῆς γεωργίας, καὶ ἄλλων τεχνῶν ἀναγκαίων.

ΚΕ') Ὁ Ἄρειος Πάγος, τόσον διὰ τὴν φρουράν του, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεών του, νὰ ἔχῃ στρατιωτικὴν δύναμιν κατὰ τὴν χρείαν· δὲν αὐξάνει ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῆς φρουρᾶς περισσότερο ἀπὸ ἑξακοσίους· συνίσταται δὲ ἡ φρουρὰ ἀπὸ στρατιώτας μισθωτοὺς Ἑλλήνας, καὶ ἡ τροφή καὶ ὁ μισθὸς αὐτῶν ἀποφασίζεται, ὅπως καὶ τῆς φρουρᾶς τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς ἀποφασισθῇ.

ΚΣ') Ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν Ἀστυνομίας φροντίζει περὶ τῆς ὑγείας τῆς ἐπαρχίας.

ΚΖ') Ὁ Ἄρειος Πάγος, ἂν ἡ χρεία καλέσῃ, συνιστᾷ καθαρτήρια εἰς τὴν περιφέρειάν του.

ΚΗ') Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐκδίδει διαβατήρια ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς περιφέρειας του κατὰ τὴν χρείαν.

ΚΘ') Εἰς ὅσα δὲν συμφωνοῦσιν οἱ Ἀρεοπαγῖται, τόσον εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ὅσον καὶ εἰς τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, καταφεύγουσιν εἰς τὰς ψήφους, καὶ ἡ ἀπόφασις γίνεται διὰ τῶν πλειόνων· ὅταν δὲ τρία τῶν μελῶν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσι γνώμην, καὶ ἄλλην τὰ λοιπὰ τρία, τὸ μέρος μετὰ τὸ ὅποιον εἶναι ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου ὑπερισχέει.

Λ') Ὁ Ἄρειος Πάγος ἔχει τὸ δικαίωμα τῶν διακηρύξεων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ ἐσωτερικῆς Διοικήσεως ἐκάστης τῶν Ἐπαρχιῶν

Α') Ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ ὑπουργήματα τῆς Διοικήσεως εἶναι χωριστά, καὶ κανένα εἰς τὰ τοῦ ἄλλου δὲν ἀνακατόνεται· ἀλλὰ μὲ ἔγγραφον ἐκτελοῦσι τὰς μεταξὺ τῶν χρεῖας φυλαττομένου τοῦ § ΙΔ' (αὐτόθι).

Β') Ὅλοι οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν ὑπουργημάτων τῆς Διοικήσεως, Προεστῶτες ὀνομάζονται· καὶ κατ' ἐκλογὴν διορίζονται ἀνὰ δύο, τρεῖς, ἢ τέσσαρες εἰς αὐτά, ἰσόβαθοι καὶ ἰσόψηφοι διὰ τὴν ἐπαρχίαν ὁλόκληρον, οἱ ὅποιοι καὶ διατρέβουν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας.

Γ') Διορίζονται Προεστῶτες εἰς τὰ δοσίματα :

α') Αὐτοὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς δικαίας διανομῆς τῶν δοσιμάτων εἰς ὄλους γενικῶς τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας, μὲ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν ὄλων τῶν λοιπῶν Προεστῶτων, καὶ τῶν ἀπεσταλμένων ἀπὸ τὰ χωρία εἰς τοιαύτην περίστασιν.

β') Αὐτοὶ νὰ φροντίζωσι νὰ συνάζωνται ἐν καιρῷ αὐτὰ τὰ δοσίματα, μὲ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν.

γ') Αὐτοὶ νὰ διορίζωσι τοὺς Δουανιέρους ὅπου πρέπει.

δ') Αὐτοὶ νὰ φροντίζωσι τίνι τρόπῳ αὐξάνουσι τὰ κοινὰ εἰσοδήματα.

ε') Αὐτοὶ νὰ ἐπιστατῶσιν εἰς τὴν σύναξιν ὄλων τῶν δοσιμάτων καὶ εἰσοδημάτων εἰς μετρητά, τὰ ὅποια ἔχουσι νὰ παραδίδωσιν εἰς χεῖρας τῶν Κασσιέρων, λαμβάνοντες ἔγγραφα ἀποδεικτικά ἀπὸ αὐτοῦς, διὰ νὰ δίδωσι λογαριασμὸν ἐν καιρῷ.

ς') Αὐτοὶ εἰς ὅλας τὰς δυσκολίας τῶν ἀναφέρονται εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον.

Δ') Διορίζονται Προεστῶτες εἰς τὴν Κάσσαν.

α') Αὐτοὶ ἔχουσι νὰ παραλαμβάνωσιν ἀπὸ τοὺς Προεστῶτας τῶν δοσιμάτων ὅλα τὰ μετρητά, δίδοντες ἀποδεικτικά τῆς παραλαβῆς.

β') Αὐτοὶ νὰ φυλάττωσιν ἐξοδεύοντες εἰς τὰς καθημερινὰς χρεῖας τῆς Ἐπαρχίας, καὶ κρατοῦντες ἀκριβέστατον λογαριασμὸν.

γ') Αὐτοὶ νὰ φροντίζωσι νὰ πωλῶνται τὰ προϊόντα τῆς Ἐθνικῆς γῆς ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβώτερα, καὶ νὰ ἀγοράζωνται τὰ ἀναγκαῖα ὅσον τὸ δυνατόν εὐθηνότερα, ἀλλὰ μὲ τὴν εἰδήσιν καὶ τῶν λοιπῶν Προεστῶτων.

δ') Αὐτοὶ νὰ ἔχωσι τὴν πρόνοιαν εἰς τὸ νὰ μὴ λείψωσιν αἱ τροφαὶ τῶν κατοίκων καὶ στρατιωτῶν, καὶ ὅλα τὰ πολεμικὰ ἐφόδια, οἷον ὄπλα, μπαρούτι, μολύβι, σπορνάρια κτλ. — Αὐτοὶ εἰς ὅλας τὰς δυσκολίας τῶν ἀναφέρονται (ὡς ἄνωθεν).

Ε') Διορίζονται Προεστῶτες εἰς τὰ μαγαζιά.

α') Αὐτοὶ νὰ φυλάττωσιν ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα νὰ ἀποταμιευθῶσιν εἰς τὰ μαγαζιά, τόσον διὰ τροφήν τῶν κατοίκων, ὅσον καὶ διὰ πώλημα, καὶ τέλος τὰ πολεμικὰ ἐφόδια, προσέχοντες πάντα ταῦτα νὰ μὴ φθαρῶσι.

β') Νὰ δίδωσιν ἐξ αὐτῶν, καθὼς οἱ Κασσιέροι προσδιορίζουσι μὲ ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα νὰ φυλάττωσιν οἱ Μαγαζιέροι, διὰ νὰ δεικνύωσι τὸν λογαριασμὸν ὅταν ζητηθῇ.

γ') Αὐτοὶ εἰς ὅλας τὰς δυσκολίας (ὡς ἄνωθεν).

δ') Διορίζονται Προεστῶτες εἰς τὰ πολεμικά.

α') Αὐτοὶ ἔχουσι νὰ ἀνταποκρίνωνται μὲ τὸ στρατόπεδον τῆς ἐπαρχίας, ἥτοι μὲ τὸν Καπιτάνον, ὁ ὁποῖος γράφει πρὸς αὐτοὺς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόσου διὰ τροφᾶς ὅσον καὶ διὰ ἐφόδια, καὶ αὐτοὶ φροντίζουσι νὰ στέλλωνται ἐν καιρῷ.

β') Αὐτοὶ τὰς τροφὰς νὰ ζητῶσιν ἀπὸ τοὺς Κασσιέρους, καὶ μὲ ἐγγραφοὺς ἐκείνων νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τοὺς Μαγαζιέρους.

γ') Αὐτοὶ νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τοὺς Ἀστυνόμους, τοὺς ἀναγκαίους φούρ-
νοὺς καὶ ζυμωτάς, καὶ ζῶα διὰ νὰ μετακομίζωνται.

δ') Αὐτοὶ νὰ φροντίζουσι νὰ γράφωσιν εἰς τὸν Καπιτάνον ὅσα πρέπει νὰ ἠξεύρη, καθὼς καὶ ἐκεῖνος πρὸς αὐτοὺς νὰ γράφῃ τὰ συμβαίνοντα καλὰ ἢ κακὰ εἰς τὸν πόλεμον.

ε') Αὐτοὶ νὰ φροντίζουσι περὶ τῶν ἀναγκαιῶν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς ἐπαρχίας, νὰ περιθάλπωνται οἱ ἀσθενεῖς στρατιῶται, νὰ μὴ λείπωσιν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, καὶ νὰ πληθύνωνται ὅλοι οἱ ἱατροὶ καὶ λοιποὶ ἀπὸ τὴν Κάσσαν δι' αὐτῶν.

Ζ') Διορίζονται Προεστῶτες εἰς τὰ Ἔθνικα κτήματα.

α') Αὐτοὶ ἔχουσι νὰ φροντίζωσιν ἐν πρώτοις νὰ στήσωσι κατάστιχον, καὶ κατάλογον ἀκριβῆ ὄλων τῶν Ἔθνικῶν κτημάτων ὅσα εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐπαρχίαν των. Ἐπειτα νὰ φροντίζουσι νὰ γεωργῆται ἡ γῆ ἢ Ἔθνικῆ ἐν καιρῷ, καὶ καθὼς πρέπει, καθὼς νὰ γίνεται ἡ πρέπουσα καλλιέργεια καὶ οἰκονομία πρὸς πάντα τὰ ἄλλα Ἔθνικὰ κτήματα, ὅσον ἐλιές, ἀμπέλια καὶ τὰ παρόμοια.

β') Αὐτοὶ νὰ συνάξωσι τοὺς καρποὺς τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ἔθνικῶν κτημάτων, καθὼς νὰ πωλῶσι μὲ ἰλιτζάμι καὶ νὰ ἐνοικιάζωσι, καὶ τοὺς μὲν συναχθέντας καρποὺς νὰ παραδίδωσιν εἰς χεῖρας τῶν Κασσιέρων, διὰ νὰ δίδωνται ἀκολούθως εἰς τοὺς Μαγαζιέρους· τὰ δὲ μετρητὰ χρήματα, εἰς χεῖρας τῶν ἐπὶ τὰ δοσίματα, διὰ νὰ παραδίδωνται ἀκολούθως εἰς χεῖρας τῶν Κασσιέρων.

γ') Αὐτοὶ νὰ ἐπισκέπτωνται τὰ Ἔθνικὰ ὀσπήτια, ἐργαστήρια, χάνια, καὶ ἐλαιοτριβεῖα, ἂν τύχωσι, καὶ νὰ τὰ προσέχωσι νὰ μὴ φεῖρονται, καὶ νὰ εἶναι κλεισμένα ὅσα δὲν κατοικοῦνται, καὶ μὲ τὴν ἄδειαν αὐτῶν νὰ ἀνοίγωνται, ἂν κάμῃ χρεῖα νὰ κατοικηθῇ ἐξ αὐτῶν κανένα. Αὐτοὶ εἰς ὅλας τὰς (ὡς ἄνωθεν).

Η') Διορίζονται Προεστῶτες εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

α') Αὐτοὶ ἔχουσι νὰ προσέχωσι διὰ τὴν εὐταξίαν τῆς πόλεως.

β') Νὰ διαιρέσωσιν εἰς ἴσα μέρη τὴν πόλιν, καὶ εἰς ἕκαστον τούτων

ἐπιστάτας νά διορίσωσιν, οί όποιοί νά καταγράψωσι τούς ανθρώπους, καί ἐξ αὐτῶν νά προσδιορίσωσιν ἀλληλοδιαδόχως τούς ἀναγκαίους εἰς τήν νυκτερινήν φυλακήν, ὥστε ὅλοι νά ἐκπληρώνωσι τὸ πρὸς τήν πατρίδα χρέος των.

γ') Αὐτοί νά δίδωσι διαβατήρια (πασαπόρτια) εἰς ὅλους τούς ἐξερχομένους.

δ') Αὐτοί νά διορίζωσιν ὑπαλλήλους των εἰς τὰ παραθαλάσσια καί ὅλα τὰ χωρία, διὰ νά μὴν ἀφίνωσι χωρὶς διαβατήριον τῆς πόλεως, κανένα νά φεύγη ἀπὸ τὴν ἐπαχίαν.

ε') Αὐτοί νά γνωρίζωσι πόσοι ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσι, καί πόσοι γεννῶνται.

ς') Αὐτοί νά ἔχωσι τὰ μενζίλια τῆς ἐπαρχίας καί τούς πεζούς.

ζ') Αὐτοί νά φροντίζουν αἱ τιμαὶ τῶν ζωοτροφῶν νά προσδιορίζωνται ἀπὸ ὅλους τούς πατριώτας.

η') Αὐτοί νά φροντίζωσι περὶ δικαιοσύνης ζυγίων καί μέτρων.

θ') Αὐτοί ἀκολουθοῦν ὡς πρὸς τὸν "Ἀρειον Πάγον κατὰ τὸ Τμῆμα Β', Κεφ. Β', § 15'.

Περὶ παντὸς πράγματος πρὸς αὐτὸν ἀναφέρονται καί κατὰ τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ φέρονται.

Θ') Κριτήριον ἡ ἐπαρχία ἔχει ἓνα γενικόν, συγκείμενον ἀπὸ πέντε, καί ὁ Καπιτάνος ἐνεργητῆς τῶν ἀποφάσεών της, τοῦ γενικοῦ τῆς ἐπαρχίας κριτηρίου αἱ ἀποφάσεις ἀνακρίνονται ἀπὸ τὸ "Ἀνέκκλητον Κριτήριον τοῦ "Αρειοῦ Πάγου.

Διὰ τὴν ἐπαρχίαν Σαλώνων, τὸ Γαλαξειῶδι, διότι ἀναγκαῖον εἰς τὸν θαλάσσιον πόλεμον, νά συστήσῃ μίαν Κομίσιαν, διὰ νά προβάλλῃ τὰ δίκαιά του εἰς τὴν 'Ἐθνικὴν Βουλὴν καί "Ἀρειον Πάγον.

Γ') Εἰς ἕκαστον τούτων τῶν χωρίων, κατ' ἐκλογὴν διορίζονται μετὰ κοινῆν τῶν κατοίκων συγκατάθεσιν, ἓνας ἢ δύο νά ἔχωσι τὰς ἐπιστάσεις, ὅσας ἔχουσιν οἱ Προεστῶτες, νά κρίνωσι καί τὰς ὑποθέσεις τοῦ ὑπουργήματός του. Αὐτοί οἱ Προεστῶτες νά κρίνωσι καί τὰς ὑποθέσεις τῶν χωρίων, αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ἀνακρίνονται ἀπὸ τὸ γενικόν Κριτήριον τῆς ἐπαρχίας.

ΙΑ') Εἰς κάθε τρεῖς ἡμέρας νά συνέρχωνται ὅλοι οἱ Κριταὶ καί Προεστῶτες πρὸς τὸ ἐσπέρας εἰς ἓν, καί νά σκέπτονται γενικῶς δι' ὅλα τὰ χρεῖ- ὤδη, λαμβάνοντες ἕκαστος σημεῖωμα τῶν ὑποθέσεών του, καθὼς καί εἰς κάθε τρεῖς μῆνας νά ἔρχωνται ὅλοι οἱ Προεστῶτες τῶν χωρίων ἀπὸ ὅλα τὰ χωρία εἰς τὴν πόλιν φέροντες τοὺς λογαριασμούς των ὑπογεγραμμένους ἀπὸ τὰ χωρία καί συγκαθήμενοι μετ' ὅλους τοὺς Προεστῶτας, νά θεωρῶσι μετὰ τὰ εἰρημένα ἔγγραφα ὅλους τοὺς λογαριασμούς τῆς ἐπαρχίας, διὰ νά πληροφορηθῆται καί ὁ λαὸς καί κάθε Προεστῶς περὶ ὅλων εἰς αὐτὴν δὲ τὴν Συνέλευσιν νά ἀποφασίζωσιν ὅσα ὁ καιρὸς καί αἱ περιστάσεις ἀποδείξωσιν ἀναγκαῖα εἰς ἐκτέ-

λεσιν τῶν χρεῶν ἐκάστου ὑπουργήματος· αὐτοὺς δὲ τοὺς νεωτερισμοὺς δὲν βάλλουσιν εἰς πρᾶξιν, ἂν δὲν ἐπικυρώσῃ ὁ Ἄρειος Πάγος.

ΙΒ') "Ὅλοι οἱ Προεστῶτες ἓνα ὀλόκληρον χρόνον μένουσιν εἰς τὰ ὑπουργήματά των, ἐξαιρουμένων τῶν περιστάσεων· ἤμπορεῖ ὅμως ὁ αὐτὸς νὰ διορισθῇ καὶ τὸν δεῦτερον καὶ τρίτον, εἴτε εἰς τὸ αὐτό, εἴτε εἰς ἄλλο ὑπουργήμα.

ΙΓ') Ἐκάστη ἐπαρχία ἔχει Νοτάριον, ἔχει καὶ ἓνα Γραμματέα εἰς τὸ Κριτήριόν της.

ΙΔ') "Ὅλοι οἱ Προεστῶτες τῆς πόλεως ἐνεργοῦσι καθένας τὰ χρέη τοῦ ὑπουργήματός του, ἀλλ' ἐν εἰδήσει τῶν Κριτῶν τῆς αὐτῆς πόλεως· οἱ δὲ διωρισμένοι Προεστῶτες εἰς τὴν Πολίτιαν κατὰ πάντα ἀκολουθοῦσι τὴν ὁδηγίαν τῶν Κριτῶν.

ΙΕ') Τὰ Ἐθνικὰ κτήματα εἶναι ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν εἰς αὐτὰ διωρισμένων Προεστῶτων· τὸ ἐκ τούτων κέρδος ἐμβαίνει εἰς τὴν Κάσσαν τῆς ἐπαρχίας· ἡ δὲ δεσποτεία αὐτῶν εἶναι ὅλης τῆς ἐπαρχίας, χωρὶς ὅμως νὰ δύνανται νὰ ἐκποιήσῃ τι ἐξ αὐτῶν, οὔτε εἰς ἐνέχυρον νὰ δώσῃ, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Ἄρειου Πάγου, οὔτε ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ δύνανται οὔτε νὰ ἐκποιήσῃ οὔτε νὰ δώσῃ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐνέχυρον, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Ἄρειου Πάγου καὶ τῆς ἐπαρχίας.

ΙΣ') Ἡ Ἀστυνομία δίδει ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς ἀνθρώπους, κατὰ μῆνα, εἰς ἕκαστον ὑπουργήμα, ὁμοίως καὶ τὰ χωρία εἰς τῶν χωρίων· αὐτοὶ τρέφονται εἰς τὸ διάστημα ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἀπὸ τὴν Κοινότητα.

ΙΖ') Ἡ ἐπαρχία νὰ κάμῃ σφραγιδα, φέρουσαν τὸ παλαιὸν σημεῖόν της, καὶ τριγύρω τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας· αὐτὴ ἡ σφραγὶς μερίζεται εἰς πέντε, καὶ δίδονται διὰ λαχνῶν εἰς τοὺς Προεστῶτας ἐκείνου τοῦ ἔτους.

ΙΗ') Ἡ ἐπαρχία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρρησιάξῃ διὰ τοῦ Ἄρειου Πάγου πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, τόσον πολεμικούς, ὅσον καὶ πολιτικούς, οἱ ὁποῖοι ἐφάνησαν οὐσιωδῶς χρήσιμοι εἰς τὴν ἐπαρχίαν, διὰ νὰ βραβεύωνται παρ' αὐτῆς τῆς Βουλῆς κατ' ἀξίαν.

ΙΘ') Ἡ ἐπαρχία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίσῃ γῆν εἰς Ἕλληνα, εἴτε δι' ἀμοιβὴν μεγάλων ἐκδουλεύσεων, εἴτε ἐπὶ συμφωνίᾳ ἐκχερσώσεως· ἡ χάρις ὅμως δὲν ἔχει τὸν τόπον της, οὔτε ἠμπορεῖ νὰ βάλῃ χερί εἰς τὴν γῆν ὁ δωρηθεὶς, πρὶν διὰ τοῦ Ἄρειου Πάγου ἢ Ἐθνικῆ Βουλῆ ἐπικυρώσῃ τὴν δωρεάν.

Κ') Ἡ ἐπαρχία ὅσα ἰδιαιτερα ἔθιμα ἔχει, προβάλλει εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, καὶ αὐτὸς ἀποφασίζει.

ΚΑ') Ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ συγκροτουμένη ἀπὸ μόνους παραστάτας τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι ὁ Γενικὸς δεσμὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ αἱ ἀποφάσεις της γίνονται ἀπὸ τὰς θελήσεις τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦσιν ἐκεῖ μὲ τὸ στόμα τῶν παραστατῶν αὐτῶν, νὰ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ καθὲ ἐπαρχίαν ὡς κεφαλὴ της, καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπαρχίας ὡς κεφαλὴ τῆς Ἑλλάδος. Αὐτῆς τὰ ψήφισματα καὶ αἱ ἐργασίαι, καθ' ὅσα γενικὰ τῆς Ἑλλάδος συμ-

φέροντα, νὰ εἶναι ἀδιαφιλονείκητα· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅλη ἡ Ἑλλάς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν νὰ τὴν θεωρῇ ὡς Τοποτηρητὴν ἐσομένου Χριστιανοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ πρῶτον ἐκλέξασα καθυποβάλλῃ εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς Νόμους τῆς, ἔχει ἔπειτα νὰ ἀναγνωρίσῃ Μονάρχην τῆς.

ΚΒ') Ἐκάστη ἐπαρχία νὰ ἐκλέγῃ τοὺς Παραστάτας τῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, εἴτε ἐνοτίους, εἴτε καὶ ἀπὸ ἄλλας ἐπαρχίας ὁμογενεῖς, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἐκτάσεως ἓνα ἢ δύο ἢ καὶ περισσοτέρους, δίδουσα πρὸς αὐτοὺς τὰ ἀναγκαῖα συστατικά πρὸς τὴν Βουλὴν, καὶ διευθύνουσα πρὸς αὐτὴν διὰ τοῦ Ἄρειου Πάγου, ὅστις φέρεται εἰς τοῦτο κατὰ τὸ τμήμα Β', κεφ. Β', § Η'.

ΚΓ') Ὁ Παραστάτης ἔχει νὰ μένῃ εἰς τὴν Βουλὴν δώδεκα μῆνας· ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἢμπορεῖ νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου κτλ., δύναται ὅμως νὰ διορίσῃ προσκαιρῶς τοποτηρητὴν του ὑπὸ τὴν ἐγγρήσιν του.

ΚΔ') Εἰς κάθε τριμηνίαν νὰ στέλλωσιν ὅλοι οἱ Προεστώτες πρὸς τὸν Ἄρειον Πάγον ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς των, ἀφοῦ θεωρήσωσι κοινῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς εἴρηται § ΙΑ', πρὸς αὐτὸν νὰ δίδωσι τὸν γενικὸν κατάλογον τῶν κατοίκων, τὸ κατὰστειχον τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων, ζευγαρίων, ἐλαίων, ἀμπελιῶν, ὀσπητίων, ἐργαστηρίων κτλ. πρὸς αὐτὸν νὰ γράφωσι τακτικῶς περὶ ὅλων τῶν ὑποθέσεών του, παρ' αὐτοῦ τὰς ὁδηγίας λαμβάνοντες.

ΚΕ') Ἡ ἐπαρχία τὸν Ἄρειον Πάγον θεωρεῖ ὡς ἰδιαιτέρον δεσμόν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος καὶ ὡς μεσολαβοῦντα μεταξὺ ἐκάστης αὐτῶν καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς· αὐτὸν θεωρεῖ καὶ ἀναγνωρίζει μέσον, διὰ τοῦ ὁποῖου αἱ ἐλλείψεις ἀναπληροῦνται ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, καὶ αὐτόν, καθ' ὅσα γενικά τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, ἀκούει.

Τ Μ Η Μ Α Γ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κοινωνικά.

Α') Οἱ Κοινωνικοὶ Νόμοι σήμερον δὲν προσδιορίζονται.

Β') Οἱ Κοινωνικοὶ Νόμοι τῶν ἀειμνήστων Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ἑλλάδος μόνον ἰσχύουσι κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Χέρσον Ἑλλάδα.

Γ') Ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ φροντίσῃ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν σημερινὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τοῦτο τὸ μέρος τῶν Βασιλικῶν, προσδιορίζων τὰς ἀντιφάσεις κατὰ τὸ κοινῶς συμφερότερον.

Δ') Ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ προσκαλέσῃ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς περιφερείας του, καὶ νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν ἐπίκρισιν αὐτῶν τὴν ἐκλογὴν

ταύτην τῶν Κοινωνικῶν Νόμων, καὶ ἐπικυρωθεῖσαν οὕτω νὰ δημοσιεύσῃ διὰ τοῦ τύπου.

Ε') Ἄν ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ λάβῃ τὴν περὶ τούτου φροντίδα, ὁ Ἄρειος Πάγος παύει φροντίζων.

ΤΜΗΜΑ Δ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ εἰσοδημάτων καὶ δοσιμάτων

Περὶ Δοσιμάτων.

Α') Ὅτι ἔχει νὰ δίδῃ τὸ ἔθνος σταθερῶς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, νὰ ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὴν σταθερὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους Διοίκησιν, εἰς κοινὴν τοῦ Ἐθνους Συνέλευσιν.

Β') Ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ ἕνα χρόνον χρεωστεῖ νὰ δώσῃ ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, ὅσα ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ μὲ τὸν Ἄρειον Πάγον ἀποφασίσωσι.

Γ') Ὁ Ἄρειος Πάγος δύναται νὰ ἀντιτείνῃ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν περὶ τῆς ποσότητος τῶν δοσιμάτων, καὶ περὶ τῆς διανομῆς αὐτῶν ἔχει νὰ φροντίσῃ ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχίας, μετακαλῶν εἰς τοῦτο ἕνα πληρεξούσιον ἀφ' ἐκάστης ἐπαρχίας, καὶ συνδιασκεπτόμενος μὲ αὐτοὺς ὅλους ἂν εἶναι χρεῖα.

Δ') Ὁ Ἄρειος Πάγος, εἰς τὴν διανομὴν τῶν δοσιμάτων εἰς τὰς ἐπαρχίας, δὲν δύναται νὰ καταλύσῃ ὅσα ὅσαι ἐπαρχίαι ἰδιαιτέρως ἔχουσιν ἔθιμα, ἂν αὐτὰ ἀποδειχθῶσι μιᾶς ἑκατονταετηρίδος τοῦλάχιστον ἔθιμα.

Ε') Τὸ σύστημα τῶν Χανέδων, μὲ ὅλα τῆς τυραννίας καταργεῖται διὰ τὸν ἅπαντα χρόνον.

Σ') Ἡ ἀναλογία τοῦ δοσίματος γίνεται ὡς πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἐκάστου περιουσίαν, καὶ κατ' αὐτὴν ὅλα λαμβάνονται, τόσον τακτικά, ὅσον καὶ ἄτακτα.

Ζ') Πᾶσα τάξις ἀνθρώπων, καὶ αὐτὰ τὰ ἱερά Μοναστήρια, καὶ Μετόχια, καὶ αἱ Ἐκκλησίαι, καὶ ὅλα τὰ κοινὰ καταστήματα, καὶ ὅλοι ἐν γένει οἱ Ἕλληνες, συνεισφέρουσιν αὐτὸν τὸν χρόνον εἰς ἐλάφρωσιν τοῦ λαοῦ καὶ θεραπείαν τῶν ἐπιχειμένων μεγίστων χρεῶν τοῦ ἀνὰ χεῖρας πολέμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ εἰσοδημάτων.

Α') Συνελθόντες οἱ Προεστώτες εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν, νὰ καταγράψωσιν ἀκριβῶς ὅλα τὰ τακτικά τῆς ἐπαρχίας εἰσοδήματα· ἡ καταγραφή νὰ γίνῃ εἰς δεκαπέντε ἡμερῶν διάστημα.

Β') Τὴν καταγραφὴν τούτων νὰ πέμψωσι πρὸς τὸν Ἄρειον Πάγον.

Γ') 'Εκάστη ἐπαρχία δύναται εὐτάκτως νὰ ἀποφασίσῃ συνεισφορὰν κοινὴν εἰς τὴν περιφέρειάν της, ἀλλ' ἐν εἰδήσει τοῦ 'Αρείου Πάγου.

Δ') 'Ο 'Αρειος Πάγος δύναται νὰ προβάλῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας εὐτακτον συνεισφορὰν, τὴν ὁποίαν, ἂν αἱ πλείοντα ἀποδεχθῶσι, καὶ αἱ ἄλλαι ἀποδέχονται.

ΤΜΗΜΑ Ε'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Στρατιωτικά.

Α') 'Η ἐπαρχία ἔχει τὸν Καπιτάνον της, ὁ ὁποῖος εἶναι συγχρόνως Στρατηγὸς τῆς 'Ελλάδος.

Β') 'Η ἐπαρχία δὲν δύναται νὰ ἀποβάλῃ τὸν Καπιτάνον της, χωρὶς πρῶτον ν' ἀναφέρῃ τὰς αἰτίας πρὸς τὸν 'Αρειον Πάγον, ὁ ὁποῖος κρίνει τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἀναφέρει αὐτὴν πρὸς τὴν 'Εθνικὴν Βουλὴν, καὶ ἐκείνη ἀποφασίζει διότι ὁ Καπιτάνος εἶναι καὶ τῆς 'Ελλάδος ἐν γένει Στρατηγός.

Γ') Εἰς τὸν πόλεμον, ἀκούει μόνον τὸν 'Αρειον Πάγον ὁ Καπιτάνος.

Δ') 'Όταν χηρέυσῃ ἡ ἐπαρχία Καπιτάνου, αὐτὴ μὲν ἐκλέγει, ὁ δὲ 'Αρειος Πάγος ἐπικρίνει, ἡ δὲ 'Εθνικὴ Βουλὴ ἀποφασίζει.

Ε') 'Ο υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος Καπιτάνου ὁ πρωτότοκος λαμβάνει τὸν τόπον τοῦ πατρὸς του, διατηρουμένου τοῦ § Δ', Τμῆμα Α', Κεφ. Α'.

Σ') 'Όστις Καπιτάνος, χρηματίσας Καπιτάνος ἐπαρχίας, δὲν ἔχει καπιτανίαν κατὰ περίστασιν, ἐπειδὴ εἶναι Στρατηγὸς τῆς 'Ελλάδος, ἡ 'Εθνικὴ Βουλὴ ἔχει νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτοῦ.

Ζ') 'Η 'Αστυνομία, μὲ τὸ μέσον τῶν διωρισμένων εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς πόλεως, καὶ χωρία, νὰ συνθέσῃ ἀκριβὲς κατάστιχον ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ φαίνεται εἰς αὐτὸ πόσας φαμελίας ἔχει κάθε χωρίον, καὶ ἡ πόλις. 'Εκάστης δὲ φαμελίας τὰ μέλη ὀνομαστί, καὶ τὰς ἡλικίας καὶ τὸ ἐπάγγελμα, καὶ τὴν περιουσίαν, καὶ ὅσοι μὲν γεννῶνται νὰ προσθέτῶνται, ὅσοι δὲ ἀποθνήσκουσι ν' ἀπαλείφῶνται ἀπὸ αὐτὸ τὸ κατάστιχον ὁ Καπιτάνος νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀναγκαίους στρατιώτας, τοὺς ὁποῖους νὰ ἔχῃ ἕνα ὀλόκληρον χρόνον εἰς τὸν πόλεμον εἰς αὐτοὺς νὰ δίδῃ μισθὸν ἢ ἐπαρχία ὅσον προσδιορίσῃ ὁ 'Αρειος Πάγος τῶν δὲ φονευθέντων ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τὰς φαμελίας νὰ τρέφῃ καὶ παντοιοτρόπως νὰ περιθάλπῃ ἡ ἐπαρχία, ἄχρι τῆς 'Εθνικῆς ἀποκαταστάσεως. Οἱ Προεστῶτες τῶν πολεμικῶν νὰ ἔχωσι τὴν τελευταίαν ταύτην φροντίδα.

Η') 'Εκτὸς τοῦ σώματος ἐκείνου τῶν στρατιωτῶν, ὅλοι οἱ ἄνδρες ἀπὸ δεκατεσσάρων, ἕως ἐξήντα χρόνων ἡλικίας, νὰ διαιρεθῶσι εἰς εἰκοσιπενταρχίας, καὶ ἕνας ἐξ αὐτῶν εἰκοσιπενταρχος καὶ δύο εἰκοσιπενταρχαὶ νὰ κάμωσι μίαν πεντηκονταρχίαν, καὶ δύο πεντηκονταρχαὶ μίαν ἑκατονταρχίαν χωρι-

στὸν δὲ κατάστιχον νὰ περιέχῃ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, καὶ τὰ χωρία εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται· αὐτοὶ ὅλοι νὰ ἡσυχάζωσιν, εἰς τὰ ἴδια ἕκαστος καταγινόμενος, χρείας δὲ τυχούσης, ὁ Καπιτάνος διορίζει ὀνομαστί τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα εἰκοσιπεντάρχους, ἢ τὸν δεῖνα ἑκατόνταρχον, μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῶν νὰ κινήθωσι, καὶ μετὰ τὴν χρεῖαν ἐπιστρέφουσιν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια· καὶ τοῦτο κατὰ τάξιν, διὰ νὰ δουλεύωσιν ὅλοι τὴν Πατρίδα, χωρὶς νὰ ἔχῃ κανένας νὰ παραπονεθῇ.

Θ') Ὁ εἰκοσιπένταρχος, ὅταν λάβῃ προσταγὴν νὰ κινήθῃ, καὶ κατὰ περίστασιν δὲν ἔχῃ ὀλόκληρον τὴν εἰκοσιπενταρχίαν του, εἴτε διότι ἔλειψεν, εἴτε διότι ἡσθένησε κανένας, δανείζεται ἀπὸ ἄλλην τοὺς λείποντας· ὅταν δὲ ἀποθάνῃ κανένας, προσπαθεῖ εὐθὺς νὰ βάλῃ ἄλλον εἰς τὸν τόπον του.

Γ') Οἱ εἰκοσιπένταρχοι τῆς πόλεως δίδουσιν ἀμοιβαίως τοὺς τρεῖς (Τμῆμα Β', Κεφ. Γ', § 15') ἀνθρώπους διὰ τῆς Ἀστυνομίας εἰς τὰ διάφορα ὑπουργήματα τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖνοι τῶν χωρίων εἰς τοὺς Προεστῶτας.

ΙΑ') Ὅταν μία εἰκοσιπενταρχία διὰ νὰ συμπληρωθῇ, ἔχῃ χρεῖαν δύο τριῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν εὐρίσκονται εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἐν κειρῶ χρείας ἐκεῖθεν τοὺς λαμβάνει.

ΙΒ') Τὸ κατάστιχον τῶν εἰκοσιπεντάρχων στέλλεται εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον.

ΙΓ') Οἱ Καπιτάνοι γνωστοποιοῦσι πρὸς τὸν Ἄρειον Πάγον τὸ ποσὸν τοῦ στρατοῦ ὅσον διὰ ἕνα χρόνον παρέλαβον, καὶ ἐκεῖνος σκέπτεται ἂν τὸ ὅλον τοῦ στρατοῦ τῶν ἐπαρχιῶν ἀναλογῇ μὲ τὰς πολεμικὰς περιστάσεις. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀκόμη εὐρίσκει καὶ διορίζει τὴν ἀναλογίαν τῶν στρατευμάτων ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχίας.

ΙΔ') Οἱ Καπιτάνοι γράφουσιν ἀμέσως πρὸς τὸν Ἄρειον Πάγον κατὰ τὴν χρεῖαν.

Τ Μ Η Μ Α Σ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Δικανικά, Κολαστικά, Ἀγρονομικά, Θαλάσσια καὶ Ἐμπορικά.

Α') Ἀπὸ τὰ αὐτὰ Βασιλικά νὰ γίνῃ καὶ τούτων ἐκλογή.

Β') Ἡ ἐκλογή νὰ εἶναι ἀνάλογος μὲ τοὺς κειροὺς καὶ τὰς περιστάσεις.

Γ') Νὰ καθυποβληθῇ καὶ αὐτῶν ἡ ἐκλογή εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῶν Ἀρχιερέων διὰ τοῦ Κριτηρίου τοῦ Ἄρειου Πάγου.

Δ') Ἄν ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ φροντίσῃ καὶ περὶ τούτων, ὁ Ἄρειος Πάγος παύει φροντίζων.

Ε') Εἰς τὰ θαλάσσια ἢ Ἀνατολικὴ Χέρσος Ἑλλάς ν' ἀκολουθήσῃ ὅποιους ἐγκρίνει ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ.

Σ') Εἰς τὰ ἐμπορικὰ παραδέχεται ἡ Ἀνατολικὴ Χέρσος Ἑλλάς ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν Ἐμπορικὸν Κώδικα τῆς Γαλλίας, ἂν καὶ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ δέχεται αὐτόν.

Α Π Ο Π Λ Η Ρ Ω Μ Α

Α') Ὁ Ἴερὸς κλῆρος τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος εἶναι εἰς χρέος νὰ λάβῃ μέρος, μὲ ὅποιον τρόπον καὶ ὁ λοιπὸς τῆς Ἑλλάδος κλῆρος, εἰς ὅσα μεταγενέστερα τὸν Ἴερὸν κλῆρον τῆς Ἑλλάδος ἀποβλέπουσι γενικῶς, καὶ ἐν εἰδήσει τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

Β') Ὅποιαν μεταγενεστέραν διάταξιν λάβῃ ὁ Ἴερὸς κλῆρος, ἂν ἐπικυρωθῇ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν, ἀνεξετάτως δέχεται ἡ Ἀνατολικὴ Χέρσος Ἑλλάς.

Γ') Ὑπόσχεται ἐκάστη ἐπαρχία, ὅσον τὸ δυνατόν νὰ μὴ διαφέρῃ ἀπὸ τὰς λοιπὰς τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσα ἐπιτρέπει ἡ παρούσα Νομικὴ Διάταξις εἰς τοῦτο καὶ ὁ Ἀρείος Πάγος ὑπόσχεται νὰ ἐπιβλέπῃ.

Δ') Ὅσα τῶν περιεχομένων εἰς τὴν παρούσαν Νομικὴν Διάταξιν ἀφορῶσι τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν αὐτὴν καθ' αὐτήν, καὶ τὰ γενικὰ τοῦ ἔθνους συμφέροντα, καὶ τὸ περὶ μετοικῶν καὶ ξένων, τότε μόνον ἰσχύει νόμος λαμβάνουσιν, ὅταν ἀποδεχθῇ αὐτὰ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ καὶ δεκταὶ αἱ εἰς ταῦτα προσθαιρέσεις τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς καὶ ὑποτίθενται γεγραμμένοι εἰς αὐτὴν σήμερον, διὰ τοῦτο καὶ ἄχρι τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς θεωροῦνται ὡς ἄκυρα τὸν ἰδιαιτερον ὄργανισμὸν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ τὴν μεταξὺ ἐκάστης αὐτῶν καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου νομικὴν σχέσιν, ἐτι καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἑνωσιν τῶν ἐπαρχιῶν ὅλων δὲν δύναται κατ' οὐδὲν νὰ ἀλλοιώσῃ ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ ταῦτα ἀμετακίνητα μένουσι περιστάσεις μόνον ἀπροσδόκητοι εἰς κοινὴν τοῦ ἔθνους Συνέλευσιν δύναται νὰ φέρωσιν εἰς ταῦτα ἀλλοίωσιν.

Ε') Εἰς ὅσα ἀποβλέπουσι τοὺς μισθοὺς τῶν διαφόρων ὑπουργιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, ἔτι καὶ ὅπως ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ ἀποφασίσῃ διὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἔχει καὶ ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ἀκολουθήσῃ.

Σ') Ὅσαι ἐπαρχίαι τῆς Θετταλίας, τῆς Μακεδονίας κτλ. καὶ ὅσαι Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους συνδέονται σήμερον, καὶ ἀκολουθῶσιν, ὡς ἐλεύθεροι, μὲ τὴν Ἀνατολικὴν Χέρσον Ἑλλάδα Ἐπαρχικῶς συμπαρεδεχόμενοι τὰ τῆς Συνελεύσεως ἐν Σαλῶνις, διαφυλάττουσι πλῆρες τὸ δικαίωμα, ὅταν ἡ Θεσσαλία καταλύσασα τέλειον τὴν τυραννικὴν συστῆσιν ἰδιαιτερον δεσμὸν τῶν Πόλεων αὐτῆς ἢ Ἐπαρχιῶν, αἱ Θετταλικαὶ ἀποσπώμεναι νὰ συνδεθῶσιν Ἐπαρχικῶς μὲ τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν, καὶ ἔθνικῶς μὲ τὴν Ἑλλάδα ὁμοίως καὶ αἱ Μακεδονικαί, ὅταν ταῦτά γίνωσι κατὰ τὴν Μακεδονίαν κτλ., ὁμοίως δὲ καὶ αἱ νῆσοι ὅταν ταῦτά γίνωσι κατὰ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

Ζ') Ὅσαι Ἐπαρχίαι δὲν εὐρέθησαν κατ' ἀνάγκην, εἰς τὴν ἐν Σαλῶνις Συνέλευσιν καὶ θελήσωσιν ἀκολουθῶσιν νὰ συνδεθῶσιν, εἶναι δεκταὶ ὡς ἂν

6

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἐπιδαύρου καὶ ἐλαχίστην παρουσιάσει προποτιλίαν, συνταχθεὶς κατὰ βάσιν ὑπὸ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως ἐντὸς τοῦ πλαισίου καὶ κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τούτου. Ἐν τούτοις, λόγῳ τῶν ἀποστάσεων καὶ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν διεξαγωγῆς πολέμου καὶ ἐλευθέρου πολιτικοῦ βίου, ἡ Κρήτη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λαμβάνη ἀμέσους διαταγὰς ἐκ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐφηρμοσθη σύστημα αὐτοκυβερνήσεως. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1821 συνῆλθον εἰς τὰ Σφακιά ἀντιπρόσωποι τῆς ἐπωχίας καὶ τῶν ἐν Ἐπαναστάσει γειτονικῶν, οἱ ὅποιοι Ἰδρυσαν πολιτικὴν ἐπιτροπὴν φέρουσαν τίτλον «Καρχαελλωρία Σφακίων». Ὅσον ὅμως ἡ ἐπανάστασις ἐξηπλοῦτο, τόσον καθίστατο ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη ὀργανώσεως κυβερνητικοῦ συστήματος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου 1821 μετέβη εἰς τὴν Κρήτην, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ Δημ. Ὑψηλάντου, ὁ Μιχαὴλ Ἀφεντούλιεφ ἢ Ἀφεντούλης, ἀνακηρυχθεὶς στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς ἀρχηγός. Κενόδοξος, ἐριστικὸς καὶ ἐστερημένους πολιτικότητος, ἐπὶ πλέον ξένος πρὸς τὴν Κρητικὴν ζωὴν καὶ τὰ κρητικά ἦθη, ὁ Ἀφεντούλιεφ ταχέως προεκάλεσεν ἀντιδράσεις καὶ μίση. Πρὸ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Ἀφεντούλιεφ νὰ συγκαλέσῃ συνέλευσιν πρὸς ψήφισιν ὀργανισμοῦ πολιτικῆς τοπικῆς διοικήσεως διὰ λαϊκῆς ἐκπροσωπήσεως, οἱ Κρητῆς ἐζήτησαν παρὰ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως τὴν διαπίστευσιν καταλλήλου προσώπου πρὸς πολιτικὴν ὀργάνωσιν «σύμφωνον μὲ τὸ ἔθνικόν πολίτευμα». Ὡς τοιαύτη προσωπικότης προεκρίθη ὁ Πέτρος Ὀμηρίδης-Σκυλίτσης, ὁ ὁποῖος ἐστάλη εἰς Κρήτην ἐφοδιασμένος διὰ πληρεξουσίων γραμμάτων τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως, ὡς καὶ διὰ σχεδίου προκαταρκτικοῦ, βάσει τοῦ ὁποίου θὰ συνετάσσοτο ὁ τοπικὸς ὀργανισμός. Παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἀφεντούλιεφ, ὁ Ὀμηρίδης συνεκάλεσε περὶ τὰ μέσα Μαΐου 1822 συνέλευσιν τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐπαρχιῶν Κρήτης, ἡ ὁποία ἐνέκρινε τὸ σχέδιον τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως, βάσει δὲ τούτου συνετάχθη καὶ ἐψηφίσθη τὸ προσωρινὸν πολίτευμα, τοῦ ὁποίου τὸ κείμενον δημοσιεύομεν κατωτέρω. Προετάχθη διακέρυξις τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας (βλ. ἄνωτ. Τμῆμα Γ' ἀρ. 16). Ὁ Ὄργανισμός τῆς Κρήτης ἐν σχέσει πρὸς τοὺς λοιποὺς τοπικοὺς ὀργανισμοὺς παρουσιάζει πληρότητα τινα, καθ' ὅσον συνετάχθη μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἐπιδαύρου, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευσε βασικῶς, εἰς πολλὰ δὲ ἀντεγράφη πιστῶς. Αἱ κωριώτεραι ἰδιορρυθμίαι ἔγκεινται εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς Κρήτης εἰς 24 ἐπαρχίας, μεθ' ὑποδιαίρεσεων εἰς Κοινότητας καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀνάθεσιν τῆς διοικήσεως τῆς νήσου εἰς ἓνα «Γενικὸν Ἐπαρχον» ὀριζόμενον ὑπὸ τῆς

«Ὑπερτάτης Διοικήσεως», πλαισιούμενον ὑπὸ τῆς «Γενικῆς Καγκελλαρίας τῶν Γενικῶν Φροντιστῶν», εἶδος τοπικοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Τὸ πολίτευμα τοῦτο διεπνέετο ὑπὸ ἀκραιφροῦς φιλελευθέρου πνεύματος, βασιζομένου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας. (Βιβλιογραφία : ἐκτὸς τῶν γενικωτέρων περὶ Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἔργων, βλ. Κ. Κριτοβουλίδου, Ἀπομνημονεύματα τοῦ περὶ αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος πολέμου τῶν Κρητῶν, Ἀθ. 1859.—Ζαμπελίου καὶ Κριτοβουλίδου, Ἱστορία τῶν ἐπαναστάσεων τῆς Κρήτης, Ἀθ. 1893.—Στ. Ξαθουδίδου, Ἐπίτομος ἱστορία τῆς Κρήτης, Ἀθ. 1909.—Ν. Τωμαδάκη, Τὰ ἐν Κρήτῃ πολιτεύματα, 1821—1824, ἐν Δελτ. Ἱστ. Ἐθν. Ἔτ. τ. ΙΕ' (1961). Τὸ κείμενον ἐν Μάμουκα, Γ', σ. 101 κ.έ. καὶ Δασκαλάκη, ἔ.ἀ. σ. 85 κ.έ.).

ΣΧΕΔΙΟΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ Α'

α') Ἡ Νῆσος διαιρεῖται εἰς τέσσαρας Ἐπαρχίας· ἡμποροῦν νὰ διορισθῶσι καὶ ὀλιγώτεροι ἢ περισσότεροι κατὰ τὴν χρεῖαν.

Ἡ καθέδρα τῆς πρώτης	ὀνομάζεται	Ν
τῆς δευτέρας	»	Σ
τῆς τρίτης	»	Τ
τῆς τετάρτης	»	Δ

β') Κάθε Ἐπαρχία μερίζεται εἰς τρία Τμήματα, καὶ τὰ Τμήματα ἡμποροῦν νὰ εἶναι ἢ περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα· ἐκάστης δὲ Ἐπαρχίας ψηφίζεται ἡ Πρωτεύουσα πόλις.

γ') Τὰ Τμήματα ὑποδιαιροῦνται εἰς Κοινότητας.

δ') Ἡ Διοίκησις τῆς Νήσου δίδεται εἰς ἓνα Γενικὸν Ἐπαρχον, ὅστις ψηφίζεται παρὰ τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως.

ε') Ὁ διαληφθεὶς Ἐπαρχος θέλει ἔχει μίαν γενικὴν Καγκελλαρίαν, ἣτις διαιρεῖται εἰς ἕξ κλάδους.

- α'. Τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως,
- β'. Τοῦ Γενικοῦ φροντιστοῦ τῆς Οἰκονομίας,
- γ'. Τοῦ Γενικοῦ φροντιστοῦ τῆς Ἀστυνομίας,
- δ'. Τοῦ Γενικοῦ φροντιστοῦ τοῦ Πολέμου,
- ε'. Τοῦ Γενικοῦ φροντιστοῦ τῆς Θαλάσσης,
- ς'. Τοῦ Γενικοῦ φροντιστοῦ τῆς Δικαιοσύνης,

στ') Εἰς κάθε πρωτεύουσαν πόλιν ἐκάστης Ἐπαρχίας θέλει προσδιορίζεται ἓνας Ἐπαρχος,
ἓνας Πρῶτος Γραμματεὺς,
ἓνας Φροντιστὴς τῆς Οἰκονομίας,

- ἓνας Φροντιστῆς τῆς Ἀστυνομίας,
- ἓνας Φροντιστῆς τῶν ἀρμάτων,
- ἓνας Λιμενάρχης, ἂν ἡ πόλις εἶναι παραλία.

ζ') Ὁ Ἐπαρχος θέλει ἐνοεῖται ὁ Παραστάτης τῆς Διοικήσεως εἰς τὴν Ἐπαρχίαν, καὶ οἱ λοιποὶ Ὑπουργοὶ θέλει ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐπιταγὰς του' εἰς δὲ τὰς συμπιπτούσας ὑποθέσεις τῶν ὑπουργημάτων θέλει ἀνταποκρίνονται μὲ τοὺς σχετικοὺς Ὑπουργοὺς τῆς γενικῆς Καγκελλαρίας.

η') Εἰς κάθε Πρωτεύουσαν πάλιν ἐκάστου Τμήματος

- ἓνας Ὑποέπαρχος,
- ἓνας Γραμματεὺς,
- ἓνας Ὑποφροντιστῆς τῆς Οἰκονομίας,
- ἓνας Ὑποφροντιστῆς τῆς Ἀστυνομίας,
- ἓνας Ὑποφροντιστῆς τῶν ἀρμάτων,
- ἓνας Ὑπολιμενάρχης, ἂν ἡ πόλις εἶναι παραθαλάσσιος.

θ') Εἰς τὰς Πρωτεύουσας πόλεις τῶν Ἐπαρχιῶν θέλει συστηθῶσι πολιτικὰ κριτήρια, τῶν ὁποίων ὁ Πρόεδρος θέλει συναγορευεῖται μόνον μὲ τὸν Γενικὸν ἐπιστάτην τοῦ Δικαίου.

ι') Εἰς τὰς Κοινότητας θέλει συστηθοῦν Ἐφορίαι συνθεμέναι ἀπὸ πέντε μέλη·

- ἓνα Πρόεδρον, ὅστις παριστάνει τὴν Διοίκησιν εἰς τὴν Κοινότητα,
- ἓνα Ἐπιστάτην τῆς Οἰκονομίας,
- ἓνα Ἐπιστάτην τῆς Ἀστυνομίας,
- ἓνα Ἐπιστάτην τῶν ἀρμάτων,
- ἓνα Λιμενάρχην, ἂν τὸ χωρίον εἶναι παραλίον.

Τ Μ Η Μ Α Β'

Γενικὴ τάξις τῆς ἀλληλογραφίας.

ια') Ὁ Γενικὸς Ἐπαρχος τῆς Νήσου θέλει ἀνταποκρίνεται μὲ τοὺς Μινίστρος τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως, καὶ θέλει διανέμει εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Καγκελλαρίας του τὴν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀναγομένην ὑπόθεσιν.

Οἱ Ἐπαρχοὶ ἀνταποκρίνονται μὲ τὸν Γενικὸν Ἐπαρχον· οἱ Ὑποέπαρχοι μὲ τοὺς Ἐπάρχους, οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐφοριῶν μὲ τοὺς Ὑποεπάρχους.

ιβ') Οἱ φρονισταὶ τῶν Ἐπαρχιῶν θέλει ἀνταποκρίνονται μὲ τοὺς γενικοὺς Φροντιστάς.

Οἱ Ὑποφρονισταὶ τῶν Τμημάτων μὲ τοὺς Φροντιστάς τῆς Ἐπαρχίας. Οἱ ἐπιστάται τῶν Κοινοτήτων μὲ τοὺς ὑποφρονιστάς τοῦ Τμήματος.

ιγ') Ἡ Ἀστυνομία θέλει ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ δύναμιν, ἥτις ἀναγκαίως πρέπει νὰ ὑπόκειται εἰς μόνους τοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Ἀστυνομίας.

ιδ') Οἱ Φροντισταὶ καὶ Ὑποφροντισταὶ τῆς Οἰκονομίας θέλουν ἔχει ἓνα Κοντάμπιλε, ἤτοι εἰσπράκτορα, καὶ ἓνα Ταμῖαν.

ιε') Ἡ ἐθνικὴ σημαία θέλει εἶσθαι δίχροος, ἤτοι κυανῇ καὶ λευκῇ κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Διοικήσεως.

ις') Ἡ σφραγὶς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως τῆς Νήσου θέλει φέρει τὴν Ἀθηναῖν μὲ τὰ αὐτῆς παράσημα καὶ ἐπιγραφὴν Διοικήσεως τῆς νήσου Κρήτης.

ιζ') Ὅλοι αἱ σφραγιῶδες τῶν ὑπαλλήλων Γενικῶν Ὑπουργῶν, θέλουν φέρει τὸ αὐτὸ σύμβολον καὶ διακρίνονται ἀπὸ μόνῃ τὴν ἐπιγραφὴν.

ιη') Οἱ Παραστάται τῆς Νήσου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν θέλουν ἐκλεχθῆ κατ' ἀναλογίαν τῶν κατοίκων ἀνὰ τριάκοντα χιλιάδων ἓνα Παραστάτην.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ Α'

ΤΜΗΜΑ Α'

Περὶ Θρησκείας.

Ἄρθρον α') Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία τῆς Νήσου θέλει εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος· θέλει ἀνέχεται ὁμως ἡ Διοίκησις καὶ πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν.

ΤΜΗΜΑ Β'

Περὶ τῶν γενικῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων τῆς Νήσου.

β') Ὅσοι αὐτόχθονες τῆς Νήσου κάτοικοι πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν εἶναι πολῖται, καὶ ἀπολαμβάνουσιν ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν δικαιωμάτων.

γ') Ὅλοι οἱ συμπολιτῆται εἰσὶν ὅμοιοι ἐμπροσθεν τῶν νόμων, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως ἢ βαθμοῦ, ἢ κλάσεως, ἢ ἀξιώματος.

δ') Ὅσοι ἐξωθεν ἐλθόντες κατοικήσουσιν τὴν Νῆσον, εἶναι ὅμοιοι μὲ τοὺς αὐτόχθονας κατοίκους ἐμπροσθεν τῶν Νόμων.

ε') Ὅσοι ξένοι ἔχουν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γένουν πολῖται, θέλει παραδέχονται κατὰ τὸν περὶ πολιτογραφίας ἐκδοθησόμενον Νόμον τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως.

ς') Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα εἰς ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τιμὰς, δοτῆρ δὲ τούτων εἶναι ἡ ἀξιότης ἐκάστου.

ζ') Ἡ ἰδιοκτησία, τιμὴ καὶ ἀσφάλεια ἐκάστου τῶν συμπολιτῶν, μένει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.

η') Ὅλοι αἱ εἰσπράξεις πρέπει νὰ διανέμονται δικαίως εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ κλάσεις τῶν κατοίκων τῆς Νήσου· καμμία δὲ εἰσπραξις δὲν θέλει γίνεσθαι ἄνευ προσδιορισθέντος νόμου.

θ') Ὁ Ἱερός τῆς Πατρίδος ἔρωσ θέλει εἶναι τὸ πρῶτιστον ἔργον κάθε πολίτου, καθὼς ἡ δικαιοσύνη, ἀγαθοεργία κτλ.

ι') Ἐκαστος συμπολίτης θέλει διατηρεῖ εὐλαβῶς τὸ προσωρινὸν τοῦτο πολίτευμα, θέλει πείθεται εἰς τοὺς νόμους, καὶ θέλει σέβεται τοὺς διοικοῦντας.

ια') Ἐκαστος πολίτης εἶναι ὡσαύτως ὑπόχρεος νὰ λαμβάνῃ ἀνὰ χεῖρας τὰ ὄπλα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Πατρίδος, ὡσάκις προσκαλεῖται παρὰ τῶν νόμων, καὶ ἐξ ἐναντίας εἶναι ὑπεύθυνος τῇ Πατρίδι, ὡσάκις ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἄνευ τῆς ἐγγράφου συγκατανεύσεως τῶν ἀνωτέρων του.

ΤΜΗΜΑ Γ'

Περὶ περιοχῆς τῆς Νήσου.

ιβ') Ἡ περιοχὴ τῆς νήσου διαιρεῖται εἰς 24 ἑπαρχίας μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν Νήσων.

Τῆς Ἡρακλείας — Ἡράκλεια, Κνωσσός, Τέμενος, Χερσόνησος, Πέτρα, Λάσσιον, τῆς Γορτύνης, Ἀρκαδία, Συσσίτεια, Ἱεράπετρος, Πυργιώτισσα, Μονοπρόσωπον, Καινούριον.

Τῆς Ρεθύμνης — Ἡ Ρεθύμνη, τὰ περὶ αὐτὴν, Μυλοπόταμος, Ἀμάρι, Ἅγιος Βασίλειος, Σφακιά.

Τῆς Κυδωνίας — Ἡ Κυδωνία, τὰ περὶ αὐτὴν, Ἀποκόρωνας, Ἀκρωτήρι, Κίσσαμος, Σέλιον.

Ἔπονται αἱ περὶ αὐτὴν Νῆσοι: Δία, Σοῦδα, Ἅγιος Θεόδωρος, Καρπούσα, Ποντικός, Ἐλαφονήσια, Γαῦδος, Γαυδοπούλα, Παξιμάδια, Γαδαρόνησος, Πρασόνησος, Ἐλαφονήσι, Ψῦρα, Τριάδες, Ἅγιος Νικόλαος, Σπιναλόγκα κτλ.

ιγ') Αὗται δὲ αἱ Ἐπαρχίαι ὑποδιαιροῦνται εἰς διαφόρους Κοινότητας.

ιδ') Ὅταν αἱ πολιτικαὶ περιστάσεις τοῦ Ἔθνους συγχωρήσουν, τότε ἡ Διοίκησις θέλει φροντίσει τὴν τακτικωτέραν διάταξιν, περὶ μερισμοῦ τῶν ἑπαρχιῶν τῆς Κρήτης.

ΤΜΗΜΑ Δ'

Περὶ Διοικήσεως.

ιε') Ὁ βásiμος σκοπὸς τῆς Διοικήσεως, εἶναι ἡ εὐδαιμονία τοῦ Ἔθνους τὴν ὁποίαν μέλλει νὰ ἀπολαύσῃ διὰ τῆς ἰσονομίας.

ις') Ἡ Διοίκησις τῆς Νήσου δίδεται εἰς ἓνα Γενικὸν Ἐπαρχον, ὅστις ψηφίζεται παρὰ τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως.

ιζ') Ὁ ρηθεὶς Ἐπαρχος θέλει ἔχει μίαν Γενικὴν Καρχελλαρίαν, διαιρουμένην εἰς ἕξ κλάδους α') τὸν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως β') τὸν τοῦ Γενικοῦ Φροντιστοῦ τῆς Οἰκονομίας. γ') τὸν τοῦ Γενικοῦ Φροντιστοῦ τῆς Ἀστυνομίας.

μίας· δ') τὸν τοῦ Γενικοῦ Φροντιστοῦ τοῦ Παλέμου· ε') τὸν τοῦ Γενικοῦ Φροντιστοῦ τῆς Θαλάσσης· ς') τὸν τοῦ Γενικοῦ Φροντιστοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

ιη') Εἰς πᾶσαν πρωτεύουσαν πόλιν ἐκάστης ἐπαρχίας, θέλει προσδιορίζεται· α') εἰς Ἐπαρχος, εἰς Φροντιστὴς τῆς Οἰκονομίας, εἰς Φροντιστὴς τῶν Ἀρμάτων, εἰς Λιμενάρχης, ἂν ἡ πόλις εἶναι παραθαλάσσιος.

ιθ') Εἰς πᾶσαν Κοινότητα θέλουν συστηθῆ ἑφορίαὶ συντεθειμέναι ἀπὸ πέντε μέλη· ἦτοι, ἓνα Ὑποέπαρχον, παριστάνοντα τὴν Διοίκησιν εἰς τὴν Κοινότητα· ἓνα Ὑποφροντιστὴν τῆς Οἰκονομίας· ἓνα Ὑποφροντιστὴν τῆς Ἀστυνομίας· ἓνα Ὑποφροντιστὴν τῶν Ἀρμάτων· ἓνα Ὑπολιμενάρχην, ἂν ἡ πόλις ἢ τὸ χωρίον εἶναι παραθαλάσσιον.

κ') Εἰς πᾶσαν πρωτεύουσαν πόλιν τῶν Ἐπαρχιῶν θέλει συστηθῶσι πολιτικὰ κριτήρια, τῶν ὁποίων ὁ Πρόεδρος μέλλει νὰ συναγοικῆται μὲ μόνον τὸν Γενικὸν Φροντιστὴν τῆς Δικαιοσύνης· εἰς δὲ τὰς Κοινότητας θέλει προσδιορίζεται εἰς ἓκ τῶν πέντε Ὑποφροντιστῶν, Κριτῆς εἰρηνοποῖδος τῆς Κοινότητος, ὅστις νὰ κρίνῃ ὑποθέσεις ἄχρις 100 γροσίων, καὶ ἐν γένει νὰ φροντίζῃ περὶ ἐξετάσεως πάσης ἐμπικτούσης διαφορᾶς, τὴν ὁποίαν, ὅταν δὲν δύναται νὰ ἐξιᾶσῃ, νὰ τὴν μεταπέμπῃ εἰς Ἀνώτερον Κριτήριον.

ΤΜΗΜΑ Ε'

Ὅρισμός τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν τῆς Διοικήσεως.

κα') Εἰς πᾶσαν Κοινότητα, οἱ Γέροντες καὶ οἱ ἐν ὑπολήψει κάτοικοι, συνερχόμενοι νὰ ἐκλέγωσιν ἀφιλοπροσώπως τοὺς Ὑποφροντιστὰς τῶν Κοινοτήτων. Ἐκάστη δὲ Κοινότης δὲν θέλει ἔχει περισσότερον ἀπὸ 500 οἰκογενείας, καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ 300.

κβ') Οἱ Ὑποφροντισταὶ τῶν Κοινοτήτων νὰ συνάζωνται εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρχίας των, ἥτις θέλει δίδει καὶ αὐτὴ ἓκ τῶν σεβασμιωτέρων συμπολιτῶν τῆς τοῦς Ἐκλεκτορας ἀναλόγως τῶν κατοίκων τῆς. Ἄπαντες λοιπὸν συνελθόντες, ἀφοῦ κάμωσιν ὄρκον ὅτι θέλει ἐκλέξουν τοὺς ἐναρετωτέρους καὶ εὖ φρονούντας, νὰ ἐκλέγωσιν ἄνευ προσωποληψίας τοὺς πέντε Φροντιστὰς ἀπὸ ὅλην τὴν ἐπαρχίαν των, οἵτινες πρέπει νὰ ἔχωσι παιδείαν, φρόνησιν, χρηστοθήθειαν καὶ δικαιοσύνην· μετὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν νὰ λαμβάνωσιν οἱ Φροντισταὶ παρὰ τῶν Ἐκλεκτῶρων ἐνυπόγραφον γράμμα τοῦ ἐπαγγέλματός των, δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ ἐνεργῶσι τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἐκάστου, τὸ ὁποῖον θέλει προσδιορίζεται παρὰ τῶν ἰδίων Ἐκλεκτῶρων. Οἱ δὲ Φροντισταὶ θέλουν δίδει ἔγγραφον καὶ ἔνορκον ὑπόσχεσιν, ἡ ὁποία νὰ φυλάττεται εἰς τὰ ἀρχίβια τῆς Γενικῆς Καγκελαρίας, ὅτι δηλαδὴ θέλουν ἐκπληροῦ τὰ χρέη των μὲ πίστιν καὶ προθυμίαν, ἀπαθῶς φερόμενοι πρὸς τοὺς συμπολίτας των. Ἀφοῦ δὲ ἐκλεχθῶσιν οἱ διαληφθέντες Ἐπαρχοὶ καὶ Φροντισταὶ ἐκάστης Ἐπαρχίας, οἱ ἐκλεκτορες πασῶν τῶν Ἐπαρχιῶν συνεννοούμενοι,

νά ἐκλέγῃσι μὲ γενικὴν σύμπνοιαν τοὺς ἀξιοτέρους ἀπὸ τοὺς αὐτῶν συμπολίτας διὰ παραστατικά μέλη τῆς Γενικῆς Καγκελαρίας των, δίδοντες εἰς αὐτοὺς ἐνυπόγραφον γράμμα τῆς ἰδίας των πληρεξουσιότητος.

κγ') Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκλέγονται καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι Παραστάται πρὸς τὴν Πανελλήνιον Βουλὴν· πάντων δὲ τῶν ἐκλεγεγμένων ἡ διάρκεια θέλει εἶσθαι ἐνιαύσιος.

ΤΜΗΜΑ Σ'

Γενικά χρέη καὶ δικαιώματα τῶν Διοικούντων.

κδ') Ὁ Γενικὸς Ἐπαρχος εἶναι Ἐφορος τῶν Φροντιστῶν ἀπάντων καὶ τῆς Τοπικῆς Διοικήσεως· πληροφορεῖ τακτικῶς τὴν Ὑπερτάτην Διοίκησιν, εἰς ὅσα ἀποβλέπουσι τὴν πολιτικὴν βελτίωσιν τῆς Νήσου, καὶ δι' ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸ ἴδιόν των ἐπάγγελμα.

κε') Αἱ γενικαὶ πράξεις καὶ θεσπίσματα τῆς Διοικήσεως, ὑπογράφονται παρὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐπαρχοῦ, προσυπογράφονται παρὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, καὶ ὑποσημειοῦνται παρὰ τοῦ Φροντιστοῦ ἐκείνου τοῦ Ὑπουργήματος, πρὸς ὃν ἀνάγεται ἡ ὑπόθεσις.

κς') Εἶναι αὐστηρῶς ἀπγορευμένον εἰς τὸν Γενικὸν Ἐπαρχον νὰ συγκατατεθῇ εἰς ὅποιανδήποτε συνθήκην σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τῶν κατοίκων ὑπάρξεως· καὶ ἐὰν φωραθῇ τοιοῦτων παρανόμων συνθηκῶν ἔνοχος, νὰ γίνεται πρὸς καιρὸν ἐκπτώτος τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἕως οὗ νὰ λαμβάνῃ ἡ Ὑπερτάτη Διοίκησις τὰ ἀναγκαῖα περὶ τούτου μέτρα.

κζ') Ἐχει χρέος ὁ ἴδιος νὰ περιθάλη τὰς χήρας καὶ ὄρφανὰ τῶν φονευμένων εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος πόλεμον, καὶ νὰ ἀναφέρῃ τὰς θυσίας καὶ δουλεύσεις τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζομένων, διὰ νὰ ἀντιβραβεύονται ἐν καιρῷ ἀξιοχρέως παρὰ τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως.

κη') Οὐδεὶς ἐκ τῶν Γενικῶν Φροντιστῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεκτείνεται εἰς τὰ τοῦ ἄλλου καθήκοντα· ὁποῖος δὲ ἐξ αὐτῶν ἤθελε φωραθῇ παραβάτης τῶν ἰδίων του καθηκόντων, νὰ κρίνηται καὶ νὰ παιδεύηται ἀναλόγως τοῦ ἐγκλήματός του.

κθ') Ἔως ὅτου νὰ ἐκδοθῶσι νόμοι εἰς τὰ Πολιτικά καὶ Ἐγκληματικά Κριτήρια θέλουσιν εἶναι εἰς χρῆσιν οἱ νόμοι τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν Αὐτοκρατόρων.

λ') Οἱ Παραστάται τῆς Γενικῆς Καγκελαρίας, καθὼς καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι πρὸς τὴν Πανελλήνιον Βουλὴν, νὰ ἔχουν ἡλικίαν πλήρη τῶν τριάκοντα ἐτῶν.

λα') Εἰς ἀπροσδόκητον ἀποβίωσιν τινὸς τῶν Γενικῶν Φροντιστῶν, οἱ λοιποὶ τῆς Καγκελαρίας νὰ ἐκλέγῃσι μετὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ νέον Διάδοχον.

ΤΜΗΜΑ Ζ΄

Γενικὴ τάξις τῆς ἀλληλογραφίας.

λβ΄) Ὁ Γενικὸς Ἐπαρχὸς τῆς Νήσου θέλει ἀνταποκρίνεται μὲ τοὺς Μινιστροὺς τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως, καὶ θέλει διανέμει εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Καγκελλαρίας του τὴν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀναγομένην ὑπόθεσιν· οἱ Ἐπαρχοὶ ἀνταποκρίνονται μὲ τὸν Γενικὸν Ἐπαρχον· οἱ δὲ Ὑποέπαρχοι μὲ τοὺς Ἐπάρχους.

λγ΄) Οἱ Φροντισταὶ τῶν ἐπαρχιῶν θέλει ἀνταποκρίνονται μὲ τοὺς Γενικοὺς Φροντιστάς, οἱ δὲ Ὑποφροντισταὶ τῶν Κοινοτήτων μὲ τοὺς Φροντιστάς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τὰνάπαλιν.

λδ΄) Ἡ Ἀστυνομία θέλει ἔχειν ἰδιαιτέραν τινὰ δύναμιν, ἥτις ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ὑπόκειται εἰς μόνους τοὺς Φροντιστάς τῆς Ἀστυνομίας.

λε΄) Οἱ Γενικοὶ Φροντισταὶ καὶ Ὑποφροντισταὶ τῆς Οἰκονομίας θέλουσιν ἔχειν ἕνα Εἰσπράκτορα καὶ ἕνα Ταμίαν.

λς΄) Ἡ ἐθνικὴ σημαία θέλει εἶσθαι δίχρως, ἤτοι κυανῇ καὶ λευκῇ, κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως.

λζ΄) Ἡ σφραγὶς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως τῆς Νήσου, θέλει φέροι τὴν Ἀθηνᾶν μὲ τὰ αὐτῆς παράσημα, καὶ ἐπιγραφὴν Διοίκησις τῆς Νήσου Κρήτης.

λη΄) Ὅλαι αἱ σφραγιῶδες τῶν Ὑπαλλήλων Ὑπουργῶν θέλουσιν φέροι τὸ αὐτὸ σύμβολον καὶ διακρίνονται ἀπὸ μόνην τὴν ἐπιγραφὴν.

λθ΄) Οἱ Παραστάται τῆς Νήσου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βουλὴν θέλουσιν ἐκλέγονται κατ' ἀναλογίαν τῶν κατοίκων, δηλαδὴ εἷς εἰς τὰς 30 χιλιάδας.

μ΄) Ὁ παρῶν Ὄργανικὸς Νόμος θέλει κοινοποιηθῆ εἰς ὅλην τὴν Νήσον· τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γενικῆς Καγκελλαρίας.

Ἐν Ἀρμένιοις τῇ 20 Μαΐου 1822 καὶ Β' ἔτος τῆς Ἀνεξαρτησίας.

7

ΤΟ «ΑΡΜΟΣΤΙΚΟΝ» ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ ψηφισθὲν φιλελεύθερον πολίτευμα τῆς Κρήτης δὲν ἠδουκίμησε. Εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἀπὸ τῆς λοιπῆς ἐν ἑπαναστάσει Ἑλλάδος μεγαλόνησον, δὲν ὑπῆρχεν οὔτε παράδοσις, οὔτε προπαίδευσις πολιτικῆ. Ἐξ ἄλλου αἱ δραματικαὶ πολεμικαὶ περιπέτειαι, αἱ ὁποῖαι ἀπῆλθον πρὸ παντός ἄλλου στιβαρὰς στρατιωτικὰς χεῖρας πρὸς διαχείρισιν τοῦ Ἀγῶνος, παρέλκον τὴν πολιτικὴν διοίκησιν. Ὁ ἔχων ἀναλάβει τὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Ἐπόρχου Μιχαὴλ Ἀφεντούλιεφ καθηρέθη πραξικοπηματικῶς. Κατόπιν ἐκκλήσεως τῶν Κρητῶν, ἡ Β' ἐν Ἀστρεὶ ἐθνοσυνέλευσις ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποστείλῃ εἰς Κρήτην τὸν Ἐμμ. Τομπάζην, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Ἀρμοστοῦ, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου, συγχρόνως δὲ τὴν ἡγεσίαν τῆς πολιτικῆς διοικήσεως, μετ' ἐξουσιοδοτήσεως, ὅπως θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν νέον πολίτευμα περισσότερον ἐνηρμοισμένον πρὸς τὰς περιστάσεις. Ὁ Τομπάζης κατὰ τὰ τέλη Μαΐου 1823 συνεκάλεσε παρὰ τὰ Σφακιά συνέλευσιν πρὸς ἔγκρισιν νέου πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη παρασκευάσει μὲ τὴν βοήθειαν ἐπιτελείου ἐξ ἀνδρῶν, τοὺς ὁποῖους εἶχε φέρει ἐκ Πελοποννήσου. Βάσει τοῦ «Ὁργανισμοῦ ἐνιαυσίου τοπικῆς διοικήσεως τῆς Κρήτης», ὃ ἄρμοστος συνεκέντρωνεν εἰς χεῖράς του τὴν ἀνωτάτην στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν διοίκησιν τῆς νήσου, ἡ δὲ ἐξουσία αὐτοῦ ἐπιγύριζεν οὐχὶ ἐκ τοπικῶν συνελεύσεων καὶ ὁργάνων τῆς διοικήσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς «Ἐθνικῆς Διοικήσεως», δηλαδὴ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἐναντι τῆς ὁποίας μόνον ἦτο ὑπεύθυνος. Οἱ ὑπονομοὶ διωρίζοντο καὶ ἐπινομοὶ ὑπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, οἱ ἀστυνόμοι καὶ οἱ λιμεναρχαί. Μόνον οἱ δημογέροντες τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωριῶν ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Γενικῶς δύναιται νὰ λεχθῆῖ ὅτι τὸ ἐνιαυσίον ἰσχύος ἄρμοστικόν πολίτευμα, περισσότερον σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Ἀστρεὶ Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία κατήργησε τοὺς τοπικοὺς ὁργανισμοὺς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἐνεπιστετέτο μὲν ὀρισμένας περιφερειακὰς ἄρμοδιότητας εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν κατοίκων λόγῳ τοῦ ἀπομεμακρυσμένου καὶ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν τῆς Κρήτης, συνεκέντρωνεν ὁμως τὰς ἀνωτάτας ἐξουσίας εἰς χεῖρας τοῦ ἄρμοστοῦ καὶ μέσῳ τούτου εἰς τὴν κεντρικὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος. Λόγῳ τῶν ἀκολουθησασῶν δεινῶν διὰ τὴν Κρήτην περιστάσεων μετὰ τὴν εἰσβολὴν μεγάλων τουρκικῶν καὶ Αἰγυπτιακῶν δυνάμεων, τὸ σύστημα τοῦτο ἐλάχιστα ἐφηρμόσθη, παρέμεινε δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ χάρτου. (Βιβλιογραφία ἢ αὐτὴ τοῦ ἀρ. 5. Τὸ κείμενον ἐν Ἀ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Δ', σ. 14 κ.ε.).

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΝΙΑΥΣΙΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΠΙ ΑΡΜΟΣΤΟΥ Μ. ΤΟΜΠΙΑΖΗ
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Προκήρυξις.

Ἡ εἰς Ἄστρος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους διὰ τῶν Τοποτηρητῶν του Συνέλευσις, σκεπτομένη διὰ τὴν εὐταξίαν, διὰ τὰ συμφέροντα ὅλης τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τὴν πρόοδον τῶν Ἑλληνικῶν ἀρμάτων, ἔκρινεν ἀναγκαῖον διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις τῆς Κρήτης νὰ σταλῆ Ἄρμοσθης δι' ἓνα χρόνον εἰς τὴν νῆσον ταύτην, μὲ τὴν δύναμιν νὰ ὀδηγῆ καὶ νὰ διατάτῃ τὰ πολιτικὰ καὶ πολεμικὰ αὐτῆς πράγματα. Ἡ Ἐθνικὴ Διοίκησις ἐνεργοῦσα κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐτίμησεν ἐμέ, ἐπιφορτίζουσά με μὲ τὸ μέγα τοῦτο βᾶρος τοῦ Ἄρμοστοῦ. Κατὰ τὴν δύναμιν λοιπὸν καὶ τὰ χρέη, τὰ ὅποια καὶ τὸ Ἔθνος εἰς τὴν Συνέλευσίν του, καὶ ἡ Ἐθνικὴ Διοίκησις ἔδωσαν εἰς τὸν Ἄρμοστήν, ἐξέτασα, καθ' ὅσον αἱ περιστάσεις ἐσυγχώρουν, τὴν ὅλην κατάστασιν τῆς Κρήτης, ἐσκέφθην πολλάκις ὅσον ἡδυνάμην, καὶ εἶδον πῶς οργανιζόμενα πρὸς τὸ παρὸν τὰ τῆς τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Κρήτης, ἡμπορεῖ καὶ ἡ νῆσος αὕτη νὰ εὐτυχήσῃ ὅσον ἐνδέχεται τὴν σήμερον καὶ οἱ θεμελιώδεις νόμοι τῆς Πολιτείας τοῦ Ἔθνους νὰ μὴν ἀθετηθοῦν· κατὰ τοῦτο τὸ πνεῦμα ἐσυντέθη καὶ ὁ Ὄργανισμὸς τῆς τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Κρήτης, τὸν ὅποιον θέλω κοινοποιῆσαι εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς μὲ διαφόρους διαταγὰς, καὶ θέλω προσπαθεῖ μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐνεργῆται.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ὄργανισμὸς τῆς Ἐνιαυσίου Τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Κρήτης.

Περὶ τοῦ Ἄρμοστοῦ.

- α'—Ὁ Ἄρμοσθης παρασταίνει εἰς τὴν Κρήτην τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν.
 β'—Εἰς μόνην αὐτὴν ἔχει νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεων τοῦ Ὑπουργήμα-
 τός του.
 γ'—Αὐτὸς μόνος ἀνταποκρίνεται ἀμέσως μὲ τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν.
 δ'—Ὄδηγεῖ καὶ διατάττει ὅλα τὰ τῆς Κρήτης Πολιτικὰ καὶ Πολεμικὰ
 πράγματα.

7

ΤΟ «ΑΡΜΟΣΤΙΚΟΝ» ΚΛΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ ψηφισθὲν φιλελεύθερον πολίτευμα τῆς Κρήτης δὲν ἠδουκίμησε. Εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἀπὸ τῆς λοιπῆς ἐν ἑπανάστασει Ἑλλάδος μεγαλόνησον, δὲν ὑπῆρχεν οὔτε παράδοσις, οὔτε προπαιδευσις πολιτικῆ. Ἐξ ἄλλου αἱ δραματικαὶ πολεμικαὶ περιπέτεια, αἱ ὅποια ἀπῆλθον πρὸ παντὸς ἄλλου στιβαρὰς στρατιωτικὰς χεῖρας πρὸς διαχείρισιν τοῦ Ἀγῶνος, παρέλθον τὴν πολιτικὴν διοίκησιν. Ὁ ἔχων ἀναλάβει τὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Ἐπαρχου Μιχαὴλ Ἀφεντούλιεφ καθηρέθη πραξικοπηματικῶς. Κατόπιν ἐκκλίσεως τῶν Κρητῶν, ἡ Β' ἐν Ἀστρεὶ ἐθνοσυνέλευσις ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποστείλῃ εἰς Κρήτην τὸν Ἐμμ. Τομπάζην, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Ἀρμοστοῦ, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου, συγχρόνως δὲ τὴν ἡγεσίαν τῆς πολιτικῆς διοικήσεως, μετ' ἐξουσιοδοτήσεως, ὅπως θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν νέον πολίτευμα περισσότερον ἐνηρμομισμένον πρὸς τὰς περιστάσεις. Ὁ Τομπάζης κατὰ τὰ τέλη Μαΐου 1823 συνεκάλεσε παρὰ τὰ Σφακιά συνέλευσιν πρὸς ἐγκρισιν νέου πολιτεύματος, τὸ ὅποιον εἶχεν ἤδη παρασκευάσει μὲ τὴν βοήθειαν ἐπιτελείου ἐξ ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους εἶχε φέρει ἐκ Πελοποννήσου. Βάσει τοῦ «Ὁργανισμοῦ ἐνιαυσίου τοπικῆς διοικήσεως τῆς Κρήτης», ὃ ἄρμοστος συνεκέντρωνεν εἰς χεῖράς του τὴν ἀνωτάτην στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν διοίκησιν τῆς νήσου, ἡ δὲ ἐξουσία αὐτοῦ ἐπῆραξεν οὐχὶ ἐκ τοπικῶν συνελεύσεων καὶ ὀργάνων τῆς διοικήσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς «Ἐθνικῆς Διοικήσεως», δηλαδὴ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἐναντι τῆς ὁποίας μόνον ἦτο ὑπεύθυνος. Οἱ ὑπουργοὶ διωρίζοντο καὶ ἐπαύοντο ὑπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, οἱ ἀστυνόμοι καὶ οἱ λιμενάρχαι. Μόνον οἱ δημογέροντες τῶν πόλεων, κομποπόλεων καὶ χωριῶν ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Γενικῶς δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ἐνιαυσίον ἰσχύος ἀρμοστικῶν πολίτευμα, περισσότερον σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Ἀστρεὶ Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία κατήργησε τοὺς τοπικοὺς ὀργανισμοὺς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἐνεπιστετέτο μὲν ὠρισμένας περιφερειακὰς ἀρμοδιότητας εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν κατοίκων λόγῳ τοῦ ἀπομεμακρυσμένου καὶ τῶν ἐδικῶν συνθηκῶν τῆς Κρήτης, συνεκέντρωνεν ὅμως τὰς ἀνωτάτας ἐξουσίας εἰς χεῖρας τοῦ ἀρμοστοῦ καὶ μέσω τούτου εἰς τὴν κεντρικὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος. Λόγῳ τῶν ἀκολουθησασῶν δειῶν διὰ τὴν Κρήτην περιστάσεων μετὰ τὴν εἰσβολὴν μεγάλων τουρκικῶν καὶ Αἰγυπτιακῶν δυνάμεων, τὸ σύστημα τοῦτο ἐλάχιστα ἐφημερόσθη, παρέμεινε δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ χάρακος. (Βιβλιογραφία ἢ αὐτὴ τοῦ ἀρ. 5. Τὸ κείμενον ἐν Ἀ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Δ', σ. 14 κ.ε.).

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΝΙΑΥΣΙΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΠΙ ΑΡΜΟΣΤΟΥ Μ. ΤΟΜΠΙΑΖΗ
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Προκήρυξις.

Ἡ εἰς Ἄστρος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους διὰ τῶν Τοποτηρητῶν του Συνέλευσις, σκεπτομένη διὰ τὴν εὐταξίαν, διὰ τὰ συμφέροντα ὅλης τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τὴν πρόοδον τῶν Ἑλληνικῶν ἀρμάτων, ἔκρινεν ἀναγκαῖον διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις τῆς Κρήτης νὰ σταλῇ Ἄρμοσθης δι' ἓνα χρόνον εἰς τὴν νῆσον ταύτην, μὲ τὴν δύναμιν νὰ ὀδηγῇ καὶ νὰ διατάτῃ τὰ πολιτικὰ καὶ πολεμικὰ αὐτῆς πράγματα. Ἡ Ἐθνικὴ Διοίκησις ἐνεργοῦσα κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐτίμησεν ἐμέ, ἐπιφορτίζουσά με μὲ τὸ μέγα τοῦτο βᾶρος τοῦ Ἄρμοστοῦ. Κατὰ τὴν δύναμιν λοιπὸν καὶ τὰ χρέη, τὰ ὅποια καὶ τὸ Ἔθνος εἰς τὴν Συνέλευσίν του, καὶ ἡ Ἐθνικὴ Διοίκησις ἔδωσαν εἰς τὸν Ἄρμοστὴν, ἐξέτασα, καθ' ὅσον αἱ περιστάσεις ἐσυγχώρουν, τὴν ὅλην κατὰστασιν τῆς Κρήτης, ἐσκέφθην πολλάκις ὅσον ἡδυνάμην, καὶ εἶδον πὼς ὀργανιζόμενα πρὸς τὸ παρὸν τὰ τῆς τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Κρήτης, ἡμπορεῖ καὶ ἡ νῆσος αὕτη νὰ εὐτυχήσῃ ὅσον ἐνδέχεται τὴν σήμερον καὶ οἱ θεμελιώδεις νόμοι τῆς Πολιτείας τοῦ Ἔθνους νὰ μὴν ἀθετηθοῦν κατὰ τοῦτο τὸ πνεῦμα ἐσυντέθη καὶ ὁ Ὄργανισμὸς τῆς τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Κρήτης, τὸν ὅποιον θέλω κοινοποιῆσαι εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς μὲ διαφόρους διαταγὰς, καὶ θέλω προσπαθεῖ μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐνεργῆται.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ὄργανισμὸς τῆς Ἐνιαυσίου Τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Κρήτης.

Περὶ τοῦ Ἄρμοστοῦ.

- α'—Ὁ Ἄρμοσθης παρασταίνει εἰς τὴν Κρήτην τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν.
 β'—Εἰς μόνην αὐτὴν ἔχει νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεων τοῦ Ἐπιτελήματός του.
 γ'—Αὐτὸς μόνος ἀνταποκρίνεται ἀμέσως μὲ τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν.
 δ'—Ὄδηγεῖ καὶ διατάττει ὅλα τὰ τῆς Κρήτης Πολιτικὰ καὶ Πολεμικὰ πράγματα.

ε'—Προβάλλει εἰς τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν τοὺς στρατιωτικοὺς προβι-
 βασμούς καὶ τὰς ἀνταμοιβάς.

στ'—Ὅταν ἐκστρατεύῃ προσωπικῶς, διορίζει ἓνα Τοποτηρητὴν του.

ζ'—Ὁ Ἄρμωστής ἐνεργεῖ τὰ πάντα διὰ τῶν Φροντιστηρίων.

η'—Ὅταν ἐκστρατεύῃ, ἐνεργεῖ ἀμέσως ὅλα τὰ τοῦ Πολέμου.

θ'—Διορίζει ὄλους τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ ἀλλάζει αὐτοὺς ὅταν κρίνῃ συμ-
 φέρον.

Περὶ τῶν ἀνωτέρω ἐκτελεστικῶν Ὑπουργημάτων ἢ τῶν Φροντιστηρίων.

ι'—Διορίζονται τρία Φροντιστήρια·

1) τῶν Ἐσωτερικῶν·

2) τοῦ Πολέμου·

3) τῆς Οἰκονομίας.

Μόρφωσις τῶν Φροντιστηρίων.

ια'—Κάθε Φροντιστήριον σύγκεται·

1) ἀπὸ πέντε μέλη ἰσοδύναμα·

2) ἀπὸ ἓνα γενικὸν γραμματέα.

Τὸ τῆς Οἰκονομίας ἔχει·

1) ἓνα Ταμίαν·

2) ἓνα Γραμματέα.

Ἐκτασις τῆς ἐνεργείας τῶν Φροντιστηρίων.

Α'—Τοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

ιβ'—Τὰ περὶ τῶν Ἐπάρχων.

ιγ'—Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν κατοίκων, ἡ καταγραφή τῶν ἐθνικῶν καὶ μερι-
 κῶν κτημάτων, ἡ τοπογραφία, ἡ περιγραφή τῶν χωρίων καὶ Κωμοπόλεων
 ὅλης τῆς νήσου κλπ.

ιδ'—Τὰ πρὸς τὴν κοινὴν ἐκπαίδευσιν.

ιε'—Τὰ περὶ γεωργικῆς, τεχνῶν καὶ ἐμπορίου.

ιστ'—Τὰ περὶ νοσοκομείων.

ιζ'—Ἡ στρατολογία.

ιη'—Οἱ δημόσιοι δρόμοι, τὰ γεφύρια, τὰ περὶ ταχυδρόμων κτλ.

ιθ'—Ἡ γενικὴ Ἀστυνομία, τὰ μέτρα, βάρη καὶ νομίματα· τὰ τῶν
 λιμένων, τὰ τῆς ὑγείας, ἡ ὁδηγία τῆς πρὸς εὐταξίαν καὶ κοινὴν ἀσφάλειαν
 δυνάμεως κτλ.

κ'—Τὰ περὶ τῶν Κριτηρίων.

κα'—Τὰ τῆς Ἐκκλησίας.

κβ'—Τὰ περὶ τοῦ μισθοῦ τῶν διωρισμένων εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργήματα.

κγ'— Δίδει κατὰ μῆνα εἰς τὸ Φροντιστήριον τῆς Οἰκονομίας ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῆς ληψοδοσίας του.

Β'— Τ ο ὺ Π ο λ έ μ ο υ .

κδ'— Ἡ ἐπιστασία καὶ ὁδηγία ὄλων τῶν εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν διωρισμένων.

κε'— Ὁ διοργανισμὸς τοῦ Στρατιωτικοῦ.

κστ'— Τὰ περὶ μισθῶν τοῦ Στρατιωτικοῦ.

κζ'— Ἡ διεύθυνσις τῶν διαφόρων κινήματων τοῦ στρατεύματος.

κη'— Τὰ περὶ οἰκοδομῆς, διορθώσεως, καὶ διατηρήσεως τῶν Φρουρίων, Ὀπλοθηκῶν κτλ.

κθ'— Ἡ προμήθεια καὶ ἐξοικονόμησις τῶν πολεμικῶν ἐπιτηδείων καὶ τῶν ζωοτροφικῶν τοῦ στρατεύματος.

λ'— Ἡ ἐπιμέλεια τῶν νοσοκομείων, τῶν πληγωμένων, τῶν ἰατρῶν καὶ χειρουργῶν τοῦ στρατεύματος κτλ.

λα'— Ἡ φύλαξις τῆς πολεμικῆς εὐταξίας.

λβ'— Ἡ διανομὴ τῶν λαφύρων.

λγ'— Ἡ φροντίς καὶ ἐπιμέλεια εἰς τοὺς αἰχμαλώτους.

λδ'— Ἡ διεύθυνσις τῆς θαλασσινῆς δυνάμεως.

λε'— Ἡ σύνταξις τῶν πολεμικῶν νόμων καὶ ἡ διάταξις τῶν κριτηρίων καὶ

λστ'— Ὅσα ἄλλα ἀνήκουν εἰς τὸν πόλεμον.

λζ'— Δίδει κατὰ μῆνα εἰς τὸ Φροντιστήριον τῆς Οἰκονομίας ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῆς ληψοδοσίας του.

Γ'— Τ ῆ ς Ο ἰ κ ο ν ο μ ί α ς .

λη'— Ἡ γνῶσις καὶ ἐκτίμησις τῆς περιουσίας ὅλης τῆς Κρήτης, ἔγουν τῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων κτημάτων ἐθνικῶν καὶ μερικῶν κτλ.

λθ'— Ἡ ἀκριβῆς σύναξις τῶν εἰσοδημάτων καὶ δοσιμάτων, καὶ ὄλων γενικῶς τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων δημοσίων προσόδων.

μ'— Ἡ ἐπιστασία τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προσόδων εἰς τὰ τῆς Διοικήσεως ἔξοδα.

μα'— Ἐξοικονομεῖ ὅλα τὰ προϊόντα τῶν ἐθνικῶν κτημάτων.

μβ'— Χρεωστεῖ νὰ σημειῶνῃ τὴν ποσότητα τῶν μετρητῶν τοῦ ταμείου εἰς τὴν καθ' ἡμέραν πρὸς τὸν Ἀρμοστὴν ἔγγραφον πληροφορίαν κατὰ τὸν ἀριθμὸν . . . .

μγ'— Κρατεῖ τὰ γενικά Κατάστιχα τῆς Κρήτης.

μδ'— Δίδει κατὰ τριμηνίαν εἰς τὸν Ἀρμοστὴν τὸν ἰσολογισμὸν (μπι-λάντζον) τῆς γενικῆς ληψοδοσίας του.

Περὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως.

με'—Ὁ γενικός Γραμματεὺς κάθε Φροντιστηρίου διατάττει καὶ κανονίζει τὰ τοῦ Γραφείου του.

μστ'—Νὰ μὴν ἀπασχολῆται εἰς ὑποθέσεις καὶ γράμματα ἰδιαιτέρα τῶν Φροντιστῶν.

μζ'—Νὰ ὁμιλῇ καὶ συσκέπτεται μὲ τοὺς Φροντιστάς.

Περὶ τοῦ Ταμῆα.

μη'—Ὁ Ταμίας συνάξει καὶ πληρώνει πάντοτε, καὶ μόνον ὅταν λάβῃ ἔγγραφον διαταγὴν τοῦ Φροντιστηρίου τῆς Οἰκονομίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ...

μβ'—Κρατεῖ γενικὸν Κατάστιχον τοῦ Ταμείου.

ν'—Δίδει καθ' ἡμέραν εἰς τὸ Φροντιστήριον τῆς Οἰκονομίας συνοπτικὸν λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου.

να'—Παρρησιάζει κάθε μῆνα εἰς τὸ αὐτὸ τὸν ἰσολογισμὸν τοῦ Ταμείου μὲ τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις τῆς ληψοδοσίας του.

Τρόπος τῆς ἐνεργείας τῶν Φροντιστηρίων.

νβ'—Τὰ Φροντιστήρια καὶ ὁ Ταμίας παρρησιάζονται ὅπου εἶναι ὁ Ἄρμοστής ἢ ὁ Τοποτηρητὴς αὐτοῦ.

νγ'—Τὰ Φροντιστήρια ἐνεργοῦν μόνον μὲ ἔγγραφον διαταγὴν τοῦ Ἄρμοστοῦ.

νδ'—Τὰ μέλη κάθε Φροντιστηρίου συνέρχονται κάθε ἡμέραν καὶ συσκέπτονται μαζὶ καὶ μὲ τὸν Γενικὸν Γραμματέα.

νε'—Ὅλα τὰ ἔγγραφα κάθε Φροντιστηρίου ὑπογράφονται ἀπὸ τὰ παρρησιάζοντα (πέντε) μέλη, ἢ τουλάχιστον ἀπὸ τρία, καὶ προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Γενικὸν Γραμματέα.

νστ'—Καμμία πράξις τῶν Φροντιστηρίων δὲν ἔχει κῦρος, ἂν δὲν εἶναι ἐπιθεωρημένη ἀπὸ τὸν Ἄρμοστήν.

νζ'—Κάθε Φροντιστήριον παρρησιάζει καθ' ἡμέραν εἰς τὸν Ἄρμοστήν τακτικὴν ἔγγραφον πληροφориάν τῶν ὅσων ὑποθέσεων ἀναφέρονται εἰς αὐτό.

νη'—Κανένα μέλος μόνον νὰ μὴν ἀνοίγῃ γράμματα διευθυνόμενα εἰς τὸ Φροντιστήριον· ὁ Γενικός Γραμματεὺς τὰ λαμβάνει πάντοτε, καὶ τὰ ἀνοίγει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παρρησιάζοντων μελῶν, ἢ καὶ ἑνὸς μέλους τοῦ Φροντιστηρίου.

νθ'—Κανένα μέλος νὰ μὴν ἀνακατώνεται εἰς τὰς ὑποθέσεις ἄλλου Φροντιστηρίου.

ξ'—Κανένα μέλος δὲν ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸν τόπον τῆς διοικήσεως χωρὶς ἄδειαν τοῦ Ἄρμοστοῦ· εἰ δὲ μὴ, ἐκπίπτει τοῦ ὑπουργήματός του, καὶ ἀντ' αὐτοῦ διορίζεται ἄλλος.

ξα'— Ἀπὸ κάθε Φροντιστήριον ὑπὲρ τὰ δύο μέλη δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀναχωρήσουν.

ξβ'— Τὰ Φροντιστήρια ὀδηγοῦν καὶ κανονίζουν τὰ εἰς αὐτὰ ὑπαγόμενα ὑπουργήματα.

ξγ'— Κάθε ἐναντίον τῶν Φροντιστῶν κατηγορία, ἀντικείμενον ἔχουσα τὰ τοῦ ὑπουργήματός των, ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀρμοστήν.

ξδ'— Ὄταν ἐν μέλος, ἢ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Φροντιστηρίου, κατηγορηθῇ διὰ πολιτικὸν ἐγκλημα, ἢ διὰ παρανομίαν, ὁ Ἀρμοστὴς διορίζει τριμελῆ ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα· ἂν ἡ κατηγορία εἶναι δεκτὴ, ὁ Ἀρμοστὴς παύει τὸν κατηγορούμενον τοῦ ὑπουργήματός του, καὶ τὸν στέλλει εἰς τὸ Κριτήριον· ἂν ὁ ἐγκαλούμενος κριθῇ ἀθῶος, ἀναλαμβάνει τὸ ὑπουργημά του.

ξε'— Ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ὑπουργοί, ἐμβαίνοντες εἰς τὸ ὑπουργημά των, κάμνουν τὸν ἐξῆς ὄρκον :

«Ὀρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ νὰ εἶμαι εὐπειθὴς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν, πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ νὰ ἐκπληρῶ προθύμως καὶ ἀκριβῶς τὰ «χρέη μου».

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Προκήρυξις.

Διὰ τὰς σημερινὰς περιστάσεις τῆς Νήσου, ὁ Ἀρμοστὴς ἔκρινε συμφέρον τῆς νὰ κάμῃ μικρὰς μεταβολὰς εἰς τὸν Ὄργανισμὸν τῶν Ἐπαρχιῶν, τὸν ὁποῖον ἐσύνταξε καὶ ἐψήφισεν ἡ εἰς Ἄστρος Ἐθνικὴ Συνέλευσις (ἀρ. 12 τοῦ Κώδικος τῶν Νόμων). Μὲ αὐτὰς τὰς μεταβολὰς κοινοποιεῖται εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Κρήτης, καὶ κατ' αὐτὸν θέλει διοικοῦνται αἱ Ἐπαρχίαι τῆς.

Ὄργανισμὸς τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Νήσου Κρήτης.

α'— Ἡ Νῆσος Κρήτη διαίρεται πρὸς τὸ παρὸν εἰς 24 Ἐπαρχίας, μὲ τὰ παρακείμενα εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν Νησία δηλαδή·

Ἡράκλεια·

Δία Νῆσος.

Κνωσσός.

Τέμενος.

Ἱεράπυττος·

Γαδαρόνησος } Νῆσοι
Κουφόννησος }

Ῥεθύμνη.

Ἄμари.

Ἅγιος Βασίλειος.

Μυλοπόταμον.

Λευκὰ ὄρη (Σφακιά)·

Γαῦδος, Γαυδοπούλα, Νῆσοι

Ἀποκόρωνας·

Πυργιώτισσα.	Σοῦδα καὶ παλαιὰ Σοῦδα,
Χερσόνησος.	Νῆσοι.
Πέτρα.	Κυδωνία·
Λάσιον.	"Ἅγιος Θεόδωρος, Νῆσος.
Μονοπρόσωπον.	Κίσαμος·
Καινούριον·	Καραμπούσα } Νῆσοι
Παξιμάδια Νῆσος.	Ποντικόννησος }
'Αρκαδία.	Σέλινον·
Συσσίτεια·	'Ελαφόνησσοι ¹
Σπίνα Λόγγα Νῆσος.	

β'— Αἱ ἐπαρχίαι ὑποδιαιροῦνται εἰς κοινοπόλεις καὶ χωρία.

γ'— Ἐκάστη ἐπαρχία ἔχει ἓνα Ἐπαρχον, ἓνα Γενικὸν Γραμματέα, ἓνα Ἐπιστάτην τῶν προσόδων, ἓνα Ἐπιστάτην τῶν ἐξόδων. Τὰ τοῦ Ἀστυνόμου χρέη ἐκπληροῖ ὁ Ἐπαρχος εἰς τὰς μεσογειοὺς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὰς παραλίους ὁ Λιμενάρχης.

δ'— Ἐκαστον χωρίον ἔχει δημογέροντας ἀνάλογως μὲ τὴν ποσότητα τῶν οικογενειῶν· τὰ μὲν δηλαδὴ μέχρι τῶν ἑκατῶν οικογενειῶν, ἓνα· τὰ δὲ μέχρι διακοσίων, δύο· τὰ δὲ μέχρι τριακοσίων, τρεῖς· καὶ τὰ μέχρι τετρακοσίων, τέσσαρας· Ὅσα δ' ἔχουσι περισσοτέρας τῶν τετρακοσίων, νὰ μὴν ἐκλέγωσι περισσοτέρους τῶν τεσσάρων.

ε'— Ἐκάστη Κοινοπολις καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἐπαρχίας νὰ ἔχη Δημογέροντας μὲ τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν.

Περὶ Ἐπαρχῶν.

στ'— Ὁ Ἐπαρχος διορίζεται ἀμέσως παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ, νὰ μὴν εἶναι ὁμῶς κάτοικος ἢ αὐτόχθων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, οὔτε νὰ διορίζωνται Ἐπαρχοὶ εἰς δύο ἐπαρχίας ἀμοιβαίως.

ζ'— Ὁ Ἐπαρχος παριστάνων τὴν Διοίκησιν ἔχει τὴν πρόνοιαν τῆς Ἐπαρχίας.

η'— Ἀναφέρεται πρὸς τὸν Ἀρμοστὴν διὰ τοῦ Φροντιστηρίου τῶν Ἐσωτερικῶν.

θ'— Παρατηρεῖ ἀκριβῶς τὰς πράξεις τῶν Ἐπιστατῶν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

ι'— Ἐχει ἐκτελεστικὴν δύναμιν ἀνάλογον μὲ τὴν ἔκτασιν καὶ τὰς περιστάσεις τῆς Ἐπαρχίας· ἡ δύναμις αὕτη λαμβάνεται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς ἰδίας Ἐπαρχίας, καὶ ὁ καπετάνος, προβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ, ἐπικυρώνεται παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ.

ια'— Ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῶν Κριτηρίων διὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκτελεστικῆς δυνάμεως.

ιβ'— Δίδει βοήθειαν διὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς δυνάμεως εἰς τοὺς Ἐπιστάτας, Δημογέροντας καὶ εἰς τὸν Λιμενάρχην, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν τῶν.

ιγ'— Ἐκτελεῖ διὰ τῶν Ἐπιστατῶν καὶ Δημογερόντων μὲ τὴν ἀνήκουσαν ἀναλογίαν τὰς περὶ στρατολογίας πρὸς αὐτὸν διαταγὰς τῆς Διοικήσεως· τοὺς δὲ συναχθέντας στρατιώτας παραδίδει ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν τοῦ παρὰ τῆς Διοικήσεως διωρισμένου Ἀρχηγοῦ.

Περὶ Γενικοῦ Γραμματέως.

ιδ'— Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς διορίζεται ἀμέσως παρὰ τῆς Διοικήσεως.

ιε'— Διοικεῖ τὸ Γενικὸν Γραφεῖον.

ιστ'— Προσυπογράφεται εἰς ὅσα δημόσια ἔγγραφα ἐπισήμως ὑπογράφεται ὁ Ἐπαρχος.

ιζ'— Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἐπαρχοῦ ἐνεργεῖ τὰ χρέη αὐτοῦ.

Περὶ Ἐπιστατῶν.

ιη'— Οἱ Ἐπιστάται ἐκλέγονται μεταξὺ τῶν τιμιωτέρων ἐπαρχιωτῶν διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

α') Ἐκαστον χωρίον ἐκλέγει ἓνα ἐκλεκτὴν, ἢ καὶ περισσοτέρους, καθὼς καὶ αἱ κωμοπόλεις καὶ ἡ πρωτεύουσα· ἡ δὲ ψήφος ἐκάστου τῶν Ἐκλεκτῶν μετρεῖται μὲ τὴν ποσότητα τῶν οἰκογενειῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι ἐκλεγμένος ὁ Ἐκλεκτῆς.

β') Οἱ Ἐκλεκταὶ οὗτοι συνέρχονται εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἐκλέγουσιν αὐτοὺς τοὺς Ἐπιστάτας.

γ') Τὰ δύο τρίτα τῶν Ἐκλεκτῶν εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ ἔχη κῦρος ἡ ἐκλογή.

ιδ') Ὁ Ἐπιστάτης τῶν προσόδων συνάξει τὰ εἰσοδήματα τῆς Ἐπαρχίας, καὶ κρατεῖ ἀκριβῆ λογαριασμὸν.

ιε') Δὲν δίδει τὴν παραμικρὰν χρηματικὴν ποσότητα ἄνευ τακτικοῦ ἐγγράφου τοῦ Ἐπαρχοῦ.

ις') Δίδει λογαριασμὸν κατὰ διμηνίαν διὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ εἰς τὸ Φροντιστήριον τῆς Οἰκονομίας.

ιζ') Λαμβάνει διὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ τὰς διδομένας διαταγὰς παρὰ τοῦ Φροντιστηρίου τῆς Οἰκονομίας, καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

ιη') Ὁ Ἐπιστάτης τῶν ἐξόδων προμηθεύει τὰ ἀναγκάζοντα τῆς Ἐπαρχίας, λαμβάνων τὰ ἐξόδα παρὰ τοῦ Ἐπιστάτου τῶν προσόδων.

ιδ') Κρατεῖ ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν ὅσα λαμβάνει καὶ δίδει.

ιε') Δίδει λογαριασμὸν κατὰ διμηνίαν διὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ εἰς τὸ Φροντιστήριον τῆς Οἰκονομίας.

κατ'— Λαμβάνει διὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ τὰς δεδομένας παρὰ τοῦ Φροντιστηρίου τῆς Οἰκονομίας διαταγὰς, καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

Περὶ Λιμενάρχου.

κζ'— Ὁ Λιμενάρχης διορίζεται ἀμέσως ἀπὸ τὸν Ἀρμοστήν· ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη τοῦ Ἀστυνόμου.

κη'— Λαμβάνει τὰς δεδομένας διαταγὰς παρὰ τοῦ Φροντιστηρίου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ, καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

Περὶ Δημογερόντων.

κθ'— Οἱ Δημογέροντες ἐκλέγονται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Ἐπαρχίας κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

α') Συνάζονται οἱ κάτοικοι ἐκάστου χωρίου καὶ ἐκλέγουσιν ἓνα Δημογέροντα διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων· αἱ δὲ κωμοπόλεις καὶ ἡ πρωτεύουσα ἐκλέγουσι κατὰ τὸν § ε'.

β') Τὰ δύο τρίτα εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ ἔχη κύρος ἡ ἐκλογή.

γ') Οἱ ἐκλεχθέντες Δημογέροντες λαμβάνουσιν ἐγγράφον ἀποδεικτικὸν τῆς νομίμου ἐκλογῆς τῶν.

λ'— Οἱ Δημογέροντες ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς παρὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ δεδομένας διαταγὰς.

λα'— Κρατοῦν ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν ὅσα λαμβάνουσι καὶ δίδουσι.

λβ'— Δίδουσι λογαριασμὸν κατὰ μῆνα εἰς τοὺς Ἐπιστάτας.

λγ'— Οἱ αὐτοὶ ἐκτελοῦσι καὶ τὰ χρέη τῶν Εἰρηνοποιῶν Κριτῶν.

λδ'— Ἄν ὁ Ἐπαρχος ἀποδειχθῆ παραβάτης τῶν χρεῶν του, μετακαλεῖται παρὰ τῆς Διοικήσεως καὶ παιδεύεται.

λε'— Ἐάν τις τῶν Ἐπιστατῶν, ἢ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς, ἢ ὁ Λιμενάρχης, κατηγορηθῶσιν ἐπὶ παραβάσει τῶν χρεῶν τῶν, τότε ὁ Ἐπαρχος παύει αὐτοὺς τοῦ Ὑπουργήματος καὶ διορίζει προσωρινούς, ἀναφερόμενος πρὸς τὴν Διοίκησιν· οἱ δὲ προσωρινοὶ νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὸν Ἐπαρχον μεταξὺ τῶν Δημογερόντων.

λστ'— Ἄν εἰς τὴν πλείονος τῶν Δημογερόντων κατηγορηθῶσιν ἐπὶ παραβάσει τῶν χρεῶν τῶν, ἢ δὲ κατηγορία παραδεχθῆ συμφώνως παρὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ καὶ τῶν Ἐπιστατῶν, ἐκπίπτουσι τοῦ Ὑπουργήματος, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐκλέγονται ἄλλοι κατὰ τὸν § κθ'.

Περὶ συνελεύσεων τῶν τριῶν Φροντιστηρίων.

Τὰ μέλη καὶ οἱ Γενικοὶ Γραμματεῖς τῶν τριῶν Φροντιστηρίων συνέρχονται μίαν φορὰν τὴν ἐβδομάδα, τὴν Πέμπτην.

Πρόεδρος εἰς αὐτὰς τὰς συνελεύσεις γίνεται πάντοτε ὁ γηροντότερος, καὶ Ἀρχιγραμματεὺς ἐναλλάξ ἓνας ἀπὸ τοὺς Γενικοὺς Γραμματεῖς.

Ἐναφέρουσιν ἐν κοινῷ τὰς πράξεις των.

Συσκέπτονται, βουλευόνται καὶ ἀποφασίζουσι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων καὶ συμφερόντων.

Αἱ ἀποφάσεις γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

Οἱ Γενικοὶ Γραμματεῖς ὁμιλοῦν καὶ γνωμοδοτοῦν δὲν ψηφοφοροῦν.

Ἡ συνέλευσις προβάλλει τὰς ἀποφάσεις τῆς εἰς τὸν Ἀρμοστήν, ὅστις ἂν δὲν τὰς ἀποδέχεται δίδει τοὺς λόγους ἐγγράφως· ἂν μετὰ δευτέραν πρότασιν καὶ ἀπόκρισιν τὰ δύο μέρη δὲν συμφωνήσουσι, τότε ἡ Συνέλευσις καθυποβάλλει ἀμέσως τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

Ἡ συνέλευσις δέχεται ἀναφορὰν κάθε πατριώτου περὶ παντὸς πράγματος.

Κανεὶς ἄλλος δὲν εἰσέρχεται εἰς αὐτὰς τὰς συνελεύσεις. Ὁ Ἀρμοστής συγκαλεῖ τὰ μέλη τῶν τριῶν Φροντιστηρίων, καὶ τοὺς Γενικοὺς Γραμματεῖς αὐτῶν, ὡς ἂν θέλῃ.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ἐπειδὴ εἰς τὴν σύστασιν τῆς Τοπικῆς Διοικήσεως εἶναι ἀμέσως καὶ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ἡ Διάταξις τοῦ Δικαστικοῦ, καὶ εἰς τὴν νῦν κατάστασιν τῆς Κρήτης δὲν ἐφαρμόζεται εὐθὺς ὁ παρά τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως προεκδοθεὶς Ὄργανισμὸς τῶν Κριτηρίων.

Διατάττει.

α'—Ὁ ἐφεξῆς Ὄργανισμὸς τῶν Κριτηρίων ὑποβαλλόμενος εἰς τὴν Ἐπίκρισιν τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, νὰ ἐνεργῆται πρὸς τὸ παρὸν καθ' ὅλην τὴν Κρήτην.

β'—Τὸ Φροντιστήριον τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τῆς συστάσεως καὶ διατάξεως τῶν Κριτηρίων κατὰ τὸν Ὄργανισμὸν τοῦτον.

Ὁ Ἀρμοστής τῆς νήσου Κρήτης

.....

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

.....

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

α'—Οἱ Εἰρηνοποιοὶ Κριταὶ κρίνουν ἀνεκκλήτως διαφορὰς ἕως πενήντα γροσίων.

β'—Ἐξισάζουν μεγαλυτέρας ποσότητος διαφορὰς· ἂν δὲν εὐχαριστηθῇ ἔν ἀπὸ τὰ διαφερόμενα μέρη, ἀναφέρονται ἀμέσως εἰς τὸ Κριτήριο.

γ'—Εἰς ὅλην τὴν νῆσον διορίζονται τέσσαρα Κριτήρια Πρῶτα καὶ ἓν Ἄνωτερον.

δ'—Καθὲν ἀπὸ τὰ Πρῶτα Κριτήρια ἔχει τρία μέλη, τὸ Ἄνωτερον ἑπτὰ.

ε'—Οἱ Κριταὶ ἐκλέγονται καὶ διορίζονται κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον :

Κάθε ἐπαρχία ἐκλέγει κατὰ τὸν § ... τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἐπαρχιῶν τρεῖς Πατριώτας τιμίας δικηγῶνης, ἡλικίας ἀπὸ 30 ἕως 60 χρόνων. Συνέρχονται ὅλοι ὅπου διατρίβει ὁ Ἄρμοστής, ὅστις ἐξ αὐτῶν λαμβάνει 19 μέλη· τὰ μὲν 7 διὰ τὸ Ἄνωτερον Κριτήριο· τὰ δὲ 12 διὰ τὰ πρῶτα τέσσαρα Κριτήρια.

στ'—Τῶν λοιπῶν ἐκλελεγμένων τὰ ὀνόματα καταγράφονται εἰς χωριστὴν σημείωσιν ἀπὸ τὸ Φροντιστήριο τῶν Ἐσωτερικῶν· ἐξ αὐτῶν ἀντικατασταίνεται ὅταν διὰ θάνατον ἢ ἐγκλημα λείψῃ μέλος τι τῶν Κριτηρίων.

ζ'—Κάθε Κριτήριο ἔχει ἓνα γραμματέα, διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἄρμοστοῦ.

η'—Εἰς κάθε Κριτήριο Πρέεδρος εἶναι πάντοτε ὁ γηροντότερος.

θ'—Τὰ πρῶτα Κριτήρια διατρίβουν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἐπαρχίας, ὅπου εἶναι ὁ Ἐπαρχος.

ι'—Τὰ πρῶτα Κριτήρια συσταίνονται ἀπὸ ἓν.

α') Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Κισσάμου· καὶ ἡ δύναμις του ἐκτείνεται εἰς τὰς Ἐπαρχίας Κίσαμον, Σέλιον, Χανιά καὶ Ἀποκόρωνον.

β') Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ Ἀμαρίου· καὶ ἡ δύναμις του ἐκτείνεται εἰς τὰς ἐπαρχίας Ἀμαρίου, Ρεθύμνου, Ἀγίου Βασιλείου, καὶ Μεσοποτάμου.

γ') Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῶν Σφακιῶν· καὶ ἡ δύναμις του ἐκτείνεται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μόνην τῶν Σφακιῶν.

δ') Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Πυργιώτισσας, καὶ ἡ δύναμις του ἐκτείνεται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Πυργιώτισσαν, Μεσσαριάν Μονοπρόσωπον, καὶ Μαλεβίζιον.

ια'—Τὰ πρῶτα Κριτήρια κρίνουν καὶ ἀποφασίζουσ ἀνεκκλήτως διαφορὰς ἕως διακοσίων (200) γροσίων.

ιβ'—Αἱ μεγαλύτεραι διαφοραὶ ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ Ἄνωτερον Κριτήριο.

ιγ'—Κρίνουν ἀνεκκλήτως καὶ τὰς μικρὰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις.

ιδ'—Κρίνουν καὶ τὰς μεγάλας· τὰς δὲ περὶ αὐτῶν ἀποφάσεις τῶν στέλλουσιν εἰς τὸ Ἄνωτερον Κριτήριο μὲ ὅλα τὰ ἐγγράφα τῆς διαδικασίας.

ιε'—Τὸ Ἄνωτερον Κριτήριο εὐρίσκεται ὅπου εἶναι ἡ Διοίκησις.

ιστ'—Δὲν δέχεται πρωτοπαρρησίαστον ὑπόθεσιν.

ιζ'—Ἐπικυρόνει ἀνεκκλήτως ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῶν Πρώτων Κριτηρίων.

ιη'—Ὅσας δὲ τροποποίησι ἢ ἀναιρέσει καὶ ἄλλως ἀποφασίσῃ, ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ Ἀνώτερον τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον.

ιθ'—Τὰ Κριτήρια δὲν λογίζονται πλήρη, εἰμὴ ὅταν εἶναι παρόντα ὅλα αὐτῶν τὰ μέλη.

κ'—Κρίνουν κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως κατὰ τὸν § π' τοῦ προσωρινοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος.

κα'—Αἱ ἀποφάσεις των γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

κβ'—Ὅλα τὰ Κριτήρια χρεωστοῦν νὰ στέλλουν κατὰ μῆνα εἰς τὸ Φροντιστήριον τῶν Ἐσωτερικῶν εἰδησιν ὅλων τῶν πράξεων των.

κγ'—Λαμβάνουν πρὸς τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ Φροντιστήριον τῶν Ἐσωτερικῶν τοὺς κανονισμοὺς τοῦ δικάζειν, καὶ τὰς ἀναγκαίας εἰς τὸ χρέος των ὁδηγίας.

κδ'—Κατὰ τὸν § οη' τοῦ προσωρινοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος, αἱ Ἐγκληματικαὶ ὑποθέσεις κρίνονται παρῆρησι.

κε'—Ὁ κριτὴς νὰ μὴ εἶναι συγγενὴς μὲ κἀνὲν ἀπὸ τὰ διαφερόμενα μέρη.

κστ'—Οἱ κριταὶ δὲν ἀλλάσσονται εἰμὴ μόνον δι' ἐγκλημα.

κζ'—Ὁ Ἀρμοστής διορίζει ἓνα γενικὸν Συνήγορον, ὅστις ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως ἐγκαλεῖ εἰς τὰ Κριτήρια καὶ κατηγορεῖ τοὺς διαφόρους Πολιτικούς καὶ Πολεμικοὺς Ὑπουργούς.

κη'—Οἱ κριταὶ ὑπόκεινται εἰς εὐθύνην δι' ἐγκλημα, διαφθοράν ἢ παράβασιν τῶν χρεῶν των.

κθ'—Ὁ γενικὸς Συνήγορος συνάξει τὰς ἀποδείξεις τῆς κατηγορίας, καὶ τὰς παρῆρησιάζει εἰς τὸν Ἀρμοστήν.

λ'—Ὁ Ἀρμοστής παύει πρὸς καιρὸν τὸν κατηγορούμενον κριτὴν, καὶ στέλλει τὰς ἀποδείξεις εἰς ἄλλο Κριτήριον ἤγουν εἰς τὸ Ἀνώτερον, ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶναι μέλος ἑνὸς τῶν Πρώτων Κριτηρίων, ἢ εἰς κἀνὲν ἀπὸ τὰ πρῶτα, ἂν εἶναι μέλος τοῦ Ἀνωτέρου Κριτηρίου.

λα'—Τὸ Κριτήριον ἐξετάζει λεπτομερῶς καὶ ἀκριβῶς τὴν κατηγορίαν καὶ ἂν τὴν εὖρη δεκτὴν, τότε ὁ Ἀρμοστής στέλλει τὸν κατηγορούμενον κριτὴν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν μὲ ὅλας τὰς ἀποδείξεις τῆς κατηγορίας, διὰ νὰ κριθῇ ἐκεῖ κατὰ τὸν § . . . τοῦ προσωρινοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος.

λβ'—Ὅλαι αἱ ἐμπορικαὶ ὑποθέσεις κρίνονται ἀνεκκλήτως δι' αἵρετοκριτίας.

λγ'—Πέντε νὰ ᾔναι πάντοτε οἱ αἵρετοκριταὶ ἓνα διορίζει ὁ Ἐπαρχος, καὶ δύο ἐκλέγει καθὲν τῶν διαφορομένων μερῶν.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

Εἰς τὴν Σάμον ἡ ἐπανάστασις ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Λυκούργου Λογοθέτου, ἀρχηγοῦ τῆς λαϊκῆς μερίδος, ὁ ὁποῖος ἕως τότε ἦτο ἐξόριστος, ἔλαβε δὲ τὴν πληρεξουσιότητα παρὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας μέσῳ τοῦ Δ. Θέμελη, πληρεξουσίου τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου. Ὁ Λυκούργος, ἀφοῦ ἐπεβλήθη εἰς ὀλόκληρον τὴν νῆσον, κηρύξας τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας, κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαΐου 1821 συνεκάλεσε συνέλευσιν ἀντιπροσώπων τῶν χωρίων τῆς νήσου, σχεδὸν πάντων ἐκ τῆς λαϊκῆς μερίδος, οἱ ὁποῖοι ἐνέκρινον τὸ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθῆν καὶ προταθῆν πολιτικὸν σύστημα. Βάσει τούτου, ἡ διακυβέρνησις τῆς νήσου περιῆλθε σχεδὸν ὀλοκληρωτικῶς εἰς χεῖρας τοῦ «Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς Πατρίδος», ἀσκούντος ἀπάσας τὰς νομοθετικὰς, ἐκτελεστικὰς, στρατιωτικὰς καὶ διοικητικὰς ἐξουσίας. Παρὰ τὸν δικτατορικὸν του χαρακτήρα, τὸ ἐφαρμοσθῆν ὑπὸ τοῦ Λυκούργου πολιτικὸν σύστημα τῆς Σάμου προεβλήθη ὡς ἐκφράζον τὰς ἀρχὰς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, χάρις εἰς τὴν καθιερωθεῖσαν «κοινὴν» ἐξ ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν χωρίων συνέλευσιν, ἡ ὁποία, συνερχομένη κατ' ἔτος, θὰ ἀνενέωνε τὰς ἐξουσίας τούτου καὶ θὰ ἐξέλεγε τοὺς ἀνωτάτους δικαστὰς καὶ τοὺς διαχειριστὰς τῶν δημοσίων προσόδων.

Κατ' Ἰούνιον τοῦ 1822 ὁ ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως Κυρίακος Μόραλης, συγκαλέσας συνέλευσιν μετ' τὴν ἐπίσχεσιν τῶν προκρίτων, ἐπέτυχε νὰ καταργήσῃ τὸ σύστημα τοῦ Λυκούργου καὶ ἐπέβαλεν ἄλλο «κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος». Διὰ τούτου ὀδυσιαστικῶς αἱ ἐξουσίαι παρεδίδοντο εἰς τοὺς προκρίτους, ἐκ τῆς τάξεως τῶν ὁποίων θὰ ἐπελέγοντο τὰ ἀνώτατα ὄργανα τῆς διοικήσεως ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Μετὰ σειρὰν λαϊκῶν ἐξεγέρσεων, συνέλευσις συνελοῦσα τὴν 8ην Δεκεμβρίου 1822 κατήργησε τὸ σύστημα τοῦτο, νέα δὲ συγκαληθεῖσα τὴν 19 Δεκεμβρίου ἀνεκήρυξε τὸν Λυκούργον «Κυρίαρχον τῆς πατρίδος καὶ Γενικὸν διοικητὴν μετὰ πλήρους ἐξουσιοδοτήσεως ἀσκήσεως τῆς ἐξουσίας». Ὁ Λυκούργος βαθμηδὸν διὰ σειρᾶς πράξεων τῶν συγκαλουμένων συνελεύσεων ἐπανέφερε τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαθιδροθῆν πολιτεῦμα καὶ μάλιστα μετ' ἀσκήσεως ἐθουτέρων ἐξουσιῶν. Τοῦτο παρέμεινεν ἐν ἰσχύϊ μέχρι τοῦ 1828, ὅτε ὑπὸ τὸν Καποδίστριαν ἡ Σάμος μετὰ τινων ἄλλων νήσων ἀπετέλεσαν τὴν ἐπαρχίαν «Ἀνατολικῶν Σποράδων». Τῷ 1830, ὅτε ἡ Σάμος δὲν περιελήφθη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, ὁ Λυκούργος Λογοθέτης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν νῆσον καὶ ἐπανέφερε διὰ λαϊκῆς συνελεύσεως τὸ παλαιὸν του σύστημα τῆς Διοικήσεως διαρκέσαν μέχρι τοῦ 1834, ὅτε ἡ Σάμος ἀνεκηρύχθη ἡγεμονία ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου. (Βιβλιογραφία : Ν. Σταματιάδου, Σαμιακά, τ. Α', σ. 34 κ.ε. καὶ

163 κ.έ. καὶ 466 κ.έ. —³Ε. Σταματιάδου, *Σαμακά*, τ. Β', σ. 297 κ.έ. —⁴Α. Δασκαλάκη, ἔ.ἀ. σ. 91 καὶ 276 κ.έ., *ἔνθα καὶ τὸ κείμενον*).

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

Ἐκθεσις τοῦ τοπικοῦ συστήματος τῆς Σάμου, διοργανισθέντος παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς Λ. Λυκούργου ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Μαΐου τοῦ 1821 α' ἔτους τῆς ἐλευθερίας.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

Μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Συστήματος εἶναι.

α') Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῆς πατρίδος.

β') Οἱ τρεῖς Πολιτικοὶ Κριταί, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ἐπὶ συνελύσεως τῶν δεκαοκτῶ χωρίων τῆς νήσου.

γ') Ὁ γραμματεὺς τοῦ Γενικοῦ Διοικητηρίου.

δ') Οἱ Ἐφοροὶ ἐκάστου χωρίου, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ἐπὶ κοινῆς συνάξεως τῶν ἐγχωρίων.

ε') Ὁ ἀστυνόμος, ὁ λιμενάρχης καὶ οἱ τελῶναι.

ΠΕΡΙ ΧΡΕΩΝ Ἡ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Χρὴ τῶ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

α') Νὰ ἐπαγρυπνῆ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν, εὐτυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῆς πατρίδος καὶ τῶν πατριωτῶν.

β') Νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν καλὴν ἀρμονίαν καὶ τάξιν τοῦ Τοπικοῦ Συστήματος, ἐνεργῶν καὶ πράττων ἐν τῇ πληρεξουσιότητι ὅσα κρίνῃ ὠφέλιμα καὶ σωτήρια εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος.

γ') Νὰ θεωρῆ τὰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις ἢ διαφορὰς καὶ νὰ παιδεύῃ τοὺς ἐγκληματίας ἢ ἀτάκτους, κατὰ τὴν περὶ πολιτικῶν ἀμαρτημάτων τοπικὴν νομοθεσίαν.

δ') Νὰ βουλευῆται περὶ μὲν τῶν μικρῶν κοινῶν ὑποθέσεων μὲ τοὺς Πολιτικούς Κριτὰς καὶ νὰ ἐνεργῆ τὰ δόξαντα, περὶ δὲ τῶν μεγάλων καὶ σκέψιν ἀκριβῆ ἀπαμειβουσῶν ὑποθέσεων νὰ κροτῆ συνέλευσιν τῶν δεκαοκτῶ χωρίων καὶ νὰ συσκέπτηται μετὰ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν.

ε') Νὰ προσδρεύῃ εἰς ὅλας τὰς τοπικὰς συνέλεύσεις.

ς') Νὰ προστατεύῃ τοὺς κοινούς πόρους τῆς πατρίδος.

ζ') Νὰ διορίζῃ τὸν ἀστυνόμον, τὸν λιμενάρχην, τοὺς τελῶνας καὶ ὅλας τὰς παραθαλασσίας καὶ λοιπάς φυλακὰς τῆς πατρίδος, τὰς ὁποίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐλαττώνη καὶ αὐξάνῃ κατὰ τὰς περιστάσεις.

Χρέη τῶν Πολιτικῶν Κριτῶν.

α') Νά κρίνωσιν ὅλας τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, κατὰ τὸ νομικόν τοῦ Ἀρμενοπούλου, φυλάττοντες τὴν ἀκόλουθον τάξιν.

1. Χωρὶς ἀναφορὰν νὰ μὴ δέχωνται κανένα ἀπὸ τοὺς ἐνάγοντας.

2. Νά ἐξετάζωσι κατὰ βάθος καὶ μὲ ὑπομονὴν πᾶσαν διαφορὰν, ἕως οὗ θ' ἀνακαλύπτωσι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον καὶ τότε νὰ ἐπιφέρωσιν ἀπόφασιν, λείποντες ὅμως ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρῶσι παλαιὰς τελειωμένας ὑποθέσεις.

3. Νά παραβάλλωσι περιγράφοντες τοὺς λόγους τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἐναγομένου διὰ νὰ εὐρίσκωσι τοὺς πιθανωτέρους ἢ ἀληθεστέρους· εἰς δὲ τὰ ἀμφιβαλλόμενα νὰ ζητῶσιν ἀξιόπιστους μάρτυρας.

4. Νά καταγράφωσι πᾶσαν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ κριτηρίου.

β') Ἐπειδὴ οἱ αὐτοὶ Κριταὶ εἶναι ὁ μὲν ταμίης, ὁ δὲ ἐξοδευτής, ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς ληψοδοσίας τοῦ κοινοῦ, νὰ ἔχωσι τὴν φροντίδα τοῦ νὰ συνάξωσι τὰς προσόδους τῆς πατρίδος.

γ') Νά κρατῶσι καθαρὸν κατάστιχον τῆς ληψοδοσίας.

δ') Νά συνυπακούωνται περὶ πάντων μὲ τὸν Γ. Διοικητὴν.

ε') Εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου νὰ παραδίδωσι λογαριασμὸν ἐπὶ κοινῆς συνελεύσεως, ἐκδίδοντες ἀντίγραφα τούτου εἰς τὰ δεκαοκτὼ χωρία.

Χρέη τοῦ Γραμματέως τοῦ Γενικοῦ Διοικητηρίου.

α') Νά κρατῆ καθαρὸν ἀντιγραφὴν τῶν ὅσων γράφει ἐσωτερικῶν γραμμάτων τοῦ Γενικοῦ Διοικητηρίου.

β') Νά κρατῆ ἐφημερίδα τακτικὴν τῶν πράξεων τοῦ Γενικοῦ Διοικητηρίου.

γ') Νά ἐκθέτῃ τὰ πρακτικὰ τῶν τοπικῶν Συνελεύσεων.

Χρέη τῶν καθ' ἕκαστον χωρίον Ἐφόρων.

α') Νά ὑποτάσσωνται ἀμέσως εἰς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν καὶ νὰ ἐκτελῶσιν ἐπιμελῶς καὶ ταχέως ὅλας τὰς ἐκδιδόμενας πρὸς αὐτοὺς διαταγὰς του.

β) Νά θεωρῶσιν ὡς εἰρηνοποιοὶ κριταὶ μόνον τὰς μικρὰς πολιτικὰς διαφορὰς τῶν ἐγχωρίων των, διότι ὅλαι αἱ μεγάλαι καὶ αἱ ἐγκληματικαὶ ἀναφέρονται ἀμέσως εἰς τὸ Γενικὸν Διοικητήριον.

γ') Νά συνάξωσι τὰς διωρισμένας προσόδους τῶν χωρίων των, κρατοῦντες καθαρὸν δοσοληψίας κατάστιχον.

δ') Νά παραδίδωσι λογαριασμὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου ἐπὶ κοινῆς συνάξεως τῶν ἐγχωρίων.

Χρέη τοῦ Ἀστυνόμου.

α') Νὰ ἐξετάζη μὲ πᾶσαν ἀκρίβειαν ὅλους τοὺς πλοιάρχους καὶ διαβάτας, διευθυνομένους ἀμέσως πρὸς αὐτὸν παρὰ τοῦ λιμενάρχου, σημειόνων ἕκαστος τὸ γένος, τὴν πατρίδα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὸν τόπον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔρχεται ἢ εἰς τὸν ὅποιον ἀπέρχεται κτλ.

β') Εἰς ἕκαστον τῶν εισερχομένων ξένων διαβατῶν νὰ δίδῃ ἔγγραφον ἄδειαν διατριβῆς μὲ προσδιορισμένον χρόνον.

γ') Ἀφ' ὅλους τοὺς ὑποπτευομένους ἢ ἀγνωρίστους ξένους νὰ ζητῇ ἐγγύησιν καὶ ἄνευ ἐγγύησεως νὰ μὴ δέχεται κἀνενα τοιοῦτον εἰς τὴν πατρίδα.

δ') Νὰ δίδῃ τὰ διαβατήρια τῆς υἱείας.

ε') Νὰ κρατῇ ἐφημερίδα τῶν ἐσωτερικῶν, ὅπου νὰ καταγράφη τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως ἐπισυμβαίνοντα.

ς') Νὰ κρατῇ ἐφημερίδα τῶν ἐξωτερικῶν, ὅπου νὰ καταγράφη τὰς ἐξωθεν ἐρχομένας πολιτικὰς εἰδήσεις καὶ τῶν εισερχομένων ἢ ἐξερχομένων πλοιάρχων καὶ διαβατῶν τὰς τακτικὰς ἐξετάσεις.

ζ') Νὰ ἀναγγέλλῃ ἀμέσως τὰ οὐσιωδέστερα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν συμβαινόντων εἰς τὴν τακτικὴν Διοίκησιν.

η') Νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν κάθαρσιν τῶν ἀγυιῶν, ἤτοι σοκακίων τῆς πόλεως.

θ') Νὰ προσδιορίζῃ μετὰ τῶν Ἐφόρων τῆς πόλεως τὰς τιμὰς τῶν πωλουμένων εἰς τὴν ἀγορὰν τροφῶν, οἶον κρεάτων, ἰχθύων, ἄρτων κλπ. καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ τὰς ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν υἱείαν τῶν κατοίκων.

ι') Νὰ κάμνῃ καθ' ἕκαστον μῆνα δηλοποιήσιν τῶν πρακτικῶν του εἰς τὸ Γενικὸν Διοικητήριον.

Χρέη τοῦ Λιμενάρχου.

α') Νὰ ἐπαγρυπνῇ διὰ τὴν εὐταξίαν τοῦ λιμένος.

β') Νὰ ἐπισκέπτεται ὅλα τὰ εισερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα πλοῖα, σημειόνων μὲν τὰ πρῶτα τὸ πόθεν, πότε, διὰ τί καὶ μὲ τί φορτίον ἔρχονται, πόσοι εἶναι τὸν ἀριθμὸν καὶ διὰ πόσας ἡμέρας ἔφθασαν καὶ ποίας εἰδήσεις φέρουσι· διὰ δὲ τὰ δεύτερα, ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτοῖς, τὴν ἡμέραν, τὴν ὥραν, τὸ φορτίον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποπλεύσεώς των.

γ') Νὰ προσφέρῃ ἀμέσως εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὰς σημειώσεις τῶν ἐπισκέψεών του, τῶν ὁποίων κρατεῖ ὁ Ἀστυνόμος ἀντίγραφα.

δ') Νὰ βάλῃ εἰς φύλαξιν ὅσα πλοῖα ἔρχονται ἀπὸ μέρη μολυσμένα ἀπὸ πανώλην ἢ καὶ ὑποπτα, τὴν δὲ κοινωνίαν νὰ τοὺς συγχωρῇ δι' ἀδείας τοῦ Ἀστυνόμου.

ε') Νὰ ὀδηγῇ ἀμέσως εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ὅλους τοὺς πλοιάρχους καὶ διαβάτας διὰ νὰ κάμνῃ ὁ Ἀστυνόμος τὴν προσήκουσαν ἐξέτασιν εἰς αὐτούς.

ς') Νὰ κάμνῃ καθ' ἕκαστον μῆνα δηλοποιήσιν τῶν πρακτικῶν εἰς τὸ Γενικὸν Διοικητήριον.

Χρέη τῶν Τελωνῶν.

α') Νά συνάξωσι τὰ τελωνεῖα κατὰ τὴν τοπικὴν ταρίφαν, δίδοντες καὶ λαμβάνοντες ἐνδεικτικὰ τοῦ ποσοῦ τῆς περιλαβῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου.

β') Νά λαμβάνωσι τὰ διπλάσια ἀφ' ὧσους πιάνωσι κλέπτας τοῦ τελωνείου.

γ') Νά κρατῶσι καθαρὸν κατάστιχον τῆς συνάξεως καὶ νά παραδίδωσι λογαριασμὸν κατὰ μῆνα εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ

Τὸ στρατιωτικὸν Σύστημα γνωρίζει Στρατηγὸν τὸν αὐτὸν Διοικητὴν τῆς πατρίδος καὶ δι' αὐτοῦ συνδέεται ὁμοίως μὲ τὸ Πολιτικὸν· διαίρεται δὲ εἰς Χιλιάρχιας, ἑκάστη τῶν ὁποίων ὑπόκειται ἀμέσως εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ Χιλιάρχου.

Ἐκαστος Χιλιάρχος ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του Ἵποχιλιάρχον καὶ πέντε Συνταγματάρχας, ἐλεγμένους ἀπὸ τὸν ἴδιον.

Ἐκαστος Συνταγματάρχης ἔχει ὁμοίως δύο Ἐκατοντάρχους.

Ἐκαστος Ἐκατοντάρχος ἔχει δύο Πεντηκοντάρχους.

Ἐκαστος Πεντηκοντάρχος ἔχει δύο Εἰκοσιπεντάρχους.

Ἐκαστος Εἰκοσιπεντάρχος ἔχει δύο Δωδεκάρχους.

Ἐκαστος Δωδεκάρχος ἔχει δώδεκα στρατιώτας.

Οὗτοι πάντες ἀπὸ τοῦ Χιλιάρχου ἕως τοῦ Δωδεκάρχου καὶ ἀπλοῦ στρατιώτου χρεωστοῦν νά ἦναι ὠρκισμένοι εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ὄρκους καὶ συνδεμένοι πρὸς ἀλλήλους δι' ἐγγράφων τακτικῶν ὑποσχέσεων καὶ ἐγγυήσεων, οἷον ὁ Χιλιάρχος δίδει ἑνορκιον καὶ ἐγγραφον ὑπόσχεσιν εἰς τὸν Στρατηγὸν νά ἦναι πιστὸς εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸ ἔθνος μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ αἱματός του ρανίδος. Ὁ Ἵποχιλιάρχος καὶ οἱ Συνταγματάρχαι ὑπόσχονται ὁμοίως πίστιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους των καὶ ὁ Χιλιάρχος προσυπογράφεται ἐγγυητὴς δι' αὐτοὺς εἰς τὰ ὑποσχετικά των γράμματα, καὶ οὕτω βαθμηδὸν ἀκολουθεῖ μέχρι τοῦ Δωδεκάρχου καὶ ἀπλῶν στρατιωτῶν, ὑπόσχεσις τοῦ κατωτέρου πρὸς τὸν ἀνώτερον καὶ ἐγγυήσις τοῦ ἀνωτέρου διὰ τὸν κατώτερον κατὰ τοὺς νόμους τῶν τακτικῶν στρατευμάτων.

ΠΕΡΙ ΧΡΕΩΝ Ἡ ΚΛΗΚΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ**Χρέη τοῦ Στρατηγοῦ.**

α') Νά ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν, ἀρμονίαν καὶ ἐνδυνάμωσιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Συστήματος.

β') Νά φροντίζῃ περὶ τῶν ἀναγκαίων πολεμικῶν ἐφοδίων τῆς πατρίδος καὶ τῶν ὀχυρωμάτων αὐτῆς.

γ') Νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀξιωματικούς ἢ στρατιώτας, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν νόμων.

δ') Νὰ διανέμῃ βραβεῖα τιμῆς εἰς ὅλους τοὺς εὐδοκίμοῦντας ἀξιωματικούς ἢ στρατιώτας.

Χρῆ τῶν Χιλιάρχων, Συνταγματάρχων καὶ λοιπῶν ἀξιωματικῶν.

α') Νὰ προσφέρωσιν ἄκρον σέβας, ὑποταγὴν καὶ εὐπείθειαν εἰς τὸν Στρατηγὸν καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς του μὲ πᾶσαν προθυμίαν, ταχύτητα καὶ χωρὶς ἐξαιρέσεων.

β') Νὰ γνωρίζῃ ἕκαστος ἰδίως τὸν ἀνώτερόν του καὶ νὰ ἐκτελῇ ὁμοίως τὰς διαταγὰς του.

γ') Νὰ φροντίζῃ ἕκαστος διὰ τὴν εὐταξίαν τοῦ τάγματος αὐτοῦ.

δ') Εἰς πᾶσαν πρόσκλησιν τῶν ἀνωτέρων του νὰ ᾔῃαι ἐτοιμότητος καὶ νὰ προφθάνῃ ταχέως ὅπως διορισθῇ μὲ τὸ τάγμα του.

ε') Νὰ δίδῃ ἕκαστος ἀναφορὰν εἰς τὸν ἀνώτερόν του περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἰδίου τάγματος, τούτέστιν ὁ Δωδέκαρχος εἰς τὸν Εἰκοσιπένταρχον, ὁ Εἰκοσιπένταρχος εἰς τὸν Πεντηκόνταρχον, ὁ Πεντηκόνταρχος εἰς τὸν Ἑκατόνταρχον, ὁ Ἑκατόνταρχος εἰς τὸν Συνταγματάρχην καὶ ὁ Συνταγματάρχης εἰς τὸν Χιλιάρχον κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα· ὁ δὲ Χιλιάρχος εἰς τὸν Στρατηγὸν καθ' ἕκαστον μῆνα.

Χρῆ τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν ἀναφερόμενα καὶ εἰς τοὺς ἀξιωματικούς.

α') Νὰ προσφέρωσιν ἄκρον σέβας, ὑποταγὴν καὶ εὐπείθειαν εἰς ὅλους τοὺς ἀνωτέρους των καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς αὐτῶν μὲ πᾶσαν προθυμίαν, ταχύτητα καὶ χωρὶς ἐξέτασιν.

β') Νὰ πολιτεύονται τιμίως καὶ εὐτάκτως καὶ νὰ μὴ φέρωσι τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν ἢ καταφρόνησιν εἰς κανένα.

γ') Νὰ ἔχωσι πάντοτε τὰ ἄρματα των καὶ μάλιστα τὰ τουφέκιά των καθαρὰ, λαμπρὰ καὶ εἰς πόλεμον ἐπιτήδεια.

δ') Νὰ φέρωσι πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν ἐξήκοντα φυσέκια τοῦλάχιστον καὶ τὰς ἀναγκαίαις πέτρας τζακουμακίων καὶ νὰ ᾔῃαι ἐτοιμῶτατοι διὰ πᾶσαν ἀνάγκην τῆς πατρίδος.

ε') Ἐν καιρῷ πολέμου νὰ μὴ ἀποχωρίζωνται ποτε ἀπὸ τὴν τάξιν των καὶ πίπτωσιν εἰς ἀρπαγὰς λαφύρων, ἐν ᾧ εἶναι ἀνάγκη νὰ πολεμῶσι τοὺς ἐχθρούς.

ς') Νὰ μὴ ἀποδειλιῶσιν ἢ ὀπισθοδρομῶσιν εἰς τὰς ἐφόδους τῶν ἐχθρῶν.

ζ') Νὰ μὴ ἀπελπίζωνται ποτε διὰ τὰς μεγάλας δυνάμεις ἢ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ἐπικαλούμενοι τὴν θεῖαν καὶ ἀκατάληπτον δύναμιν τοῦ

τιμίου Σταυροῦ, νὰ ἐπιμένωσι μαχόμενοι γενναίως ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος καὶ οὐτως εἶναι πάντοτε νικηταί.

η') Οἱ ἐμπιστευόμενοι τὰς παραθαλασσίους καὶ λοιπὰς φυλακὰς νὰ ᾖναι πιστοὶ καὶ ἀγρυπνοὶ φύλακες καὶ ποτὲ νὰ μὴ κοιμῶνται εἰς τὸν καιρὸν τῆς φυλάξεως αὐτῶν.

θ') Οἱ κανονιέριδες νὰ ἔχωσι πάντοτε τὰ κανόνια καθαρὰ, εὐδιατεθειμένα καὶ ἐπιτήδεια εἰς πόλεμον, προετοιμάζοντες οἱ αὐτοὶ καὶ τὰ ἀνάλογα τῶν κανονίων φυσέκια, βάλιας, σμιδράλια καὶ λοιπὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς καιρὸν πολέμου.

Σημείωσις. Αἱ φαμίλια ἢ συγγενεῖς τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀποθησκόντων νόμος εἶναι νὰ τρέφονται ἀπὸ τὸ κοινὸν ταμεῖον τῆς νήσου καὶ νὰ ἀπολαμβάνωσι τὰς παρὰ πάντων τιμὰς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ

Εἰς ἕκαστον χωρίον ἔχει δικαίωμα ὁ Στρατηγὸς ἢ Γενικὸς Διοικητὴς νὰ διορίζη παρὰ τοῖς Ἐφόροις ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατιωτικοῦ διὰ νὰ τοὺς συμβοηθῇ εἰς τὴν συντήρησιν τῆς κοινῆς εὐταξίας τῶν ἐγχωρίων. Χρέος δ' ἔχουσιν οἱ τε Ἐφοροὶ καὶ ἐπιτηρηταὶ ἀξιωματικοὶ νὰ ἀναφέρωνται περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ χωρίῳ συμβαινόντων εἰς τὸ Γενικὸν Διοικητήριον, τὸ ὅποιον διευθύνει ἀμέσως πρὸς αὐτοὺς τὰς περὶ συστάσεως καὶ προόδου τῆς εὐταξίας διαταγὰς του.

Ἡ τοιαύτη λοιπὸν ἀδιάρρηκτος ἔνωσις τῶν δύο Σωμάτων, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ πάλιν εἰς αὐτὸν τελευτῶσα, χαρακτηρίζεται καὶ συγκροτεῖ ἐν καὶ μόνον Σῶμα, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται Στρατοπολιτικόν.

Ἰδιαίτερα χρέη τῶν ἀξιωματικῶν ἐπιτηρητῶν τῶν χωρίων.

α') Νὰ ἐκτελῶσι προθύμως καὶ χωρὶς ἐξέτασιν τὰς πρὸς αὐτοὺς ἀποτεινομένας διαταγὰς τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

β') Νὰ ἐπιμελῶνται μὲ ἀγρυπνίαν ὄμμα τὴν εὐταξίαν καὶ ἡσυχίαν τῶν χωρίων.

γ') Νὰ διευθύνωσιν ἀμέσως εἰς τὸ Γενικὸν Διοικητήριον τοὺς ἀτακτοῦντας ἐγχωρίους, ὅποιοιδήποτε καὶ ἂν ᾖναι οἱ τοιοῦτοι, δηλοποιοῦντες εἰς αὐτὸ μετὰ τῶν Ἐφόρων ἕκαστου τὸ ἐγκλημα, διότι δὲν συγχωρεῖται εἰς αὐτοὺς νὰ παιδεύωσιν ἀμέσως ὅποιοιδήποτε ἄτακτον.

δ') Νὰ προμηθεύωσιν ἐν καιρῷ μετὰ τῶν Ἐφόρων τὴν ἀνάλογον βαροῦτην, βόλια καὶ λοιπὰ ἐφόδια πολεμικὰ τῶν χωρίων.

ε') Οἱ εὐρισκόμενοι κατὰ τὰ παραθαλάσσια χωρία νὰ ἐπισκέπτονται συχνάκις τὰς παραλίους φυλακὰς καὶ νὰ βάλλωσιν εἰς τάξιν τοὺς φύλακας.

9

ΤΟ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ
(ΤΗΣ Α' ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡῶ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ)

Παρά τὴν θέσπισιν τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν, ἡ ἀνάγκη συγκλήσεως ἔθνικῆς συνελεύσεως πρὸς ψήφισιν ἐνιαίου πολιτικοῦ συστήματος καὶ συγκροτήσῃν ἐνιαίαν κυβερνήσεως τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καθίστατο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περισσότερον ἐπιτακτική. Πράγματι, ἡ ὑπὲρ ἐλευθερίας μαχομένη Ἑλλάς ἐπορεύετο ἐπιδιαικτικῶς νὰ ἀποκτήσῃ κεντρικὴν κυβερνήσιν πρὸς ἐνιαίαν διεθνήσιν τοῦ Ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ παράσχη εἰς τὴν Εὐρώπῃν εἰκόνα πραγματικοῦ κράτους ἀνεξαρτήτου, εὐνομούμενης καὶ καλῶς κυβερνομένης Πολιτείας. Πρὸς σύγκλησιν ἔθνοσυνελεύσεως καὶ ψήφισιν πολιτεύματος ὄθονον τοὺς ἀγωνιστὰς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐπιφανεῖς Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὡς ὁ Καποδίστριας, ὁ Κοραΐς, ὁ Ἰγνατίου Οὐγγροβλαχίας καὶ ἄλλοι. Κατόπιν μακρῶν διαπραγματεύσεων καὶ διχογνωμιῶν, συνεφωνήθη ἐπὶ τέλους ἡ σύγκλησις ἔθνοσυνελεύσεως καὶ ἀρχὰς Δεκεμβρίου 1821 συνεκεντρώθησαν εἰς Ἄργος 58 πληρεξούσιοι τοῦ ἐν Ἐπαναστάσει Ἑλληνισμοῦ, ἦτοι 27 τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, 8 τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, 13 τῶν νήσων, 10 τῆς Πελοποννήσου (ἐκ τῶν ἐν ἀρχῇ ἐκλεγέντων 20) καὶ εἰς τῆς Κάσου.

Μὴ ὑπάρχοντος ἐκλογικοῦ νόμου, οὐδεμία ἐτηρήθη ἀναλογία κατὰ περιοχάς, οὐδ' ἐφημερόσθη ἐνιαῖον ἐκλογικὸν σύστημα, τῶν πληρεξουσίων κατὰ τὸ πλείστον ἐκλεγέντων ὑπὸ τοπικῶν συνελεύσεων, τοπικῶν Γερουσιῶν ἢ ἄλλων τοπικῶν Διοικήσεων. Τελικῶς προεκρίθη ὡς τόπος τῆς Συνελεύσεως ἡ Πιάδα, παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ἐπίδαυρον, ὅπου οἱ πληρεξούσιοι μετέβησαν ἐξ Ἄργους καὶ ἤρχισαν τὰς ἐργασίας τῶν τὴν 20 Δεκεμβρίου (βλ. ἐν ἐκτάσει τὰ τῆς συγκλήσεως καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Α' Ἐθνοσυνελεύσεως εἰς Ἀπ. Δασκαλάκη, Τοπικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδάουρου, σ. 127 κ.έ.). Ἀπὸ τῆς πρώτης συνεδρίας κατηρητίσθη ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν τοῦ Πολιτεύματος ἐκ τῶν πλέον μορφωμένων καὶ ἱκανῶν πληρεξουσίων. Μετέσχον τρεῖς ἐξ ἐκάστης τῶν περιοχῆς, ἦτοι : Ἀ. Μανροκορδάτος, Θ. Νέγρης, Γεώργ. Αἰνιάν, Δρ. Μανπεριοχῆς, ἦτοι : Ἀ. Μανροκορδάτος, Π. Σκυλίτσης-Ὀμηρίδης, Ἀν. Μοναρχίδης, Ἰω. Σόλας, Ἰω. Ὀρλάνδος, Π. Πατρῶν Γερμανός, Παν. Νοταρῆς καὶ Ἀθ. Κωλέττης, Φ. Κυραπάνου. Τὸ πολίτευμα εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον ἔργον τοῦ Ἀ. Μανροκορδάτου καὶ τοῦ Θ. Νέγρη, οἱ ὅποιοι ἄλλωστε ἦσαν οἱ συντάκται καὶ τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἑλλάδος (βλ. ἀνωτ. ἀρ. 4 καὶ 5). Οὗτοι ἐβοηθήθησαν ὑπὸ τῶν ὡς ἀνωτέρω μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ τινῶν ἄλλων ἐκεῖ χρησιμευσάντων ὡς συμβούλων Ἑλλήνων λογίων,

ὡς ὁ Ἄναστ. Πολυζωΐδης κ.ά. Συνέβαλεν ἐπίσης, ἰδίως εἰς τὴν τεχνικὴν πλευρὰν τῆς συντάξεως τοῦ πολιτεύματος, ὁ φιλέλλην Βικέντιος Γκαλλίνα, Ἰταλὸς παλαιὸς ἐπανάστατῆς καὶ ἐξόριστος ἐκ τῆς πατρίδος του, ἔχων προσέλθει ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα, κατέχων δὲ πολλὰς πολιτειολογικὰς γνώσεις.

Κατὰ τὴν συνεδριάν τῆς 1 Ἰανουαρίου 1822 τὸ ὑποβληθὲν ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς κείμενον τοῦ Πολιτεύματος ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἄνευ συζητήσεως, προετάχθη δὲ τούτου ἡ πρώτη διακήρυξις τῆς «πολιτικῆς ὑπάρξεως καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους» (βλ. εἰς Τμῆμα Γ' ἀρ. 19). Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδριάν τῆς Συνελεύσεως (25 Ἰανουαρίου 1822) ἐξεδόθη καὶ μακρὰ διακήρυξις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, αἰτιολογοῦσα τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας, προβάλλουσα τὰ φυσικὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων ὡς κινητήριον δύναμιν τοῦ Ἀγῶνος καὶ ἐξαίρουσα τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐνομιμίας (βλ. ἀνωτ. εἰς τμῆμα Γ' ἀρ. 18).

Τὸ πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου εἶναι κατὰ βάσιν δημοκρατικόν, ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, ἐξυπηρετοῦν ὁμοῦς ἐν τινι μέτρῳ τὰς εἰς βάρος τῆς στρατιωτικῆς μερίδος βλέψεις τῶν προκρίτων, οἱ ὅποιοι ἐδέσποζον εἰς τὴν συνέλευσιν αὐτήν, ἀπέβλεπον δὲ εἰς τὴν εἰς χεῖράς των συγκέντρωσιν τῆς ἐξουσίας. Ἀπεκλήθη προσωρινόν, πρῶτον διὰ νὰ κατενάσῃ τοὺς ἀντιφρονοῦντας Ἕλληνας, ἰδίως τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ τοὺς ἐπιθυμοῦντας καθιέρωσιν βασιλικοῦ θεσμοῦ, δεύτερον διὰ νὰ μὴ διεγείρῃ τὴν ἐχθρότητα τῶν Δυνάμεων τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, ἐκ τῶν κόλπων τῆς ὁποίας ἤδη ἐξεπέμποντο μύδροι κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὡς ἀνατροπέων τῆς καθεστηκυίας πολιτικῆς τάξεως τῆς Εὐρώπης. Πάντως, ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων πάσης τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐχαριετίσθη ὡς λαμπρὸν ἐπίτευγμα τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, ἄξιον τῶν ἐνδόξων παραδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. (Βιβλιογραφία : Ν. Δραγοῦμη, Ἰστ. Ἀναμν., σ. 28 κ.έ.— Τρικούπη, Β', σ. 106 κ.έ.— Μάουερ, Ὁ ἑλλ. λαός, Β', σ. 28.— Σπηλιάδου, Α', σ. 272.—Fr. Thiersch, De l'état actuel de la Grèce, Β', σ. 251.—Raybaud, Mémoires, Β', σ. 166.—Οἰκονόμου, Ἱστορικὰ ἑλλ. παλιγγ., σ. 241.—Κ. Παπαρηγοπούλου, Ἰστ. Ἑλλ. Ἔθν., Ε' σ. 331 κ.έ., Ν. Σαριπόλου, Ἡ πρώτη ἔθνικὴ συνέλευσις καὶ τὸ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου, Ἀθ. 1907.—Α. Σβώλου, Τὰ πρῶτα ἑλληνικὰ πολιτεύματα... ἐν «Ἐφημ. Ἑλλ. Νομικῶν», 1935, σ. 737-747.—Πετρακάκου, Κοινοβ. Ἰστ. Ἑλλ., Α', σ. 121 κ.έ.,—Δασκαλάκη, ἔ.ά., σ. 126 κ.έ. Τὸ κείμενον ἐν Μάμουκα, Α', σ. 7 κ.έ.—Κυριακοπούλου, ἔ.ά. σ. 33 κ.έ.—Δασκαλάκη, ἔ.ά. σ. 283 κ.έ.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ Α΄

ΤΜΗΜΑ Α΄

Περὶ Θρησκείας.

α΄) Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἀνέχεται ὅμως ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν, καὶ αἱ τελεταὶ καὶ ἱεροπραγίαι ἐκάστης αὐτῶν ἐκτελοῦνται ἀκαλύτως.

ΤΜΗΜΑ Β΄

Περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων
τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος.

β΄) Ὅσοι αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἰσὶν Ἕλληνες, καὶ ἀπολαμβάνουσιν ἄνευ τινὸς διαφορᾶς ὄλων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

γ΄) Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ὅμοιοι ἐνώπιον τῶν νόμων ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως ἢ βαθμοῦ, ἢ κλάσεως, ἢ ἀξιώματος.

δ΄) Ὅσοι ἐξώθεν ἐλθόντες κατοικήσωσιν ἢ παροικήσωσιν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶν ὅμοιοι μὲ τοὺς αὐτόχθονας κατοίκους ἐνώπιον τῶν Νόμων.

ε΄) Ἡ Διοίκησις θέλει φροντίσει νὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς νόμον περὶ πολιτογραφήσεως τῶν ξένων, ὅσοι ἔχουσι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γίνωσιν Ἕλληνες.

ς΄) Ὅλοι οἱ Ἕλληνες, εἰς ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τιμὰς ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα· δοτῆρ δὲ τούτων μόνῃ ἡ ἀξιώτης ἐκάστου.

ζ΄) Ἡ ἰδιοκτησία, τιμὴ καὶ ἀσφάλεια ἐκάστου τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.

η΄) Ὅλοι αἱ εἰσπράξεις πρέπει νὰ διανέμονται δικαίως εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ κλάσεις τῶν κατοίκων, καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας· καμμία δὲ εἰσπραξις δὲν γίνεται ἄνευ προεκδοθέντος Νόμου.

ΤΙΤΛΟΣ Β΄

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Περὶ σχηματισμοῦ Διοικήσεως.

θ΄) Ἡ Διοίκησις σύγκειται ἐκ δύο σωμάτων, Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ.

ι΄) Τὰ δύο αὐτὰ σώματα ἰσοσταθμίζονται μὲ τὴν ἀμοιβαίαν συνδρομὴν

των εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Νόμων· διότι οὔτε αἱ τοῦ Βουλευτικοῦ ἀποφάσεις ἔχουσι κύρος Νόμου ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, οὔτε τὰ σχέδια Νόμων, ὅσα προβάλλονται παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ εἰς τὸ Βουλευτικόν, ἔχουσι κύρος, ἂν δὲν ἐγκριθῶσιν ἀπὸ τοῦ Βουλευτικοῦ σώμα.

ια') Τὸ Βουλευτικὸν σύγκριται ἐκ πληρεξουσίων ἐκλεγμένων Παραστατῶν τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος.

ιβ') Ὁ ἀριθμὸς τῶν Παραστατῶν εἶναι ἀρίστος μέχρι τῆς ἐκδόσεως Νόμου περὶ ἐκλογῆς.

ιγ') Θέλει ἐκδοθῆ παρὰ τῆς Διοικήσεως Νόμος προσωρινὸς περὶ ἐκλογῆς τῶν Παραστατῶν, περιέχων ὅμως ἐξάπαντος τοὺς δύο ἀκολουθοῦς ὅρους.

ιδ') Οἱ Παραστάται πρέπει νὰ ᾖναι Ἕλληνες.

ιε') Ἀπαιτεῖται νὰ ἔχουσιν ἡλικίας τριάκοντα πλήρη ἔτη.

ις') Εἶναι δεκτοί, καὶ προστίθενται εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ὅλοι οἱ Παραστάται τῶν ἐλευθέρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ ἀποδοχὴν τῶν ἐγγράφων τῆς πληρεξουσίου ἀποστολῆς των.

ιζ') Τὸ Βουλευτικὸν ἔχει Πρόεδρον καὶ Ἀντιπρόεδρον, ἡ διάρκεια τῶν ὁποίων εἶναι ἐνιαυσίος, ἡ δὲ ἐκλογή διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

ιη') Ἐκλέγει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, πρῶτον καὶ δεῦτερον Γραμματεῖα, ἐπίσης ἐνιαυσίους, ἔχοντας τοὺς ἀναγκαίους ὑπογραμματεῖς.

ιθ') Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διαρκεῖ ὀλόκληρον ἕνα ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ.

κ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα σύγκριται ἐκ πέντε μελῶν, ἐκλεγομένων ἐκτὸς τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ, ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἐπιτήδης ἀθροισομένης κατὰ τὸν περὶ τούτου ἰδιαιτέρου Νόμον.

κα') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει Πρόεδρον καὶ Ἀντιπρόεδρον, ἐνιαυσίους καὶ αὐτοὺς, ἐκλεγομένους κατὰ τὸν ἀνωτέρω Νόμον.

κβ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ἐκλέγει ὀκτὼ Ἰπουργοὺς, πρῶτος μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἔχων ἐνταυτῷ τὴν ἐπιστασίαν τῶν Ἐξωτερικῶν· οἱ δὲ λοιποὶ ἑπτὰ εἰσὶν οἱ ἑξῆς :

2. Ὁ τῶν Ἐσωτερικῶν.

3. Ὁ τῆς Οἰκονομίας.

4. Ὁ τοῦ Δικαίου.

5. Ὁ τῶν Πολεμικῶν.

6. Ὁ τοῦ Ναυτικοῦ.

7. Ὁ τῆς Θρησκείας.

8. Ὁ τῆς Ἀστυνομίας.

κγ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει ὁμοίως ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως.

κδ') Ἡ διάρκεια τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος εἶναι ἐνιαυσίος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ λογιζομένη.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

ΤΜΗΜΑ Δ'

Περὶ καθηκόντων τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος.

κε') Διὰ τὰς κατεπειγουσας περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκεται ἡ Πατρίς, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ὀφείλει κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος νὰ ἀκολουθῇ ἀδικόπως τὰς ἐργασίας του.

κς') Ὁ Πρόεδρος προεδρεύει εἰς τὰς καθημερινὰς συνελεύσεις, διορίζει τὰς ὥρας τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν, καὶ αὐτὸς μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ αὐτάς.

κζ') Αὐτὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλῇ ἐν καιρῷ χρεῖας τὸ Βουλευτικὸν σῶμα εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν.

κη') Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα ἐκείνου.

κθ') Τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ λογίζεται πλήρης ἡ Συνέλευσις.

λ') Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

λα') Ὅταν αἱ ψῆφοι εἶναι ἐπίσης μεμερισμέναι, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

לב') Ὅλαι αἱ πράξεις ἢ τὰ ψηφίσματα τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον καὶ προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν πρῶτον Γραμματέα.

λγ') Ὁ Πρόεδρος πέμπει τὰς ἀποφάσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, τὸ ὁποῖον ἀφοῦ τὰς ἐπικυρώσῃ, ἔχουσι κῦρος Νόμου.

λδ') Ἄν τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἀρνηθῇ τὴν ἐπικύρωσιν ἢ κάμῃ προσθαφαιρέσεις, ἀποδίδον τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως, ἢ τῶν προσθαφαιρέσεων, ἢ ὑπόθεσις ἀναφέρεται ἐκ νέου εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα μετὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ διαφιλονεικεῖται πάλιν καὶ ἡ ἢ τελεία ἀρνήσις, ἢ αἱ προσθαφαιρέσεις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος ἐγκρίνονται, ἢ, ἐπιμένοντος τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος εἰς τὰ αὐτά, ἢ ὑπόθεσις διευθύνεται ἐκ δευτέρου εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ πάλιν δὲν ἐνδίδῃ, πίπτει ὁ Νόμος εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν.

λε') Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων ἀγωγὰς, καὶ σκέπτεται περὶ αὐτῶν.

λς') Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διορίζει ἐξ ἐαυτοῦ ἐπιτροπὰς, ἰσαριθμούς μετὰ τὰ ὀκτῶ ὑπουργήματα, ἀνανεουμένας περιοδικῶς κατὰ τριμηνίαν.

λζ') Ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ διορίζει εἰς ἐκάστην τῶν ἐπιτροπῶν τὰς ἀναγομένας ἰδίως εἰς αὐτὴν ὑποθέσεις, καὶ ἐκάστη αὐτῶν ἐπεξεργά-

ζεται τὰ σχέδια τῶν Νόμων, οἱ ὅποιοι ἀνάγονται εἰς τὸν σχετικὸν αὐτῇ κλάδον τῶν ὑποθέσεων.

λη') Ἐκαστον τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ ἐπὶ συνελεύσεως ἐγγράφως σχέδια Νόμων διὰ τοῦ Προέδρου· ὁ δὲ Πρόεδρος διορίζει ἕκαστον αὐτῶν εἰς τὴν ἀνήκουσιν ἐπιτροπὴν.

λθ') Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα δέχεται ὅσα σχέδια Νόμων προβάλλονται ἀπὸ τὸ Ἐκτελεστικόν, καὶ ἢ ἀποδέχεται ἢ ἐπεξεργάζεται αὐτά.

μ') Οὔτε κήρυξις πολέμου, οὔτε συνθήκη εἰρήνης ἀποφασίζεται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος· ὁμοίως καὶ ὅσας συνθήκας τὸ Ἐκτελεστικὸν συνδέσῃ μὲ ἄλλας δυνάμεις, ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῶσι προηγουμένως ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα· ἐξαιρεῖται δὲ κατὰ ταῦτα τὸ δικαίωμα τῶν περὶ ὀλιγοήμερου ἀνακωχῆς συνθηκῶν.

μα') Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐπεξεργαζόμενον ἐγκρίνει εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου ἔτους τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, ὁ ὅποιος καθυποβάλλεται εἰς τὴν ἐπίκρισίν του ἀπὸ τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα· εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐπιθεωρεῖ τὸν καθολικὸν λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων· ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ πρῶτον ἔτος χρεωστεῖ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, ἄνευ μικρᾶς ἀναβολῆς, νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἀνάλογον εἰς τὰς χρεῖας χρηματικὴν ποσότητα, μολοντί διὰ τὸ ἀρτιπαγὲς τῆς Διοικήσεως, καὶ διὰ τὸ δυσπρόβλεπτον τῶν ἐσομένων ἐξόδων, δὲν δύναται τὸ Ἐκτελεστικὸν νὰ καταστρώσῃ τὸν ὑποθετικὸν ἐνιαύσιον λογαριασμὸν· εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἐνιαυτοῦ οφείλει νὰ παραστήσῃ τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν κατάστρωσιν τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ.

μβ') Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνη τοὺς στρατιωτικὸς προβιβασμοὺς, προβαλλομένους παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μγ') Ἐχει ὁμοίως τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνη τὰς ἐπισήμους ἀμοιβὰς διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις, κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μδ') Θέλει διατάξει νέον σύστημα νομισμάτων, χαρακτηρισμένων εἰς ὄνομα τοῦ Ἔθνους διὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

με') Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ συγκαταθεῖ εἰς ὅποιανδήποτε συνθήκην, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως· ἂν μάλιστα ἀναφανῇ ὅτι τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα περιπλέχθη εἰς τοιαύτας παρανόμους συνθήκας, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα χρεωστεῖ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Πρόεδρον, καὶ μετὰ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ νὰ τὸν κηρύττῃ πρὸς τὸ Ἔθνος ἔκπτωτον τοῦ ἐπαγγέλματός του.

μς') Εἰς τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνελεύσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, ἔχει τὴν ἄδειαν τῆς εισόδου ὁ ἐφημεριδογράφος· ἀποκλείεται δὲ ἀπὸ τὰς μυστικὰς συνελεύσεις, αἱ ὅποιαι γίνονται ὁσάκις ζητηθῶσιν ἀπὸ πέντε μέλη τοῦ Σώματος.

ΤΜΗΜΑ Ε΄

**Περὶ τῶν καθηκόντων τῶν δύο Γραμματέων
τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος.**

μζ΄) Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος συνθέτει ὅλας τὰς πράξεις, ἢ ψηφίσματα τῶν συνελεύσεων, καὶ κρατεῖ ἀκριβῆ αὐτῶν κώδικα.

μη΄) Ἔχει τὴν ἐπιστάσιαν νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ Προέδρου, καὶ νὰ διευθύνῃ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα τὰ ψηφίσματα καὶ λοιπὰς πράξεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

μβ΄) Εἰς ἀπουσίαν τοῦ πρώτου Γραμματέως, ὁ δεῦτερος Γραμματεὺς ἀναπληροῦ ὅλα τὰ χρέη τοῦ πρώτου.

ΤΜΗΜΑ Σ΄

να΄) Ἄν ἐν ἡ πλείω τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος κατηγορηθῶσιν ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἑπτὰ μελῶν ἐκ τοῦ Σώματος, ἢ ὁποῖα, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ἂν ἦναι δεκτὴ ἡ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην τῆς· καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, κηρύττεται ἔκπτωτος τῆς ἀξίας του ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ ὡς ἀπλοῦς πολίτης διευθύνεται πρὸς τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον διορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἡ ἀνάλογος ποινή.

να΄) Οὐδὲν τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος δύναται νὰ καθειρχθῇ πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του.

νβ΄) Ἄν ἐν τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος κατηγορηθῇ ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἐννέα μελῶν ἐκ τοῦ σώματος, ἢ ὁποῖα, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ἂν ἦναι δεκτὴ ἡ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην τῆς· καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν τεσσάρων πέμπτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ κηρύττει αὐτὸν ἔκπτωτον τῆς ἀξίας του, καὶ ὡς ἀπλοῦς πολίτης διευθύνεται πρὸς τὸν Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον προσδιορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινή.

νγ΄) Ἄν εἰς, ἢ πλείω τῶν ὀκτώ Ὑπουργῶν κατηγορηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, ἐλέγχονται, καὶ κρίνονται καθ' ὅν τρόπον καὶ τὰ μέλη τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος (§ ν΄).

Τ Ι Τ Α Ο Σ Δ'

Τ Μ Η Μ Α Ζ'

Περί τῶν καθηκόντων τοῦ 'Εκτελεστικοῦ Σώματος.

νδ') Τὸ ἐκτελεστικὸν σῶμα εἶναι ἀπαρξίεστον ὀλικῶς θεωρούμενον.

νε') Ἄν ὑποπέσῃ τὸ ὅλον 'Εκτελεστικὸν σῶμα εἰς ἐγκλήμα παρανομίας, ἐλέγχεται καὶ κολάζεται ὁ Πρόεδρος κατὰ τὸν § με', μετὰ τὴν ἐκλογὴν δὲ νέου Προέδρου, κατηγοροῦνται καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ἀνά ἓν, ἐλέγχονται, καὶ κολάζονται κατὰ τὸν § νβ'.

νς') Τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα ἐκτελεῖ τοὺς νόμους διὰ τῶν διαφόρων ὑπουργῶν του.

νζ') Ἐπικυροῖ τοὺς παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ προβαλλομένους Νόμους, ἢ ἀρνεῖται τὴν ἐπικύρωσιν κατὰ τὴν § λδ'.

νη') Ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ σχέδια Νόμων πρὸς τὸ Βουλευτικόν, τὸ ὅποιον τὰ ἐπεξεργάζεται, καὶ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν αὐτὴν διορίζονται εἰς, ἢ πλείονες τῶν ὑπουργῶν, ἐν οἷς καὶ ἐκεῖνος, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνάγεται ὁ ἀμφισβητούμενος Νόμος.

νθ') Ὅλαι αἱ πράξεις καὶ θεσπίσματα τῆς Διοικήσεως ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Ἀρχιγραμματέα, καὶ σφραγίζονται μετὰ τὴν σφραγίδα τῆς Διοικήσεως.

ξ') Ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης διευθύνονται ὑπὸ τοῦ 'Εκτελεστικοῦ σώματος.

ξα') Τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ ὁδηγίας, καὶ νὰ ἐφαρμόξῃ εἰς τὰ μερικὰ Νόμους προεκδοθέντας περὶ γενικῶν ὑποθέσεων.

ξβ') Εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἀστυνομίαν καὶ γενικὴν τῆς Ἐπικρατείας ἀσφάλειαν, τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ ὅποιαδήποτε ἀναγκαῖα ἐκτακτὰ μέτρα, χρεωστεῖ δὲ ν' ἀναφέρῃ ἀμέσως αὐτὰ πρὸς τὸ Βουλευτικόν.

ξγ') Τὸ 'Εκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ δάνεια, εἴτε ἔσωθεν, εἴτε ἔξωθεν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ νὰ καθυποβάλλῃ εἰς ὑποθήκην ἔθνικὰ κτήματα, μετὰ τὴν συγκατάθεσιν ὁμῶς τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

ξδ') Ἐχει ὁμοίως τὸ δικαίωμα τῆς ἐκποιήσεως μέρους ἔθνικῶν κτημάτων, ἀναλόγου μετὰ τὰς χρείας, καὶ τοῦτο ὁμῶς διὰ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Βουλευτικοῦ.

ξε') Διορίζει τοὺς ὀκτὼ Ὑπουργοὺς τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Διοικήσεως, καὶ προσδιορίζει εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργήματός του, μηδέποτε ἐπιτρέπον νὰ ἐπεκτείνηται εἰς τὰ τοῦ ἄλλου καθήκοντα.

ξς') Ἐκαστος τῶν Ὑπουργῶν ὑπόκειται εἰς εὐθύνην δι' ὅσα ἀφορῶσι τὰς ἐργασίας τοῦ ὑπουργήματός του, οὐδὲ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πράξιν, ἢ

Θέσπισμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, μὴ σύμφωνα μὲ ὅσα διὰ τοῦ παρόντος ὀργανισμοῦ δίδονται εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα δικαιώματα καὶ χρέη.

ξζ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει τοὺς Πρέσβεις καὶ ὅλους τοὺς Διπλωματικούς Ἵπουργοὺς τῆς Διοικήσεως παρὰ ταῖς ξένας Αὐλαῖς.

ξη') Ὅφειλει νὰ ἰδεάζῃ ἀκριβῶς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς ξένας δυνάμεις, καὶ περὶ τῆς στάσεως τῶν πραγμάτων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

ξθ') Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀλλάξῃ τοὺς Ἵπουργοὺς, καὶ πάντα ἄλλον Ἵπουργὸν τῆς Διοικήσεως ὑπ' αὐτοῦ διοριζόμενον.

ο') Προσκαλεῖ εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, ὡσάκις ἢ χρεῖα τὸ καλέσῃ.

αα') Δοθέντος ἐγκλήματος προδοσίας ἐναντίον τῆς Διοικήσεως, τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα ἔκτακτα μέτρα, ὁποῖας τάξεως καὶ ἂν ᾧσιν οἱ ἐγκληματῖαι.

αβ') Δοθείσης τῆς ἀνωτέρω περιστάσεως, ἔχει τὴν ἀδειαν, ἂν χρεῖα καλέσῃ, νὰ κάμῃ προσωρινούς στρατιωτικούς προβιβασμούς, τοὺς ὁποῖους ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, διὰ νὰ ἐγκριθῶσι παρ' αὐτοῦ.

αγ') Ὅφειλει εἰς διάστημα δύο ἡμερῶν νὰ παραστήσῃ ἐγγράφως καὶ ἀκριβῶς πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποῖας ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ἔκτακτα μέτρα.

αδ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, ἐπειδὴ διευθύνει τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις, δύναται ἐν καιρῷ πολέμου νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα ἔκτακτα μέτρα διὰ τὴν προμήθειαν κατοικιῶν, τροφῶν, ἐνδυμάτων, ἐφοδίων, καὶ ἐν συντόμῳ ὅλων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δύναμιν τοῦ Ἔθνους.

αε') Θέλει παρῆρσιάζει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος σχεδὸν Νόμου περὶ τῆς συστάσεως παρασῆμων τιμῆς, εἰς ἀμοιβὴν τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεων.

ας') Ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποκρίσεως μὲ τὰς ξένας Αὐλάς, ἐπιχειρήσεως ὅποιασδήποτε διαπραγματείας μὲ αὐτάς· τὴν δὲ κήρυξιν πολέμου, καὶ συνθήκην εἰρήνης, ὡς καὶ περὶ παντὸς ἄλλου συνθήκην, χρεωστεῖ νὰ τὰς ὑποβάλλῃ εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διὰ νὰ τὰς ἐγκρίνῃ.

αζ') Μόνος δὲ τὰς περὶ ἀναχωρῶν ὀλιγοήμερους συνθήκας δύναται οἰκειοθελῶς ν' ἀποφασίσῃ κατὰ τὸν § μ', ἀλλὰ καὶ τότε ὀφείλει νὰ ἰδεάσῃ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα.

ση') Ὅφειλει νὰ παρῆρσιάζῃ εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα κατὰ τὴν ἑναρξιν ἐκάστου ἔτους εἰς τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Διοικήσεως· εἰς δὲ τὸ τέλος τὸν ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν γενομένων προσόδων καὶ ἐξόδων· καὶ οἱ δύο αὐτοὶ λογαριασμοὶ καταστρώνονται ἀπὸ τὸν Ἵπουργὸν τῆς Οἰκονομίας μὲ τὰς μερικὰς ἀποδείξεις ὅλων τῶν λοιπῶν Ἵπουργῶν· δι' αὐτὸ δὲ τὸ πρῶτον ἔτος ὀφείλει νὰ πράξῃ κατὰ τὸν § μα'.

οθ') Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

π') Ἐπὶ οὐδεμιᾷ προφάσει, καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει δύναται τὸ Ἐκτελεστικὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ πραγματείας ἢ νὰ συνδέσῃ συνθήκας ἀφορώσας τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως· δοθείσης ταύτης τῆς περιστάσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐλέγχεται, ἐκπίπτει καὶ καταδικάζεται κατὰ τὸν § με'.

πα') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προβάλλει σχέδιον Νόμου πρὸς τὸ Βουλευτικὸν περὶ γενικῆς Ἐθνικῆς στρατιωτικῆς στολῆς εἰς γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ τῆς στολῆς τῶν διαφόρων ἀξιωματικῶν καὶ ὑπουργῶν.

πβ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προβάλλει ὁμοίως σχέδιον Νόμου περὶ μισθοῦ τῶν στρατευμάτων ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, καὶ ἐν γένει τῶν διαφόρων ὑπουργῶν τῆς Διοικήσεως ἀναλόγως μὲ τὰς περιστάσεις τῆς Πατρίδος.

ΤΜΗΜΑ II'

πγ') Ἄν ἐν τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος κατηγορηθῇ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ κατηγορία ἀναφανῇ δεκτῇ, ὁ κατηγορούμενος θεωρεῖται ἐκπτώτος τῆς ἀξίας του· τὸσον δὲ ἡ κατηγορία, ὅσον καὶ ἡ ἀποδοχὴ αὐτῆς, καὶ τέλος ἡ ἐξακολούθησις τῆς διαδικασίας γίνεται κατὰ τὸν § νβ'.

πδ') Οὐδὲν μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος καθείργεται πρὸ τῆς παύσεως τῆς ἀξίας του· ὡσάκις ἢ δι' ἐκπτώσιν, ἢ δι' ἀπουσίαν ἐνὸς τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ αἱ ψῆφοι μείνωσιν ἄρτιοι, καὶ ἐπομένως διαμερισθῶσιν ἐπίσης εἰς διαφιλονεικουμένας ὑποθέσεις, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὅποιον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχῆει.

πε') Ὁσάκις ἢ καθ' ἐνὸς ἢ πλειόνων Ὑπουργῶν κατηγορία γίνῃ δεκτῇ· ὁ Ὑπουργός, ἢ Ὑπουργοὶ ἐκεῖνοι θεωροῦνται πραγματικῶς ἐκπτώτοι, ἢ δὲ διαδικασία αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸν § νγ'.

πς') Διὰ τὴν ποινὴν ἐγκλημάτων προδοσίας ἐναντίον τῆς Πατρίδος, τὸ Ἐκτελεστικὸν δύναται, χρειᾶς καλοῦσης, νὰ συστήσῃ, ὅπου ἡ Κεντρικὴ τῆς Ἑλλάδος Διοίκησις εὐρίσκεται, ἰδιαιτέραν ἐκτακτὸν ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι νὰ κρίνῃ ἀνεκκλητῶς καὶ νὰ κολάζῃ τοὺς ἐνόχους, ἄχρι τῆς συστάσεως τοῦ Γενικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἑλλάδος.

ΤΙΤΛΟΣ Ε'

ΤΜΗΜΑ Θ'

Περὶ τοῦ Δικαστικοῦ.

πζ') Τὸ Δικαστικὸν εἶναι ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο δυνάμεις, τὴν Ἐκτελεστικὴν καὶ Βουλευτικὴν.

πη') Σύγκεται ἀπὸ ἕνδεκα μέλη, ἐκλεγόμενα ὑπὸ τῆς Διοικήσεως, καὶ ἐκλέγοντα τὸν Πρόεδρόν των.

πθ') Τὸ Δικανικὸν ἐνεργεῖται διὰ τῶν Κριτηρίων, περὶ τῆς συστάσεως τῶν ὁποίων θέλει προσεχῶς ἐκδοθῆ ὁ ἀναγκαῖος Νόμος.

4') Ἐκάστου Κριτηρίου ἡ περιφέρεια, καὶ ὁ γενικὸς τύπος καὶ ἡ μέθοδος τῶν διαδικασιῶν προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν ἐκδοθησόμενον Νόμον.

4α') Ὁ περὶ Κριτηρίων ἐκδοθησόμενος Νόμος βάσιν θέλει ἔχει τὰ ἐξῆς πέντε ἄρθρα.

4β') Νὰ συστηθῆ ἀνώτατον Κριτήριον ὅπου διατρίβει ἡ Γενικὴ Διοίκησις· εἰς αὐτὸ ν' ἀποφασίζονται αἱ πολιτικαὶ καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι ἀνεκκλητῶς.

4γ') Εἰς ὅποια μέρη διατρίβουσιν αἱ κατὰ μέρος Κεντρικαὶ τῆς Ἑλλάδος Διοικήσεις, ὡς, αἱ Γερουσίαι, Ἀρειοὺς Πάγους κ.τ.λ. νὰ συστηθῶσι παρόμοια μὲ τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήρια, ἀπὸ τὰ ὅποια μόνον ν' ἀναφέρονται αἱ διαδικασίαι εἰς τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον.

4δ') Νὰ συστηθῶσι καὶ Κριτήρια ἀνά ἕν εἰς τὸ κέντρον ἐκάστης ἐπαρχίας, ἀφ' ὧν καὶ μόνων ν' ἀναφέρονται αἱ διαδικασίαι εἰς τὰ κατὰ μέρος κεντρικὰ Κριτήρια, ὡς, τὸ Κριτήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου κ.τ.λ. Ταῦτα ὅμως τῶν ἐπαρχιῶν τὰ Κριτήρια δὲν δικάζουσιν ἐγκληματικὰς διαδικασίας.

4ε') Νὰ διορισθῆ εἰς ἐκάστην κοινότητα, ἢ χωρίον εἰς Κριτῆς Εἰρηνοποιοῦς, ὅστις νὰ κρίνῃ ὑποθέσεις ἄχρις ἐκατὸν γροσίων, καὶ ἐν γένει νὰ φροντίζη περὶ ἐξισάσεως πάσης παρεμπικτούσης διαφορᾶς.

4ε') Τοὺς εἰρηνοποιοῦς Κριτὰς τῶν χωρίων δύνανται νὰ κατηγορήσωσι τὰ Κριτήρια τῶν ἐπαρχιῶν· τὰ δὲ Κριτήρια τῶν ἐπαρχιῶν κατηγοροῦνται ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν κατὰ μέρη Κεντρικῶν Διοικήσεων, καὶ ταῦτα πάλιν ἀπὸ τὸ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Δικαστήριον.

4ζ') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ νὰ ᾖναι ἐγνωσμένη, διὰ νὰ συνθέσωσι Κώδικας Νόμων, πολιτικῶν, ἐγκληματικῶν καὶ ἐμπορικῶν, οἱ ὅποιοι, καθὼς καὶ ἅπας νόμος, καθυποβάλλονται εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ σώματος τὴν ἐπίκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν.

4η') Ἀχρι τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων Κωδίκων αἱ πολιτικαὶ καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι βάσιν ἔχουσι τοὺς Νόμους τῶν ἀειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ σώματος ἐκδιδόμενους Νόμους· διὰ δὲ τὰ ἐμπορικά, ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδιξ μόνος ἰσχύει εἰς τὴν Ἑλλάδα.

4θ') Τὰ βασιανιστήρια καταργοῦνται διαπαντός, καθὼς καὶ ἡ ποινὴ τῆς δημεύσεως.

ρ') Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ ὅλου Δικανικοῦ σώματος οὐδεὶς τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος καθείργεται ἐπὶ λόγῳ ἐγκλήματος ἄνευ τῆς προσταγῆς τοῦ ἀνήκοντος κριτηρίου, ἐκτὸς ἐὰν συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- ρα') Αἱ Γερουσίαι καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, καὶ πᾶσα κατὰ μέρος κεντρικὴ τῆς Ἑλλάδος Διοίκησις, ὀργανισθεῖσα πρὸ τῆς παρουσίας Γενικῆς τοῦ Ἔθνους Συνελεύσεως, ὑπόκεινται ἐξῆς ἐντελῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Διοικήσεως.
- ρβ') Διορίζεται κατοικίᾳ προσωρινῆ τῆς Διοικήσεως . . . . περιστάσεως ὁμοῦ ἀπαιτούσης τὴν μετάθεσίν της, ἀποφασίζεται κοινῶς παρὰ τῶν δύο σωμάτων Ἐκτελεστικοῦ καὶ Βουλευτικοῦ.
- ργ') Ἡ σφραγὶς τῆς Διοικήσεως φέρει σημεῖον χαρακτηριστικὸν τὴν Ἀθηνᾶν μετὰ τῶν συμβόλων τῆς φρονήσεως.
- ρδ') Τὰ χρώματα τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου καὶ τῶν σημαϊῶν τῆς θαλάσσης καὶ ξηρᾶς διορίζονται τὰ ἐξῆς : κυανοῦν καὶ λευκόν.
- ρε') Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προσδιορίσει τὸν σχηματισμὸν τῶν σημαϊῶν καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου.
- ρς') Τὰ χρώματα τῶν παρασήμων τῆς ἀντιβραβεύσεως, καὶ αἱ τάξεις αὐτῶν θέλουσιν προσδιορισθῆ ἀπὸ τὸν περὶ τούτου ἐκδοθησόμενον Νόμον.
- ρζ') Ἡ Διοίκησις χρεωστεῖ παντοιοτρόπως νὰ περιθάλλῃ τὰς χήρας καὶ ὄρφανὰ τῶν φονευομένων εἰς τὸν ὑπὲρ Πατρίδος πόλεμον.
- ρη') Ἡ Διοίκησις χρεωστεῖ βραβεῖα καὶ ἀμοιβὰς πρὸς τὰ ἀποδεδειγμένα ὑπὲρ Πατρίδος ἀνδραγαθήματα, καὶ τὰς ἄλλας πρὸς αὐτὴν οὐσιώδεις ἐκδουλεύσεις.
- ρθ') Ὀφείλει ἡ Διοίκησις μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων νὰ ἀντιβραβεύσῃ ὅλους ὅσοι συνεισέφερον, καὶ συνεισφέρουσιν ἄχρι τέλους εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν χρειῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας.
- ρι') Ὁ παρῶν ὀργανικὸς Νόμος θέλει ἐκδοθῆ διὰ τύπων, καὶ κοινοποιηθῆ εἰς ἅλην τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος· τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

10

Ο «ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ»
(ΤΗΣ Β' ΕΝ ΑΣΤΡΕΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ)

Ἡ συνελθοῦσα κατὰ τὰ τέλη Μαρτίου 1823 ἐν Ἀστρεὶ Β' ἔθνικῇ συνέλευσις τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων εἶχε μᾶλλον ἀναθεωρητικὸν χαρακτήρα. Τὸ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδάουρου, καθιεροῦν ἄκρατον κοινοβουλευτισμὸν μετὰ πολυπλόκου μηχανισμοῦ ἐκλογικῶν συστημάτων, προσέκρουεν ἐν τῇ πράξει εἰς ἀνυτέρβλητα ἐμπόδια ἐφαρμογῆς ὑπὸ λαοῦ διεξάγοντος ἐν τῷ μέσῳ τέφρας καὶ ἐρεσιῶν ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου, ἐξερχομένου δὲ ἐκ μακράωνος δουλείας καὶ μὴ ὥριμον εἰσέτι εἰς κοινοβουλευτικὰ ἦθη. Διὰ τοῦτο, συνεργουσῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν φιλοδοξιῶν, τῶν μακρῶν κοινωνικῶν ἀντιθέσεων καὶ τῶν φαινομενικῶν ἐπιδιώξεων, προεκάλεσε μᾶλλον ἢ ἀνέκοφεν ἐξάψεις παθῶν καὶ διαμάχας, αἱ ὁποῖαι παρ' ὀλίγον θὰ ὠδήγουν εἰς ἀνεπανορθώτους καταστροφάς. Ἐν τούτοις, ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπιστῆ ἡ ὥρα ριζικῆς μεταβολῆς τῶν πολιτικῶν θεσμῶν τοῦ ἀγωνιζομένου Ἑλληνισμοῦ καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐπενεχθοῦν βελτιώσεις καὶ νὰ γίνων μεταβολαὶ πρὸς πλεόν εὐρυθμον καὶ ἑναρμονιζομένην πρὸς τὰς περιστάσεις λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐπιδάουρου.

Οὕτως, ἡ συνελθοῦσα τὴν 22 Μαρτίου 1823 ἐν Ἀστρεὶ Β' Ἐθνοσυνέλευσις, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ἐπομένης μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πετρόμπεη Μαυρομυχάλη ὡς Προέδρου, κατήγγησεν «ὁμογνωμότως» διὰ ψηφίσματος τὰς Γερουσίας τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι παρέλκον τὴν κεντρικὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Τὴν 1ην Ἀπριλίου ἡ συνέλευσις συνέστησεν ἐπιταμελῆ ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἐπιδάουρου. Τὴν 12 Ἀπριλίου ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε τὰς προτάσεις της περὶ ἀναθεωρητέων διατάξεων, τὴν δὲ ἐπομένην 13 Ἀπριλίου τὸ ἀναθεωρηθὲν κείμενον, ἀναγνώσθην ἐκ νέου «μετὰ τινων προσθαφαιρέσεων», ἐπεκρῶθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Νόμος τῆς Ἐπιδάουρου».

Αἱ ὑπὸ τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐπενεχθεῖσαι τροποποιήσεις εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Ἐπιδάουρου πρέπει νὰ θεωρηθοῦν, τοῦλάχιστον κατὰ μέγα μέρος, ὡς ἔργον τοῦ Θεοδώρου Νέγρη, ὅστις μετεἶχε τῆς ἐπιταμελοῦς εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἦτο δὲ ὁ μόνος ἐκ τῶν μετεχόντων τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης, κατέχων βαθύτατα τὰ πολιτειακὰ θέματα, πρωτοστατήσας ἤδη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ αὐτοῦ τοῦ συντάγματος τῆς Ἐπιδάουρου.

Ἐδῶθῃ μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν, διὰ μυστικοῦ ψηφίσματος, τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ καὶ τῆς παύσεως τῶν Ἐπαρχῶν, τὸ ὁποῖον βάσει τῶν ἑδαφίων κατ'

καὶ νέ' τοῦ Νόμου τῆς Ἐπιδαύρου ἀνήκεν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, περιλήφθη εἰς τὰς δικαιοδοσίας καὶ τῶν δύο σωμάτων, τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. (Περὶ τῆς ἐν Ἀστρεὶ ἔθνοσυνελεύσεως βλ. γενικὰς πληροφορίες εἰς τὰ προμνημονευθέντα ἀπομνημονεύματα καὶ ἱστορικὰ ἔργα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Κείμενον : Ἀ. Μάμουκα, Α', σ. 31 κ.ἑ. — Κυριακοπούλου, ἑ.ἄ., σ. 47 κ.ἑ.).

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τ Μ Η Μ Α Α'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ Θρησκείας.

§ α'. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀνέχεται ὁμοῦς ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν, καὶ αἱ τελεταὶ καὶ ἱεροπραγαὶ ἐκάστης αὐτῶν ἐκτελοῦνται ἀκωλύτως.

Τ Μ Η Μ Α Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τῶν Πολιτικῶν Δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων.

§ β'. Ὅσοι αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἰσὶν Ἕλληνες, καὶ ἀπολαμβάνουσιν ἄνευ τινὸς διαφορᾶς ἄλων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ὅμοίως Ἕλληνές εἰσι, καὶ τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ἀπολαμβάνουσιν, ὅσοι ἔξωθεν ἐλθόντες, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν πάτριον ἔχοντες, καὶ εἰς Χριστόν πιστεύοντες ζητήσωσι, παφῆσιαζόμενοι εἰς τοπικὴν Ἑλληνικῆς Ἐπαρχίας Ἀρχήν, νὰ ἐγκαταριθμηθῶσι δι' αὐτῆς εἰς τοὺς πολίτας Ἕλληνας.

γ'. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ἴσοι ἐνώπιον τῶν Νόμων, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως.

δ'. Ὅσοι ἔξωθεν ἐλθόντες κατοικήσωσιν, ἢ παροικήσωσιν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος εἰσὶν ἴσοι μετὰ τοὺς Ἕλληνας ἐνώπιον τῶν Νόμων.

ε'. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ ἐπίσης εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικά, καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τιμὰς· δοτῆρ δὲ τούτων μόνη ἐκάστου ἡ ἀξιώτης.

ς'. Ἡ ἰδιοκτησία, τιμὴ καὶ ἀσφάλεια ἐκάστου Ἕλληνος, καὶ παντὸς ἀνθρώπου, ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας εὐρισκομένου, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νόμων.

ζ'. Ὅλαι αἱ εἰσπράξεις πρέπει νὰ διανέμονται δικαίως, καὶ ἀναλόγως εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἐπικρατείας· καμία δ' εἰσπραξις δὲν γίνεται ἄνευ προεκδοθέντος Νόμου· καὶ κανένας Νόμος περὶ εἰσπράξεως δὲν ἐκδίδεται, εἰμὴ διὰ ἓν καὶ μόνον ἔτος.

η'. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κοινοποιῶσιν ἄλλως τε καὶ διὰ τῶν τύπων τὰς δοξασίας των, ἀλλὰ μὲ τοὺς ἀκολουθοῦς τρεῖς ὅρους·

α') Νὰ μὴ γίνεται λόγος κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας·

β') Νὰ μὴν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς κοινῶς ἀποδεδειγμένας ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς·

γ') Νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν προσωπικὴν ὕβριν·

θ'. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος δὲ παντὸς γένους, καὶ πάσης θρησκείας, ἅμα πατήσας τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, εἶναι ἐλεύθερος, καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκαταζήτητος.

ι'. Κανένας δὲν δύναται νὰ βιασθῆ νὰ διαφύγῃ τὸ ἀνῆκον κριτήριον.

ια'. Καθένας δύναται νὰ ἀναφέρηται πρὸς τὸ Βουλευτικὸν ἐγγράφως προβάλλων τὴν γνώμην του περὶ παντὸς πράγματος.

ιβ'. Ἡ Διοίκησις πολιτογραφεῖ ἄλλοθενεῖς κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦς ὅρους·

α') Νὰ διατριφῶσι πέντε ὁλόκληρα ἔτη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο νὰ μὴν ἀποδειχθῶσι ποτὲ ἐγκληματίαι, καὶ νὰ ἀποκτήσωσιν ἐντὸς τοῦ πενταετοῦς διαστήματος ἀκίνητα κτήματα ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ.

β') Τὰ μεγάλα ἀνδραγαθήματα καὶ αἱ σημαντικαὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὰς χρείας τῆς Πατρίδος, ἐνούμεναι μὲ τὴν χρηστότητα τῶν ἠθῶν, εἶναι δικαίωματα ἱκανὰ εἰς πολιτογράφησιν.

ιγ'. Ὁ πολιτογραφούμενος ἀπολαμβάνει ἀμέσως τὰ δικαιώματα, κατὰ τοὺς β', γ' καὶ η', τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ Παραστάτου, μετὰ δέκα ἔτη τῆς πολιτογραφήσεως.

Τ Μ Η Μ Α Γ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ σχηματισμοῦ Διοικήσεως.

§ ιδ'. Δύο δυνάμεις συγκροτοῦσι τὴν Διοίκησιν Β ο υ λ ε υ τ ι κ ῆ καὶ Ἐκτελεστικῆς.

ιε'. Τὰς δύο αὐτὰς δυνάμεις εἰς δύο χωριστὰ σώματα ἐμπιστεύεται τὸ Ἔθνος. Καὶ τὸ μὲν Β ο υ λ ε υ τ ι κ ὸ ν, τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν λέγονται.

ις'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα κατασκευάζει τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους διευθύνει εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

ιζ'. Τὰ σχέδια τῶν νόμων προβάλλονται ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν εἰς τὸ Ἐκτε-

λεστικόν, καὶ ἀνάπαλιν ἄλλ' ὅταν τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀρνηθῇ τὴν ἐπικύρωσιν, ἀποδίδον ἐγγράφως τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως, τὸ δὲ Βουλευτικὸν ἐπιμείνῃ προτεῖνον τοὺς λόγους τῆς ἐπιμονῆς, καὶ ἐκ δευτέρου ἀρνηθῇ τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἐπικύρωσιν, τὸ Βουλευτικὸν ἀναβάλλει δύο ὁλοκλήρους μῆνας τὴν τρίτην πρότασιν, καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν δύο τούτων μηνῶν, ἐὰν προτείνῃ τὸν νόμον ἐκεῖνον ἐκ τρίτου εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ἀναγκαστικῶς ἐπικυροῦται ἀπ' αὐτό. Ὅταν πάλιν τὸ Βουλευτικὸν δὲν ἐγκρίνῃ τὸν παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ προβαλλόμενον νόμον, καὶ τρεῖς διαφιλονεικηθῇ, πίπτει ὁ νόμος.

ιγ'. Τὸ Βουλευτικὸν σύγκαιται ἀπὸ παραστάτας τῶν ἐλευθέρων Ἐπαρχιωτῶν τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι ἐκλέγονται κατὰ τὸν περὶ Ἐκλογῆς Νόμον τῆς Διοικήσεως.

ιδ'. Εἶναι δεκτοί, καὶ προστίθενται εἰς τὸ Βουλευτικὸν οἱ Παραστάται τῶν ἐλευθέρων ἐπαρχιωτῶν τῆς Ἑλλάδος.

ιε'. Τὸ Βουλευτικὸν ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον καὶ δύο Γραμματεῖς Α' καὶ Β' τοὺς ἀναγκαστικῶς ἔχοντας ὑπογραμματαίς. Ἐκλέγονται δὲ κατὰ τὸν § ς' τοῦ εἰρημένου νόμου.

ις'. Ἐν ἑλλείψει Προέδρου, ἢ Ἀντιπροέδρου, ἢ τινος τῶν Γραμματέων, ἐκλέγει τὸ Βουλευτικὸν σῶμα αὐτοῦς διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

ιβ'. Ἡ διάρκεια τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ εἶναι ἐνιαυτός.

ιζ'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σύγκαιται ἀπὸ πέντε μέλη, ἐκλεγόμενα κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον.

ιδ'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔχει Πρόεδρον, καὶ Ἀντιπρόεδρον, ἐνιαυσίους καὶ αὐτοῦς, ἐκλεγόμενους κατὰ τὸν § ς' τοῦ ἀνωτέρω νόμου. Ἐν ἑλλείψει δὲ Προέδρου ἢ Ἀντιπροέδρου, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐκλέγει τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ἀντιπρόεδρον, μεταξύ τῶν τότε παρόντων μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὴν δ' ἑλλειψίν παντὸς μέλους τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἀναπληροῦ τὸ Βουλευτικόν, ἐκλέγον ἐκτὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ.

ιθ'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἐκλέγει ἑπτὰ Ὑπουργούς.

1. Τῶν Ἐσωτερικῶν.

2. Τῆς Οἰκονομίας.

3. Τοῦ Δικαίου.

4. Τῶν Πολεμικῶν.

5. Τοῦ Ναυτικοῦ.

6. Τῆς Λατρείας.

7. Τῆς Ἀστυνομίας.

καὶ ἓνα γενικὸν Γραμματέα, πρὸς τὸν ὅποιον διευθύνονται καὶ αἱ ἐξωτερικαὶ ὑποθέσεις.

κς'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει ὁμοίως ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως.

Τ Μ Η Μ Α Δ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ καθηκόντων τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος.

ξ κζ'. Ὁ Πρόεδρος προεδρεύει εἰς τὰς καθημερινὰς συνελεύσεις, διορίζει τὰς ὥρας τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν, καὶ αὐτὸς μόνον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ αὐτάς, καὶ νὰ προσκαλῇ ἐν καιρῷ χρείας τὸ Βουλευτικὸν σῶμα εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν.

κη'. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖ τὰ χρέη ἐκείνου.

κθ'. Τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς, διὰ νὰ λογίζηται πλήρης ἡ συνέλευσις. Ὁ δὲ Πρόεδρος ὀφείλει νὰ προσέχῃ εἰς τόσους μόνον Βουλευτὰς νὰ συγχωρῆται νὰ ἀπομακρύνωνται, ὥστε ὑπὲρ τὰ δύο τρίτα νὰ ἦναι παρόντα ἀείποτε.

λ'. Κἀνένας Βουλευτῆς δὲν δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ σώματος, καὶ τῆς τακτικῆς ἐγγράφου ἀδείας αὐτοῦ.

λα'. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων. Ὅταν δ' αἱ ψῆφοι ἦναι ἐπίσης μερισμέναι, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

לב'. Τὰ θεσπίσματα, καὶ αἱ λοιπαὶ πράξεις τοῦ Βουλευτικοῦ, υπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Α' Γραμματέα, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ σώματος.

λγ'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων ἀναφοράς, σκέπτεται περὶ αὐτῶν, καὶ διευθύνει ὅπου ἐκάστη ἀνήκει.

λδ'. Ἐκαστον τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ ἐπὶ συνελεύσεως ἐγγράφως σχέδια νόμων διὰ τοῦ Προέδρου· διορίζονται δ' ἐντὸς τοῦ σώματος ἐπιτροπαὶ εἰς ἐπεξεργασίαν αὐτῶν.

λε'. Τὸ Βουλευτικὸν ἀποφασίζει περὶ δανείων, μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἔθνους λαμβανομένων, καὶ περὶ ἐκποιήσεως μέρους, ἐξ ἀπάντων τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ἀναλόγου μὲ τὴν χρείαν. Ὅταν δ' ἔχῃ νὰ ἐκποιήσῃ, ἢ πώλησις αὕτη νὰ γίνεται ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, καὶ νὰ προκηρύττῃ τακτικῶς τὴν πώλησιν ἢ Διοίκησιν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν προτίμησιν εἰς τὴν ἀγορὰν οἱ Ἕλληγες.

λς'. Ἀποφασίζει τὴν ποσότητα τῶν ἀναγκαίων κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἐθνικῶν δυνάμεων.

λζ'. Ἡ δημόσιος ἐκπαίδευσις εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, καθὼς καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν τύπων κατὰ τὸν § η'.

λη'. Οὔτε κήρυξις πολέμου, οὔτε συνθήκη εἰρήνης ἀποφασίζεται, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος. Ὅμοίως καὶ ὅσας συνθήκας τὸ Ἐκτελεστικὸν συνδέσῃ μὲ ἄλλας δυνάμεις, ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῶσι προη-

γούμενος ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν σῶμα. Ἐξαιρεῖται δὲ κατὰ ταῦτα τὸ δικαίωμα τῶν περὶ ὀλιγοήμερου μερικῆς ἀνγκωχῆς συνθηκῶν, ἀλλὰ καὶ τότε ὀφείλει νὰ ἰδεασθῇ τὸ Βουλευτικὸν ἀμέσως.

λθ'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐπεξεργαζόμενον, ἐγκρίνει εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης περιόδου τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, ὁ ὁποῖος καθυποβάλλεται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ ἀπὸ τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς περιόδου, ἐπιθεωρεῖ τοὺς καθολικοὺς λογαριασμοὺς τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, οἱ ὁποῖοι καταστρώνονται ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Οἰκονομίας, μὲ τὰ μερικὰ καὶ λεπτομερῶς κατεστρωμένα κατάστιχα ὄλων τῶν λοιπῶν Ὑπουργῶν.

μ'. Ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνη, ἢ ὄχι, τοὺς στρατιωτικοὺς προβιβα-
σμοὺς, προβαλλομένους παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μα'. Ἐχει ὁμοίως τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνη, ἢ ὄχι, τὰς ἐπισήμους ἀμοιβάς, διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις, κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μβ'. Θέλει διατάζει νέον σύστημα νομισμάτων, χαρακτηζόμενον εἰς ὄνομα τοῦ ἔθνους, διὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος.

μγ'. Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον εἰς τὸ Βουλευτικὸν καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν νὰ συγκατατεθῶσιν εἰς ὅποιονδήποτε συνθήκην, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς Πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ὑπάρξεως, καὶ Ἄνεξαρτησίας. Ἄν μάλιστα ἀναφανῇ, ὅτι τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα περιπλέχθη εἰς τοιαύτας παρανόμους συνθήκας, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα χρεωστεῖ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Πρόεδρον, καὶ μετὰ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ, νὰ τὸν κηρύττῃ πρὸς τὸ ἔθνος ἔκπτωτον τοῦ ἐπαγγέλματός του, καὶ νὰ τὸν διευθῆν εἰς τὸ Γενικὸν Κριτήριον τῆς Ἑλλάδος, ὡς ὑπεύθυνον ἐσχάτης προδοσίας.

μδ'. Εἰς τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνελεύσεις τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, ἔχει τὴν ἀδειαν τῆς εἰσόδου ὁ Ἐφημεριδογράφος ἀποκλείεται δ' ἀπὸ τὰς μυστικὰς συνελεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ὁσάκις ζητηθῶσιν ἀπὸ πέντε μέλη τοῦ σώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ καθηκόντων τῶν δύο Γραμματέων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

§ με'. Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ συνθέτει τὰ Θεσπίσματα, καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ κρατεῖ ἀκριβεῖς αὐτῶν Κώδικας, καθὼς καὶ τῶν πρακτικῶν τῶν συνελεύσεων.

μς'. Ἐχει τὴν ἐπιστάσιν νὰ λαμβάνη παρὰ τοῦ Προέδρου, καὶ νὰ διευθῆν πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, τὰ διάφορα ἔγγραφα.

μζ'. Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Α' Γραμματέως ὁ Β' Γραμματεὺς ἀναπληροῖ τὰ χρέη τοῦ πρώτου.

Τ Μ Η Μ Α Ε'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'

Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος.

§ μη'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἐκτελεῖ τοὺς Νόμους διὰ τῶν Ὑπουργῶν του, καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

μθ'. Ἐχει τὸ δικαίωμα, ὅταν προβάλλῃ σχέδια Νόμων πρὸς τὸ Βουλευτικόν, νὰ διορίζῃ ἓνα ἢ πλείονας τῶν ἐπτὰ Ὑπουργῶν νὰ παρευρίσκωνται εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ τὴν περὶ τούτου διαφιλονείκησιν, ἐν οἷς καὶ ἐκεῖνον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνάγεται ὁ προβαλλόμενος Νόμος.

ν'. Ὅλαι αἱ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τοῦ Ἔθνους κινουῦνται μὲ διαταγὰς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, διὰ τῶν ἀνηκόντων Ὑπουργῶν.

να'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ ὅλαις δυνάμεσι περὶ τῆς γενικῆς καὶ μερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Ἔθνους, κατὰ τὸν § ς'.

νβ'. Διορίζει τοὺς ἐπτὰ Ὑπουργοὺς τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Διοικήσεως, καὶ προσδιορίζει εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργήματός του, μηδὲν ἔπιτρέπον κανένα νὰ παρεκτείνηται εἰς ἄλλου τὰ καθήκοντα.

νγ'. Διορίζει ὅλους τοὺς διπλωματικούς ὑπουργοὺς τῆς Διοικήσεως παρὰ ταῖς ξέναις αὐλαῖς.

νδ'. Ἐχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀναποκρίσεως μὲ τὰς ξέναις αὐλαῖς ὀφείλει δὲ νὰ γνωστοποιῇ τακτικῶς καὶ κατ' ἀκρίβειαν πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα τὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς ξέναις Δυνάμεις, καὶ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

νε'. Ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀλλάζῃ τοὺς ἐπτὰ Ὑπουργοὺς, καὶ πάντα ἄλλον ὑπουργὸν τῆς Διοικήσεως ὑπ' αὐτοῦ διοριζόμενον.

νς'. Προσκαλεῖ εἰς ἕκτακτον συνέλευσιν τὸ Βουλευτικόν, ὡσάκις ἡ χρεία καλέσῃ.

νζ'. Θέλει παρῆρησιάζει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος σχεδίων Νόμου περὶ τῆς συστάσεως παρασῆμων τιμῆς, εἰς ἀμοιβὴν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων.

νη'. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων.

νθ'. Ὅσάκις αἱ ψῆφοι μείνωσιν ἄρτιοι εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, καὶ ἐπομένως διαμοιρασθῶσιν ἐπίσης εἰς διαφιλονεικουμένας ὑποθέσεις, τὸ μέρος, μὲ τὸ ὅποιον εἶναι ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου, ὑπερισχύει.

ξ'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προβάλλει σχέδιον Νόμου πρὸς τὸ Βουλευτικόν, περὶ γενικῆς ἐθνικῆς στρατιωτικῆς στολῆς εἰς γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ τῆς στολῆς τῆς Διοικήσεως, καὶ τῶν διαφόρων Ὑπουργῶν.

ζα'. Θέλει προβάλει σχέδιον νόμου περί μισθοῦ τῶν στρατευμάτων ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, καὶ ἐν γένει τῶν διαφόρων ὑπουργῶν τῆς Διοικήσεως, ἀναλόγως μετὰ τὰς περιστάσεις τῆς Πατρίδος.

ζβ'. Ὅσαι αἱ Διαταγαὶ τῆς Διοικήσεως ὑπογράφονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν γενικὸν Γραμματέα, καὶ σφραγίζονται μετὰ τὴν σφραγίδα τῆς Διοικήσεως· αἱ διακηρύξεις μόναι τῶν Νόμων καὶ λοιπαὶ ὑπογράφονται ἀπὸ μόνον τὸν Πρόεδρον, καὶ προσυπογράφονται, καὶ σφραγίζονται.

ζγ'. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖ τὰ χρεῖα ἐκείνου.

Τ Μ Η Μ Α Ε'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

§ 58'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα εἶναι ἀπαραβίβιστον, ὀλικῶς θεωρούμενον.
 59'. Ἄν ἐν ἡ πλείω τῶν μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος κατηγορηθῶσιν ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, ἢ παρανομίᾳ, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἐπτά μελῶν ἐκ τοῦ σώματος ἢ ὅποια, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ἂν ἦναι δεκτὴ ἢ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην της, καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, κηρύττεται ἐκπτώτος τῆς ἀξίας του ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ ὡς ἀπλοῦς πολίτης διεύθυνεται πρὸς τὸ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὅποιον διορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινὴ. Κἀνέννας δὲ τῶν Βουλευτῶν δὲν καθεῖργεται πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του.

60'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἶναι ἀπαραβίβιστον, ὀλικῶς θεωρούμενον.

61'. Ἄν ἐν ἡ πλείω τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, κατηγορηθῶσιν ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι ἢ παρανομίᾳ, ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ, διορίζεται ἐπιτροπὴ ἐννέα μελῶν ἐκ τοῦ σώματος, ἢ ὅποια, ἀφοῦ ἐξετάσῃ, ἂν ἦναι δεκτὴ ἢ κατηγορία, ἀναφέρει ἐγγράφως τὴν γνώμην της, καὶ τότε, ἂν διὰ τῶν τεσσάρων πέμπτων τῶν ψήφων τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἐλεγχθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ κηρύττει αὐτὸν ἐκπτώτον τῆς ἀξίας του, καὶ ὡς ἀπλοῦς πολίτης διεύθυνεται εἰς τὸ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, εἰς τὸ ὅποιον διορίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ ἀνάλογος ποινὴ. Κἀνέννας δὲ τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ δὲν καθεῖργεται πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του.

62'. Ἄν ὑποπέσῃ ὅλον τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἰς πολιτικὸν ἐγκλημα, καὶ κατηγορηθῇ ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ, ἐλέγχεται καὶ κολάζεται ὁ Πρόεδρος, κατὰ τὸν § 61', καὶ ἀφοῦ ἐκλέξῃ νέον Πρόεδρον τὸ Βουλευτικὸν ἐκτὸς τῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, κατηγοροῦνται καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ἀνά ἕν, ἐλέγχονται καὶ κολάζονται κατὰ τὸν § 61', ἀντικαθίστανται δὲ νέα μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἀνά ἕν, κατὰ τὸν § 62'.

ξθ'. Ἄν εἰς ἢ πλείονες τῶν Ὑπουργῶν, ἢ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, κατηγορηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, δι' ὅσα ὑπόκεινται εἰς εὐθύνην, ἐλέγχονται καὶ κρίνονται κατὰ τὸν § ξζ'. Κἀνένας δὲ τῶν ἑπτὰ Ὑπουργῶν δὲν καθεῖργεται πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς του, καθὼς καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

§ ο'. Οἱ Ὑπουργοὶ εἶναι ὑποκείμενοι εἰς εὐθύνην, καθὼς καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

α') Ἄν ἐναντίον τι πράξῃσι τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας, τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας

β') Ἄν παραβῶσι τοὺς καθεστῶτας Νόμους, ὑπογράφοντες, ἢ ἐνεργοῦντες διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἀσύμφωνον μὲ αὐτούς

γ') Ἄν ὑποπέσωσιν εἰς κατάχρησιν τῶν δημοσίων χρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐμπιστεύονται εἰς αὐτούς.

Τ Μ Η Μ Α Ζ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Περὶ τοῦ Δικανικοῦ.

§ οα'. Τὸ Δικανικὸν εἶναι ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο δυνάμεις, τὴν Βουλευτικὴν, καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴν.

οβ'. Τὸ Δικανικὸν ἐνεργεῖται διὰ τῶν κριτηρίων, κατὰ τὸν Νόμον τῆς Διοικήσεως.

ογ'. Νὰ συσταθῇ Ἄνώτατον Κριτήριον, ὅπου διατρίβει ἡ Διοίκησις.

οδ'. Εἰς αὐτὸ νὰ ἀποφασίζωνται αἱ πολιτικαὶ, καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι ἀνεκκλήτως. Πρωτοπαρῆρησίαστος δ' ὑπόθεσις δὲν ἀναφέρεται εἰς αὐτό.

οε'. Νὰ σύγκριται ἀπὸ ἑννέα μέλη, ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν καὶ Ἐκτελεστικὸν, ἐκτὸς τοῦ σώματός των, καὶ ἐλέγοντα τὸν Πρόεδρον αὐτῶν.

ος'. Δὲν λογίζεται πλῆρες, εἰμὴ ὅταν ᾖναι παρόντα ὅλα αὐτοῦ τὰ μέλη.

οζ'. Ἐν ἀπουσίᾳ μέλους τοῦ Δικαστηρίου, τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διορίζει προσωρινὸν τοποτηρητὴν τοῦ ἀπόντος.

οη'. Αἱ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι γίνονται παρῆρησία, καὶ ἀκωλύτως καθένας παρίσταται.

οθ'. Ἄχρι τῆς συστάσεως τοῦ Γενικοῦ Κριτηρίου, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ διορίσῃ ἑνεαμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκτὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ, σταθερῶς διατρίβουσαν, ὅπου ἡ Διοίκησις.

οι'. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἀπὸ τὰ

ἐκλεκτότερα καὶ σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ νὰ ἦναι ἐγνωσμένη, διὰ νὰ συνθέσωσι Κώδικας νόμων Πολιτικῶν, Ἐγκληματικῶν, καὶ Ἐμπορικῶν, οἱ ὅποιοι καθὼς καὶ ἅπας νόμος, καθυποβάλλονται εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ τὴν ἐπίκρισιν, καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὴν ἐπικύρωσιν. Ἄχρι δὲ τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων Κωδίκων, κατὰ μὲν τὰ Ἐγκληματικά καὶ Πολιτικά ἰσχύουσιν οἱ Νόμοι τῶν ἡμετέρων ἀειμνήστων χριστιανῶν Ἀυτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἐκδιδόμενοι Νόμοι κατὰ δὲ τὰ Ἐμπορικά ἰσχύει μόνος τῆς Γαλλίας ὁ Ἐμπορικὸς Κώδικε-πα'. Κάνενας δὲν δύναται νὰ ἀποφύγη τὸ ἀνήκον Κριτήριον.

πβ'. Κάνενας δὲν δύναται νὰ μένη εἰς φυλακὴν περισσότερον ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, χωρὶς νὰ πληροφορηθῇ ἐπισήμως τὰς αἰτίας τῆς φυλακώσεώς του, καὶ περισσότερον ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἀρχίσῃ ἡ διαδικασία του.

πγ'. Μετὰ τὴν σύστασιν τῶν κατὰ τόπους Δικαστηρίων, κάνενας δὲν φυλάσσεται ἐπὶ λόγῳ ἐγκλήματος, ἄνευ τῆς ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ ἀνήκοντος Δικαστηρίου, ἐκτὸς ἐὰν συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

πδ'. Ὅλοι οἱ Κριταὶ ὑπόκεινται εἰς εὐθύνας κατὰ τοὺς κατὰ Κριτῶν Βυζαντινοὺς χριστιανικοὺς Νόμους, καὶ τὸ Βουλευτικὸν δικάζει αὐτούς.

πε'. Τὰ βασιανιστήρια καταργοῦνται διὰ παντός, καθὼς καὶ ἡ ποινὴ τῆς δημεύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

§ πς'. Ἡ Διοίκησις νὰ φροντίσῃ ἄνευ ἀναβολῆς, εἰς τὸ νὰ εὐρεθῇ σταθερὸς πόρος ζωῆς, διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὄρφανὰ τῶν εἰς τὰς μάχας πεσόντων στρατιωτῶν, πᾶσαν κατὰ τοῦτο κατάχρησιν προλαμβάνουσα.

πζ'. Συστηματικῶς νὰ ὀργανισθῇ ἡ ἐκπαίδευσις τῆς νεολαίας, καὶ νὰ εἰσαχθῇ καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν ἡ Ἀλληλοδιδασκτικὴ μέθοδος ἀπὸ τὴν Διοίκησιν.

πη'. Ἡ Διοίκησις ὀφείλει δραστήρια μέτρα, εἰς τὴν δυνατὴν ἐμψύχωσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς γεωργίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, φροντίζουσα μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ νὰ συσταθῶσιν ἑταιρεῖαι, γεωργικὴ καὶ ἐμπορικὴ, καὶ ἐμπορικὸν κριτήριον.

πι'. Ἡ Διοίκησις χρεωστῆ βραβεῖα καὶ ἀμοιβὰς πρὸς τὰ ἀποδεδειγμένα ὑπὲρ Πατρίδος ἀνδραγαθήματα, καὶ τὰς ἄλλας πρὸς αὐτὴν ἐκδουλεύσεις.

4'. Ὀφείλει ἡ Διοίκησις μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, νὰ ἀντιβραβεύσῃ ὅλους, ὅσοι συνεισέφερον, καὶ συνεισέφερουσιν ἄχρι τέλους, εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν χρειῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ θὰ ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας.

4α'. Ὁ Κώδιξ τῶν Νόμων τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος τῆς Α' αὐτοῦ

περιόδου, ὅστις ἤδη ἐπεθεωρήθη, νὰ ἐξακολουθῇ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας περιόδους τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος.

4β'. Τὰ χρώματα, ὁ σχηματισμὸς, αἱ τάξεις καὶ λοιπὰ τῶν παρασῆμων τῆς τιμῆς, θέλουσι προσδιορισθῆ ἀπὸ τὸν περὶ τούτου ἐκδοθησόμενον Νόμον.

4γ'. Τὰ χρώματα τοῦ ἐθνικοῦ σημείου, καὶ τῶν σημαῖων τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς εἶναι τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν.

4δ'. Ὁ σχηματισμὸς τῶν σημαῖων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ σημείου θέλει εἶσθαι κατὰ τὴν περὶ τούτων προεκδοθεῖσαν Διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, καὶ ἐκτὸς τῶν σημαῖων τούτων ἄλλας νὰ μὴ μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληγες, τόσον εἰς τὴν γῆν, ὅσον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ δὲ ἐθνικὸν σημεῖον νὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως, καὶ οἱ ὑπουργοὶ πάσης τάξεως, καὶ ὅλοι ἐν γένει οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ ναυτικοί.

4ε'. Ἡ σφραγὶς τῆς Διοικήσεως φέρει σημεῖον χαρακτηριστικὸν τὴν Ἰθηνᾶν μετὰ τῶν συμβόλων τῆς φρονήσεως.

4ς'. Ἡ Διοίκησις νὰ φροντίσῃ νὰ ἐκδώσῃ Νόμον περὶ ἐνόρκων Κριτῶν.

4ζ'. Ὅσακις οἱ Παραστάται τῶν Ἐπαρχιῶν δὲν συνέλθωσι κατὰ τὸν § ζ' τοῦ Νόμου ὑπὸ ἀριθ. 17 παρεκτείνεται ἡ διάρκεια τῆς περιόδου τῆς Διοικήσεως.

4η'. Προσδιορίζεται κατοικία προσωρινὴ τῆς Διοικήσεως ἡ Τριπολιτζά, περιστάσεως δ' ἀπαιτούσης τὴν μετάθεσίν της, ἀποφασίζεται κοινῶς παρὰ τῶν δύο σωμάτων Βουλευτικοῦ, καὶ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ δι' ἐκδόσεως Νόμου κοινοποιεῖται.

4θ'. Νὰ ὀρκίζωνται τὰ μὲν τῆς Διοικήσεως μέλη ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, οἱ δὲ ἑπτὰ Ὑπουργοὶ καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐνώπιον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. Οἱ Κριταὶ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, καὶ πάντες οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ ναυτικοί, ἐνώπιον τῶν ἀνγκόντων ὑποκειμένων, ἕκαστος κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ἅγιον ὄνομα τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος, καὶ εἰς τὴν γλυκυτάτην Πατρίδα, πρῶτον μὲν, ἢ νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἢ μὲ τὰ ὄπλα εἰς τὰς χεῖρας νὰ ἀποθάνω χριστιανὸς καὶ ἐλεύθερος. Ἐπειτα δέ, νὰ ὑποτάσσωμαι μ' ὄλην τὴν πίστιν εἰς τὸν παρόντα Νόμον τῆς Πατρίδος, ὅ,τι λογῆς αἱ δύο Ἐθνικαὶ Νομοδοτικαὶ Συνελεύσεις τοῦ ,αὐχβ' καὶ γ' παρέδωκαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Ἄρ. ΚΘ' τῶν Πρακτικῶν
τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἄνακρίνασα, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα τὸν παρόντα Νόμον,

Ἐ ψ η φ ί σ α τ ο τ ά δ ε

Α'—Τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸ ὄνομα ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΓΓΡΟΥ ἀναγνωρίζομενον εἰς τὸ ἐξῆς, ἀφιερώνεται εἰς τὴν πίστιν τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τοῦ Δικανικοῦ, διὰ νὰ ἐνεργῶσιν ἐν ἀκριβεῖα. Ἀφιερώνεται εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν λαῶν, καὶ εἰς τὸν πατριωτισμὸν παντὸς Ἑλλήνου διὰ νὰ ἐνεργῆται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Β'—Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει δύναται ἡ Διοίκησις νὰ νομοθετήσῃ ἐναντίως εἰς τὸ παρὸν Πολίτευμα.

Γ'—Θέλει κοινοποιηθῆ καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος.

Δ'—Τὸ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

Ἐξεδόθη ἐν Ἀστρεὶ κατὰ μῆνα μεσοῦντα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ τρίτου σωτηρίου ἔτους, καὶ τρίτου τῆς Ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων.

11

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ Β' ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἄρ. Α'.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

ΤΗΣ Β' ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

§ α'. Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος θέλει σύγκειται ἀπὸ δύο σώματα, Β ο υ λ ε υ τ ι κ ὸ ν καὶ Ἐ κ τ ε λ ε σ τ ι κ ὸ ν, κατὰ τὸν Ὄργανικὸν Νόμον τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ ὁποίου ἔλαι αἱ Θεμελιώδεις ἀρχαί, ὡς ἀποδεδειγμένοι λαοσῶοι, νὰ φυλαχθῶσιν ἀμετάτρεπτοι, καὶ ἀμετακίνητοι· ἔθεν ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις θέλει μόνον διορίσει ἐπιτροπὴν, εἰς τὸ νὰ θεωρήσῃ καὶ ἐπεξεργασθῇ τοὺς ἄλλους παραγράφους αὐτοῦ τοῦ νόμου τῆς Ἐπιδαύρου, ἂν τινες χρῆζωσιν ἐν μέρει προσθαφαιρέσεως· θέλει δ' ὀνομάζεται πάντοτε, Ν ὄ μ ο ς τ ῆ ς Ἐ π ι δ α ῦ ρ ο υ.

§ β'. Ἐτι, ἐπειδὴ ἡ Ἀρχηγία τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἐθνικῶν Δυνάμεων ἀνήκει εἰς μόνην τὴν Διοίκησιν, κατὰ μίμησιν τῶν σοφῶν ἔθνων τοῦ κόσμου, τίτλος Ἀ ρ χ ι σ τ ρ α τ ῆ γ ο υ, εἴτε γενικὸς τῆς Ἑλλάδος, εἴτε μερικὸς τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ἀνατολικῆς ἢ τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, εἴτε τῆς Κρήτης καὶ λοιπῶν, εἶναι διόλου ἀπαράδεκτος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει, παρεκτὸς ἐν καιρῷ ἐκστρατείας τινὸς ὀρισμένης· καὶ τότε, διορίζει μὲν ἡ Διοίκησις Ἀρχιστρατῆγους, ἢ Ναυάρχους, τὸν δὲ τίτλον ἔχει ὁ διορισθεὶς, ἐν ὄσῳ διαμένει ἢ ἐκστρατεία ἐκείνη, μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν τῆς ἐκστρατείας, ἀναλαμβάνει ὁ διορισθεὶς τὸν ὅποιον προτοῦ εἶχε βαθμὸν στρατιωτικόν.

§ γ'. Ἐτι, ἡ Ἑλλάς χρεῖαν ἔχουσα πατριωτικῆς τακτικῆς δυνάμεως κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν, καθυποβάλλει ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ κρίσιν αὐτῶν τῶν δυνάμεων τὴν ἐκλογὴν τῶν Στρατιωτικῶν Κωδῆκων, θαλασσινοῦ καὶ τῆς ξηρᾶς, ἢ δηλαδὴ τῆς Γαλλίας, ἢ τῆς Ἀμερικῆς, ἢ τινων ἐτέρων ἀπὸ τὰ πεφωτισμένα ἔθνη, μὲ τὰς ἀναγκαίας ὅμως καὶ καταλλήλους εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος προσθαφαιρέσεις, αἱ ὁποῖαι θέλουσι γίνεαι ἀκολουθῶς ἀπὸ ἐπίτηδες διωρισμένας ἐπιτροπὰς παρὰ τῆς Διοικήσεως.

§ δ'. Ἐτι, τὸ Μινιστέριον τοῦ Πολέμου, θέλει συγκροτεῖται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπὸ Τριμελῆ Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τρεῖς πολεμικοὺς ἀξιωματικούς, ἓνα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἓνα τῆς Πελοποννήσου καὶ ἓνα τῆς Νέας Σπάρτης (Μάνης)· καθὼς καὶ τοῦ Ναυτικοῦ, ἀπὸ ἓνα Ὑδραῖον, ἓνα Σπετσιώτην καὶ ἓνα Ψαριανόν.

Ταῦτα ὁμογνῶμόνως ἀποφασίσαντες ἡμεῖς σήμερον ἐν ἐθνικῇ προκαταρκτικῶς συνηγμένοι Συνελεύσει, ὑπογράφομεν, ὥστε ἀμετάτρεπτα νὰ διαμένωσιν εἰς τὸν παρόντα χρόνον, ὡς κοινωφελῆ γνωσθέντα ἀπαξάπαντα, καὶ μόνα ἀνάλογα.

Ἐν Ἄστροι τῇ 29 Μαρτίου 1823 καὶ 3 τῆς Ἐνεξαρτησίας.

Ἄρ. Ε'.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΤΣΙΣ

Θεωρήσασα τὴν ὑπαρξιν τῶν μερικῶν ὑπαλλήλων Διοικήσεων, οἷον Γερουσιῶν, Ἀρείου Πάγου, κτλ., ἐπιβλαβῆ διὰ τὸ μέγα προερχόμενον ἐμπόδιον εἰς τὴν πρόοδον τῆς Δημοσίου Οἰκονομίας, καὶ

Θεωρήσασα πρόσφορον τὴν παροῦσαν περίστασιν εἰς τὴν κατάλυσιν αὐτῶν,

Ἐ ψ η φ ῖ σ α τ ο τ ᾶ δ ε

§ α'.—Ὅλαι αἱ μερικαὶ Διοικήσεις τῶν Τμημάτων τῆς Ἐπικρατείας νὰ καταλυθῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν Διοίκησιν νὰ ἐξαρτῶνται οἱ διάφοροι λαοὶ τῆς Ἑλλάδος.

§ β'.—Ἡ Καθεστῶσα Διοίκησις νὰ διατάξῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ παρόντος ψ η φ ῖ σ μ α τ ο ς, τὸ ὁποῖον δημοσιευόμενον καταχωρισθῆσεται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως.

Ἐδόθη ἐν Ἄστροι τῇ Ἀ' Μαρτίου, αὐγκ' καὶ γ' τῆς Ἐνεξαρτησίας.

Ἄρ. Ζ'.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΤΣΙΣ

Θεωρήσασα προϋργαϊότατον τὸ νὰ ἀνακριθῶσιν οἱ καθεστῶτες νόμοι.

Θεωρήσασα ἀναγκαῖον τὸ νὰ γίνῃ ἡ ἀνάκρισις κατὰ πρῶτον ἀπὸ ἐπίτηδες ἐπιτροπὴν, καὶ ἀκολούθως νὰ ἐπικριθῇ ἀπὸ αὐτὴν ὁλόκληρον,

Ἐ ψ η φ ῖ σ α τ ο τ ᾶ δ ε

α'.—Οἱ κύριοι, Πανιερώτατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης, Γρηγόριος Δικαῖος, Κωνσταντῖνος Μεταξᾶς, Ἀναγνώστης Μοναρχίδης, Γεώργιος Καλαρᾶς, Μανουὴλ Ἀντωνιάδης, καὶ ὁ Θεόδωρος Νέγρης, νὰ συγκροτήσωσιν ἐπιτροπὴν κατὰ τὴν ὁμογνῶμονα ἐκλογὴν τῆς Συνελεύσεως.

β'.—Ἔργον Ἐπιτροπῆς εἶναι νὰ ἀνακρίνῃ τὸν Ὀργανικὸν Νόμον τῆς Ἐπιδάφρου, καὶ τοὺς ἄλλους καθεστῶτας νόμους, καὶ τὰς ἀναγκαίας προσηφαιρέσεις κάμνουσα κατὰ τὴν χρεῖαν, νὰ ἀναφέρῃ πρὸς τὴν ἐθνικὴν ταύτην Συνέλευσιν.

γ'—Βάσιν τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἢ ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ἀπὸ κθ' Μαρτίου ,αωκγ', ὑπ' ἀρ. Α'.

δ'—Ἡ ἐπιτροπὴ ἐντὸς ἐπτὰ ἡμερῶν νὰ παρῆρσιάζῃ δι' ἀναφορᾶς ὅλης τὰς ἐργασίας αὐτῆς εἰς τὴν Συνέλευσιν ταύτην διὰ νὰ ἐπικριθῇ.

Ἐν Ἄστρει τῇ α' Ἀπριλίου ,αωκγ' καὶ Γ' τῆς Ἀνεξαρτησίας.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΜΥΣΤΙΚΟΝ

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Θεωρήσασα τοὺς §§ κστ' καὶ νε' τοῦ σήμερον ἐπικυρωθέντος Νόμου τῆς Ἐπιδαύρου·

Θεωρήσασα ἀρμόδιον μὲν τοιοῦτοτρόπως νὰ ἐμπεριέχωνται αὐτοὶ εἰς τὸν Νόμον, ἀναγκαῖον ὅμως καὶ τὰ δύο σώματα τῆς Διοικήσεως ἐξ ἴσου νὰ μετέχωσι τοῦ δικαιώματος τῶν εἰρημένων παραγράφων.

Ἀποφασίζει·

§ α'. Εἰς τὸ διάστημα τῆς Β' περιόδου τῆς Διοικήσεως ὅλοι οἱ Ἐπαρχοὶ τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὰ δύο Σώματα, Βουλευτικὸν καὶ Ἐκτελεστικόν.

§ β'. Νὰ μὴν ἀποβάλλεται κανένας τῶν Ἐπάρχων εἰμὴ συναινέσει τῶν δύο εἰρημένων Σωμάτων.

§ γ'. Τόσον ἢ ἐκλογή καὶ ὁ διορισμός, ὅσον ἢ ἀποβολὴ τοῦ Ἐπάρχου, προβάλλονται ἐκατέρωθεν, πάντοτε ὅμως ἐγγράφως.

§ δ'. Τὸ παρὸν μυστικὸν ἔγγραφον τῆς Συνελεύσεως θέλει διατηρηθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, καὶ θέλει ἐνεργηθῆ μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν· δὲν θέλει ὅμως καταχωρισθῆ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως.

Ἐν Ἄστρει τῇ ιγ' Ἀπριλίου ,αωκγ' καὶ γ' τῆς Ἀνεξαρτησίας.

12

ΤΟ «ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»
(ΤΗΣ ΕΝ ΤΡΟΙΖΗΝΙ Γ' ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ)

Μολοντί η συνέλευσις του Ἀστρους εἶχεν ἀποφασίσαι νέαν μεταβολὴν τοῦ Πολιτεύματος διὰ νέας Συνελεύσεως, ἣ ὅποια θα συνήρχετο μετὰ διετίαν, λόγῳ τῶν κρίσιμων περιστάσεων τοῦ Ἀγῶνος μόλις τὴν 6 Ἀπριλίου 1826 συνήλθε νέα, ἡ Γ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις, εἰς τὴν Ἐπίδαυρον. Τὴν 12 Ἀπριλίου 1826, λόγῳ τῶν μεγίστων ἐθνικῶν κινδύνων ἐκ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἰμπραήμ, ἡ Συνέλευσις διὰ ψηφίσματος ἀνέβαλε τὰς ἐργασίας της μέχρι Σεπτεμβρίου 1826, ἀνέθεσε δὲ τὴν ἄλλην καὶ μετ' εὐρυτάτων, σχεδὸν δικτατορικῶν, δικαιωμάτων ἄσκησιν τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας εἰς ἑνδεκαμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ μελῶν αὐτῆς. Ἄλλ' ἐν συνεχείᾳ ἐξήφθησαν καὶ πάλιν τὰ κομματικὰ πάθη, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ, ἡ ἐπιφορτισθεῖσα νὰ συγκαλέσῃ ἐκ νέου τὴν Συνέλευσιν κατὰ Σεπτέμβριον, δὲν ἐτόγγανε τῆς ἐμπιστοσύνης μεγάλου ἀριθμοῦ πληρεξουσίων. Ὀλίγοι ἐκ τούτων ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσουν εἰς τὴν πρόσκλησίν της, ὅπως συνέβη ἡ Συνέλευσις τὴν 15 Νοεμβρίου 1826 εἰς Αἴγινα, ἐνῶ οἱ πλείστοι ἄλλοι συνήλθον εἰς Ἐρμιόνην, ἔνθα συνεκροτήθησαν εἰς σῶμα τὴν 11 Φεβρουαρίου 1827.

Ἐπιτευχθείσης συμβιβαστικῆς λύσεως, πάντες οἱ πληρεξούσιοι μετέβησαν εἰς Τροϊζήνα, ἔνθα τελικῶς ἐπιμήρως τὰς ἐργασίας της ἡ Γ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις (17 Μαρτίου 1827) με πρόεδρον τὸν Γ. Σισίνην. Τὴν 3 Ἀπριλίου 1827 διὰ ψηφίσματος ταύτης ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας «ἐν ὀνόματι τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους» ἐξελέγη Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, παρεδίδοτο δὲ εἰς αὐτὸν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία «ὅπως κυβερνήσῃ τὴν ἑλληνικὴν Πολιτείαν κατὰ τοὺς καθεστῶτας νόμους», προσδιοριζομένης ἐπταετοῦς τῆς ἀρχῆς τούτου. Συγχρόνως διορίσθη τριμελὴς «Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ», ἡ ὅποια θὰ ἐκυβέρνηα τὴν Ἑλλάδα μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Κυβερνήτου, καθορισθέντων τῶν καθηκόντων αὐτῆς διὰ ψηφίσματος τῆς 1 Μαΐου 1827. Ἐπιτροπὴ συγκροτηθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Ἐρμιόνη καὶ ἐπανασυγκροτηθεῖσα ἐπανειλημμένως ἐν συνεχείᾳ, τὴν 29 Ἀπριλίου 1827 ὑπέβαλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ κείμενον τοῦ νέου Συντάγματος, τὸ ὅποιον ἐψηφίσθη ὑπὸ ταύτης κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 1 Μαΐου 1827, ὑπὸ τὸν τίτλον «Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος». Καὶ τούτου προετάθη, ὑπὸ χρονολογίαν 5 Μαΐου 1827, διακήρυξις τῆς Συνελεύσεως πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν.

Μολοντί ἐν τῷ ψηφίσματι τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ Συντάγματος ἀναγράφεται ὅτι ἡ ἔθνικὴ συνέλευσις «ἀνακρίνασα, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα τὸν Νόμον τῆς Ἐπίδαυρου ἢ τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος, ψηφίζει τὸ αὐτὸ πολίτευμα . . .», ἐν τῇ πραγματικότητι πρόκειται περὶ νέου

συνταγματικῷ χάριτον. Τὸ Πολίτευμα τῆς Τροιζῆνος, βάσει τοῦ ὁποίου ὄφειλε νὰ κυβερνήσῃ ὁ Καποδίστριας τὴν Ἑλλάδα, εἶναι περισσότερο ἐνηρμοτισμένον πρὸς τὰς περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ πλέον φιλελεύθερον, μετὰ διατάξεων ἀκράτου κοινοβουλευτικῷ χαρακτῆρος, καθιεροῦν εὐρύτατα προσωπικὰ δικαιώματα, καταργοῦν τοὺς τίτλους ἐγγενείας καὶ θέτον εἰς ἐφαρμογὴν ἐν εὐρυτάτῃ ἐννοίᾳ τὰς ἀρχὰς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας τόσον ἐν τῇ νομοθετικῇ, ὅσον καὶ ἐν τῇ ἐκτελεστικῇ ἐξουσίᾳ. (Κείμενον : Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, 1827 καὶ Ἄ. Μάμουκα, ἔ.ἀ. τ. Θ', σ. 128 κ.έ.,— Κυριακοπούλου, σ. 61 κ.έ.).

Ἐν τέλει τοῦ κειμένου τοῦ Πολιτεύματος τῆς Τροιζῆνος δημοσιεῖομεν συνταγματικῷ χαρακτῆρος ψηφίσματα τῆς Συνελεύσεως ταύτης, ὡς περὶ ἀναθέσεως, ὡς γράφομεν ἀνωτέρω, τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας εἰς ἐνδεκαμελῆ Ἐπιτροπὴν μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος περὶ προσδιορισμοῦ τῶν δικαιοδοσιῶν ταύτης, περὶ ἐκλογῆς τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, περὶ διορισμοῦ τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς κυβερνώσης τὴν Πολιτείαν ἄχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου καὶ περὶ καθορισμοῦ τῶν δικαιοδοσιῶν ταύτης, περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀπελευθερωτικῷ Ἄγωνος, τὴν περὶ διοικήσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας διάταξιν καὶ τέλος τὴν διακήρυξιν τῆς διαλύσεως τῆς Ἐθνικῆς ταύτης Συνελεύσεως. Τὰ ψηφίσματα ταῦτα ἐλάβομεν ἐκ τοῦ Μάμουκα, Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τ. Δ', σ. 103 κ.έ. καὶ τ. Θ', σ. 91 κ.έ.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ Θρησκείας.

Ἄρθρ. 1. Καθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγγέλλεται τὴν θρησκείαν του ἐλευθέρως, καὶ διὰ τὴν λατρείαν αὐτῆς ἔχει ἴσην ὑπεράσπισιν. Ἡ δὲ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι Θρησκεία τῆς Ἐπικρατείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

2. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος.
3. Σύγκειται ἀπὸ Ἐπαρχίας.
4. Ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὅσαι ἔλαβον καὶ θὰ λάβωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Δημόσιον Δίκαιον τῶν Ἑλλήνων.

5. Ἡ Κυριαρχία ἐνυπάρχει εἰς τὸ Ἔθνος· πᾶσα ἐξουσία πηγάζει ἐξ αὐτοῦ, καὶ ὑπάρχει ὑπὲρ αὐτοῦ.
6. Ἑλληνες εἶναι,
- α) Ὅσοι αὐτόχθονες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας πιστεύουσι εἰς Χριστόν.
- β) Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν, πιστεύοντες εἰς Χριστόν, ἤλθαν καὶ θὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, διὰ νὰ συναγωνισθῶσιν ἢ νὰ κατοικήσωσιν εἰς αὐτήν.
- γ) Ὅσοι εἰς ξένας Ἐπικρατείας, εἶναι γεννημένοι ἀπὸ πατέρα Ἑλληνα.
- δ) Ὅσοι αὐτόχθονες καὶ μὴ, καὶ οἱ τούτων ἀπόγονοι, πολιτογραφηθέντες εἰς ξένας Ἐπικρατείας πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος, ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ ὀρκισθῶσι τὸν Ἑλληνικὸν ὄρκον.
- ε) Ὅσοι ξένοι ἔλθωσι καὶ πολιτογραφηθῶσιν.
7. Ὅλοι οἱ Ἑλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων.
8. Ὅλοι οἱ Ἑλληνες εἶναι δεκτοί, ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῆς προσωπικῆς του ἀξίας, εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα, πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ.
- Τὸ δικαίωμα τῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ Πληρεξουσιότητος θὰ κανονισθῇ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, ὃ ὁποῖος θὰ ἐπιδιορθωθῇ καὶ δημοσιευθῇ ἀπὸ τὴν Βουλὴν.
9. Ὅσοι ξένοι ἔλθωσι νὰ κατοικήσωσιν ἢ νὰ παροικήσωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν Νόμων.
10. Αἱ εἰσπράξεις διανέμονται εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἐπικρατείας δικαίως, καὶ ἀναλόγως τῆς περιουσίας ἐκάστου. Καμμία δὲ εἰσπράξις δὲν γίνεται χωρὶς προεκδομένον νόμον, καὶ κανεὶς νόμος περὶ εἰσπράξεως δὲν ἐκδίδεται εἰμὴ δι' ἓν καὶ μόνον ἔτος.
11. Ὁ νόμος ἀσφαλίζει τὴν προσωπικὴν ἐκάστου ἐλευθερίαν· κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐναχθῇ ἢ φυλακωθῇ εἰμὴ κατὰ τοὺς νομικοὺς τύπους.
12. Ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ καὶ τὰ κτήματα ἐκάστου, ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας εὐρισκομένου, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.
13. Καμμία δικταγὴ περὶ ἐξετάσεως καὶ συλλήψεως ὁποιοῦνδήποτε προσώπων καὶ πραγμάτων δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐκδοθῇ, χωρὶς νὰ στηρίζεται εἰς ἱκανὰ δείγματα, καὶ νὰ περιγραφῇ τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεως, καὶ τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα τὰ ὅποια πρέπει νὰ συλληφθῶσιν.
14. Εἰς ὅλας τὰς ἐγκληματικὰς διαδικασίας ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητῇ τὴν αἰτίαν καὶ φύσιν τῆς εἰς αὐτὸν προσαφθείσης κατηγορίας, νὰ ἀντεξετάζεται πρὸς τοὺς κατηγορούους καὶ τοὺς μάρτυρας, νὰ παρουσιάζῃ μαρτυ-

ρίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ, νὰ λαμβάνῃ εἰς βοήθειάν του συμβούλους, καὶ νὰ ζητῇ ταχεῖαν ἀπόφασιν ἀπὸ τὸ δικαστήριον.

15. Ἐκαστος πρὸ τῆς καταδίκης του δὲν λογίζεται ἔνοχος.

16. Κάνεις δὲν κρίνεται δις δι' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα, καὶ δὲν καταδικάζεται οὐδὲ προσωρινῶς στερεῖται τὰ κτήματά του, χωρὶς προηγουμένην διαδικασίαν. Πᾶσα δὲ ὑπόθεσις, ἀπαξ ὀριστικῶς δικασθεῖσα, δὲν ἀναθεωρεῖται.

17. Ἡ Κυβέρνησις ἤμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν θυσίαν τῶν κτημάτων τινὸς διὰ δημόσιον ὄφελος, ἀποχρώντως ἀποδεδειγμένον, ἀλλὰ διὰ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

18. Λί βάσανοι καὶ αἱ δημεύσεις ἀπαγορεύονται.

19. Ὁ νόμος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὀπισθενεργὸν δύναμιν.

20. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνουσι καταστήματα παντὸς εἶδους, παιδείας, φιλανθρωπίας, βιομηχανίας καὶ τεχνῶν καὶ νὰ ἐκλέγωσι διδασκάλους διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν των.

21. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος. Ἀργυρώνητος δὲ ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας, καθὼς πατήσῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκαταζήτητος.

22. Κάνεις δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸ ἀνῆκον δικαστήριον, οὐδὲ νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὸ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτό.

23. Κάνεις δὲν δύναται νὰ μείνῃ εἰς φυλακὴν πλέον τῶν εικοσιτεσσάρων ὡρῶν, χωρὶς νὰ πληροφρηθῇ ἐπισήμως τὰς αἰτίας τῆς φυλακώσεώς του· καὶ πλείοτερον τῶν τριῶν ἡμερῶν, χωρὶς ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις.

24. Ὁ Κληρὸς, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Ἐκκλησίας, δὲν ἐμπεριπέλεκται εἰς κανὲν δημόσιον ὑπόργημα· μόνου δὲ οἱ Πρεσβύτεροι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως.

25. Καθεὶς δύναται ν' ἀναφέρεται πρὸς τὴν Βουλὴν ἐγγράφως, προβάλλων τὴν γνώμην του περὶ παντὸς δημοσίου πράγματος.

26. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα, χωρὶς προσέξεταισιν νὰ γράφωσι καὶ νὰ δημοσιεύωσιν ἐλευθέρως διὰ τοῦ τύπου ἢ ἄλλῶς τοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰς γνώμας των, φυλάττοντες τοὺς ἀκαλοῦθους ὄρους:

α') Νὰ μὴν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.

β') Νὰ μὴν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὴν σεμνότητα.

γ') Ν' ἀποφεύγωσι πᾶσαν προσωπικὴν ὕβριν καὶ συκοφαντίαν.

27. Κανένας τίτλος εὐγενείας δὲν δίδεται ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν· καὶ κανεὶς Ἕλλην εἰς αὐτὴν δὲν ἤμπορεῖ, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Κυβερνήτου, νὰ λάβῃ ὑπόργημα, δῶρον, ἀμοιβήν, ἀξίωμα ἢ τίτλον παντὸς εἶδους ἀπὸ κανένα Μονάρχην, Ἡγεμόνα, ἢ ἀπὸ ἐξωτερικὴν Ἐπικράτειαν.

28. Τὰ ἐπίθετα Ἐκλαμπρότατος, Ἐξοχώτατος, κ.τ.λ. δὲν δίδονται εἰς κανένα Ἑλληνα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας.

Εἰς μόνον τὸν Κυβερνήτην δίδεται τὸ ἐπίθετον Ἐξοχώτατος· ἀλλὰ καὶ τοῦτο συμπαύει μὲ τὸ ἀξίωμα του.

29. Κάνεις αὐτόχθων, ἢ πολιτογραφημένος Ἕλληνα, κατοικῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν καὶ ἀπολαμβάνων τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου, δὲν δύναται νὰ καταφύγῃ εἰς προστασίαν ξένης Δυνάμεως· ἀλλῶς παύει νὰ ᾖναι πολίτης Ἕλληνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ Πολιτογραφήσεως.

30. Ἡ Κυβέρνησις πολιτογραφεῖ τοὺς ξένους, ὅσοι ἀπὸ τοπικὴν Ἀρχὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας φέρωσιν ἀποδείξεις ἀποχρώσεως·

α') Ὅτι διέτριψαν ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας τρία ὀλόκληρα ἔτη.

β') Ὅτι εἰς τὸ διάστημα τοῦτο δὲν ὑπέπεσαν εἰς ἐγκληματικὴν καταδίκην.

γ') Ὅτι ἀπέκτησαν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν ἀκίνητα κτήματα, τ' ὀλιγώτερον ἑκατὸν ταλλήρων.

31. Τὰ μεγάλα ἀνδραγαθήματα καὶ αἱ ἀποδεδειγμένοι σημαντικαὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὰς χρείας τῆς Πατρίδος, εἶναι καθ' ἑαυτὰ ἱκανὰ δικαιώματα εἰς πολιτογράφησιν.

32. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πολιτογραφῇ καὶ ἐκείνους τοὺς ξένους, ὅσοι συστήσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα σημαντικὰ καταστήματα, συντίονοντα εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς βιομηχανίας. Ἡμπορεῖ δὲ νὰ συντέμῃ τὸν εἰς πολιτογράφησιν ἀπαιτούμενον καιρὸν, ὄχι ὅμως νὰ τὸν καταντᾷ ὀλιγώτερον ἑνὸς ἔτους.

33. Ὅστις ξένος ὑπηρετήσεν, ἢ ὑπηρετήσῃ πολεμικῶς δύο ἔτη τὴν Ἑλλάδα, ἔχων τὰς ἀναγκαίας τῆς ὑπηρεσίας του ἀποδείξεις, εἶναι δι' αὐτὸ τοῦτο πολίτης Ἕλληνα.

34. Ὁ πολιτογραφημένος ἀπολαμβάνει ἀμέσως ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου.

Τὸ δικαίωμα τῆς πληρεξουσιότητος καὶ ἀντιπροσωπείας θὰ κανονισθῇ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

35. Ὁ πολιτογραφούμενος ὀρκίζεται τὸν Ἑλληνικὸν ὄρκον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ συντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

36. Ἡ κυριαρχία τοῦ ἔθνους διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐξουσίας· Νομοθετικὴν, Νομοτελεστικὴν καὶ Δικαστικὴν.

37. Ἡ Νομοθετικὴ κατασκευάζει τοὺς νόμους.

38. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἐπικυρόνει αὐτοὺς κατὰ τὸ 73 ἄρθρον καὶ τοὺς ἐκτελεῖ.

39. Ἡ Δικαστικὴ τοὺς προσαρμύζει.

40. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἀνήκει ἰδιαιτέρως εἰς τὸ σῶμα τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, τὸ ὅποῖον ὀνομάζεται Βουλὴ.

41. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἀνήκει εἰς ἓνα μόνον, ὀνομαζόμενον Κυβερνήτην, ἔχοντα διαφόρους ὑπ' αὐτὸν Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας.

42. Ἡ Δικαστικὴ (ἀνήκει) εἰς τὰ διάφορα Δικαστήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'

Περὶ τῆς Βουλῆς.

43. Ἡ Βουλὴ σύγκεται ἀπὸ τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος.

44. Ἐκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων, ἐρχόμενος νὰ συσσωματωθῇ μετὰ τὴν Βουλὴν, ὀρκίζεται τὸν Βουλευτικὸν ἕρκον.

45. Οἱ Ἀντιπρόσωποι ἐκλέγονται ἀπὸ τὸν λαὸν κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

46. Ἡ Βουλὴ, ὀλικῶς θεωρουμένη, εἶναι ἀπαραβίαστος.

47. Ἡ Βουλὴ ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, πρῶτον καὶ δεῦτερον Γραμματεῖα μετὰ τοὺς ἀναγκαίους ὑπογραμματεῖς.

48. Ὁ Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος ἐκλέγονται ἀπὸ τὴν Βουλὴν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων.

Ἐκλέγεται ὁ μὲν Πρόεδρος ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς· ὁ δὲ Ἀντιπρόεδρος μόνον ἐντὸς.

49. Ὁ πρῶτος καὶ δεῦτερος Γραμματεὺς ἐκλέγονται ἐκτὸς τοῦ σώματος διὰ τῶν πλειόνων ψήφων τῶν Ἀντιπροσώπων.

50. Ὁ Πρόεδρος προεδρεύει εἰς τὰς καθημερινὰς συνεδριάσεις· διορίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν· τὰς ἀπολύει· καὶ, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλῇ, συγκαλεῖ τὴν Βουλὴν εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν.

51. Κατ' αἵτησιν εἴκοσιν ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους Βουλευτάς, ὁ Πρόεδρος χρεωστεῖ νὰ συγκροτήσῃ συνεδρίασιν.

52. Ὅταν ὁ Πρόεδρος λείπῃ, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπληροῖναι τὰ χρέη ἐκείνου· ὅταν ὁμοῦς λείπωσι καὶ οἱ δύο, τότε λαμβάνει τὴν καθέδραν ὁ γεροντότερος τῶν Ἀντιπροσώπων.

53. Ὅταν τύχη ν' ἀποθάνῃ ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο, ἢ πέσῃ εἰς φυσικὴν ἀνικανότητα, τότε ἀντικατασταίνεται ἄλλος κατὰ τὸ 48 ἄρθρον.

54. Ἡ διάρκεια τῆς Προεδρείας καὶ Ἀντιπροεδρείας εἶναι ἐνιαύσιος.

55. Τὰ δύο τρίτα τοῦ ὅλου τῶν Ἀντιπροσώπων εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ λογίζεται πλήρης ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς.

56. Κάνεις τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν δύναται ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς Βουλῆς, χωρὶς συγκατάθεσιν κ' ἐγγραφον τακτικὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς.
57. Οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκλέγονται διὰ τρία ἔτη· τὸ τρίτημόριον αὐτῶν ἀλλάζει κατ' ἔτος· τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον ἔτος ἡ ἀλλαγὴ γίνεται διὰ κλήρου.
58. Ὁ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ Ἀντιπρόσωπος εἰς δύο κατὰ συνέχειαν περιόδους.
59. Ἡ Βουλὴ ἀρχίζει τὰς ἐργασίας τῆς τὴν πρώτην δευτέραν τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε χρεωστοῦν ἀπαραιτήτως νὰ ᾖναι συναγμένοι ὅλοι οἱ Ἀντιπρόσωποι.
60. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς διαρκοῦν τέσσαρας ἢ πέντε μῆνας.
61. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς γίνονται διὰ τῶν πλειόνων ψήφων· εἰς δὲ διχοψηφίαν, ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου νικᾷ.
62. Ὅταν ὁ Πρόεδρος δὲν εἶναι Ἀντιπρόσωπος, ψηφισοῦν μόνον εἰς διχοψηφίαν· ὅταν δὲ εἶναι καὶ Ἀντιπρόσωπος ψηφισοῦν μὲν ἀναγκαστικῶς ὡς τοιοῦτος, καὶ εἰς διχοψηφίαν φέρει καὶ τὴν νικῶσαν.
63. Εἶναι ἀσυγχώρητον εἰς Ἀντιπρόσωπον ν' ἀναδεχθῇ ἄλλο δημόσιον ὑποῦργημα, ἢ νὰ λάβῃ μέρος κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως εἰς μίσθωσιν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως.
64. Τὰ μέλη τῆς Βουλῆς λαμβάνουσι τὸν τεταγμένον μισθὸν ἀπὸ τοῦ Ἐθνικῶν Ταμείων, ἐνόσφ εἶναι παρόντα ὅπου ἡ Βουλὴ συνεδριάζει· καὶ ὅλον μὲν, ὅσον καιρὸν διαρκεῖ ἡ Σύνοδος· τὸν ἡμισὺν δὲ, μετὰ τὴν παῦσιν αὐτῆς.
65. Ἀντιπρόσωπος δὲν φυλακίζεται, ἐνόσφ διαρκοῦν αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ τέσσαρας ἐβδομάδας πρὸ τῶν συνεδριάσεων, καὶ μετ' αὐτάς. Εἰς τὸ διάστημα ὅμως τοῦτο ὑποβάλλεται εἰς δίκην. Ἐὰν καταδικασθῇ εἰς κεφαλικὴν ποινὴν ἢ ἀτιμωτικὴν, ἡ καταδίκη του ἐνεργεῖται.
66. Οἱ Ἀντιπρόσωποι εἶναι ἀνεύθυνοι δι' ὅσα ὀμιλήσωσιν ἐντὸς τῆς Βουλῆς.
67. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς εἶναι δημόσιαι· καὶ, χρεῖας καλούσης, μυστικαί, ὅταν τὰ πλείοτερα μέλη τῆς Βουλῆς τὸ κρίνωσιν εὐλογον.
68. Τὰ μέλη τῆς Βουλῆς κατὰ τὰς χρεῖας τῆς Ἐπικρατείας διαιροῦνται εἰς διαρκεῖς Ἐπιτροπὰς, καὶ ἡ Βουλὴ προσδιορίζει τὰ ἔργα ἐκάστης.
69. Ἐκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων ἡμπορεῖ διὰ τοῦ Προέδρου νὰ προτείνῃ ἐγγράφως εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου.
70. Τὰ προβουλευόμενα καὶ τὰ λοιπὰ ἐγγράφα τῆς Βουλῆς ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Α' Γραμματέα καὶ σφραγίζονται μετὰ τὴν σφραγίδα τῆς Βουλῆς.
71. Ὁ Α' Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς συνθέτει τὰ προβουλευόμενα καὶ τὰς πράξεις ἐν γένει αὐτῆς, καὶ φυλάττει ἀκριβῆ βιβλία αὐτῶν, καὶ τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων.
72. Ὅταν ὁ Α' Γραμματεὺς λείπῃ, ὁ Β' ἐκπληροῦναι τὰ χρεῖα ἐκείνου.

73. Πᾶν προβούλευμα παρουσιάζεται εἰς τὸν Κυβερνήτην· καὶ εἰ μὲν οὗτος τὸ ἐγκρίνη, τὸ ἐπικυρώνει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς παρουσιάσεώς του, τὸ δημοσιεῖ καὶ τότε πλέον τοῦτο εἶναι Νόμος.

Ἐὰν ὅμως δὲν τὸ ἐγκρίνη, τὸ ἐπιστρέφει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν εἰς τὴν Βουλὴν μὲ τὰς προσθαφαιρέσεις καὶ παρατηρήσεις του. Ἡ δὲ Βουλὴ ἀντιγράφει αὐτολεξεῖ ταύτας, τὰς παραπέμπει εἰς τὴν ἀνήκουσαν διαρκῆ Ἐπιτροπὴν τῆς, διὰ νὰ τὰς σκεφθῆ καὶ νὰ τὰς ὑποβάλλῃ εἰς ἀναθεώρησίν τῆς· κ' ἐὰν αὐτὴ δὲν ἐγκρίνη τὸ οὕτως ἔχον προβούλευμα, τὸ πέμπει καὶ δεύτερον εἰς τὸν Κυβερνήτην.

Ἐὰν πάλιν οὗτος ἀρνηθῆ τὴν ἐπικύρωσιν, τὸ ἐπιστρέφει ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, αἰτιολογῶν τὴν ἀρνήσιν του εἰς τὴν Βουλὴν. Αὕτη δὲ κατὰ χρέος τὸ ἀναθεωρεῖ καὶ αὖθις· κ' ἐὰν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων ἐπιμείνῃ εἰς τὸ προβούλευμα, καθὼς παρ' αὐτῆς ἐνεκρίθη, τὸ πέμπει καὶ τρίτον εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅστις χρεωστεῖ ἀμέσως νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ τὸ δημοσιεύσῃ, καὶ τότε τοῦτο γίνεταί Νόμος.

74. Ἐὰν περὶ τὰ τέλη τῆς Συνόδου προβούλευμα, ἀμφισβητούμενον μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Κυβερνήτου, μείνῃ ἀτελείωτον, ἢ ἀκόλουθος Σύνοδος τῆς Βουλῆς λογαριάζει τὰς ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν γενομένας παραπομπὰς αὐτοῦ.

75. Σχέδιον νόμου, προβαλλόμενον ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην εἰς τὴν Βουλὴν, ἐὰν συζητηθῆ ἀπ' αὐτὴν, καὶ τρεῖς ἐπιστραφῆ ἀπαράδεκτον πρὸς αὐτόν, πίπτει.

76. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Συνόδου, ἀφοῦ συζητήσῃ τὸν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως παρουσιαζόμενον ὑποθετικὸν λογαριασμὸν τῶν δημοσίων ἐξόδων, χορηγεῖ εἰς αὐτὴν τοὺς εἰς ἀπάντησίν των ἀναγκαίους πόρους.

77. Θεωρεῖ κατ' ἔτος λεπτομερῶς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τὰ χρέη τῆς Ἐπικρατείας, τὰ ὅποια καταστρόνονται ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, καὶ διορίζει νὰ δημοσιεῖται διὰ τοῦ τύπου ὁ ἰσολογισμὸς περιληπτικῶς.

78. Φροντίζει διὰ τὴν τακτικὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου καὶ διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν δημοσίων χρεῶν.

79. Προσδιορίζει διὰ νόμου τοὺς δασμούς, τὰ τελώνια, καὶ τὰς λοιπὰς εἰσπράξεις, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐπιβάλλωνται ὁμοιοτρόπως καὶ ἐπίσης καθ' ὅλην τὴν Ἐπικρατείαν κατὰ τὸ 10 ἄρθρον.

80. Ἀπορραΐζει διὰ νόμου περὶ δανείου μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Ἔθνους, καὶ δι' ὑποθήκην τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων.

81. Νομοθετεῖ περὶ ἐκποιήσεως τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ὅσα ὑπόκεινται εἰς φθοράν. Τούτων ἡ πώλησις πρέπει, ὅσον εἶναι δυνατόν, νὰ γίνεταί ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας.

82. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν δημοσίων χρημάτων· καὶ ὅταν κρίνῃ ἀναγκαῖον, ζητεῖ ὅποιονδήποτε λογαριασμὸν διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκο-

νομίας Γραμματέως τῆς 'Επικρατείας, δίδουσα τὸν καιρὸν, ὅσον νομίζει ἀναγκαῖον εἰς τὴν κατάστρωσιν αὐτοῦ.

83. Ἐκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητῇ καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ἀπὸ τὰς Γραμματείας περὶ παντὸς πράγματος, συζητουμένου εἰς τὴν Βουλὴν.

84. Κανονίζει τὸ νομισματικὸν σύστημα, προσδιορίζουσα τὸ βᾶρος, τὴν ποιότητα, τὸν τύπον καὶ τ' ὄνομα ἐκάστου νομίσματος καθ' ἑλὴν τὴν Ἐπικράτειαν.

85. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν δημόσιον παιδείαν, καὶ προστατεύει αὐτήν, καθὼς καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν πρόσδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ κοινωφελῶν τεχνῶν καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ἀσφαλίζει εἰς τοὺς εὐρετάς καὶ συγγραφεῖς τὸ πρὸς καιρὸν ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ἀπολαύσεως τῆς προερχομένης ἀπὸ τὴν εὐρεσιν καὶ ἀπὸ τὰ συγγράμματα.

86. Θέτει νόμους περὶ λειῶν καὶ κατὰ πειρατείας.

87. Θέτει νόμους περὶ Στραταλογίας κατ' ἀπογραφὴν.

88. Φροντίζει διὰ κατασκευὴν καὶ ἀγορὰν ἔθνικῶν πλοίων.

89. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ βελτίωσιν τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων.

90. Νομοθετεῖ περὶ μισθώσεως τῶν Ἐθνικῶν προσόδων καὶ κτημάτων.

91. Θὰ φροντίσῃ νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς ἑλὴν τὴν Ἐπικράτειαν ἑνὸς εἶδους σταθμοὶ καὶ μέτρα.

92. Προσδιορίζει τοὺς μισθοὺς τοῦ Κυβερνήτου, τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Δικαστῶν.

93. Προσδιορίζει διὰ νόμου τὰ ὄρια τῶν Ἐπαρχιῶν κατὰ τὸν προσφορῶτερον τρόπον ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων.

94. Τροπολογεῖ καὶ ἀκυρῶνει τοὺς νόμους πλὴν τῶν συνταγματικῶν.

95. Χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις οὔτε πολέμου κήρυξιν, οὔτε συνθήκην εἰρήνης, συμμαχίας, φιλίας, ἐμπορίου, οὐδετερότητος. Ἐξαιροῦνται αἱ ὀλιγομέρου μερικῆς ἀνακωχῆς συμβάσεις, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ Κυβέρνησις χρεωστεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὴν Βουλὴν.

96. Ἡ Βουλὴ δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων ἀναφοράς, καὶ ὅσας κρίνη δεκτάς τὰς διευθίνει, ὅπου ἀνήκει, χωρὶς νὰ δώσῃ γνώμη.

97. Εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς ὁ Ἐφημεριδογράφος ἔχει ἐλευθερίαν εἰσοδῶν, καὶ ἀποκλείεται μόνον ἀπὸ τὰς μυστικὰς.

98. Ἡ Βουλὴ κάμνει ὅσας διατάξεις κρίνη ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς εὐταξίαν.

99. Ἡ Βουλὴ χρεωστεῖ νὰ φροντίσῃ διὰ νὰ συνταχθῶσι Κώδικες, Πολιτικός, Ἐγκληματικός καὶ Στρατιωτικός, ἔχοντες ἰδιαιτέρως βάσιν τὴν Γαλλικὴν Νομοθεσίαν.

100. Καθεὶς τῶν ἀντιπροσώπων ψηφίζει κατὰ τὴν συνείδησίν του, χωρὶς

νὰ ζητῆ γνώμην καὶ ἰδιαιτέρας ὁδηγίας ἀπὸ ἐκείνους, τῶν ὁποίων φέρει τὸ πρόσωπον.

101. Ἐὰν συμπέσῃ θάνατος, παραίτησις, ἢ φυσικὴ ἀνικανότης τοῦ Κυβερνήτου, ἢ Βουλὴ συσταίη ἐκτὸς τοῦ σώματός της Τριμελῆ Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν, ἢ ὁποία ἐκτελεῖ προσωρινῶς τοὺς νόμους μετὰ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας, ἕως ὅτου ἐκλεχθῆ ὁ Κυβερνήτης κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Ἐὰν ἡ Βουλὴ τύχῃ λυμένη, οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας συσταίνοσι προσωρινῶς Συμβούλιον Ἀντικυβερνητικόν, καὶ τοῦτο ὀφείλει ἀμέσως νὰ συγκαλέσῃ τὴν Βουλὴν εἰς ἔκτακτον Σύνοδον· τὰ δὲ μέλη αὐτῆς χρεωστοῦν νὰ συνέλθωσι δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ αὐτόκλητοι.

Εἰς ἐκατέραν τῶν περιστάσεων, ἡ Βουλὴ ἢ τὸ Συμβούλιον ἔχουν χρέος νὰ εἰδοποιήσωσιν ἀμέσως καὶ ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἐπικρατείας, διὰ νὰ στείλωσι τοὺς Πληρεξουσίους των διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Κυβερνήτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Περὶ Κυβερνήτου.

102. Εἰς τὸν Κυβερνήτην ἐμπιστεύεται ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία.

103. Ὁ Κυβερνήτης εἶναι ἀπαραβίαστος.

104. Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ὑπεύθινοι διὰ τὰς δημοσίας πράξεις του.

105. Ἐνεργεῖ τοὺς νόμους διὰ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

106. Ὅλα τὰ διατάγματα ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνήκουσι, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς αὐτῆς Γραμματείας.

107. Κινεῖ τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις.

108. Προβάλλει σχέδια νόμων εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ 75 ἄρθρον, διορίζων ἕνα ἢ πλειότερους ἐκ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν περὶ τούτων συζήτησιν, τὴν γινομένην εἰς τὴν Βουλὴν. Εἰς ταύτην δὲ τὴν συζήτησιν ἐξάπαντος πρέπει νὰ παρευρίσκηται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐκεῖνος ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνήκει ὁ προβαλλόμενος νόμος.

109. Φροντίζει περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Ἔθνους.

110. Διορίζει καὶ ἀλλάσσει τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὅλα τὰ ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα τῆς Διοικήσεως, καὶ προσδιορίζει τὰ καθήκοντα ἐκάστου αὐτῶν.

111. Ἀνταποκρίνεται μὲ τὰς ξένας Δυνάμεις.

112. Κηρύττει πόλεμον, κλείει εἰρήνην, συνδέει συνθήκας κ.τ.λ. κατὰ τὸ 95 ἄρθρον.

113. Πέμπει Πρέσβεις, Προξένους, Πράκτορας κ.τ.λ. εἰς τὰς ξένας Ἐπικρατείας, καὶ δέχεται παρ' αὐτῶν παρομοίως.

114. Ἦμπορεῖ νὰ συγκαλῆ τὴν Βουλὴν εἰς ἔκτακτον Σύνοδον ἢ συνεδρίασιν, ὅταν ἡ χρεὶς τὸ καλῆ καὶ νὰ τὴν παρατείνῃ κατὰ τὰς χρείας τῆς Ἐπικρατείας περισσώτερον τῶν τεσσάρων μηνῶν.

115. Φροντίζει διὰ τὴν ἀκριβῆ τῶν νόμων ἐκτέλεσιν.

116. Χρεωστῆ νὰ φροντίξῃ διὰ νὰ ἐκτελῶνται αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων.

117. Χρέος ἔχει νὰ δώσῃ νόμου σχέδιον περὶ συστάσεως πολιτικοῦ στρατεύματος.

118. Ὁ Κυβερνήτης δὲν ἔχει εἰσοδὸν εἰς τὴν Βουλὴν εἰμὴ εἰς τὴν ἐναρξιν καὶ παῦσιν τῶν Συνόδων.

119. Εἰς πᾶσαν Συνόδου ἐναρξιν ὁμιλεῖ διὰ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς Ἐπικρατείας κατάστασιν, μάλιστα διὰ τοὺς πόρους καὶ τὰ ἐξόδα, διὰ τὰς μελλούσας χρείας τοῦ ἐρχομένου ἔτους, καὶ διὰ τὰς δυνατὰς βελτιώσεις τῶν κοινῶν πραγμάτων.

120. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Κυβερνήτου θὰ κανονισθῆ ἀπὸ ἰδιαίτερον νόμον, ὁ ὁποῖος θὰ γένη ἀπὸ τὴν Βουλὴν τοῦ παρόντος ἔτους.

121. Ἡ διάρκεια τοῦ Κυβερνήτου εἶναι ἑπταετής.

122. Ὁ Κυβερνήτης ἐλεγχθεὶς ὀρκίζεται δημοσίως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅτι θὰ προστατεύῃ καὶ διασώξῃ τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν Κυβερνητικὸν ὄρκον.

123. Ὁ Κυβερνήτης ἐπικυρόνει καὶ δημοσιεύει τοὺς νόμους κατὰ τὸ 73 ἄρθρον.

124. Ὁ Κυβερνήτης διὰ φιλανθρωπίαν καὶ διὰ λόγους ἰσχυροῦς ἠμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν κεφαλικὴν ποινήν, ἀφ' οὗ συμβουλευθῆ τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ σύστασιν τοῦ Δικαστηρίου.

125. Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον εἰς τὸν Κυβερνήτην καὶ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συγκατατεθῶσιν εἰς ὅποιανδήποτε συνθήκην, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἔθνους ὑπάρξεως καὶ ἀνεξαρτησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Περὶ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας.

126. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἔχει Γραμματεῖς α') τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, β') τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Ἀστυνομίας, γ') τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας, δ') τὸν ἐπὶ τῶν Πολεμικῶν, ε') τὸν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, ζ') τὸν ἐπὶ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Παιδείας.

127. Οὗτοι δημοσιεύουν καὶ ἐνεργοῦν ὅλα τὰ διατάγματα τοῦ Κυβερνήτου, καὶ ἕκαστος προσυπογράφεται εἰς ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸν κλάδον του.

128. Ἐκαστος τῶν Γραμματέων, προσκαλούμενος ἀπὸ τὴν Βουλὴν, ὀφείλει νὰ δίδῃ εἰς αὐτὴν τὰς ἀναγκαίαις πληροφορίας περὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸν κλάδον του. Μόνος δὲ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἠμπορεῖ ν' ἀναβάλῃ τὴν κοινοποίησιν τῶν πραγμάτων ἐκείνων, ὅσα τότε δὲν συμφέροι νὰ κοινολογηθῶσιν.

129. Ἐχουσιν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ ἀκούονται ὅταν ζητῶσι τὸν λόγον.

130. Κανεὶς τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας δὲν συγχωρεῖται νὰ λάβῃ μέρος κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως εἰς μίσθωσιν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως τοῦ ὑπουργήματός του.

131. Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ὑπεύθυνοι, καὶ κατηγοροῦνται ἔμπροσθεν τῆς Βουλῆς διὰ πρῶδοσιν, κατάχρησιν δημοσίων χρημάτων, καὶ δι' ὑπογραφὴν των, εἰς διάταγμα ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς θεμελιώδεις νόμους.

132. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζῃ τὰς κατὰ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας κατηγορίας κ' ἐὰν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων ἀποφασίσῃ τὴν ἐξέτασιν, διορίζει Ἐπιτροπὴν προεξεταστικὴν, συγκειμένην ἀπὸ ἐπτὰ Βουλευτὰς, ἢ ὅποια, ἀφ' οὗ ὀρκωθῇ, ἐκλέγει τὸν Πρόεδρόν της, καὶ ἀρχίζει τὰς ἐργασίας της.

Ὅταν συγκροτηθῇ συνεδρίασις, διὰ ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἀναφορὰ τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ Βουλὴ δύναται ν' ἀποδεχθῇ ἢ ν' ἀποβάλῃ τὴν ἐξέτασιν κ' ἐὰν τὴν ἀποδεχθῇ, διορίζει ῥητὴν ἡμέραν συνεδρίασεως, καθ' ἣν μετασχηματίζεται εἰς Δικαστήριον. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου προεδρεύει τὴν Βουλὴν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐξετάσεως· ὁ δὲ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἡ προεξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν λαμβάνουν μέρος, οὔτε εἰς τὴν συνηγορίαν, οὔτε εἰς τὴν ψηφισορίαν.

Ὁ Πρόεδρος ὀρκίζει τοὺς Βουλευτὰς τὸν ἐξῆς ὅρκον. «Ὀρκίεσθε ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ προσέξετε εἰς τὴν κατηγορίαν, ἢ ὅποια θ' ἀναγνωσθῇ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς· νὰ μὴ προδώσετε τὰ δίκαια, οὔτε τοῦ κατηγορουμένου οὔτε τῆς κοινωνίας· νὰ μὴ ἐπιφρόνισθητε μήτε ἀπὸ προσωπικὸν μῖσος, μήτε ἀπὸ φόβον ἢ συμπάθειαν· ν' ἀποφασίσετε βάζοντες βᾶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τὴν ἀφιλοπροσωπίαν ἐκείνην, ἥτις ἀνήκει εἰς τὸν δίκαιον καὶ ἐλεύθερον ἄνθρωπον».

Μετὰ τὸν ὅρκον ἀρχίζουν ἡ ἐξέτασις, ἢ ὅποια γίνεται ἀπὸ μόνον τὸν Πρόεδρον, καὶ αἱ συνηγορίαι, χωρὶς νὰ ἦναι συγχωρημένοι εἰς κανέναν τῶν Βουλευτῶν νὰ ὀμιλήσῃ ὑπὲρ ἢ κατὰ. Ὁ Πρόεδρος ἢ ἄλλος τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ τὰ χρέη τοῦ Ἐθνικοῦ Συνηγούρου.

Αἱ πλείονες τῶν ψήφων εἶναι ἱκαναὶ εἰς ἐξέλεξιν τοῦ ἐγκλήματος. Ἡ

έκπτωσης του κατηγορηθέντος από τὸ ὑπόγρημά του εἶναι ἡ μόνη ποινή, τὴν ὅποιαν ἤμπορεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ ἡ Βουλὴ· ὁ δὲ κατηγορηθεὶς, ἀφοῦ ἐξελεγχθῆ ἔνοχος, εἶναι ὡς ἀπλοῦς πολίτης, ὑποκείμενος εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἀνηκόντων δικαστηρίων καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τούτους ἐπιβαλλομένην ποινήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Περὶ δικαστηρίων.

133. Ἡ Δικαστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο εἰς τὰς ἀποφάσεις της.
134. Δικάζει κατὰ τοὺς γραπτοὺς νόμους τοῦ Ἔθνους.
135. Ἐνεργεῖται διὰ τῶν Δικαστηρίων ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους.
136. Τρία εἴδη δικαστηρίων εἶναι δεκτὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα·
 α') Τὸ τῶν Εἰρηνοδικῶν.
 β') Τὸ Ἐπαρχιακόν.
 γ') Τὸ τῶν Ἀνεκκλήτων.
- Ἐκτὸς τούτων διορίζεται καὶ ἐν Ἀνώτατον ἢ Ἀκυρωτικὸν Δικαστήριον, τὸ ὅποιον παρεδρεύει εἰς τῆς Κυβερνήσεως τὴν καθέδραν.
137. Οἱ Ὀρκωτοὶ δικασταὶ εἶναι δεκτοί. Ἡ Βουλὴ νὰ φροντίσῃ μὲ ἰδιαιτερον νόμον νὰ συστήσῃ αὐτούς.
138. Δικαστικαὶ Ἐπιτροπαί, ἢ Δικαστήρια ἔκτακτα, ἀπαγορεύονται εἰς τὸ ἐξῆς.
139. Συγχωρεῖται εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ δικάζωνται δι' αἵρετοκρισίας ἐκκλητῶς καὶ ἀνεκκλήτως.
140. Αἱ κρισολογίαι γίνονται δημοσίως, ἐκτὸς ὁσάκις ἡ δημοσιότης εἶναι ἐναντία εἰς τὴν σεμνότητά· καὶ τότε τὸ Δικαστήριον χρεωστεῖ νὰ τὸ ἀποφασίσῃ.
141. Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων γίνονται πάντοτε δημοσίως.
142. Ἐως ὅτου δημοσιευθῶσι Κώδικες κατὰ τὸ 99 ἄρθρον, οἱ Βυζαντινοὶ νόμοι, τὸ Ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας δημοσιευόμενοι νόμοι ἔχουν ἰσχύν· εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ ἰσχύν νόμου ἔχει ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδιξ.
143. Οἱ παρόντες Συνταγματικοὶ νόμοι ὑπερισχύουν ἀπ' ὅλους τοὺς λοιπούς. Οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐκδιδόμενοι νόμοι ὑπερισχύουν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους.
144. Οἱ δικασταὶ εἶναι ὑπεύθυνα διὰ δόλον, δωροδοκίαν, μεροληψίαν καὶ δι' ὅσα ἐγγλήματα ὁ περὶ διοργανισμοῦ Δικαστηρίων νόμος διατάσσει.
145. Τὰ κατώτερα δικαστήρια εἶναι ὑπεύθυνα εἰς τὰ ἀνώτερα, καὶ τὸ Ἀνώτατον εἰς τὴν Βουλὴν.
146. Ὁ περὶ ὀργανισμοῦ Δικαστηρίων νόμος, ὁ ὑπ' ἀριθ. ΙΓ' τοῦ Κώ-

δηκός τῶν νόμων ἐκδοθεὶς, ἔχει ἰσχύν· κατ' αὐτὸν θὰ συστηθῶσι τὰ δικαστήρια.

Ἡ Βουλὴ θὰ διορίσῃ ἐντὸς τοῦ παρόντος ἔτους Ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν νόμον τοῦτον, καὶ νὰ τὸν ὑποβάλλῃ ἔπειτα εἰς τὴν κρίσιν τῆς.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

147. Ἡ Κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ, χωρὶς ἀναβολὴν, νὰ εὐρεθῇ σταθερὸς πόρος ζωῆς διὰ τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀποθανόντων στρατιωτῶν, προλαμβάνουσα πᾶσαν κατὰ τοῦτο κατάχρησιν.

148. Ἡ Κυβέρνησις χρεωστεῖ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ν' ἀντιβραβεύσῃ ὅλους, ὅσοι συνεισέφεραν καὶ θὰ συνεισφέρωσιν ἕως τέλους εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν τῆς Ἑλλάδος χρεῶν, καὶ νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας.

149. Τὰ χρώματα τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου καὶ τῶν Σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς, εἶναι τὸ Κυανοῦν καὶ Λευκόν.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν Ἐθνικῶν Σημαιῶν καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ σημείου θὰ εἶναι κατὰ τὴν περὶ τούτων προεκδοθεῖσαν διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτὸς τῶν Σημαιῶν τούτων ἄλλας νὰ μὴ μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες, μήτε εἰς τὴν γῆν μήτε εἰς τὴν θάλασσαν.

150. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας φέρει σημεῖον χαρακτηριστικὸν τῆν Ἀθηναῖν μὲ τὰ σύμβολα τῆς φρονήσεως.

Ὄρκος Ἑλληνικός.

«Ὄρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου καὶ τῆς Πατρίδος νὰ συντρέχω πάντοτε εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εὐδαιμονίας τοῦ ἔθνους μου, θυσιάζων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ αὐτὴν μου τὴν ζωὴν, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

Ὄρκίζομαι προσέτι νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος μου, νὰ σέβωμαι τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν μου, καὶ νὰ ἐκπληρῶ ἀπαραβάτως τὰ καθήκοντα τοῦ Πολίτου».

Ὄρκος Βουλευτικός.

«Ὄρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου νὰ διατηρήσω ἀπαρασαλεύτως τοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς κάμμειαν περιστάσιν καὶ διὰ κάμμειαν πρόφασιν νὰ μὴ παρεκτραπῶ, μηδὲ νὰ ὑποφέρω νὰ παρεκτραπῶσιν ἄλλοι ἀπ' αὐτούς· νὰ ἦμαι πάντοτε ὑπέρμαχος τῆς Ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους μου καὶ τῆς κοινῆς καὶ μερικῆς ἐλευθερίας τῶν Συμπολιτῶν μου, καὶ νὰ συνεισφέρω μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις εἰς διατήρησιν καὶ αὐξησιν καὶ κοινῆς καὶ ἀτομικῆς εὐδαιμονίας τῶν Ἑλλήνων.

Ἔρχομαι προσέτι νὰ μὴ λάβω ποτὲ ἀπὸ κανέναν διὰ κάμμιαν πρόφασιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ παραμικρὸν δῶρον, διὰ νὰ δώσω τὴν ψῆφόν μου κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἄλλου καὶ ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου».

Ἔρκος τοῦ Κυβερνήτου.

Ἔρχομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἵψίστου νὰ διατηρήσω ἀπαρασαλεύτως τοὺς Θεμελιώδεις Νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς κάμμιαν περιστασιν ἢ διὰ κάμμιαν πρόφασιν νὰ μὴ τοὺς ἀθετήσω μηδὲ νὰ συγχωρήσω ν' ἀθετηθῶσιν.

Ἔρχομαι προσέτι νὰ ὑπερασπίσω καὶ νὰ διατηρήσω μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις τὴν Ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καὶ τὴν κοινὴν καὶ ἀτομικὴν ἐλευθερίαν· νὰ σέβωμαι τὰ δικαιώματα ὅλων ὁμοῦ καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν, καὶ πρὸς διατήρησιν καὶ ἀύξησιν τῆς γενικῆς καὶ μερικῆς εὐδαιμονίας νὰ μὴ παραμελήσω κανένα ἀπὸ τὰ μέσα ὅσα οἱ νόμοι ἐμπιστεύθησαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου».

Ἄρ. ΙΕ' τοῦ Κώδικος
τῶν ψηφισμάτων

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΤΣΙΣ

ΑΝΑΚΡΙΝΑΣΑ, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα τὸν Νόμον τῆς Ἐπιδάουρου ἢ τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος·

Ψήφισε

Α'. Τὸ αὐτὸ Πολίτευμα, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος» ἀναγκωριζόμενον ἐφεξῆς, ἀφιερῶται εἰς τὴν πίστιν τῆς Βουλῆς, τοῦ Κυβερνήτου καὶ τοῦ Δικαστικοῦ, διὰ νὰ διατηρῆται ἐν ἀκριβείᾳ· ἀφιερῶται εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν λαῶν καὶ εἰς τὸν πατριωτισμὸν παντὸς Ἑλληνοῦ, διὰ νὰ ἐνεργῆται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Β'. Ἐπ' οὐδεμῶ πρόφασιν καὶ περιστάσει δύναται ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Κυβέρνησις νὰ νομοθετήσῃ, ἢ νὰ ἐνεργῆσῃ τι ἐναντίον εἰς τὸ παρὸν Πολιτικὸν Σύνταγμα.

Γ'. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο θέλει δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου, καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

Δ'. Τὸ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς.

Ε'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Τροιζῆνι κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἐβδόμου Σωτηρίου ἔτους, καὶ ἐβδόμου τῆς Ἀνεξαρτησίας.

13

ΤΑ ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΝΔΕΚΑΜΕΛΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΑΥΤΗΣ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Ἄριθ. Η΄.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Θεωροῦσα ὅτι ὁ ἐπαπειλούμενος κίνδυνος διὰ τὰ νέα τοῦ ἐχθροῦ ἐπιχειρήματα κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἀπαιτεῖ νὰ κινουῦνται τὰ πράγματα μὲ τὴν πλεον δυνατὴν ταχύτητα καὶ δραστηριότητα·

Θεωροῦσα ὅτι ἡ ταχύτης καὶ δραστηριότης ἀπαιτεῖ τὴν συγκέντρωσιν τῆς Διοικητικῆς ἐξουσίας εἰς ὀλίγα ἄτομα·

Ψ η φ ί ζ ε ι

Α΄. Ἡ ὀλικὴ κυβέρνησις τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐμπιστεύεται προσωρινῶς εἰς ἑνδεκαμελῆ Ἐπιτροπὴν, ὑπὸ τὸ ὄνομα *Διοικητικῆ Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος*, συγκειμένη ἐκ τῶν κυρίων Π. Μαυρομιχάλη, Ἀ. Ζαῖμη, Α. Παπαγιαννόπουλου, Γ. Σισίνη, Δ. Τζαμαδοῦ, Α. Χζ. ἄναργύρου, Α. Μοναρχίδου, Σ. Τρικούπη, Α. Ἰσκού, Π. Δ. Δημητρακοπούλου, καὶ Ἰω. Βλάχου, ἐκλεχθέντων παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Β΄. Ἡ καθεστῶσα προσωρινὴ Δοικησις, καὶ αἱ ὑπάλληλοι αὐτῆς ἀρχαὶ παύουν τὰς ἐργασίας των, ἅμα διακηρύξῃ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις τὴν σύστασιν τῆς ἑνδεκαμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ΄. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη θέλει ἀναγνωρισθῆ ἀπ' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ὡς *Προσωρινὴ Διοικησις τῆς Ἑλλάδος*, καὶ αἱ διαταγαὶ αὐτῆς θέλουσι ἐνεργεῖσθαι καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν καὶ τὰ θεσπίσματά της θέλουσι ἔχει ἰσχὺν νόμου καθ' ὅλην τὴν διάρκειάν της.

Δ΄. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα νὰ μεταχειρισθῆ ὅλα τὰ συντελεστικά μέσα, πρὸς συντήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀντίκρουσιν τοῦ ἐχθροῦ.

Ε΄. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ θέλει διευθύνειν προσωρινῶς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, ἕως νὰ συνέλθωσιν οἱ Πληρεξούσιοι τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν διωρισμένην ἐποχὴν κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. Ε' ψήφισμα τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

ΣΤ'. Ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπαιτοῦνται ἀναγκαίως παρόντα, ἐκτὸς ἀσθενείας· αἱ δὲ ἀποφάσεις της γίνονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων· τὴν δὲ ἔλλειψιν ἐνὸς ἢ πλειόνων μελῶν ἀναπληροῦ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως ἐκτὸς τῶν μελῶν της.

Ζ'. Τὰ καθήκοντα τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς διορίζονται μετὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. Θ' ἔγγραφον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Η'. Θέλει δώσει λόγον τῶν πράξεων τῆς ἐν καιρῷ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Θ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων καὶ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ 12 Ἀπριλίου 1826

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως

Πανοῦτζος Νοταρᾶς

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Α. Παπαδόπουλος

Ἀριθ. Θ'.

ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α'. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν δυνάμιν νὰ διορίζη καὶ νὰ διευθύνῃ τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος.

Β'. Ἐχει τὴν δυνάμιν νὰ κάμῃ τὴν πώλησιν τῶν προσόδων, καὶ τῶν Ἐθνικῶν φαρτῶν κτημάτων, ὡς Ἐργαστηρίων, Ὀσπητίων, Ὀσπητοτόπων μετὰ τὰς περιοχὰς τῶν, Μύλων εἴτε χαλασμένων εἴτε κτισμένων, Μαγαζίων, Χανίων, Λουτρῶν, Τζαμιῶν, Μεδρεσέδων, Φούρων, καὶ Ἐλαιοτριβείων· νὰ ἐνοικιάζῃ τὴν φυτευμένην καὶ γεωργουμένην γῆν· νὰ διορίζη καὶ εἰσπράττῃ φόρους, δασμοὺς καὶ βίαιον δάνειον ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας, μεταχειριζομένη ὅλην τὴν δραστηριότητα, ἣτις ἀπαιτεῖται εἰς τοιαύτας δεινὰς καὶ κρίσιμους περιστάσεις.

Γ'. Ἐχει τὴν δυνάμιν ν' ἀνοίγῃ δάνειον ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ μετὰ τὴν ὑποθήκην τῶν ἔθνικῶν κτημάτων.

Δ'. Ἐχει τὴν δυνάμιν νὰ μεταχειρίζηται πᾶν ὅ,τι συντείνει εἰς τὸ νὰ κρατῆ εἰς εὐπέθειαν ὄλους ἐν γένει τοὺς Ἕλληνας, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ Στρατιωτικὸν καὶ τὸ Ναυτικὸν, καὶ νὰ παιδεύῃ αὐστηρῶς τοὺς ὅσοι ἤθελον παραβῆ τὰς διαταγὰς τῆς διὰ τοῦ ἐγκληματικοῦ Κριτηρίου· τοὺς δὲ πολεμικοὺς, διὰ πολεμικοῦ Κριτηρίου.

Ε'. Ἐχει τὴν δυνάμιν νὰ φροντίζη διὰ νὰ μὴ μένωσιν ἀτιμώρητα τὰ ἐγκλήματα, αἱ καταχρήσεις τῶν Δημοσίων, καὶ αἱ κατὰ τῆς κοινῆς ἡσυχίας, καὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς Ἐπικρατείας πράξεις.

ΣΤ'. Χρεωστεῖ νὰ φροντίζη περὶ τῶν ὅσα ἀφορῶσιν εἰς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν.

Ζ'. Χρεωστεῖ νὰ φροντίζη μετὰ ὅποιονδήποτε τρόπον διὰ τὴν τακτικὴν προμήθειαν τῶν ὅσα ἀνγκραίουσιν εἰς τὰ τοῦ πολέμου ἔργα.

Η'. Χρεωστεῖ νὰ δίδῃ ἀκριβῆ πληροφορίαν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Συνελεύσεως περὶ τῆς πολεμικῆς καὶ ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων.

Θ'. Κἀνένα τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἤμπορεῖ νὰ λείψῃ περισσότερον τῶν εἴκοσι ἡμερῶν ἀπὸ τὴν Καθέδραν τῆς Ἐπιτροπῆς· καὶ τοῦτο διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην.

Ι'. Χρεωστεῖ νὰ φροντίσῃ, μ' ἄλλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους διὰ νὰ περιθάλψῃ καὶ ἀνταμείψῃ τὴν φρουρὰν τοῦ Μεσολογγίου ἀνταξίως τῶν λαμπρῶν τῆς ἀγώνων.

ΙΑ'. Χρεωστεῖ νὰ μὴ δίδῃ διπλώματα στρατιωτικῶν βαθμῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπικυροῖ τὰς παρὰ τῶν Ὀπλαρχηγῶν διδομένας ἀποδείξεις εἰς τοὺς προφανῶς ἀριστεύοντας.

ΙΒ'. Νὰ ἐκλέγῃ Πρόεδρον μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς, ἢ διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων, ἢ διὰ τοῦ κλήρου.

ΙΓ'. Νὰ ἔχῃ Γενικὸν Γραμματέα ἐκλεγόμενον ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν, νὰ προσυπογράφηται εἰς τὰς διαταγὰς τῆς, ὑπογεγραμμένης ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη, ἢ ἀπὸ τὰ δύο τρίτα, καὶ ἐσφραγισμένης μὲ τὴν σφραγίδα.

ΙΔ'. Νὰ κρατῇ ἀκριβῆ ἔκθεσιν Πρακτικῶν.

ΙΕ'. Χρεωστεῖ νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεων τῆς εἰς τὴν Γ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

ΙΣΤ'. Ἡ Καθέδρα τῆς διορίζεται παρὰ τῆς ἰδίας Ἐπιτροπῆς.

Τῆ 13 Ἀπριλίου 1826 ἐν Ἐπιδαύρῳ.

14

ΤΟ ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΩΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἄριθ. 5'

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΘΕΩΡΟΥΣΑ, ὅτι ἡ ὑψηλὴ ἐπιστήμη τοῦ κυβερνᾶν τὴν Πολιτείαν καὶ φέρειν πρὸς εὐδαιμονίαν τὰ ἔθνη, ἡ ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ, ἀπαιτεῖ πολλὴν πείραν καὶ πολλὰ φῶτα, τὰ ὅποια ὁ βάρβαρος Ὀθωμανὸς δὲν ἐπέτρεψε ποτὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας·

Θεωροῦσα, ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ὁ κατὰ πράξιν καὶ θεωρίαν Πολιτικὸς Ἕλληγ, διὰ νὰ τὴν κυβερνήσῃ κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας·

Ψήφίζει

Α'. Ὁ Κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας ἐκλέγεται παρὰ τῆς Συνελεύσεως ταύτης ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐμπιστεύεται τὴν Νομοτελεστικὴν αὐτῆς δύναμιν.

Β'. Ὡς τοιοῦτος θέλει κυβερνήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν κατὰ τοὺς καθεστῶτας Νόμους.

Γ'. Ἡ διάρκεια τῆς ἐπιτραπέισης παρὰ τοῦ Ἔθνους εἰς αὐτὸν ἐξουσίας προσδιορίζεται διὰ ἑπτὰ χρόνους, ἀρχομένους ἀπὸ τῆς σήμερον.

Δ'. Νὰ εἰδοποιηθῇ δι' ἐγγράφου, ἐνυπογράφου ἀπὸ ὅλους τοὺς Πληρεξουσίου τοῦ Ἔθνους, προσκαλούμενος νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Πατρίδα διὰ ν' ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως.

Ε'. Διορίζεται Τριμελὴς Ἐπιτροπὴ, γνωριζομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα αἱ Ἀντι-κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐν ἀπουσίᾳ του, καὶ θέλει παύσει, ἅμα φθᾶσῃ ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Πατρίδα.

Σ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐν Τροιζήνι τὴν 3 Ἀπριλίου 1827.

Ὁ Πρόεδρος

Γεώργιος Σισίνης.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν λοιπῶν Πληρεξουσίων τὸν ἀριθμὸν 115).

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως

Ν. Σπηλιᾶδης

15

ΤΟ ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἄριθ. Θ'

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΘΕΩΡΟΥΣΑ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συστηθῇ Κυβέρνησις διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν εἰς ἀπουσίαν τοῦ Κυβερνήτου, κατὰ συνέπειαν τοῦ ψηφίσματος ὑπ' ἀριθ. Σ'.

Ψήφισμα

Α'. Διορίζεται Ἐπιτροπή, συγκειμένη ἀπὸ τοὺς Κυρίους Γ. Μαυρομιχάλην, Ἰω. Μαρκῆν Μιλαίτην, καὶ Ἰω. Νάκον, ἥτις ὑπὸ τ' ὄνομα, ἢ Ἀντικυβερνητικῆ τῆς Ἑλλάδος Ἐπιτροπῆς, ἐμπεπιστευμένη τὴν νομοτελεστικὴν δύναμιν, θέλει κυβερνήσῃ τὸ Ἔθνος κατὰ τοὺς καθεστῶτας Νόμους.

Β'. Ἡ διάρκεια τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς προσδιορίζεται ἄχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Κυβερνήτου, ὅτε ἡ Ἐπιτροπὴ παύει.

Γ'. Ἐάν τυχὸν δὲν ἔλθῃ ὁ Κυβερνήτης Ἰω. Καποδίστριας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀμα λάβῃ πληροφορίαν τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα ὅτι δὲν ἔρχεται, ὀφείλει νὰ συγκαλέσῃ τὸ Ἔθνος εἰς Συνέλευσιν, καὶ τότε θέλει προσκληθῆ ἀντ' αὐτοῦ ἄλλος Κυβερνήτης ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

Δ'. Τὸ παρὸν Ψήφισμα νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν Ψηφισμάτων, καὶ νὰ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Τροιζῆνι τὴν 5 Ἀπριλίου 1827.

Ὁ Πρόεδρος Γεώργιος Σισίνης

(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν λοιπῶν Πληρεξουσίων τὸν ἀριθμὸν 115).

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως

Ν. Σπηλιᾶδης

16

ΤΟ ΠΕΡΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΟΣ ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἄριθ. ΙΕ΄.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΑΝΑΚΡΙΝΑΣΑ, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα, τὸν νόμον τῆς Ἐπι-
δαύρου, ἥτοι τὸ προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος·

Ψήφίζει·

Α΄. Τὸ αὐτὸ Πολίτευμα, ὑπὸ τὸ ὄνομα Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλά-
δος ἀναγνωρίζομενον ἐφεξῆς, ἀφιερῶται εἰς τὴν πίστιν τῆς Βουλῆς, τοῦ Κυ-
βερνήτου καὶ τοῦ Δικανικοῦ, διὰ νὰ διατηρῆται ἐν ἀκριβείᾳ· ἀφιερῶται εἰς
τὴν εὐνοίαν τῶν λαῶν καὶ εἰς τὸν πατριωτισμὸν παντὸς Ἑλλήνος, διὰ νὰ
ἐνεργῆται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Β΄. Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει, δύναται ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Κυβέρ-
νησις νὰ νομοθετήσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τι ἐναντίον εἰς τὸ παρὸν Πολιτικὸν Σύν-
ταγμα.

Γ΄. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο θέλει δημοσιευθῆ καθ' ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπι-
κράτειαν διὰ τοῦ τύπου.

Δ΄. Τὸ πρωτότυπον θέλει διατηρηθῆ εἰς τ' ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς.

Ε΄. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων
καὶ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Τροιζῆνι τὴν 1 Μαΐου 1827 καὶ 7 τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ὁ Πρόεδρος Γεώργιος Σισίνης

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν λοιπῶν Πληρεξουσίων τὸν ἀριθμὸν 97)

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως

Ν. Σπηλιᾶδης

17

ΤΟ ΠΕΡΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἄριθ. 15'

Η ΤΡΙΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΘΕΩΡΟΥΣΑ, ὅτι τὸ Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος δὲν προσαρμόζεται εἰς τὴν Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν, καθ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, οὕσαν ἐμπειστητευμένην παρὰ τοῦ Ἔθνους εἰς μόνον τὸν Κυβερνήτην Ἰωάννην Καποδίστριαν.

Θεωροῦσα, ὅτι ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ κυβερνήσῃ τὸ Ἔθνος, εἰς ἀπουσίαν τοῦ Κυβερνήτου, κατὰ χρέη καὶ καθήκοντα ἰδιαιτέρα.

Ψήφίζει

Α'. Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ οἱ Γραμματεῖς αὐτῆς, εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς δημοσίας πράξεις των· κατηγοροῦνται δὲ καὶ κρίνονται κατὰ τὸ ἄρθρον *** τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ μόνον τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξελέγονται διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν παρόντων μελῶν τῆς Βουλῆς.

Β'. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς γίνονται διὰ τῶν πλειόνων ψήφων.

Γ'. Τὰ διατάγματα αὐτῆς ὑπογράφονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη της, προσυπογράφονται ἀπὸ τὸν Γραμματέα εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ἀνήκουσι, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ αὐτοῦ κλάδου.

Δ'. Ὄταν ἓν μέλος τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ὁμογνωμονῇ διὰ λόγους ἰσχυροῦς μὲ τ' ἄλλα δύο, καταχωρεῖ αἰτιολογοῦν τὴν γνώμην του εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτῆς· πλὴν ὑπογράφεται.

Ε'. Εἰς τὰ προβουλευματα, καὶ νομοσχέδια φυλάττονται οἱ αὐτοὶ τύποι, κατὰ τὸ ἄρθρ. *** τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος, ὑποχρεοῦται ὅμως ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ν' ἀποκρίνεται εἰς πᾶσαν παραπομπὴν ἐντὸς ἐπτά ἡμερῶν.

Σ'. Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῆς Βουλῆς τοὺς προβαλλομένους εἰς αὐτὴν παρὰ τοῦ Ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ Α' Στολάρχου βαθμούς. Οἱ δὲ Διοικηταὶ τῶν Θεμάτων, καὶ οἱ Ἀρχιφύλακες τῶν Φρουριῶν, προβάλλονται παρὰ τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Βουλὴν, πλὴν δὲν ἀποφασίζονται παρὰ μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς δευτέρας.

Z'. 'Η πολιτογράφησις γίνεται διά της άμοιβαίας συγκαταθέσεως της 'Αντικυβερνητικῆς 'Επιτροπῆς καί της Βουλῆς.

H'. Αί κατά ξηράν καί θάλασσαν Δυνάμεις της 'Ελλάδος θά διευθύνωνται κατά τὰ ψηφίσματα E' καί Z' της 'Εθνικῆς Γ' Συνελεύσεως, ἕως οὐ φθάσῃ ὁ Κυβερνήτης.

Θ'. Τὰ εἰς καταδρομήν ἢ ἄλλας πολεμικάς ὑπηρεσίας ἀναγκαῖα πλοῖα προσδιορίζονται ἀπό τόν Α' Στόλαρχον.

I'. Τὸ δίκαιον της χάριτος ἀποταμιεύεται εἰς μόνον τόν Κυβερνήτην.

ΙΑ'. Ἄν κἀνέν ἀπό τὰ μέλη της 'Αντικυβερνητικῆς 'Επιτροπῆς ἀποθάνῃ, ἢ παραιτηθῇ, ἢ καταστήσῃ εἰς φυσικὴν ἀνικανότητα, ἢ Βουλὴ ἐκλέγει καί ἀντικατασταίνει ἄλλο, ἐκτός τοῦ Σώματος αὐτῆς, διά τῶν πλειόνων ψήφων.

ΙΒ'. Τὸ περί Κλήρου ἄρθρον τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος θά λάβῃ τὸ κύρος του μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυβερνήτου.

ΙΓ'. Ἀπαιτεῖται καί της Βουλῆς ἡ συναίνεσις διά τοὺς ὅσοι διορίζονται ἀπό τὴν 'Αντικυβερνητικὴν 'Επιτροπὴν εἰς σημαντικὸν ὑπόυργημα ἐκτός της 'Ελλάδος.

ΙΔ'. Ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ συγκροτηθῇ ἀμέσως, καί νὰ μὴ διαλυθῇ πρὶν ἢ ἔλθῃ ὁ Κυβερνήτης. Λογίζεται δὲ πλήρης ὁσάκις παρευρίσκονται τεσσαράκοντα πέντε μέλη.

ΙΕ'. Ἡ 'Αντικυβερνητικὴ 'Επιτροπὴ, ἢ ἐν τῶν μελῶν της, ἔχει εἰσοδὸν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΙΣ'. Συγκροτεῖται Συμβούλιον συγκείμενον ἀπό τὸν Πρόεδρον της Βουλῆς, ἀπό πέντε μέλη αὐτῆς, καί ἀπό τὸν Γραμματέα τῶν 'Εξωτερικῶν, διά νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὰ περί τοῦ συμβιβασμοῦ. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο ὀφείλει νὰ καταγράψῃ ἀκριβῶς τὰ πρακτικά του, τὰ ὅποια θά ὑπογράφωνται ἀπό ὅλα τὰ μέλη του. Ἡ δὲ περί τοῦ συμβιβασμοῦ ἀλληλογραφία θά ὑπογράφεται ἀπό μόνον τὸν Πρόεδρον, θά προσυπογράφεται ἀπό τὸν Γραμματέα τῶν 'Εξωτερικῶν, καί θά σφραγίζεται μετὰ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ, ὑπογραφομένην προηγουμένως ἀπό ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐξερχομένων ἐγγράφων, καί καταχωριζομένων εἰς τὰ πρακτικά του.

ΙΖ'. Τὰ συγκροτοῦντα τὸ Συμβούλιον πέντε μέλη της Βουλῆς, ἐκλέγονται παρ' αὐτῆς.

ΙΗ'. Τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, ἀπαρτίζουν τὸ Συμβούλιον. Ἐάν δὲ συμβῇ ν' ἀσθενήσῃ κἀνέν ἐκ τῶν μελῶν, ἢ Βουλὴ ἐκλέγει καί ἀντικατασταίνει ἄλλο εἰς τὸν τόπον του.

ΙΘ'. Τὰ μέλη της 'Αντικυβερνητικῆς 'Επιτροπῆς ὀφείλου νὰ παρευρίσκωνται καί νὰ συνυπογράφουσι ὅλα τὰ ἐκδιδόμενα ἐγγράφα, ἐκτός ἂν κἀνέν ἐξ αὐτῶν ἀσθενήσῃ δὲν δύναται νὰ παρευρίσκηται, ἢ νὰ τὰ ὑπογράψῃ.

Κ'. Ἡ 'Αντικυβερνητικὴ 'Επιτροπὴ, στέλλουσα ἐκτελεστικὴν δύναμιν εἰς τὰς ἐπαρχίας δι' ὑπηρεσίαν αὐτῶν, προβάλλει εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον τὸν ἀρι-

θμὸν τῶν ἀναγκάσιων στρατιωτῶν, ὁ δὲ Ἀρχιστράτηγος τοὺς ἀποστέλλει διορίζων ἐπὶ κεφαλῆς των ὅποιον ἐγκρίνει Ἀρχηγόν.

ΚΑ'. Ἡ διάρκεια τῆς Ἀντιπροσωπείας, καὶ τῆς συνόδου τῶν Ἀντιπροσώπων εἶναι ἐνιαύσιος διὰ τὸν παρόντα χρόνον.

ΚΒ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα ἔχει ἰσχὺν ἄχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου, ἐκτὸς τῶν ἄρθρ. ΙΣ', ΙΖ' καὶ ΙΗ', τὰ ὅποια ἔχουσι κῦρος καὶ μετὰ τὴν ἐλευσιν αὐτοῦ.

ΚΓ'. Τὸ αὐτὸ ψήφισμα νὰ καταχωρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων καὶ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Τροιζῆνι τὴν 1 Μαΐου 1827

Ὁ Πρόεδρος Γεώργιος Σισίνης

(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν λοιπῶν Πληρεξουσίων τὸν ἀριθμὸν 134)

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως

Ν. Σπηλιᾶδης

18

ΤΟ ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΨΗΦΙΣΜΑ

Α'. Ἡ Ἑλληνική Ἐπικράτεια διὰ τὴν ἐσωτερικὴν Διοίκησιν τῆς διαίρεται εἰς Θέματα.

Β'. Θέμα εἶναι ἄθροισμα Ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι ὁμοῦ φυλάττουσι τὰ κατὰ νόμον δικαιώματά των, τακτικῆς καὶ ἐκτάκτου Ἀντιπροσωπείας.

Γ'. Εἰς ἕκαστον Θέμα διορίζεται ἓνας Διοικητής.

Δ'. Ἐκάστη Πόλις, Κομὸπολις, καὶ ἕκαστον χωρίον, ἔχουν τοὺς Δημογέροντας των.

Ε'. Οἱ Δημογέροντες ἐκλέγονται ἀναλόγως μὲ τὴν ποσότητα τῶν Οἰκογενειῶν· δηλαδὴ, ἐὰν αἱ Οἰκογένειαι φθάσωσιν ἕως εἰς τὰς ἑκατόν, ἐκλέγουσιν ἓνα· ἐὰν δὲ ἕως εἰς τὰς διακοσίας, δύο· ἐὰν δὲ εἰς τὰς τριακοσίας, τρεῖς· κ' ἐὰν ἕως τὰς τετρακοσίας, τέσσαρας· ἐὰν ὁμοῦ υπερβαίνωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν τετρακοσίων, δὲν ἐκλέγουσι περισσοτέρους τῶν τεσσάρων.

Σ'. Ἐκάστη Ἐπαρχία θέλει ἔχει γενικοὺς Δημογέροντας ἀπὸ τρεῖς ἕως πέντε κατὰ τὴν ἑκτασίαν τῆς.

Περὶ Διοικητῶν.

Ζ'. Ὁ Διοικητὴς τοῦ Θέματος διορίζεται ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην· νὰ μὴν εἶναι ὁμοῦ κάτοικος ἢ αὐτόχθων τοῦ αὐτοῦ Θέματος.

Η'. Ἀναφέρεται πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας. Αἱ δὲ ἄλλαι Γραμματεῖαι τῆς Ἐπικρατείας, ὁσάκις ἢ χρεῖα τὸ καλέσῃ, συναποκρίνονται μὲ αὐτὸν διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν [Γραμματέως] τῆς Ἐπικρατείας.

Θ'. Φροντίζει διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Θέματος εὐταξίαν.

Ι'. Ἐκτελεῖ τὰ διατάγματα τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Δημογερόντων καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Θέματος.

ΙΑ'. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὰς πράξεις τῶν Δημογερόντων.

ΙΒ'. Ἐχει τὴν ἀναγκαίαν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, διοριζομένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

ΙΓ'. Ἐνεργεῖ τὰς ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων διὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐκτελεστικῆς δυνάμεως.

ΙΔ'. Δίδει τὴν ἀναγκαίαν ἐκτελεστικὴν δύναμιν εἰς τοὺς Δημογέροντας εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των.

ΙΕ'. Αὐτὸς εἶναι ὁ γενικὸς Ἀστυνόμος τοῦ Θέματος.

ΙΣ'. Χρεωστεῖ νὰ κάμῃ ὅσον ἐνδέχεται ἀκριβεστέρας ἐρεύνας καὶ παρα-

τηρήσεις διὰ τὴν συντάξιν χωρογραφίαν τοῦ Θέματος, τὴν ὁποίαν ἀποστέλλει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματειῶν τῆς Ἐπικρατείας.

ΙΖ'. Ἡ χωρογραφία θὰ περιέχῃ κυριωτέως ταῦτα 1) τὴν ἔκτασιν τοῦ τόπου· τὸν ἀριθμὸν τῶν Πόλεων, Κομποπόλεων καὶ χωριῶν, καὶ τὴν ποσότητα τῶν οἰκιῶν· 2) τὴν ποσότητα τῆς γῆς· ποία εἶναι ἰδιόκτητος καὶ ποία εἶναι ἔθνικῆ· πόση καλλιεργημένη καὶ πόση χέρσος· ποία καὶ πόσα προϊόντα φέρει· ποίων βελτιώσεων εἶναι δεκτικῆ· ἂν ἔχη δάση, κτηνοτροφίας, ὄρυκτά, ἀλυκάς, ἰχθυοθηρίας κτλ. 3) τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοικίων καὶ πόσον περισσοτέρους ἐμπορεῖ νὰ τρέφῃ· τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὴν βιομηχανίαν αὐτῶν· ἂν ξενιτεύονται, καὶ ποῖα ἐπιτηδεύματα καὶ τέχναις μετέρχονται οἱ περισσότεροι· τὰ σχολεῖα, καὶ πόθεν διατηροῦνται ἢ εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρῶνται· ἂν ὁ τόπος εἶναι ἀριμόδιος εἰς σύστασιν ἐργοστασίων καὶ ποίου εἴδους· 4) τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν, ποία καὶ πόση γίνεται ἢ δύναται νὰ γένη περισσότερον· 5) πόσοι ἄνθρωποι εἶναι στρατεύσιμοι· 6) ποῖαι εἶναι τῶν ἔθνικῶν προσόδων αἱ πηγαί· ἂν ἐμβαίνωσιν εἰς τὸ ἔθνικὸν Ταμεῖον διὰ τῶν νομίμων καὶ τακτικῶν δρόμων, καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ κοπῶσιν αἱ καταχρήσεις.

ΙΗ'. Ὁ Διοικητῆς χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ νὰ μὴ πωλῶνται ἢ νὰ μὴ μεταφέρωνται ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας, αἱ Ἀρχαιότητες.

ΙΘ'. Οἱ μισθοὶ τοῦ Διοικητοῦ πληρόνται ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον.

Περὶ Δημογερόντων.

Κ'. Οἱ Δημογέροντες ἐκλέγονται παρὰ τῶν κατοικίων διὰ τῶν πλειόνων ψήφων.

ΚΑ'. Χρεωστοῦν νὰ ἐκτελῶσι τὰς παρὰ τοῦ Διοικητοῦ διδομένας διαταγὰς.

ΚΒ'. Κρατοῦν ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν ὅσα λαμβάνουν καὶ δίδουν.

ΚΓ'. Δίδουν τακτικὸν λογαριασμὸν εἰς τὸ Ταμεῖον διὰ τοῦ Διοικητοῦ.

ΚΔ'. Ἐκτελοῦν τὰ χρέη τῶν Εἰρηνοδικῶν.

ΚΕ'. Οἱ Μνήμονες (Νοτάριοι) ἐκλέγονται ἀπὸ τὰς Κοινότητας ἕως ὅτου νὰ ἐκδοθῇ νόμος περὶ τούτου.

ΚΣ'. Νόμος ἰδιαιτέρος θὰ προσδιορίσῃ τὰ ὄρια ἐκάστου Θέματος καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τῶν Δημογερόντων.

ΚΖ'. Ἡ Βουλὴ ἢ ὁ Κυβερνήτης, δύναται νὰ προτείνῃ προβούλευμα καὶ νομοσχέδιον μετὰ τὰς τροπολογίας καὶ προσθαφαιρέσεις τὰς ὁποίας ἤθελε κρίνει ἀναγκαίας εἰς τὸν παρόντα περὶ ἑσωτερικῆς τῶν Θεμάτων Διοικήσεως νόμον.

ΚΗ'. Νόμος ἰδιαιτέρος θέλει διατάξῃ τὴν εὐθύνην τῶν Διοικητῶν καὶ Δημογερόντων.

Τὴν 1 Μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

19

Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΝΤΟΣ ΕΡΓΟΥ ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ
ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἄριθ. 164.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Γ' τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως
Διακηρύττει.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ Γ' Συνέλευσις ἐτελείωσε τὰς ἐργασίας τῆς σήμερον διαλύεται, καὶ οἱ Πληρεξούσιοι τοῦ Ἔθνους Ἀντιπρόσωποι ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, διὰ νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του πρὸς τοὺς συμπολίτας του.

Ἑλληνες! ἡ συντακτικὴ Συνέλευσις ἐτροποποίησε τὸν νόμον τῆς Ἐπιδαύρου, ἥτοι τὸ προσωρινὸν τῆς Ἑλλάδος πολίτευμα, καὶ τὸ κατέστησε τελειότερον, ἀξιώτερον τῆς ἀξίας τοῦ λογικοῦ ὄντος καὶ ἰκανώτερον ν' ἀποτελέσῃ, ἐκτελούμενον διὰ τῆς Κυβερνήσεώς Σας, τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἔθνους. Τὸ νέον πολίτευμά Σας ὀνομάσθη Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος. Δι' αὐτοῦ ἰδρύνονται καὶ καθιερῶνται τὰ δίκαιά Σας. Τρεῖς δ' ἐξουσίαι, ἡ Βουλὴ, ὁ Κυβερνήτης καὶ τὸ Δικανικόν, ἐμπιστεύονται καὶ ἐνεργοῦσι τὴν Κυριαρχίαν Σας.

Οἱ ἀντιπρόσωποι Σας Βουλευταὶ συγκροτοῦσι ἤδη τὴν Βουλὴν, καὶ ὀφείλου νὰ προσαρμόσουν νομοδοτοῦντες τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν, καθ' ὅσον ἐμπορέσουν νὰ τὴν συμβιβάσουν μὲ τὰ ἤθη καὶ μὲ τὰς περιστάσεις τοῦ Ἔθνους, καὶ νὰ συστήσουν εἰς τὰς πρώτας συνεδριάσεις των τὰ Κριτήρια.

Ἡ συσταθεῖσα Ἀντικυβερνητικὴ τῆς Ἑλλάδος Ἐπιτροπὴ, θέλει ἐκπληρώσει τὰ χρέη τῆς κατὰ τὸ ἐκδοθὲν ψήφισμα ὑπ' ἀρ. Θ' ἕως οὐ φθάσει ὁ ἴδιος εἰς τὴν Πατρίδα μας. Τόπος τῆς Κυβερνήσεως προσδιωρίσθη τὸ Ναύπλιον, ὅπου μεταβαίνει ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ, διὰ ν' ἀρχίσουν τὰς ἐργασίας των.

Ὁ Κυβερνήτης προσεκλήθη ἀλλεπαλλήλως, ἔχων διὰ ψηφίσματος ὑπ' ἀρ. ΙΒ' τὴν ἀδειαν νὰ πραγματοποιῆ Γ' δάνειον πέντε ἑκατομμυρίων ταλλήρων πραγματικῶν, ἐξ οὗ θέλει πληρώσει καὶ τὸν τόκον τῶν δύο προλαβόντων δανείων.

Ἡ Ἑλλὰς νομιζέται ἤδη εὐδαίμων, ἐρειδομένη εἰς τὸν Κυβερνήτην, εἰς τὸν Στόλαρχον καὶ εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὰς ἀρετὰς θὰ ἐκπηγάσουν εὐεργετικὰ καὶ σωτηριώδη ἀποτελέσματα.

Ἡ Συνέλευσις ἐψήφισατο νὰ γενῆ Στόλος Ἐθνικός· καὶ νὰ διοργανισθῇ τὸ στρατιωτικόν μας, διαιρούμενον εἰς στρατεύματα κατ' ἐνέργειαν, εἰς στρατεύματα κατὰ δύναμιν, καὶ εἰς στρατεύματα πολιτικά. Οὕτως ἡ Πατρίς θέλει

συγκεντρώσει, στερεώσει καὶ κατευθύνει τὰς δυνάμεις τῆς εἰς τὸν πρὸς ὄν ὄρον τῆς εὐστόχως.

Ἄλλὰ οὔτε οἱ καλοὶ νόμοι, οὔτε τὸ εἶδος τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε τῶν Κριτηρίων ἢ σύστασις, οὔτε ὁ διοργανισμὸς τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ, οὔτε ἡ συνδρομὴ τῶν διαληφθέντων ἀνδρῶν, ἀρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον· ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων ἢ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη, ἢ θέλησις ἀπάντων, καὶ ἡ ἀμοιβαία συνδρομὴ, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ὅποιον προθεμέμεθα σκοπὸν.

Ἕλληνες ! τὰ πράγματα μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι, ὅταν θελήσωμεν, δυνάμεθα νὰ νικήσωμεν. Μυριάδες Ὀθωμανῶν ἠφανίσθησαν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς πατρίδος γῆς, χιλιάδας ἐξ αὐτῶν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ ἐξολοθρεύσωμεν. ὅταν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καὶ ὅταν, ὁμονοοῦντες, ἔχωμεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέλησιν· τότε δ' ἐμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέλησιν, ὅταν ἀποβλέπωμεν ὅλοι πρὸς τὸ κοινὸν ὄφελος. Συμπολιῖται, τὸ κοινὸν ἀπάντων ὄφελος εἶναι, ν' ἀνακτήσωμεν τὴν Πατρίδα μας· καὶ διὰ νὰ τὴν ἀνακτήσωμεν, πρέπει νὰ πολεμήσωμεν ὅλοι, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νέοι, καὶ γέροντες, ὅλοι πρέπει νὰ δράξωμεν τὰ ὅπλα, διὰ νὰ συντελέσωμεν εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα· καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες πρέπει νὰ δράμουν μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, νὰ συμπολεμήσουν ὑπὸ τὸν προμαχῶνα τῶν σιτηῶν μας, καὶ τότε βέβαια θὰ νικήσωμεν. Ἕλληνες ! Διὰ τῶν ὄπλων ἀπεσεύσαμεν τὸν ἄτιμον ζυγόν, καὶ διὰ τῶν ὄπλων θὰ φυλάξωμεν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν μας· ὅλοι πρέπει νὰ ὀπλοφορήσωμεν· ὅλοι πρέπει νὰ θυσιάσωμεν τὴν ζωὴν μας ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος· ὅλοι πρέπει νὰ θελήσωμεν διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ἐντίμως, ἂν δὲν θέλωμεν ν' ἀποθάνωμεν ἀτίμως· καὶ θ' ἀποθάνωμεν, φεῦ, ἀτίμως, ἂν δὲν ἀσπασθῶμεν ἀλλήλους τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, καὶ ἂν δὲν τρέξωμεν προθύμως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ με ἀτόφασιν ν' ἀποθάνωμεν. Ἕλληνες ! Εἰς μάτην φεῖδεται τῆς ζωῆς τοῦ ὅστις εἶναι καταδικασμένος εἰς θάνατον· ἡμεῖς εἴμεθα ἤδη καταδικασμένοι, ὁ δὲ σφαγεὺς ἡμῶν Ὀθωμανὸς δὲν θὰ βάλῃ τὴν αἵματοσταγὴ μάχαιράν του εἰς τὴν θήκην, ἂν δὲν μᾶς κατασφάξῃ ἅπαντας ὡσάν πρόβατα. Ποῦ τάχα θὰ καταφύγωμεν ; ἀλλοῦ δὲν εὐρίσκομεν ἀσφάλειαν, παρὰ εἰς τὰ ὅπλα μας καὶ εἰς τὸ σύνθημά μας, ἢ Ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ἢ Θ ἄ ν α τ ο ς ! Ἄλλὰ τί δὲν κατορθοῦμεν ἔχοντες ἀπόφασιν ν' ἀποθάνωμεν, διὰ νὰ ζήσωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν ἀθάνατοι ; Ἐξολοθρευταὶ τῶν τυράννων, νικηταὶ τοῦ Χουρσίτη καὶ τοῦ Δράμαλη, θέλει νικήσωμεν καὶ καταστρέψωμεν εἰς τέλος τὸν Ἰμπραήμην καὶ τὸν Κιουταχὴν· νικήσωμεν καὶ καταστρέψωμεν εἰς τέλος τὸν Ἰμπραήμην καὶ τὸν Κιουταχὴν· καὶ ἤδη τοὺς ἐνίκησαμεν διὰ τῆς καρτεροψυχίας μας· θέλει δὲ τοὺς καταστρέψωμεν βέβαια καὶ τούτους, ἂν ἀσπασθῶμεν ἀλλήλους, καὶ δράξαντες τὰ ὅπλα δράμωμεν κατ' αὐτῶν διὰ ν' ἀποθάνωμεν· θέλει καταστρέψωμεν καὶ τούτους καὶ ἄλλας πολλὰς ἐχθρῶν χιλιάδας, ἂν φυλάξωμεν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, ἂν ὑποταχθῶμεν εἰς τοὺς σωτηριώδεις νόμους, καὶ εἰς τὰς νομίμους διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως ὅπου ἐσυστήσαμεν. Ἕλληνες ! ἡ Κυβέρνησις αὕτη,

βοηθουμένη ἀπὸ τὰς ἀρετὰς τοῦ Στολάρχου καὶ τοῦ Ἀρχιστρατήγου, προθυμείται καὶ ἐλπίζει νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ὅποια ἐνεπιστεύθη ἱερὰ χρέη τῆς κοινῆς σωτηρίας καὶ εὐδαιμονίας. Οἱ δυνατοὶ τῆς Εὐρώπης, οἱ φιλόανθρωποι Φιλέλλη-νες δὲν παύουν τοῦ νὰ συνεργοῦν εἰς τὸ ν' ἀπολαύσωμεν τὰ δίκαιά μας. Ἄφοῦ ὑπεφέραμεν ὅλας τὰς τρικυμίας, τέλος πάντων φθάσαμεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀσφαλείας· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκπληρώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ χρέη μας, νὰ διπλασιάσωμεν τὴν προθυμίαν μας, νὰ δεῖξωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τοὺς εὐεργέτας μας Εὐρωπαίους, χρώμενοι καλῶς τὰ γενναῖά των βοηθήματα, καὶ προμηθεύοντές τους τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ζήσωμεν ὡς ἔθνος ἐλεύθερον καὶ αὐτόνομον. Ἕλληνες! οἱ δυνατοὶ Βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης μεσο-λαβοῦσι διὰ τὴν ἐλευθερίαν μας· οἱ φιλοδίκαιοι Πρέσβεις αὐτῶν προσπαθοῦν νὰ καταπίεσουν τὸν δῆμόν Σας, ὅτι ἡ γῆ τῶν πατέρων Σας δὲν εἶναι ἰδική του, καὶ οἱ κάτοικοί της δὲν εἶναι πράγματά του, ἀλλ' εἶναι λογικὰ ὄντα, πλασμένα κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν· ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἔχομεν χρέος παρὰ νὰ πολεμῶμεν διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν μας. Ὅθεν, ἐνῶ οἱ φιλοδίκαιοι Βασιλεῖς, καὶ ὁ Χριστιανικὸς κόσμος ὑπερασπίζονται τὰ δίκαιά μας, ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν τὴν εἰρήνην διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ νὰ πολεμῶμεν ἐνταυτῷ διὰ νὰ κερδήσωμεν τέλος πάντων τὰ δίκαιά μας, ἢ διὰ νὰ μὴ γένωμεν ἀτίμως θύματα τῆς Σουλτανικῆς ἀδικιωτάτης ἐκδικήσεως.

Ἐν Τροιζῆνι τῇ 5 Μαΐου 1827.

Ὁ Πρόεδρος
Γεώργιος Σισίνης
(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς
Ν. Σπηλιᾶδης

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ
ΕΠΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΑΦΙΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Κατὰ κανόνα οἱ ἱστορικοὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, προσδιορίζουν ὡς χρονικὰ ὄρια τὴν περίοδον ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως κατὰ Φεβρουάριον-Μάρτιον 1821 (μετὰ τῶν προκαταρτικῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας) μέχρι τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ τῆς ἀφίξεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ ἀρχεϊακὴ ἔρευνα καὶ ἡ καθολικὴ ἢ κατὰ θέματα σπουδῆ καὶ συγγραφὴ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων ἱστοριοδιφῶν καὶ ἱστοριογράφων περιλαμβάνει εἰς τὴν ἀρμοδιότητά της ἅπασαν τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι, μόνον ἀπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου τοῦ 1832, τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ βασιλέως Ὁθωνος δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐλευθέρας καὶ αὐτοκυριάρχου Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, τόσον ἀπὸ ἐσωτερικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἐπόψεως. Ἐχει καθωρισμένα σύνορα καὶ εἶναι ἀνεγνωρισμένη διὰ διεθνῶν συνθηκῶν ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν ξένων Δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Τουρκίας. Ἐχει διαπεπιστευμένους ἐπισήμους πρέσβεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσάν της ἐδρεύουσιν διπλωματικοὶ ἐκπρόσωποι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐσωτερικῆς ἐπόψεως, ἔστω καὶ ὑπὸ μορφήν ἀπολύτου μοναρχίας, ἡ ἀναγεννηθεῖσα Ἑλλὰς μόνον ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ βασιλέως Ὁθωνος παρέχει εἰκόνα πλήρως ὀργανωμένου Κράτους μετὰ σταθερᾶς διακυβερνήσεως, διοικητικῶν ὀργάνων, δικαιοσύνης καὶ νόμων.

Πορὰ ταῦτα, ἡ τομὴ εἰς δύο περιόδους, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τῆς κηρύξεως αὐτοῦ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Καποδίστρια, ἡ δὲ δευτέρα ἐκείνην ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου μέχρι τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασι-

λείου, δικαιολογείται, εἰς πολλά δὲ ἐπιβάλλεται ἐκ τῶν πραγμάτων. Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον οὐσιαστικῶς δὲν ὑπῆρχεν Ἑλλάς, ἀλλ' ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἑλληνισμός, ἡ δὲ ἐναλλασσομένη κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ δραματικὰς περιπετείας πολιτικὴ αὐτοῦ ἡγεσία, εἶχε περισσότερον χαρακτήρα χειρισμοῦ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος ἢ διοικήσεως. Παρὰ τὰς ἀπὸ τοῦ 1825 διεθνεῖς διαπραγματεύσεις καὶ ἀκολουθησάσας συμφωνίας περὶ Ἰδρύσεως ἑλληνικοῦ Κράτους, παρὰ τὰς βαθμιαίας ἐπαφὰς τῶν ξένων κυβερνήσεων μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἡγετῶν καὶ τὰς ἄλλας ἐκδηλώσεις ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῶν ἀγωνιστῶν, οὐδεμία ξένη δύναμις εἶχεν ἀναγνωρίσει ὑπαρξίν Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ οὐδεὶς ἐπίσημος διπλωματικὸς ἐκπρόσωπος ἤδρευεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλωστε κατὰ τὰ ἔτη 1826-1827 αἱ πλείσται ἐπαναστατικαὶ ἐστῖαι εἶχον κατασβεσθῆ καὶ ὁ ἐν ἐπαναστάσει Ἑλληνικὸς λαὸς εἶχε περιορισθῆ εἰς ἐλάχιστα ἐδάφη τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων. Ἀντιθέτως, ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κυβερνήτου καὶ μολοντί αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις δὲν εἶχον εἰσέτι τερματισθῆ, ἡ ἐν ἐπαναστάσει Ἑλλάς λαμβάνει μορφήν, ἔστω καὶ ὑποτυπώδη, Κράτους μὲ σταθερὸν κυβέρνησιν, διοικητικὰ ὄργανα καὶ ὀργανωτικὴν προσπάθειαν. Αἱ ξένοι Δυναμίεις συζητοῦν πλέον ἐπίσημως τὰ τῆς Ἰδρύσεως Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας καὶ ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν συμπεφωνημένην ἀπόφασίν των περὶ ὑπάρξεως ἐλευθέρου Ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς αἱ τύχαι τοῦ ἔθνους ἐξαρτῶνται ὄχι τόσο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν θυσιῶν τῶν ἀγωνιστῶν, ὅσον ἐκ τῶν διεθνῶν διαπραγματεύσεων καὶ συμφωνιῶν.

Περισσότερον σαφῆς καθίσταται ἡ τομὴ τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς δύο περιόδους ἀπὸ ἐσωτερικῆς πολιτικῆς πλευρᾶς, ἥτις καὶ μόνον ἀπασχολεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ τμήμα τοῦτο. Κατὰ τὴν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Καποδίστρια περίοδον ἡ ἐν ἐπαναστάσει Ἑλλάς διωκεῖτο, τύποις τούλάχιστον, δημοκρατικῶς, μετὰ Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως ἐκ τοῦ λαοῦ. Κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα συνεκλήθησαν τρεῖς ἔθνοσυνελεύσεις καὶ ἐψηφίσθησαν τρία δημοκρατικὰ συντάγματα. Παρ' ὅλας τὰς τραγικὰς περιπετείας, αἱ ὁποῖαι πολλάκις κατέληξαν εἰς ἀναρχίαν καὶ ὠδήγησαν τὸ ἔθνος εἰς τὸ χεῖλος τῆς καταστροφῆς, οὐδέποτε κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἠμφεσβητήθη ἡ δημοκρατικὴ μορφή τῆς διοικήσεως καὶ οὐδέποτε κατεπολεμήθη ἡ ἀρχὴ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας. Τούναντίον, κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ καθεστώτος τοῦ Κυβερνήτου καὶ τῶν μετὰ τὸν θάνατόν του κυβερνητικῶν ἐπιτροπῶν, μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὁθωνος, δὲν ἐλειτούργησεν οὔτε τυπικῶς σύνταγμα, τὰ δόγματα περὶ λαϊκῆς κυριαρχίας ἐπύσαν καὶ ἐν τῇ πράξει, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ θεωρίᾳ νὰ ἰσχύουν, αἱ δὲ δύο κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα συνελθούσαι ἔθνοσυνελεύσεις, παρὰ τὰς συνταγματολογικὰς συζητήσεις καὶ διακηρύξεις των, δὲν ἐπέτυχον νὰ

δώσουν συνταγματικὴν διοίκησιν. Ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὁθωνος περίοδον ἐκυβερνήθη διὰ συνταγματικοῦ χαρακτήρος πράξεων ἢ ψηφισμάτων, τῶν ὁποίων τὰ κείμενα παραθέτομεν ἐνταῦθα. Ἐχουν δὲ ἰδιαίτεράν ὄχι μόνον πολιτειακὴν, ἀλλὰ καὶ ἱστορικὴν σημασίαν τὰ κείμενα αὐτά, διότι διὰ τούτων δὲν ἐκυβερνήθη μόνον ἡ Ἑλλάς, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ἐπετεύχθη ὁ χειρισμὸς βαρυσημάντων ἔθνικῶν ὑποθέσεων ἢ ἐτέθησαν βάσεις ἀναδιοργανώσεως τῆς χώρας.

Τὴν περίοδον ταύτην διεχωρίσαμεν εἰς δύο μέρη, περιλαμβάνοντα τὴν περίοδον τῆς ἀρχῆς τοῦ Κυβερνήτου καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τούτου μέχρις ἀφίξεως τοῦ Ὁθωνος. Εἰς ἕκαστον τούτων προετάξαμεν εἰσαγωγικὸν σημεῖωμα ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐν αὐτῷ δημοσιευμένων κειμένων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρίσταται ἀνάγκη προτάξεως ἰδιαίτερου σημειώματος εἰς ἕκαστον κείμενον.

(1 - 23)

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ὁ ἐπὶ τῆς ἐν Τροιζῆρι Ι' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐκλεγείς Κυβερνήτης Ἰω. Καποδίστριας ἀφίκετο εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν 7 Ἰανουαρίου 1828. Τὴν 12 Ἰανουαρίου ἡ Ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ κατέθηκεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἀπάσας τὰς ἐξουσίας καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Ἑλλὰς ἔπρεπε νὰ κυβερνᾶται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ συντάγματος τῆς Τροιζῆρος. Ἀλλ' ὁ Καποδίστριας εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπέστη πολλά δεινὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπικρατείας, περιπεσὼν ἐπιφανημένως εἰς καταστρεπτικὰς διαμάχας καὶ ἀναρχίαν, συνεπεία κακῆς χρήσεως τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν. Ἐπὶ πλέον ἐπεθύμει νὰ παραμείνῃ μακρὰν πολιτικῶν κλυδωνισμῶν, ἀπερίσπαστος, ἵνα ἀμειρωθῇ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐκ τῶν ἐρείπιων ἀναστροφῆς τῆς ἀναγεννομένης Ἑλλάδος, ὡς καὶ εἰς τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἀνάγκων πρὸς ὀριστικὴν συγκρότησιν τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους. Ὅθεν ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν, ὅπως μὴ ἐφαρμοσθῇ τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆρος, ἀλλ' ἐγκαιρινόσῃ ἴδιον πολιτικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον οὐσιαστικῶς ἄφηνεν εἰς χεῖρας τοῦ ἀπάσας τὰς ἐξουσίας προσωρινῶς καὶ μέχρι συγκλήσεως νέας Ἐθνοσυνελεύσεως.

Ὁ Καποδίστριας ἐνήργησε μετὰ συνέσεως καὶ πολιτικότητος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐν ἀρχῇ δὲν προσέκρουσεν εἰς ἀντιδράσεις. Λιὰ σειρᾶς ἐνεργειῶν ἔπεισε τὴν Ἀντικυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὴν Βουλὴν περὶ τῆς ὑπεριότητος ἐθνικῆς ἀνάγκης μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆρος. Ἡ Βουλὴ, καταστάσασα οὕτω πολιτειακὸν σῶμα, ἀνέστειλε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ «Πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλλάδος». Πρὶν αὐτοδιαλυθῆ, βάσει τῶν ὑποβληθέντων ἐπὶ τοῦ Καποδίστρια σχεδίων, ἐθέσπισε νέον πολιτειακὸν σῶμα, τὸ «Πανελλήμιον», διηρημένον εἰς τρία τμήματα ἐπὶ προέδρου «Προβούλου». Ἐπρόκειτο περὶ συμβουλευτικὸν σῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Κυβερνήτης θὰ παρέπεμπε τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους πρὸς μελέτην καὶ ἐπεξεργασίαν, ἐνῶ αὐτὸς διετήρει πᾶν δικαίωμα ἐκδόσεως νόμων ἢ ἐκτελεστικῶν διαταγμάτων. Τὸ «Ἐκτελεστικὸν» ἀντικατεστάθη ἐπὶ τῆς «Γραμματείας τοῦ Κράτους» μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα «ἀρχιγραμματεῖα τῆς Ἐπικρατείας». Βραδύτερον συνέστησε καὶ εἰδικὰ συμβούλια διὰ τὰ πολεμικά, ἐξωτερικά, οἰκονομικά καὶ ἐκκλησιαστικά ζητήματα. Πάντως, εἰς τὰ συμβουλευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικά αὐτὰ σῶματα ἐποθεύθη τὰ ἐπιφανέστερα πρόσωπα τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ πλεῖστον ἡρωϊκοὺς ἡγέτας τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας.

Ὁ Καποδίστριας διὰ προκηρύξεως πρὸς τὸν λαὸν ἐξήργησε τὴν ἐν ὀνόματι τῆς σωτηρίας τῆς Πατρίδος ἀνάγκην τῆς διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἀσκήσεως τῆς

κυβερνητικῆς ἐξουσίας. Ἔδωκεν ὄρκον ὄχι τὸν καθορισθέντα ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῆς Τροιζῆνος, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντα, βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἐξεπλήρωσε «κατὰ τὰς βάσεις τῶν συνελεύσεων τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους καὶ τῆς Τροιζῆνος τὰ ἐμπιστευθέντα χρέη παρὰ τοῦ ἔθνους μέχρι τῆς συγκλήσεως ἐθνικῆς συνελεύσεως».

Ἡ νέα συνέλευσις θὰ συνεκαλεῖτο κατ' Ἀπρίλιον 1828. Ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης διὰ σειῶς ψηφισμάτων ἢ ὑπαγορευομένων ὑπ' αὐτοῦ ἀποφάσεων τοῦ «Πανελληνίου» ἀνέβαλε τὴν σύγκλησιν ταύτης, ἄλλοτε ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν ἐπιδημιῶν καὶ ἄλλοτε τῆς κρισιμότητος τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων. Διὰ τοῦ ψηφίσματος ΚΓ' τῆς 4 Μαρτίου 1829 ὠρίσθη διὰ τὴν 15 Μαΐου 1829. Διὰ τοῦ ψηφίσματος ΛΑ' τῆς 16 Μαΐου 1829 ἀνεβλήθη διὰ τὴν 25 Ἰουνίου 1829. Τὸ Πανελλήνιον ἀντέδρασε καὶ μετὰ τινος ζωηρότητος, ἰδίως εἰς τὴν πρωιτωρχικὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανον κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν οἱ κατὰ τόπους ἕκτακτοι Ἐπίτροποι, πρόσωπα τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τοῦ Κυβερνήτου, καὶ εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς ἐκλογὰς πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι εὐρισκομένων Ἑλλήνων τὸ γένος. Ὁ Καποδίστριας ὑπεχώρησε μόνον ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν προέδρου ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, οὐχὶ κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου, ἀλλὰ πολίτου ὀριζομένου ὑπὸ τῶν ἐκλογέων τῆς περιοχῆς. Κατὰ τὰ ἄλλα τὸ Πανελλήνιον, τοῦ ὁποίου ἄλλωστε ἡ σύνθεσις μετεβλήθη διὰ προσθήκης ἐνῆα νέων μελῶν, ὑπεχώρησε, ζητήσαν μόνον νὰ ἀναγραφῆ ὅτι ὁ διὰ τῶν ψηφισμάτων τοῦ Κυβερνήτου καθορισθεὶς τρόπος διενεργείας τῶν ἐκλογῶν ὑπηρεσέθη ἐκ τῆς ὑπερατάτης ἀνάγκης ταχείας συγκλήσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Τελικῶς, καὶ ἀφοῦ προηγήθη σειρὰ ψηφισμάτων καὶ ἄλλων ἀποφάσεων πρὸς ὀρθώσιν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος καὶ τῆς ἐν γένει διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, συνεκροτήθη ἡ Ἀ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐν Ἀργεὶ τὴν 11 Ἰουλίου 1829 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Γ. Σισίνη.

Ἦτο προφανὲς ὅτι διὰ τῆς Συνελεύσεως ταύτης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξελέγησαν σχεδὸν εἰς τὴν ὁλότητα πρόσωπα τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του, ὁ Καποδίστριας δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ ἐγκαθιδρύσῃ κοινοβουλευτικὸν θεσμόν. Ἀπέβλεπεν ἄφ' ἑνὸς νὰ περιβάλλῃ διὰ ταύτης τὰ ὑπ' αὐτοῦ συντελεσθέντα μὲ τὸ χρίσμα τῆς λαϊκῆς ἐγκρίσεως, ἄφ' ἑτέρου νὰ περιβληθῆ μὲ τὸ ἀπαραίτητον κῆρος τῆς λαϊκῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς συνέχισιν τῆς προσωπικῆς του ἀρχῆς. Οὕτως ἡ Ἀ' ἐν Ἀργεὶ Ἐθνικὴ Συνέλευσις δὲν ἐψήφισε κοινοβουλευτικὸν πολιτεύμα, ἀλλ' ὑπὸ τύπον ψηφισμάτων, κατὰ τὸ πλεῖστον συνταχθέντων ἢ ἐμπνευσθέντων ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια καὶ τῶν ἀμέσων συνεργατῶν του, ἐπετέλεσε νομοθετικὸν ἔργον πρὸς πληρεστέραν ὀργάνωσιν τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ πρὸς στήριξιν τῶν πράξεων τοῦ Κυβερνήτου ἐπὶ λαϊκῶν ἐρευσμάτων.

Τινὰ τῶν ψηφισμάτων τούτων εἶχον πολιτειακὸν χαρακτήρα, ὡς τὸ Ψήφισμα Β', διὰ τοῦ ὁποίου τὸ Πανελλήνιον ἀντικαθίστατο ὑπὸ εἰκοσιεπταμελοῦς Γερουσίας, τῆς ὁποίας τὰ 21 μέλη ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου ἐκ κατα-

λόγον 63 ὑποψηφίων προτεινομένων ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως καὶ τὰ ἕτερα ἐξ διορίζοντο ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τούτου, καθοριζομένων καὶ τῶν δικαιοδοσιῶν τοῦ νέου σώματος. Ἐγένετο ὁμως λόγος περὶ προσωρινῆς διατηρήσεως ἐν ἰσχύϊ τῆς μορφῆς τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς διοικήσεως, περὶ πληρεξουσιότητος τοῦ Κυβερνήτου πρὸς ὀργάνωσιν τῶν Ὑπουργείων καὶ τῆς Γερουσίας καὶ περὶ συντάξεως μετὰ γνώμην τῆς Γερουσίας σχεδίου «θεμελιώδους νόμου», καθοριζομένων καὶ τῶν βάσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐστηρίζετο ἡ ἀναθεώρησις τῶν συνταγματικῶν πράξεων τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους καὶ τῆς Τροιζῆρος». Τοιοῦτο σχέδιον δὲν συνετάχθη ποτέ, καθ' ὅσον διὰ τοῦ Π' Ψηφίσματος τῆς 2 Αὐγούστου 1829, ἡ Δ' Ἐθνικῆ Συνέλευσις τοῦ Ἄργους διέκοψε τὰς ἐργασίας τῆς. Θὰ συνεκαλεῖτο ἐκ νέου, ὅταν θὰ ἦτο ἐτοιμον τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παρασκευαζόμενον σχέδιον «θεμελιώδους νόμου» ἢ ὅταν, κατὰ τὸ ψήφισμα Α' ἄρθρον 3, θὰ ἀπαιτεῖτο ἐπικύρωσις ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐθνικῶν συμφωνιῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν συνθήκην τοῦ Λονδίνου. Τοιαύτη ὁμως σύγκλησις τῆς Συνελεύσεως δὲν ἐγένετο κατὰ τὸ μετέπειτα ὑπερδιετὲς διάστημα τῆς ἀρχῆς τοῦ Καποδίστρια.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὰς συνταγματικοῦ χαρακτῆρος πράξεις τοῦ Καποδίστρια καὶ τῆς ἐν Ἄργει Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, περιελάβομεν δὲ καὶ τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν συγκρότησιν ταύτης, τὸ ἐκλογικὸν σύστημα κλπ. ἀποφάσεις.

Βιβλιογραφία, Ἄ.Μ. Ἰδρωμένον, Ἰωάννης Καποδίστριας, κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, Ἀθ. 1900. — Α. Papadopoulos-Vretos, *Mémoires biographiques-historiques sur le président de la Grèce*, τ. 1-2, Paris 1837. — *Correspondance du Comte Jean Capodistriás*, τ. 1-4, Paris 1839 (ἑλλην. μετφρ. Μ. Σχινᾶ, Ἀθ. 1841). — Ν. Δραγούμη, Ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις, τ. 1-2, γ' ἐκδ. 1925. — Π. Καρολίδου, *Σύγχρονος ἱστορία τῶν Ἑλλήνων* . . . τ. Α', Ἀθ. 1922. — Ἀπ. Δασκαλάκη, *Συμπληρώματα Ἐπιτόμου ἱστορίας Κ. Παπαρρηγοπούλου* (κεφ. Ἰωάννης Καποδίστριας), Ἀθ. 1955. Τὰ κείμενα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Μάμουκα ἑ.ἀ. τ. 10 καὶ 11, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἐκ τῆς «Γενικῆς Ἐφημερίδος» τῶν οἰκείων χρονολογιῶν.

1

Η ΠΡΩΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΕΡΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΝΕΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ἑλληνικὴ Πολιτεία
Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὴν Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν

Μετὰ τὰς ἀποβόρητους ὁμιλίαις, τὰς ὁποίας ἐκάμαμεν ἀφ' ὅτου εὐρίσκομαι μεταξύ σας, θέλετε κρίνει ἀναμφιβόλως, ὅτι ὑπῆρξεν ἀδύνατον εἰς ἐμὲ ν' ἀποκριθῶ ταχύτερον εἰς τὸ ἐπίσημον, διὰ τοῦ ὁποίου με συνοδεύετε τὴν προκήρυξίν σας τῆς 12 Ἰανουαρίου. Θέλετε πεισθῆ περιπλέον, ἀφοῦ ἀναγνώσσετε τὴν προκήρυξιν, τὴν ὅποιαν μετ' ὀλίγον θέλω δημοσιεύσει, ὁμοῦ με τὴν διάταξιν τὴν διορίζουσαν τὴν κατάστασιν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ἐὰν ὡς πολῖται τιμηθέντες με τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἔθνους, γενῆτε μέτοχοι τῆς γνώμης μου περὶ τῆς κατεπειγουσῆς καὶ ἀναποφεύκτου ἀνάγκης νὰ δεχθῶ, καὶ νὰ βάλω εἰς ἐκτέλεσιν ἀνυπερθέτως αὐτὸ τοῦτο τὸ σύστημα, θέλετε με τὸ ἀποδείξει, ἐὰν δευχθῆτε εὐδιάθετοι νὰ κοινωνήσετε τῶν ἔργων καὶ τοῦ ὑπευθίνου μου.

Θέλω νὰ εἶπω, Κύριοι, ὅτι ἐλπίζω εἰς Σᾶς· κ' ἐλπίζω, διότι Σᾶς ὑπολήπτομαι.

Παραλείπω νὰ Σᾶς ἐνθυμίσω, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀναρμοστότατον, νὰ λάβῃ τὸ Κοινὸν παραμικρὰν γνῶσιν τῶν μέτρων τὰ ὅποια μετ' ὀλίγον θέλω λάβει, πρὶν φανοῦν εἰς τὰ ὄμματά του ὑπὸ τὴν ὅποιαν σκοπῶ νὰ τὰ παρουσιάσω μορφήν.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 17 Ἰανουαρίου 1828
Ὁ Κυβερνήτης

I. A. Καποδίστριας

2

Η ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος

Ἐξοχώτατε ! Οἱ ὑποσημειούμενοι, ἀναγνόντες τὸ πρὸς ἡμᾶς σεβαστὸν ἐπίσημον ἐγγραφὸν σας καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σχέδια Διακηρύξεως καὶ καταστάσεως προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ἀπαντῶμεν ὡς ἐφεξῆς.

Ἡ ἐπιθυμία, τὴν ὁποίαν πάντοτε εἶχομεν, νὰ ἴδωμεν εἰς τὴν πάσχουσαν Πατρίδα τὴν ποθητὴν εὐνομίαν καὶ εὐταξίαν, καὶ ὁ ἐγνωσμένος διακαὴς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος ζήλος καὶ τὰ λαμπρὰ φῶτα τῆς Ἐξοχότητός Σας, μᾶς πείθουσι ν' ἀποδεχθῶμεν ἀσμένως τὴν σωτήριον ἀπόφασίν Σας, καὶ νὰ προσφέρωμεν ἑαυτούς, καθ' οἰονδήποτε ἐγκρίνετε τρόπον, συμμετόχους τῶν ἔργων Σας καὶ συνυπευθύνους καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποσημειούμεθα μὲ ὅλην τὴν ὑψηλὴν ὑπόληψιν καὶ μὲ ἄλλον τὸ βαθύ σέβας.

Τῆ 17 Ἰανουαρίου 1828 Αἴγινα.

Εὐπειθεῖς τῶν διαταγῶν Σας

Γεώργιος Μαυρομιχάλης.

Γ. Γλαράκης.

Ἰω. Μ. Μιλαῆτης.

Ἀναστάσιος Λόντος.

Ἰωαννοῦλης Νάκος.

Ἀλεξ. Βλαχόπουλος.

Π. Ν. Λιδωρίκης.

Μ. Σούτσος.

3

Η ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΤΡΟΙΖΗΝΟΣ

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὴν Βουλὴν

Αἱ μεταξὺ μας ἀπόρρητοι μὲν ἄλλ' ἐλεύθεροι κ' ἐντιμοὶ ἐξηγήσεις περὶ τῆς παρούσης ἀξιοδακρύτου θέσεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ ἐπίσημος διακοίνωσις τῶν 17 τοῦ παρόντος τὴν ὁποίαν μ' ἔκαμεν ἡ Βουλὴ, δὲν μὲ συγχωροῦν πλέον ν' ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης νὰ δεχθῶ τὰ μέτρα τὰ γνωστοποιούμενα διὰ τῶν ἐγκεκλεισμένων ἐγγράφων.

Γενόμενοι μέτοχοι, ὡς ἐλπίζω, τῆς κατὰ τοῦτο πεποιθήσεώς μου, θέλετε συμμεθέξει καὶ τῆς θλίψεως τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι διότι ἡ ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσις δὲν Σᾶς ἐφοδιάσει μὲ τὰς ἀποχρώσας δυνάμεις, διὰ νὰ ἔχετε τὴν ἐξουσίαν νὰ κυρώσετε τὴν κατάστασιν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ἥτις μόνῃ μὲ φαίνεται, ὅτι δύναται νὰ προφυλάξῃ τὴν Πατρίδα μας ἀπὸ τοὺς ἐπιχειμένους κινδύνους, μὲ τοὺς ὁποίους ἡ ἐνεστῶσα κρίσις τὴν ἐπαπειλεῖ.

Ἡ θλίψίς μου ἐν τοσοῦτῳ θέλει μετριασθῆ, ἐὰν ὑμεῖς ὡς Πολῖται τιμηθέντες μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Συμπολιτῶν Σας κρίνετε, ὡς ἐγώ, ὅτι εἶν' ἀδύνατον ν' ἀποφασίσω ἀλλέως, χωρὶς νὰ λείψω ἀπ' ὅλα μου τὰ χρέη, καὶ

συγχρόνως νὰ καταστήσω εἰς κίνδυνον τὰ οὐσιωδέστατα συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος.

Ἐὰν ἔχετε ταιαύτην πεποίθησιν, δὲν θέλετε ἀρνηθῆ τὴν ψῆφόν Σας εἰς τὴν διακοίνωσιν τὴν ὁποίαν Σᾶς διευθύνω· καὶ θέλετε μὲ τὸ ἀποδείξει, ἐὰν δεχθῆτε εὐδιάθετοι νὰ μεθεῖξετε τῶν ἔργων καὶ τοῦ ὑπευθύνου τῆς νέας προσωρινῆς Κυβερνήσεως».

Αἱ ὑποθέσεις ἐπισωρεύονται· αἱ στιγμαὶ εἶναι πολὺτιμοι· Σᾶς παρακαλῶ διὰ τοῦτο νὰ σκεφθῆτε περὶ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς χωρὶς κάμμιναν ἀναβολήν, καὶ νὰ μὲ γνωστοποιήσετε τὴν γνώμην Σας ὅσον τάχος.

Παραλείπω νὰ σᾶς ἐνθυμίσω, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀναρμοστότατον νὰ λάβῃ τὸ Κοινὸν παραμικρὰν γνῶσιν τῶν μέτρων, τὰ ὅποια μετ' ὀλίγον θέλω λάβει, πρὶν φανοῦν εἰς τὰ ὄμματά του ὑπὸ τὴν ὁποίαν σκοπῶ νὰ τὰ παρουσιάσω μορφῆν.

Δεχθῆτε τὴν βεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 17 Ἰανουαρίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

4

Ἡ ὙΠΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΘΕΣΠΙΣΙΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Ἄρ. ΝΗ' τοῦ Κώδικος
τῶν Νόμων

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων

Ἐπειδὴ ὁ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐμπειστημένον τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως Κύριος Ἰωάννης Ἀ. Καποδίστριας ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα·

Ἐπειδὴ αἱ δειναὶ τῆς Πατρίδος περιστάσεις καὶ ἡ διάρκεια τοῦ πολέμου δὲν ἐσυγχώρησαν, οὔτε συγχωροῦσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐν Τροιζίνι ἐπικυρωθέντος καὶ ἐκδοθέντος Πολιτικοῦ Συντάγματος καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν·

Ἐπειδὴ ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους εἶναι ὁ ὑπέρτατος πάντων τῶν Νόμων· καὶ

Ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ἀνεδέχθη παρὰ τῶν Λαῶν τὴν πρόνοιαν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας·

Ἡ Βουλὴ μόνον σκοπὸν ἔχουσα τὸ νὰ σωθῇ ἡ Ἑλλάς, καὶ ὡς ἱερώτερον τῆς χρέος θεωροῦσα τοῦτο, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τοῦ ὁποίου ἐνεπιστεύθη τὴν φροντίδα·

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κυβερνήτης ἐπρόβαλε σχέδιον μεταβολῆς Διοικήσεως προσωρινῶς:

Ψηφίζου

Α'.—Ὁ Κυβερνήτης μετὰ τῆς Βουλῆς συγκαλοῦσι τὸν Ἑλληνικὸν Λόγον εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν κατὰ τὸν § δ' τῆς ΚΣΤ' Συνεδριάσεως τῆς ἐν Τροιζῆνι Τρίτης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Β'.—Ἡ προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἐπικρατείας κανονίζεται κατὰ τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα.

1—Ἐν Συμβούλιον συγκαίμενον ἀπὸ μέλη . . . . καὶ ὀνομαζόμενον Πανελληνιον, μετέχει μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος τῶν ἔργων καὶ τοῦ ὑπευθύνου τῆς Κυβερνήσεως, ἕως τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἧτις θέλει συνέλθῃ ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς 1828.

2—Τὸ Πανελλήνιον διαίρεται εἰς τρία Τμήματα.

τὸ α'—ἔχει ἀντικείμενον τὴν Οἰκονομίαν.

τὸ β'—τὴν Διοίκησιν τῶν Ἐσωτερικῶν καθ' ὅλους αὐτῶν τοὺς Κλάδους.

τὸ γ'—τὴν ὀπλισμένην δύναμιν ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

3—Ἐκαστον Τμήμα προεδρεύεται παρ' ἑνὸς τῶν μελῶν του, ὀνομαζομένου Προβούλου. Δύο ἄλλα μέλη εἶναι ἐπιφορτισμένα εἰς ἕκαστον Τμήμα τὴν σύνταξιν τῶν πράξεων του, φέροντα τὸν τίτλον τοῦ Α' καὶ Β' Γραμματέως.

4—Ὁ Πρόβουλος τοῦ Τμήματος τῆς Οἰκονομίας ὁμοῦ με τοὺς Προβούλους τῶν δύο ἄλλων Τμημάτων προεδρεύει τὸ Πανελλήνιον εἰς τὰς γενικάς του συνεδριάσεις· ὁ δὲ Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος τοῦ κινουῦντος τὰς ὑποθέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐνασχολεῖται τὸ Πανελλήνιον, ἐνεργεῖ τὰ χρέη τοῦ Γραμματέως ταύτης τῆς συνελεύσεως.

5—Ἐν Διάταγμα κανονίζει μερικώτερον τὸν Ὀργανισμὸν τοῦ Πανελληνίου ὡς καὶ τῶν Τμημάτων του, καὶ ὀρίζει τὰ προσήκοντα καθήκοντα αὐτῶν.

6—Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ, ἧτις ἀπέθετο ἤδη τὰ χρέη τῆς, παραδίδου εἰς τοὺς τρεῖς Προβούλους καὶ τοὺς τρεῖς πρώτους Γραμματεῖς τοῦ Πανελληνίου τὰ ἀρχεῖά των, καὶ ἕως τὰς γνωστοποιήσεις ἀποτετινομένας εἰς τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα αἱ δύο αὗται Δυνάμεις ἐνήργησαν ἀπὸ τὸν Μάιον μῆνα ἕως σήμερον.

7—Τὰ ψηφίσματα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος θέλου εἰσθαι θεμελιωμένα ἐπάνω εἰς τὰς ἐγγράφους ἀναφοράς τοῦ Πανελληνίου ἢ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τοῦ ψηφίσματος κινεῖται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Νομοθεσίαν.

8—Τὰ ἀντικείμενα εἶναι Διοικητικά, ἐὰν αἱ πράξεις τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως ἐπρονόησαν περὶ αὐτῶν, ὥστε δὲν πρόκειται ἄλλο, εἰμὴ νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ Νόμος. Εἶναι δὲ Νομοθετικά, ὅταν ὁ Νόμος δὲν ἐπρονόησε περὶ αὐτῶν.

Τὰ ψηφίσματα ταῦτα γίνονται ἐπάνω εἰς τὰς ἀναφορὰς τοῦ Πανελληνίου· τὰ δὲ ἄλλα ἐπάνω εἰς τὰς τῶν Τμημάτων.

9—Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἔχει πλησίον του ἓνα Γενικὸν Γραμματεῖα, φέροντα τίτλον τοῦ Γ ρ α μ μ α τ ἔ ω ς τ ῆ ς Ἑ π ι κ ρ α τ ε ῖ α ς, ὅστις προσυπογράφεται εἰς τὰ ψηφίσματα καὶ εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν.

10—Θέλουν συσταθῆ Ἐπιτροπαὶ Εἰδικαὶ ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Πανελληνίου, καθόσον ἀπαιτοῦσι τοῦτο αἱ χρεῖαι τῆς Διοικήσεως καὶ αἱ ἐργασίαι, αἵτινες εἶναι κατεπεῖγον νὰ προετοιμασθοῦν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Γ'.—Ἀποτίθεται ἡ Βουλὴ τὸ ὅποῖον ἀνέλαβε χρέος τῆς Νομοδοτικῆς ἐξουσίας.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 18 Ἰανουαρίου 1828

Ὁ Πρόεδρος

N. Ρενιέρης

(Ἐπονται αἱ τῶν Βουλευτῶν ὑπογραφαί)

(Τ.Σ.) Ὁ Α'. Γραμματεὺς X. Αἰνιάν

5

Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Διακηρύττει πρὸς τοὺς Ἕλληνας

«Ἐὰν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν»

Τέλος πάντων εἶμαι ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδίδω χάριτας πρὸς τὸν Ὑψίστον.

Ἡ διάχυσις τῆς ψυχῆς, μετὰ τὴν ὁποίαν με ὑπεδέχθητε, καὶ τὰ δείγματα τῆς ἐμπιστοσύνης, μετὰ τὰ ὁποῖα εὐαρεστεῖσθε νὰ με περιστοιχίητε, — νύττουں βαθέως τὴν καρδίαν μου. Καὶ δὲν βλέπω τὴν στιγμὴν νὰ Σᾶς δώσω ὅλον ὀλόκληρον τὸ μέτρον τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου.

Θέλετε τὸ λάβει, ἐλπίζω, εὐθύς, ἀφοῦ οἱ Ἀντιπρόσωποί Σας, νομίμως κατασταθέντες εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, θέλουں γνωρίσει τὰς διακονώσεις, τὰς ὁποίας ὀφείλω νὰ κάμω πρὸς αὐτοὺς.

Τότε θέλετ' ἐμπόρεσει νὰ βεβαιωθῆτε, ὅτι τὰ ταξείδιά μου, ὡς καὶ αἱ προσπάθειά μου ἀπὸ τὸν Μάϊον μῆνα, εἶχον μόνον καὶ ἐξαίρετον σκοπὸν, νὰ

εξάξουν την αγαπητήν μας Πατρίδα από την ολεθρίαν μονήρη θέσιν, εις την όποιαν εισέτι εύρίσκειται, να την καταστήσουν, ώστε ν' απολαύη χωρίς άργυρορίαν τ' αγαθά, όσα την ύπόσχεται ο πρώτος παράγραφος του προσθέτου άρθρου τής έν Λονδίνω συνθήκης των 6 'Ιουλίου του παρελθόντος έτους, και να την προμηθεύσουν ακόμη χρηματικά τινα μέσα εκ μέρους όλων άνεξαρτέτως των Δυνάμεων, αίτινες υπέγραψαν την συνθήκην αυτήν.

Αι τιμαί τής 12(24) του παρόντος μηνός, έχουσαι άντικείμενον την σημαίαν Σας, και την καθιέρωσιν τής νέας Κυβερνήσεώς Σας, θέλουν Σας ένθαρρύνει να πιστεύετε μετ' έμου, ότι, εάν ο άνωτέρω σκοπός δέν κατορθώθη ακόμη, θέλει κατορθωθη την στιγμήν, καθ' ην έσωτερική Διοίκησις, ισχύουσα μόνον διά των Νόμων, θέλει δυνηθη να Σας διασώση από την φρικτήν άναρχίαν, και ούτω βαθμηδόν να Σας οδηγήσῃ εις την πρόοδον τής έθνικής και πολιτικής αναγενήσεώς Σας.

Τότε μόνον θέλετε δυνηθῆ να αποδώσετε εις τους συμμάχους Μονάρχας τὰ δι' αυτούς άπαραίτητα ένέχυρα, ώστε να μὴ άμφιβάλουν πλέον περί τής όδοϋ, την όποιαν θέλετε γνωρίσει και δυνηθῆ να όδεύσετε, προς έκπλήρωσιν των σωτηρίων σκοπών οστινες έγέννησαν την πράξιν τής 6 'Ιουλίου και την εις αίωνα αξιοσημείωτον ήμέραν τής 8(20) 'Οκτωβρίου.

Πρίν τούτου δέν έχετε τὸ δίκαιον να έλπίζετε τὰς όποίας υπέρ ύμων επεκαλέσθην βοηθείας, ούτε κάμμίαν άλλην συνδρομήν, δια να δυνηθῆτε να εύρετε τὰ μέσα να εισάξετε την έσωτερικήν εύταξίαν, και να φυλάξετε την υπόληψίν Σας εις τον έξω κόσμον.

Τοιαύτα συλλογιζόμενος αισθάνομαι ζωηράν θλίψιν, ότι η έν Τροιζήνι 'Εθνική Συνέλευσις δέν έφωδίασε την Βουλήν με άποχρώσας δυνάμεις, δια να έχῃ την έξουσίαν να κυρώσῃ τὰ μέτρα, άτινα η κοινή σωτηρία άποκαθιστῆ εις τὸ έξῆς εξ' ανάγκης κατεπειγούσης άπαραίτητα.

Νέα 'Εθνική Συνέλευσις δέν έμπορεῖ να συνέλθῃ παντελῶς πρό του 'Απριλίου μηνός. 'Αλλ' έν τῷ μεταξύ τούτω εξακολουθοῦσα η ένεστῶσα κρίσις έμπορεῖ να μηδενώσῃ όλας τὰς έλπίδας Σας, και να άποστερήσῃ τους καρπούς των υπέρ του ίεροϋ άγώνος άπειρων θυσιῶν, άγώνος, τον όποιον με τσαούτην άνδρείαν και καρτερίαν υπεστηρίζατε.

Πεισιμένος, με πόσῃν άνυπομονησίαν έπιθυμῆτε να τρυγήσετε τους καρπούς των θυσιῶν τούτων, και να πιστώσετε την προσδοκίαν των συμμάχων Δυνάμεων, ως και την υπέρ ύμων πρόνοιαν με την όποιαν ο χριστιανικός και πολιτισμένος κόσμος Σας τιμᾷ, αποφασίζω να Σας προμηθεύσω τὸ κατ' έμέ μόνον μέσον προς τον σκοπόν, συγκληθῶν 'Εθνικήν Συνέλευσιν τον 'Απρίλιον μήνα, και έως τής συγκροτήσεως αὐτῆς δεχόμενος σύστημα προσωρινῆς Κυβερνήσεως, θεμελιωμένον έν τσοούτῳ επάνω εις τὰς βάσεις των πράξεων τής 'Επιδάφρου, του 'Αστρους και τής Τροιζήνος.

Δέν έδέχθην μολταυτα τὸ σύστημα τούτο, εἰμή άφοϋ έλαβα την γνώ-

μην τῆς Βουλῆς καὶ τῶν μεταξύ Σας πλέον φωτισμένων ἀπὸ τὰ φῶτα τῆς πείρας. Οὔτε βάλλω τοῦτο εἰς ἐκτέλεσιν χωρὶς τῆς συμπράξεως τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, καὶ μάλιστα ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῶν ψήφων τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἐπικρατείας ἀνέβησαν ἤδη εἰς τὸν ἐντιμον βαθμὸν τῆς πρώτης Ἀρχῆς, ἢ τῆς Ἀντιπροσωπίας τοῦ Ἔθνους.

Κοινωνοῦντες μετ' ἐμοῦ, θέλουσιν μεθέξει τῶν ἀγῶνων καὶ τοῦ ὑπευθύνου μου. Περὶ τούτων δὲ θέλει κρίνει ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις.

Ὁλη ὀλόκληρος ἡ ζωὴ μου, τὸ δημόσιον στάδιον τὸ ὅποῖον διέτρεξα πλεόν τῶν τριάκοντα χρόνων, ἡ εὐνοια τὴν ὅποιαν ἐντεῦθεν ἀπῆλαυσα εἰς πολλοὺς τῆς Εὐρώπης τόπους, Σᾶς προμηνύουν, ὅτι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης εἶναι, νὰ καταταχθῆτε τέλος ὑπὸ τὴν Αἰγίδα τῶν Νόμων, καὶ νὰ διαφυλαχθῆτε ἀπὸ τὰς ὀλεθρίους συνεπείας Κυβερνήσεως αὐθαιρέτου.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 20 Ἰανουαρίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

I. A. K a π o δ ί σ τ ρ ι α ς

6

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ Α'

Κατάστασις τοῦ Πανελληνίου

Συμφώνως μὲ τὴν σημερινὴν προκήρυξιν ὑπ' ἀριθ. 3, καὶ κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς ὑπ' ἀριθ. ΝΗ', ἡ προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἐπικρατείας κανονίζεται κατὰ τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα.

Α'. Ἐν Συμβούλιον συγκείμενον ἀπὸ μέλη εἰκοσιεπτά, καὶ ὀνομαζόμενον Πανελλήνιον, μετέχει μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος τῶν ἔργων καὶ τοῦ ὑπευθύνου τῆς Κυβερνήσεως, ἕως τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἧτις θέλει συνέλθει ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς 1828.

Β'. Τὸ Πανελλήνιον διαιρεῖται εἰς τρία Τμήματα.

Τὸ α', ἔχει ἀντικείμενον τὴν Οἰκονομίαν.

Τὸ β', τὴν Διοίκησιν τῶν Ἐσωτερικῶν καθ' ὅλους αὐτῶν τοὺς κλάδους.

Τὸ γ', τὴν ὀπλισμένην δύναμιν ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

Γ'. Ἐκαστον Τμῆμα προεδρεύεται παρ' ἐνὸς τῶν μελῶν του. Δύο ἄλλα μέλη εἶναι ἐπιφορτισμένα εἰς ἕκαστον Τμῆμα τὴν σύνταξιν τῶν πράξεων του, φέροντα τὸν τίτλον τοῦ Α' καὶ Β' Γραμματέως.

Δ'. Ὁ Πρόβουλος τοῦ Τμήματος τῆς Οἰκονομίας, ὁμοῦ με τοὺς Προβούλους τῶν δύο ἄλλων Τμημάτων, προεδρεύει τὸ Πανελλήνιον, εἰς τὰς γενικάς του συνεδριάσεις.

Ὁ δὲ Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος τοῦ κινουῦντος τὰς ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐνασχολεῖται τὸ Πανελλήνιον, ἐνεργεῖ τὰ χρέη τοῦ Γραμματέως ταύτης τῆς συνελεύσεως.

Ε'. Ἐν διάταγμα κανονίζει μερικώτερον τὸν ὄργανισμόν τοῦ Πανελληνίου, ὡς καὶ τῶν Τμημάτων του, καὶ ὀρίζει τὰ προσήκοντα καθήκοντα αὐτῶν.

Σ'. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ, ἥτις ἀπέθετο ἤδη τὰ χρέη τῆς, παραδίδουν εἰς τοὺς τρεῖς Προβούλους καὶ τοὺς τρεῖς πρώτους Γραμματεῖς τοῦ Πανελληνίου, τὰ ἀρχεῖά των καὶ ὅλας τὰς γνωστοποιήσεις ἀποτελειομένης εἰς τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα αἱ δύο αὐταὶ Δυνάμεις ἐνήργησαν ἀπὸ τὸν Μάϊον μῆνα ἕως σήμερον.

Ζ'. Τὰ ψηφίσματα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος θέλουν εἶσθαι θεμελιωμένα ἐπάνω εἰς τὰς ἐγγράφους ἀναφορὰς τοῦ Πανελληνίου, ἢ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, καθ' ὅσον τὸ ἀντικείμενον τοῦ ψηφίσματος κινεῖται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Νομοθεσίαν.

Η'. Τὰ ἀντικείμενα εἶναι Διοικητικά, ἐὰν αἱ πράξεις τῆς ἐν Τριζῆνι Συνελεύσεως ἐπρονόησαν περὶ αὐτῶν, ὥστε δὲν πρόκειται ἄλλο, εἰμὴ νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ νόμος.

Εἶναι δὲ Νομοθετικά, ὅταν ὁ νόμος δὲν ἐπρονόησε περὶ αὐτῶν.

Τὰ ψηφίσματα ταῦτα γίνονται ἐπάνω εἰς τὰς ἀναφορὰς τοῦ Πανελληνίου.

Τὰ δ' ἄλλα ἐπάνω εἰς τὰς τῶν Τμημάτων.

Θ'. Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἔχει πλησίον του ἓνα Γενικὸν Γραμματέα, φέροντα τίτλον τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας, ὅστις προσυπογράφεται εἰς τὰ ψηφίσματα καὶ εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν.

Ι'. Θέλουν συσταθῆ Ἐπιτροπαὶ Εἰδικαὶ ἐκτὸς τῶν κόλπων τοῦ Πανελληνίου, καθ' ὅσον ἀπαιτοῦσι τοῦτο αἱ χρεῖται τῆς Διοικήσεως καὶ αἱ ἐργασίαι, αἵτινες εἶναι κατεπεῖγον νὰ προετοιμασθοῦν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Ἐν Ἀθήνῃ τῇ 20 Ἰανουαρίου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

7

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπειδὴ συμπληροῦται σχεδὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Πανελληνίου, καὶ ἐπομένως αἱ ἐργασίαι ἐκάστου τῶν τριῶν Τμημάτων αὐτοῦ πρέπει νὰ λάβουν μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν·

Δ ι α τ ά τ τ ε ι

Ἄρθρ. Α'. Τὸ Τμήμα τῆς Οἰκονομίας περιλαμβάνει εἰς τὸν κόλπον του τὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἤδη εἶναι ἐπιφορτισμένη τὴν Ἐθνικὴν Χρηματιστικὴν Τράπεζαν καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Οἰκονομίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη θέλει παρουσιάζει εἰς τὸ Τμήμα, καὶ διὰ τοῦ Τμήματος εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὅλα τὰ σχέδια τῶν ἀναφορῶν, τῶν διαταγμάτων ἢ τῶν ψηφισμάτων, τὰ ὅποια θέλουν ἀφίνεσθαι εἰς αὐτὴν κατ' εὐθείαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ὅσα τὸ Πανελλήνιον εἰς τὰς σχέψεις του κρίνη ἐπίσης ἀρμόδια νὰ παραπέμπη εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπεξεργασίαν τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς.

Β'. Τὸ Τμήμα τῶν Ἐσωτερικῶν περιλαμβάνει μίαν Ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἐκ τριῶν μελῶν, ἣτις θέλει καταγίνεσθαι μερικώτερον εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σχεδίων τῶν διατάξεων, ἢ τῶν νόμων, ὅσοι ἀποβλέπουν τὸν προσωρινὸν ὀργανισμὸν τῶν Δικαστηρίων. Θέλει ἀσχοληθῆ ὡσαύτως εἰς τὴν σύνθεσιν ἑνὸς κώδικος τῆς διαδικασίας, καὶ βραδύτερον ἑνὸς πολιτικοῦ καὶ ποινικοῦ κώδικος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη θέλει ἐργάζεται κατὰ τὰς εἰδικὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας θέλει λαμβάνει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν· εἰς τὰς σχέσεις της μὲ τὸ Πανελλήνιον θέλει ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν τάξιν, ὅποιαν καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Οἰκονομίας.

Μέλη δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης εἶναι οἱ κύριοι Χ. Κλωνάρης μετατιθέμενος εἰς τοῦτο τὸ Τμήμα ἐκ τοῦ τοῦ Πολέμου, Ἰ. Γιαννετάς καὶ Γρηγόριος Σοῦτσος.

Γ'. Συσταίνεται ἐπίσης εἰς τὸν κόλπον τοῦ Τμήματος τοῦ Πολέμου Ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τριῶν μελῶν, ὑπὸ τ' ὄνομα Γενικὸν Φροντιστήριον, ἀντικείμενον τῆς ὁποίας εἶναι τὸ νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ νὰ βεβαιόνη ἐκ συγκρίσεως (controleur) τὴν οἰκονομίαν, καὶ τοὺς λογαριασμοὺς ὄλων τῶν ὑπηρεσιῶν, ὅσαι ἀνάγονται εἰς τὰ τοῦ Πολέμου.

Ἐκαστον τῶν μελῶν τοῦ Γενικοῦ Φροντιστηρίου θέλει ἀσχολεῖται ἰδιαιτέρως εἰς ἓνα κλάδον τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Εἷς ἐξ αὐτῶν θέλει ἔχει τὴν ἐπα-

γρῦπνησιν καὶ τὴν ἐκ συγκρίσεως βεβαίωσιν τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατεύματος ὁ δεύτερος, τὴν τοῦ Ναυτικοῦ καὶ ὁ τρίτος, τὴν τῶν τροφῶν, τῶν ἀποθηκῶν καὶ τοῦ ὀλικοῦ μέρους τοῦ Πολέμου.

Τὸ Γενικὸν Φροντιστήριον ἐργάζεται κατὰ τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας θέλει λαμβάνει ἀμέσως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἰδεάζει διὰ τοῦ Τμήματός του τὸ Πανελλήνιον περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσι τὴν οἰκονομίαν τῆς ὑπηρεσίας του.

Αἱ νέαι διατάξεις, εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τὴν χρεῖαν, θέλει ἐργάζεται τὸ Γενικὸν Φροντιστήριον, θέλουσιν γίνεσθαι κατὰ τὰς ὁποίας θέλει λαμβάνει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὁδηγίας, καὶ κατὰ τὴν γνώμην, τὴν ὁποῖαν τὸ Πανελλήνιον, εἰς τὰ διάφορα διαφιλονεικούμενα ἀντικείμενα, θελήσῃ νὰ τῷ δώσῃ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη σύγκριται ἐκ τῶν Κυρίων Βιάρου Καποδίστρια, Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ Κωνσταντίνου Ζωγράφου.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 29 Μαρτίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρικοῦπης

8

Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΑΝΑΒΟΛΗΣ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

*Αρ. 1458

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον

Ὅποταν τὸν Ἰανουάριον μῆνα συνεμέθεξα μετὰ τὸ Ἔθνος τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ συγκαλέσω πλησίον μου ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου τοὺς Ἀντιπροσώπους του, τοῦτο ἦτον εὐθὺς μετὰ τὴν ἀριξίν μου εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπομένως μοῦ ἦτον ἀδύνατον νὰ γνωρίσω καθ' ὅλην τῆς τὴν ἕκτασιν τὴν ἀταξίαν, ἣτις ἐπεκράτει εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Οἰκονομίας, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν τοῦ Ἐσωτερικοῦ. Ὅθεν εὐκόλως ἤμποροῦσα νὰ ἀπατηθῶ καὶ νὰ νομίσω, ὅτι εἰς τὸ διάστημα τριῶν μηνῶν ἤθελα δυνηθῆν, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἐμελλον νὰ με χορηγήσουν φῶταν οἱ Διοικηταὶ τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ τῶν Νήσων, νὰ προπαρασκευάσω τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰ σχέδια νόμων, περὶ τῶν ὁποίων ἡ Ἑθνικὴ Συνέλευσις ἐμελλε ν' ἀποφασίσῃ.

Ἄλλὰ πολὺ ἀπέχομεν τούτου, καὶ ὄχι βέβαια δι' ἔλλειψιν προθυμίας ἢ κόπου ἀπὸ μέρους μου. Μ' ὄλας μου τὰς προσπάθειαις, μόλις ἤμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου θέλει κατορθωθῆ ἑναρξίς βελτιώσεως εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῶν Νήσων καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἐπικρατείας. Ἐπομένως εἴμεθα βιασμένοι ν' ἀναβάλωμεν τὴν συγκαλέσειν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἕως ὅτου ὁ ὀργανισμὸς τῶν νέων προσωρινῶν Διοικήσεων θέλει μᾶς δώσει τὰ μέσα νὰ φθάσωμεν, μετὰ τὴν σύμπραξιν αὐτῆς τῆς Συνελεύσεως, τὸν ὅποιον προθέμεθα μέγαν σκοπὸν ἀπὸ τὸν μῆνα Ἰανουάριον.

Προσκαλῶ λοιπὸν τὸ Πανελλήνιον νὰ με δώσει τὴν περὶ τούτου γνώμην του. Εὐθὺς ἀφοῦ τὴν λάβω, θέλω κοινοποιήσει εἰς τὰς Ἐπαρχίας καὶ τὰς Νήσους διὰ μέσου τῶν προσωρινῶν Διοικητῶν τὰ αἴτια, ἅτινα ἀπεκατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἀναβολὴν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ τοῦτο διὰ μέσου τῶν προσωρινῶν Διοικητῶν.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 2 Ἀπριλίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

I. A. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
(Τ.Σ.) Σ. Τρικοῦπης

9

Ἡ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ

* Ἀρ. 11

Τὸ Πανελλήνιον

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην

Ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀρ. 1458 ἔγγραφον τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, δι' οὗ ζητεῖ καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου περὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐξοχότης Σας ἐστοχάζετο νὰ συγκαλέσῃ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς Ἀπριλίου, ὑποθέτουσα ὅτι θέλει δυνηθῆ εἰς τὸ διάστημα τῶν περασμένων τριῶν μηνῶν νὰ ἀποκτήσῃ τὰ ἀναγκαῖα φῶτα περὶ τῶν ἀναφορῶν καὶ τῶν σχεδίων τῶν νόμων, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐμελλε ν' ἀποφασίσῃ. Καὶ τὸ Πανελλήνιον γνωρίζει καλῶς τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας τοῦτο δὲν ἐστάθῃ δυνατὸν νὰ γένη, καὶ ἀκολούθως βλέπει καὶ αὐτὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναβολῆς ταύτης, ἕως ὅτου ἡ Πατρίς εὐρεθῆ εἰς περιστάσεις καταλληλοτέρας διὰ τὴν Ἐθνικὴν τῆς Συνέλευσιν.

Ὅθεν τὸ Πανελλήνιον, ὄν ἐντελῶς σύμφωνον εἰς τοῦτο μετὰ τὴν Ἑμετέραν Ἐξοχότητα, κρίνει ὁμοίως ἀναγκαῖον τὸ νὰ κοινοποιήσῃ ἡ Ἐξοχότης

Σας τὴν ἀναβολὴν ταύτην εἰς τὰς Ἐπαρχίας καὶ Νήσους, καὶ τὰ αἷτια ἅτινα τὴν κατέστησαν ἀναγκαίαν.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 5 Ἀπριλίου 1828

Ὁ Πρόβουλος τοῦ Τμήματος τῶν Ἐσωτερικῶν

Ἀνδρέας Ζαήμες

Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς

Γεώργιος Ψύλλας

10

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἀριθ. 1698

Ψήφισμα Γ'.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπειδὴ ἡ ἐν Τροιζῆνι Γ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐγνώρισε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὀροβητηθῇ καὶ νὰ διοργανισθῇ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ τὸν προσφορώτερον ὡς πρὸς τὴν Δημόσιον Οἰκονομίαν τρόπον· καὶ

Ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη αὕτη γίνεται καθ' ἑκάστην τόσον μᾶλλον ἐπαισητή, καθ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἔχει χρεῖαν τῶν μέσων, δι' ὧν νὰ δυνηθῶσιν οἱ κάτοικοι τῆς Ἐπικρατείας νὰ ἀπολαύσωσι τὰ καλὰ τὰ πηγάζοντα ἀπὸ τακτικῆν Δημόσιον Οἰκονομίαν·

Ἀκούσας καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου, κατ' αὐτὴν

Ψηφίζει·

Ἄρθρ. 1. Ἡ Πελοπόννησος περιλαμβάνει ἑπτά Τμήματα.

Τὸ Α', σύγκειται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ἄργους, τοῦ Ναυπλίου, τοῦ Κάτω Ναχαγιέ καὶ τῆς Κορίνθου· φέρει δὲ ὄνομα Ἀργολίς.

Τὸ Β', ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Καλαβρύτων, Βοστίτσης καὶ Παλαιῶν Πατρῶν· φέρει δὲ ὄνομα Ἀχαΐα.

Τὸ Γ', ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Γαστούνης καὶ Πύργου· φέρει δὲ ὄνομα Ἡλις.

Τὸ Δ', ἐκ τῶν τῆς σημερινῆς Ἀρκαδίας, τοῦ Νεοκάστρου, τῆς Μοθώνης καὶ τῆς Κορώνης· φέρει δὲ ὄνομα Ἀνω Μεσσηνία.

Τὸ Ε', ἐκ τῶν τοῦ Νησίου, Καλαμάτας, Ἐμπλακίων, Ἀνδρούσης, Λεονταρίου, Μικρομάνης καὶ ἐκ τῆς Δυτικῆς Μάνης· φέρει δὲ ὄνομα Κάτω Μεσσηνία.

Τὸ Σ', ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Μάνης, Μονεμβασιάς, Μιστρᾶ καὶ Πραστοῦ· φέρει δὲ ὄνομα Λακωνία.

Τὸ Ζ', ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Φαναρίου, Καρυταίνης, Τριπολιτσᾶς καὶ Ἁγίου Πέτρου· φέρει δὲ ὄνομα Ἄ ρ κ α δ ί α.

2. Αἱ Νῆσοι περιλαμβάνονται ὁμοίως εἰς ἕ ξ Τμήματα.

Τὸ Α', περιλαμβάνει τὴν Σκιάθον, τὴν Σκόπελον, τὴν Σκῦρον, τὰ Ἁλιοδρόμια, τὰ Ψαρά καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· φέρει δὲ τὸ ὄνομα Β ό ρ ε ι ο ι Σ π ο ρ ά δ ε ς.

Τὸ Β', τὴν Σάμον, Κάλυμνον, Λέρον, Πάτμον, Ἰκαρίαν καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· φέρει δὲ τὸ ὄνομα Ἄ ν α τ ο λ ι κ α ῖ Σ π ο ρ ά δ ε ς.

Τὸ Γ', τὴν Ἴδραν, τὰς Σπέτσας, Πόρον, Αἴγινα, Σαλαμίνα καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· φέρει δὲ τὸ ὄνομα Δ υ τ ι κ α ῖ Σ π ο ρ ά δ ε ς.

Τὸ Δ', τὴν Σύρον, Σέριφον, Θερμία, Τσέαν, Ἄνδρον, Τῆνον, Μύκονον καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· φέρει δὲ τὸ ὄνομα Β ό ρ ε ι ο ι Κ υ κ λ ά δ ε ς.

Τὸ Ε', τὴν Νάξον, Πάρον, Ἴον, Σίκκινον, Πολύκανδρον, Μῆλον, Κίμηλον, Σίφνον καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· φέρει δὲ τὸ ὄνομα Κ ε ν τ ρ ι κ α ῖ Κ υ κ λ ά δ ε ς.

Τὸ Σ', περιλαμβάνει τὴν Σαντορίνην, Ἄνάφην, Ἀστυπαλαίαν, Κάσον, Κάρπαθον καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· φέρει δὲ τὸ ὄνομα Ν ό τ ι ο ι Κ υ κ λ ά δ ε ς.

3. Παρόμοιος ὄργανισμός, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ἀφορῶν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, θέλει ἐφαρμοσθῆ καὶ εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, καθ' ὅσον ἡ ἐκβασίς τοῦ πολέμου ἤθελε τὸ συγχωρήσει.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 13 Ἀπριλίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρικοῦπης

11

ΠΕΡΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἄρ. 1699

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. ΙΨήφισμα τὸ προσδιορίζον τὴν Διοικητικὴν περιφέρειαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀπολαύσωσιν, ὅσον ἐνδέχεται ταχύτερον, οἱ κάτοικοι ἐκάστου Τμήματος τὰ καλὰ νομίμου καὶ τακτικῆς Δημοσίου Οἰκονομίας·

Διατάττει

Ἄρθρ. 1. Θέλουν διορισθῆ ἑκτακτοὶ Ἐπίτροποι εἰς τὰ διάφορα Τμήματα τῆς Ἐπικρατείας.

2 Οἱ Ἐπίτροποι οὗτοι, ἐκπληροῦντες τὰς ὁποίας θέλουν λάβει ὁδηγίας, ὀφείλουν νὰ πληροφορῶσι τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τοῦ Τμήματος, εἰς τὸ ὅποσον θέλουν περιέρχεσθαι καὶ διατρέβει. Ὅφείλουν δὲ νὰ ἐκτελοῦν ὡσαύτως καὶ τὰς ὁποίας θέλουν λαμβάνει διαταγὰς, τὰς ἀφορώσας τὸν ὀργανισμὸν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας εἰς τὰ ῥηθέντα Τμήματα.

3. Εἰς ὅσα Τμήματα δὲν ὑπάρχει προσωρινὸς Διοικητής, οἱ Ἐπίτροποι οὗτοι θέλουν ἐκπληροῦν τὰ χρέη του.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 13 Ἀπριλίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρικοῦπης

12

ΠΕΡΙ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διατάττει.

Γενικαὶ διατάξεις.

Α'. Ἐκαστὸν Τμήμα, τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ ὑπ' Ἀριθ. ΓΨ Ἔκτισμα, ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς ἐξ ὧν σύγκειται Ἐπαρχίας, καὶ αὗται πάλιν εἰς πόλεις, κῶμια καὶ χωριά.

Β'. Αἱ ἤδη ὑπάρχουσαι πόλεις, κῶμια, καὶ χωριά, ὡς καὶ ὅσαι πόλεις, κῶμια καὶ χωριά κατεδαφίσθησαν, διατηροῦσιν ἀκέραια τὰ κατὰ τὸν νόμον δικαιώματα.

Γ'. Εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ μέχρις ὅτου ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀποφασίσῃ, καμμία ἀπὸ τὰς ἤδη ὑπαρχούσας πόλεις τοῦ Τμήματος δὲν ἔμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς πρωτεύουσα.

Δ'. Ἡ κεντρικὴ πόλις ἐκάστης ἐπαρχίας ἔχει, ὡς καὶ πρότερον, μίαν Δημογεροντίαν ἐπαρχιακὴν. Ἡ Δημογεροντία αὕτη συνίσταται ἀπὸ τρία ἢ

πέντε μέλη. Ὄταν συνίσταται ἀπὸ τρία, τὰ δύο ἐξ αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἄλλο, εἰς τὰ χωρία· ὅταν δὲ ἐκ πέντε, τότε τὰ μὲν τρία, εἰς τὴν πόλιν, τὰ δὲ ἄλλα δύο, εἰς τὰς κώμας καὶ χωρία.

Ἄριθμός καὶ ἐκλογή τῶν Δημογερόντων.

Ε'. Κατὰ τὸν νόμον, ἕκαστον χωρίον ἔχει Δημογέροντας ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν του. Τὰ χωρία τὰ ἔχοντα ἑκατὸν οἰκογενείας, ἐκλέγουν ἓνα Δημογέροντα· τὰ διακοσίας, δύο· τὰ τριακοσίας, τρεῖς· τὰ τετρακοσίας καὶ ἐπέκεινα, τέσσαρας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Δημογερόντων ἑκάστης πόλεως καὶ κώμης θέλει κανονισθῆ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν.

ΣΤ'. Ἔως ὅτου ὁ νόμος προσδιορίσῃ θετικῶς τὰ συστατικά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχωσιν οἱ πολῖται, ὅσοι ἐμποροῦν νὰ γίνωσιν ἐκλεκτορες, ἀπολαμβάνουν τὸ δικαίωμα τοῦτο κατὰ τὰς ῥηθείσας ἀναλογίας ὅλοι οἱ πολῖται τῶν πόλεων, κωμῶν, καὶ χωρίων, οἱ ἔχοντες πλήρη τὰ 25 ἔτη.

Ζ'. Καταγράφονται ἐπομένως εἰς κατάλογον τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεκτόρων ἑκάστης πόλεως, κώμης καὶ χωρίου, καί, ἐνωμένοι εἰς συνέλευσιν οἱ ἐκλεκτορες οὗτοι, ἐκλέγουσι τοὺς νέους Δημογέροντας, προεδρευόμενοι ἀπὸ τὸν Ἐκτακτον Ἐπίτροπον, ἢ ἀπεσταλμένον τινὰ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοὺς πρόην Δημογέροντας.

Η'. Ἐκεῖνοι δὲ ἐκ τῶν πολιτῶν ἐμποροῦν μόνον νὰ ἐκλεχθῶσι Δημογέροντες, ὅσοι πληρώνουσι περισσοτέρους φόρους, καὶ εἶναι ἡλικίας τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὁ Ἐκτακτος Ἐπίτροπος, ὁμοῦ μὲ τοὺς πρόην Δημογέροντας, συνθέτει ἓνα κατάλογον ὑποψηφίων, ὅστις περιέχει διπλάσιον ἢ τριπλάσιον ἀριθμὸν ὑποκειμένων, ὅσων ἡ Συνέλευσις χρεωστῆ νὰ ἐκλέξῃ.

Θ'. Εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συστανομένην συνέλευσιν, ὁ Ἐκτακτος Ἐπίτροπος διορίζει καὶ προκηρύττεται ὁ κατάλογος τῶν ἐκλεκτόρων, καὶ ἐρωτᾷ τὴν συνέλευσιν, ἐὰν ἔχῃ νὰ εἴπῃ τι ἐναντίον τῆς νομιμότητος τῶν μελῶν τοῦ καταλόγου τούτου. Ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτόν τι, ἡ προεδρία ἀποφασίζει περὶ τούτου· κηρύττει ἐπομένως τὴν συνέλευσιν νόμιμον, καὶ σημειώνει τὴν πρᾶξιν ταύτην εἰς τὸ πρωτόκολλον.

Ὁ Πρόεδρος ἀναγινώσκει μετὰ ταῦτα τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων, καὶ οὕτως ἀρχίζει ἡ ἐκλογή, προηγουμένης ἀναλόγου ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς. Ἡ ἐκλογή αὕτη γίνεται διὰ ψήφων, καὶ ἐκ τῶν καταγεγραμμένων εἰς τὸν κατάλογον ὑποψηφίων, ὅσοι λάβουν τὰς πλειοτέρας γίνονται Δημογέροντες.

Ι'. Ἐκλεγόμενοι τοιοῦτοτρόπως οἱ Δημογέροντες εἰς τὰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία, καὶ ἐνούμενοι μὲ τὸν Ἐκτακτον Ἐπίτροπον εἰς τὴν κεντρικὴν πόλιν τῆς Ἐπαρχίας, ἐκλέγουσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον (Ἄρθρ. Θ'), καὶ ἀναλόγως τῶν κατοικίων τῆς Ἐπαρχίας, δύο ἢ τρεῖς Δημογέροντας, ἐκ τῶν ὁποίων

ὁ εἰς ἢ οἱ δύο, ἐνωμένοι με τοὺς Δημογέροντας τῆς ῥηθείσης πόλεως, σχηματίζουν τὴν ἐπαρχιακὴν Δημογεροντίαν.

ΙΑ'. Ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἀρχάς, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁ Ἐκτάκτος Ἐπίτροπος διορίζει καὶ γίνεται καὶ ἡ ἐκλογή τῶν Δημογερόντων τῶν πόλεων.

Καθόχοντα τῶν ἐπαρχιακῶν Δημογεροντιῶν καὶ τῶν Δημογερόντων τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων.

ΙΒ'. Οἱ Δημογέροντες τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων ἐξακολουθοῦν τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν των, ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἐκτελοῦσι τὰς ὁποίας λαμβάνουσι παρὰ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας διαταγὰς, ἢ τὰς κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Ἐκτάκτον Ἐπίτροπον, ἢ τὸν Προσωρινὸν Διοικητὴν. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν δυνηθῶν νὰ κρατῶσι κατάστιχα τῶν διαταγῶν τούτων καὶ τῆς ἐκτελέσεώς των, θέλουσιν ἐφελκύσει εἰς ἑαυτοὺς κατ' ἐξοχὴν τὴν εὐνοίαν τῆς Κυβερνήσεως.

ΙΓ'. Ἡ ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ἐπιστατεῖ εἰς τὰ ὅσα ἀνάγονται μερικωτέρως εἰς τὴν πόλιν, τὸ δὲ ἄλλο εἰς τὰ ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν.

Καὶ εἰς τὸ ἐν καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ἡ Δημογεροντία ἀκολουθεῖ ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν τῆς τοῦ ἄχρι τοῦδε ἐν χρήσει κανόνας, καὶ συμμορφοῦται γενικῶς με τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας λαμβάνει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπίτροπου ἢ διὰ τοῦ Προσωρινοῦ Διοικητοῦ. Αὕτη χρεωστεῖ νὰ κρατῇ ἐν κατάστιχον τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τῶν σκέψεών τῆς.

Ἐκ Ναυπλίου, τῆ 16 Ἀπριλίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

Γ. Α. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρικοῦπης

13

ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΕΚΛΟΓΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ

Ἄρ. 7495

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον

Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀνήγγειλαν εἰς τὸ Ἔθνος διὰ πασιφανῶν πράξεων, ὅτι τὸ Συνέδριον τῶν Πληρεξουσίων του θέλει συγκαλεσθῆ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα.

Δειναὶ περιστάσεις ἐμπόδισαν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν μας· καὶ διὰ τοῦ ἐγγράφου σας τῆς 5 τοῦ Ἀπριλίου, εἰδείξατε, Κύριοι, ὅτι ἀποδέχεσθε τὴν γνώμην μας, συμμετέχοντες τῆς κατὰ τοῦτο λύτης καὶ τῶν ἐλπίδων μας.

Μόλις ἐπλησίαζεν ἡ στιγμή τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὰ Τμήματα κατὰ τὸν ἐσωτερικὸν διοργανισμὸν των ἔπρεπε νὰ ἐκλέξουν ὑπὸ τὴν προστασίαν νομικῆς τάξεως τοὺς πληρεξουσίους των, καὶ πάραυτα νέον δυστύχημα, ἡ πανώλης, ἐμπόδισε καὶ ἀνέβαλε τὰς ἐργασίας, αἵτινες σκοπὸν εἶχον ἓνα τόσοσ οὐσιῶδες ἀποτέλεσμα.

Δὲν ἀγνοεῖτε ἐπίσης τὰς μεγάλας ἄλλας ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας συμφωνῶν με ἡμᾶς ἐχρεωστοῦσατε νὰ προσηλώσετε τὴν προσοχὴν Σας ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα.

Στοχαζόμεθα δέ, ὅτι χρεωστοῦμεν ἤδη νὰ Σᾶς προσκαλέσωμεν νὰ ἐνασροληθῆτε καὶ εἰς τὰ περὶ τῆς συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Εἰς Σᾶς ἀνήκει νὰ λάβετε εἰς σκέψιν τοὺς καθεστῶτας νόμους, καὶ νὰ ἴδῃτε τι λογῆς, χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς των, ἐμποροῦμεν νὰ προσκαλέσωμεν τοὺς πολίτας τῶν διαφόρων Τμημάτων καὶ Ἐπαρχιῶν τῆς Ἐπικρατείας νὰ ἐκλέξωσι τοὺς πληρεξουσίους των.

Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἡ Ἑλλάς ἀνέλαβε τὴν ἐνέργειαν τῶν δικαιωμάτων της, καμμία ἐποχὴ δὲν ἐπαρουσιάσθη τόσοσ κρίσιμος. Αἱ σκέψεις τῆς Συνελεύσεως θέλουσ γενεῖ, νὰ εἶπω οὕτως, ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ φωτισμένου Κόσμου καὶ ἰδιαιτέρως τῶν Δυνάμεων, αἵτινες τιμῶσι τὴν Πατρίδα μας διὰ τῆς εὐνοίας των. Ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος κεῖται εἰς τὰς χεῖρας τούτων τῶν μεγάλων καὶ γενναίων Δυνάμεων. Εἶθε τὸ Ἔθνος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος του ! Ἄλλὰ τότε θέλει τὸ ἐκπληρώσει, ὅταν δειχθῇ ἄξιον τῆς τύχης, τὴν ὁποίαν αἱ ἦσαν ἡρωῖ-καὶ τόσοσ καὶ ἀπειράριθμοι θυσίαι του τῷ προσδιώρισαν. Ἡ θεία Πρόνοια θέλει κάμει τὰ λοιπά.

Κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦτο Σᾶς προσκαλῶ, Κύριοι, νὰ θεωρήσετε καὶ νὰ διαλύσετε τὰ διάφορα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ζῆτῶ παρ' ὑμῶν.

Τὸ Συνέδριον, κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἀναλογίαν τῶν Πληρεξουσίων, χρεωστεῖ νὰ παραστήσῃ τὰ νόμιμα συμφέροντα τῶν Ἐπαρχιῶν, ὅσαι ἀπήλαυσαν τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποστέλλωσιν Ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ὁρμώμενοι ἀπὸ τὴν βᾶσιν ταύτην, τὴν ὁποίαν αἱ πράξεις τῶν προτέρων Συνελεύσεων καθιερόνουσι με τρόπον ἀναντίρρητον, θέλετε μᾶς προτείνει τοὺς τύπους, κατὰ τοὺς ὁποίους αἱ Ἐπαρχίαι, ὅσαι ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου δὲν εἶναι ἀκόμη ἐντελῶς ὀργανισμένα, ὀφείλουσι νὰ ἐκλέξωσι τοὺς Πληρεξουσίους των.

Σας προτρέπομεν νὰ ἐνασχοληθῆτε εἰς τοῦτο μὲ τὸν ζῆλον ὅστις Σας χαρακτηρίζει. Ἄμα λάβωμεν τὴν ἐργασίαν Σας ταύτην, θέλωμεν σπεύσει νὰ Σας κοινοποιήσωμεν τὰ περαιτέρω μέτρα τὰ ὅποια χρεωστοῦμεν νὰ λάβωμεν.

Ἐν Πόρῳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1828

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρικοῦπη

14

ΤΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΤΑΧΘΕΝΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἄρ. 12.

Τὸ Πανελλήνιον

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην

Ἀφ' οὗτου ἔλαβε τὸ Πανελλήνιον τὸ ὑπ' ἄρ. 7495 ἐγγράφον Σας, ἀναφερόμενον εἰς τὴν συγκάλεισιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἡσυχολήθη ἐπιμόνως νὰ συντάξῃ σχέδιον ψηφίσματος, καθ' ὃ ὀφείλουσι νὰ γένωσιν αἱ ἐκλογαὶ τῶν Πληρεξουσίων εἰς τὴν Δ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, τὸ ὅποιον καὶ τελειωθὲν ἤδη Σας διευθύνει διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου.

Εἰς τὴν σύνταξιν τούτου ἀσχολούμενον τὸ Πανελλήνιον, ἐπειδὴ ἰδιαιτέρος νόμος περὶ ἐκλογῆς Πληρεξουσίων δὲν εἶναι ἐκδεδωμένος, εἶχε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν μέχρι τοῦδε ἰσχύοντα νόμον περὶ ἐκλογῆς Ἀντιπροσώπων ὑπ' ἄρ. ΙΖ', καὶ τινὰς ἄλλας διατάξεις γενομένας κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον. Ἄλλ' ἂν καὶ τὸ Πανελλήνιον προέθετο σκοπὸν νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ, εἰ δυνατόν, ἀπὸ τὸν εἰρημένον νόμον καὶ τὰς διατάξεις, ἡ ἀτέλεια ὅμως τούτων καὶ ἡ τῶν περιστάσεων μεταβολὴ κατέστησαν ἀφευκτον ἀπομακρυσμὸν τινα ἀπὸ αὐτά.

Μετὰ τὸ ψηφίσμα τοῦτο, ἀκολουθεῖ τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 σχέδιον τῶν διατυπώσεων, αἱ ὅποια πρέπει νὰ φυλάττανται εἰς τὰς συνελεύσεις, ὥστε αἱ ἐκλογαὶ τῶν Πληρεξουσίων νὰ γένωσι μ' ὄλην τὴν ἀπαιτουμένην τάξιν καὶ νομιμότητα.

Ἐπισυνάπτονται δὲ προσέτι καὶ δύο σχέδια ἐφοδιαστικῶν ἐγγράφων· τὸ μὲν πρῶτον, ὑπ' ἀριθ. 2, διδόμενον εἰς ἕκαστον τῶν ἐκλογέων παρὰ τῆς πεμπούσης αὐτοὺς πόλεως ἢ χωρίου, τὸ δὲ ὑπ' ἄρ. 3, δι' οὗ ἐφοδιάζεται ὁ Πληρεξούσιος ἀπὸ τὴν συνέλευσιν τῶν ἐκλογέων διὰ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σχέδιον προσδιορίζεται καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν κατὰ τὴν τελευταίαν Κυριακὴν τοῦ ἐρχομένου Ἰανουαρίου μηνός. Ἄλλ' ἡ Ἐξουχότης Σας γνωρίζουσα τὰς περιστάσεις, καὶ κρίνουσα ἂν ἡ προθεσμία αὕτη εἶναι πολλὴ ἢ ὀλίγη, ἠμπορεῖ νὰ παρατείνῃ μίαν ἐβδομάδα τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἢ νὰ τὴν συντέμῃ κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 30 Δεκεμβρίου 1828

Σ χ έ δ ι ο ν Ψ η φ ί σ μ α τ ο ς .

Ἐπειδὴ νόμος ἰδιαιτέρος περὶ ἐκλογῆς πληρεξουσίων εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν δὲν εἶναι ἐκδεδωμένος· αἱ δὲ ἐκλογαὶ αὐτῶν εἰς τὰς μέχρι τοῦδε συγκροτηθείσας Συνελεύσεις ἐγιναν κατὰ τὸν ὑπ' ἀρ. ΙΖ' περὶ ἐκλογῆς Παραστατῶν νόμον. Ἐχοντες ἀφ' ἑνὸς μέρους πρὸ ὀφθαλμῶν νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶμεν ὅσον τὸ δυνατόν ἀπὸ τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας καθιερόνει ὁ νόμος οὗτος, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπιθυμοῦντες ὥστε ἡ ἐκλογὴ τῶν Πληρεξουσίων εἰς τὴν Δ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν νὰ παριστάνῃ μὲ τὸν τακτικώτερον καὶ πληρέστερον τρόπον τὴν ἐλευθέραν θέλησιν τῶν πολιτῶν τῶν Ἐπαρχιῶν, ὅσαι ἔσχον τὸ δικαίωμα νὰ ἀποστέλλωσιν Ἀντιπροσώπους εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν·

Ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου·

Ψ η φ ί ζ ο μ ε ν ·

Ἄρθρον 1 — Αἱ ἐκλογαὶ τῶν Πληρεξουσίων τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν συγκαλουμένην Δ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν γίνονται ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς τῶν πόλεων, κωμοπόλεων, χωριῶν καὶ Κοινοτήτων, συνηθροισμένους εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστης Ἐπαρχίας εἰς ῥητὴν ἡμέραν.

2 — Οἱ Ἐκλογεῖς τῶν πόλεων, κωμοπόλεων, χωριῶν καὶ Κοινοτήτων, διορίζονται ἀπὸ τοὺς ἔχοντας τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου πολίτας κατ' ἀναλογία τῶν οἰκογενειῶν· δηλαδὴ τὰ μέρη τὰ κατοικούμενα ἀπὸ δεκαπέντε μέχρι τῶν πενήκοντα οἰκογενειῶν, διορίζουν ἓνα ἐκλογέα. Τὰ ἀπὸ πενήκοντα μέχρι τῶν ἑκατῶν, δύο. Τὰ ἀπὸ ἑκατῶν μέχρι διακοσίων, τρεῖς· καὶ ἀναλόγως, μὲ τὴν προσθήκην ἐνὸς εἰς πᾶσαν ἑκατοντάδα.

3 — Ὁ διορισμὸς τῶν ἐκλογέων καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν Πληρεξουσίων γίνεται διὰ τῆς πλειψηφίας, καὶ ἡ συναπτομένη εἰς τὸ παρὸν ψήφισμα διάταξις κανονίζει τὸν τρόπον, τὸν τόπον, καὶ τὸν χρόνον τῆς ψηφοφορίας.

4 — Ἐχουν δικαίωμα ψήφου εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ἐκλογέων·

α' — Οἱ αὐτόχθονες τῆς πόλεως, κωμοπόλεως, ἢ τοῦ χωρίου Ἑλληνες.

β' — Οἱ Ἑλληνες οἱ ἀπ' ὁποιοῦδήποτε μέρους ἐλθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, διαμειναντες καὶ λαβόντες πραγματικὸν μέρος εἰς αὐτόν, καὶ στήσαντες τὴν κατοικίαν των εἰς τὸ ὁποῖον μέλλουν νὰ ψηφοφορήσουν μέρος.

γ'—Οι πρό τριῶν ἐτῶν μετὰ τῆς οἰκογενείας των μετοικήσαντες ἀπὸ τὰ εἰς τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγὸν ὑποκείμενα μέρη, ἢ πρό δύο ἐτῶν μετοικήσαντες καὶ νυμφευθέντες αὐτόχθονα Ἑλληνίδα.

δ'—Οἱ ἀπὸ ὁποιοῦνδήποτε ἄλλο μέρος, πρό τεσσάρων ἐτῶν μετὰ τῆς οἰκογενείας των μετοικήσαντες Ἑλληνες, ἢ πρό τριῶν ἐτῶν μετοικήσαντες καὶ ἔκτοτε νυμφευθέντες αὐτόχθονα Ἑλληνίδα.

ε'—Οἱ πολιτογραφηθέντες ἄλλοθενεῖς, ἐξ ἑτη σταθερῶς κατοικοῦντες μετὰ τῆς οἰκογενείας των ὅπου μέλλου νὰ ψηφοφορήσωσιν, ἢ πρό τεσσάρων ἐτῶν σταθερῶς κατοικοῦντες αὐτόθι καὶ ἔκτοτε νυμφευθέντες αὐτόχθονα Ἑλληνίδα.

ς—Δὲν ἔχου δικαίωμα ψήφου οἱ νεώτεροι τῶν 24 ἐτῶν, αὐτὸ ὁ Κληρὸς, ἔκτος τῶν Πρεσβυτέρων.

Ἀποκλείονται ὡσαύτως τοῦ δικαίωματος τούτου οἱ ὑπομίσθιοι ὑπηρέται, οἱ ἐπαῖται, οἱ φρενοβλαβεῖς καὶ οἱ ἐγκληματῖαι.

6—Οἱ ἀπὸ ὁποιοῦνδήποτε μέρος Ἑλληνες συστήσαντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν Κοινότητα χωριστὰς, πληρωθέντος τοῦ πρώτου ἔτους τῆς συστάσεως αὐτῶν, ἐκλέγουσιν κατὰ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ παρόντος ψηφίσματος τοὺς ἐκλογεῖς των, οἱ ὅποιοι ψηφοφοροῦν μετὰ τῶν ἐκλογέων τῆς Ἐπαρχίας εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας εὐρίσκονται αἱ Κοινότητες, διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Πληρεξουσίου ἢ τῶν Πληρεξουσίων τῆς Ἐπαρχίας. Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας σύγκεινται αἱ Κοινότητες, ὑπερβαίῃ τὰς δύο χιλιάδας, πληρωθέντος τοῦ πρώτου χρόνου τῆς συστάσεώς των, ἔχου τὸ δικαίωμα νὰ στελεωσιν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἰδίους Πληρεξουσίους ἐκλεγομένους παρὰ τῶν ἐκλογέων αὐτῶν.

7—Ἡ Συνέλευσις τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ἐκλογέων, προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Δημογέροντα ἢ ἀπὸ τὸν Πρεσβύτερον τῶν Δημογερόντων ἐκάστης Πόλεως, Κομποπόλεως, Χωρίου ἢ Κοινότητος.

8—Οἱ ἐκλογεῖς πρέπει νὰ εἶναι:

α'—Αὐτόχθονες Ἑλληνες τῆς Πόλεως, Κομποπόλεως ἢ τοῦ Χωρίου ἀπὸ τὸ ὁποῖον διορίζονται ἢ αὐτόχθονες ἄλλης Ἑλληνικῆς Ἐπαρχίας, ἀλλ' ἔχοντες τὴν διοριζομένην ἀπὸ τὸ παρὸν ψήφισμα κατάστασιν, συνισταμένην ἀπὸ ἀκίνητα κτήματα, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Πόλεως, Κομποπόλεως ἢ τοῦ Χωρίου ἢ μὴ αὐτόχθονες μὲν, ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, διαμείναντες καὶ λαβόντες πραγματικὸν μέρος εἰς αὐτὸν ἢ μέτοικοι πρό πέντε ἐτῶν ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγὸν μέρη, καὶ ἔχοντες τὴν οἰκογενειάν των ἢ μέτοικοι ἀπὸ τὰ αὐτὰ μέρη, καὶ νυμφευθέντες πρό τεσσάρων ἐτῶν αὐτόχθονα Ἑλληνίδα ἢ ἀπ' ὁποιοῦνδήποτε ἄλλο μέρος Ἑλληνες μετοικήσαντες μετὰ τῆς οἰκογενείας των πρό ἐξ ἐτῶν ἢ πρό πέντε ἐτῶν νυμφευθέντες αὐτόχθονα Ἑλληνίδα ἢ πολιτογραφηθέντες ἄλλοθενεῖς,

πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν σταθερῶς κατοικοῦντες μετὰ τῆς οἰκογενείας των, ἢ τοῦλάχιστον πρὸ ἕξ ἐτῶν νυμφευθέντες αὐτόχθονα Ἑλληνίδα.

β'—Κύριοι ἀκινήτων κτημάτων τιμῆς, ὄχι ὀλιγωτέρας τῶν διακοσίων διστήλων ἢ ἔχοντες ἐτήσιον εισόδημα ὄχι ὀλιγώτερον τῶν πενήκοντα διστήλων ἀπὸ κινήτᾶ καὶ ἀκίνητα κτήματα ἢ τῶν ἑξήκοντα διστήλων ἀπὸ κινήτᾶ καὶ ἀκίνητα κτήματα καὶ ἀπὸ βιομηχανίαν.

9—Ὅσοι δὲν ἔχουν δικαίωμα ψήφου εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ἐκλογέων, δὲν διορίζονται ἐκλογεῖς.

10—Ἐάν τις ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, ἢ ἐκλογεὺς, εὔρεθῇ εἰς φυλακὴν διὰ χρέος ἢ ἄλλην πολιτικὴν διαφορὰν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐκλογῶν, ἀπολύεται τῆς φυλακῆς διὰ προσωρινῆς ἐγγυήσεως μέχρι τοῦ τέλους τῶν ἐκλογῶν.

11—Κανεὶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἔχοντα δικαίωμα ψήφου, ἢ τὸν ἐκλογέα (ἐκτὸς ἂν εἶναι εἰς φυλακὴν δι' ἐγκλημα) ἀπὸ τοῦ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰς ἐκλογάς, ἀλλ' οὐδὲ νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ μὲ τὴν βίαν νὰ παρευρεθῇ εἰς αὐτάς.

12—Οἱ ἐκλογεῖς, προεδρευόμενοι εἰς προκαταρκτικὴν συνεδρίασιν ἀπὸ τὸν πρεσβύτερον τῶν Ἐπαρχιακῶν Δημογερόντων, ἐκλέγουσιν διὰ τῆς πλειοψηφίας τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν Γραμματέα τῆς συνελεύσεώς των.

13—Ἡ διατήρησις τῆς ἐσωτερικῆς εὐταξίας εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἐκλογέων ἀνήκει εἰς τὸν Πρόεδρον.

14—Κανεὶς δὲν δύναται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἐκλογέων ὀπλοφορῶν, καὶ ἄλλος παρὰ τοὺς ἐκλογεῖς δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς αὐτήν.

15—Οἱ πληρεξούσιοι ἐκλέγονται ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς, διὰ πλειοψηφίας μεταξὺ τῶν ἐμφρονεστέρων καὶ ἠθικωτέρων πολιτῶν.

16—Οἱ Πληρεξούσιοι πρέπει νὰ εἶναι:

α'—Ἕλληνες αὐτόχθονες τῆς Ἐπαρχίας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκλέγονται ἢ αὐτόχθονες ἄλλης Ἑλληνικῆς Ἐπαρχίας, ἔχοντες δὲ τὴν διοριζομένην ἀπὸ τὸ παρὸν ψήφισμα κατάστασιν, συνισταμένην εἰς ἀκίνητα κτήματα ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐπαρχίας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκλέγονται ἢ μὴ αὐτόχθονες μὲν, ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, διαμεινάντες καὶ λαβόντες πραγματικὸν μέρος εἰς αὐτόν ἢ μέτοικοι ἀπὸ ἑπτὰ ἐτῶν ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγὸν μέρη καὶ ἔχοντες τὴν οἰκογενεὴν των ἢ μέτοικοι ἀπὸ τὰ αὐτὰ μέρη καὶ νυμφευθέντες πρὸ ἕξ ἐτῶν αὐτόχθονα Ἑλληνίδα ἢ ἀπ' ὁποιοῦδήποτε ἄλλο μέρος Ἕλληνες, μετοικήσαντες μετὰ τῆς οἰκογενείας των πρὸ ὀκτώ ἐτῶν, ἢ τοῦλάχιστον πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν νυμφευθέντες αὐτόχθονα γυναῖκα ἢ πολιτογραφηθέντες ἄλλοσθενεῖς, σταθεροὶ κάτοικοι μετὰ τῆς οἰκογενείας των πρὸ δέκα ἐτῶν, ἢ πρὸ ὀκτώ ἐτῶν νυμφευθέντες αὐτόχθονα Ἑλληνίδα.

β'—Κύριοι ἀκινήτων κτημάτων τιμῆς, ὄχι ὀλιγωτέρας τῶν ἑξακοσίων διστήλων ἢ νὰ ἔχωσιν ἐτήσιον εισόδημα ἀπὸ κινήτᾶ καὶ ἀκίνητα κτήματα ὄχι

ὀλιγώτερον τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα διστήλων ἢ ἀπὸ κινητὰ, ἀκίνητα κτήματα καὶ ἀπὸ βιομηχανίαν, ὄχι ὀλιγώτερον τῶν διακοσίων τεσσαράκοντα διστήλων.

17 — Δὲν δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσι Πληρεξούσιοι οἱ νεώτεροι τῶν τριάκοντα ἐτῶν, καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἐκλογεῖς. Ὁμοίως δὲν δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσι Πληρεξούσιοι ὅσοι μετὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως, ἀποδημήσαντες ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἐλειποτάκτησαν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα.

18 — Οἱ Πληρεξούσιοι ὀφείλουν, δώδεκα ἡμέρας τὸ πολὺ ἀφοῦ εἰδοποιηθῶσι περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν, ν' ἀναχωρήσωσι διὰ τὸν τύπον τῆς Συνελεύσεως.

19 — Οἱ πολῖται τῶν Ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ πολέμου δὲν εἶναι ὀργανισμέναι, οὔτε εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ κάμουν ἐπιτοπίως τὰς ἐκλογὰς τῶν Πληρεξουσίων των, θέλουν κάμει αὐτὰς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Εἰς ὁποῖαν Πόλιν ἢ Νῆσον εὐρίσκονται περισσότεροι τῶν 15 πολιτῶν μιᾶς τῶν ἀνοργανιστῶν Ἐπαρχιῶν, θέλουν ἐκλέξει τὸν ἐκλογέα ἢ τοὺς ἐκλογεῖς των. Οἱ ἐκλογεῖς ὅλοι θέλουν συναχθῆ εἰς τὴν πόλιν ἢ Νῆσον ὅπου παροικοῦσιν οἱ περισσότεροι συνεπαρχιωταί των, καὶ ἐκεῖ θέλει συγκροτηθῆ ἡ συνέλευσις τῶν ἐκλογέων.

20 — Ὁ ἀριθμὸς τῶν Πληρεξουσίων ἐκάστης Ἐπαρχίας εἶναι διπλάσιος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Παραστατῶν τοὺς ὁποίους εἶχε δικαίωμα νὰ στέλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν.

21 — Αἱ ἐκλογαὶ γίνονται κατὰ τὰς διωρισμένας ἡμέρας, καὶ εἰς τὰ διωρισμένα μέρη, ἀπὸ τοὺς παρόντας ἐκλογεῖς, ὅταν ὁ ἀριθμὸς των δὲν εἶναι ὀλιγώτερος τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου τῶν ἐκλογέων· οὐδὲ συγχωρεῖται εἰς τοὺς ἀπόντας νὰ ζητήσωσι δευτέρας ἐκλογὰς.

15

ΤΟ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΣΧΕΔΙΟΝ
ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Σχῆδιον Διατάξεως περὶ τῶν Ἐκλογῶν

*Αριθ. 1

Ἑλληνικῆ Πολιτεία

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Κατὰ συνέπειαν τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. *** ψηφίσματος·

Διατάττει·

α'— Τὴν τελευταίαν Κυριακὴν τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, οἱ Δημογέροντες ἐκάστης Πόλεως, Κομποπόλεως, Χωρίου ἢ Κοινότητος, διορίζουσι νὰ γενῆ

μονεκκλησία εἰς τὸν εὐρυχωρότερον Ναὸν τοῦ μέρους, καὶ μετὰ τὴν θείαν Μυσταγωγίαν ἀναγινώσκειται ἀπὸ τὸν λειτουργὸν τῆς ἡμέρας Ἱερέα, εἰς ἐπήκοον ὅλου τοῦ παρόντος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν λαοῦ, τὸ περὶ ἐκλογῆς ψήφισμα ὑπ' ἀρ. *** καὶ ἡ παροῦσα Διάταξις.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην ὁ Δημογέρον ἢ ὁ Πρεσβύτερος τῶν Δημογερόντων γνωστοποιεῖ ὅτι τὴν ἀκόλουθον Κυριακὴν, δηλαδὴ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Λειτουργίας, προσκαλοῦνται ὅλοι οἱ ἔχοντες δικαίωμα ψήφου νὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν αὐτὸν Ναὸν διὰ τὸν διορισμὸν τῶν ἐκλογέων. Εἰδοποιεῖ δὲ ἐνταυτῷ ὅτι εἰς τὸ μεταξὺ ἐκείνης τῆς ἐβδομάδος καταστρώνονται εἰς τὸ Δημογεροντεῖον δύο κατάλογοι· ὁ μὲν τῶν ἔχοντων δικαίωμα ψήφου· ὁ δὲ, τῶν ἔχοντων τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικὰ διὰ νὰ διορισθῶσιν ἐκλογεῖς· καὶ ὅσοι πολῖται γνωρίζουν, ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ἢ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐκλογέων, προσκαλοῦνται ἢ νὰ παρουσιασθῶσιν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος εἰς τὸ Δημογεροντεῖον, ἢ νὰ δώσωσι τὴν σημείωσιν τοῦ ὀνόματός των, ἢ νὰ πέμψωσιν αὐτὴν ἐγγράφως.

β'— Πρὸς περισσotέραν πληροφορίαν τῶν πολιτῶν, ἀντίγραφον τῶν ἄρθρων *** καὶ *** τοῦ ὑπ' ἀριθ. *** ψηφίσματος ἀφορώντων τοὺς ἔχοντας δικαίωμα ψήφου καὶ τοὺς ἐκλογεῖς, κολλᾶται ἐξωθεν τοῦ τοίχου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μένει ἐκτεθειμένον εἰς ἀνάγνωσιν, καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἀκόλουθον ἐβδομάδα.

γ'— Κατὰ τὰς ἑξ ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος τῆς μεταξὺ τῆς τελευταίας Κυριακῆς τοῦ Ἰανουαρίου καὶ τῆς πρώτης Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, οἱ Δημογέροντες καταστρώνουσι τοὺς προσημειωθέντας δύο καταλόγους, λαμβάνοντες καὶ παρ' ἄλλων πολιτῶν τὰς ἀναγκαίας πληροφορίες.

δ'— Τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, ὀλίγον πρὸ τῆς διωρισμένης ὥρας, σημαίνει ὁ κώδιον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ συνάγονται οἱ ἔχοντες δικαίωμα ψήφου, καὶ οἱ ἔχοντες τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐκλογέων· οἱ δὲ Δημογέροντες καὶ ὁ λειτουργὸς τῆς ἡμέρας Ἱερεὺς, πηγαίνουν τὴν διωρισμένην ὥραν, δηλαδὴ μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἱερᾶς Μυσταγωγίας.

Ὁ Δημογέρον ἢ ὁ πρεσβύτερος τῶν Δημογερόντων, δίδει εἰς τὸν ἱερέα τὸν κατάλογον τῶν ἔχοντων δικαίωμα ψήφου, ὅπως κατεστρώθη εἰς τὸ Δημογεροντεῖον. Ὁ ἱερεὺς τὸν ἀναγινώσκει μὲ ὑψηλὴν φωνήν, ὄνομα πρὸς ὄνομα· καὶ ἕκαστος τῶν παρόντων ἀκούων τὸ ὄνομά του, ἀποκρίνεται ὅτι εἶναι παρὼν, καὶ τότε μετὰ τὸ ὄνομά του σημειοῦται μὲ μίαν γραμμὴν ἐπὶ τοῦ καταλόγου· αὐτὸς δὲ μεταβαίνει πρὸς τὰ δεξιὰ, διὰ νὰ διακριθῶσιν οὕτω, μένοντες εἰς τὴν ἀριστερά, ὅσοι τυχὸν εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ δὲν κατεγράφησαν εἰς τὸν κατάλογον, τῶν ὁποίων τότε γράφονται τὰ ὀνόματα εἰς χωριστὸν φύλλον.

Ὁ Δημογέρον ἢ ὁ Πρεσβύτερος τῶν Δημογερόντων, παραλαμβάνων τοὺς

λοιπούς Δημογέροντας καὶ τέσσαρας τοὺς πρεσβυτέρους ἐκ τῶν ἀδιαφιλονεικῆτως ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου πολιτῶν, ἵσταται εἰς τὸ μέσον τῆς Ἐκκλησίας, προσκαλεῖ κατ' ὄνομα ἕνα ἕκαστον τῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ λαμβάνει τὰς ἀναγκαίας πληροφορίες καὶ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἀποδειχθῶσιν ὅτι ἔχουσι τῆς ψήφου τὸ δικαίωμα, καταγράφονται εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Δημογεροντείου, λαμβάνονται δὲ εἰς χωριστὴν σημείωσιν τὰ ὀνόματα ἐκείνων διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχουσιν ὅλαί αἱ ἀναγκαῖαι πληροφορίες.

Μετὰ τοῦτο ὁ Δημογέρον ἢ ὁ πρεσβύτερος τῶν Δημογερόντων, προσκαλεῖ κατ' ὄνομα ὅλους τοὺς εἰς τὸν κατάλογον, οἱ ὅποιοι μένουσιν μόνοι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, οἱ δὲ λοιποὶ ἀναχωροῦσιν.

Ὁ ἱερεὺς ἐνδύεται τὴν ἱερὰν στολὴν, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου παρουσιάζεται εἰς τὴν πύλην τοῦ Ἱεροῦ, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ βιβλίον Εὐαγγέλιον· ὁ δὲ Δημογέρον ἢ ὁ πρεσβύτερος τῶν Δημογερόντων, πρὶν λάβῃ τὴν προεδρίαν τῆς Συνελεύσεως, ὁρκίζεται τὸν ἀκόλουθον ὅρκον:

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ἀδιαίρετου Τριάδος νὰ προεδρεύσω τὴν Συνέλευσιν ἀφιλοπροσώπως· ὁρκίζομαι νὰ μὴ κάμω, οὐδὲ νὰ συγχωρήσω ἐν γνώσει εἰς ἄλλον νὰ κάμῃ ὄλον εἰς τὴν πληροφορίαν καὶ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ψήφων.»

Μετὰ τὸν ὅρκον ἀσπάζεται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον· καὶ, ἐπανερχόμενος εἰς τὸν τόπον του, προσκαλεῖ ἕνα τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου πολιτῶν ν' ἀναγνώσῃ τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν ἐχόντων τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐκλογέως.

Ὁ κατάλογος ἀναγινώσκεται ὄνομα πρὸς ὄνομα· καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐκάστου ὀνόματος, ἐρωτᾷ ὁ Πρόεδρος ἐὰν εἶναι κάμμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ ὀνομασθεὶς ἔχει τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικὰ· καὶ ἐὰν εἶναι ἀμφιβολία, ἐξετάζεται καὶ ἀποφασίζεται διὰ τῆς πλειοψηφίας.

Ἐὰν ἡ ἀμφιβολία εἶναι δι' αὐτὸν τὸν προεδρεύοντα τὴν συνέλευσιν Δημογέροντα, εἰς τὴν περὶ τούτου συζητήσιν παραχωρεῖ οὗτος τὴν προεδρίαν εἰς τὸν πρεσβύτερον τῶν ἀδιαφιλονεικῆτως ἐχόντων τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐκλογέως.

Μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ καταλόγου, ἐρωτᾷ ὁ Πρόεδρος ἐὰν κανεὶς ἀπὸ τοὺς παρόντας γνωρίζῃ καὶ ἄλλον τινά, ἐκτὸς τῶν σημειωθέντων εἰς τὸν κατάλογον, ἔχοντα τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικὰ, διὰ νὰ ψηφοφορηθῇ ὡς ἐκλογέως· καὶ ἐὰν ὀνομασθῇ τις γίνεται συζήτησις περὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἀποφασίζεται διὰ τῆς πλειοψηφίας.

Μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὁ Πρόεδρος διαλύει τὴν συνέλευσιν, προσδιορίζων τὴν συγκάλεισιν αὐτῆς τὴν ἀκόλουθον Κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν.

ε'— Κατὰ τὰς ἐξ ἡμέρας τὰς μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου, ὁ Δημογέρον, ἢ οἱ Δημογέροντες, καὶ τέσσαρες οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, συνέρχονται εἰς τὸ Δημογεροντεῖον

καὶ ἐξετάζουσι τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων ἐκείνων, περὶ τῶν ὁποίων ἔμειναν ἀμφιβολίαι, ἐὰν ἔχωσι τὸ δικαίωμα ψήφου· ζητοῦσι καὶ δέχονται πᾶσαν πληροφορίαν τόσον περὶ αὐτῶν, ὅσον καὶ διὰ πάντα ἄλλον, ὅστις εἰς τὸ μεταξύ τῆς ἐβδομάδος παρουσιάζεται διὰ τὴν καταγραφῆν εἰς τὸν κατάλογον· καὶ ἀφοῦ πληροφορηθῶσι, καταγράφουσιν εἰς τὸν κατάλογον τὰ ὀνόματα, καὶ εἰδοποιοῦσι τοὺς καταγραφέντας διὰ τὴν παρευρεθῶσιν εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς δευτέρας Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου.

ζ'—Τὸ Σάββατον, τὸ πρὸ τῆς δευτέρας Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου, καλλῶνται πρὸ τῆς μεσημβρίας ἔξωθεν τοῦ τοίχου τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ συνέλευσις, οἱ τελευταῖοι δύο κατάλογοι, ὁ μὲν τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, ὁ δὲ τῶν ὑποψηφίων ἐκλογέων, ὑπογεγραμμένοι ἀπὸ τὸν Δημογέροντα ἢ τοὺς Δημογέροντας, καὶ μετὰ τοῦτο δὲν γίνεται κάμμία μεταβολὴ εἰς αὐτοὺς.

Ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ κατάλογοι οὗτοι πέμπονται ἀπὸ τοῦ Δημογεροντεῖον τοῦ μέρους πρὸς τὴν ἐπαρχιακὴν Δημογεροντείαν.

ζ'—Τὴν δευτέραν Κυριακὴν τοῦ Φεβρουαρίου, δύο, οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, διορίζονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον νὰ εὑρεθῶσιν ἔξω τῆς θύρας τῆς Ἐκκλησίας πρὶν σημάνῃ ὁ κώδων, καὶ δὲν συγχωροῦσι τὴν εἴσοδον εἰς ἄλλους παρὰ τοὺς σημειωθέντας εἰς τοὺς καταλόγους.

Δὲν συγχωροῦσιν ὡσαύτως νὰ εἰσέλθῃ τις, καὶ ἐκ τῶν καταγεγραμμένων εἰς τοὺς καταλόγους, ἢ ὀπλοφορῶν ἢ φέρων βάρβδον.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως μετὰ τῶν λοιπῶν πηγαίνουν κατὰ τὴν διωρισμένην ὥραν, καὶ κλείονται αἱ θύραι τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ μέσον τῆς Ἐκκλησίας τίθεται μία τράπεζα, καὶ ἐπ' αὐτῆς δύο ἀγγεῖα, τὸ ἓν τῶν ὁποίων περιέχει τόσα τεμάχια χρυτοῦ τυλιγμένου, ὅσα τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων ἐκλογέων· καὶ ἐπάνω εἰς ἕκαστον τῶν τεμαχίων εἶναι γραμμένον τὸ ὄνομα ἐκάστου τῶν ὑποψηφίων· τὸ δὲ ἄλλο ἀγγεῖον εἶναι κενόν, καὶ σκεπασμένον μὲ ἓν κάλυμμα. Τίθεται ὡσαύτως ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ εἰς δίσκος, περιέχων τὰς ψήφους.

Ὁ Πρόεδρος ἵσταται ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης, ἔχων τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἱεροῦ· ἐκατέρωθεν δὲ τῆς τραπέζης ἵστανται οἱ λοιποὶ Δημογέροντες, ἐὰν ὑπάρχουν, καὶ τέσσαρες οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου. Ὁ λειτουργὸς τῆς ἡμέρας ἱερεὺς ἵσταται κατὰ πρόσωπον τοῦ Προέδρου εἰς τὸ ἀντικρὺ τῆς τραπέζης.

Ὁ Πρόεδρος, ἢ κατὰ πρόσκλησίν του ἓνας τῶν παρισταμένων Δημογέροντων, ἢ τῶν τεσσάρων πρεσβυτέρων, ἀναγινώσκει τὸν κατάλογον τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου ἕκαστος τῶν ὁποίων ἀποκρίνεται, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνόματός του, ὅτι εἶναι παρὼν· καὶ ὁ ἱερεὺς σημειώνει τὰ ὀνόματα τῶν παρόντων, καὶ γνωστοποιεῖ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα, ὁ μὲν ἱερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ Ἱερόν, ἀναγινώσκειται δὲ ὁ κατάλογος τῶν ὑποψηφίων ἐκλο-

γέων, καὶ ἐξετάζεται ἂν εἰς τὸ ἀγγεῖον, τὸ ἔχον τὰ ὀνόματα, εἶναι πλήρης ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. Ὁ Πρόεδρος εἰδοποιεῖ τότε τὴν συνέλευσιν, ὅτι μέλλει νὰ γενῆ ὁ ὄρκος τῆς ψηφοφορίας. Ὁ ἱερεὺς παρουσιάζεται εἰς τὴν πύλην τοῦ Ἱεροῦ ἐνδεδυμένος, καὶ φέρων εἰς χεῖρας τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον· ὅλα τὰ μέλη τῆς συνέλευσεως ὑψόνου τὰς δεξιὰς, καὶ στρέφου τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἱεροῦ, ἐπαναλαμβάνοντες τὸν ἀκόλουθον ὄρκον, τὸν ὅποιον με ὑψήλην φωνὴν ἀναγινώσκει ὁ Πρόεδρος, ἢ ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ:

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ἀδίκαιτου Τριάδος ἔμπροσθεν τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας, νὰ μὴ ψηφοφορήσω ἢ κατὰ χάριν, ἢ κατὰ πάθος ἢ δι' ἐλπίδα κέρδους, ἢ διὰ φόβον ζημίας, ἀλλὰ κατὰ τὴν συνειδησίμ μου καὶ ἀφιλοπροσώπως».

Μετὰ τὸν ὄρκον γίνεται ἡ ψηφοφορία κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ὁ Πρόεδρος λαμβάνει ἐν τεμάχιον χαρτίου ἐκ τοῦ ἀγγείου, καὶ ἐκφωνεῖ τὸ ἐπ' αὐτοῦ γεγραμμένον ὄνομα· οἱ δὲ ἐκλογεῖς, πλησιάζοντες κατὰ σειρὰν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ λαμβάνοντες ἀπὸ τὸν Πρόεδρον δύο ψήφους, τὴν μὲν λευκὴν τὴν δὲ μέλαιναν, ρίπτου κατὰ τὴν συνειδησίμ των, τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην, ἐντὸς τοῦ κενοῦ ἀγγείου, σηκώνοντες ἐλαφρὰ τὸ κάλυμμα, διὰ νὰ μὴ φαίνεται ἡ ψῆφος των· ἀφοῦ δὲ ρίψου ὅλοι τὴν ψῆφον, ὁ Πρόεδρος ἀφαιρεῖ τὸ κάλυμμα, κενώνει παρῆρησι ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰς ψήφους, καὶ μετρῶν αὐτὰς ἐκφωνεῖ, τόσαι λευκαί, καὶ τόσαι μελαιναι· διὰ τὸν δεῖνα· ὁ δὲ ἱερεὺς ὁ ὅποιος μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ ὄρκου λαμβάνει πάλιν τὸν τόπον τοῦ εἰς τὸ ἀντικρὺ τοῦ Προέδρου μέρος τῆς τραπέζης, σημειῖνει τὸ ὄνομα καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ψήφων.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ψηφοφοροῦνται ὅλα τὰ ὀνόματα τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων ἐκλογέων, καὶ σημειοῦται ἀντικρὺ ἐκάστου ὀνόματος ὁ ἀριθμὸς τῶν ψήφων.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ψηφοφορίας σημειοῦνται, χωριστὰ καὶ κατὰ τάξιν, τὰ ὀνόματα τῶν ὄσσι ἔλαχον τὰς περισσοτέρας λευκὰς ψήφους· δηλαδὴ τὸ ὄνομα τοῦ λαχόντος μεγαλύτερον ἀριθμὸν λευκῶν ψήφων, σημειοῦται πρῶτον· δεῦτερον, τὸ ὄνομα ἐκείνου ὄσσις ἔλαχε μικρότερον ἀριθμὸν τοῦ πρώτου, μεγαλύτερον δὲ ἀπὸ τοῦς λοιποῦς· καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τόσα ὀνόματα, ὄσοι ἐκλογεῖς χρειάζονται· καὶ εἰς τούτους δίδεται, κατὰ τὸ συναπτόμενον ὑπ' ἀριθ. 2 σχέδιον, σημειώσεις ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, καὶ ἀπὸ τοῦς παρισταμένους Δημογέροντας, καὶ τοῦς τέσσαρας πρεσβυτέρους, καὶ βεβαιωμένη ἀπὸ τὸν πρεσβεθέντα ἱερέα.

Ἐν ἀντίγραφον τῆς σημειώσεως ταύτης κρατεῖται εἰς τὸ Δημογεροντεῖον, καὶ ἕτερον πέμπεται πρὸς τὴν Ἐπαρχιακὴν Δημογεροντεῖαν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

ἡ—Ἐὰν δύο ἢ καὶ περισσότεροι ὑποψήφιοι ἔλαχον ἴσον ἀριθμὸν ψήφων, καὶ χρειάζεται ἓνας μόνος ἐκλογεὺς ἢ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν

ἐκλογέων, ἢ διότι ἓνας μόνος ἐκλογεὺς ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν οἰκογενειῶν, γίνεται νέα ψηφοφορία μεταξύ τῶν ἰσοψήφων, καὶ ὁ λαχὼν τὰς περισσότερας ψήφους προτιμᾶται.

θ'— Πρὸ τῆς διαλύσεως τῆς Συνελεύσεως τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, ὁ Πρόεδρος γνωστοποιεῖ εἰς τοὺς ἐκλογεῖς, ὅτι ἡ συνέλευσις τῶν ἐκλογέων τῆς Ἐπαρχίας συγκροτεῖται τὴν ἀκόλουθον Κυριακὴν, δηλαδὴ τὴν τρίτην Κυριακὴν τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἐπαρχίας, ἢ εἰς τὴν χώραν ὅπου διατρίβει ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντεία, τὸ δὲ πρὸ ταύτης τῆς Κυριακῆς Σάββατον, συγκροτεῖται ἡ προκαταρκτικὴ συνέλευσις.

ι'— Ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντεία, λαμβάνουσα τὰς σημειώσεις τῶν διορισθέντων ἐκλογέων ἀπὸ τὰ Χωρία, τὰς Κομποπόλεις καὶ Πόλεις τῆς Ἐπαρχίας, καταστρώνει γενικὸν κατάλογον αὐτῶν, καὶ ἀντίγραφα τούτων, ὑπογεγραμμένα ἀπὸ τοὺς Ἐπαρχιακοὺς Δημογέροντας, τοιχοκολλοῦνται εἰς τὰς πλατείας τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὅποιαν διατρίβει ἡ Δημογεροντεία, πρὸ τοῦ Σαββάτου τοῦ πρὸ τῆς τρίτης Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου. Εἰδοποιεῖ δὲ συγχρόνως ἡ Δημογεροντεία, ὅτι τὸ Σάββατον συγκροτεῖται ἡ προκαταρκτικὴ συνέλευσις τῶν ἐκλογέων, διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως εἰς τὸν εὐρύχωρον ναὸν τοῦ μέρους.

ια'— Ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος, τῆς μεταξύ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου, ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντεία καταστρώνει καὶ ἕτερον κατάλογον τῶν ὑποψηφίων πληρεξουσίων, λαμβάνουσα τὴν γνώμην καὶ ἄλλων πολιτῶν, καὶ κατατάττουσα εἰς τὸν κατάλογον τοὺς προβαλλομένους, ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικά, διὰ νὰ ἐκλεχθῶσι Πληρεξούσιοι.

ιβ'— Τὸ Σάββατον τὸ πρὸ τῆς τρίτης Κυριακῆς τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς, μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἱερᾶς Μυσταγωγίας, σημαίνει ὁ κώδων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ συγκροτεῖται ἡ προκαταρκτικὴ τῶν ἐκλογέων συνέλευσις. Ὁ πρεσβύτερος τῶν Ἐπαρχιακῶν Δημογερόντων προεδρεύει αὐτήν, καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Δημογεροντείας ἐκπληροῦ προσωρινῶς τὰ ἔργα τοῦ Γραμματέως τῆς συνελεύσεως.

Ὁ Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογέων οἱ ὅποιοι διακρίνονται, καὶ οὗτοι μόνου μόνου ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας εἶναι ἐτοιμασμένη ἡ τράπεζα καὶ ἅλα τὰ διὰ τὴν ψηφοφορίαν ἀναγκαῖα.

Ὁ Πρόεδρος ὀρκίζεται τὸν προεδρικὸν ὄρκον (ὄρα ἄρθ. ***) καὶ μετὰ ταῦτα οἱ παρόντες ἐκλογεῖς τὸν ψηφοφορικὸν (ὄρα ἄρθ. ***), καὶ ἐκλέγονται διὰ τῆς πλειοψηφίας ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς συνελεύσεως τῶν ἐκλογέων. Καὶ εἰς τὸν ὄρκον, καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ψηφοφορίας φυλάττεται ἡ αὐτὴ τάξις ὡς καὶ εἰς τὰς προλαβούσας ψηφοφορίας (ὄρα ἄρθ. ***), ἢ δὲ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως υπογράφεται ἀπὸ τὸν προεδρεύοντα τὴν συνέλευσιν πρεσβύτερον τῶν Δημογερόντων, ἀπὸ τοὺς λοι-

πούς Δημογέροντας, και από τέσσαρας τούς πρεσβυτέρους τῶν ἐκλογέων, και προσυπογράφεται από τὸν Γραμματέα τῆς Δημογεροντείας. Ὁ πρεσβύτερος τῶν Δημογερόντων παραχωρεῖ τότε τὸν τόπον του εἰς τὸν ἐκλεχθέντα Πρόεδρον, ὅστις ὀρκίζεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν προεδρικὸν ὄρκον. Παραδίδεται ὡσαύτως εἰς τὸν Πρόεδρον ὁ κατάλογος τῶν ὑποψηφίων Πληρεξουσίων, τὸν ὁποῖον κατέστρωσεν ἡ Δημογεροντεία, και ἀναγινώσκειται ὄνομα πρὸς ὄνομα ἀπὸ τὸν Γραμματέα. Ὁ Πρόεδρος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐκάστου ὀνόματος, ἐρωτᾷ ἐὰν ὑπάρχῃ κάμμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἔχει τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικά, και ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ, σημειοῦται τὸ ὄνομά του. Προστίθενται δὲ και ὅσα ὀνόματα παρελείφθησαν τυχόν, και προβληθέντα εὑρεθῶσιν ἔχοντα τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικά. Πρὶν διαλύσῃ τὴν συνεδρίασιν ὁ Πρόεδρος, εἰδοποιεῖ ὅτι, τὴν αὔριον, μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἱερὰν Μυσταγωγίαν, προσκαλοῦνται ὅλοι οἱ ἐκλογεῖς νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Πληρεξουσίων.

1γ'— Τὴν τρίτην Κυριακὴν τοῦ Φεβρουαρίου, δύο τῶν Δημογερόντων, και δύο οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἐκλογέων διωρισμένοι ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, εὑρίσκονται ἔξω τῆς θύρας τῆς Ἐκκλησίας πρὶν σημάνῃ ὁ κώδων, και ἀπαγορεύουσι τὴν εἴσοδον εἰς ὅσους δὲν εἶναι ἐκλογεῖς· δὲν συγχωροῦσι δὲ και [εἰς] τοὺς ἐκλογεῖς αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσιν ὄπλοφοροῦντες. Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς συνελεύσεως ἀναγινώσκειται ὁ κατάλογος τῶν ὑποψηφίων, και παρατηρεῖται ἂν ὅλων τὰ ὀνόματα εὑρίσκωνται εἰς τὸ ἀγγεῖον τῶν ὀνομάτων, και οὕτω γίνεται ἀρχὴ τῆς ψηφοφορίας, ἡ ὁποία ἐκτελεῖται ἀπαράλλάκτως ὡς και ἡ διὰ τὸν διορισμὸν τῶν ἐκλογέων (βρα ἄρθ. ***) μετὰ τὰς ἀκολουθοῦσας μόνον διαφοράς.

1) Ὁ Γραμματεὺς τῆς συνελεύσεως ἀναγινώσκει τὸν κατάλογον, και σημειώνει τὸν ἀριθμὸν τῶν παρόντων ἐκλογέων. Ὁ αὐτὸς σημειώνει τὰ ὀνόματα τῶν ψηφοφορουμένων και τὸν ἀριθμὸν τῶν λευκῶν και μελαίνων ψήφων τὰς ὁποίας ἔλαχεν ἕκαστος· ὁ δὲ Ἱερεὺς δὲν λαμβάνει μέρος εἰς κάμμιαν ἄλλην πράξιν ἐκτὸς τοῦ ὄρκου.

2) Εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ψήφων ἴσταται ἀντικρὺ τοῦ Προέδρου ὁ Γραμματεὺς, και ἐκατέρωθεν τῆς τραπέζης οἱ Ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες, και τέσσαρες οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἐκλογέων.

3) Ἡ πράξις τῆς ἐκλογῆς τῶν Πληρεξουσίων ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, ἀπὸ τοὺς Ἐπαρχιακοὺς Δημογέροντας και ἀπὸ τοὺς παρισταμένους εἰς τὴν τράπεζαν τέσσαρας πρεσβυτέρους ἐκλογεῖς, και προσυπογράφεται ἀπὸ τὸν Γραμματέα.

4) Γίνονται τόσαι ὁμοίαι πράξεις, ὅσοι οἱ Πληρεξούσιοι· και δίδεται εἰς ἕκαστον αὐτῶν μία. Γίνεται και ἕτερα ὁμοία πράξις, τὴν ὁποίαν, συνωδουμένην μετὰ ὅλας τὰς λοιπὰς πράξεις τῆς ψηφοφορίας, ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντεία διευθύνει εἰς τὸν προσωρινὸν Διοικητὴν τῆς Ἐπαρχίας, ἡ εἰς τὸν

ἔκτακτον Ἐπίτροπον τοῦ Τμήματος, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ προσωρινὸς Διοικητής.

ιδ'—Εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Πληρεξουσίων ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι παρόντα τὰ δύο τρίτα τῶν ἐκλογέων, ὅλων ὁμοῦ τῶν χωρίων, Κωμοπόλεων καὶ Πόλεων τῆς ἐπαρχίας· ἄλλως, ἀναβάλλεται ἡ συνέλευσις εἰς ἄλλην ῥητὴν ἡμέραν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος.

ιε'—Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ δι' ἐπιτρόπου ψηφοφορία.

ις'—Τόσον εἰς τὰς συνέλευσις διὰ τὸν διορισμὸν τῶν ἐκλογέων, ὅσον καὶ εἰς ἐκείνας διὰ τὸν διορισμὸν τῶν πληρεξουσίων, ὁ Πρόεδρος ἀνακαλεῖ εἰς εὐταξίαν τὸν ἀτακτοῦντα· καὶ ἂν οὗτος, ἐπιμένων εἰς τὴν ἀταξίαν του, προξενῇ θόρυβον καὶ ταραχὴν, δύναται νὰ τὸν ἐξώσῃ ἀπὸ τὸν τόπον τῆς συνέλευσεως, καθόσον διαρκεῖ ἡ συνεδρίασις τῆς ἡμέρας· ἂν δὲ ἐπιχειρηθῇ κἀνὲν βίαιον κίνημα, τὸν παραπέμπει ἀμέσως εἰς τὴν ἐπιτόπιον Ἀστυνομίαν.

ιζ'—Ἡ παρούσα διάταξις συνέχεται μὲ τὸ περὶ ἐκλογῶν ψήφισμα ὑπ' ἀριθ. ***, καὶ εἶναι μέρος ἀχώριστον τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος.

16

ΤΑ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ

Ἄριθ. 13

Τὸ Πανελλήνιον

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην.

Τὸ Πανελλήνιον ἀνέγνω μετ' ἐπιστασίας, τὸ ὑπ' ἀριθ. 8874 ἔγγραφον τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος καὶ τὰ ἐπισυναπτόμενα εἰς αὐτὸ τρία σχέδια. Μ' ὅλας τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας ἐπαρουσίαζεν ἡ ἐκ συγκρίσεως συζητήσις δύο διαφορετικῶν σχεδίων, τοῦ σχεδίου δηλαδὴ τὸ ὁποῖον ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἐπίδω διαφορετικῶν σχεδίων, τοῦ σχεδίου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 ἔγγραφου τοῦ Πανελληνίου, καὶ τοῦ παρὰ τῆς Υ.Ε. ἀντικαθισταμένου, τὸ Πανελλήνιον ἤθελε περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ διακεκριμένως τὰς παρατηρήσεις Σας ἐπὶ τῶν διαφορῶν ἄρθρων τοῦ σχεδίου του, καὶ ὀδηγούμενον ἀπὸ τὰ φῶτα τὰ ὁποῖα αὐταὶ ἤθελαν χορηγήσει, ἤθελε προχωρήσει εἰς τὴν συζήτησιν, ἐάν δὲν ἤθελε παρατηρήσει εἰς αὐτὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 8874 ἔγγραφόν Σας, ὅτι δὲν ἠθέλετε διστάσει νὰ δεχθῆτε ὀλόκληρον τὸ σχέδιον τοῦ Πανελληνίου, ἐάν δὲν ἐβλέπετε εἰς αὐτὸ μίαν δυσκολίαν ἀνίκητον, τὴν δυσκολίαν δηλαδὴ τοῦ ὅτι δὲν ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ κάμητε νόμους.

Τὸ Πανελλήνιον ἐν ᾧ ἐλπίζει ὅτι ἡ ἀφαίρεσις τῆς δυσκολίας ταύτης ὀφείλει ἀφαιρέσει καὶ τὰς αἰτίας νέων συζητήσεων, νομίζει χρέος του ἐνταυτῷ

νά θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας, ἂν ἡ καθεστῶσα Κυβέρνησις ἔχη τὴν δύναμιν νὰ θεσπίξῃ νομοθετικῶς, διότι ἀπὸ τὴν λύσιν ταύτην κρέμαται ἡ νομιμότης τῶν μέχρι τοῦδε πράξεων τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Πανελληνίου· καὶ αὕτη μόνη δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν εὐθύνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἤθελεν ὑπόκειται ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης καὶ τὸ Πανελλήνιον, ἂν μέχρι τοῦδε ἐπραξάν παρὰ τὰ νομοθετηθέντα.

Τὸ Α' ψήφισμα περὶ καταστάσεως τοῦ Πανελληνίου, καταχωρηθὲν ὀλόκληρον εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. ΝΗ' Νόμον, ψηφισθέντα ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὴν 18 Ἰανουαρίου 1828, λύει τὴν ἀπορίαν. Κατὰ τὰ ἄρθρα Ζ' καὶ Η' τοῦ βῆθέντος ψηφίσματος, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ ἐκδίδῃ ψηφίσματα Νομοθετικά, θεμελιωμένα εἰς τὰς ἐγγράφους ἀναφορὰς τοῦ Πανελληνίου περὶ ὧν δὲν ἐπρονόησεν ὁ Νόμος.

Τὸ Πανελλήνιον, προσκληθὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7495 ἐγγράφου τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς οὐσιῶδες ἀντικείμενον, ὅποιον εἶναι ἡ συγκάλεισις τῶν Πληρεξουσιῶν τοῦ ἔθνους, δὲν ἠμέλησε νὰ ἐξακριβώσῃ ἐὰν νόμος τις ἐπρονόησε περὶ τούτου· ἐβεβαιώθη, ὅτι νόμος περὶ ἐκλογῆς Πληρεξουσιῶν δὲν ὑπάρχει· ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ ἐκλογῆς Παραστατῶν, ὅχι μόνον ἀτελῆ ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου τὴν τελειοποίησιν γνωρίζουσα ἀναγκαίαν ἢ ἐν Τροικίῃ Συνέλευσις ἀνέθετο εἰς τὴν Βουλὴν· καὶ θεμελιούμενον εἰς τὰ προσημειωθέντα δύο ἄρθρα τοῦ Α' ψηφίσματος, μετὰ μακρὰν συζήτησιν, ἐσχέδιασε τὸ εἰς ἐπικύρωσιν τῆς Γ.Ε. καθυποβληθὲν ψήφισμα.

Ἐλπίζει τὸ Πανελλήνιον, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην τοῦ προκειμένου, ἐξομαλύνεται ἢ παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος προτεθεῖσα δυσκολία. Ἐπιθυμοῦν μ' ὅλα ταῦτα νὰ μὴ παραλειφθῇ ἀνεπεξέργαστος ὀποιαδήποτε ἄλλη εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ παρουσιάζεται εἰς τὴν βαθεῖαν σύνεσίν Σας, καὶ νὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὴν ἐπιτελεσθῆσιν αὐτῆς ἀπὸ τὰς σοφὰς παρατηρήσεις Σας, πέμπει εἰς ἐπιτροπὴν τινὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ διὰ νὰ συνδιαλεχθῶσι μετὰ τῆς Γ.Ε., ἀναπτύξωσιν ἂν εἶναι χρεῖα λεπτομερέστερον τὰ προεκτεθέντα, ἀκούσωσι, καὶ κοινοποιήσωσιν εἰς τὸ Πανελλήνιον ὅσας παρατηρήσεις ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης ἤθελε κρίνει ὠφέλιμον νὰ κάμῃ εἰς διάφορα ἄρθρα τοῦ προβληθέντος ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον σχεδίου.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 14 Ἰανουαρίου 1829

(Τ.Σ.) Ὁ Πρόβουλος τῶν Ἐσωτερικῶν Ἀνδρέας Ζατμης

Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς Χ. Αἰνιᾶν

17

ΤΟ ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ

Ἄριθ. 10049
Ψήφισμα ΚΓ'.

Ἑλληνικὴ Πολιτεία
Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

Θεωροῦντες ὅτι ἡ συγκάλεισις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθημεν ν' ἀναβάλωμεν ἄχρι τοῦδε διὰ τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις, τὰς κοινοποιηθείσας εἰς τὸ Ἔθνος διὰ τοῦ πρὸς τὸ Πανελλήνιον ἐγγράφου μας τὴν 2 Ἀπριλίου τοῦ 1828, δὲν συμφέρει νὰ παραταθῆ πλείοτερον·

Λαβόντες εἰς σκέψιν τὸν περὶ ἐκλογῆς Παραστατῶν νόμον·

Ἀκούσαντες δέ, κατὰ συνέπειαν τῆς προσκλήσεώς μας, καὶ τὴν περὶ τούτου γνώμην τοῦ Πανελληνίου διὰ τῶν ἐγγράφων του ὑπ' Ἄρ. 15 τῆς 20 Φεβρουαρίου 1829.

Ψήφισμα :

1—Ἡ Δ' Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις θέλει συγκροτηθῆ τὴν 15 Μαΐου τοῦ 1829 εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως.

2—Αἱ ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος, ὅσαι ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποστέλωσι πληρεξουσίους εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, θέλουσι ἐκλέξει τοὺς διὰ τὴν Δ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν πληρεξουσίους τῶν κατὰ τοὺς τύπους τῶν εἰς τὸ παρὸν ψήφισμα συναπτομένων ὁδηγιῶν.

3—Οἱ ἐκλογεῖς τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων διορίζονται ἀπὸ τοὺς πολίτας τοὺς ἔχοντας δικαίωμα ψήφου.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων διορίζεται κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν, δηλαδὴ εἰς τὰ μέρη τὰ κατοικούμενα ἀπὸ 15 οἰκογενείας μέχρι τῶν 50 διορίζεται εἰς ἐκλογεῖς.

Εἰς τὰ κατοικούμενα ἀπὸ 50 οἰκογενείας μέχρι τῶν 100, δύο ἐκλογεῖς.

Εἰς τὰ ἀπὸ 100 οἰκογενείας μέχρι τῶν 200, τρεῖς· καὶ οὕτω καθεξῆς, προσπιθεμένου πάντοτε ἐνὸς ἐκλογέως εἰς ἐκάστην ἑκατοντάδα.

Οἱ πληρεξούσιοι ἐκάστης ἐπαρχίας θέλουσι εἶσθαι διπλάσιοι τῶν Ἀντιπροσώπων, τοὺς ὁποίους εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ πέμπῃ εἰς τὴν Βουλὴν.

4—Οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν, ὅσαι δὲν ὀργανίσθησαν εἰσέτι ἐντελῶς, θέλουσι ἐκλέξει τοὺς ἐκλογεῖς τῶν ὅπου διατρίβουσιν· οἱ δὲ ἐκλογεῖς θέλουσι συνέλθει διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐπαρχίας εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου διατρίβουσιν οἱ πλείοτεροι κάτοικοι τῆς ῥηθείσης ἐπαρχίας τῶν.

5—Διὰ νὰ γίνωσιν ὅσον τὸ δυνατόν τακτικαὶ αἱ ἐκλογαί, καὶ ἕως ὅτου διαταχθῶσιν ὀριστικῶς τὰ περὶ τούτου διὰ νόμου, ἐμπιστεύομεν καὶ συνιστῶ-

μεν εἰς τὴν προσοχὴν τῶν Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων, τῶν προσωρινῶν Διοικητῶν, τῶν Δημογερόντων καὶ τῶν κατοίκων τῶν ἐπαρχιῶν, τὰς μὲ τὸ παρὸν ψήφισμα δημοσιευομένης ὁδηγίας, ὥστε, ὅσοι ἐκ τῶν πολιτῶν χρεωστοῦν νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἐκλογεῖς καὶ τοὺς πληρεξουσίους, ν' ἀκολουθήσωσι κατ' αὐτάς.

6—Οἱ Ἐκτακτοὶ Ἐπίτροποι τῶν Τμημάτων καὶ οἱ προσωρινοὶ Διοικηταί, θέλουσιν κοινοποιήσει διὰ τῶν Δημογερόντων εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωριῶν τὸ παρὸν ψήφισμα καὶ τὰς διαληφθεῖσας ὁδηγίας.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 4 Μαρτίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης I. Α. Καποδίστριας

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας

Π. Σπανόπουλος

18

ΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Ἄρ. 10050

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁδηγίαι

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Ἄρθρον 1 — Κατὰ συνέπειαν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10049 καὶ ΚΓ' ψηφίσματος, οἱ Ἐκτακτοὶ Ἐπίτροποι καὶ οἱ προσωρινοὶ Διοικηταὶ θέλουσιν δημοσιεύσει τὰς παρούσας ὁδηγίας.

Αὐτοὶ θέλουσιν προσδιορίσει τὴν ἡμέραν τῆς συναθροίσεως, καθ' ἣν μέλλουσιν νὰ ἐκλεχθῶσιν οἱ ἐκλογεῖς.

Ἡ ἡμέρα δὲ αὕτη θέλει εἶσθαι ἡ πρώτη Κυριακὴ ἢ μετὰ τὴν παρέλευσιν ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν πρὸς αὐτοὺς διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ διαληφθέντες μὲ τὴν δημοσίευσιν τῶν ὁδηγιῶν τούτων, θέλουσιν εἰδοποιήσει συγχρόνως τοὺς κατοίκους ὅλων τῶν μερῶν ἐκάστης ἐπαρχίας, τοὺς ἔχοντας δικαίωμα ψήφου, ὅτι κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν χρεωστοῦν νὰ συνέλθωσι διὰ νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἐκλογεῖς.

Δικαίωμα ψήφου ἔχουσιν ὅλοι οἱ αὐτόχθονες Ἕλληνες οἱ ἔχοντες ἡλικίαν 25 ἐτῶν, καὶ κατοικοῦντες τὰ χωρία, κωμοπόλεις καὶ πόλεις τῆς Ἐπικρατείας.

2—Οἱ ἔχοντες δικαίωμα ψήφου πολλῶν θέλουσιν συνέλθει τὴν ῥητὴν ἡμέραν εἰς τὴν πλεον εὐρύχωρον ἐκκλησίαν τοῦ τόπου, καὶ μετὰ τὴν θεῖαν λει-

τουργίαν, ὁ ἱεροουργῶν ἐφημέριος θέλει ἀναγνώσει μεγαλοφώνως τὸ περὶ συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ψήφισμα καὶ τὰς παρούσας ὁδηγίας.

3—Ἡ συνάθροισις αὕτη θέλει προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Δημογέροντα, ἢ ἀπὸ τὸν πρεσβύτερον τῶν Δημογερόντων.

4—Ὁ ἱεροουργῶν ἱερεὺς θέλει καταστρώσει τὸν κατάλογον τῶν πολιτῶν, ὅσοι εἶναι παρόντες καὶ ἔχωσι δικαίωμα ψήφου. Ὁ κατάλογος οὗτος θέλει ἀναγνωσθῆ μεγαλοφώνως, καὶ ἐπικυρωθῆ διὰ τῆς συγκαταθέσεως τῶν συνελθόντων πολιτῶν· ἢ δὲ συγκατάθεσις αὕτη θέλει ἀποδειχθῆ διὰ τῆς πλειοψηφίας· τότε ἡ συνάθροισις θέλει εἶσθαι νόμιμος, καὶ θέλουν μείνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν μόνοι οἱ πολῖται ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα θέλουν εἶσθαι καταγεγραμμένα εἰς τὸν κατάλογον.

5—Ὁ ἱερεὺς θέλει παρουσιασθῆ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ Εὐαγγέλιον διὰ νὰ ὀρκισθῶσι τὸν ἀκόλουθον ὄρκον, ὁ ὁποῖος θέλει ἀναγνωσθῆ μεγαλοφώνως ἀπὸ ἑνα τῶν γεροντοτέρων τῆς συναθροίσεως, οἱ δὲ λοιποὶ πολῖται θέλουν τὸν ἐπαναλάβει ὑψόνοντες τὴν δεξιὰν χεῖρα.

Ὁ ρ κ ο ς.

Ἐν ὀνόματι τῆς Παναγίας καὶ Ἀδαιρέτου Τριάδος ὀρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας, νὰ μὴ δώσω τὴν ψῆφόν μου, οὔτε διὰ φιλίαν, οὔτε διὰ μῖσος, οὔτε διὰ φόβον ζημίας, οὔτε δι' ἐλπίδα προσωπικοῦ κέρδους, ἀλλὰ κατὰ τὴν συνείδησίν μου, καὶ χωρὶς ἀμμίαν προσωποληψίαν.

6—Μετὰ τὸν ὄρκον, πέντε ἐκ τῶν γεροντοτέρων μελῶν τῆς συναθροίσεως, ἐπὶ παρουσία τοῦ προεδρεύοντος αὐτῆν δημογέροντος, θέλουσι καταστρώσει τὸν κατάλογον τῶν εἰς ἐκλογὴν προβληθησομένων ὑποψηφίων. Ὁ κατάλογος οὗτος θέλει περιέχει τετραπλάσια ὀνόματα ἀπ' ἐκεῖνα τῶν διορισθησομένων ἐκλογέων· καὶ ἡ συνάθροισις θέλει ψηφοφορήσει ἕκαστον ἰδιαίτερος, ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν λάβουν τὰς πλειοτέρας ψήφους, θέλουν εἶσθαι οἱ νόμιμοι ἐκλογεῖς.

7—Ὁ ἱερεὺς θέλει κρατεῖ τὰς πράξεις τῆς ψηφοφορίας, καὶ θέλει σημειώσῃ εἰς ταύτας τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα ὄλων τῶν ὑποψηφίων, καθὼς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὄσων ἔλαβον ὑπὲρ ἢ κατὰ, ψήφων.

Αἱ πράξεις αὗται θέλουν ὑπογραφῆ ἀπὸ τὸν ἱερέα, τὸν προεδρεύοντα τὴν συνάθροισιν δημογέροντα, καὶ ἀπὸ τὰ πέντε μέλη τὰ καταστρώσαντα τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων, καὶ θέλουν φυλάττεσθαι εἰς τ' ἀρχεῖα τῆς Δημογεροντείας.

8—Ἐκάστης πόλει, κωμοπόλει καὶ χωρίου ἢ Δημογεροντεία χρεώσται νὰ πέμψῃ ἀμέσως ἀντίγραφον τῶν πράξεων τούτων εἰς τὸν προσωρινὸν Διοικητὴν ἢ εἰς τὸν Ἐκτακτον Ἐπίτροπον, ὅτινες θέλουν τὸ διευθύνει πάραυτα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ διαρίσῃ μεταξὺ τῶν ἐκλογέων τῆς ἐπαρχίας τὸν

μέλλοντα νά προεδρεύη τὴν ἐκλεκτικὴν συνάθροισιν, εἴτε κατὰ τὴν πρώτην μόνον συνεδρίασιν (συνεδρίασιν προκαταρκτικὴν), εἴτε ἐπίσης καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀκολούθους συνεδριάσεις.

9—Ἐκαστος τῶν εἰς τὴν συνάθροισιν ταύτην διορισθέντων ἐκλογέων, θέλει λάβει ἀντίγραφον τῆς ῥηθείσης πράξεως, ἐπικυρωμένον ἀπὸ τὴν δημογεροντεῖαν. Ἐὰν εἶναι εἰς μόνον δημογέρον, καὶ οὗτος διορισθῆ ἐκλογεὺς, τὸ ἀντίγραφον θέλει ἐπικυρωθῆ ἀπὸ τὰ γεροντότερα πέντε μέλη δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐγγράφου ἕκαστος τῶν ἐκλογέων θέλει ἀποδείξει τὰ ὅποια ἔχει δικαίωμα εἰς τὸ νά συμμεθέξῃ τῆς συναθροίσεως, σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων.

10—Οἱ Ἐκτακτοὶ Ἐπίτροποι ἢ οἱ προσωρινοὶ Διοικηταὶ θέλουν προσδιορίσει ἐπίσης τὴν ἡμέραν τῆς συναθροίσεως τῶν ἐκλογέων. Ἡ ἡμέρα δὲ αὕτη θέλει εἶσθαι ἢ πρώτη Κυριακὴ ἢ μετὰ τὴν παρέλευσιν ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῶν διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ προέδρου τῶν ἐκλεκτικῶν συναθροίσεων.

Οἱ Ἐκτακτοὶ Ἐπίτροποι ἢ οἱ προσωρινοὶ Διοικηταί, θέλουν κοινοποιήσει συγχρόνως ὅτι ἡ συνάθροισις θέλει γίνεαι εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ὅπου κατοικεῖ ἡ ἐπαρχιακὴ Δημογεροντεῖα.

Τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας ταύτης οἱ ἐκλογεῖς θέλουν συγκροτήσῃ τὴν πρώτην συνεδρίασιν, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ πρόεδρος, πέντε ἐκ τῶν πλέον γεροντοτέρων ἐκλογέων, καὶ οἱ ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες θέλουν καταστρώσει τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογέων, καὶ ἐπεξεργασθῶσι τὰ περὶ τῆς νομιμότητος αὐτῶν.

Τὴν δὲ ἐπαύριον θέλει γίνεαι ὁ κατάλογος τῶν ὑποψηφίων, ὅστις πρέπει νά περιέχῃ τετραπλάσια ὀνόματα ἀφ' ὧσους ἐκάστη Ἐπαρχία χρεωστεῖ νά πέμψῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν πληρεξουσίου.

Ἡ ἐκλεκτικὴ συνάθροισις θέλει διορίσει εἰς κατάστρωσιν τοῦ καταλόγου τόσους ἐκλογεῖς, ὅσοι ὑποψήφιοι πρέπει νά ἐκλεχθῶσι καὶ καταγραφῶσιν εἰς αὐτόν. Οἱ μέλλοντες νά συντάξωσι τὸν κατάλογον τούτον θέλουν ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀρθ. 6 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17 Νόμου, σπεύδοντας νά προτείνωσι μόνον ἐκείνους τοὺς πολίτας, ὅσοι διὰ τὴν κατάστασίν των, τὴν φρόνησίν των, τὴν πίστιν των καὶ τὸν πατριωτισμὸν των, κρίνωνται ἄξιοι τῆς κοινῆς ἐμπιστοσύνης.

11—Εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων θέλουν καθυποβληθῆ εἰς ψηφοφορίαν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν λάβωσι τὰς πλειοτέρας ψήφους, θέλουν εἶσθαι οἱ νόμιμοι πληρεξούσιοι τῆς ἐπαρχίας.

12—Ὁ Γραμματεὺς τῆς Δημογεροντείας θέλει καταστρώσει τὴν πρᾶξιν τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων ἢ πρᾶξις αὕτη θέλει περιέχει τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα ὧν τῶν ὑποψηφίων, καθὼς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑ π ε ρ, ἢ κ α τ ᾶ, ψήφων, ὅσας ἕκαστος αὐτῶν ἔλαβεν. Αὕτη θέλει ὑπογραφῆ ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς πλειοτέρους τῶν παρόντων ἐκλογέων, προσυπογραφῆ ἀπὸ τὸν πρόεδρον

τῆς ἐκλεκτικῆς συναθροίσεως, ὡς καὶ ἀπὸ τὸν γραμματέα τῆς Δημογεροντείας, καὶ θέλει σφραγισθῆ μετὰ τὴν σφραγίδα αὐτῆς.

13—Τὸ πρωτότυπον τῆς πράξεως θέλει φυλάττεσθαι εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Δημογεροντείας, καὶ ἕκαστος Πληρεξούσιος λαμβάνει ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον ἀπὸ τὴν εἰρημένῃ Δημογεροντείαν· δι' αὐτῆς τῆς πράξεως ἕκαστος Πληρεξούσιος θέλει ἀποδείξει τὸ δικαίωμά του εἰς τὸ νὰ γίνῃ παραδεκτὸς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

14—Ἡ Κυβέρνησις δὲν βάζει κανένα περιορισμὸν εἰς τὰς παρούσας ὁδηγίας, διότι ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις θέλει ἐνεργήσῃ καὶ τὰ περὶ τοῦ οὐσιωδικοῦ τούτου ἀντικειμένου τῶν ἐκλογέων, ἀξίως τῶν μεγίστων συμφερόντων του καὶ τῆς προσδοκίας τοῦ πολιτισμένου κόσμου.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 4 Μαρτίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης Ἰ. Α. Καποδίστριας

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας

Π. Σπανόπουλος

19

ΤΟ ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΩΝ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ

Ἄρ. 10051

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τοὺς Ἑλληνας.

Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἀνεδέχθημεν τὰ ὅποια μᾶς ἐνεπιστεύθητε χρέη, εἶχομεν προθυμίαν νὰ συγκαλέσωμεν τοὺς πληρεξουσίους σας εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ἄλλ' ὀλόκληρος χρόνος παρῆλθε, καὶ μόλις σήμερον δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ποθομένου. Γνωστὰ σὰς εἶναι τὰ αἷτια τῆς ἀναβολῆς ταύτης, καὶ δὲν ἀμφιβάλωμεν, ὅτι συναισθανόμενοι ταῦτα, θέλετε συμπεθέξει ἐπίσης καὶ τῆς ὁποίας διὰ τοῦτο ἐδοκιμάζομεν λύσιν.

Ἡ δ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις, εἰς τὴν ὅποιαν προσκαλεῖσθε νὰ πέμψητε τοὺς πληρεξουσίους σας, μέλλει νὰ συγκροτηθῇ ἐν τῷ μέσῳ δεινотάτων περιστάσεων, ἐνώπιον τοῦ πολιτισμένου κόσμου, καὶ τῶν Δυνάμεων, αἵτινες τιμῶσι τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς προστασίας των.

Οἱ πληρεξούσιοι Ἀντιπρόσωποί σας ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσουν καὶ ἀποφασίσουν τὰ περὶ τῶν ὑψηλῶν ἀντικειμένων, εἰς τὰ ὅποια ἔχετε προσηλωμένας

ὅλας τὰς νομίμους ἐλπίδας σας. Εἰς αὐτοὺς θέλετε δώσει ὅλην σας τὴν ἐμπιστοσύνην, τῆς ὁποίας ἄξιοι θέλουν φανῆ μόνον διὰ τῶν συνετῶν βουλευμάτων αὐτῶν.

Προσκαλούμενοι νὰ ἐκλέξητε τοὺς ἐκλογεῖς καὶ τοὺς πληρεξουσίους, ὑπόκεισθε εἰς βαρυτάτην εὐθύνην διὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην.

Μὴ ὑπάρχοντος νόμου περὶ ἐκλογῆς πληρεξουσίων, ἐκάμαμεν ὅ,τι ἐδυνάμεθα διὰ νὰ θέσωμεν τὰ περὶ τῆς συγκαλέσεως τῆς Συνελεύσεως ὑπὸ τὴν αἰγίδα προφυλακτικῶν τύπων, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐμετριάσαμεν, ὅσον ἐξήρητο ἀπὸ ἡμᾶς, τὴν εὐθύνην σας.

Δὲν ἐδυνάμεθα, ἐπὶ κεφαλῆς ὄντες τῶν πραγμάτων σας, νὰ πράξωμεν πλείοτερον, διὰ νὰ σᾶς προφυλάξωμεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ κάμετε ἐκλογάς, τῶν ὁποίων αἱ συνέπειαι ἤθελον ματαιώσει τοὺς εὐγενεῖς καὶ καλοκαγάρθους σκοπούς σας.

Ἄλλο τι δὲν μένει ἤδη εἰς ἡμᾶς, εἰμὴ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ὑπὲρ ὑμῶν τὴν Θεῖαν ἀντίληψιν.

Εὐχόμεθα νὰ εὐδοκήσῃ ὁ Κύριος, ὥστε μόνῃ ἢ φωνῇ τῆς συνειδήσεως καὶ τὰ μοναδικὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος νὰ γινῶσιν οἱ μόνοι ὁδηγοὶ εἰς τὰς ἐκλογάς, τὰς ὁποίας τὰ χρέη σας ὡς καὶ τὰ δικαιώματά σας, σᾶς προσκαλοῦν νὰ ἐνεργήσητε.

Εὐχόμεθα προσέτι νὰ μὴ ματαιωθῶσιν αἱ ἀπειράριθμοι θυσίαι, τὰς ὁποίας ἐκάμετε, διὰ νὰ λάβῃ ἡ Πατρίς ἡμῶν διὰ τῆς ἰσχύος τῶν νόμων ἔντιμον τόπον μεταξὺ τῶν ἐθνῶν.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 4 Μαρτίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Καποδίστριας

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας

Π. Σπανόπουλος

Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἄριθ. 12368

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ψήφισμα ΛΑ'

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Ἐπειδὴ περιστάσεις διάφοραι ἀνέβαλον τὴν Δ' Συνέλευσιν τῶν Πληρεξουσίων τοῦ Ἔθνους ἐπέκεινα τῆς προσδιορισθείσης ἡμέρας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10049 προεκδοθέντος ψηφίσματος·

Ἐπειδὴ τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὅποια αἱ Ἐπαρχίαι τοῦ Κράτους προσεκλήθησαν ἐπιμόνως εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων των, εἶναι καὶ σήμερον τοσοῦτον κατεπείγοντα καὶ σπουδαῖα, ὅσον ἦσαν καὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους·

Ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου·

Ψήφισμα :

Α'—Οἱ ἑκτακτοὶ Ἐπίτροποι καὶ προσωρινοὶ Διοικηταὶ τοῦ Κράτους, συμμορφούμενοι μὲ τὰς εἰς τὸ ψήφισμα τοῦτο συναπτομένας ὁδηγίας, θέλουσι λάβει τ' ἀναγκαῖα μέτρα μετὰ τῶν κατ' ἐπαρχίας Δημογερόντων, διὰ νὰ γίνωσιν αἱ ἐκλογαὶ τῶν Πληρεξουσίων Ἀντιπροσώπων χωρὶς περισσοτέραν ἀναβολήν.

Β'—Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις θέλει συγκροτηθῆ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀργους, τὴν 25 τοῦ Ἰουνίου· καὶ οἱ πληρεξούσιοι θέλουσι παρευρεθῆ ἐκεῖ ἀπὸ τὴν 20 τοῦ ἰδίου μηνός.

Γ'—Ἡ Κυβέρνησις θέλει ἔχει τὴν καθέδραν τῆς εἰς τὴν ῥηθεῖσαν πόλιν, καθ' ὅσον διαρκέσῃ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 16 Μαΐου 1829

Ὁ Κυβερνήτης Ι. Α. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας Ν. Σπηλιᾶδης

21

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ

Ἐγκύκλιος ἰδιαιτέρα

Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους
καὶ προσωρινοὺς Διοικητάς.

Μεγάλως ἐλυπήθημεν, διότι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν ταχύτερον τὰς πράξεις, τὰς ἀφορώσας τὴν συγκάλεισιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, μ' ὅλον ὅτι ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός ἐνησχολήθημεν ἀνενδότης εἰς τοῦτο.

Σᾶς εἶναι γνωστὴ ἡ πρὸς τὸ Πανελλήνιον ἀποσταλεῖσα παρ' ἡμῶν διακείμενη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Τὸ Πανελλήνιον δὲν ἔπαυσεν ἔκτοτε νὰ συσκέπτεται μὲ πολὺν ζῆλον περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐκλεχθῶσιν οἱ ἐκλογεῖς καὶ πληρεξούσιοι ταχτικῶς καὶ νομίμως.

'Αλλ' ἐπειδὴ νόμος περὶ τούτου δὲν προϋπῆρχεν, ἦτον ἀφευκτον ν' ἀναπληρωθῆ προσωρινῶς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ἡ ἑλλειψις αὐτῆ τῆς νομοθεσίας.

Πρὸς τοῦτο μᾶς ἐπρόβαλε τὸ Πανελλήνιον διαταγῆν, ὑπερβαίνουσαν, κατὰ τὴν γνώμην μας, τὰς δυνάμεις τῆς Κυβερνήσεως. "Ὅθεν, ἀφ' οὗ ἐκονοποιήσαμεν εἰς αὐτὸ τὰς περὶ τούτου ιδέας μας, μετὰ μακρὰν καὶ περισκεμμένην συζήτησιν, μᾶς ἐπρότεινε τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας μετ' ὀλίγας τροπολογίας ἐπεκυρώσαμεν προσφάτως.

Μεταξὺ τοῦ ἐδικοῦ μας σχεδίου καὶ τῶν πράξεων τούτων ὑπῆρχόν τιναε διαφοραί. Ἡμεῖς εἰχομεν προβάλλει νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν περὶ τῆς ἐκλογῆς συνελεύσεων οἱ Ἐκτακτοὶ Ἐπίτροποι, οἱ προσωρινοὶ Διοικηταί, ἢ οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν πλὴν σκοπῶν ἄλλων δὲν εἰχομεν κατὰ τοῦτο, εἰμὴ τὸ νὰ ἐπαγρυπνοῦν οἱ δημόσιοι οὗτοι ὑπουργοὶ εἰς τὰς ἐργασίας τὰς περὶ τῶν ἐκλογῶν, φρονούντες ὅτι διδομεν οὕτως εἰς τοὺς ἐπὶ σκοπῷ ψηφοφορίας σινηθροισμένους πολίτας ἀσφαλῆ ἐγγρήσιν εὐταξίας καὶ νομιμότητος.

Τὸ δὲ Πανελλήνιον ἦτο γνώμης, ὅτι ἐπρεπε νὰ ἐπιτραπῆ εἰς τινα τῶν πολιτῶν, ἐκλεγμένον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἔχει μόνον ἡ ἐπαγρύπνησις, ἀλλὰ καὶ ἡ διεύθυνσις αὐτῆ τῶν περὶ τὰς ἐκλογὰς ἀναγκαίων ἐργασιῶν, καθ' ὅσον αὐταὶ ἀφορῶσι τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων, καὶ μᾶς ἐπρόβαλε νὰ διορίσωμεν ἐκ τῶν ἐκλογέων ἐκάστης ἐπαρχίας τὸν πρόεδρον τῆς συνελεύσεως ἧτις θέλει ἐκλέξει τοὺς πληρεξουσίους. Ἀπεδέχθημεν τὸ μέτρον τοῦτο, ἐλπίζοντες ὅτι τὰ ἀποτελέσματά του δὲν θέλου ψεύσει τοῦ ἔθνους τὴν προσδοκίαν.

Ἐπὶ πλέον τὸ Πανελλήνιον κρίνει ἐπιμόνας ἀναγκαίων τὸν περιορισμὸν, ὅστις κατὰ τὴν γνώμην μας, ἀντιφάσκει εἰς τὴν ιδέαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ξένους περὶ τῶν ἐντίμων φρονημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ ἸΔ' ἄρθρον τῶν ὀδηγιῶν, τὸ ὁποῖον ἀντικαθίσταται ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν παρὰ τοῦ Πανελληνίου προβληθέντος, περιέχει αὐτολεξεί τὰ ἐξῆς.

«Ὅστις ἔχων δικαίωμα ψήφου, ἢ διορισθεὶς ἐκλογεὺς ἢ πληρεξούσιος, εἶναι εἰς φυλακὴν διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις, δύναται νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς μετ' ἐγγρήσιν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη τοῦ πολίτου.»

Ἀναφέρομεν κατὰ λέξιν τὸ ἄρθρον τοῦτο, θέλοντες νὰ κοινοποιήσετε εἰς τοὺς πολίτας τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας Τμημάτων, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει ἐμποδίσαι κατ' οὐδὲν τὸ νὰ ἐκτελεσθῆ ἀκριβῶς τὸ παρὰ τοῦ Πανελληνίου προβληθέν ἄρθρον, ἂν ἡ περίστασις, ἢ μὴ γένοιτο, τὸ ἀπαιτήσῃ.

Σὰς εἰδοποιούμεν περὶ τῶν λεπτομεριῶν τούτων, διὰ νὰ μάθουν κατ' ἀκριβείαν οἱ πολῖται τῶν Τμημάτων σας τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν, καὶ νὰ ἐμπορῶσιν ἐπομένως ν' ἀποφύγουν τὰς πλεκτάνας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ κακόβουλοι θέλου πασχίσει νὰ τοὺς περιπλέξουν κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν.

Πρὸ πάντων οἱ τοιοῦτοι θέλου προσπαθήσει νὰ τοὺς πείσουν, ὅτι αἱ εἰρημέναι διαμφισβητήσεις μαρτυροῦν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ πνεύματος τῶν

φατριῶν καὶ τῆς διχονοίας, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ἀποδίδουν ἰσχυρογνωμόνως τὰ δεινὰ τῆς· ἀλλὰ σὰς εἶναι εὐκολώτατον νὰ καθησυχάσετε ἐντελῶς περὶ τούτου τοὺς φιλησύχους καὶ καλοὺς πολίτας τῶν Τμημάτων σας.

Τὰ μέλη τοῦ Πανελληνίου, ὅσα δὲν ἦσαν σύμφωνα κατὰ τοῦτο μὲ ἡμᾶς, ἐξέφρασαν τὴν γνώμην των ἐλευθέρως καὶ ἀνυποστόλως, ἐκτελοῦντα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ χρέος των. Ἡμεῖς δέ, ἐπαινοῦντες αὐτὰ διὰ τοῦτο, ἀποδεχόμεθα τὰς προτάσεις των, διὰ νὰ δεῖξωμεν καὶ αὐθις εἰς τὸ Ἔθνος, τὸν ἀμετάτρεπτον τῶν ἀγόνων μας σκοπὸν, ὅστις, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἄλλος δὲν εἶναι παρὰ τὸ νὰ προφυλάξωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ Κυβερνήσιν αὐτογνώμονα καὶ ἀπὸ τὰ ὀλέθρια αὐτῆς παρεπόμενα.

Οἱ Ἕλληνες ὑπέφεραν τσαυτὰ ἀπὸ τὰς ἀπάτας, εἰς τὰς ὁποίας φυσικῶς τῷ λόγῳ ὑποπίπτουν τὰ εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον πρωτόπειρα ἔθνη, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τὴν ἀποκτηθεῖσαν πείραν. Περὶ τούτου πληροφροῦμεθα ἐπὶ μᾶλλον, εὐρισκόμενοι ἐν μέσῳ τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἐπανακτώνται τοὺς ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀταξίας ἐρημωθέντας τόπους, ὅπου ποτὲ ἦσαν αἱ φίλαι αὐτῶν ἐστίαί.

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν ἀποχρόντως τὴν ἔφεσιν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκφράζουν οἱ ἀξιότιμοι οὗτοι πολῖται, ζητοῦντες παρ' ἡμῶν διασαφήσεις περὶ τῆς καταστάσεώς των, περὶ τῆς μελλούσης τύχης των καὶ περὶ ὅσων χρεωστοῦν νὰ πράξωσι πρὸς ἄξιαν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους, τὸ ὅποιον τοὺς ἐπιβάλλει ἡ Πατρίς, ἀπαιτοῦσα παρ' αὐτῶν τοὺς πληρεξουσίους Ἀντιπροσώπους τῆς εἰς τὴν Ἑθνικὴν Συνέλευσιν.

Κατὰ τὴν περίοδον, τὴν ὁποίαν μέλλομεν νὰ κάμωμεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τινὰς νήσους, θέλομεν ἀποτίσει τὸ χρέος μας, ἐκπληροῦντες ὅσον δυνάμεθα τὴν ἔφεσιν ταύτην. Ἐδικὸν σας δὲ ἔργον εἶναι, Κύριοι, νὰ ἀναπληρώσετε τὰ ἔλλειπον, συνεννοούμενοι κατὰ τὰς παρούσας ὁδηγίας μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἶναι ἄξιοι τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐδικῆς σας.

Θέλετε ὑπεθυμίσει πρὸ πάντων εἰς τοὺς χρηστοὺς τούτους πολίτας ὅσα ἀπολαμβάνουσιν ἀγαθὰ, χάρις εἰς τὴν θεῖαν Πρόνοιαν καὶ εἰς τὴν εὐμενῆ καὶ γενναίαν συμπάθειαν τῶν Σ. Συμμάχων Βασιλείων.

Τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τούτων εἶναι ἡ ἐπὶ τὸ μονιμώτερον ἤδη καθισταμένη εὐταξία, ἡ ἐκ ταύτης προερχομένη ἀσφάλεια τῆς ἰδιοκτησίας ὅλων τῶν πολιτῶν χωρὶς ἐξαιρέσιν, καὶ τέλος τὸ νὰ ἐμπορῇ ἕκαστος νὰ ἐνεργῇ εἰς τὸν τρόπον ὠφέλιμον καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὸ Ἔθνος τὰ δίκαια ὅσα χαρακτηρίζουσι τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον πολίτην.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσιν ἀναφαιρέτως τ' ἀγαθὰ ταῦτα, χρεωστοῦν οἱ Ἕλληνες ν' ἀποδείξουν εἰς τὸν κόσμον δι' ἐμπράκτου μαρτυρίας, ὅτι δὲν θέλουν κάμει ποτὲ κατάχρησιν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ παρὸν θέλουν ἀποδείξει τοῦτο διὰ τοῦ εὐτάκτου τρόπου τῆς

ἐκλογῆς τῶν Ἀντιπροσώπων των, δι' αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκλογῆς, καὶ τέλος διὰ τοῦ ἀποτελεσμάτος τῶν βουλευμάτων τῆς Συνελεύσεως. Προσπαθήσατε νὰ τοὺς καταπίεσετε, ὅτι ἡ μέλλουσα τύχη των ἐξήρηται ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην.

Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλουσιν παρατρέξει μὴτ' αὐτὰ τὰ πλέον ἀσήμαντα καὶ κατὰ σύμπτωσιν ἀπλᾶ συμβάντα, διὰ νὰ παραστήσωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ δυστυχὲς τοῦτο Ἔθνος ἀνάξιον τῆς παντελοῦς αὐτοῦ παλιγγενεσίας.

Ἡ οὐσιωδestatῆ αὕτη θεωρία, καὶ ὅσα ἄλλαι ἀφορῶσι τὰ μεγάλα τῆς Ἐπικρατείας συμφέροντα, πρέπει νὰ διευθύνωσι κατὰ νόμους τὰς περὶ τῶν ἐκλογῶν ἐργασίας, καὶ νὰ χρησιμεύωσι κατὰ τοῦτο ὡς λαμπρὰ φωτίζουσα τοὺς πολίτας, οἵτινες δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλουσιν λησιμονῆσαι κάθε ἰδιαιτέρον συμφέρον εἰς ἐκλογὰς τῶν ἐκλεγέων καὶ τῶν πληρεξουσίων Ἀντιπροσώπων των.

Πληροφορήσατέ τους πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ διανεῖμῃ τὰς ἀποζημιώσεις καὶ ἀμοιβάς, ὅσας ἡ Πατρίς χρεωστῆ εἰς τὰ τέκνα τῆς διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῆς ζημίας καὶ θυσίας των.

Δὲν πρόκειται ἤδη λόγος νὰ μοιρασθῶμεν κτήματα, τῶν ὁποίων ἔτι δὲν εἴμεθα κύριοι, ἀλλὰ νὰ λάβωμεν συνετὰ μέτρα, διὰ νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμάζουσαν, μὴν ἀφίνοντες ἀργὴν τὴν ἐθνικὴν γῆν, καὶ ἐκπληροῦντες τὰς εἰς ξένους δανειστάς δοθείσας ὑποσχέσεις καὶ τὰς δικαίας αὐτῶν ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας θέλουσιν ἐπεξεργασθῆ καθ' ἡ δὲ δεῖ αἱ καθεστῶσαι ἐπιτροπαί.

Ἐκτὸς τούτου, ἀγνοοῦμεν μέχρι τοῦδε τί θέλουσιν ἀποφασίσαι περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου αἱ Συμμαχικαὶ Δυνάμεις, ὁδηγούμεναι ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην των καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐμένειαν.

Ἡ Κυβέρνησις θέλει σπεύσει νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν πρὸς ὁδηγίαν τῆς ὅσα ἐπίσημα ἐγγράφα ἔχει, καὶ ὅσα δυνηθῆ ἀκόμη νὰ πορισθῆ. Ἡ δὲ Συνέλευσις θέλει κρίνει ἐμφρόνως ὅποιαν δυνάμιν πρέπει νὰ τὴν δώσῃ, ὥστε νὰ ἐμπορέσῃ ἐν δέοντι καιρῷ νὰ συντελέσῃ ὅλαις δυνάμεισιν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἀφ' οὗ σκεφθῆ περὶ τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, θέλει ἀποφασίσαι προσέτι περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ διοίκησις αὕτη πρέπει νὰ ὀργανισθῆ διὰ τὸ ἐφεξῆς, βᾶσιν ἔχουσα τὰ παρὰ τῶν προτέρων Συνελεύσεων ἀποφασισθέντα, ἕως ὅτου δυνηθῆ τὸ Ἔθνος νὰ συστήσῃ ἀμετάτρεπτα καταστήματα.

Ἐπιστήσαντες τὸν νοῦν εἰς τὰ σπουδαιότατα ταῦτα συμφέροντα, οἱ πολῖται θέλουσιν ἐκλέξει πληρεξουσίους, οἵτινες διὰ τοῦ ἐλευθέρου χαρακτῆρός των καὶ τῆς φρονήσεώς των θέλουσιν φανῆ ἄξιον τῶν ἐλπίδων μας, ἐκπληροῦντες ἀκριβῶς τὰ ἱερῶτατα αὐτῶν χρέη.

Θέλετε μᾶς ἀναγγεῖλαι, Κύριοι, τὴν κοινοποίησιν τῆς παρούσης ἐγκυκλίου. Ἡμεῖς δὲ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δώσωμεν λόγον καὶ εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους περὶ ὧσων ἠθέλαμεν πράξει πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν μας.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 4 Μαρτίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης Ι. Α. Καποδίστριας

22

ΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΔΙ-ΙΣΤΑΤΑΙ ΑΛΛΑ ΤΕΛΙΚΩΣ ΥΠΟΚΥΠΤΕΙ

(Ἀπόσπασμα Πρακτικῶν τοῦ Πανελληνίου)

Συνεδρίασις 9 Μαΐου 1829

Ὁ Κύριος Ζαΐμης εἶπεν. Ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις προβάλλει ὅτι αἱ διατάξεις κατὰ τὰς ὁποίας ἐμελλον νὰ γίνωσιν αἱ ἐκλογαὶ δὲν ἔλαβον τὸ ἀποτέλεσμα των, τὸ Πανελλήνιον δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἄλλην γνώμην περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, εἰμὴ τὸ νὰ προστρέξῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν ΙΖ' νόμον περὶ ἐκλογῆς παραστατῶν, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ ἐκλογαὶ καθ' ὃν τρόπον ἐνεργοῦντο καὶ κατὰ τὰς παρελθούσας Ἐθνικὰς Συνελεύσεις.

Ὁ κύριος Μεταξᾶς ἐπρότεινεν ὅτι ὅσα συνέβησαν εἰς τὰς ἐκλογάς, εἶναι ἀποτελέσματα τῶν παρελθουσῶν περιστάσεων εἰς τὰς ὁποίας εὐρέθη τὸ "Ἔθνος" καὶ ὅτι διὰ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ συγκρότησις τῆς Συνελεύσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ διορισθῶσιν ὁδηγοί, οἵτινες ἐκφράζοντες εἰς τοὺς λαοὺς τὴν ἀνάγκην τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐξηγῶντες τὰς περὶ ἐκλογῶν διατάξεις, καὶ ἐξομαλύνοντες τὰς δυσκολίας, νὰ ἐπιταχύνωσι τὰς ἐκλογάς τῶν πληρεξουσίων.

Ὁ κύριος Σουτῆζος, σύμφωνος κατὰ πάντα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς προτάσεως τοῦ κυρίου Μεταξᾶ, προτείνει νὰ διακηρυχθῶσιν ὅσον τάχος τὰ ἀκόλουθα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

1— Εἰς ὅσας πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία, οἱ λαοὶ ἐξελέξαντο Πληρεξουσίων των τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, ἢ δὲν διώρισαν ἐκλογεῖς ἢ Πληρεξουσίους μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως, οἱ ἑκτακτοὶ Ἐπίτροποι καὶ προσωρινοὶ Διοικηταί, ἕκαστος εἰς τὴν περιφέρειάν του, θέλουσι διορίσει ὀριστικῶς τὴν μετὰ τὴν παρέλευσιν ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς παρούσης διακηρύξεως, καθ' ἣν οἱ μὲν ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ὀφείλουσι νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἐκλογεῖς των, οἱ δὲ ἤδη διορισθέντες ἐκλογεῖς τοὺς Πληρεξουσίους τῆς Ἐπαρχίας των. Τὴν δευτέραν Κυριακὴν μετὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν προθεσίαν, οἱ ἐκλογεῖς ὀφείλουσι νὰ συνέλ-

θωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστης ἐπαρχίας διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Πληρεξουσίων.

2—Ἡ συνάθροισις τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου, καθὼς καὶ τὰ Συνέδρια τῶν ἐκλογέων θέλουσι προεδρευέσθαι ἀπὸ τῶν ἑκτακτῶν Ἐπιτροπῶν ἢ τῶν προσωρινῶν Διοικητῶν, ἢ ἀπὸ ἑνα ἀπεσταλμένων αὐτῶν μετὰ τῶν Δημογερόντων.

3—Ἡ προεδρία αὕτη, οὕτω συγκεκριμένη, θέλει ἐπιβλέπει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν περιεχομένων εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Παρυστατῶν ΙΖ' νόμον καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 10049 ψήφισμα διατάξεων, καὶ τῶν ὑπ' ἀρ. 10050 ἐκδοθεισῶν ὁδηγῶν, καὶ θέλει διαλύει συμφῶνως μὲ τὴν θέλησιν τῶν περισσοτέρων ὅσας δυσκολίας ἤθελαν προκίψει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τούτων.

.....
Ἡ πρότασις τῶν κυρίων Μεταξᾶ καὶ Σουτζῶς ἐτέθη εἰς τὰς ψήφους.
Ἄριθμὸς τῶν ψηφοφορούντων δεκαεξί.

Ὅ π ἔ ρ τῆς προτάσεως ἔ ν δ ε κ α' κ α τ ᾶ π ἔ ν τ ε.

Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτὴ καὶ ἀπεφασίσθη νὰ κοινοποιηθῆ εἰς τὸν Κυβερνήτην ἢ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γνώμη τοῦ Πανελληνίου διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς ἡμέρας.

Συνεδρίασις 15 Μαΐου 1829.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν, ὁ Ἀ' Γραμματεὺς ἀνέγνωσε τὴν ὑπ' ἀρ. 12367 κοινοποίησιν τῆς Α.Ε. τοῦ Κυβερνήτου, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνεται σχέδιον προσθετικοῦ ψηφίσματος ὑπ' ἀρ. 12368 περὶ ἐκλογῆς Πληρεξουσίων, καὶ ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς ὑπ' ἀρ. 12369 πρὸς τοὺς ἑκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ προσωρινούς Διοικητάς περὶ τῆς ἰδίως ὑποθέσεως.

.....
Ὁ κύριος Γ. Σουτζῶς παραδέχεται καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν τὸ πνεῦμα τῶν ὁδηγῶν, καὶ τὴν ἀπ' εὐθείας ἐκλογὴν τινῶν ἐπαρχιῶν αἱ ὁποῖαι ἤθελαν εὐρῆ ἀλιγωτέραν δυσκολίαν νὰ ἐκλέξωσιν οὕτω τοὺς Πληρεξουσίους των εἰς τὴν συγκροτηθησομένην Συνέλευσιν· ἀποδέχεται δὲ τὴν πρότασιν αὐτὴν μόνον καὶ μόνον διότι ἀναγκορίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ὅσον τάχος συγκροτήσεως μιᾶς Συνελεύσεως, ἂνευ τῆς ὁποίας ἡ Ἐθνικὴ μας ὑπαρξίς ἤθελε κινδυνεύσει, διότι ὁ ὑπέρτατος νόμος τῆς σωτηρίας τοῦ Κράτους εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς τύπους, νόμους, διατάξεις καὶ ψηφίσματα· καὶ μάλιστα, διότι ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους ἔχων καθημερινὰς σχέσεις μὲ τὰς Ἐπαρχίας, καὶ ἀποκτήσας διὰ τῆς τελευταίας περιόδου του θετικὰς γνώσεσις τῆς ἠθικῆς καταστάσεως, τῶν ἐφέσεων καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ἐγνώρισεν ὅτι καὶ ἡ παραχώρησις αὕτη θέλει ἐπιταχίνοι τὰς ἐκλογὰς. Χρέος του δὲ νομίζει νὰ προτείνῃ νὰ ἤθελε παρατηρηθῆ ἕκ μέρους τοῦ Πανελληνίου πρὸς τὴν Α.Ε., ὅτι ἡ ἄδεια εἰς ἐκείνας τῶν ἐπαρχιῶν, ὅσαι θελήσωσι νὰ ἐκλέξωσι τοὺς Πληρεξουσίους των ἀπ' εὐθείας καὶ ὄχι δι' ἐκλογέων, παραχωρεῖται μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἄφευκτον

ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται σήμερον τὸ Ἔθνος τοῦ νὰ παρασταθῇ διὰ μιᾶς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ ἐπὶ τῇ μόνῃ ὑποθέσει ὅτι ἡ τοιαύτη παραχώρησις εὐκολύνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν· ὅτι ὁ ΙΖ' νόμος περὶ ἐκλογῆς Παραστατῶν, κηρυχθεὶς ἀπὸ τὰ προλαβόντα Βουλευτικὰ σώματα ὡς νόμος περὶ ἐκλογῆς Πληρεξουσίων, συστηθεὶς ἀπὸ τὴν ἐνεστῶσαν Κυβέρνησιν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 10049 καὶ 10050 διατάξεων τῆς ὡς νόμος ἐν πληρεστάτῃ ἐνεργείᾳ, καθιερώνει εἰς τὸ Β' ἄρθρον του τὴν διπλὴν δι' ἐκλογέων ἐκλογὴν, ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις δικαιολογοῦσα τὴν παραχώρησιν τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς, μὲ τὴν θέλησιν τινῶν Ἐπαρχιῶν καὶ μὲ τὴν ἀνάγκην τῆς ταχείας συγκροτήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Συνεδρίου, δὲν ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὴν παραμικρὰν ἀντίφασιν μὲ τὰς προλαβούσας διακηρύξεις τῆς, ἀλλ' ἤθελε προσφερθῆ μὲ τὴν εὐλικρίνειαν ἐκείνην, ἥτις συμφωνεῖ μὲ τὸν πρὸς αὐτὴν σεβασμὸν καὶ ἀγάπην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

.....
Ἐτέθη κατὰ πρῶτον εἰς τὰς ψήφους, ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐπαρχιῶν τοῦ νὰ ἐκλέξωσιν ἀπ' εὐθείας τοὺς Πληρεξουσίους των, χωρὶς νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ τυπικὸν μέσον τῶν ἐκλογέων, εἶναι ἀποβλητέα ἢ ὄχι.

Ἀριθμὸς τῶν ψηφοφορούντων Δ ε κ α ε π τ ᾶ.

ὕ π ἔ ρ δώδεκα, κ α τ ᾶ πέντε.

Ἐτέθη κατὰ δεύτερον εἰς τὰς ψήφους, ἐὰν ἡ παρὰ τοῦ κυρίου Σούτζου προβληθεῖσα παρατήρησις πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὸ πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἔγγραφον τοῦ Πανελληνίου.

Ἡ πρότασις τοῦ κυρίου Σούτζου ἐγίνε δεκτὴ καὶ ἀπεφασίσθη ὡς ἀνωτέρω. Κατὰ δὲ τὴν γενικὴν συνεδρίασιν τῆς 16 Μαΐου ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ καὶ ἐστάλῃ εἰς τὸν Κυβερνήτην τὸ ἐξῆς ὑπ' ἀρ. 23 ἔγγραφον τοῦ Πανελληνίου.

23

Ἡ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΥΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ

Ἀριθ. 23

Τὸ Πανελλήνιον

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην.

Ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 12367 ἔγγραφον τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, ἀμα δὲ καὶ τὰ ἐγκλειόμενα σχέδια ψηφίσματος διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς συγκροτήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Συνεδρίου, καὶ ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ προσωρινοὺς Διοικητὰς διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν.

Τὸ Πανελλήνιον, ἀναγνωρίζον ὅτι τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὅποια αἱ Ἐπαρχίαι τοῦ Κράτους προσεκλήθησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Πληρεξουσίων των, εἶναι τὴν σήμερον ἀσυγκρίτως πλέον κατεπεύγοντα καὶ σπουδαῖα, ἀφ' ὅ,τι ἦσαν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους, δὲν δύναται, εἰμὴ νὰ ἐγκρίνη τὴν ταχθεῖαν δημοσίευσιν τῶν ἄνω σημειωθέντων ἐγγράφων καθ' ὅ,τι ἡ Ἑμετέρα Ἐξοχότης θέλει παρατηρήσει εἰς τὸ Πρωτόκολλον τῆς ἡμέρας.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ζήτελε διατηρηθῆ τὸ ὁμοίμορφον τῶν ἀρχῶν εἰς τὰς ὁποίας θεμελιούνται αἱ ἀπὸ $\frac{16}{4}$ Μαρτίου διακηρύξεις τῆς Κυβερνήσεως περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, νομίζει χρέος του νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὴν Ἑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅτι ἡ παραχωρουμένη ἄδεια εἰς ἐκείνας τῶν Ἐπαρχιῶν ὅσαι θελήσωσι νὰ ἐκλέξωσι τοὺς Πληρεξουσίους των ἀπ' εὐθείας καὶ ἔχι δι' ἐκλογέων, εἶναι πλέον ἀρμόζον νὰ δικαιολογηθῆ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἀφρευκτον ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὴν σήμερον τὸ Ἔθνος τοῦ νὰ παρασταθῆ, ὅσον τάχος, ἀπὸ μίαν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν· καὶ ἐπὶ τῇ μόνῃ ὑποθέσει, ὅτι ἡ παραχώρησις αὕτη εὐκολύνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 16 Μαΐου 1829

Ὁ τόπον ἐπέχων Προβούλου Ν. Ρενιέρης
(Τ.Σ.) Ὁ Α' Γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Τμήματος τοῦ Πανελληνίου Δ. Περὸ κας

24

Η ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΕΠΙΚΥΡΩΣΙΣ ΤΩΝ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ—ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ Β'

Η Δ' ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐρευνήσασα ὠρίμως καὶ κατὰ βάθος τὰ αἷτια, ὅσα ἐνομιμοποίησαν τὴν πεντηκοστὴν ὁγδόην πράξιν τῆς Βουλῆς, ἐκδοθεῖσαν τὴν δεκάτην ὁγδόην Ἰανουαρίου τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ὁγδῶ.

Ἐπεξεργασθεῖσα μετ' ἐπιστασίας τὸν ὅποιον ἡ Κυβέρνησις ἔδωκε λόγον κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ λήγοντος μηνός, καὶ ὅλα τὰ ψηφίσματα, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸν ἐνεστῶτα προσωρινὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἐπικρατείας·

Ὁμολογοῦσα, ὅτι εἰς τὰς δεινὰς περιστάσεις, αἱ ὅποια περιεστοίχιζον τὴν Πατρίδα κατὰ τὸν Ἰανουάριον μῆνα τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὁγδῶου ἔτους, ἦτον ἀδύνατον νὰ διοικηθῇ ἡ Ἐπικράτεια ἄλλως, εἰμὴ διὰ προσωρινοῦ συστήματος·

Θεωροῦσα τελευταῖον, ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιμον θέσιν τοῦ ἔθνους, καθ' ἣν στιγμὴν φαίνεται ὅτι ἐγγίζει τὸ τέλος τῶν μακροχρονίων συμφορῶν του καὶ τῶν μεγάλων θυσιῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν τῶν ἀγώνων του, τὸ νὰ βάλῃ δηλονότι εἰς ἐνέργειαν Νόμους θεμελιώδεις, ἐπιστηριζομένους εἰς βάσεις σταθεράς, εἰμὴ διὰ τῆς συνεχείας τοῦ αὐτοῦ συστήματος πρεπόντως τροπολογημένου·

Ἡ Δ' Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις

Ψηφίζει:

Ἄρθρ. Α'. Ἡ πράξις τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος ἐκδοθεῖσα ἐν Αἰγίνῃ, τὴν δεκάτην ὁγδόην Ἰανουαρίου, τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὁγδῶου ἔτους, ἐπικυροῦται, τροπολογουμένη ἤδη ὡς ἀκολούθως.

Β'. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ καταστατικοῦ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ψηφίσματος, ἐκδοθέντος τὴν εἰκοστὴν Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὁγδῶου ἔτους, τὸ Πανελλήνιον ἔπαυσε τὰς ἐργασίας του, τὸ Συμβούλιον τοῦτο ἀντικαθίσταται παρ' ἑτέρου, συγχειμένου ὡσαύτως ἀπὸ εἰκοσιεπτὰ μέλη, καὶ φέροντος τὸ ὄνομα Γερουσία.

Γ'. Εἴκοσι καὶ ἓν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας θέλουν ἐκλεχθῆ ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, ληφθέντα ἐξ ἐνὸς καταλόγου ἐξήκοντα τριῶν ὑποκειμένων ὑποψηφίων, τὸν ὅποιον θέλει προβάλλει εἰς τὴν Α.Ε. ἡ Συνέλευσις. Ἡ ἐκλογή δὲ τῶν λοιπῶν ἐξ μελῶν ἀνατίθεται εἰς τὸν Κυβερνήτην.

Δ'. Τὰ μέλη τῆς Γερουσίας, τὰ ὁποῖα ἤθελε γένει χρεῖα ν' ἀντικατασταθῶσι παρ' ἄλλων, ἐάν συμβῆ θάνατος ἢ παραίτησις, θέλουν ἐκλέγεσθαι παρὰ τοῦ Κυβερνήτου κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ε'. Ἡ Γερουσία θέλει γνωμοδοτεῖ εἰς ὅλα τὰ ψήφισματα, ὅσα δὲν ἤθελον εἶσθαι ὅλως δι' ὅλου Διοικητικά, καὶ ἐπ' αὐτῶ τούτῳ ἡ Κυβέρνησις θέλει τὰ κοινοποιεῖ εἰς τὴν Γερουσίαν πρὶν τὰ δημοσιεύσῃ· αὐτὰ δὲ τὰ ψήφισματα προσωρινῶς θέλουν ἔχει δύνανται νόμου.

ΣΤ'. Καθ' ἣν περίστασιν ἡ Γερουσία δὲν ἤθελον εἶσθαι τῆς αὐτῆς γνώμης μὲ τὴν Κυβέρνησιν, τὸ ψήφισμα θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐπίσης, ἀλλ' ἡ περὶ τούτου εὐθύνη θέλει εἶσθαι ὅλη εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ζ'. Ἐξαιρεῖται τοῦ προηγούμενου ἄρθρου πᾶσα περίστασις, καθ' ἣν θέλει πρόκεισθαι λόγος περὶ διαθέσεως ἐθνικῶν κτημάτων ἢ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου μέτρου σχέσιν ἔχοντος μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ τοὺς οικονομικοὺς πόρους τοῦ Κράτους. Κάνει δὲ ψήφισμα περὶ αὐτῶν τῶν ἀντικειμένων δὲν θέλει ἐνεργεῖσθαι, ἐάν ἡ Γερουσία δὲν συγκατατεθῇ προηγούμενως.

Η'. Ἡ Δικαστικὴ τάξις θέλει διατηρεῖσθαι προσωρινῶς κατὰ τὸ ἐνεστῶς σύστημα, προστιθεμένων τῶν τροπολογιῶν, τὰς ὁποίας ἡ πείρα ἤθελεν ὑπαγορεύσει. Θέλει δὲ φροντίσει ἡ Κυβέρνησις ἐν δέοντι, ὥστε οἱ δικασταὶ νὰ μένωσιν ἀμετακίνητοι ἐφ' ὄρου ζωῆς, καὶ νὰ ὀργανισθῇ ἡ Δικαστικὴ δημόσιος Ἵπηρεσία.

Θ'. Ὅλοι οἱ ἄλλοι κλάδοι τῆς ἐσωτερικῆς Διοικήσεως τοῦ Κράτους, περὶ ὧν οὐδὲν διορίζουσι τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια, θέλουν μένει προσωρινῶς εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται τᾶξιν· ἀλλὰ θέλουν γένει καὶ περὶ τούτους αἱ τροπολογίαι, ὅσας ἡ πείρα ἤθελεν ἀπαιτήσει.

Ι'. Ὁ Κυβερνήτης ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα νὰ διοργανίσῃ τὰ Ἵπουργεῖα καὶ τὴν Γερουσίαν, καθ' ὅν τρόπον ἤθελε κρίνει ἐπιτηδειότερον, ὥστε νὰ ταχύνῃ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ Ἔθνος θέλει κυβερνεῖσθαι διὰ συνταγματικῶν καὶ ὀριστικῶν νόμων.

ΙΑ'. Ἡ Κυβέρνησις θέλει λάβει τὰς γνώμας τῆς Γερουσίας περὶ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Συνταγμάτων, καὶ περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου Θεμελιώδους Νόμου, καὶ Καθῆκων.

ΙΒ'. Ἡ Κυβέρνησις θέλει προχωρήσει εἰς αὐτὰς τὰς ἐργασίας, θεμελιωμένῃ ἐπὶ τῶν Βάσεων τῶν ἐπισυναπτομένων εἰς τὸ ψήφισμα τοῦτο, καὶ θέλει συγκαλέσει τὴν ἐνεστῶσαν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἅμα ἀποπερατώσῃ ταῦτας τὰς ἐργασίας τῆς.

ΙΓ'. Ἐάν (ὃ μὴ γένοιτο) ἤθελε συμβῆ ἀποβίωσις τοῦ Κυβερνήτου πρὶν ἢ συγκαλεσθῇ ἡ Συνέλευσις, αὕτη θέλει συγκροτηθῆ ἀμέσως κατὰ πρόσκλησιν μιᾶς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Κυβερνήτης θέλει συστήσει εἰς τὴν τοιαύτην περίστασιν, παραχωρῶν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν του, δυνάμει

μίας πράξεως γεγραμμένης και υπογεγραμμένης ιδιοχείρως, και σφραγισμένης με την ιδίαν του σφραγίδα' δύο δε έγγραφα ἀπαράλλακτα τῆς αὐτῆς πράξεως, ἀμφότερα ἠσφαλισμένα διὰ τῆς ἰδίας του σφραγίδος, ὀφείλει νὰ παρακαταθέσῃ τὸ μὲν εἰς χεῖρας τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας, τὸ δὲ εἰς τὴν Γερουσίαν.

ΙΔ'. Εὐχεται ἡ Συνέλευσις ν' ἀφήσῃ κατὰ διαθήκην ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τοῦ περὶ πολιτικῆς ἐπανορθώσεως τῆς Πατρίδος σχεδίου, περὶ τὸ ὅποιον ἀσχολεῖται ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης.

ΙΕ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα, καταχωρηθὲν εἰς τὸν Κώδικα τῶν Ψηφισμάτων και ἐπικυρωθὲν, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῶν τύπων και νὰ ἐνεργηθῇ. Βάσεις, ἐφ' ὧν ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἐργάζεται περὶ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Συνταγματικῶν πράξεων τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους και τῆς Τροιζῆνος, ὡσαύτως και περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ Θεμελιώδους Νόμου τοῦ Κράτους, και τῶν ἄλλων ὀριστικῶν νόμων.

Ἄρθρ. Α'. Ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Συνταγμάτων θέλει συμμορφωθῇ με τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας παρεδέχθησαν αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ, και [ἐν] Ἄστρει και ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεις.

Β'. Οἱ ὄροι και τύποι τῆς πολιτογραφήσεως, τόσον διὰ τοὺς μὴ αὐτόχθονας Ἕλληνας, ὅσον και διὰ τοὺς Ξένους, θέλουν ὀρισθῆ ἠετικῶς.

Γ'. Τὰ ἀπαιτούμενα χαρακτηριστικά τῶν πολιτῶν διὰ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, ὡσαύτως και οἱ τύποι, καθ' οὓς θέλουν ἐνεργεῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο, θέλουν κανονισθῆ ὀριστικῶς και ὁμοιομόρφως.

Δ'. Μία Γερουσία, μερισμένη εἰς δύο Βουλευτήρια, θέλει ἐνεργεῖ τὰς Νομοθετικὰς Δυνάμεις ὁμοῦ με τὸ Νομοτελεστικόν· ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν Γερουσιαστῶν, ὁ τρόπος, καθ' ὃν αἱ Ἐπαρχίαι θέλουν συντρέχει εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν, ὁ διοργανισμὸς τῶν δύο Βουλευτηρίων, και τὸ μέρος, τὸ ὅποιον ἕκαστον τῶν Βουλευτηρίων θέλει ἔχει μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Δυνάμεως εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων, θέλει προσδιορισθῆ διακεκριμένως.

Ε'. Ὁ Δικαστικὸς κλάδος θέλει ὀργανισθῆ ὀριστικῶς, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς πείρας, τὴν ὁποίαν θέλει χορηγήσει τὸ ἐνεστῶς προσωρινὸν σύστημα· θέλει δὲ ὀργανισθῆ ἐπίσης και ἡ Δημόσιος δικαστικὴ Ἰπηρεσία, τῆς ὁποίας οἱ ὑπουργοὶ θέλουν εἶσθαι μεταθέσιμοι· οἱ δὲ δικασταὶ θέλουν διορίζεσθαι διὰ βίου.

ΣΤ'. Ἡ νομοτελεστικὴ δύναμις θέλει κατασταθῆ κατὰ τὸ πνεῦμα, τὸ ὅποιον ὑπήγγουσε τὰς ἐν Τροιζῆνι πράξεις, με ὅσας τροπολογίας οἱ Πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους ἤθελον νομίσει ἀναγκαῖον νὰ παραδεχθῶσι, κατὰ συνέπειαν τῶν συμβιβασμῶν, οἱ ὅποιοι θέλουν ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐν Λονδίῳ Συνθήκης.

Ζ'. Τὸ παρὸν Ψήφισμα κτλ.

Ἐν Ἄργει, τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Ἰουλίου τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἐνάτῳ.

25

Η ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
 ΚΑΙ Η ΔΙΑ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΑΝΑΒΟΛΗ ΨΗΦΙΣΕΩΣ
 ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥΣ ΝΟΜΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΙΓ'

Η ΕΘΝΙΚΗ Δ' ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Θεωροῦσα, ὅτι, εἰς τὰς παρούσας τῆς Πατρίδος περιστάσεις δὲν ἦτον δυνατόν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πρώτιστον καὶ κυριώτατον τῶν χρεῶν τῆς, τὸ νὰ βάλῃ δηλονότι εἰς ἐνέργειαν Νόμους Θεμελιώδεις, ἐπιστηριζομένους εἰς βάσεις σταθεράς·

Παρατηρήσασα τὸ ἄρθρον Γ' τοῦ Α' Ψηφίσματος, ἐπικυρωθέντος τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ ἤδη λήξαντος Ἰουλίου, καὶ τὸ ἄρθρ. ΙΒ' τοῦ Β' Ψηφίσματος, κατὰ συνέπειαν καὶ τῆς πράξεως τῆς εἰκοστῆς τετάρτης Ἰουλίου, ἄρθρον 14 Συνεδριάσεως Γ'

Ψ η φ ί ζ ε ι.

Α'. Τὰ μέλη τῆς ἐνεστώσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως θέλουσιν συγκροτήσῃ τὴν ἀκόλουθον Δ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, θεωρουμένην ὡς συνέχειαν τῆς παρούσης.

Β'. Ἡ Κυβέρνησις θέλει συγκαλέσῃ εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τὰ συγκροτοῦντα τὴν ἐνεστῶσαν μέλη, ἅμα ἀποπερατώσῃ τὰς περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου Θεμελιώδους Νόμου ἐργασίας τῆς, ἢ ὅταν αἱ περιστάσεις τοῦ Γ' ἁρθροῦ τοῦ Α' Ψηφίσματος ἀπαιτήσωσι.

Γ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα καταχωρηθὲν εἰς τὸν Κώδικα τῶν Ψηφισμάτων καὶ ἐπικυρωθὲν, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῶν τύπων καὶ νὰ ἐνεργηθῇ.

Ἐν Ἀργεῖ, τὴν δευτέραν Αὐγούστου, τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἐνάτῳ [ἔτει].

(26 - 31)

Π Ο Λ Ι Τ Ε Ι Α Κ Α Ι Π Ρ Α Ξ Ε Ι Σ
Μ Ε Τ Α Τ Ο Ν Θ Α Ν Α Τ Ο Ν Τ Ο Υ Κ Α Π Ο Δ Ι Σ Τ Ρ Ι Α
Κ Α Ι Τ Ο « Η Γ Ε Μ Ο Ν Ι Κ Ο Ν Π Ο Λ Ι Τ Ε Υ Μ Α » Τ Η Σ Ε Ν Ν Α Υ Π Λ Ι Ω
Ε' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Μετὰ τὴν ἐν Ναυπλίῳ δολοφονίαν τοῦ Ἰ. Καποδίστρια (4 Σεπτεμβρίου 1831) ἐδημιουργήθη κατάστασις ἐπιβάλλουσα σειρὰν συνταγματικῶν πράξεων πρὸς λήψιν ἀποφάσεων, τούτων μεταβαλλομένων ἀναλόγως τῶν ἐναλλασσομένων ἐσωτερικῶν ἐξελίξεων. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐξεδόθη ψήφισμα τῆς Γερουσίας, διὰ τοῦ ὁποίου, βάσει τοῦ 11^{οῦ} Ψηφίσματος παρ. 13 τῆς Δ' Ἐθν. Συνελεύσεως ὠρίσθη «Προσωρινὴ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ» ἐκ τοῦ Ἀδγουστίνου Καποδίστρια, ὡς προέδρου, τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Ἰω. Κωλέττη. Δι' ἐτέρου τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1831 ψηφίσματος ἡ Γερουσία καθώρισε τὰ καθήκοντα τῆς Διοικητικῆς ἐπιτροπῆς. Τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1831 ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ διεκοίνωσεν ἐκλογὴν πληρεξουσίων πρὸς συγκρότησιν τῆς Ε' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, συνελθούσης τὴν 5 Δεκεμβρίου 1831 ἐν Ἀργεῖ. Τὴν 8 Δεκεμβρίου 1831 ἡ ἐν Ἀργεῖ Ε' Ἐθνοσυνέλευσις διὰ τοῦ Β' Ψηφίσματος ἀπέλαξε τῶν καθηκόντων τῶν τὰ δύο ἄλλα μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὠρίσε τὸν Ἀδγουστίνου Καποδίστρια «Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως».

Λόγω τῆς σφοδρᾶς ἀντιδράσεως τῶν ἀντικυβερνητικῶν καὶ τῶν σημειωθέντων ἐπεισοδίων, εἰς τὰ ὁποῖα μετείχον καὶ ρουμελιωτικὰ στρατεύματα εἰσβαλόντα εἰς Πελοπόννησον, ἡ Ε' Ἐθνικὴ Συνέλευσις συνέστησεν ἐνεαμελῆ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν, διὰ δὲ τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 Ψηφίσματος τῆς 18 Δεκεμβρίου καθώρισε τὰς ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ συνέτασσε τὸ σχέδιον τοῦ νέου συντάγματος, ἐρειδομένη ὡς πρὸς τὰ δίκαια μὲν τῶν πολιτῶν εἰς τὰς παραδεδεγμένας ὑπὸ τῶν Ἐθνοσυνελεύσεων τῆς Ἐπιδαύρου, Ἀστρουσ καὶ τῆς Τροιζήνης ἀρχάς, ὡς πρὸς δὲ τὰς περὶ νομοτελεστικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς μοναρχικὰς Συνταγματικὰς βάσεις καὶ κατὰ τὰς διακοινώσεις τῶν Συμμάχων Ἀδελῶν. Διὰ τοῦ ψηφίσματος ΚΒ' τῆς 15 Μαρτίου 1832 ἡ Συνέλευσις ἀνέθεσε προσωρινῶς «μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυριάρχου Ἡγεμόνος» τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Ἀδγουστίνου Καποδίστρια, ὀνομασθέντα Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, συγχρόνως δὲ ἐπανασυνέστησε τὴν εἰκοσιεπταμελῆ Γερουσίαν ὡς νομοθετικὸν προσωρινὸν σῶμα καὶ καθώρισε τὰς δικαιοδοσίας τῆς. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἡ ἐν Ναυπλίῳ Ε' Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐψήφισε τὸ γνωστὸν ὡς

«*Ηγεμονικόν*» Σύνταγμα καὶ τὴν ἐπομένην ἐπεράτωσε τὰς ἐργασίας τῆς. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἀντικυβερνητικοὶ ὑπὸ τὸν Γρίβαν καὶ τὸν Κωλέττην, ἀφοῦ συνέστησαν παρὰ τὰ Μέγαρα ἄλλην «*συνταγματικὴν*» κυβέρνησιν, ἐξώμησαν μὲ τὰ ρουμειωτικά στρατεύματά των μέχρι τῆς πεδιάδος τοῦ Ναυπλίου. Τελικῶς ὁ ἐμφύλιος σπαραγμὸς ἀπεσοβήθη ἀπελθόντος ἐξ Ἑλλάδος τοῦ Ἀγγ. Καποδίστρια καὶ σχηματισθείσης κοινῆς κυβερνήσεως. Τὸ «*Ηγεμονικόν*» Σύνταγμα ἐλησμονήθη ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, παραμεέναν μόνον ὡς κείμενον ἐνδιαφέρον τὴν πολιτικαὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Μία νέα Ἑθνικὴ Συνέλευσις αὐτοαποκληθεῖσα «*Ἡ κατὰ συνέχειαν Δ' Ἑθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων*» συνήλθεν ἐν ἀρχῇ εἰς Ἄργος καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν παρὰ τὸ Ναῦπλιον Πρόνοιαν. Εἶχε τὴν πρόθεσιν καὶ αὕτη νὰ ψηφίσῃ μοναρχικὸν πολίτευμα, παρὰ τὴν ἔντονον διακήρυξιν τῶν Ἀντιπροσβέων τῶν τριῶν Συμμάχων Δυνάμεων (29 Ἰουλίου 1832), διὰ τῆς ὁποίας ἐδηλοῦτο ὅτι αὕτη ἐσφετερίζετο συντακτικὴν δύναμιν, ἀνήκουσαν εἰς τὸ ἔθνος καὶ ἀνύπαρκτον ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. Ἡ Συνέλευσις συνέχισε τὰς ἀπειρωτολόγους συνταγματικὰς συζητήσεις ἐν τῷ μέσῳ θειλοδῶν συγκρούσεων, τὴν δὲ 30 Ἰουλίου 1832 συνέστησεν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν σχεδίου νέου μοναρχικοῦ συντάγματος. Πρὸ τῆς ἀδυναμίας συμφωνίας καὶ λόγῳ τῆς ἠῤῥημένης ἀντιδράσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, τὴν 10 Αὐγούστου 1832 ἀπεφάσισε τὴν μετὰ διαφόρων τροποποιήσεων ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζήνος μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ βασιλέως Ὀθωνος, ὅποτε θὰ ἐπραγματοποιεῖτο «*σταθερὸν μοναρχικὸν Σύνταγμα*». Ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν διελέθη βιαίως ἐπὶ στρατιωτῶν καὶ ὄχλον, αἱ δὲ συνταγματικοῦ χαρακτῆρος πράξεις αὐτῆς παρέμειναν ἐπὶ τοῦ χάφτου.

Μολοντί διὰ διακηρύξεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς (20 Αὐγούστου 1832) ἐδηλοῦτο ὅτι ἀπλῶς ἀνεβάλλοντο αἱ ἐργασίαι αὐτῆς μέχρι «*τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλεύσεως τῆς νέας Ἀρχῆς*», οὐδέποτε μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἐγένετο λόγος περὶ συγκλήσεως ταύτης, ἐγκαθιδροθέντος ἄλλωστε καθεστῶτος ἀπολύτου Μοναρχίας.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὰς ἀπὸ τῆς δολοφονίας τοῦ Καποδίστρια μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ βασιλέως Ὀθωνος πολιτικὰς πράξεις, ὡς καὶ τὸ ὑπὸ τῆς Ε' Ἑθνικῆς Συνελεύσεως ψηφισθὲν «*Ηγεμονικόν*» Σύνταγμα. Αἱ πράξεις ἐλήφθησαν ἐκ τῆς «*Γενικῆς ἐφημερίδος*» τοῦ Ναυπλίου, 1831 καὶ 1832, τὸ δὲ κείμενον τοῦ «*Ηγεμονικοῦ*» συντάγματος ἐκ τοῦ Μάμουκα, Τὸ πολιτικὸν (ἡγεμονικόν) σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Ε' Ἑθνικὴν Συνέλευσιν, Ἄθ. 1843. Βλ. καὶ Κυριακοπούλου ἑ.ἀ. σ. 83 κ.ε.

26

Η ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΝ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΣΥΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ «ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ»

Ἄρ. 258

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπειδὴ κατὰ δυστυχίαν τῆς πατρίδος, ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννης Α. Καποδίστριας δὲν ὑπάρχει ἤδη·

Ἐπειδὴ ἡ Γερουσία, ὡς σῶμα Κυβερνητικόν, χρεωστεῖ νὰ λάβῃ πρόνοιαν χωρὶς μικρᾶς ἀναβολῆς περὶ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας, καὶ περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως Κυβερνητικῆς Ἀρχῆς·

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν § ΙΓ' τοῦ ὑπ' Ἄρ. Β' ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀργεὶ Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν παρόντων καὶ τῶν Γραμματέων τῆς Κυβερνήσεως·

Ψήφίζει.

Α'. Μία τριμελής Ἐπιτροπὴ θέλει ἀναλάβει τὰ χρέη τῆς Κυβερνήσεως προσωρινῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Β'. Μέλη αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς διορίζονται οἱ Κύριοι Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης καὶ Ἰωάννης Κωλέττης.

Γ'. Ὁ Κύριος Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας ὀνομάζεται Πρόεδρος αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς.

Δ'. Ἡ Γερουσία δι' ἐπίτηδες διορισθείσης Ἐπιτροπῆς θέλει καταγίνει εἰς τὴν ταχεῖαν σύνταξιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἀναλαμβάνει εὐθὺς τὰ ὑψηλὰ χρέη τῆς, καὶ καταγίνεται εἰς τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ εἰς τὴν ταχεῖαν συγκάλεισιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1831

Ὁ Πρόεδρος Δημήτριος Τσαμαδὸς

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γραμματέως, ὁ Συγγραμματεὺς Γ. Ἀναγνωστάκης

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Καθ ἤκοντα τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 258 Ψηφίσματος τῆς Γερουσίας συστηθείσης τριμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Α'. Εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ἐμπιστεύεται μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους, καὶ ἡ φροντίς πρὸ πάντων περὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας, κατὰ τὰς βάσεις τῶν ψηφισμάτων καὶ πράξεων τῆς ἐν Ἄργει Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως· ἀλλὰ μὲ τὰς ἀκολούθους ἐξαιρέσεις.

1. Διευθίνει τὰς ἐνυπαρχούσας κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τοῦ Κράτους· ἡ δὲ δύναμις τοῦ Δ' ψηφίσματος τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται· χρεῖς δὲ δοθείσης αὐξήσεως ἢ βελτιώσεως εἰς αὐτάς, ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῆς Γερουσίας· ἐξαιρουμένης τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν κατεπίγουσα ἀνάγκη ἤθελεν ἀπαιτήσει προχείρως τὴν μεταχείρισιν ἐπαρχιακῶν στρατευμάτων.

2. Ὀφείλει νὰ συνᾶξῃ τοὺς ὑπάρχοντες πόρους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ πληροφορήσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὴν Γερουσίαν περὶ τῆς ἐνεστῶσης καταστάσεως τοῦ ἔθνικοῦ Ταμείου, καὶ καθυποβάλλῃ εἰς αὐτὴν κατάλογον τῶν μέχρι τέλους τοῦ παύσαντος Σεπτεμβρίου χρεωστούμενων εἰς τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς τοῦ Κράτους τάξεις.

Θέλει δὲ προσέτι ὑποβάλλει καὶ τὸν ὑποθετικὸν λογαριασμὸν διὰ μίαν ἐτι τριμηνίαν, καὶ θέλει λάβει τὰς γνώμας τῆς Γερουσίας περὶ τοῦ ποιητέου ὡς πρὸς κάθε συμπίπτουσαν ἔλλειψιν καὶ ἀπαιτουμένην οἰκονομίαν· ἡ δὲ ἐνέργεια τοῦ πρώτου παραγράφου τοῦ Ζ' ἄρθρου, καὶ ὁλόκληρον τὸ Θ' ἄρθρον τοῦ Γ' ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἄρθρων Δ' καὶ Ε' τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῆς Γερουσίας.

3. Ἡ δύναμις τῶν ἄρθρων β' καὶ γ' τοῦ Α' ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐναπόκειται τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν· εἰς περίπτωσιν δὲ διακινώσεων ἀναφορικῶς εἰς αὐτά, ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ ἐνόνηται μετὰ τῆς Γερουσίας εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν, διὰ νὰ γίνηται ἡ περὶ τούτου σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ ἀπαντήσεως, ἐὰν ἀπαιτεῖται, καταχωρουμένου τοῦ πρακτέου εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας.

4. Ἡ δύναμις τῶν ὑπ' Ἀρ. Ε', ΣΤ' καὶ Η' ψηφισμάτων τῆς ἐν Ἀργεὶ Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται ἐπίσης.

Ὁσαύτως ἀναβάλλεται καὶ ἡ δύναμις τοῦ Β' ἄρθρου τοῦ Γ' ψηφίσματος καὶ τῶν ἄρθρων Β' καὶ Γ' τοῦ ΙΑ' ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ Α' ἄρθρου τοῦ τελευταίου τούτου ψηφίσματος ἐνεργεῖται συναίνεσι τῆς Γερουσίας. Ἀναβάλλεται προσέτι καὶ ἡ δύναμις τῶν ἄρθρων Γ', Δ', ΣΤ', καὶ τοῦ Γ' ὡς πρὸς τὸν διοργανισμὸν τῆς Γερουσίας τοῦ Β' ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον ΣΤ' τοῦ ΙΒ' ψηφίσματος τῆς αὐτῆς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὸ περὶ τῆς δημοσίου ἀγωγῆς, ἥτις ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δύναται νὰ κινηθῇ.

5. Εἰς περίπτωσιν ἀναπληρώσεως ἢ διορισμοῦ τινος ἐκ τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας, κατὰ τὰ ἄρθρα 106, 113, 114, 118 καὶ 123 τοῦ ὑπ' Ἀρ. 152 περὶ ὀργανισμοῦ Δικαστηρίων ψηφίσματος, ἢ Διοικητικῆ Ἐπιτροπῆ ἐκλέγει ἀπὸ τὸν διπλοῦν κατάλογον τῶν ὀνομάτων, τὸν ὁποῖον ἡ Γερουσία κατὰ πρόσκλησιν αὐτῆς θέλει δώσει ἐκ τῶν μελῶν τῆς.

Εἰς δὲ περίπτωσιν διορισμοῦ Δικαστῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 10, 18, 89, καὶ 102, τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος, καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην δικαστικὴν ἀνάγκην, ἡ Διοικητικῆ Ἐπιτροπῆ ἐκλέγει ἀπὸ τὸν τριπλοῦν κατάλογον τῶν ὀνομάτων πολιτῶν, τὸν ὁποῖον ὡσαύτως ἡ Γερουσία κατὰ πρόσκλησιν αὐτῆς θέλει δώσει.

6. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑπ' Ἀρ. Θ' ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀναβάλλεται διὰ τὸ ἐξῆς· προσδιορίζεται δὲ μηνιαῖος μισθὸς τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ μὲν Προέδρου Φοίνικας χιλιάδες δύο, τῶν δὲ λοιπῶν δύο μελῶν ἀνὰ χιλίους Φοίνικας εἰς ἕκαστον.

7. Ἡ Διοικητικῆ Ἐπιτροπῆ ὀφείλει νὰ δίδῃ ἀκριβεῖς πληροφορίες εἰς τὴν Γερουσίαν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς.

Β'. Ἡ Διοικητικῆ Ἐπιτροπῆ δυνάμει τῶν ἄρθρων ΙΑ' καὶ ΙΒ' ὑπ' Ἀρ. Β' ψηφίσματος τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τῶν ὑπ' Ἀρ. 501, 596, 683, καὶ 3744 διαγγελλμάτων τῆς Κυβερνήσεως, θέλει συμπράξει μετὰ τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς συντάξεως τοῦ σχεδίου θεμελιώδους νόμου τοῦ Κράτους μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Γ'. Τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὀφείλου νὰ παρευρίσκωνται καὶ νὰ συνυπογράφου εἰς ὅλα τὰ ἐκδιδόμενα παρ' αὐτῆς διατάγματα καὶ λοιπὰ ἔγγραφα, προσυπογραφομένου εἰς ταῦτα καὶ τοῦ Γραμματέως, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸν κλάδον ἀνήκουσιν.

Δ'. Ὅταν ἐν μέλος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς γνώμης μὲ τ' ἄλλα δύο, καταχωρεῖ αἰτιολογημένην τὴν γνώμην του εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτῆς, πλὴν ὑπογράφεται.

Ε'. Εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας ἢ κατ' ἀνάγκην ἀπουσίας τινὸς τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντικαθίσταται παρὰ τῆς Γερουσίας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ προσωρινῶς μέχρι τῆς ἀναρρώσεως ἢ ἐπιστροφῆς του· ὡσαύτως ἐκλέγεται παρὰ τῆς Γερουσίας ἕτερον, ὅταν τυχόν συμβῆ παραίτησις ἢ θάνατος.

ΣΤ'. Τὰ μὲν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς μέλη θέλουσι ἀποδώσει εὐθύναι τῶν πράξεών των, ἐνώπιον τῆς ὁσονούτω συγκροτηθεῖσας Συνελεύσεως τοῦ ἔθνους.

Οἱ δὲ Γραμματεῖς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μὲν ὑπεύθυνοι διὰ τὰς δημοσίας πράξεις των, κατηγοροῦνται δὲ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας διὰ προδοσίαν, κατάχρησιν δημοσίων χρημάτων καὶ δι' ὑπογραφὴν των εἰς δημόσιον ἔγγραφον, ἀντιβαῖνον εἰς τὰς βάσεις τῶν ψηφισμάτων καὶ πράξεων τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τῶν ἐπὶ τούτων θεμελιωμένων ψηφισμάτων τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ παρόντι ἐξαίρεσεις.

Κρίνονται δὲ κατὰ τὰ ἄρθρα 131 καὶ 132 τοῦ πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος, ἀλλ' ἡ προεξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ θέλει συγκεῖσθαι ἐκ τριῶν μόνον Γερουσιαστῶν.

Ζ'. Ἡ ἐπιδιόρθωσις τοῦ κατὰ διάταξιν τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχοντος ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας ἀναλόγως ὡς πρὸς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀνάγκη τῶν παρούσων τῆς πατρίδος περιστάσεων τὴν κατέστησε, θέλει γίνεαι ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἀνευ ἀναβολῆς.

Ἡ δὲ εὐθύνη τῶν μελῶν αὐτῆς προσδιορίζεται κατὰ τοὺς παραγράφους 46, 65, καὶ 66 τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος· ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ ὑπουργημάτων των ἐκπτώσις, ἡ δίκη των καὶ ἡ περαιτέρω κατὰ νόμον ποινὴ ἐνεργοῦνται κατὰ τὸ ἀνωτέρω ΣΤ' ἄρθρον.

Η'. Τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὀφείλουσι ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῶν παρόντων καθηκόντων εἰς αὐτὴν, νὰ λάβουν τὸν ἀκόλουθον ὄρον·

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑψίστου νὰ διατηρήσω ἀπαρασαλεύτως τὰς
» βάσεις τῶν ψηφισμάτων καὶ πράξεων τῆς ἐν Ἀργεὶ Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύ-
» σεως, καὶ τῶν ἐπὶ τούτων θεμελιωμένων ψηφισμάτων τῆς Κυβερνήσεως καὶ
» τὰς ἐξαίρεσεις, τὰς ἐμπεριεχομένας εἰς τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας δοθέντα
» καθήκοντα, ὑπερασπίζων καὶ διατηρῶν κατὰ ταῦτα μὲ ὄλας μου τὰς δυνά-
» μεις τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τὴν κοινὴν καὶ ἀτομικὴν
» ἐλευθερίαν, καὶ σεβόμενος τὰ δικαιώματα ὅλων ὁμοῦ καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν
» πολιτῶν».

Θ'. Τὰ παρόντα καθήκοντα νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τοῦ τύπου ἀνευ ἀναβολῆς-

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 20 Ὀκτωβρίου 1831

Ὁ Πρόεδρος Δ. Γαμαδὸς

Ὁ Γραμματεὺς Π. Βάρβογλου

28

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΝΕΑΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπικρατείαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους, Διοικητὰς καὶ Τοποτηρητὰς.

Κατὰ συνέπειαν τοῦ ὑπ' Ἄρ. 258 ψηφίσματος, κοινοποιηθέντος ἤδη διὰ τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, ἀναδεξάμενοι τὰ χρέη μας, σὰς διευθύνομεν διακλήρουξιν ὑπ' Ἄρ. 2, τὴν ὁποίαν θέλετε κοινοποιήσει καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν εἰς τὰς ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας ἐπαρχίας.

Εἰς αὐτὴν παρατηρεῖτε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἀποστολὴ τῶν Πληρεξουσίων, οἱ ὅποιοι θέλουσι σκεφθῆ καὶ λάβει τ' ἀναγκαῖα μέτρα, ὅσα δυνατὰ, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους εἰς αὐτὴν τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῶν πραγμάτων μας.

Ὁ πατριωτισμὸς, ὁ ζῆλος καὶ ἡ φρόνησις, τὰ ὁποῖα ἐδείξατε ἐπὶ τῶν εὐεργετικῶν ἡμερῶν τοῦ Πατρὸς τῆς πατρίδος, μᾶς ἐγγυῶνται ὅτι θέλετε ἐκπληρῶσαι τὰ χρέη σας ἐντίμως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς.

Ἐνεργοῦντες τὰ καθήκοντά σας, θέλετε ἀναφέρεσθε καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ τῶν Γραμματειῶν, διὰ νὰ λαμβάνετε τὰς ἀνηκούσας διαταγὰς.

Τὸ κυριώτατον τῶν χρεῶν σας εἶναι τὸ νὰ φυλάξετε τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν εἰς τὰς ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας ἐπαρχίας· αὐτὸ τοῦτο ἀπαιτεῖ τοῦ ἔθνους ἡ σωτηρία εἰς αὐτὴν τὴν κρίσιμον περίστασιν.

Γνωρίζοντες τὴν ἀξιότητα καὶ δραστηριότητά σας, ἔχομεν χρηστὰς ἐλπίδας νὰ κατορθώσετε, ὥστε νὰ αἰσθανθοῦν οἱ πολῖται εἰς πόσον ἐπικίνδυνον θέσιν εὐρίσκειται ἡ πατρίς, ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς θεωρουμένη, καὶ νὰ φυλάξουν τὰ χρέη των πρὸς αὐτὴν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, διὰ νὰ φυλάξουν τοιοῦτοτρόπως καὶ τ' ἀνεκτίμητα δίκαιά των.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1831.

Ὁ Πρόεδρος Α. Α. Καποδίστριας.

Θ. Κολοκοτρώνης.

Ιω. Κωλέττης.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας Ν. Σπηλιόδης.

29

Ο ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥΣΤΙΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ Β'

Η ΕΘΝΙΚΗ Ε' ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἀναγνώσασα τὸ κατὰ τὴν 27 Σεπτεμβρίου 1831 ὑπ' Ἀρ. 258 Ψήφισμα τῆς Γερουσίας, δι' οὗ κατ' εὐχὴν ἐσυστήθη ἡ Τριμελὴς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ, κατὰ συνέπειαν τοῦ Β' Ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀργεὶ Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, διὰ τὸ ἀπροσδόκητον προμερὸν συμβάν τῆς δολοφονίας τοῦ ἀεμνήστου Κυβερνήτου·

Θεωροῦσα, ὅτι ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐμελλε νὰ κυβερνήσῃ μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς ταύτης Συνελεύσεως κατὰ συνέπειαν τοῦ εἰρημένου καταστατικοῦ Ψηφίσματος·

Θεωροῦσα, ὅτι ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐναπέθεσε τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἰς τὴν Συνέλευσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπαρουσίασεν ἔχθεσιν ὁ Πρόεδρος εἰς τὴν ἑναρξιν τῆς Συνελεύσεως·

Ἐπειδὴ τὸ Κράτος δὲν πρέπει νὰ μείνῃ οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἀκυβέρνητον·

Ψήφισμα

1. Τὸ κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἑβδόμην Σεπτεμβρίου 1831 ὑπ' Ἀρ. 258 Ψήφισμα τῆς Γερουσίας ἐγκρινόμενον καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν ἐπικυροῦται.

2. Τὰ δύο μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς παύουν ἀπὸ τὴν σήμερον τῶν Κυβερνητικῶν χρεῶν των, καὶ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία τοῦ Κράτους ἐμπιστεύεται εἰς μόνον τὸν Πρόεδρον αὐτῆς Κύριον Α. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΝ ὑπὸ τὸ ὄνομα Π ρ ό ε δ ρ ο ς τ ῆ ς Ἑ λ λ η ν ι κ ῆ ς Κ υ β ε ρ ν ῆ σ ε ω ς.

3. Καθήκοντα αὐτοῦ εἶναι τὰ αὐτά, τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας δοθέντα εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν. Κατ' αὐτὰ θέλει κυβερνᾶ μέχρις ὅτου τὸ Σύνταγμα κανονίσῃ τὴν δύναμιν τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας.

4. Τὸ παρὸν Ψήφισμα θέλει καταχωρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα τῶν Ψηφισμάτων καὶ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ἀργεὶ, τὴν 8 Δεκεμβρίου 1831

Ὁ Πρόεδρος Δ. Τ σ α μ α δ ό ς, ὁ Ἀντιπρόεδρος Α. Ν ά κ ο ς,

(ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Πληρεξουσίων)

Οἱ Γραμματεῖς, Σ. Παρθενόπουλος, Γ. Αἰνιάν.

30

Ο ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΩΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ — ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΩΝ ΑΥΤΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΒ'

Η Ε' ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΤΣΙΣ

Θεωροῦσα, ὅτι οἱ Σεβαστοὶ προστάται τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐπισφραγίσαντες τὰς πρὸς αὐτὸ ἀνεκτιμήτους εὐεργεσίας των, ἐξελέξαντο τὸν Κυριάρχην Ἡγεμόνα τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους·

Ὁφείλουσα, πρὶν ἀποπερατώσῃ τὰς ἐργασίας τῆς, νὰ καταστήσῃ προσωρινὴν Κυβέρνησιν, ἣτις θέλει κυβερνήσῃ τὸ Κράτος μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυριάρχου Ἡγεμόνος·

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀρ. 1 πρᾶξιν καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. Β' καὶ ΚΑ' προεκδοθέντα ψηφίσματα·

Ψηφίζει

Α. Ἡ Νομοτελεστικὴ Ἐξουσία τοῦ Κράτους ἐμπιστεύεται προσωρινῶς εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, Κύριον Α. Α. Καποδίστριαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ὅστις θέλει κυβερνήσῃ μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυριάρχου Ἡγεμόνος, κατὰ τοὺς ἐπομένους ὅρους.

Β. Ἡ Νομοθετικὴ Δύναμις θέλει ἐνεργεῖσθαι προσωρινῶς παρὰ μιᾶς Γερουσίας, συγκροτουμένης ἀπὸ 27 μέλη, καὶ τῆς Νομοτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Γ. Τὰ μέλη τῆς Γερουσίας, ἣτις θέλει διαδεχθῆ τὴν ἐνεστῶσαν, θέλουσιν ἐκλεχθῆ ἀναλόγως ἀπὸ τῶν τμημάτων, τὰ μὲν 21 ἐξ ἑνὸς ὀνομαστικοῦ καταλόγου, τὸν ὅποιον θέλει παρουσιάσῃ ἡ Συνέλευσις, τὰ δὲ λοιπὰ 6 θέλει ἐκλέξει κατ' εὐθεῖαν ὁ Κυβερνήτης.

Δ. Ἡ Γερουσία εἶναι ἀμετακίνητος, μέχρις οὗτο ὁ Ἡγεμὼν ἐγκαθιδρύσῃ τὴν παρὰ τοῦ Συντάγματος διοριζομένην· ἐὰν δὲ ἐν τῷ μεταξύ συμβῆ θάνατος ἢ παραίτησις τινὸς τῶν μελῶν, ἀναπληροῦ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν τόπον αὐτοῦ ἄλλος, ἐκλεγόμενος παρὰ τοῦ Κυβερνήτου ἐκ τοῦ αὐτοῦ καταλόγου καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τμήματος.

Ε'. Ἡ Νομοτελεστικὴ Ἐξουσία θέλει ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἄρθρα 222, 224, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 235 καὶ 245 τοῦ Συντάγματος, ἐκτελοῦσα τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς παραδεχθέντας νόμους τοῦ ἔθνους· τὸ δὲ περὶ τοῦ δημοσίου δικαίου ὀρίζον μέρος τοῦ Συντάγματος, καθὼς καὶ τὰ περὶ τοῦ δικαιοῦ, ἐννοοῦνται ἀπὸ τὴν σήμερον εἰς πλήρη ἐνέργειαν.

ΣΤ. Ὁ Κυβερνήτης θέλει ἐνεργεῖ τὴν Νομοθετικὴν Ἐξουσίαν μετὰ τῆς Γερουσίας, κοινοποιῶν εἰς αὐτὴν τὰ σχέδια τῶν Ψηφισμάτων, τὰ ὅποια ἢ χρεῖα ἤθελεν ἀπαιτήσῃ νὰ γείνωσιν· αὕτη δὲ γνωμοδοτεῖ περὶ τούτων.

Ζ. Καθ' ἣν περίστασιν ἡ Γερουσία δὲν ἤθελεν εἰσθαι τῆς αὐτῆς γνώμης, ὁ Κυβερνήτης θέλει ἐνεργεῖ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ψήφισμα, ἀναλαμβάνων ὁ ἴδιος τὴν εὐθύνην. Ἐὰν δὲ ἀφορᾷ οἰκονομικὰ πράγματα, οἷον διάθεσιν ἐθνικῶν κτημάτων ἢ ἄλλο τι σχέσιν ἔχον μετὰ τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ τοὺς οἰκονομικοὺς πόρους τοῦ Κράτους, δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ψήφισμα χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας.

Η. Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ψήφισμα θέλουν ἐνεργεῖσθαι προσωρινῶς, ἰσχύον δὲ νόμου θέλουν ἔχει, ὅταν συζητηθῶσιν ἐν κειρῶ, καὶ παραδεχθῶσι καὶ παρὰ τῆς Βουλῆς.

Θ. Ἐὰν συμπέσωσι σπουδαῖαι ἑξωτερικαὶ ὑποθέσεις, ἡ Κυβέρνησις θέλει λαμβάνει τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας.

Ι. Θέλει φροντίσει νὰ γίνωσι χωρὶς ἀναβολῆς αἱ προπαρασκευαστικαὶ πράξεις κατὰ τὰ ἄρθρα 240 καὶ 241 τοῦ Συντάγματος, νὰ ἐκτελεθῶσι καὶ νὰ συνέλθωσιν ἐγκαιρῶς οἱ ἀντιπρόσωποι τὴν α' Ἰουλίου.

ΙΑ. Ἡ Γερουσία θέλει ἐνασχοληθῆ πρό πάντων εἰς τὴν σύνταξιν πολιτικῆς καὶ ἐγκληματικῆς διαδικασίας, διὰ νὰ μεταφῆριθῶσιν τὰ Δικαστήρια, κατὰ τὸν κυρωθέντα ὀργανισμόν διὰ τοῦ ὑπ' Ἀρ. Κ. ψήφισματος, καὶ εἰς ἄλλα ἀντικείμενα προπαρασκευαστικὰ τῆς νομοθεσίας κατὰ τὸ ἄρθρον 177 τοῦ Συντάγματος.

ΙΒ. Ἡ Γερουσία ἐνασχολεῖται περὶ τὰ ἀντικείμενα, ὅσα ἡ Κυβέρνησις ὑποβάλλει, καὶ γνωμοδοτεῖ περὶ τούτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα ΣΤ, Ζ, δύναται δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 119 τοῦ Συντάγματος νὰ ζητήσῃ δι' ἀναφορᾶς τῆς εἰς τὸν Κυβερνήτην, νὰ προβάλλῃ οὗτος σχέδια ψηφισμάτων, τὰ ὅποια κρίνει ἀναγκαῖα διὰ τὰς περιστάσεις ἢ χρεῖας τοῦ ἔθνους· ἐὰν δὲ ὁ Κυβερνήτης δὲν ἐγκρίνῃ τὴν πρότασιν, δίδει τοὺς λόγους εἰς τὴν Γερουσίαν, οἱ ὅποιοι ἐκθέτονται εἰς τὰ πρακτικά της.

ΙΓ. Ὁ Κυβερνήτης εἶναι ἀνεύθυνος, οἱ δὲ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς δημοσίους πράξεις των, καὶ δίδουν λόγον ἐνώπιον τῆς Γερουσίας.

ΙΔ. Διορίζονται διὰ ἑξοδα τοῦ Κυβερνήτου κατὰ μῆνα ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου φοινίκες ἀργυροὶ δέκα χιλιάδες.

ΙΕ. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῆ εἰς τὸ κώδικα τῶν ψηφισμάτων· ἀντίγραφον τούτου νὰ διευθυνθῆ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 15 Μαρτίου 1832

Ὁ Πρόεδρος Δ. Τσαμαδός.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος Α. Νάκος.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν πληρεξουσίων.)

Οἱ Γραμματεῖς Σ. Παρθενόπουλος, Γ. Αἰνιάν

31

ΤΟ «ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ»
ΤΗΣ ΕΝ ΝΑΥΠΑΓΙΩ Ε' ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας

1. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος.

2. Σύγκεται ἀπὸ τὴν Χερσόνησον τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τὴν ἔξω τοῦ Ἴσθμοῦ Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν στερεὰν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ Νήσους, διατεταγμένη εἰς τμήματα, τῶν ὁποίων ἡ διαίρεσις θέλει γένει προσεχῶς διὰ νόμου.

3. Ἐκαστον Τμήμα σύγκεται ἀπὸ ἐπαρχίας, καὶ ἐκάστη ἐπαρχία σύγκεται ἀπὸ κοινότητος, ἀναλόγους τὸν ἀριθμὸν μὲ τὴν ἔκτασιν καὶ πολυανθρωπίαν τῆς.

4. Ἐκάστη κοινότης ἔχει ἴδιον Κοινόν, ἤγουν ἰδίους Δημογέροντας, ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὡς θέλει διορισθῆ εἰς ἰδιαιτέρον ὀργανικὸν νόμον περὶ Κοινοτήτων.

5. Εἰς τὸ Κοινὸν ἐκάστης κοινότητος καὶ ἐπαρχίας οἱ Δημογέροντες θέλουσιν κρατεῖ τακτικῶς δύο κατὰστικα ἔν λεγόμενον Φυλετικὸν κατὰστικὸν τῆς Κοινοτήτος, καὶ ἕτερον ὀνομαζόμενον Πολιτικὸν.

ΚΕΦ. Β'.

Δημόσιον ἢ κοινὸν δίκαιον τῶν Ἑλλήνων

§ 1. Περὶ Θρησκείας

6. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικρατείαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου καὶ Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· καθεὶς ὁμοῦς πρεσβεύει τὰ τῆς θρησκείας του ἀκωλύτως· καὶ πᾶσα θρησκεία, τῆς ὁποίας αἱ τελεταὶ γίνονται πασιφανῶς καὶ δημοσίως, ἔχει ἴσην ὑπεράσπισιν ὑπὸ τῶν νόμων.

7. Τὰ ἐκκλησιαστικά, καθ' ὅσον ἀνάγεται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ διακόσμησιν, θέλουσιν διέπεσθαι ὑπὸ πενταμελοῦς Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, συγκροτουμένου ἐκ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ ἐντοπίου Κλήρου, ἐκλεγομένου παρὰ τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ διοριζομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

8. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία θέλει πραγματευθῆ τὰ περὶ τῆς Ἱεραρχικῆς ἀλληλουχίας πρὸς διατήρησιν τῆς πνευματικῆς ἐνότητος· θέλει διορίσει ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων, τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν

Ἐπικράτειαν, καὶ ἐξασφαλίσαι τὰ πρὸς διατροφήν αὐτῶν ἀναλόγως μὲ τὸ χρέος καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ χαρακτήρος των.

9. Ἡ αὐτὴ ἐξουσία θέλει διαθέσει τὰ εἰσοδήματα τῶν ἱερῶν καταστημάτων πρὸς συντήρησιν τῶν ἰδίων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰ μοναζόντων ἢ λειτουργούντων, καὶ πρὸς σύστασιν σχολείων δι' ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας.

10. Οἱ Ἀρχιερεῖς θέλουσιν ἐκλέγεσθαι ἐξ αὐτοχθόνων, ἢ ὄσων λαμβάνουσι τὸ δικαίωμα τοῦ αὐτόχθονος, κατὰ τοὺς τύπους τοῦ παρόντος Συντάγματος, διὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου χειροτονούμενοι, ἐκλεγομένων τῶν ὑποψηφίων καὶ προβαλλομένων ὑπὸ τῶν ἐπαρχιωτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς κανόνας.

11. Ὁ Κλῆρος, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐμπεριπλέκεται εἰς κἀνὲν δημόσιον ὑποῦργημα πολιτικὸν ὅποιονδήποτε· μόνον δὲ οἱ Πρεσβύτεροι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου ἐκλογέως.

12. Οἱ ἱερωμένοι, καθ' ὅσα αἱ πράξεις των ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διαγωγὴν, ὑπόκεινται νὰ δίδωσιν λόγον περὶ αὐτῆς εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικούς κυριάρχους των, κατὰ τοὺς κειμένους περὶ τούτων Ἐκκλησιαστικούς κανόνας. Καθ' ὅσα δὲ ἀποβλέπουσιν εἰς τὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, δὲν δύνανται νὰ ἐξαιρηθῶσι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν εἰς τὴν ὅποιαν ὑπάγονται καὶ οἱ κοσμικοὶ.

§ 2. Περὶ Ἑλληνος καὶ Πολίτου.

13. Ἑλληνες εἶναι·

α') Ὅσοι αὐτόχθονες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν·

β') Ὅσοι εἰς ξένους Ἐπικρατείας ἐγεννήθησαν ἐκ γονέων αὐτοχθόνων ἢ ἐκ μόνου πατρὸς Ἑλληνος καὶ πρεσβεύουσι τὴν πατρίον θρησκείαν·

γ') Ὅσοι, πρεσβεύοντες τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν, ὁμόγλωσσοι καὶ ἑτερόγλωσσοι, συνέτρεξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγῶνος·

δ') Ὅσοι ἐκ τῶν πρεσβευόντων τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν ἦλθον πρὸ ἐνὸς ἔτους εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔχουσι σταθερὰν κατοικίαν εἰς μίαν κοινότητα, ζῶντες ἀπὸ τῆς τέχνης ἢ βιομηχανίας των, ἐὰν παραιτηθῶσι πρότερον ἐπίσημως ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι ὑπῆκοοι ἄλλου Κράτους·

ε') Ὅσοι ἀλλοεθνεῖς εἰς Χριστὸν πιστεύοντες ἦλθον καὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων τρία ἔτη τὸν τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἔχουν ἀποδείξεις τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τῆς τιμίας διαγωγῆς των, καὶ ἐνυμφεύθησαν Ἑλληνίδα, ἢ εὐρίσκονται τὴν σήμερον διαμένοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑποχρεοῦνται νὰ παραιτηθῶσι πρότερον ἐπίσημως ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι ὑπῆκοοι καὶ ὑπὸ προστασίαν ἄλλης δυνάμεως·

στ') "Όσοι εἰς τὸ ἐξῆς γένωσι δεκτοὶ ὡς Ἑλληγες κατὰ τοὺς ἐπὶ τούτου ἐν τῷ παρόντι νόμος.

14. Οἱ Ἑλληγες ὅλοι, θεωρούμενοι ὡς μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας τῆς Ἑλληνικῆς, καταγράφονται εἰς τὸ Φυλετικὸν κατ᾿ἀστικὸν τῆς Κοινοτήτος, ὅπου ἐγενήθησαν ἢ διαμένουσι, κάμνοντες τὸν ὄρκον τοῦ Ἑλληγος. "Όσοι ἤδη ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, λέγονται Πολῖται, καὶ ὡς τοιοῦτοι καταγράφονται εἰς τὸ Πολιτικὸν κατ᾿ἀστικὸν τῆς κοινότητός των, κάμνοντες τὸν ὄρκον τοῦ πολίτου.

15. Δὲν ἐμποροῦν νὰ ἔχουν, ἀλλὰ μάλιστα ἀποστεροῦνται καὶ χάνουν τὸ δίκαιον τοῦ Ἑλληγος καὶ τοῦ πολίτου: α') Οἱ πολιτογραφούμενοι εἰς ἄλλο ἔθνος ἢ καταφεύγοντες ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν ξένης Δυνάμεως. β') Οἱ κινούμενοι ὅπλα κατὰ τῆς πατρίδος καὶ βοηθοῦντες ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. γ') Οἱ λαμβάνοντες παράσημα παρὰ τῶν ἄλλων Δυνάμεων ὑπουργοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἄνευ ἀδείας αὐτῆς· οἱ ἄπλοὶ ὅμως πολῖται, εὐρεθέντες ἔξω τῆς Ἐπικρατείας, ἐὰν λάβωσι παράσημα, δὲν δύνανται νὰ φέρωσι ταῦτα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἄνευ ἀδείας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. δ') Χάνουν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, οἱ ὑποπίπτοντες εἰς ἐγκλήματα ἀτιμωτικά καὶ οἱ πωλοῦντες ἢ ἀγοράζοντες ψήφους. ε') Οἱ ὑπὸ δίκην ἐγκληματικὴν ὄντες, οἱ φυγόμενοι, οἱ φρενοβλαβεῖς, οἱ οἰκιακοὶ ἄγαμοὶ ὑπηρέται, καὶ οἱ συζῶντες μετὰ παλλακῶν μένουσιν ἄργοι τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, ἐν ὅσῳ εὐρίσκονται ὑποκείμενοι εἰς τὰ κωλυτικά ταῦτα αἷτια.

§ 3. Περὶ πατριογραφῆσεως καὶ πολιτογραφῆσεως.

16. "Όσοι ἔρχονται εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κατοικήσωσι σταθερῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, γίνονται δεκτοὶ μετὰξὺ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀπολαύουσι τὰ δικαιώματα τοῦ Ἑλληγος, πατριογραφούμενοι κατὰ τοὺς ἐφεξῆς βρους: α') Οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς λαβόντας τὰ ὅπλα ἀπ' ἀρχῆς καὶ συναγωνισθέντες μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος, πατριογραφοῦνται εὐθὺς εἰς ὅποιανδήποτε Κοινότητα ἀποκατασταθῶσιν, ἀπολαύοντες τὰ αὐτὰ δίκαια μετὰ τοὺς αὐτόχθονας· β') Οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς λαβόντας τὰ ὅπλα κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας καὶ μὴ ἐλευθερωθέντες, μετερχόμενοι τέχνην τινά, ἢ ἐπιστήμην, ἐὰν ἔλθωσι μετὰ τὰς οἰκογενείας των πατριογραφοῦνται εὐθὺς, ἂν δὲ μόνοι μετὰ ἐν ἔτος· γ') Οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ ἄλλους τόπους παρὰ τοὺς ἄνω ρηθέντας πατριογραφοῦνται μετὰ ἐν ἔτος τῆς συνεχοῦς διαμονῆς των εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν ἔρχωνται μετὰ τὰς οἰκογενείας των· ἐὰν δὲ μόνοι, μετὰ δύο ἔτη· δ') "Όσοι ἄλλοθεν εἰς Χριστιανοὶ φέρωσι τινὰ βιομηχανίαν ἢ τέχνην, ἢ νυμφευθῶσιν εἰς τὸν τόπον μετὰ Ἑλληνίδα, ἀνατρεφόμενων τῶν ἰδίων των τέκνων κατὰ τὸ δόγμα τῆς μητρὸς, πατριογραφοῦνται μετὰ τριῶν ἐτῶν συνεχῆ διαμονῆν εἰς μίαν κοινότητα· ε') "Όσοι Χριστιανοὶ ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συστήσωσι σημαντικὰ καταστήματα, συντείνοντα εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν, τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ

ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, πατριογραφοῦνται μετὰ ἐν ἔτος τῆς διαμονῆς των εἰς τὴν Ἑλλάδα) "Ὅσοι δὲ ὁμοθετεῖς ἐτερόχθονες συνηγωνίσθησαν ἀποδεδειγμένως μετὰ τῶν αὐτοχθόνων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ τοιοῦτοι λογιζονται πολῖται Ἕλληνες, καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ τε πολιτικὰ καὶ συνταγματικὰ δικαιώματα ἅμα καταγραφῶσιν εἰς Ἑλληνικὴν κοινότητα, καὶ ἔχωσι τὰ ἀνήκοντα χαρακτηριστικά.

17. Οἱ πατριογραφούμενοι, ἀμέσως ἀπολαύουσιν ἐξ ἴσου τὰ δίκαια τοῦ Ἕλληνος.

18. Ἡ προθεσμία τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμονῆς πρὸς πατριογράφησιν λογιζέται, ἀφ' οὗ καιροῦ ὃ θέλων νὰ συγκαταριθμηθῆ μεταξύ τῶν Ἑλλήνων, φανερώσῃ ἐγγράφως τὴν θέλησίν του εἰς τὴν Δημογεροντίαν τῆς κοινότητος ὅπου κατοικεῖ.

19. Ὅλοι οἱ ὡς ἀνωτέρω πατριογραφηθέντες Ἕλληνες, καταγράφονται καὶ εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον τῆς κοινότητός των, πολιτογραφούμενοι· οἱ μὲν ἐν τῷ α' καὶ β' τοῦ ἀρ. 16 μετὰ ἕνα χρόνον ἀπὸ τῆς πατριογράφσεως· οἱ δὲ λοιποί, ἀφοῦ μετὰ τὴν πατριογράφησίν των διαμείνωσι διπλάσιον χρόνον διάστημα ἀφ' ὅσον ἐχρειάζετο διὰ νὰ πατριογραφηθῶσιν· οἱ δὲ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τὴν σήμερον ἐλθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συγκαταταχθέντες μεταξύ τῶν Ἑλλήνων ὡς τὸ ἄρθρον 13, θέλουσι πολιτογραφηθῆ ἐν ἔτος μετὰ τὴν πατριογράφησιν, ἂν ᾖται ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς λαβόντας τὰ ὄπλα καὶ μὴ ἐλευθερωθέντας, καὶ ἦλθον μὲ τὰς οἰκογενείας των· μετὰ δύο δὲ ἔτη, ἂν ἦλθον μόνοι των ἀπὸ τοὺς ἰδίους τόπους· καὶ μετὰ τρία ἔτη, ἂν κατάγονται ἀπὸ ἄλλους τόπους παρὰ τοὺς εἰρημένους.

20. Ὁ πολιτογραφούμενος μὴ αὐτόχθων ἀπολαύει ἀμέσως τὰ δίκαια τοῦ πολίτου, κατὰ τοὺς ἐπὶ τούτου νόμους· Ὑπουργοῦ ὁμως χρεὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς ὃ ὁμόγλωσσος, παρὰ πέντε ἔτη μετὰ τὴν πολιτογράφησίν του, καὶ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμονήν του. Διοικητοῦ δὲ μετὰ τρία ἔτη, καὶ Δικαστοῦ μετὰ δύο. Ἀντιπρόσωπος ὁμως ἢ Πληρεξούσιος δὲν δύναται νὰ γένη, ἐὰν δὲν διαμείνῃ προσέτι ἐπτὰ χρόνους κατὰ συνέχειαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὅπου ἐπολιτογραφήθη· οἱ δὲ ἐξ ἄλλοθενῶν πολιτογραφηθέντες δὲν δύνανται ἰσοβίως νὰ γένωσιν Ἀντιπρόσωποι, ἢ Πληρεξούσιοι, ἢ Γερουσιασταί.

21. Ἡ πατριογράφησις γίνεται διὰ διπλώματος τῆς Κυβερνήσεως, ἐκδιδομένου κατὰ συνέπειαν ἀναφορᾶς ὑπογεγραμμένης ὑπὸ δέκα ἐγκρίτων καὶ τιμίων πολιτῶν, κατοίκων τῆς Κοινότητος ὅπου ἔχει τὴν διαμονὴν ὃ πατριογραφούμενος, καὶ ἐπικυρωμένης παρὰ τῆς Δημογεροντίας τῆς αὐτῆς Κοινότητος καὶ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας.

22. Ἡ πολιτογράφησις γίνεται διὰ διπλώματος, διευθυνομένης τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ζητοῦντος τὴν πολιτογράφησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους, συνοδευούσης καὶ τὸ διπλῶμα τῆς πατριογράφσεως, ὑπογε-

γραμμένης ὑπὸ εἴκοσι τῶν ἐγκριτοτέρων καὶ τιμίων πολιτῶν τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἐπικυρωμένης ὑπὸ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας.

23. Ὁ πατριογραφούμενος, παρουσιάζων τὸ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πατριογραφικὸν δίπλωμα εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν Δημογεροντίαν καὶ ἀκολούθως εἰς τοὺς Δημογέροντας τῆς κοινότητος τῆς διαμονῆς του, καταγράφεται εἰς τὸ Φυλετικὸν κατάστιχον αὐτῆς, καὶ κάμνει τὸν ὄρκον τοῦ "Ἑλληγος ἐπὶ Ἐκκλησίας, ἐνώπιον τῶν Δημογερόντων καὶ τοῦ λαοῦ.

24. Ὁ πολιτογραφούμενος καταγράφεται εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους καὶ δίδει τὸν ὄρκον τοῦ Πολίτου.

25. Διὰ μεγάλα ἀνδραγαθήματα καὶ δι' ἀποδεδειγμένας σημαντικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὰς χρείας τῆς Πατρίδος, ἢ Νομοθετικῆ ἐξουσία δύναται νὰ δίδῃ τὴν πατριογράφησιν, ἢ καὶ τὴν πολιτογράφησιν, ὡς ἀνταμοιβὴν εἰς τοὺς ἐντίμους καὶ ἀξιούς.

26. Ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς διὰ τὴν πατριογράφησιν ἢ πολιτογράφησιν τῶν ἐξῴθων ἐλθόντων ὁμογενῶν, ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ἀγῶνος, λογιζέται ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤλθον οὗτοι εἰς τὴν Ἑλλάδα.

§ 4. Κοινὰ δίκαια καὶ χρέη τῶν Ἑλλήνων.

27. "Ολοὶ οἱ Ἕλληγες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων.

28. "Ολοὶ οἱ Ἕλληγες ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποκτῶσι μέρος τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν ἀγαθῶν, οἷον κτήματα καὶ χρήματα καὶ παιδείαν, καὶ ν' ἀπολαύωσι μετ' ἀσφαλείας τοὺς καρποὺς τῶν πόνων των· νὰ συσταίνωσι καταστήματα παιδευτικά, βιομηχανίας καὶ τεχνῶν, καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν καὶ τῶν ἰδίων τέχνων εὐπορίας καὶ ἐκπαιδεύσεως, συμμορφούμενοι μὲ τοὺς τεθησομένους περὶ τούτων νόμους.

29. Ἐκαστος πολίτης κατὰ τὴν προσωπικὴν του ἀξιότητα καὶ τὰ ἠθικὰ προτερήματα, γίνεται δεκτὸς εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα τὰ πολιτικά καὶ στρατιωτικά.

30. "Ολοὶ οἱ Ἕλληγες ἔχουν χρέος νὰ βαστάζωσιν ἀναλόγως τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεώς των ἐν μέρος ἀπὸ τὰ δημόσια βάρη καὶ τὰ μέσα τὰ συντείνοντα εἰς συντήρησιν τῆς Πολιτείας καὶ εἰς υπεράσπισιν τῆς Πατρίδος. Ἦγουν:

α') Νὰ κατατάσσωνται εἰς πολιτοφυλακὴν πρὸς συντήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς εὐταξίας·

β') Νὰ στρατεύωνται πρὸς υπεράσπισιν τῆς πατρίδος·

γ') Νὰ πληρῶνωσι καθεὶς τὰ νόμιμα δασύματα.

31. Αἱ εἰσπράξεις τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων τάσσονται εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἐπικρατείας ὁμοιοτρόπως, γινόμεναι δικαίως. Κἀμμία δὲ εἰσπραξις δὲν γίνεται χωρὶς νόμου, προεχθεμένου, καὶ διορίζοντος αὐτὴν ἐτησίως.

32. Ὁ νόμος ἀσφαλίζει καὶ ὑπερασπίζει τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν ἐκάστου εὕρισκομένου ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας.

33. Κάνενός ἰδιοκτησία δὲν δημεύεται.

34. Ὁ νόμος ἐγγυᾶται κατὰ τινὰ ῥητὴν προθεσίαν τὴν ἀσφαλῆ ἀπόλαυσιν τοῦ ἐκ τῶν ἐφευρέσεων κέρδους, καὶ ἀνταμείβει δημοσίως τοὺς ὅσοι ἐφεύρωσιν ἢ φέρωσι τινὰ τέχνην ἢ βιομηχανίαν ἀγνωστον εἰς τὸν τόπον.

35. Πρὸς δημόσιον χρῆσιν, ἀφ' οὗ ἀποχρόντως ἀποδειχθῆ ἀναγκαῖον καὶ ἀναπόφευκτον τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος εἰς τὸ κοινόν, ἡ Κυβέρνησις δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παραχώρησιν τῶν κτημάτων τινός, ἀλλ' ἔχει χρέος νὰ ἀποζημιώσῃ πρότερον δικαίως τὸν κτήτορα.

36. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικρατείαν οὔτε πωλεῖται οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος δέ, ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας, ἀμα πατήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκαταζήτητος.

37. Ἐκτὸς τῶν ὅσοι ληφθῶσιν ἐπ' αὐτοφῶρῳ καὶ ὡσαυτεῖ ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἀδικοῦντες, ἢ τῶν ὅσοι ὑπόκεινται εἰς τὴν στρατιωτικὴν τάξιν, καὶ ἐκτὸς ὅταν ἡ πολιτεία τύχῃ εἰς μέγιστον κίνδυνον ἐκ συνωμοσίας ἀποδεδειγμένης, ἢ ἐπαναστάσεως, κανεὶς Ἑλλήν δὲν συλλαμβάνεται, οὔτε ἐγκαλεῖται, οὔτε φυλακίζεται χωρὶς ἐγκαλέσεως καὶ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ δικαστοῦ. Οὗτος δὲ εἶναι ὑπεύθυνος νὰ δώσῃ λόγον, ἂν αὐτογνωμόνως προστάξῃ τὴν κατάσχεσιν ἢ τὸν φυλακισμὸν τινός.

38. Κἀμμία διαταγὴ περὶ ἐξετάσεως καὶ συλλήψεως ὁποιαυδήποτε προσώπων καὶ πραγμάτων δὲν συγχωρεῖται νὰ ἐκδοθῇ, ἂν δὲν στηρίζεται εἰς βικανὰ δείγματα, καὶ δὲν προσδιορίζῃ τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεως καὶ τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ συλληφθῶσι.

39. Κἀνεὶς δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον, οὔτε νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτό.

40. Κἀνεὶς δὲν μένει εἰς φυλακὴν πλέον τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, χωρὶς νὰ πληροφορηθῇ ἐπισήμως τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἐφυλακίσθη, καὶ πλεῖστον τῶν πέντε ἡμερῶν χωρὶς νὰ ἀρχίσῃ ἢ ἐξετάσις τοῦ ἐγκλήματος.

41. Εἰς ὅλας τὰς ἐγκληματικὰς δίκας ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα, διὰ νὰ πληροφορηθῇ, νὰ ἐρωτᾷ τὴν αἰτίαν καὶ τὸ εἶδος τῆς κατ' αὐτοῦ γενομένης κατηγορίας, ν' ἀντεξετάζεται πρὸς τοὺς κατηγοροὺς καὶ καταμαρτυροῦντας, νὰ φέρῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μάρτυρας, καὶ νὰ ζητῇ τὴν παρουσίαν τῶν μαρτυριῶν, καὶ ὅ,τι συντείνει εἰς ἀθώωσίν του· νὰ λαμβάνῃ εἰς βοήθειάν του συμβούλους, καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν ὠρισμένην παρὰ τῶν νόμων ἐποχὴν.

42. Πρὸ τῆς κρίσεως καὶ τῆς καταδίκης κανεὶς δὲν νομίζεται ἔνοχος, οὔτε τιμωρεῖται.

43. Τὰ βασανιστήρια καὶ οἱ κολασμοὶ ἀπαγορεύονται.

44. Ὁ νόμος δὲν δύναται νὰ ἔχη ἀναδρομικὴν (ὀπισθενεργὸν) δύναμιν, οὐδὲ πρέπει ποτὲ νὰ θέτεται τοιοῦτος νόμος.

45. Κάνεις δὲν δικάζεται δις δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐγκλημα, καὶ δὲν καταδικάζεται, οὐδὲ προσωρινῶς στερεῖται τὰ κτήματά του, χωρὶς προηγουμένης δίκης· πᾶσα δὲ ὑπόθεσις, ἅπαξ ὀριστικῶς δικασθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Δικαστηρίου, δὲν ἀνακινεῖται πλέον.

46. Ἡ οἰκία ἐκάστου θεωρεῖται ὡς ἄσυλον ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον, εἰς τὴν ὅποιαν κάνεις δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ οἰκοκυρίου· καὶ οὐδ' ὁ ἀστυνομικὸς ἢ ὁ πεμπόμενος με διαταγὴν Δικαστοῦ δημόσιος ὑπηρετῆς πρὸς ἐξέτασιν πραγμάτων ἢ προσώπων, δύναται νὰ εἰσέλθῃ, ἂν δὲν ᾔηχι συνωδευμένος με ἓνα τῶν ἐντοπίων Δημογερόντων καὶ με δύο τιμίους πολίτας, ἐκτός, ἂν καταφύγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ἐπ' αὐτοφώρῳ φονεὺς ἢ κλέπτης, δύναται νὰ ἐμβῇ καὶ ἐν καιρῷ νυκτός.

47. Καθεὶς μένει ἀκαταζήτητος διὰ τὰ φρονήματα, τὰς δοξασίας, καὶ τοὺς λόγους του, ἐξω μόνον ὅταν λέγῃ τι εἰς δημοσίους τόπους ἐναντίον τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τῶν καθεστώτων, τότε εἶναι ὑπεύθυνος.

48. Ὅστις ἀδικηθῇ ὑπὸ ὀποιοῦδήποτε τῶν ἐν ὑπουργήμασι δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγκαλῇ εἰς τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον τὸν ἀδικοῦντα αὐτὸν καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἀπότισιν τοῦ δικαίου του.

49. Καθεὶς δύναται νὰ προβάλλῃ δι' ἀναφορᾶς του εἰς τὴν Βουλὴν τὴν περὶ παντός δημοσίου πράγματος γνώμην του καὶ ν' ἀναγγέλλῃ παρομοίως πᾶσαν κατάχρησιν ἢ ἀδικίαν γινομένην εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι δὲ ὑπεύθυνος νὰ δίδῃ λόγον, ἂν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε δυσφημῇ ἢ συκοφαντῇ τὸν ὑπάλληλον, καὶ καταδικάζεται, ἂν φωραθῇ ὡς τοιοῦτος, εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν εἰς τὴν ὅποιαν ἤθελε καταδικασθῇ ὁ ἐγκαλούμενος, ἂν ἀπεδεικνύετο ἔνοχος.

50. Οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ γράφωσι καὶ νὰ ἐκδίδωσι διὰ τοῦ τύπου ἐλευθέρως, χωρὶς προεξέτασιν, τὰς ἐννοίας καὶ γνώμας των περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ὄντες ὅμως ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, καὶ δίδοντες λόγον περὶ τῆς καταχρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, κατὰ τὸν ἐκδοθησόμενον περὶ ἐλευθερίας τοῦ τύπου νόμον. Ἔως οὗ δὲ νὰ ἐκδοθῇ αὗτος θέλει ἰσχύει τὸ ὑπ' ἀριθ. 2085 ἐκδοθὲν ψήφισμα τῆς Κυβερνήσεως.

51. Κάνεις δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένη ἐκδότης ἐφημερίδος, ἂν δὲν ᾔηχι πολίτης, ἰδιοκτήμων, καὶ πεπαιδευμένος πρὸς τοῦτοις, ὥστε νὰ δύναται αὐτὸς νὰ ᾔηχι καὶ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος· εἶναι δὲ αὐτὸς ἐγγυητῆς καὶ ὑπεύθυνος, τῶν ὅσα τυπώνονται εἰς τὴν ἐφημερίδα του.

52. Κάνεις Ἕλλην δὲν ἐμπορεῖ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους νὰ λάβῃ ὑπόурγημα, δῶρον, ἀμοιβήν, ἀξίωμα ὀποιοῦδήποτε εἰδους ἀπὸ κανέναν Μονάρχην, Ἡγεμόνα, ἢ ἀπὸ ἐξωτερικὴν Ἐπικράτειαν.

Κ Ε Φ. Γ'.

Περὶ συντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

53. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια εἶναι Ἡγεμονία διαδοχική, Συνταγματική καὶ Κοινοβουλευτική, ἐνεργουμένου τοῦ πολιτικοῦ Κράτους ἀντιπροσωπικῶς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ὑπὸ διαφόρων Ἀρχῶν.

54. Τὸ πολιτικὸν Κράτος διακρίθεται εἰς τρεῖς Ἐξουσίας· εἰς Νομοθετικὴν, Νομοτελεστικὴν καὶ Δικαστικὴν.

55. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία θέτει τοὺς νόμους.

56. Ἡ Νομοτελεστικὴ τοὺς ἐπικυρόνει, τοὺς δημοσιεύει καὶ τοὺς ἐκτελεῖ.

57. Ἡ Δικαστικὴ τοὺς ἐφαρμόζει ἰδίως εἰς ἐκάστου τὰς πράξεις καὶ τὰ δίκαια.

58. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται κοινῶς ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ.

59. Ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς ἓνα μόνον διαδοχικὸν Ἡγεμόνα τοῦ Ἔθνους, τὴν ὁποῖαν ἐνεργεῖ διὰ διαφόρων ὑπουργῶν.

60. Ἡ Δικαστικὴ ἀνήκει εἰς τὰ διάφορα Δικαστήρια, καὶ ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν Δικαστῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνος.

Κ Ε Φ. Δ'.

Περὶ τῶν ἐκλεγόντων καὶ ἐκλεγομένων.

§ 1. Περὶ Ἀρχῶν, Ὑπουργημάτων καὶ Ἀξιωματῶν.

61. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων πολῖται εἶναι οἱ ἔχοντες ἤδη ἀποκτημένα τὰ δικαιωματικὰ ἀγαθὰ τὰ εἰς τὸ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι εἰς τὰς πολιτικὰς Ἀρχάς.

62. Ὡς δικαιωματικὰ ἀγαθὰ θεωροῦνται, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ παιδεία καὶ ἡ ἰκανότης ἢ φυσικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ μετὰ τῆς ἡλικίας.

63. Πολιτικαὶ Ἀρχαὶ εἶναι αἱ τῶν μετερχομένων τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν Δικαστικὴν.

64. Ὑπουργήματα (λέγονται) τὰ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸν Κυβερνητικὸν κλάδον.

65. Ἀξιώματα δὲ ὀνομάζονται τὰ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὰ Στρατιωτικὰ καὶ Ναυτικὰ.

66. Εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἐκλέγει ὁ λαὸς ἐξ ἑαυτοῦ τοὺς Ἀντιπροσώπους του.

67. Εἰς δὲ τὰ Κυβερνητικὰ τὰ ἐπιτόπια, τοὺς Δημογέροντας τοὺς Ἐπαρχιακοὺς, καὶ λοιποὺς.

68. Εἰς δὲ τὴν πολιτοφυλακὴν τοὺς δεκανεῖς καὶ τοὺς εἰκοσιπεντάρχους, ἐπικυρουμένους ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὑποκειμένους εἰς τοὺς ἀνωτέρους τῶν ἀξιωματικῶν.

69. Εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς ἀρχάς, εἰς τὰ ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα διορίζει ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὁ Ἡγεμὼν.

70. Εἰς κἀνὲν ὑπουργημα, ἀξίωμα ἢ Ἀρχήν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐκλεχθῇ ἢ νὰ διορισθῇ κἀνεὶς, ὅστις δὲν εἶναι πολίτης.

§ 2. Περί Ἐκλεγόντων.

Περί πρώτων Ἐκλογέων

71. Ὁ λαὸς ἐκλέγει τοὺς Ἀντιπροσώπους του δι' ἐμμέσου ἢ δι' ἑτεροβαθμοῦ ἐκλογῆς· τούτέστιν οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἐκλογέως πολῖται, συναζόμενοι κατὰ κοινότητος, ἐκλέγουσι δευτέρους ἐκλογεῖς, οὗτοι δὲ συνερχόμενοι κατ' ἐπαρχίας ἐκλέγουσι τοὺς Ἀντιπροσώπους.

72. Οἱ εἰς τὰς κατὰ κοινότητος πρωτοσυναζεῖς συνερχόμενοι πολῖται καὶ ἔχοντες ψῆφον ἐκλογέως, εἶναι οἱ ἐφεξῆς·

α') Οἱ αὐτόχθονες τῆς κοινότητος, οἱ ἔχοντες οἰκίαν ιδιόκτητον ἢ ἐργαστήριον καὶ ποριζόμενοι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖά των ἀπὸ τῆς γεωργίας ἢ ἄλλης τινὸς τέχνης καὶ βιομηχανίας·

β') Ὅσοι αὐτόχθονες κερδίζουν ἀπὸ τοῦ ἐπαγγέλματός των ἢ ἀπὸ τέχνης ἐλευθερίου ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους φοίνικας κατ' ἔτος·

γ') Ὅσοι πολῖται ἐστερέωσαν τὴν διαμονὴν των εἰς τὴν κοινότητα καὶ πορίζονται τὰ πρὸς ζωάρκειάν των ὡς οἱ προειρημένοι α' καὶ β'.

73. Οἱ πολῖται, διὰ νὰ ἔχωσι ψῆφον εἰς μίαν κοινότητα καὶ νὰ μετέρχωνται ὅλα τὰ πολιτευματικὰ δίκαιά των, ἐκλέγοντες καὶ ἐκλεγόμενοι, πρέπει νὰ ἦναι καταγεγραμμένοι εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον αὐτῆς τῆς κοινότητος.

74. Ὅστις δὲν εἶναι ἡλικιωμένος ὑπὲρ τὰ 25 ἔτη, καὶ δὲν ἔχει ἀποκτημένα τὰ ἀνωτέρω προσδιορισθέντα, δὲν ἔμπορεῖ νὰ καταγραφῇ εἰς τὸ Πολιτικὸν κατάστιχον τῆς κοινότητος οὐδὲ νὰ ἔχη ψῆφον.

§ 3. Περί ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Α') Περί Δευτεροεκλογέων.

75. Μεταξὺ τῶν πρωτοεκλογέων ἐκλέγονται δεῦτεροι ἐκλογεῖς, ὅσοι πολῖται ὄντες ὑπὲρ τὰ 30 ἔτη ἡλικιωμένοι, ἔχουσι·

α') Ἀκίνητα ἴδια κτήματα ἐκτιμώμενα ἑξακοσίους φοίνικας.

β') Ὅσοι πολῖται διαμένοντες εἰς ἓνα τόπον ἔχουσιν ιδιοκτησίαν ἀκίνητον ἐκτιμωμένην ἑξακοσίους φοίνικας, καὶ μετέρχονται ἐλευθερίον τινα τέχνην ἐντίμως, οἷον οἱ ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβον διπλωμάτων διὰ τὴν σπουδὴν των γνωριζόμενοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομικοὶ, ἐπιστήμονες, ἰατροί, ἀρχιτέκτονες, ζωγράφοι, δημόσιοι μνήμονες, δημόσιοι Ἑλληνικοὶ διδάσκαλοι, καὶ ἐπιστημονικοὶ ἢ συγγραφεῖς ἐπίσημοι.

76. Κἀνεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἔχη ψῆφον εἰς δύο κοινότητας ὡς πρωτοεκλογεὺς, οὐδὲ εἰς δύο Ἐπαρχίας ὡς δευτεροεκλογεὺς.

77. Κάνεις δὲν ἔμπορεῖ νὰ ψηφοφορῇ ἀντιπροσωπικῶς δι' ἄλλον, ἀλλ' αὐτοπροσώπως.

78. Ὅστις πολίτης θέλει νὰ ψηφοφορῇ καὶ νὰ μετέρχεται τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου εἰς τὴν κοινότητα ὅπου διαμένει καὶ ὄχι εἰς ἐκείνην ὅπου ἐγέννηθη ἢ ἐπολιτογραφήθη, ἔμπορεῖ πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν νὰ καταγραφῇ, τρεῖς μῆνας πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς ψηφοφορίας, εἰς τὰ κατάστιχον τῆς κοινότητος, ὅπου ἀπεφάσισε νὰ διαμένῃ σταθερῶς, ἀφοῦ ὅμως ἀποκτήσῃ εἰς τὴν νέαν κοινότητα τ' ἀπαιτούμενα κτήματα, καὶ παρουσιάσῃ πρῶτον ἀποδεικτικὸν παρὰ τῶν Δημογερόντων τῆς προτέρας τοῦ κοινότητος ἐπικυρωμένον καὶ παρὰ τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας, καὶ δεικνῦον ὅτι παρητήθη δημοσίως ἀπὸ τοῦ νὰ μετέρχεται τὰ πολιτικά του δίκαια εἰς τὴν προτέραν τοῦ κοινότητος.

Β') Περί Ἀντιπροσώπων.

79. Ἐχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωνται Ἀντιπρόσωποι εἰς τὰς κατ' ἐπαρχίαν δευτεροσυνάξεις μεταξὺ τῶν ὑπὲρ τὰ 30 ἔτη ἡλικιωμένων πολιτῶν.

α') Ὅσοι ἔχουν σιμὰ τῆς προσωπικῆς ὑπολήψεως καὶ ἱκανότητος, ἀκίνητα κτήματα ὑπὲρ τοὺς ἐξακισχιλίους φοίνικας ἐκτιμώμενα.

β') Ὅσοι ἐκ τῶν μετερχομένων πολιτῶν ἐλευθέριον τέχνην (75 β') ἔχουν προσέτι ἀκίνητα κτήματα ἴδια τρισχιλίους φοίνικας ἐκτιμώμενα, καὶ χαίρουσι τὴν κοινὴν ὑπόληψιν τῶν ἰδίων των συμπολιτῶν διὰ τὴν σύνεσιν καὶ ἀρετὴν των.

80. Ὁ Ἀντιπρόσωπος πρέπει νὰ ἦναι αὐτόχθων καὶ κτηματίας τῆς Ἐπαρχίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλέγεται, καὶ ἂν ἔχη, ἢ μὴ, τὴν διαμονὴν του εἰς αὐτήν. Ὁ δὲ πολιτογραφημένος δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐκλεχθῇ, εἰμὴ ἀφοῦ γένη κτηματίας καὶ τοιοῦτος διαμείνῃ κατοικῶν εἰς αὐτὴν ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν πολιτογράφησίν του, λογιζομένης ὅμως τῆς ἑπταετίας ἀφότου ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγῶνος.

§ 4. Περί ἐκλογῆς

81. Ἡ ἐκλογή τῶν Ἀντιπροσώπων θέλει γίνεσθαι κατὰ τὴν εἰς τὰς παρελθούσας περιόδους ἐπικρατήσασαν τάξιν εἰς τὰς Ἐπαρχίας. Τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα θέλει κανονίσει τὰ περὶ Ἀντιπροσώπων, χωρὶς ὅμως ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν 10-15 χιλιάδων ψυχῶν δι' ἓνα Ἀντιπρόσωπον· αὗτος δὲ ὁ νέος κανονισμὸς θέλει ἐνεργηθῇ μετὰ τὴν διανομὴν τῆς γῆς καὶ τὰς ἀποζημιώσεις.

Κ Ε Φ. Ε'

Περὶ τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος.

§ 1. Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Νομοθετικοῦ ἐν γένει.

82. Τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα σύγκριται ἀπὸ δύο συνέδρια· ἀπὸ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ ἀπὸ τὴν Γερουσίαν.

83. Συμμερίζεται τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τοῦ Ἡγεμόνος προβάλλοντος τὰ προβουλευμάτα καὶ ἐπικυροῦντος τοὺς νόμους.

84. Ἐχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συζητῆ τὰ προβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος προβουλευμάτα νόμων καὶ ψηφισμάτων· νὰ τροποποιῆ αὐτὰ μὲ προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις καὶ νὰ τὰ παραδέχεται ἢ μὴ· νὰ ἐπεξηγῆ καὶ νὰ διασαφῆ καὶ ν' ἀκυρῶνῃ τοὺς κειμένους νόμους, τοὺς ἄλλους παρὰ τοὺς θεμελιώδεις καὶ καταστατικούς τοὺς εἰς τὸ παρὸν πολιτικὸν Σύνταγμα.

85. Νὰ προτείνῃ εἰς τὸ Νομοτελεστικὸν προβουλευμάτα νόμων καὶ ψηφισμάτων κατὰ τὸν προσδιοριζόμενον τρόπον εἰς τὸν 119 παράγραφον.

86. Δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ τροποποιῆ εἰς τὸ παραμικρὸν, οὐδὲ νὰ μετακινή τοὺς Συνταγματικούς νόμους, ἀλλὰ κατ' αὐτοὺς νὰ θέτῃ καὶ νὰ ἐρμηνεύῃ καὶ νὰ τροπολογῆ τοὺς λοιπούς.

87. Χρεωστὲί νὰ ἐπαγρυπνῆ εἰς τὴν ἀκριβῆ τοῦ νόμου ἐκτέλεσιν· νὰ διορίξῃ κατὰ πᾶσαν πενταετίαν ἐπιτροπὴν μικτὴν, ἀπὸ πέντε Γερουσιαστὰς καὶ ἰσαριθμούς Βουλευτάς, εἰς τοὺς ὁποίους προσθέτονται καὶ τρεῖς Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, διὰ νὰ ἀναθεωρῆ ἢ Ἐπιτροπὴ αὕτη τοὺς νόμους, ἐκτὸς τῶν Συνταγματικῶν· νὰ ἐξετάξῃ τοὺς ἀντιβαίνοντας πρὸς ἀλλήλους καὶ τοὺς ἀπαιτοῦντας διόρθωσιν, καὶ νὰ προβάλλῃ τὴν περὶ διορθώσεως αὐτῶν γνώμην τῆς εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

88. Νὰ διορίξῃ ὁμοίαν ἐπιτροπὴν μικτὴν ἀπὸ ἴσον ἀριθμὸν Γερουσιαστῶν καὶ Βουλευτῶν κατὰ πᾶσαν διαδοχὴν Ἡγεμόνος. Αὕτη δὲ ἢ ἐπιτροπὴ θέλει ἀναθεωρεῖ, ἂν τυχὸν παρεισήχθη κάμμία κατάχρησις εἰς τὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ προβάλλῃ εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν τὴν διόρθωσίν τῆς.

89. Νὰ προσδιορίξῃ τὰς δημοσίους προσόδους καὶ τὰ ἐξόδα κατ' ἔτος, ἀφοῦ εἰς τὰς ἀρχὰς ἐκάστης συνόδου συζητήσῃ τὸν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως παρουσιαζόμενον προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καὶ νὰ χορηγῆ εἰς αὐτὴν τοὺς πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν χειρῶν τοῦ Κράτους ἀναγκαίους πόρους.

90. Νὰ προσδιορίξῃ διὰ νόμου τὰ δασύματα, τὰ τελωνιακά, καὶ παντὸς εἶδους εἰσπράξεις. Ὅλα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ τάσσωνται ὁμοιοτρόπως καθ' ὅλην τὴν ἐπικρατείαν (31) καὶ πρὸς τοῦτο θέλει φροντίσει ὅσον τάχιστα διὰ νὰ κατορθωθῆ ἓν σύστημα εἰσπράξεων κατάλληλον καὶ δίκαιον.

91. Τὸ νομοθετικὸν σῶμα θεωρεῖ κατ' ἔτος λεπτομερῶς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων παρελθόντος ἔτους, καὶ τὰ δημόσια χρέη τῆς Ἐπικρατείας, τὰ ὁποῖα καταστρόνονται ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας

Ἐπουργὸν Γραμματέα, καὶ διορίζει νὰ δημοσιεύεται διὰ τοῦ τύπου περιληπτικῶς ὁ ἰσολογισμὸς.

92. Ἀποφασίζει διὰ νόμου περὶ δανείου μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Ἔθνους καὶ δι' ὑποθήκης τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων.

93. Φροντίζει διὰ τακτικὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν χρεωστούμενων δημοσίων δανείων.

94. Νομοθετεῖ περὶ τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων κατὰ τὰ ἐψηφισμένα παρὰ τῶν ἔθνικῶν Συνελεύσεων.

95. Κανονίζει τὸ νομισματικὸν σύστημα, τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμά, περὶ τῶν ὁποίων θέλει φροντίσει πῶς νὰ εἰσαχθῶσιν ὁμοειδῆ καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

96. Προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν δημοσίων ἀξιωματιῶν καὶ ὑπουργημάτων καὶ τὴν ποσότητα τοῦ μισθοῦ ἐκάστου αὐτῶν καὶ πάσης ἄλλης Ἀρχῆς.

97. Θέτει νόμους περὶ στρατολογίας τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν κατ' ἀπογραφὴν καὶ προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν στρατευμάτων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ πολέμου· θέλει λάβει πρόνοιαν περὶ ἀυξήσεως τοῦ Τακτικοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ προμηθεύον τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαίους πόρους εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Θέλει φροντίσει τάχιστα καὶ περὶ συστάσεως τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν πολιτοφυλακῶν.

98. Προσδιορίζει τὰ ἀπὸ τοῦ δημοσίου Ταμείου ἐτήσια ἐξοδα τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

99. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν δημόσιον ἐκπαίδευσιν καὶ προστατεύει αὐτήν, καθὼς καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν πρόσδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν κοινωφελῶν τεχνῶν, καὶ τὴν βιομηχανίαν.

100. Ἀσφαλίζει τοὺς εὐρετάς καὶ συγγραφεῖς τὸ πρὸς καιρὸν ὠρισμένον ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ἀπολαύσεως τῆς προερχομένης ἀπὸ τὰς ἐφευρέσεις καὶ ἀπὸ τὰ συγγράμματα.

101. Ἡ Κυβέρνησις, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Νομοθετικοῦ, δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ κάμμιναν χώραν ἢ Ἐπαρχίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἄλλο Κράτος, οὐδὲ νὰ στέρξῃ τι προσβάλλον τὰ ἀναπαλλοτρίωτα δικαιώματα τοῦ ἔθνους, ἢ νὰ συγχωρήσῃ τὴν διάβασιν ξένων στρατευμάτων ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν, οὔτε νὰ κηρύξῃ πόλεμον ἄλλον εἰμὴ ἀμυντήριον, οὔτε συνθήκην εἰρήνης, συμμαχίας, φιλίας, ἐμπορίου ἢ οὐδετερότητος νὰ κάμῃ. Ἐξαιροῦνται μόνον αἱ γινόμεναι συμβάσεις πρὸς ἀνακωχὴν, ἢ πρὸς διαπραγματεύσιν εἰρήνης· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων κάμνει τὴν διακοίνωσιν μετέπειτα εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα.

102. Δέχεται περὶ παντοίων ὑποθέσεων, κοινῶν ἢ ἰδιαίτερων, ἀναφορὰς τῶν πολιτῶν· καὶ ὅσας κρίνει δεκτάς, τὰς διευθύνει ἑποῦ ἀνίκει, χωρὶς νὰ δώσῃ γνώμην.

103. Διὰ τὰς γινόμενας ἀγωγὰς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν κατὰ τῶν ἐν ἀξιωμασὶ καὶ ἐν ὑπουργήμασιν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δικαστῶν, τὸ Νομοθετικόν, ὅταν εὐρη-

διδόμενα ένοχης, διευθύνον την άναφοράν εις την Κυβέρνησιν δίδει καί γνώμην.

104. Όταν άναφορά κατά τών ειρημένων υπαλλήλων και δικαστών δοθῆ κατά πρώτον εις την Βουλὴν τών Ἀντιπροσώπων, αὐτῆ, ἀφοῦ ἐξετάσῃ καί εὖρη δείγματα ένοχης, διευθύνει την άναφοράν καί την περί αὐτῆς γνώμην της εις την Γερουσίαν· ἡ δὲ Γερουσία μετὰ τὰς ἀνηκούσας έρεΐνας, ἂν ἦναι σύμφωνος μετὴν γνώμην τῆς Βουλῆς, διευθύνει την άναφοράν καί την γνώμην τών δύο Συνεδρίων εις την Κυβέρνησιν.

105. Τὰ συνέδρια τῆς Γερουσίας καί τῆς Βουλῆς λογίζονται πλήρη, ὅταν τὰ δύο τρίτα τών μελῶν εκάστου εἶναι παρόντα.

106. Αἱ αποφάσεις αὐτῶν γίνονται διὰ τῆς πλειοψηφίας μυστικῶς ένεργουμένης τῆς ψήφοφορίας.

107. Αἱ δημοσίως γινόμεναι συζητήσεις καί εις τὰ δύο συνέδρια, δημοσιεύονται καί διὰ τοῦ τύπου.

108. Καθὲν μέλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ εις τὸ ἴδιόν του σώμα προτάσεις περί νόμων ἢ περί διαφόρων ἄλλων αντικειμένων.

109. Τὰ μέλη τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος εἶναι ἀνεύθυνα διὰ τὰς ὅσας γνώμας ἢ δοξασίας δεῖξωσιν εις τὰς συζητήσεις τὰς γινόμενας ἐντὸς τῶν ἰδίων των Βουλευτηρίων.

110. Ἡ Γερουσία καί ἡ Βουλὴ ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν νὰ παρατηρῶσιν ἢ καθὲ μίᾳ τὴν ἐντὸς καί ἐκτὸς τοῦ Βουλευτηρίου διαγωγὴν τῶν ἰδίων της μελῶν καί νὰ ἐπιπλήττωσι, νὰ κρίνωσιν ἢ καί νὰ καταδικάζωσιν εις χρηματικὴν ποινὴν, κατὰ τοὺς ἰδίους των κανονισμούς, τὸν παρεκτρεπόμενον.

111. Όταν κανὲν τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας ἢ τῆς Βουλῆς, κατηγορῆται διὰ πολιτικὸν ἔγκλημα ἢ παρανομίαν, διορίζεται ἑπταμελής Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ ἰδίου του σώματος· αὐτῆ δέ, ἀφ' οὗ ἐξετάσῃ ἂν ἦναι δεκτὴ ἢ κατηγορία, ἀναφέρει εις τὸ ἴδιόν της σώμα ἐγγράφως τὴν γνώμην της· καί τότε, ἂν διὰ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων πλήρους συνεδριάσεως τοῦ σώματος ἐλεγχθῆ ὁ κατηγορούμενος, γίνεται καί κηρύττεται ἐκπτωτος τῆς ἀξίας του, καί ἀπάγεται εις τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον, ἂν εἶναι Βουλευτῆς, διὰ νὰ δικασθῆ κατὰ τοὺς νόμους· τὸν δὲ Γερουσιαστὴν δικάζει τὸ ἴδιόν του σώμα, καί αὐτὸ ἐπιβάλλει καί τὴν ποινὴν.

112. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς ἔχουσιν ἀκώλυτον τὴν εἴσοδον καί παρεύρισκονται εις τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας καί τῆς Βουλῆς. Οὗτοι δὲ δηλοποιοῦσι τὰς ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως προτάσεις, τὰς ὑποστηρίζουσιν εις τὰς γινόμενας συζητήσεις, καί δίδουσι τὰς ζητούμενας πληροφορίας, λόγους καί ἔγγραφα περί τῶν συζητουμένων ὑποθέσεων. Δὲν εἶναι δὲ ὑπόχρεοι νὰ ἐξηγῶνται ἐρωτώμενοι μόνον δι' ὑποθέσεις διαπραγματευόμενας ἔτι, ἢ δι' ἐκείνας ὅσων ἡ ἐπιτυχία κρέμαται ἀπὸ τὴν μυστικότητα. Περὶ τούτων ὁμως δίδουσι τὰς ἀπαιτουμένας διασαφήσεις μετὰ τὴν τελείαν ἀποπεράτωσίν των.

113. Τὸ Νομοθετικὸν σώμα ἔχει τὴν ἐξουσίαν ν' ἀποφασίξῃ διὰ νόμου

συμφώνως μετά τοῦ Ἡγεμόνος τὴν υἰοθεσίαν ἐνὸς διαδόχου, ὅταν ὁ Ἡγεμὼν τὴν ἀκλήρος. Ἡ δὲ υἰοθέτησις αὕτη γίνεται καὶ διακηρύσσεται εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν πασιδῆλως.

114. Ἐν συμβῆ ἀποβιώσεως τοῦ Ἡγεμόνος ἀκλήρου, ἢ πρὶν υἰοθετήσῃ διάδοχον, τὸ Νομοθετικὸν σῶμα διορίζει εὐθὺς ἕνα ἐπίτροπον τῆς Ἡγεμονίας, προεδρεύοντα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπουργῶν Γραμματέων· μετὰ τούτων δὲ κυβερνᾷ ἐκεῖνος ἐπιτροπικῶς καὶ ὑπευθύνως, ἕως οὗ νὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ ὁ διάδοχος Ἡγεμὼν.

115. Ἐν συμβῆσθαι τῆς ἀποβιώσεως, ἢ καὶ διάδοχος τῆς Ἡγεμονίας ἀνήλικος, διορίζεται ὡς ἀνωτέρω Ἐπίτροπος κυβερνῶν ὑπευθύνως ἀντὶ τοῦ ἀνήλικου, καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ἕως οὗ αὐτὸς φθάσῃ εἰς νόμιμον ἡλικίαν. Ὁ δὲ ἐπιτροπικῶς κυβερνῶν δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἦναι καὶ Ἐπίτροπος ἢ Ἐπιμελητὴς τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἀνήλικου διαδόχου, ἀλλ' ἢ μήτηρ τούτου μετὰ δύο ἄλλων διοριζομένων ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

116. Ἐν ὁ Ἡγεμὼν δι' ἔσχατον γῆρας, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν, ὑποπέσῃ εἰς φυσικὴν ἢ διανοητικὴν ἀνικανότητα, ὁ διάδοχος κυβερνᾷ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἕως οὗ ὑπάρχῃ τὸ αἴτιον τῆς ἀνικανότητος· ἂν δ' ὁ διάδοχος ἦναι ἀνήλικος, τότε διορίζεται, ὡς ἀνωτέρω, εἰς προεδρεύοντα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπουργῶν Γραμματέων, ὅστις θέλει κυβερνᾷ ἐπιτροπικῶς καὶ ὑπευθύνως, ἕως οὗ νὰ παύσῃ ἢ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν ἐδιορίσθῃ.

117. Ἐν αἱ ἀνωτέρω περιπτώσεις συμβῶσι καθ' ὃν καιρὸν εἶναι διακοπαὶ τῶν συνόδων, τότε ἡ Γερουσία ἀμέσως συνέρχεται δικαιοματικῶς, διορίζει πρὸς ὥραν τὸν προεδρεύοντα τοῦ Συμβουλίου, ἕως οὗ νὰ συνέλθῃ καὶ ἡ Βουλὴ, ἣτις δικαιοματικῶς καὶ αὕτη πρέπει νὰ συναχθῇ ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, καὶ νὰ πράξῃ μετὰ τῆς Γερουσίας τὰ κατὰ νόμον.

118. Τὸ Νομοθετικὸν χρεωστεῖ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ σύνοδον νὰ σκεφθῇ περὶ συντάξεως Κωδίκων, Πολιτικοῦ, Ἐγκληματοῦ καὶ Διαδικαστικοῦ.

119. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δὲν κάμνουν, οὐδὲ προβάλλουν ἀμέσως προβουλευμάτα· ἀλλὰ κάθε μία ἰδίως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν Ἡγεμόνα προτάσεις περὶ προβουλευματος νόμων ἢ ψηφισμάτων, τοὺς ὁποίους διὰ τὰς περιστάσεις καὶ χρείας τοῦ Ἔθνους νομίζουσιν ἀναγκαίους.

120. Ὅταν προβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἢ εἰς τὴν Γερουσίαν ἐκ τῶν ἰδίων τῶν μελῶν πρότασις ἐγγραφῶς, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ζήτημα νὰ τεθῇ νόμος περὶ τινος ἀντικειμένου, αὕτη ἢ πρότασις ἀναγινώσκεται εἰς τρεῖς συνεδριάσεις κατὰ συνέχειαν καὶ συζητεῖται. Ἐν δ' ἐγκριθῇ διὰ τῆς πλειοψηφίας, γίνεται ἀναφορὰ εἰς τὸν Ἡγεμόνα, διὰ τῆς ὁποίας παρακαλεῖται νὰ λάβῃ εἰς σκέψιν τὴν πρότασιν, καὶ, ἂν ἐγκρίνη, νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὸ Νομοθετικὸν περὶ τοῦ προτεινομένου προβούλευμα.

121. Ὁ Ἡγεμὼν εἰς πρώτην ζήτησιν τοῦ ἀναφερομένου πρὸς αὐτὸν

συνεδρίου, πράσσει ὅ,τι ἐγκρίνη. Ἐν ὅμως τὸ αὐτὸ ζήτημα περὶ τῆς αὐτῆς προτάσεως ἐπαναληφθῆ κατὰ τὴν ἐρχομένην σύνοδον, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συνεδρίου ἢ ὑπὸ ἐτέρου, τότε προβάλλει κατ' ἐκείνην τὴν σύνοδον εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος προβούλευμα.

122. Ἡ σύνοδος τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς γίνεται συγχρόνως, καὶ συγχρόνως καταπαύεται.

123. Αἱ σύνοδοι εἶναι τ α κ τ α ἰ καὶ σ ύ γ κ λ η τ ο ι.

124. Αἱ τακταὶ ἀρχονται κατ' ἔτος περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου, καὶ διαρκοῦν τρεῖς μῆνας.

125. Αἱ σύγκλητοι γίνονται, ὅταν ἡ Κυβέρνησις χρείας τυχούσης, συγκαλῆ ἐκτάκτως τὸ Νομοθετικὸν σῶμα.

126. Ἡ ἐναρξὶς πάσης συνόδου γίνεται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, εἰς ἓν συνεργουμένων τῶν Γερουσιαστῶν καὶ Βουλευτῶν.

127. Εἰς τὴν ἐναρξιν ταύτην ὀρκίζονται παρῆρησιᾳ οἱ νεοεκλεγμένοι ἀντιπρόσωποι τὸν Βουλευτικὸν ὄρκον ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος.

128. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἐναρξιν ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ ἐξακολουθοῦν τὰς συνεδριάσεις των, καθεμία εἰς ἰδιαιτέρον καὶ ὀρισμένον Βουλευτήριον.

129. Αἱ εἰς ἄλλον τόπον καὶ χρόνον καὶ περίστασιν παρὰ τοὺς ὀρισμένους γινόμεναι ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἢ τῆς Βουλῆς συνεδριάσεις, εἶναι παράνομοι καὶ ὅποιαν πράξιν κάμωσιν εἰς αὐτάς λογίζεται ἄκυρος.

130. Κάνει νόμος δὲν ἐμπορεῖ νὰ λογισθῆ ὅτι ἔχει κῦρος καὶ ἰσχὺν νόμου, ἂν δὲν συζητηθῆ καὶ κυρωθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ ἐπικυρωθῆ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, κατὰ τοὺς ὀριζομένους τύπους εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα.

§ 2. Περὶ τῆς Βουλῆς.

131. Ἡ Βουλὴ συγκροτεῖται ἀπὸ τοὺς κατ' ἐπαρχίαν ἐκλεγόμενους Ἀντιπρόσωπους ὑπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀναμέσον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

132. Οἱ Ἀντιπρόσωποι ἐκλέγονται διὰ πέντε ἔτη, καὶ τὸ πεμπτημόριον αὐτῶν ἀλλάσσει κατ' ἔτος.

133. Κατὰ τὴν πρώτην πενταετίαν ἡ ἐτήσιος ἀλλαγὴ τοῦ πεμπτημορίου θέλει γενῆ διὰ λαγοῦ.

134. Οἱ Ἀντιπρόσωποι, ἂν καὶ κατ' ἐπαρχίας ἐκλεγόμενοι, θεωροῦνται ὡς παριστῶντες ὅλον τὸ Ἔθνος, καὶ βουλευόμενοι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους.

135. Ἐκαστος Ἀντιπρόσωπος, ἐρχόμενος κατὰ πρῶτον νὰ συγκαταταχθῆ εἰς τὴν Βουλὴν, ὀρκίζεται ἐπὶ δημοσίου συνεδριάσεως τὸν Βουλευτικὸν ὄρκον.

136. Κάνει τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν

πόλιν, όπου συνεδριάζει ἡ Βουλὴ, καθόσον διαρκεῖ ἡ σύνοδος, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν καὶ ἔγγραφον ἀδειαν αὐτῆς.

137. Ἡ Βουλὴ ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, Α' καὶ Β' Γραμματεῖς, καὶ τοὺς ἀναγκαίους Ὑπογραμματεῖς.

138. Ὁ Πρόεδρος ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἀναμέσον τριῶν ὑποψηφίων Ἀντιπροσώπων διδομένων παρὰ τῆς Βουλῆς. Ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ οἱ Γραμματεῖς Α' καὶ Β', ἐκλέγονται διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν Ἀντιπροσώπων, ὁ μὲν ἀναμέσον αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς· ἀλλ' οἱ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἐκλεγόμενοι Γραμματεῖς, ὀρκίζονται πρὶν ἀναλάβωσι τὰ χρέη των.

139. Εἰς τὰς προκαταρκτικὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ὅτε γίνονται αἱ ἀνωτέρω ἐκλογαί, προεδρεῖ ὁ γηροντότερος τῶν Ἀντιπροσώπων.

140. Ἀφοῦ ἐκλεχθῶσιν, ὡς ἀνωτέρω, ὁ Πρόεδρος, Ἀντιπρόεδρος καὶ οἱ Γραμματεῖς, ἡ Βουλὴ συστήνεται κατ' ἐπιτροπὰς· στέλλει εἰς τὴν Γερουσίαν διακοίνωσιν ἀναγγέλλουσαν τὴν σύστασιν αὐτῆς, καὶ ἐνασχολεῖται εἰς τὴν σύνταξιν τῆς εἰς τὸν ἐκφωνηθέντα λόγον ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἀπαντήσεως.

141. Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς προεδρεῖ εἰς τὰς συνεδριάσεις, ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ κανονισμοῦ τῶν συνεδριάσεων, ἀνακαλεῖ τοὺς παρεκτρεπομένους ἀπὸ τοῦ κανονισμοῦ εἰς τὸ νὰ περιορίζονται εἰς τὰ διατασσόμενα ὑπ' αὐτοῦ· δίδει κατὰ τάξιν τὴν ἀδειαν εἰς τοὺς ζητοῦντας νὰ λαλήσωσιν εἰς ἐπήκουσιν πάντων· δίδει τὴν ψηφοφορίαν εἰς τὰ μέλη περὶ τῶν γινομένων προτάσεων ὡσάκις ζητηθῇ· διαρρίκει τὰς ἡμέρας τῶν συνεδριάσεων, καὶ τὰς ὥρας τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν καὶ καταπαύσεως, καθὼς καὶ τὰς μεταξὺ ἡμέρας τῶν ἀναπαύσεων καὶ διακοπῶν, κατὰ τὴν περὶ τούτων ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου τῶν Ἀντιπροσώπων.

142. Πᾶσα διαφιλονεικουμένη ὑπόθεσις ἀποφασίζεται διὰ ψηφοφορίας.

143. Ὁ Πρόεδρος ψηφοφορεῖ αὐτὸς πρῶτος ψῆφον διακρινομένην ἀπὸ τὰς λοιπὰς δι' ἐνὸς σημείου· τυχεύσης δὲ διχοψηφίας, τὸ μέρος εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου ἔχει τὴν νίκην.

144. Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐπέχει τὸν τόπον ἐκείνου, καὶ ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη του.

145. Ἡ Προεδρία καὶ Ἀντιπροεδρία τῆς Βουλῆς διαρκοῦσιν ὅσον καὶ αἱ συνεδριάσεις μιᾶς συνόδου, καὶ μαζῆ μ' αὐτὴν καταπαύονται.

146. Τὰ προβουλευόμενα καὶ ὅλα τὰ ἔγγραφα τῶν πράξεων τῆς Βουλῆς ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, προσυπογράφονται ὑπὸ τοῦ Α' Γραμματέως, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Βουλῆς.

147. Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς συνθέτει ὅλα τὰ ἔγγραφα αὐτῆς, καὶ φυλάττει ἀκριβῆ βιβλία αὐτῶν καὶ τῶν Πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων.

148. Εἰς ἀπουσίαν τοῦ πρώτου Γραμματέως, ὁ δεῦτερος ἐκπληροῖ τὰ χρέη ἐκείνου.

149. Ἡ Βουλὴ ὀλικῶς θεωρουμένη εἶναι ἀπαραβίαστος.

150. Οἱ Ἀντιπρόσωποι εἶναι ἀνεύθυνοι καὶ ἀκαταζήτητοι, δι' ὅσα λαλοῦσιν εἰς τὰς γινόμενας ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου συζητήσεις, καὶ γνωμοδοτοῦσι καὶ ψηφίζουσιν ἕκαστος κατὰ τὴν συνείδησίν του, χωρὶς νὰ ζητῇ γνώμην ἢ ὁδηγίαν ἰδικαιτέρως ἀπὸ ἐκείνων τῶν ὑποίων φέρει τὸ πρόσωπον.

151. Κάνεις Ἀντιπρόσωπος διὰ πολιτικὰς διαφορὰς δὲν φυλακίζεται, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ σύνοδος τῆς Βουλῆς, καὶ τέσσαρας ἐβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ μετὰ τὴν παύσιν τῶν συνόδων· εἰς τὸ διάστημα ὅμως τοῦτο κινεῖται ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆ.

152. Ἐὰν συλληθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ παρανομῶν, ἢ ἂν ὑποπέσῃ εἰς ὅποιον-δήποτε ἐγκλημα κρίνεται κατὰ τὸ ἄρθ. 111.

153. Ὁ Ἀντιπρόσωπος, ἐν ὅσῳ καιρῷ ἔχει τὴν Νομοθετικὴν ταύτην ἀρχὴν δὲν ἐμπορεῖ νὰ δεχθῇ κἀνὲν ἄλλο ὑποῦργημα παρὰ τὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Γραμματέως, οὐδὲ νὰ λάβῃ μέρος ἄμεσον εἰς ἐμπόριον, εἰς ἐνοικίαισιν προσόδων ἢ δημοσίων κτημάτων, εἰδὲ μὴ εἶναι ἔκπτωτος τῆς Ἀντιπροσωπίας.

154. Ἐκαστος τῶν Ἀντιπροσώπων, ἐν ὅσῳ εἶναι παρὼν ὅπου ἡ Βουλὴ συνεδριάζει, καὶ παρευρίσκειται εἰς τὰς συνεδριάσεις, λαμβάνει ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον τὸν μηνιαῖον μισθὸν του ὀλόκληρον καθ' ἑλὴν τὴν διάρκειαν, καὶ τὸν ἡμισυ κατὰ τὰς διακοπὰς. Ὅστις δέ, ἄνευ τινὸς φυσικοῦ ἐμποδίου εὐλόγου, δὲν παρευρεθῇ δέκα ἡμέρας τὸ πολὺ μετὰ τὴν ἐνάρξιν τῆς Βουλῆς, πληρόνει ζημίαν χρηματικὴν ἴσῃν μὲ δύο μηνιαῖα τοῦ μισθοῦ του εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Γραμματείας τῆς δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως· ἂν δὲ δὲν ἔλθῃ ὀλοτελῶς εἰς μίαν σύνοδον, ἢ ἔλθῃ καὶ ἀναχωρήσῃ, ἀφίνων τὴν θέσιν του ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, τότε λογίζεται ὅτι παραιτεῖται τὴν Ἀντιπροσωπίαν ἐκουσίως, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκλέγεται ἄλλος.

155. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς εἶναι δημοσῖαι, καὶ χρεῖας καλούσης γίνονται μυστικάι, ὅποταν πέντε ἀπὸ τὰ μέλη ζητήσωσι τοῦτο, ἢ εἰς τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων.

156. Εἰς τὰς δημοσίας συνεδριάσεις ἔχουσι τὴν ἀδειαν νὰ ἐμβαίνωσιν καὶ οἱ ἐφημεριδογράφοι, καὶ αἱ κατ' αὐτὰς γινόμεναι συζητήσεις δημοσιεύονται διὰ τῶν ἐφημερίδων.

157. Τὴν Βουλὴν ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ἀρχὴν πρὸς καιρὸν, ἢ καὶ ὀλοτελῶς νὰ διαλύσῃ ὁ Ἡγεμὼν, κατὰ τὰς ὀρισμένας περιστάσεις εἰς τὸ 243 ἄρθρον. Εἶναι ὅμως ὑπόχρεως νὰ διορίξῃ ἀμέσως καὶ νέας ἐκλογὰς Ἀντιπροσώπων, ὥστε ἡ Βουλὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν, νὰ εὐρίσκειται πάλιν συγκαλεσμένη καὶ συνεδριάζουσα· τὴν νεοεκλεχθεῖσαν δὲ Βουλὴν δὲν δύναται νὰ διαλύσῃ. Εἰς τοιαύτην περίστασιν οἱ πολῖται εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἐκλέγωσιν, ἢ μὴ, τοὺς αὐτοὺς Ἀντιπροσώπους, οἵτινες ἦσαν μέλη τῆς διαλυθείσης Βουλῆς.

158. Ὅποταν συμβαίη νὰ ἀνανεόνεται ὀλικῶς ἡ Βουλὴ, ἐξετάζονται πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου τὰ ἀντιπροσωπικὰ ἐγγράφα τῶν Βουλευτῶν

ὑπὸ πενταμελοῦς Γερουσιαστικῆς 'Επιτροπῆς, διοριζομένης ὑπ' αὐτῆς τῆς Γερουσίας κατὰ πρόσκλησιν τῆς Κυβερνήσεως.

Αὕτη δὲ ἡ 'Επιτροπὴ, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ ἐφοδιαστικὰ ἔγγραφα καὶ γενῆ ἢ ἐναρξίς τῆς συνόδου, ἐκθέτει, δι' ἐνὸς Εἰσηγητοῦ, εἰς μίαν προκαταρκτικὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τὴν περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγγράφων ἀναφορὰν τῆς. Περὶ δὲ τῶν ἐκλογῶν, ὅσας εὖρη ἀμφιβόλους, ἢ ὅτι δὲν ἔγιναν ἀκριβῶς καθ' ὅλας τὰς νομικὰς διατυπώσεις, ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει διὰ τῆς πλειοψηφίας.

159. Κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῆς Βουλῆς θέλει κάμει, ὡς ἀνωτέρω, ἡ Γερουσία τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐφοδιαστικῶν.

160. Τὰ ἐφοδιαστικὰ ἔγγραφα τοῦ κατ' ἔτος ἐκλεγομένου πεμπτημορίου τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξετάζει αὐτὴ ἡ Βουλὴ δι' ἑπταμελοῦς 'Επιτροπῆς.

161. Ἡ Βουλὴ, ἀφοῦ συστηθῆ ὀριστικῶς, ἤγουν ἐκλέξῃ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς καὶ Ἀντιπρόεδρον, διαιρεῖται εἰς 'Επιτροπὰς διαρκεῖς, ἐκάστης τῶν ὁποίων διορίζει τὰς ἐργασίας. Χρείας δὲ τυχούσης, ἔμπορεῖ νὰ διορίξῃ καὶ ἄλλας προσωρινὰς ἐπὶ τινι ἔργῳ.

162. Ἐκάστη 'Επιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἔχει Εἰσηγητὴν ἐκλεγόμενον ἀφ' αὐτῆς. Ἐρευνᾷ, συζητεῖ ἢ ἐπεξεργάζεται τὸ προκείμενον, καὶ καθυποβάλλει διὰ τοῦ ἰδίου τῆς Εἰσηγητοῦ τὰς ἐρεῖνας, τὰς γνώμας καὶ τοὺς λόγους τῆς εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ συνεδρίου τῆς Βουλῆς.

163. Ὅλα τὰ προβουλευόμενα ἔμποροῦν νὰ προβληθῶσι κατὰ πρῶτον ἀδιαφόρως εἰς τῆς Βουλῆς τὴν σκέψιν ἢ τῆς Γερουσίας. Τὰ περὶ προσόδων ὁμῶς ἢ διαθέσεως ἐθνικῶν κτημάτων, ἢ περὶ δημοσίων χρεῶν, καὶ παντὸς ἄλλου ἐν γένει, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς βᾶρος τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς χρηματικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ, κατὰ πρῶτον προβάλλονται καὶ καθυποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Καὶ ὅσας προσθέσεις, ἢ ἀφαιρέσεις, ἢ τροποποιήσεις κάμῃ ἡ Γερουσία εἰς τὰ τοιαῦτα, δὲν ἔμποροῦν νὰ ἔχῃσι κῦρος, ἂν δὲν τὰς ἐγκρίνῃ καὶ ἡ Βουλὴ.

164. Ἐχει τὸ δικαίωμα ἡ Βουλὴ νὰ ἐξετάξῃ καὶ νὰ προσδιορίξῃ κατ' ἔτος τὴν ποσότητα τῶν ἐνιαυσίων δοσιμάτων καὶ τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, νὰ ἀγρυπνῇ εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ κτημάτων, νὰ ἐγκαλῇ τοὺς σφετεριζομένους ἢ φθειρόντας αὐτὰ δημοσίους ὑπουργοὺς καὶ ὑπαλλήλους, ἢ καὶ ἰδιώτας· νὰ ζητῇ, ὅταν κρίνῃ ἀναγκαῖον, ὅποιασδήποτε ἀποδείξεις καὶ λογαριασμοὺς παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ Γραμματέως καὶ παντὸς ἄλλου Ὑπουργοῦ.

165. Ἡ Βουλὴ ἐγκαλεῖ τοὺς Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς εἰς τὴν Γερουσίαν διὰ τὰ ἐγκλήματα τὰ προσδιοριζόμενα εἰς τὸ 258 ἄρθρ. καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως ἐγκαλεῖ καὶ κατηγορεῖ ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Δικαστηρίου, διορίζουσα ἓνα κατήγορον τοῦ παραβαίνοντος τὰ κυβερνητικὰ τοῦ καθήκοντα κατὰ τὸ 262 ἄρθρον.

§ 3. Περὶ Γερουσίας.

166. Τὸ Νομοθετικὸν συνέδριον τῆς Γερουσίας συγκροτεῖται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἐκλεγομένων εἰς τὴν Γερουσιαστικὴν Ἀρχὴν ἀναμέσον τῶν διασήμεων Πολιτῶν.

167. Γερουσιασταὶ γίνονται, ὅσοι ὑπὲρ τὰ 35 ἔτη ἠλικιωμένοι, καὶ ἔχοντες ὑπὲρ τὸ τίμημα τοῦ Ἀντιπροσώπου, εἶναι·

Αὐτόχθονες καταστημένοι καὶ διατρίβοντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικρατείαν, ἢ πολιτογραφημένοι καὶ κατοικοῦντες δεκαπέντε ἔτη μετὰ τὴν πολιτογράφησίν των εἰς μίαν Ἐπαρχίαν τῆς Ἐπικρατείας.

Μὴ κατηγορηθέντες ποτὲ διὰ κἀνὲν ἔγκλημα, ἀλλὰ χρηματίσαντες ἀμεμπτοι εἰς τὴν διαγωγὴν των.

Διάσημοι διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεως των, ἢ διὰ τὴν παιδείαν των — ἢ διαπρέψαντες εἰς τὰ ἀνώτατα ὑπουργήματα διὰ τῆς ἰκανότητος καὶ ὑπολήψεως των 5 ἔτη τοῦλάχιστον — ἢ μετελθόντες κατὰ δύο πενταετίας τὴν ἀντιπροσωπίαν ἀξίως καὶ κοινωφελῶς, ἢ τὰς ἀνωτάτας δικαστικὰς Ἀρχὰς δέκα ἔτη ἐντίμως.

168. Ἡ Γερουσία σύγκριται ἀπὸ 27 μέλη τοῦλάχιστον, καὶ ἀπὸ 35 τὸ πλεῖστον.

169. Διὰ τὰ δύναται τὰ συνεδριάζει ἡ Γερουσία πρέπει τὰ ἦναι πλήρεις οἱ τόποι τοῦ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ, τῶν 27 δηλαδὴ· οἱ λοιποὶ τόποι ἐμποροῦν τὰ μένωσι κενοί, καὶ πληροῦται ἕν μέρος αὐτῶν μόνον, ὅταν εὐαρεστήται ὁ Ἡγεμὼν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν τακτῶν συνόδων.

170. Ὅταν τύχη διάλυσις τῆς Βουλῆς, ἢ Ἐκτακτος σύνοδος, ὁ ἀριθμὸς τῆς Γερουσίας μένει τότε ἀμετακίνητος, μ' ὅσα μέλη εἶχε δηλαδὴ πρὸ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς ἢ πρὸ τῆς συγκλήτου συνόδου, χωρὶς ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς των διὰ νέων ἐκλογῶν.

171. Ἡ συνεδρίασις τῆς Γερουσίας λογίζεται πλήρης, ὅταν ἦναι παρόντα τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὄντων διωρισμένων μελῶν· αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῆς γίνονται διὰ πλειοψηφίας.

172. Ἡ Γερουσία ἔχει Πρόεδρον ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐκλεγόμενον ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ Γραμματεῖς ψηφίζομένους ὑπὸ τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ ὀρκιζομένους ἐνώπιον αὐτοῦ.

173. Αἱ πράξεις τῆς Γερουσίας ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, προσυπογράφονται ὑπὸ τοῦ Α' Γραμματέως σφραγιζόμεναι μὲ τὴν ἰδίαν σφραγίδα τῆς Γερουσίας.

174. Ἡ Γερουσιαστικὴ Ἀρχὴ δὲν ἐμπορεῖ ποτὲ τὰ θεωρηθῆ διαδοχικῆ, καὶ κατὰ κληρονομίαν διδομένη ἀπὸ πατέρα εἰς υἱὸν δικαιωματικῶς· ἀλλ' οἱ Γερουσιασταὶ ἐκλέγονται διὰ βίου. Ἐχουν ὅμως τὸ ἐλεύθερον τὰ δίδωσι τὴν

παραίτησίν των δι' ὁποιοσδήποτε λόγους καὶ ἂν ἔχουσιν· ἀλλ' ἡ παραίτησις αὕτη δὲν γίνεται δεκτὴ, εἰμὴ μετὰ τὸ τέλος τῶν συνόδων.

175. Ὁ Ἡγεμὼν πληροῖ εὐθὺς τοὺς μένοντας κενοὺς τόπους διὰ παραίτησιν ἢ ἀποβίωσιν.

176. Ὁ διάδοχος τοῦ Ἡγεμόνος ἔχει ἔδραν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἅμα φθάσῃ εἰς τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Κάθεται ἐκ δεξιῶν τοῦ Προέδρου, ἀλλὰ δὲν ἔχει ψῆφον.

177. Οἱ Γερουσιασταί, ἅμα ἐκλεγόμενοι, ὀρκίζονται ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος τὸν Γερουσιαστικὸν ὄρκον.

178. Οἱ Γερουσιασταί λαμβάνουσι τὸν μηνιαῖόν των μισθὸν ἀδικήτως καὶ τακτικῶς κατὰ μῆνα, πληροῦμενον ἀπὸ τοῦ Ἐθνικῶν Τραπεζιῶν· ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ μετέλθωσιν ἐμπόριον ἢ τέχνην, οὐδὲ νὰ λάβωσι μέρος κἀνέν εἰς ἐνοικίωσιν προσόδων ἢ Ἐθνικῶν κτημάτων· ἅμα δὲ φωραθῶσι μετέχοντες τῶν ἀνωτέρω, εἶναι ἐκπτώτοι τῆς Γερουσιαστικῆς Ἀρχῆς.

179. Ἡ Γερουσία, οὕσα τὸ ἐν τῶν δύο συνεδρίων τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος, μετέχει τῆς νομοθεσίας, καὶ ἔχει τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ὅσα προσδιωρίσθησαν κοινῶς εἰς τὰ περὶ τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος.

180. Ὀλικῶς θεωρουμένη εἶναι ἀπαραβίαστος.

181. Κἀνέν μέλος αὐτῆς δὲν ἐμπορεῖ νὰ κατηγορηθῇ ἢ νὰ ἐπιπληχθῇ ἐκτὸς τοῦ συνεδρίου, διὰ τοὺς ὁποίους λέγει λόγους, ἢ διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον φέρεται ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου.

182. Οἱ Γερουσιασταί δὲν ἐνάγονται διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ σύνοδος, χωρὶς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς τῆς Γερουσίας.

183. Διὰ παρανομίας καὶ ἐγκλήματα κρίνονται ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος κατὰ τὸ 111 ἄρθρον.

184. Ἡ Γερουσία δικάζει τοὺς Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς καὶ τοὺς Πρέσβεις ἢ διπλωματικούς Ὑπουργοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐγκαλουμένους παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τοὺς ἐναγομένους δι' ἐπιβουλήν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, τοὺς εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα τὰ στρατιωτικὰ ἐγκαλουμένους δι' ἐσχάτην προδοσίαν, καὶ τὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ συνεδρίου μέλη.

185. Ὄταν ἡ Γερουσία μετασχηματιζομένη εἰς Δικαστήριον, δικάζῃ τοὺς ἀνωτέρω, κἀννει τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς δημοσίως, ἂν δὲν προσβάλλεται ἢ αἰδῶς ἢ ἡ ἀσφάλεια καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους ἐκ ταύτης τῆς δημοσιότητος.

186. Οἱ Γερουσιασταί λαμβάνονται ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων Τμημάτων τῆς Ἐπικρατείας (ἄρθρ. 2)· ἡ δὲ Γερουσία ὑπερασπίζει ἐν γενεῖ·

α') Τὰ κοινὰ δικαιώματα καὶ τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους·

β') Τὰ δικαιώματα τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν κληρονομῶν αὐτοῦ·

γ') Ἀγρυπνεῖ ἰδίως εἰς τὴν ἀκριβεστάτην φύλαξιν τῶν Συνταγματικῶν νόμων, καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ θέτονται ἄλλοι νόμοι ἐναντίοι καὶ ἀναιρετικοὶ ἐκείνων.

δ') Δέχεται τὸν ὄρκον τοῦ Ἡγεμόνος ἢ τοῦ διαδεχομένου τὴν Ἡγεμονίαν, ἀναγορεύει αὐτὸν καὶ προκηρύσσει τὴν ἀναγόρευσιν εἰς τὸ Ἔθνος·

ε') Παρομοίως ὀρκίζει καὶ τὸν κυβερνῶντα προσωρινῶς καὶ ὑπευθύνως·

στ') Διορίζει ἐπιτρόπους τοῦ ἀνηλικίου διαδόχου τῆς Ἡγεμονίας ἂν ὁ πατὴρ δὲν ἔχη διωρισμένους πρὸ τῆς ἀποβιώσεώς του·

ζ') Φροντίζει ἰδίως περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ συντηρήσεως τοῦ ἀνηλικίου ὀρφανοῦ διαδόχου·

η') Ἐπαγρυπνεῖ καὶ ὑπερασπίζει τὰ δίκαια αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς οἰκογενείας του.

187. Ἡ Γερουσία κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν συνόδων δὲν ἐμπορεῖ νὰ συνέλθῃ ἢ νὰ κάμῃ οὐδεμίαν πρᾶξιν νομοθετικὴν, ἔχουσαν κῦρος, εἰμῆ, ὅ,τι κατὰ τὴν ὄρισμένην περίπτωσιν τὴν εἰς τὸ 117 ἄρθρον· μολοντοῦτο ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ τὴν ἐπασχολήσῃ, κατ' ἐπιτροπὰς, εἰς ἔργα προετοιμαστικά τῆς νομοθεσίας.

188. Οἱ Γερουσιασταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν συνόδων, δὲν ἐμποροῦν νὰ λείψωσιν ἀπὸ τὰ χρέη των χωρὶς πραγματικοῦ τινος φυσικοῦ ἐμποδίου, περὶ τοῦ ὁποίου χρεωστοῦν νὰ εἰδοποιῶσι τὸ συνέδριον· τοῦτο δὲ ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ παιδεύῃ τὴν ἄνευ λόγου ἀπουσίαν.

189. Εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἔχωσι τὴν σταθερὰν διαμονὴν των καὶ νὰ διαμένωσι πάντοτε εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως, παρεκτὸς ὅταν στέλλωνται διὰ δημόσιον ὑπηρεσίαν.

190. Δι' ἰδίας των ὑποθέσεις δὲν ἐμποροῦν ν' ἀπέλθωσιν ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διακοπῶν, εἰμῆ λαμβάνοντες τὴν ἀδειαν μὲ ῥητὴν προθεσίαν παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος· ἂν δὲ χωρὶς αὐτῆς ἀπέλθωσι, λογίζονται ὅτι παραιτοῦνται τὴν Γερουσιαστικὴν ἀρχήν.

191. Ὅστις τῶν Γερουσιαστῶν διὰ γῆρας, ἢ ἄλλο τι, ὑποπέσῃ εἰς σωματικὴν ἀσθένειαν ἢ ἡθικὴν ἀνικανότητα, παύει τῶν χρεῶν του καὶ λαμβάνει τὸ τριτημόριον τοῦ μισθοῦ του πρὸς ἐξοικονόμησιν, διατρίβων ὅπου θελήσῃ.

§ 4. Περὶ προτάσεως, συζητήσεως, κυρώσεως τῶν προβουλευμάτων, καὶ ἐπικυρώσεως τῶν νόμων.

192. Οἱ νόμοι καὶ τὰ ψηφίσματα θέτονται ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας, ἤγγουν ὑπὸ τῆς Βουλῆς συμφώνως καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ τοῦ Ἡγεμόνος προβάλλοντος καὶ ἐπικυροῦντος αὐτά.

193. Τὰ διατάγματα γινόμενα κατὰ συνέπειαν νόμων, καὶ αἱ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων διατάξεις ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος μόνον.

194. Ὁ Ἡγεμὼν μόνον προβάλλει διὰ τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων τὰ προβουλευμάτα εἰς τὰ δύο Νομοθετικὰ συνέδρια.

195. Πᾶν προβούλευμα παρουσιαζόμενον εἰς ἓν τῶν συνεδρίων ἀναγινώσκειται εἰς δύο συνεδριάσεις κατὰ συνέχειαν, καὶ ἂν ἐγκριθῇ εἰς συζήτησιν, ἐπι-

τρέπεται εἰς ἐπιτροπὴν τινα, ἥτις τὸ συζητεῖ ἰδίως καὶ τὸ ἐπεξεργάζεται, καὶ ἀναφέρει διὰ τοῦ Εἰσηγητοῦ αὐτῆς εἰς πλήρη συνεδρίασιν τὰς σκέψεις καὶ τὰς ὄσας ἔκαμε τροποποιήσεις.

196. Τυπώνεται ἡ ἔκθεσις τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ τὸ προβληθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προβούλευμα ἀπαρλλάκτως, φέρον εἰς τὸ περιθώριον τὰς γενόμενας τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ δοθῇ ἐν ἀντίτυπον εἰς καθὲν τῶν μελῶν.

197. Εἰς ἡμέραν ῥητὴν ἀρχίζεται ἡ συζήτησις καὶ αὕτη γίνεται πρῶτον εἰς τὸ ἔλον τοῦ νόμου, ἔπειτα συζητεῖται καὶ ψηφοφορεῖται κατὰ παράγραφον καὶ κατ' ἄρθρον.

198. Καθὲν τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ προτείνῃ προσθήκας καὶ ἀφαιρέσεις ἢ τροποποιήσεις εἰς πᾶν ἄρθρον, αἱ ὁποῖαι ἀποφασίζονται διὰ τῆς πλειψηφίας.

199. Μετὰ τὴν ψηφοφορίαν ὄλων τῶν ἄρθρων, κάμνει ὁ Εἰσηγητὴς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν συζητήσεων, καὶ ἔπειτα γίνεται δευτέρα ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ὁλοκληρίας τοῦ προβουλεύματος.

200. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς, καὶ μάλιστα ὁ παρουσιάσας τὸ προβούλευμα, παρευρίσκονται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων, καὶ λαμβάνουν τὴν ἄδειαν νὰ λαλήσωσιν ὅσας τὴν ζητοῦσιν.

201. Ἄν τὸ συνέδριον, κατὰ τὴν ἀνωτέρω συζήτησιν, παραδεχθῇ τὸ προβούλευμα, πέμπει αὐτὸ ἐπίσημως εἰς τὸν Ἡγεμόνα διὰ πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς. Ἄν δὲν τὸ παραδεχθῇ, πέμπει ἐπίσημον διακοίνωσιν δι' ὁμοίας Ἐπιτροπῆς, καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἡγεμόνα ν' ἀναβάλλῃ τὸ προβούλευμα εἰς ὠριμωτέραν σκέψιν.

202. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ Ἡγεμὼν πέμπει αὐτὸ τὸ προβούλευμα εἰς τὸ ἕτερον συνέδριον διὰ νὰ συζητηθῇ καὶ εἰς αὐτὸ κατὰ τὸν ὁμοῖον τρόπον. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἂν τὸ προβούλευμα ἦναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρέπει κατὰ τὸ 163 ἄρθρον νὰ πέμπωνται ἐν πρώτοις εἰς τὴν Βουλὴν, ἀναβάλλεται εἰς ὠριμωτέραν σκέψιν ἂν δ' εἶναι ἄλλο παρά τ' ἄνω εἰρημένα, εἶναι κύριος ὁ Ἡγεμὼν νὰ τὸ διαγγεῖλῃ, ἢ μὴ, εἰς τὴν Γερουσίαν. Ὅταν δὲ αὕτη παραδεχθῇ μὲ τὴν πρέπουσαν συζήτησιν ἐν τοιοῦτον διαγγελθὲν προβούλευμα, τότε τὸ πέμπει καὶ εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ τὸ συζητήσῃ καὶ αὕτη.

203. Εἰς τὰς τροποποιήσεις τὰς γινόμενας ὑπὸ τοῦ συζητήσαντος συνεδρίου ἐν πρώτοις τὸ προβούλευμα, ὅταν προσθῆσῃ νέας καὶ τὸ ἕτερον, τότε πέμπεται πάλιν τὸ προβούλευμα εἰς τὸ ἕτερον συνέδριον, διὰ νὰ τὸ συζητήσῃ καὶ αὐτό.

204. Ὅταν τὰ δύο συνέδρια δὲν ἐμποροῦν νὰ συμφωνήσωσι διὰ τὰς γενόμενας ὑπὸ ἑκατέρων τροποποιήσεις εἰς τὰ προβουλεύματα, τότε διορίζουσι μικτὴν ἐπιτροπὴν, δίδοντας τοῦ καθενὸς συνεδρίου ἐννέα μέλη. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐνασχολεῖται εἰς τὸ νὰ ἐξομαλύνῃ τὰς δυσκολίας, καὶ καθυποβάλλει τὰς

πράξεις της έπειτα εις έκαστον τῶν συνεδρίων ἂν δὲ αὐτὰ δὲν παραδεχθῶσι καὶ τότε τὸ προβούλευμα, ἀναβάλλεται εἰς ὀριμωτέραν σκέψιν, καὶ προτείνεται εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον, ἂν ᾖται ἀναγκαῖον. Εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἂν ἔχη καὶ ἡ Κυβέρνησις τινὰς δυσκολίας εἰς τὸ νὰ μὴ παραδεχθῇ τὰς τροποποιήσεις, προσθέτει καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπιτροπὴν τέσσαρας ἐκ τῶν συμβούλων της.

205. Εἰς ἓν προβούλευμα δὲν ἔμποροῦν νὰ γένωσι προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις τοιαύται, ὥστε νὰ ἀλλοιώνωσιν ὅλως διόλου τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸ σκοπούμενον τοῦ προβουλεύματος, καὶ νὰ γεννώσιν ἄλλο διάφορον προβούλευμα.

206. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ λαμβάνῃ ὀπίσω τὸ προβούλευμα, ἐνῶ ἀκόμη συζητεῖται κατ' ἄρθρον ὑπὸ τοῦ συνεδρίου, εἰς τὸ ὅποῖον κατὰ πρῶτον τὸ καθυποβάλλει, καὶ νὰ τὸ ἀναβάλλῃ εἰς ὀριμωτέραν σκέψιν.

207. Ὅταν παραδεχθῶσι καὶ τὰ δύο συνέδρια συμφώνως τὰ προβαλλόμενα ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προβουλεύματα, πέμπονται εἰς τὸν Ἡγεμόνα παρὰ τοῦ τελευταίου συζητήσαντος αὐτὰ συνεδρίου καὶ ὁ Ἡγεμὼν ἐντὸς 15 ἡμερῶν δημοσιεύει αὐτὰ μετ' τὴν ἐπικυρώσιν του, λαμβάνοντα τότε ἰσχὺν νόμου.

208. Τὰ δὲ κατὰ ζήτησιν τοῦ ἐνὸς ἢ καὶ τῶν δύο συνεδρίων προβαλλόμενα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν συζήτησιν αὐτῶν προβουλεύματα, καὶ παραδεχόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὁ Ἡγεμὼν εἶναι κύριος νὰ τὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ τὰ δημοσιεύσῃ, ἢ μὴ κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὅμως προβάλλει εἰς τὴν ἐρχομένην σύνοδον περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως προβούλευμα· τοῦτο δὲ ἂν γένη παραδεκτὸν πάλιν ὑπὸ τῶν συνεδρίων, τότε λαμβάνει τὴν ἐπικυρώσιν καὶ τὴν δημοσιεύσιν παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος.

209. Ὅταν ἓν τῶν δύο συνεδρίων δὲν παραδεχθῇ τὸ προβούλευμα, ἀναβάλλεται εἰς ὀριμωτέραν σκέψιν, καὶ προβάλλεται εἰς τὴν ἐρχομένην σύνοδον ἂν δὲ καὶ τότε δὲν γενῇ δεκτὸν, παραβλέπεται.

210. Περὶ τὰς ἀρχὰς ἐκάστης συνόδου προβάλλονται ἐν πρώτοις εἰς τὴν Βουλὴν τὰ περὶ τῶν ἐτησίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων προβουλεύματα.

211. Διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ δημοσιεύσῃ ὁ Ἡγεμὼν ἓν προβούλευμα ὡς νόμον, πρέπει νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ ἐπικυρόνηται αὐτὸ τὸ προβούλευμα καὶ ὑπὸ τῶν δύο συνεδρίων κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνοδον.

212. Κάνεν προβούλευμα δὲν ἔμπορεῖ νὰ συζητηθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς συνεδρίου καὶ ἔπειτα νὰ ἀναβληθῇ διὰ νὰ καθυποβληθῇ εἰς τοῦ ἐτέρου τὴν συζήτησιν κατὰ τὴν ἐρχομένην σύνοδον.

213. Περὶ τῶν προβουλεμμάτων, ὅσα δὲν ἐπικυρόνει ὁ Ἡγεμὼν, ἀποκρίνεται ὅτι ἀναβάλλει αὐτὰ εἰς ὀριμωτέραν σκέψιν.

214. Ἡ ἀναβολὴ αὕτη δὲν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ προβληθῇ πάλιν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν αὐτὴν ἢ εἰς τὴν κατόπιν σύνοδον προβούλευμα ἕτερον περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

215. Ὁ Ἡγεμὼν κάμνει τὴν ἐπικύρωσιν ἰδιοχείρως, ὑπογράφων εἰς τὸν νόμον, τὸ «Ἐπικυροῦται καὶ ἔχει ἰσχὺν νόμου».
216. Ἡ ἐπικύρωσις αὕτη ἔχει ἐπομένῃ τὴν δημοσίευσιν καὶ τὴν ἀνυπερθετον ἐκτέλεσιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ νόμου.

Κ Ε Φ. ΣΤ'.

Περὶ τοῦ Νομοτελεστικοῦ.

§ 1. Περὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἡγεμόνος.

217. Ἡ ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος εἶναι Συνταγματικὴ, καὶ διαδοχικὴ ἀπὸ πατέρα εἰς γνήσιον υἱὸν διαδιδομένη κατὰ πρωτοτοκίαν ἀφβενουγονίας.
218. Ὄταν ὁ διάδοχος διαμείνη ἄκληρος, ἡ διαδοχὴ εἰς τὴν Ἡγεμονίαν διαδίδεται κατὰ τάξιν τῆς γεννήσεως μεταξὺ τῶν γνησίων ἀδελφῶν του, καὶ τῶν ἐκ τούτων πρωτοτόκων· ἔταν δ' ἐκλείψῃ ἡ ἀφβενουγονία αὐτῆς τῆς γενεᾶς, τότε γίνεται ἡ υιοθέτησις.
219. Αἱ θυγατέρες καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν γεννώμενοι ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν διαδοχὴν.
220. Ὁ διάδοχος πρεσβεύει τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἀναλαμβάνει τὴν Ἡγεμονικὴν Ἐξουσίαν, ἅμα γένη ἐνήλιξ, ἤγουν ἅμα φθάσῃ τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας του.
221. Ὁ Ἡγεμὼν εἶναι ὁ ὑπέρτατος Ἄρχων τῆς Πολιτείας, καὶ πρῶτος Πολίτης καὶ Ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.
222. Ἔχει τὴν Νομοτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἀσυμμερίστως.
223. Συμμετέχει τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας, ὡς προβάλλων προβουλεύματα καὶ ἐπικυρώνων καὶ δημοσιεύων τοὺς νόμους.
224. Ἐνεργεῖ τὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων Κυβερνητικὴν Ἐξουσίαν διὰ διαφόρων Ὑπουργῶν, καὶ τὴν ἐνοπλιον δύναμιν τοῦ Κράτους διὰ διαφόρων Ἀξιωματικῶν.
225. Ἐκλέγει κατὰ τὴν βούλησίν του καὶ ἀλλάσσει τοὺς Ὑπουργοὺς Γραμματεῖς.
226. Ἐκλέγει τοὺς Γερουσιαστὰς κατὰ τὸ 167 ἄρθρον.
227. Διορίζει εἰς ὅλα τὰ ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα κατὰ τὰ 69 καὶ 70 ἄρθρα καὶ προσδιορίζει τὰ καθήκοντα τῶν ὄντων εἰς ἕκαστον αὐτῶν.
228. Φροντίζει περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.
229. Ὑπερασπίζει τὰ κοινὰ τοῦ Ἔθνους δίκαια καὶ τὰ τοῦ καθενὸς Ἑλληνοῦς ἰδίως, καὶ φροντίζει περὶ τῆς εἰς ἕκαστον ἀποδόσεως τοῦ δικαίου του διὰ τῶν νομίμων Δικαστηρίων.
230. Διορίζει τοὺς δικαστὰς, καὶ ἀγρυπνεῖ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσιν οὗτοι

ἀπαθῶς καὶ ἀδεκάστως τὰ χρέη των, καὶ νὰ ἐκτελῶνται αἱ ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων.

231. Προστατεύει καὶ ἐνισχύει μετὰ τοῦ Νομοθετικοῦ τὴν κοινὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Ἔθνους ἀνταμείβει τοὺς βελτιοῦντας καὶ ἐπιταχύνοντας αὐτὴν, ἢ τοὺς ἐφευρίσκοντάς τι συντελεστικὸν εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας κατὰ τὰ 99 καὶ 100 ἄρθρα.

232. Ὅρίζει τὰ περὶ νομισμάτων μετὰ τοῦ Νομοθετικοῦ κατὰ τὸ 95 ἄρθρον, τὰ ὅποια φέρουσι κατὰ προτομὴν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ τῆνομα.

233. Ἐκδίδει διατάγματα κατὰ τοὺς νόμους καὶ διατάξεις πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων ὅλα δὲ τὰ ἐκδιδόμενα προσυπογράφει καὶ σφραγίζει ὁ Ὑπουργὸς Γραμματεὺς εἰς τοῦ ὅποιου τὸν κλάδον ἀνάγονται.

234. Ὁ Ἡγεμὼν εἶναι ἀνεύθυνος καὶ ἀπαραβίαστος. Οἱ ὑπ' αὐτὸν καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐνεργοῦντες Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ὑπεύθυνοι.

235. Κινεῖ τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις· δὲν διοικεῖ ὁμοῦς αὐτὰς ποτὲ αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ δι' ἀξιωματικῶν ὑπευθύνων.

236. Δὲν ἐκστρατεύει ποτὲ εἰς πόλεμον, οὐδ' ἐξέρχεται ἔξω τῆς Ἐπικρατείας, οὐδ' αὐτὸς οὐδ' ὁ διάδοχός του, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Νομοθετικοῦ.

237. Κηρύττει πόλεμον, κλείει εἰρήνην, κάμνει συνθήκας συμμαχίας καὶ ἐμπορίου κλπ. κατὰ τὸ 101 ἄρθρον.

238. Ἀνταποκρίνεται μὲ τὰς ξένας Δυνάμεις, πέμπει πρέσβεις καὶ διπλωματικούς Ὑπουργούς, Προξένους, Πράκτορας κλπ. εἰς τὰς ξένας Ἐπικρατείας καὶ δέχεται παρ' αὐτῶν παρομοίως.

239. Διορίζει κατὰ πενταετίαν συμφώνως μετὰ τοῦ ἐνὸς συνεδρίου τοῦ Νομοθετικοῦ τοὺς μηνιαίους μισθοὺς τῶν μελῶν τοῦ ἑτέρου.

240. Συγκαλεῖ κατὰ τοὺς ὀρισμένους καιροὺς τὰς πρὸς ἐκλογὴν τῶν Ἀντιπροσώπων συνάξεις τῶν πολιτῶν.

241. Συγκαλεῖ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα εἰς τακτὰς συνόδους καὶ εἰς ἐκτάκτους, ὅταν ἢ χρεῖα τὸ καλῆ· καταπαύει τὰς συνόδους μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὀρισμένου καιροῦ, καὶ παρατείνει αὐτὰς κατὰ τὰς χρεῖας τῆς Ἐπικρατείας, πλεότερον τῶν τριῶν μηνῶν.

242. Κάμνει τὴν ἔναρξιν τῶν συνόδων αὐτοπροσώπως ἐκθέτων εἰς αὐτὰς τὰ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους.

243. Ἀναβάλλει τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ἢ καὶ διαλύει αὐτὴν ὀλοτελῶς εἰς τινα ἐποχὴν καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν αὐτῶν τῶν συνόδων, ὅταν εὔρη αὐτὴν παραβαίνουσαν τοὺς Συνταγματικούς νόμους, ἢ ζητοῦσαν νὰ προσβάλλῃ τὰ δίκαια τοῦ Ἔθνους ἢ τοῦ Ἡγεμόνος· διορίζει ὁμοῦς ἀμέσως νὰ γένωσι νέαι ἐκλογαὶ Ἀντιπροσώπων κατὰ τὸ 157, 165 ἄρθρον.

244. Ὁ Ἡγεμὼν ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συγκατανεύῃ εἰς συγχωρήσεις καὶ

ἀμνηστείας κοινάς, ὅταν αἱ περιστάσεις ἀπαιτῶσι τοῦτο πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἔθνους.

245. Διὰ φιλανθρωπίαν καὶ ἐπιείκειαν, καὶ διὰ λόγους ἰσχυροῦς, ἐμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν κεραλικὴν ποινὴν καὶ τὴν διὰ βίου ἢ τὴν πολυχρόνιον δέσμευσιν, κατὰ σύστασιν τοῦ Δικαστηρίου.

246. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ τᾶξῃ κἀνέναν φέρον, δασμόν, ἢ δόσιμον, ἢ εἰσπραξίν ὁποιανδήποτε, ἢ δάνειον νὰ κάμῃ χωρὶς νόμον, ἢ ψηφίσματος συζητηθέντος καὶ παραδεχθέντος ὑπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος.

247. Δὲν εἰσέρχεται εἰς κἀνὲν τῶν δύο συνεδρίων, εἰμὴ κατὰ τὴν ἐναρξίν καὶ παύσιν τῶν συνόδων.

248. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς κἀνέναν ἄνθρωπον, ἢ εἰς κἀνὲν σύστημα ἀνθρώπων οἰωνδήποτε, προνόμια κἀνενὸς εἴδους προσωπικὰ ἢ κληρονομικά.

249. Κομητεῖαι καὶ Βασιονεῖαι, ἢ πρωτοτοκίας δικαιοῦματα, ἢ ἄλλαι παρόμοιαι ἀπολαύσεις ἐξαιρετικαὶ ἀποκτημάτων, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν ἐμποροῦν νὰ συστηθῶσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος.

250. Ὁ Ἡγεμόν, ἢ ὁ διαδεχόμενος τὴν Ἡγεμονίαν, πρὶν ἀνάλαβῃ τὰ τῆς ἡγεμονικῆς Ἐξουσίας, ὀρκίζεται ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, ὅτι θέλει σεβᾶσθαι καὶ προστατεύει τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῆς Ἐπικρατείας, καὶ θέλει ὑπερασπίζει καὶ διασώζει ἀπαραιμείωτον τὸ πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ.

§ 2. Περὶ Ὑπουργῶν Γραμματέων.

251. Ὁ Ἡγεμόν ἔχει κατ' ἴδιαν του ἐκλογὴν ἐν συμβούλιον ἐκτελεστικῶν τῶν νόμων, συγκροτούμενον ἀπὸ Ὑπουργοῦς Γραμματεῖς.

252. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ἑπτὰ τὸ πολὺ·

α'. Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν· β'. ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν· γ'. ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν· δ'. ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν· ε'. ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν· στ'. ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως· ζ'. ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

253. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς, ὅλοι κοινῶς συμβουλευόμενοι μετὰ τοῦ Ἡγεμόνος, ἐκτελοῦσιν ἰδίως ἕκαστος τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν ἰδίον του κλάδον ὑποθέσεις.

254. Ἐνεργοῦν τοὺς νόμους ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τὰ διατάγματα, καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ.

255. Δημοσιεύουσιν καὶ ἐκτελοῦν ὅσα ἐκδίδονται μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ἡγεμόνος, προσυπογραφεύμενος ἕκαστος εἰς ὅσα ἀνάγονται εἰς τὸν ἰδίον του κλάδον.

256. Εἶναι ὑπεύθυνοι δι' ὅσα πράττουν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, καὶ δίδουσι λόγον περὶ τῶν καταχρήσεων τῶν ἰδίων των ὑπαλλήλων, ὅσους ἢ αὐτοὶ ἀπ' εὐθείας διορίζουσιν ἢ προβάλλουσιν εἰς τοῦ Ἡγεμόνος τὴν ἐκλογὴν.

257. Κάνεις τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων δὲν ἔμπορεῖ νὰ λαμβάνῃ μέρος ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς ἐνοικίαισιν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας ἢ Ἐθνικῶν κτημάτων ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως ἐκ τοῦ ὑπουργήματός του.

§ 3. Περὶ ἐκτελέσεως τῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων, καὶ τῶν λοιπῶν Ὑπαλλήλων.

258. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς εἶναι ὑπεύθυνοι καὶ ἐγκαλοῦνται ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν μὴ ἐνέργειαν νόμου, διὰ προδοσίαν, κατάχρησιν ἢ κακοεξόδουσιν τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ δι' ὑπογραφὴν των εἰς διατάξεις, ἢ διατάγματα ἀντιβαίνοντα εἰς τοὺς κειμένους νόμους.

259. Ὁ ἐγκαλούμενος δὲν ἔμπορεῖ νὰ προφασισθῇ, ὅτι ἔλαβε προφορικὴν ἢ ἔγγραφον διαταγὴν παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἐκείνης ἐπραξε τὸ δι' ὃ ἐγκαλεῖται.

260. Ἡ Βουλὴ ἐξετάζει τὰς κατὰ τῶν Ὑπουργῶν Γραμματέων γινομένης κατηγορίας παρὰ τῶν ἰδίων τῆς μελῶν καὶ ὅταν διὰ τῶν πλειόνων ψήφων γενῇ δεκτὴ ἢ κατηγορία ἐνάγει αὐτοὺς εἰς τὴν Γερουσίαν.

261. Ἡ Γερουσία, ἅμα γενομένης τῆς ἀγωγῆς, διορίζει προεξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν ἀπὸ τρεῖς Γερουσιαστὰς καὶ προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ γερουσιάρχου αὐτῶν. Αὕτη δέ, ἀφοῦ ὀρκωθῇ, ἀρχίζει τὰς ἐργασίας τῆς.

Ὅταν συγκροτηθῇ συνεδρίασις διὰ ν' ἀναγνωσθῇ ἢ ἀναφορὰ τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, τότε ἡ Γερουσία κρίνει περὶ τῆς κατηγορίας καὶ ἀποφασίζει κατὰ τὰ ἐκτεθέντα διδόμενα, ἂν ἡ κατηγορία εἶναι δεκτὴ ἢ μὴ. Ἐὰν γένη δεκτὴ, διορίζει ῥητὴν ἡμέραν συνεδριάσεως, καθ' ἣν μετασχηματίζεται εἰς Δικαστήριον προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

Ὁ Πρόεδρος ὀρκίζει τοὺς Γερουσιαστὰς τὸν ἐξῆς ὄρκον·

«Ὁρκίσεσθε ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων νὰ προσέξετε εἰς τὴν κατηγορίαν, ἢ ὅποια θ' ἀναγνωσθῇ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς· νὰ μὴ προδώσετε τὰ δίκαια οὔτε τοῦ κατηγορουμένου, οὔτε τῆς κοινωνίας· νὰ μὴν ἐπηρεασθῆτε μήτε ἀπὸ προσωπικὸν μῖσος, μήτε ἀπὸ φόβον ἢ συμπάθειαν· νὰ ἀποφασίσῃτε βάζοντες βάσιν εἰς τὴν κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου μὲ τὴν ἀφιλοπροσωπίαν ἐκείνην, ἣτις ἀνήκει εἰς τὸν δίκαιον καὶ ἐλεύθερον ἄνθρωπον».

Μετὰ τὸν ὄρκον ἀρχίζει ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐγκλήματος γινομένη ἀπὸ μόνον τὸν Πρόεδρον· κατόπιν γίνονται αἱ κατηγορίαι καὶ αἱ συνηγορίαι, εἰς τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς κανένα τῶν Γερουσιαστῶν νὰ ὁμιλήσῃ τί ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἔξω μόνον ὅταν ἐρωτῶνται ὡς μάρτυρες.

Ἐν τῶν μελῶν τῆς προεξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς κατηγορεῖ, ἐπέχον τόπον ἔθνικοῦ ἢ δημοσίου συνηγόρου.

Τελειωθείσης τῆς δικογραφίας, ὁ Πρόεδρος, ἢ ἄλλος τις τῶν συνέδρων

διοριζόμενος ὡς Ἀντιπρόεδρος, κάμνει τὴν ἀνακεφαλαιώσιν τῆς δίκης, καὶ προβάλλει τὴν ψηφοφορίαν ἐρωτῶν τοὺς συνεδριάζοντας, ἂν νομίζωσι τὸν ἐγκαλούμενον ἔνοχον τοῦ δεινὸς ἐγκλήματος, δι' ὃ ἐκατηγορήθη.

Τὰ δύο τρίτα τῶν φερομένων ψήφων εἰς πλήρη συνεδρίασιν εἶναι ἱκανὰ εἰς ἐξέλεξις καὶ ἀπόφασιν τοῦ ἐγκλήματος· ὁ οὗτος δὲ φωραθεὶς ἔνοχος, κηρύττεται ἔκπτωτος τοῦ ὑπουργήματός του, καὶ καταδικάζεται εἰς τὴν ποινὴν τὴν τεταγμένην παρὰ τοῦ νόμου εἰς τὸ ἐγκλημα.

262. Οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι ἐγκαλοῦνται διὰ προδοσίαν, κατάχρησιν τῶν δημοσίων χρημάτων, παραβίασιν τῶν δικαίων τῶν πολιτῶν, καὶ παράβασιν τῶν νόμων, ἢ τῶν ὅσων λαμβάνουν διαταγῶν ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους των.

263. Οἱ Ὑπουργοὶ Γραμματεῖς ἐμποροῦν νὰ κινήσωσιν ἀγωγὴν εἰς τὴν Γερουσίαν ἐναντίον τῶν εἰς τὸν κλάδον των ὑπαγομένων ὑπαλλήλων καὶ δικαζομένων ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἥτις δικάζει αὐτοὺς κατὰ τὸ ἀνωτέρω 261 ἄρθρον. Οἱ δὲ λοιποὶ, ὅσοι δὲν εἶναι δικάσιμοι ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἐγκαλοῦνται διὰ τῶν δημοσίων συνηγῶρων εἰς τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον.

Κ Ε Φ. Ζ'.

Περὶ τοῦ Δικαστικοῦ.

§ 1. Περὶ Δικαστῶν.

264. Ἡ Δικαστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο.

265. Δικάζει κατὰ τοὺς γραπτοὺς νόμους τοῦ ἔθνους.

266. Ἐνεργεῖται δι' ἰδίων Δικαστῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνος.

267. Ἐξαιρουμένων τῶν διοριζομένων περιστάσεων εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καθ' ἃς δικάζει ἡ Γερουσία, δὲν ἐμπορεῖ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, οὔτε ὁ Ἡγεμὼν, εἰς κάμμιναν περίστασιν νὰ ἐνεργῶσι τὴν Δικαστικὴν ἐξουσίαν, οὔδὲ νὰ ἀναβάλλωσιν ὑπόθεσιν τινα δικαζομένην, ἢ νὰ ἀνακινήσωσι τὰς δικασθείσας ὑποθέσεις, οὔδὲ νὰ ἐξαιρέσωσι τινα ἄνθρωπον, ἢ ὑπόθεσιν ἀπὸ τὰς διωρισμένας ὑπὸ τοῦ νόμου διατυπώσεις καὶ τὴν δικαιοδοσίαν.

268. Οἱ Δικασταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος, διοριζόμενοι ἀπὸ τὰς κατωτέρας εἰς τὰς ἀνωτέρας δικαστικὰς Ἀρχὰς κατὰ προβιβασμόν.

Μετὰ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον θέλουν διορισθῆ διὰ βίου Δικασταί, ὅσοι ἐξ αὐτῶν μετέλθωσι τιμίως τὴν δικαστικὴν Ἀρχήν, καὶ ἔχουσι τὰς ἀναγκαίας δικαστικὰς γνώσεις.

269. Οἱ Δικασταὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας των καὶ διὰ τὰ ὅσα κάμνουσι λάθῃ μετερχόμενοι τὰ τῶν ἰδίων των καθηκόντων.

270. Γίνονται ἄργοι ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος προσωρινῶς, ὅταν δεκασθέντες ἀδικήσωσι τινα τῶν δικαζομένων, καὶ καθαιροῦνται κρινόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀρμόδιου Δικαστηρίου, ὅταν εὐρεθῶσιν ἔνοχοι, λαμβάνοντες καὶ τὴν ἐπιβαλλομένην ποινὴν ὑπὸ τῶν νόμων.

271. Εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας δύναται ὁ ἀδίκηθεις, ἢ πᾶς ἄλλος πολίτης, νὰ δώσῃ ἀναφορὰν εἰς τὸν Ἡγεμόνα, ἢ εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, καὶ νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν Δικαστὴν διὰ κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας του, δεκασμόν, δόλον, μεροληψίαν, δωροδοκίαν ἢ ἀργυροληψίαν καὶ διαστροφήν μαρτύρων ἢ μαρτυριῶν.

272. Οἱ Εἰρηνοδίκαι ἐγκαλοῦνται διὰ τ' ἄνω εἰρημένα εἰς τὰ ἀμέσως μετὰ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ἀνώτερα δικαστήρια, καὶ κρίνονται ὑπ' αὐτῶν.

273. Οἱ εἰς τὰ ἄλλα δικαστήρια παρὰ τὸ Ἀνώτατον διοριζόμενοι Δικασταί, μετὰ ἕν ἢ δύο ἔτη, μεταθέτονται ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλης πόλεως Δικαστήριον.

274. Θέλει λάβει πρόνοιαν ἢ Νομοθετικὴ ἐξουσία, διὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ μετέπειτα ἕν εἶδος ὀρκωτῶν, ἢ κληρωτῶν, Κριτῶν διὰ τὰς ἐγκληματικὰς δίκας.

§ 2. Περὶ Δικαστηρίων.

275. Τριῶν εἰδῶν Δικαστήρια ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ Πολιτικά, τὰ Ἐγκληματικά καὶ τὰ Στρατιωτικά.

276. Τὰ Πολιτικά Δικαστήρια δικάζουσι τὰς ἐκ τῆς δοσοληψίας ἢ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν διαφόρων σχέσεων τῶν πολιτῶν συμβαινούσας μεταξύ αὐτῶν διαφοράς.

277. Τὰ Ἐγκληματικά δικάζουσι περὶ τῶν ἐγκλημάτων.

278. Τὰ Στρατιωτικά κρίνουσι τοὺς ἐναγομένους δι' ἐγκλήματα, ἀλλὰ ὑποκειμένους εἰς τὴν στρατιωτικὴν τάξιν, καὶ τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους μὲ τὸν στρατιωτικόν. Τὰ αὐτὰ στρατιωτικά Δικαστήρια κρίνουσι καὶ τὰ τῆς ληστείας καὶ πειρατείας ἐγκλήματα.

279. Καθὲν εἶδος τῶν δικαστηρίων τούτων θέλει ἔχει καὶ ἰδίαν διαδικασίαν.

280. Τὰ Πολιτικά καὶ Ἐγκληματικά δικαστήρια θέλουσι συστηθῆ εἰς τὸ ἐξῆς ὡς διορίζει τὸ Κ' ψήφισμα τῆς Ε' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

281. Τρεῖς βαθμοὶ δικαιοδοσίας θέλουσι διορισθῆ ὁ τῶν Πρωτοκλήτων, ὁ τῶν Ἐκκλήτων καὶ ὁ τοῦ Ἀνωτάτου.

282. Οἱ Εἰρηνοδίκαι θέλουσι φυλαχθῆ συστηνόμενοι κατὰ Κοινότητος καὶ ἐπιφορτιζόμενοι καὶ τὰ τοῦ ἐπανορθωτικοῦ δικαστοῦ χρέη.

283. Θέλει συστηθῆ προσεχῶς εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἕν Ἀνώτατον δικαστήριον, διαιρούμενον εἰς τρία τμήματα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον τμήμα δικάζει τελευταῖον τὰς περὶ δικαιοδοσίας συμπιπτούσας διαφωνίας, καὶ τὰς περὶ τῶν δικαίων τῶν πολιτῶν, ἢ τῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου δικαιομάτων ἀμφισβητήσεις, τὰς μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως γενομένας.

Τὸ δεύτερον, λεγόμενον Ἀκυρωτικόν, ἀναθεωρεῖ τὰς κρισολογίας, ἀν ἔγιναν κατὰ τὰς νομικὰς διατυπώσεις.

Τὸ τρίτον, ὀνομαζόμενον Λογιστελεγκτικὸν Κριτήριο, ἐρευνᾷ καὶ ἐξε-

τάζει τοὺς λογαριασμοὺς τῶν διαχειριζόντων τὰ δημόσια χρήματα ὑπαλλήλων. Καὶ τὰ τρία δὲ ταῦτα τμήματα ἡνωμένα εἰς Ἀνώτατον δικαστικὸν Συνέδριον δικάζουσι τοὺς ἐγκαλουμένους δικαστὰς τῶν ἄλλων δικαστηρίων καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Κυβερνήσεως, πλὴν τῶν σημειωθέντων εἰς τὸ 184 ἄρθρον.

284. Τὰ μέλη τοῦ Ἀνωτάτου δικαστηρίου τούτου ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος διὰ βίου, ἀλλὰ μετὰ δέκα ἔτη· καὶ δικάζονται ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ὅταν ἐγκαλεσθῶσιν ὅτι παραβαίνουν τὰ καθήκοντά των.

285. Ἄλλου εἶδους δικαστήρια ἐξαιρετικὰ ἢ ἔκτακτα, ἢ ἐπιτροπαὶ δικαστικαί, δὲν ἐμποροῦν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ συστηθῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς.

286. Δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐμποδισθῶσι ποτὲ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ νὰ δικάζονται δι' ἑλκας τὰς διαφορὰς των, ἐκτὸς τῶν ἐγκληματικῶν, δι' αἵρετοκρισίας, ἐκλεγομένων τῶν αἵρετῶν Κριτῶν ἀπὸ ἀμφοτέρω τὰ διαφερόμενα μέρη.

287. Αἱ μεταξὺ συγγενῶν συμβαίνουσαι διαφοραὶ δικάζονται νομίμως ἀπὸ οἰκογενειακὰ συμβούλια, συστηνόμενα ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀπὸ τοὺς στενωτέρους συγγενεῖς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

288. Αἱ ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν σχέσεων πηγάζουσαι συμφωνίαι, καὶ αἱ ἀπὸ συναλλαγμάτων ὑποθέσεις, αἱ γενόμεναι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, θέλουσι δικάζεσθαι καὶ ἀποφασίζεσθαι κατὰ τὰς βάσεις ἐφ' ὧν στηρίζονται, χωρὶς νὰ παραβιάζωνται εἰς τὸ παραμικρὸν τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ συνθήκαι αἱ γενόμεναι ἐπὶ καλῇ πίστει, καὶ κατὰ τὰς ἐπικρατούσας τοπικὰς συνθηλαίας· τὰ δὲ περὶ γάμων θέλουσι φυλάττεσθαι ἀπαράβατα, ὅπως ἂν ἔγιναν μέχρι τοῦ παρόντος.

289. Αἱ κρισολογίαι γίνονται δημοσίως, παρεκτὸς μόνον ὅσας ἢ δημοσιότης προσβάλλει τὴν σεμνότητά· περὶ τούτου δὲ ἀποφασίζει τὸ Δικαστήριον.

290. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων γίνονται πάντοτε δημοσίως.

291. Ἔως ὅτου δημοσιευθῶσι κώδικες νόμων κατὰ τὸ 118 ἄρθρον, οἱ Βυζαντινοὶ νόμοι τῶν Ρωμαίων καὶ Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων, τὸ Ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν νόμων τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας δημοσιευόμενοι, ἔχουσι ἰσχύϊν· εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ ἰσχύϊν νόμου ἔχει ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδιξ· καὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὡσαύτως ἔχουσι ἰσχύϊν οἱ παραδεδεμένοι Γαλλικοὶ στρατιωτικοὶ νόμοι.

Προσθήκη.

292. Οἱ παρόντες συνταγματικοὶ νόμοι ὑπερισχύουσι ἀπὸ ὅλων τοὺς προεκδοθέντας. Οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας θετόμενοι νόμοι ὑπερισχύουσι ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτέρους.

293. Τὰ χρώματα τοῦ ἐθνικοῦ σημείου καὶ τῶν σημαίων τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς εἶναι τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν.

294. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας καὶ τὸ ἐθνικὸν σημεῖον εἶναι ὁ Φοῖνιξ· ἐκάστης δ' ἐπαρχίας, θέλει εἶσθαι τὸ παλαιὸν αὐτῆς σύμβολον.

ΤΑ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΥΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

"Ορκος τοῦ "Ελληνος.

'Ορκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, καὶ τῆς Πατρίδος μου Ἑλλάδος, νὰ συντρέχω πάντοτε εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εὐδαιμονίας τοῦ "Εθνους μου θυσιάζων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ αὐτὴν μου τὴν ζωὴν, εἰάν ἢ χρεῖα τὸ καλέσῃ.

'Ορκίζομαι προσέτι νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τοὺς καθεστῶτας νόμους τῆς Πατρίδος μου, ν' ἀγωνίζωμαι ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ γένω ποτέ μέλος κάμμιας Ἑταιρίας μυστικῆς πρὸς ἀνατροπὴν τῶν καθεστῶτων, ἢ πρὸς ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ "Εθνους.

"Ορκος τοῦ Πολίτου.

'Ορκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος καὶ τῆς Πατρίδος, νὰ συντρέχω μ' ὅλας μου τὰς δυνάμεις εἰς ὑποστήριξιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας· νὰ φυλάττω καὶ νὰ ἐκπληρῶ ἀδόλως καὶ ἀπαραβάτως τὰ καθήκοντα τοῦ Πολίτου, νὰ σέβωμαι τὰ δίκαια τῶν συμπολιτῶν μου, ν' ἀγωνίζωμαι εἰς διατήρησιν τῶν καθεστῶτων νόμων τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ μὴ ἐπιβουλευθῶ ποτέ, οὐδὲ νὰ προδώσω τὰ καθεστῶτα, οὐδὲ τὰ δίκαια τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ "Εθνους καὶ τὴν χρεωστούμενην πρὸς αὐτὸν πίστιν.

"Ορκος τοῦ Ἀντιπροσώπου.

'Ορκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, νὰ διατηρῶ καὶ εἰς τὰς βουλὰς καὶ εἰς τὰς πράξεις μου τοὺς Συνταγματικούς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς κάμμίαν περίστασιν, οὔτε διὰ κάμμίαν πρόφασιν νὰ παρεκτραπῶ, οὔτε νὰ συγχωρήσω νὰ παρεκτραπῶσιν ἄλλοι ἀπ' αὐτοῦς.

'Ορκίζομαι προσέτι νὰ εἶμαι ὑπέρμαχος τῆς Ἑθνικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ ὑπερασπιστῆς τῆς ἐλευθερίας, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῶν δικαιωμάτων ἐνὸς ἐκάστου τῶν συμπολιτῶν μου καὶ κοινῶς ὅλου τοῦ λαοῦ, σεβόμενος καὶ τὰ δίκαια τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ "Εθνους· νὰ βουλεύωμαι καὶ ν' ἀποφασίζω κατὰ τὸ δίκαιον καὶ ἐν συνειδήσει, καὶ νὰ μὴ δεχθῶ ποτέ ἀπὸ κἀνένα διὰ κάμμίαν πρόφασιν, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ παραμικρὸν δῶρον, ἢ ὑπόσχεσιν κάμμίαν διὰ νὰ δώσω τὴν ψῆφόν μου κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἄλλου ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου, καὶ πρὸς βλάβην τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ.

Ὁρκος τοῦ Γερουσιαστοῦ.

Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἡμοουσίῃ καὶ ἀδικαιρέτου Τριάδος νὰ διατηρῶ καὶ εἰς τὰς βουλὰς καὶ εἰς τὰς πράξεις μου τοὺς Συνταγματικούς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ εἰς κάμίαν περίστασιν, οὔτε διὰ κάμίαν πρόφασιν νὰ παρεκτραπῶ, οὔτε νὰ συγχωρήσω νὰ παρεκτραπῶσιν ἄλλοι ἀπὸ αὐτούς.

Ὁρκίζομαι προσέτι νὰ ἦμαι ἀδόλωτος καὶ ἐν καθαρῷ συνειδῶτι ὑπέρμαχος τῶν κοινῶν δικαίων τοῦ ἔθνους, καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς νομίμου ἐξουσίας τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του· νὰ μὴ δεχθῶ κανένα νόμον παραβαίνοντα ἢ καταλύοντα τοὺς Συνταγματικούς νόμους, ἢ παραβιάζοντα τὴν νόμιμον Ἀνεξαρτησίαν καὶ τὰ δίκαια κάμμιαις τῶν τριῶν Ἐξουσιῶν τοῦ Πολιτικοῦ Κράτους, οὐδὲ τὰ τοῦ λαοῦ.

Ὁρκίζομαι τέλος, νὰ μὴ δώσω ποτὲ τὴν ψῆφόν μου ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου λαμβάνων δῶρον οἰποιονδήποτε, ἢ ἀποβλέπων εἰς ἀνταμοιβήν, χάριν ἢ ὑπόσχεσιν, ἢ ἰδιωτέλειαν κάμμιαν, μηδὲ νὰ στέρξω ποτὲ κανένα τῶν συναδελφῶν μου γενόμενον διὰ τὰ τοιαῦτα ἐπίορκον καὶ παραβάτην τῶν καθηκόντων τοῦ Γερουσιαστοῦ.

Ψήφισμα ΚΑ'
τοῦ Κώδικος.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ Ε' ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Θεωρήσασα, ὅτι διὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως, καὶ τῆς προστασίας τῶν Σ. Συμμάχων Δυνάμεων, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐφθασεν εἰς τὸν ὅποιον προέθετο ἀπ' ἀρχῆς σκοπόν.

Ὁρείλουσα κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους, νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἐθνικοῦ δικαίου τὰ προσκτηθέντα δικαιώματα διὰ τῶν μακροχρονίων δυστυχημάτων καὶ θυσιῶν του, καὶ τὰ ὅποια ἐπαγγέλλεται ἀγαθὰ ἢ πολιτικὴ του ἀνεξαρτησία, τὴν ὅποιαν ἐπεσφράγισεν ἡ δικαιοσύνη τῶν Σ. Συμμάχων.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθ. Β' Ψήφισμα τῆς ἐν Ἀργεῖ Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, διὰ τοῦ ὁποίου καθιεροῦνται αἱ βάσεις τοῦ Πολιτικοῦ τῆς Ἑλλάδος Συντάγματος.

Θεωρήσασα τὸ καθυποβληθὲν σχέδιον τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος παρὰ τῆς διορισθείσης Ἐπιτροπῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 3 πράξεως τῆς Δ' Συνεδριάσεως μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ παρεπομένων.

Συζητήσασα κατ' ἄρθρον τὸ διαληφθὲν σχέδιον, καὶ τὰ παρεπόμενα, προσθαφαιρέσασα, ἐπιδιορθώσασα, καὶ ἐγκρίναςα, ὡς ἔχει ἐνταῦθα.

Πληροφορηθεῖσα τελευταῖον τὴν εὐκταίαν ἐκλογὴν τοῦ Κυριάρχου Ἡγεμόνος τῆς Ἑλλάδος·

Ψήφισε.

Α'. Τὸ παρὸν Σύνταγμα, μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ παρεπομένων, ἀναγνωρίζεται ὡς θεμελιώδης Νόμος τοῦ Ἔθνους, ὑπὸ τὸ ὄνομα Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Β'. Θέλει καθυποβληθῆ εἰς τὸν ἐκλεχθέντα Κυριάρχην Ἡγεμόνα τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἐπικυρωθῆ.

Γ'. Ἐὰν ὁ Κυριάρχης Ἡγεμὼν προβάλλῃ παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τούτου, παραχωρεῖται ἡ δύναμις εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα, ἔχον ὑπ' ὄψιν αὐτάς, νὰ κάμῃ ἅπαξ τὰς ἀνηκούσας βελτιώσεις.

Δ'. Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις θέλει διατάξῃ διὰ ταῦτα νὰ γίνωσιν αἱ προπαρασκευαστικαὶ πράξεις, κατὰ τὸ ἄρθρ. 81 τοῦ Συντάγματος, διὰ νὰ ἐκλεχθῶσι, καὶ νὰ συνέλθωσιν οἱ Ἀντιπρόσωποι καὶ πρὸ τῆς προθεσμίας, τὴν ὁποίαν διορίζει τὸ Σύνταγμα.

Ε'. Ἰδιαιτέρον ψήφισμα θέλει κανονίσῃ τὰ καθήκοντα τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

ΣΤ'. Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος Συντάγματος θέλει διακοινωθῆ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τῶν τύπων καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν· τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει ἐναποτεθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς.

Ζ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ νὰ δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ναυπλίῳ τὴν 15 Μαρτίου 1832.

Ὁ Πρόεδρος Δημήτριος Τζαμαδός.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος Λάμπρος Νάκος.

(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων)

Οἱ Γραμματεῖς : Σ. Παρθενόπουλος.
Γ. Αἰνιάν.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Αἱ εἰδήσεις, τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ἀντλήσωμεν ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἀπομνημονευματογράφων καὶ ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, δὲν ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν στρατιωτικὴν, πολιτικὴν καὶ διπλωματικὴν ἱστορίαν τοῦ Ἄγωνος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καθόλου ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀποτελοῦν μοναδικὴν καὶ ἀνεκτίμητον πηγὴν, διότι παρέχουν εἰς ἡμᾶς διαφωτιστικὴν εἰκόνα περὶ τῆς ὅλης καταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, πνευματικῆς, οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, καὶ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας διεβίωσε κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς ἐπαναστάσεως, συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι ἐν πολλοῖς ἀπέτελεσαν τὰς βάσεις τοῦ μετέπειτα πολιτικοῦ, πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου αὐτοῦ. Αἱ εἰδήσεις αὐταί, διεσκορπισμέναι εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀπομνημονευματογράφων καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἄγωνος, εἶναι πολλοὶ καὶ δὲν εἶναι εὐχερὲς νὰ τὰς μεταφέρωμεν εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας ἔκδοσιν. Θὰ περιορισθῶμεν εἰς τινὰς ἐκ τῶν πλέον χαρακτηριστικῶν καὶ ἐξ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι συμβάλλουν πρᾶγματι εἰς τὴν καθολικότητα τῆς ἱστορικῆς ἐκθέσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιχειροῦμεν νὰ ἀποδώσωμεν διὰ τῆς συλλογῆς ταύτης κειμένων-πηγῶν περὶ Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τὴν πρῶτην καὶ κυρίαν θέσιν τούτων κατέχει ἡ ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Καποδίστρια ὑποβληθεῖσα ἔκθεσις περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως πρὸς τοὺς ἐν Πόρῳ ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων.

Συγκεκριμένως σκοπὸς τῆς διασκέψεως τῶν τριῶν ἀντιπροσώπων τῶν συμμάχων Δυνάμεων ἐν Πόρῳ ἦτο ἡ εἰς ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου ὑποβολὴ σχεδίου περὶ τῆς μορφῆς τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν ἑδαφῶν τὰ ὁποῖα θὰ περιελάμβανεν, ἵνα τὸ σχέδιον τοῦτο χρησιμεύσῃ ὡς βᾶσις διὰ τὰς τελικὰς ἀποφάσεις τῆς μονίμου ἐν Λονδίῳ περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος διασκέψεως. Ἄλλ' ὁ Καποδίστριας λίαν ἐντέχνως συνεσχέτισε τὰ θέματα ταῦτα πρὸς τὴν ἐκ τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ

λαοῦ ὑπὸ τὴν καταδυνάστευσιν τῶν Τούρκων διαμορφωθείσαν κατάστασιν. Διὰ καταλλήλων ἐνεργειῶν ἐπέτυχε νὰ ζητηθῶν παρ' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς διασκέψεως τοῦ Πόρου λεπτομερῆ στοιχεῖα πάσης φύσεως, τὰ ὁποῖα θὰ διεφώτιζον τοὺς συμμάχους ἀντιπροσώπους καὶ θὰ ἐχρησίμευον ὡς βάσις τῶν συζητήσεων πρὸς σύνταξιν τῶν σχεδίων των περὶ λύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος. Οὕτω, ἀντὶ τῆς σειρᾶς τῶν ὑπομημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπέστειλλε πρὸς αὐτοὺς ὁ Καποδίστριας, ἐζήτησαν λεπτομερεῖς ἐκθέσεις ἐν εἴδει ἀπαντήσεων εἰς συγκεκριμένα ἐρωτήματά των. Ὁ Καποδίστριας, ἀφοῦ ἀπηυθύνθη εἰς τὸ Πανελλήνιον πρὸς συλλογὴν τῶν πληροφοριῶν, ἀπήντησε μετὰ μοναδικῆς σαφηνείας εἰς ἐν ἑκάστον τῶν ἐρωτημάτων. Τινὲς ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τούτων, ἰδίως αἱ ἀναφερόμεναι εἰς ἐρωτήματα περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας, διοικητικῶν συστημάτων, πολιτειακῶν σωμάτων κλπ., ἀποτελοῦν πολύτιμον πηγὴν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας. Διὰ τοῦτο καὶ δημοσιεύομεν τὰ ὑποβληθέντα ἐρωτήματα μετὰ τῶν ἀπαντήσεων, ὡς ἔχουν, ἐκ τοῦ Ἄ. Μάμουκα (ἔ.ά. τ. ΙΑ', παράρτημα τῆς ἐν Ἄργει Δ' τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεως, σ. 236 κ.ἑ. Βλ. ἐπίσης, Ἐπιστολαὶ Καποδίστρια, τ. Δ', σ. 242 κ.ἑ.).

«ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΑΥΛΩΝ,
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙΟΚΤΩ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΖΗΤΟΥΝΤΩΝ
ΤΗΝ ΛΥΣΙΝ ΤΩΝ»

Ἐν Πόρῳ, τῇ 9 Ὀκτωβρίου 1828

Οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν Συμμάχων Αὐλῶν, ἀναγγέλλουσιν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἔλαβον τὰς ἐκθέσεις τοῦ 16/28 Σεπτεμβρίου καὶ 20 Σεπτεμβρίου (2 Ὀκτωβρίου), δι' ὧν συναπέστειλε πρὸς αὐτοὺς καὶ διαφόρους ἀναφορὰς καὶ καταστάσεις πολιτειογραφικὰς, ἀναγομένας εἰς τὰς, ἐφ' ἃς οὗτοι ἀσχολοῦνται, ἐρεῦνας.

Πρὶν δ' ἢ λάβωσι τὰς νεωτέρας διακοινώσεις, περὶ ὧν ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ἔκαμε λόγον, ὡς συμπλήρωμα τῶν ἤδη δεδομένων, οἱ Ἀντιπρόσωποι νομίζουσιν ὅτι, διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν ὧδε ἐγκλείστων κατὰ σειρὰν ἐρωτημάτων, παρέχουσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν μέσον εἰς τὸ νὰ κάμῃ ἀκριβέστερον τὰς ἐρεῦνας αὐτῆς, περὶ ἐκείνων μάλιστα τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦσιν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον νὰ γνωρίσωσιν, ὅπως σχηματίσωσι γνώμη. Καὶ γινώσκουσι μὲν, ὅτι μεταξὺ τῶν ἐρωτημάτων αὐτῶν ὑπάρχουσι πολλά, ἅτινά εἰσιν ἤδη λελυμένα, ὀλοσχερῶς ἢ ἐν μέρει, διὰ τῶν ἐγγράφων τῶν κειμένων ὑπ' ὄψιν των. Πεποίθασι δέ, ὅτι ἡ ἐπανάληψις αὐτῶν, καὶ ἡ μετὰ τῶν ἄλλων, τῶν ὁποίων ἡ λύσις δὲν τοῖς ἐδόθη ἀκόμη, συγκατάταξις, θέλει εὐκολύνει τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ καλῆτερα ὀλόκληρον τὴν ἰδέαν ἣν ἔχουσιν οἱ Ἀντιπρόσωποι καὶ οἰκονομήσῃ οὕτω τὸν καιρὸν.

Οἱ Ἀντιπρόσωποι ἔχουσι τὴν τιμὴν νὰ διαβεβαιώσωσιν ἐκ νέου τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα περὶ τῆς πρὸς Αὐτὴν μεγάλης ὑπολήψεώς των.

(Ἀκολουθεῖ ὁ πίναξ τῶν ἐρωτημάτων, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε προτάσσονται τῶν ἀντιστοιχῶν ἀπαντήσεων εἰς τὸ ἐν συνεχείᾳ δημοσιευόμενον ἐγγράφον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

1— Πόσος ὑπῆρχε διακεκριμένως ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Μουσουλμάνων πρὸ τοῦ 1821 ἔτους, εἰς καθὲν τῶν Τμημάτων τῆς Στερεῆς καὶ τῶν Νήσων τῆς Ἑλλάδος; Πόσος εἶναι καὶ σήμερον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, καὶ ποῖα ἢ τούτων ἀναλογία εἰς αὐτὰ τὰ Τμήματα;

2 — Πόσος εἶναι ὡς ἔγγιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄσοι, ἐξ αἰτίας τῶν πολιτικῶν συμβάντων, ἦλθον ἀπὸ τοὺς ἐκεῖθεν τοῦ Ἰσθμοῦ τόπους ἵνα εὗρωσιν ἄσυλον ἐντεῦθεν τοῦ Ἰσθμοῦ; Ἐκ ποίων τόπων ἰδίως προσῆλθον οὗτοι οἱ πρόσφυγες;

3 — Ποῖον τὸ κυριώτερον ἐπάγγελμα τῶν κατοίκων ἐκάστου Τμήματος;

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

4 — Ποία ὑπῆρχεν ἡ εἰς ἕκαστον Τμήμα ἀναλογία τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας Ἑλλήνων καὶ Τούρκων πρὸ τοῦ 1821 ἔτους; καὶ ποία ἡ κατάστασις καὶ ἡ ἀξία τῆς μερίδος τῆς ἀνηκούσης εἰς τοὺς Τούρκους;

5 — Πόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ ποίας ἀξίας εἰσὶν αἱ ἰδιοκτησίαι, αἵτινες, ἀνήκουσαι ποτε εἰς τὴν Πόλιν, εἰς Βακούφια, Τιμάρια καὶ Ζιαμέτια (στρατιωτικά φέουδα), εἰς πρόσωπα προικοδοτημένα ἢ εἰς ἰδιώτας Μουσουλμάνους κτλ. περιέρχονται σήμερον εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας; καὶ κατὰ ποίαν ἀναλογίαν ὑπῆρχον αὐταὶ διανεμημένοι;

6 — Ποία ἡ πρὸ τοῦ 1821 ἔτους ὡς ἔγγιστα ἐκτίμησις τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἰδιοκτησιῶν τούτων;

7 — Ἐκ τίνων ἀκινήτων συνίσταντο τὰ Βακούφια; Ἐν ἄλλαις λέξεσι, α') Ποῖα τὰ ἀμέσως διαχειριζόμενα ἀπὸ τοὺς ἐπιστάτας τῶν Βακουφίων β') Ποῖα τὰ ἀπὸ Μουσουλμάνους κατεχόμενα μὲ πληρωμὴν φόρου ἐπικαρπίας γ') Ποῖα τὰ ἀπὸ χριστιανῶν ὑπηκόους ἐπὶ ταῖς αὐταῖς συμφωνίαις κατεχόμενα. δ') Ποῖα τέλος τὰ ἐξαχρῶμενα ἐκ τῶν Ἰζαμίων ἢ ἐξ ἄλλων ἀγαθοεργῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ ἐν ἄλλαις πόλεσι τῆς Τουρκίας, καταστημάτων;

8 — Ποία ὡς ἔγγιστα ἡ ἀξία τῶν ἰδιοκτησιῶν ἐκείνων αἵτινες, καίτοι θεωρούμεναι ὅτι ἀπετέλουσαν μέρος τῶν εἰς πολυκτήμονας Μουσουλμάνους ἀνηκουσῶν, ἦσαν ὅμως ἰδία χριστιανῶν κτήσις ὑποχρέων μόνον νὰ πληρῶνσι τινὰς φόρους ἐπικαρπίας; καὶ κατὰ ποίαν ἀναλογίαν οἱ φόροι οὗτοι ἐκτανίζοντο συνήθως ἐφ' ἑκάστης τῶν κατηγοριῶν, περὶ ὧν πραγματεύεται ὁ τε παρὼν καὶ ὁ προηγούμενος παράγραφος;

9 — Ποίας ἐπικαρπίας καὶ ποίους ἄλλους φόρους οἱ χωρικοὶ [γεωργοὶ] ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ πληρῶνωσιν εἰς τοὺς κυρίους τῶν κτημάτων;

10 — Πόσος ἦτον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξ ἑνὸς μὲν ὁ τόκος τῶν χρημάτων πρὶν τοῦ 1821 ἔτους; πόσος δ' ἐξ ἑτέρου ὁ μέσος ὄρος, ἢ ἡ βᾶσις τῆς τιμῆς εἰς τὰς πωλήσεις καὶ εἰς τὰς ἀγοράσεις τῶν ἀκινήτων;

11 — Κατὰ ποίαν ἀναλογίαν ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ἦτον εἰς βᾶρος τῶν Τουρκικῶν Φεούδων; καὶ πόση ἦτον ἡ ἀξία τῶν ἄλλων δοσιμάτων τὰ ὅποια ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς αὐτὰ τὰ Φέουδα;

12 — Ἐν τίνι περιπτώσει, ἰδιοκτησίαι Τουρκικῆ περιήρητο δικαιοματικῶς εἰς τὸν Σουλτάνον;

13 — Ποῖα ἡ ἔκτασις καὶ ἡ ἀξία τῶν ἐθνικῶν κτημάτων τῶν ἀποκτηθέντων ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας εἰς ἓν ἕκαστον τῶν ἤδη ἐλευθέρων μερῶν· καὶ μέχρι πόσου δύναται νὰ ὑπολογισθῇ ἡ ἔκτασις καὶ ἡ ἀξία τῶν ὅσα ὑπολείπεται ἢ ἀποκτηθῶσιν εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος ;

Χ Ω Ρ Α

14 — Ποῖαι αἱ ἐπαρχίαι, ἢ περιοχαὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι συμμετέσχον ἐνεργῶς εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ ὑπεστήριξαν αὐτόν ;

15 — Ποῖαι αἱ περιοχαί, τὰ φρούρια καὶ αἱ θέσεις αἱ ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχόμεναι ; ποῖαι αἱ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀδιαφιλονεικῆτως διατηρούμεναι ; περὶ ποίων τέλος οἱ Ἑλληνας, ἔνοπλοι, ἀμφισβητῶσιν ἀκόμη μετὰ τῶν Τούρκων περὶ κατοχῆς, καὶ ποῖα εἶναι κατὰ τὸ παρὸν ἡ δύναμις ἑκατέρου τῶν ἀνταγωνιζομένων ;

16 — Ποῖα ὀροθεσία ἀρμόζει μᾶλλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσδιοριζομένων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὀρίων ὄχρῶν, ἐπιτηδείων πρὸς ὑπεράσπισιν, καὶ μᾶλλον συντελεστικῶν εἰς τὸν διαχωρισμὸν τῶν δύο λαῶν ; Ποῖα ὡσαύτως τὰ κατὰ τὰς Νήσους ἀρμοδιώτερα διὰ τὴν Ἑλλάδα ὄρια ; καὶ ποῖοι οἱ πολεμικοί, πολιτικοὶ καὶ ἄλλοι λόγοι, οἱ τὴν διπλὴν ταύτην ὀροθεσίαν αἰτιολογήσοντες ;

Φ Ο Ρ Ο Ι

17 — Εἰς πόσα συνεποσοῦντο οἱ νενομισμένοι ἰδιαιτεροὶ φόροι τῶν Ραγιαδῶν, τοὺς ὁποίους ἕκαστον Τμήμα τῆς Ἑλλάδος ἐπλήρωνεν ἐτησίως εἰς τὴν Πύλην, διακρινομένων, τοῦ κεφαλικοῦ, τοῦ ἐπὶ τῶν γαιῶν, τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, καὶ ἄλλων ; καὶ ποῖος ἦτον ὁ τρόπος τῆς εἰσπράξεως αὐτῶν ;

18 — Ποῖα ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων δοσιμάτων ἦσαν, ἢ ἐθεωροῦντο ὅτι ἦσαν, ὀρισμένα διὰ τὰ τοπικὰ ἐξόδα, καὶ ποῖα τὰ διὰ τὴν ἀπ' εὐθείας συντήρησιν τοῦ Μιριοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως προσδιωρισμένα ;

19 — Ποῖον ἦτο τὸ ποσὸν τῆς εἰς εἶδη φορολογίας, τὴν ὁποίαν πόλεις τινὲς ἢ περιοχαὶ ἀπέδιδον εἰς τὸ Σεράγιον ;

20 — Πόσα τακτικὰ δοσιμάτα οἱ κτηματῖαι Τούρκοι ἐπλήρωναν εἰς τὴν Πύλην, καὶ ἐν τίνι ἀναλογία ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν γαιῶν αὐτῶν, καὶ ὡς πρὸς τὰ ὁμοίου εἶδους δοσιμάτα τὰ ἀπὸ τοὺς Ραγιαδες πληρονόμενα ;

21 — Πόσον ἐν γένει ὑπολογίζεται τὸ πραγματικὸν εἰσοδήμα τὸ ἀπὸ τὸν Σουλτάνον λαμβανόμενον ἐξ ἑκάστου τῶν Τμημάτων τῆς Ἑλλάδος ;

22 — Πόσα ὡς ἐγγιστα ἐμποροῦν νὰ ὑπολογισθῶσι τὰ κατὰ τοὺς τελευταίους τρεῖς χρόνους, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν λήξασαν ἐξαμηνίαν, εἰσοδήματα τόσον τῶν Πελοποννησιακῶν καθὼς καὶ τῶν Νησιωτικῶν μερῶν, τῶν, ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ τοῦ χρόνου, ὑποκειμένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ;

23 — Ποῖον ἦτο τὸ κανονικὸν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ὁ τῆς 'Επαρχίας 'Επίσκοπος ἐλάμβανεν ἀπὸ ἐκάστην 'Ελληνικὴν οἰκογένειαν, καὶ πόσον τὸ ὅλον τῶν ἐκ τούτου τοῦ δικαιώματος συναγομένων ;

ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

24 — Ποῖαι αἱ κατὰ τὴν 'Ελλάδα ὑπάρξασαι 'Οθωμανικαὶ 'Αρχαὶ ἀπὸ τοῦ Πασᾶ μέχρι τοῦ Κοτζιάμπαση ; Ποία ἡ ἐξουσία μὲ τὴν ὁποίαν αὐταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι, καὶ ποία προσέτι ἡ ἔκτασις τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Καπιτάν Πασᾶ ἐπὶ τῶν Νήσων τοῦ 'Αρχιπελάγους ;

25 — Ποῖα τὰ προνόμια ἢ δημοτικὰ δικαίωματα, τὰ εἰς τοὺς 'Ελληνας ἀφεθέντα ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ ποῖα τὰ ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα τὰ εἰς περιοχάς τινας, ἢ εἰς Νήσους, παραχωρηθέντα ἀπὸ τοὺς ἰδίους ;

26 — Ποῖον εἶδος τοπικῆς ἐξουσίας, τὸσον Δικαστικῆς καθὼς καὶ Διοικητικῆς ἢ 'Αστυνομικῆς, ἐπιτρέπετο εἰς τοὺς 'Ελληνας νὰ ἐνεργῶσι δι' ἑαυτῶν εἰς ἕκαστον Τμήμα, ὑπὸ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς 'Οθωμανικῆς Κυβερνήσεως ;

27 — Εἰς ποῖαν κλάσιν ἀνθρώπων ἐνυπῆρχεν ἡ ἐξουσία αὕτη πρὸ τῆς 'Ελληνικῆς ἐπανάστασεως ; τίνα ἦσαν τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα περιεβάλλοντο μ' αὐτήν, παρὰ τίνος διωρίζοντο καὶ διετηροῦντο καὶ ἐνάπιον τίνος ἦσαν ὑπεύθυνα ;

28. Εἰς ποῖα ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς 'Ελλάδος μερῶν σώζεται εἰσέτι τοιοῦτον εἶδος 'Αρχῆς ; καί, ἐὰν ἐξέλιπεν ἤδη, ποῖον ἀντ' ἐκείνου εἶδος 'Αστυνομίας ἢ Διοικήσεως ἀντικατέστη ;

«ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΑΥΛΩΝ, ΔΙ'
ΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑ 28 ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ».

Πρὸς τοὺς 'Αντιπροσώπους τῶν τριῶν Συμμάχων Αὐλῶν.

Ὁ Κυβερνήτης τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς 'Ελλάδος ἔσπευσε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν 'Εξοχωτάτων 'Αντιπροσώπων τῶν Συμμάχων Αὐλῶν, ἐνδεικνυομένην εἰς τὴν ἔγγραφον σημείωσιν, τὴν ὁποίαν τὸν διεύθυναν τὴν 7 [γρ. τὴν 9] τοῦ παρόντος μηνός.

'Εσκέφθη τὰ 28 ἐρωτήματα τῆς 'Εξοχότητός των, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔκαμον, μὲ σκοπὸν, διὰ νὰ λάβωσι λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ ὅλων τῶν μερῶν, ἀναφερομένων ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου, τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῶν σκέψεων τῆς 'Εξοχότητός των.

Αἱ πληροφορίαι αὐταὶ ἐζητήθησαν ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον. Καὶ ἀφοῦ

ἐσύναξεν ὁ Κυβερνήτης τὰ σημειώματα καὶ τὰς γνώμας, τὰ ὅποια τὸ Συμβούλιον τοῦτο τοῦ ἐκοινοποίησε, συνοδεύει ἕκαστον τῶν 28 ἐρωτημάτων με παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας θέτει ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐξοχότητος των.

Οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν τριῶν Συμμάχων Αὐτῶν δὲν ἀγνοοῦσι καμμίαν τῶν περιστάσεων, ὅσαι ἀπεκατέσταινον πολλά δύσκολον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης.

Ἡ Ἐξοχότης των θέλουν γνωρίσει βεβαίως, ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους, πόσον ἦτον ἀδύνατον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ δώσῃ ἤδη εἰς τὰς στατιστικὰς πληροφορίας, χαρακτηῖρα ἐπίσημον καὶ ἀναμφίβολου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν των ἀφ' ἑτέρου δέ, θέλουν ἀναμφίβλως ἐγκρίνει τὰ αἷτια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ Κυβερνήτης ἐστηρίχθη, προτείνων διὰ τὴν ὁροθεσίαν τὰς βάσεις, τὰς ὁποίας ἡ Ἑλλάς ἐξαιτεῖται ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν παρέμβασιν τῶν Αὐτῶν των, καὶ τὰς ὁποίας δὲν θέλει παύσει νὰ ἐλπίζῃ ἀπὸ τὴν φωτισμένην πολιτικὴν, ἥτις προεδρεύει εἰς τὰς ἀποφάσεις των.

Τὸ ὅλον τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας περιέχουν αἱ ἀποκρίσεις εἰς τὰ 28 ἐρωτήματα, δίδει ἐλπίδα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅτι οἱ Ἐξοχώτατοι Ἀντιπρόσωποι δὲν θέλουν ἀργήσει ν' ἀρχίσουν τὰς σκέψεις των περὶ τῆς γνώμης, τὴν ὁποίαν ἔλαβον, τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις των νὰ φανερώσωσι, με σκοπὸν νὰ εὐκολύνουν καὶ ἐπιταχύνουν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου.

Ὁ Κυβερνήτης τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως, ἀφοῦ δὲν ἠμέλησε νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε, ἀφ' ὅσα ἐξήρχοντο ἀπ' αὐτόν, διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ ἕνα τόσον ἐπιθυμητὸν τέλος, ἔχει χρηστὰς ἐλπίδας, ὅτι καὶ οἱ Ἐξοχώτατοι Ἀντιπρόσωποι θέλουν συνεργήσει ὡσαύτως με προθυμίαν εἰς τοιοῦτον σωτήριον ἔργον, τὸ ὅποσον καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ὁ Κόσμος ἐπικαλεῖται ἐξ ὅλων των τῶν εὐχῶν.

Ὁ Κυβερνήτης λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ἀναεῶσῃ εἰς τὴν Ἐξοχότητά των τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑψηλῆς του ὑπολήψεως.

Ἐν Πόρῳ τὴν 18/30 Ὀκτωβρίου 1828.

Ἐ ρ ὠ τ η μ α Α'.

«Πόσος ὁ ἀριθμὸς ἑκατέρων, καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Μουσουλμάνων, πρὶν τοῦ ἔτους 1821, εἰς καθ' ἓν τῶν Τμημάτων τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν Νήσων τῆς Ἑλλάδος;».

«Πόσος εἶναι καὶ τὴν σήμερον ὁ ἀριθμὸς καὶ ποία ἡ ἀναλογία αὐτῶν εἰς τὰ αὐτὰ Τμήματα;».

Διὰ νὰ ἀποκριθῇ τις ὀριστικῶς, ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ εἶναι προσδιορισμένη ἡ ἔκτασις τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν Νήσων ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ὅλον, τὸ ὅποσον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑλλάδος διαλαμβάνει τὸ παρὸν ἐρώτημα.

Ἐάν ὀδηγηθῶμεν ἐκ τῆς ἱστορίας, ἐκ τῶν σωζομένων εἰσέτι μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἐκ τῆς γνώμης τῶν περιηγητῶν καὶ γεωγράφων, ἡ ἔκτασις αὐτῆς τῆς χώρας θέλει ἔχει ὀροθετικὴν Γραμμὴν πρὸς Ἄρκτον, τὴν ἀρχομένην ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τῆς Βοιωτῶσας, ἐκτεινομένην δὲ πρὸς τὰ ἄνω διὰ τοῦ ποταμοῦ αὐτοῦ μέχρι τῆς πηγῆς του, καὶ διερχομένην διὰ τῆς σειρᾶς τῶν ὀρέων τοῦ Ζαγορίου καὶ Μετζόβου, καὶ διὰ τῆς τοῦ Ὀλύμπου μέχρι τοῦ Κόλπου τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν Νήσων, καὶ ἡ ἱστορία καὶ τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ὅλα ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐπιμαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ Ῥόδος, Κύπρος, καὶ τόσαι ἄλλαι ἀκόμη [νῆσοι], εἶναι τῆς Ἑλλάδος δικαιοσύματα.

Ἄλλ' ἡ ἐνεστῶσα προσωρινὴ Κυβέρνησις, ἀκολουθοῦσα τὰς ἀποφάσεις τῶν τριῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων, χρεωστῆι νὰ θεωρήσῃ ὡς συγκροτούσας τὴν Ἑλλάδα, ὅλας τὰς Ἐπαρχίας, αἵτινες ἦσαν, ἢ καὶ εἶναι εἰσέτι, ὑπὸ τὴν Τουργικὴν ἐξουσίαν, ἐκίνησαν δὲ τὰ ὄπλα κατὰ τὸ 1821, ἢ μετὰ ταῦτα, καὶ ἔχουσι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων ἐπαγγελλόμενον τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν καὶ λαλοῦν τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν.

Μ' ὅλα ταῦτα, χωρὶς νὰ φυλάξωμεν μὲ ἀπαρσάλευτον ἀκρίβειαν τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν, ἥτις ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῇ ἐμελλε νὰ σχεδιασθῇ, θέλουσιν ἤδη ἐκτεθῆ ὅσαι γνώσεις ἐσυλλέχθησαν, μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἐπιμελείας, περὶ τοῦ πρώτου τούτου ἐρωτήματος.

Ἡ Πελοπόννησος δὲν εἶχε παντελῶς διοικητικὴν διαίρεσιν. Ὅλη αὐτὴ ἡ Χερσόνησος ἐδιοικεῖτο ἀπὸ ἑνα Βεζύρη.

Ἡ Ἡπειρωτικὴ Ἑλλάς διηγεῖτο εἰς πέντε Σαντζάκια ἡγουν

Α'. Τὴν Εὔβοιαν.

Β'. Τὰ Τρίκαλα.

Γ'. Τὴν Ναύπακτον.

Δ'. Τὸ Κάρλει.

Ε'. Τὰ Ἰωάννινα.

Αἱ διοικητικαὶ διαίρεσεις τῶν Νήσων, ἐάν τις ἐξαιρήσῃ τὰς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Καπετὰν Πασᾶ, παρῶρσιάζουσι μεγάλην ἀνωμαλίαν. Μ' ὅλα ταῦτα αἱ διαίρεσεις αὗται θέλουσιν σημειωθῆ εἰς τὸν ἄντικρυ [γρ. τὸν ἐπόμενον] πίνακα [ὁ ὁποῖος παριστᾷ τὴν κατάστασιν τοῦ πληθυσμοῦ].

Πίναξ ἀφορῶν τὸ Α' ἐρώτημα.

Ἄναλογικὴ ποσότης τοῦ πλήθους τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

Σημ. Χρεωστοῦμεν καὶ αὐθις νὰ κάμωμεν τὴν παρατήρησιν, ὅτι οἱ σημειούμενοι ἀριθμοὶ εἶναι μόνον οἱ ὡς ἔγγιστα, καὶ ὀριστικώτερον νὰ τοὺς ἐκθέσωμεν δὲν ἐδυνήθημεν.

Π Ε Λ Ο Π Ι Ο Ν Η Σ Ο Σ

Μέχρι τοῦ 1821.

Τὴν σήμερον.

Χριστιανοί. Τοῦρκοι.

Χριστιανοί.

Τοῦρκοι (α).

458,000 42,750

400,000

(α) Συμπεραίνεται, ὅτι, μετὰ τὴν εὐκαιρῶσιν τῆς Πάτρας καὶ τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, δὲν μένουσιν εἰμὴ ἄτομά τινα μεμονωμένα.

Σ Τ Ε Ρ Ε Α

Σ α ν τ ζ ά κ ι τ ῆ ς Ε ὕ β ο ί α ς,

Περιέχον τὴν Ἀττικὴν, Θήβας, Λεβαδεῖαν, Εὐβοίαν, Τουρκοχωρί, Βουδονίτζαν, Ζητοῦνι, Ταλάντι, Σάλωνα, Λιδωρίκι, καὶ Μαλανδρινό·

156,775 13,360

113,750

6,730

Ἡ Ἀττικὴ, ἡ Βοιωτία, ἡ Λοκρίς, ἡ Ὀπουντία, Λαμία, ἡ Εὐβοία, ἡ Φωκίς, ἡ Δωρίς, καὶ μέρος τῆς Λοκρίδος τῶν Ὀζολῶν.

Σ α ν τ ζ ά κ ι τ ῶ ν Τ ρ ι κ κ ά λ ω ν

Περιέχον σχεδὸν ὅλην τὴν Θεσσαλίαν· (α)

Μέχρι τοῦ 1821.

Τὴν σήμερον.

Χριστιανοί. Τοῦρκοι.

Χριστιανοί.

Τοῦρκοι.

247,560 38,525

239,000

33,500

(α) Ἦτοι τὰς νέας περιοχὰς τῶν Τρικκάλων, Χάσιας, Κράτσοβας, Κλινοβοῦ, Ἀσπροποτάμου, μέρους τῶν Ἀγράφων, Φαρσάλων, Γούρας, Ἀρμυροῦ, Βελεστίνου, Βόλου, Ἀγιάς, Ζαγοράς, Ὀλύμπου, Ἐλασσῶνος, Διμενίκου καὶ Μουλαλικίου.

Σ α ν τ ζ ά κ ι τ ῆ ς Ν α υ π ά κ τ ο υ,

Περιέχον τὸ Βενέτικον, Κράβρα, Ἀπόκουρον, Καρπενῆσι, Δομοκόν καὶ Πατρατζίκι.

53,075

5,445

37,600

4,470

Μέρος τῆς Λοκρίδος τῶν Ὀζολῶν, ἡ Ἐπίκτητος Αἰτωλία, καὶ μικρὸν τι μέρος τῆς Μεσημβρινῆς Θεσσαλίας.

Σ α ν τ ζ ά κ ι τ ο ὦ Κ α ρ λ ε λ ί ο υ,

Περιέχον τὸ Μεσολόγγιον, Ἀνατολικόν, Ζυγόν, Βλοχόν, Ἐηρόμερον, Βόνιτζαν καὶ Βάλτον·

38,000

2,060

21,550

250

Ἡ κυρίως λεγομένη Αἰτωλία καὶ ἡ Ἀκαρνανία.

Μέρος τοῦ Σαντζακίου τῶν Ἰωαννίνων,

Περιέχον τὰς περιοχὰς τοῦ Ῥαδοβισδίου, τῆς Ἄρτας, τῆς Πρεβέζης, τοῦ Λαμαρίου, τῶν Λακκιῶν [γρ. Ἰσ. Λακκῶν], τοῦ Σουλίου καὶ Μαλακασίου.

[62,200	3,500	44,260	1,900]
---------	-------	--------	--------

Ἡ Ἀμφιλοχία, ἡ Σελλήρις, καὶ ἡ Ἀθαμανία.

Μέχρι τοῦ 1821. Τὴν σήμερον.

ΝΗΣΟΙ

	Χριστιανοί.	Τοῦρκοι.	Χριστιανοί.	Τοῦρκοι.
Σάμος . . .	25,000	»	»	»

Τῆς Νήσου ταύτης αἱ πρόσοδοι ἀπενέμοντο εἰς τὸν Σεχισλάμην.

ΝΗΣΟΙ

Μέχρι τοῦ 1821. Τὴν σήμερον.

	Χριστιανοί	Τοῦρκοι	Χριστιανοί	Τοῦρκοι
Τήνος	28,000	»	»	»

Αἱ πρόσοδοι τῆς Τήνου ἀπενέμοντο εἰς ἓνα τῶν Οὐλεμάδων, καλούμενον Βελλή ζαντέ Ἐρέντην. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ Σουλτάνος ἀνέθετε τὴν εἰσπραξίν των εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ Νομισματοκοπέου.

Ἄνδρος	16,000	»	»	»
------------------	--------	---	---	---

Σύρα	4,500	»	»	»
----------------	-------	---	---	---

Τῶν δῶα τούτων Νήσων αἱ πρόσοδοι ἀπενέμοντο εἰς μίαν Σουλτάνων. Μετὰ τὸν θάνατόν της, εἰσπράττοντο ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐπιστάτην.

Λέρος	5,000	»	4,000	»
-----------------	-------	---	-------	---

Κάλυμνος	6,000	»	4,800	»
--------------------	-------	---	-------	---

Νίσυρος	4,000	»	3,300	»
-------------------	-------	---	-------	---

Δῆλος [γρ. Τῆλος]	3,000	»	2,800	»
-------------------	-------	---	-------	---

Χάλκη	1,200	»	»	»
-----------------	-------	---	---	---

Σύμη	8,000	»	4,500	»
----------------	-------	---	-------	---

Κάρπαθος	7,500	»	4,500	»
--------------------	-------	---	-------	---

Καστελόριζον	2,500	»	»	»
------------------------	-------	---	---	---

Τῶν κατοίκων τῆς Νήσου Λέρου, ὡς καὶ τῶν ἀκολουθῶν, ὁ ἀριθμὸς ἤλατ-
τώθη ἐκ τῆς μετοικεσίας.

Αἱ ὁκτώ [δὲ] αὗται Νῆσοι ἦσαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μπέη τῆς Ρόδου.

Κρήτη	160,000	130,000	90,000	22,000
-----------------	---------	---------	--------	--------

Ἡ Νῆσος αὕτη ἐδιοικεῖτο ἀπὸ ἓνα Πασᾶν τριῶν οὐρῶν, ὑπεξούσιον τοῦ Σουλτάνου. Ἐδοκίμασε μεγάλην φθοράν ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ τὴν πανώλην.

Ἡ παρούσα κατάστασις τῶν κατοίκων ἐσημειώθη κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ἐκεῖθεν προσφάτως ἐλθόντων.

Χίος 120,000 1,100 60,000 800

Πρὸ τοῦ 1821 ἀριθμοῦντο ἐν Χίῳ 70 περίπου Ἑβραῖοι.

Ἐκ τῶν 60,000 Χίων σωζομένων εἰσέτι, μέγα μέρος παροικεῖ εἰς Σύρον.

Σκόπελος ..... 7,000 " " "

Τρίκερα ..... 1,700 " 1,300 "

Ἡ χερσονήσος αὕτη [Τρίκερα] ἀποτελοῦσα μέρος τῆς Θετταλομαγνησίας, ὑπήγετο ἐν τοσοῦτῳ εἰς τὴν Δικαρχίαν τοῦ Καπιτάν Πασᾶ.

Ἡλιοδρόμια ... 300 " " "

Σκιάθος ..... 1,500 " " "

ΝΗΣΟΙ

Μέχρι τοῦ 1821.

Τὴν σήμερον.

Χριστιανοὶ Τούρκοι

Χριστιανοὶ Τούρκοι

Σκῦρος ..... 2,500 " 5,000 "

Ψαρά ..... 8,000 " " "

Σαλαμίς ..... 4,000 " " "

Αἴγινα ..... 3,500 " " "

Σπέτζαι ..... 8,000 " " "

Ἰδρα ..... 16,000 " " "

Πόρος ..... 7,000 " " "

2,000 [Ψαρινοὶ] παροικοῦσιν εἰς Αἴγιναν.—Αὐταὶ [δὲ αἱ ἐξ Νήσοι]

ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Καπιτάν Πασᾶ.

Κέα ..... 5,000 " " "

Θερμιά ..... 4,500 " " "

Σίφνος ..... 6,000 " " "

Σέριφος ..... 2,000 " " "

Κίμηλος ..... 1,000 " " "

Μῆλος ..... 5,000 " " "

Πολύκανδρος .. 1,000 " " "

Σίκινος ..... 600 " " "

Ἴος ..... 5,000 " " "

Σαντορίνη .... 17,000 " " "

Ἀνάφη ..... 700 " 5,000 "

Κάσος ..... 6,000 " " "

Ἀστυπαλαία .. 3,000 " " "

Πάτμος ..... 5,000 " "]

[Ἀμοργός ..... 3,500 " " "

Νάξος ..... 13,000 " " "

Πάρος ..... 7,000 " " "

Ἀντίπαρος	200	»	»	»
Μύκονος	5,500	»	»	»

Αὗται ὁμοίως [αἱ δεκαεννέα Νῆσοι] ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Καπιτάν Πασσά.

Ἐρώτημα Β'.

«Πόσος ὁ ὡς ἔγγιστα ἀριθμὸς τῶν ἐξ αἰτίας τῶν συμβάντων ἐλθόντων ἀπὸ τούτων τόπων ἐκείθεν τοῦ Ἴσθμοῦ νὰ εὗρωσιν ἄσυλον ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσθμοῦ;»
 «Οἱ καταφυγόντες οὗτοι εἰς ποίους τόπους ἀνήκουσιν;»

Εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον, οὔτε κἀν ὡς ἔγγιστα, νὰ σημειωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνδον τοῦ Ἴσθμοῦ προσφύγων.

Ἐάν ρίψῃ τις ἐν βλέμματι εἰς τοὺς παρῆρσι καθέντας ἤδη πρὸς τὰς Α.Α. Ε.Ε. στατιστικούς Πίνακας, δὲν θέλει δυσκολευθῆ νὰ εὕρῃ μὲ μικράν τινα διαφορὰν τὸ ὅλον τῶν κατοίκων τῆς Στερεᾶς, ἐτι δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Νήσων, οὔτινες, ἐξ αἰτίας τῶν συμβεβηκότων, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποικισθῶσιν. Ἄλλὰ πῶς νὰ γνωρίσωμεν, πόσοι ἐξ αὐτῶν εὗρον ἄσυλον εἰς τὴν Πελοπόννησον; Ὑποθέτοντες δὲ καὶ ὡς γνωστὸν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, δὲν δυνάμεθα πάλιν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν σήμερον ὅποσοι ἐκ τούτων ἀκολούθως παραιτήσαντες αὐτὸ τὸ ἄσυλον μετέβησαν ἄλλου, καθ' ὃν καιρὸν οὐδ' εἰς αὐτοὺς τῆς Χερσονήσου τοὺς κατοίκους δὲν ὑπῆρχεν ἀσφάλεια.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ εἰλικρινὴς αὕτη ὁμολόγησις εἶναι προτιμωτέρα τῶν ὑποθετικῶν ὑπολογισμῶν, οὔτινες εἰς κανένα θετικὸν διδόμενον δὲν ἔμποροῦν νὰ θεμελιωθῶσιν.

Ἐρώτημα Γ'.

«Ποῖον τὸ κυριώτερον ἔργον τοῦ πλήθους τῶν κατοίκων ἐκάστου Τμήματος;»

Τὸ κατ' ἐξαίρεσιν ἐπιτήδευμα τῶν κατοίκων ἐκάστου τόπου, ἐξήρτηται πολὺ ἀπὸ τὴν θέσιν, καὶ τὴν φύσιν τοῦ τόπου, καὶ ἀπὸ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐστηρὸν σύστημα τοῦ διωγμοῦ τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἔζων, ἢ ζῶσιν ἀκόμη. Τὸ πλειότερον μέρος τῶν ὄρειων κατοίκων εἶναι π.χ. ἡ γεωργοὶ [γρ. ποιμένες], ἢ πολεμικοί· οἱ δὲ πεδινοὶ ἤθελον γεωργεῖ τὴν εὐφορον καὶ πολυκαρπον γῆν των, ἐὰν δὲν ὑπεχρεοῦντο πολλάκις ἐκ τοῦ διωγμοῦ ν' ἀφίπουν τὸ ἄροτρον, ζητοῦντες ἐνοπλοὶ εἰς τὰ ὄρη τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς των.

Τὰ παράλια καὶ οἱ λιμένες τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν Νήσων τῆς Ἑλλάδος κατοικοῦνται ἀπὸ θαλασσίους [γρ. ναυτικούς] καὶ ἐμπόρους· τοιαύτη εἶναι ἡ γενικὴ, ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ θετικὴ ἀπόκρισις εἰς τὸ τρίτον ζήτημα.

Ἐν ᾧ δίδομεν τὸν λεπτομερῆ πίνακα τοῦ κατ' ἐξαίρεσιν ἐπιτηδεύματος μεταξὺ τοῦ ὅλου πλήθους ἐκάστης χωραρχίας, μᾶς εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ

Αἰτωλία	Βενέτικόν	[Γεωργοί].
	Μεσολόγγι	Θαλάσσιοι, ἀλιεῖς καὶ τεχνῖται.
	Ἀνατολικόν	Ἐπίσης. [τεχνῖται].
	Ζυγὸς	Γεωργοί.
	Ἀπόκουρον	[Γεωργοί], ποιμένες.
	Καρπενήσιον	Ὅμ. καὶ τεχνῖται.
	Βλοχὸς	Ἐπίσης.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ

	Χωραρχία	Ἐπιτήδευμα
Ἄνοματα Ἀρχαία.	Ἄνοματα Νεώτερα.	τῶν κατοίκων.
Ἀκαρνανία	Ἐφρόμερον	Ἐπίσης [γρ. γεωργοί] καὶ ἀρματολοί.
	Βόνιτζα	Ὅμοιος.
	Βάλτος	Ὅμ.
Ἀμφιλοχία	Ραδοβίσιδι καὶ Λάμαρι	Γεωργοί, ποιμένες [τεχνῖται] καὶ ἀρματολοί.
	Εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἄρτας εὐρίσκονται	τεχνῖται καὶ ἔμποροι.
Σελλήτις	Σοῦλι	Πολεμικοὶ καὶ ποιμένες.
Ἀθαμανία, Τζουμέρκα, Ἀσπροπόταμον, Μαλικιάσι, Ζαγόρι		Ποιμένες, τεχνῖται, καὶ γεωργοί, ἀγύρται [γυρολόγοι:] καὶ ἔμποροι.
Ἄγρατις	Ἄγραφα	Ποιμένες, τεχνῖται καὶ γεωργοί.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ [Ἐπαρχία μόνη]

Ἀχαΐα	Πάτρι	Γεωργοί, ἔμποροι, τεχνῖται καὶ ποιμένες
	Βοστίτζα	Γεωργοί, ἔμποροι, τεχνῖται.
	Καλάβρυτα	Γεωργοί καὶ ποιμένες.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

	Χωραρχία	Ἐπιτήδευμα τῶν κατοίκων.
Ἄνοματα Ἀρχαία.	Ἄνοματα Νεώτερα.	
Ἥλις	Γαστούνη	Ἐσαύτως [Τεχνῖται καὶ ποιμένες].
	Πύργος	Ἐσαύτ. καὶ ἔμποροι.
Μεσσηνία	Ἀρκαδία	Γεωργοί.
	Ναβαρίνος	Ἐμποροι.
	Μοθώνη	Ποιμένες.
	Κορώνη	Ὅμοιος.

[Μεσσηνία]	Νησί	Γεωργοί, ἔμποροι, ποιμένες.
	Καλαμάτα	Ὅμοίως.
	Κουτζούκ Μάνη.	Ὅμοίως.
	Ἄνδρουσα	Ὅμοίως.
	Ἀμπλάκινα	Ὅμ.
	Λεοντάρι	Ὅμ.
	Μάνη Δυτική.	Πολεμικοί, θαλάσσιοι.
Λακωνία	Μάνη Ἀνατολική.	Ὅμ.
	Μονεμβασία	Γεωργοί.
	Μιστράς	Γεωργοί καὶ ποιμένες.
	Πραστὸς	Ὅμοίως.
Ἀρκαδία	Ἄγ. Πέτρος	Ὅμοίως.
	Τριπολιτζᾶ	Ὅμοίως, καὶ τεχνῖται.
	Καρύταινα	Ὅμ.
	Φανάρι	Ὅμ.
Ἀργολίς	Ἄργος	Γεωργοί καὶ ἔμποροι.
	Ναύπλιον	Ὅμοίως.
Κορινθία	Κόρινθος	Ἔσαυτ. καὶ ποιμένες.

ΝΗΣΟΙ — ΚΡΗΤΗ

Χωραρχίαι.

Ἐπιτήδευμα
τῶν κατοίκων.

Ἄνοματα Ἀρχαία.	Ἄνοματα Νεώτερα.	
Κίσαμος	Κίσαμος	Γεωργοί, τεχνῖται.
Ἐλιнос	Σέλινο.	Ἔσαυτως.
Κυδωνία	Χανιά	Ἐμποροι, τεχνῖται, γεωργοί, ποιμένες.
Παχεκία	Σφακιά	Ποιμένες, θαλάσσιοι.
Ἀπτερον	Ἀπρικόρνη	Γεωργοί, τεχνῖται.
Ῥέθυμος	Ῥέθυμνον	Ἐμποροι, τεχνῖται, γεωργοί.
Λάμπη	Ἄγιος Βασίλειος.	Γεωργοί, ποιμένες.
Πανάκρη	Ἄμαρι	Ἔσαυτως.
Ἀύλοπόταμος	Μυλοπόταμον.	Γεωργοί, τεχνῖται, ποιμένες.
Κνωσσός	Μαλβίζο	Ἔσαυτως.
Ἡράκλειον	Κάνδια	Ἔσαυτ. καὶ ἔμποροι.
Φαιστός	Πριάτινα	Γεωργοί.
Καινόν	Καινούριον	Ἐπίσης.
Γόρτυνα	Μονοφάτση	Ἐπίσης.

Ἄρκαδία	Ῥιζόκαστρον	Ἐπίσης, καὶ τεχνίται.
Ἱεράπετρος	Γεράπετρα	Ἐπασύτως.
Χερφόνησος	Πεδιάδα	Ἐπασύτως.
Πέτρα	Μιραμπέλλον	Ἐπίσης, καὶ τεχνίται.
Λάσιον	Λασίθι	Ἐπίσης, καὶ ποιμένες.
Κοΐτιον	Κιτίνιο	Ποιμένες, γεωργοί.

ΕΥΒΟΙΑ

Εὐβοία	Εὐρίπος	Γεωργοί, ποιμένες, θαλάσσιοι.
--------------	---------------	-------------------------------

ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ

Χωραρχία.		Ἐπιτήδευμα τῶν κατοίκων.
Ἄνοματα Ἀρχαῖα.	Ἄνοματα Νεώτερα.	
Χίος	Χίος	Γεωργοί, θαλάσσιοι, ἔμποροι.
Σάμος	Σάμος	Ἐπασύτως.
Ἄνδρος	Ἄνδρος	Ἐπασύτως [Γεωργοί, ναυτικοί].
Τήνος	Τήνος	Ὅμοίως [Γεωργοί].
Νάξος	Νάξος	Ὅμοίως [Γεωργοί].
Σαντορίνη	Σαντορίνη	Ἐπασύτως [Γεωργοί, ναυτικοί].
Ἴος	Ἴος	Ἐπασύτως [Γεωργοί].
Τῶρα	Τῶρα	Θαλάσσιοι, ἔμποροι.
Σπέτζαι	Σπέτζαι	Ἐπασύτως.

Γενικῶς ἡ κλάσις τῶν γεωργῶν εἶναι ἡ πολυανθρωποτέρα εἰς τὰς νήσους ἐκεῖνας, αἵτινες ἔχουσιν ἔκτασιν καρποφόρου γῆς· εἰς τὰς μικρὰς ὁμοῦς νήσους, ὅπου λείπει παρομοίᾳ γῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ κλάσις τῶν ναυτῶν ὑπερτερεῖ τὰς ἄλλας.

Ἐρώτημα Δ'.

«Ποία ἡ εἰς ἕκαστον τμήμα ἀναλογία τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας Ἑλλήνων καὶ Τούρκων πρὶν τοῦ ἔτους 1821, καὶ ποία ἡ κατάστασις καὶ ἡ τιμὴ τῶν μερῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τοὺς Τούρκους;»

Εἰς ἀπάντησιν δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ἄλλο τι, εἰμὴ, ἀνακεφαλαιοῦντες εἰς ἓνα τοὺς ἤδη δοθέντας στατιστικούς πίνακας, νὰ προσθέσωμεν ὅσα ἐκ νεωτέρων πληροφοριῶν ἐδανείσθημεν.

ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

Ἐπαρχίαι	Γ ἤ		Ἀναλογία μεταξύ αὐτῶν
	Ἑλληνική	Τουρκική	
	Στρέμματα		
Μεταφορὰ Σοῦλι καὶ Λάκινα Βότζαρη ἢ Τιμῆμα Τσερεκοβίτζας Μαλακάσι ἤτοι Καλαρίταις, Συράκου Ματσοῦκι Ἄγναντα Κράτση Καστανοχώρια Τὸ ὅλον	1.206.730 400.000 30.000 1.636.730	1.085.730 200.000 1.285.730	ὡς 2 πρὸς 1 οὐδεμίαν

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

Ἐπαρχίαι	Γ ἤ		Ἀναλογία μεταξύ αὐτῶν
	Ἑλληνική	Τουρκική	
	Στρέμματα		
Εὐβοία (1)	356.900	413.600	ὡς 5 πρὸς 6 περίπου
Ἄττικὴ	173.100	171.700	ὡς ἕγγιστα ἴση
Θῆβαι	87.320	172.570	ὡς 1 πρὸς 2 περίπου
Λεβαδεία	388.125	95.800	ὡς 4 » 1 περίπου
Μεταφορὰ	1.005.445	853.670	

(1) Ἀπὸ τὰ στρέμματα 413,600 τῆς Τουρκικῆς γῆς τῆς Νήσου Εὐβοίας, πολὺ μέρος ἀνήκει εἰς τοὺς Ἑλληνας καθότι, διὰ τὴν βαρῦτητα τῶν φόρων καὶ διὰ τὰς ἀπείρους καταχρήσεις, 24 χωρία Ἑλληνικά, συμποσούμενα εἰς 34,000 περίπου στρέμματα, ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Τουρκικῆς κυριότητος, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ δίδωσι κατ' ἔτος γρόσια 20,000 εἰς τὴν Πόρταν, ὥστε διὰ τούτων νὰ ἐξαγοράζωσι τὴν ἡσυχίαν των, καὶ νὰ μὴν ὑπέκεινται εἰς καταχρηστικὰ δασύματα.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

Ἐπαρχίαι	Γ ἤ		Ἀναλογία μεταξύ αὐτῶν
	Ἑλληνική	Τουρκική	
Στρέμματα			
Μεταφορά	1.005.445	853.670	ὡς ἔγγιστα ἴση
Ταλάντι	75.350	77.300	ὡς 7 πρὸς 9
Τουρκοχώρι	20.250	28.400	ὡς 13 1/2 » 14
Βουδονίτσα	26.630	28.000	ὡς 3 1/2 » 1
Σάλωνα	56.360	16.600	ὡς 7 1/5 » 1
Λιδωρίκι	72.000	10.000	ὡς 5 1/3 » 1
Μαλανδρῖνο	33.000	6.000	ὡς 2 » 1
Νέα Πάτρα ἤ	139.480	71.440	ὡς 2 » 1
Πατρατσίκι (1)			
Ζητούνη	126.310	50.280	ὡς 2 1/2 » 1
Δομοκός	27.525	120.225	ὡς 1 » 4 1/2
Ἄρμυρὸς	76.090	61.075	ὡς 7 1/2 » 6
Θετταλομαγνησία	75.000	.....	οὐδεμία
Ὀλυμπος	3.445.000	760.000	Τούτων ὅσα ἐπανεστάτησαν
Νιάουστα			
Μαδεμοχώρια			
Κασσάνδρα			
Τὸ ὅλον	5.178.440	2.082.990	(2)

Περὶ δὲ τῆς Θετταλίας, διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τίποτε, ὡς μὴ ἔχοντες περὶ τοῦ μέρους τούτου οὐδεμίαν πληροφορίαν.

(1) Ἀπὸ τὰ 714,000 [γρ. 71440] στρέμματα τῆς Τουρκικῆς γῆς τῆς ἐπαρχίας Νέας Πάτρας, 6,000 περίπου εἶναι ἰδιοκτησία Ἑλληνική, καθότι ἀνήκειν εἰς τινὰ τῶν ἐκεῖ προκρίτων ὀνόματι Χ. Χρήστον Οἰκονόμου. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ Πόρτα ἐδήμειυσεν αὐτήν, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἀπέδωκεν εἰς τὰ τέκνα του, μὲ συμφωνίαν νὰ πληρώνωσι κατ' ἔτος 5,500 γρόσια εἰς τὴν Πόρταν.

(2) Ἡ διαφορὰ, ἣτις παρατηρεῖται μεταξύ τοῦ παρῆρσιασθέντος πίνακος, καὶ τῶν νεωτέρων πληροφοριῶν ὡς πρὸς τὴν ποσότητα τῆς καλλιεργημένης γῆς εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, προέρχεται ἀπὸ τὴν ἔνωσιν τῶν ἀμπελώνων, ἐλαιῶνων καὶ περιβολίων, ἀναλογηθέντων εἰς στρέμματα.

Ἐπαρχίαι	Γ' ἤ		Ἄναλογία
	Ἑλληνική	Τουρκική	
Πελοπόννησος	1.500.000	3.000.000	ὡς 1 πρὸς 2
Κρήτη	1.520.000	2.280.000	ὡς 15 » 22
Χίος	200.000	1.600	ὡς 200 » 1 1/2

ΑΙΓΑΙΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ

Ἡ ὅλη ἡ γῆ τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἀνήκεν εἰς τοὺς αὐτόθι κατοικοῦντας Ἕλληνας, χωρὶς τινος ἐξαιρέσεως.

Ἐρώτημα Ε΄.

«Πόσαι καὶ ποίας τιμῆς αἱ ἰδιοκτησίαι, αἱ ὁποῖαι, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Πόρταν, εἰς βακούφια, τιμάρια, ζιαμέτια (στρατιωτικὰ φέουδα), εἰς ὑποκείμενα ὑπότροφα (arrapagés) ἢ εἰς Τούρκους ἰδιώτας κλ. ἀνήκουσι σήμερον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, καὶ ποία ἡ ἀναλογία αὐτῶν κατὰ διάφορα Τμήματα;»

Αἱ εἰς τὴν Πόρταν ἀνήκουσαι ἰδιοκτησίαι ὑπὸ τὸ ὄνομα βακούφια εἴτουν δωρεαί, καὶ αἱ ἀνήκουσαι εἰς Τούρκους ἰδιώτας ὀνομαζόμεναι τσιφλικία, φαίνονται σημειωμέναι εἰς τὴν Δ' ἀπόκρισιν, ὑπὸ τὸ ὄνομα γῆ Τουρκική ἀριθμημένη εἰς στρέμματα. Περὶ δὲ τοῦ πόσῃ ἢ ποσότης τῶν εἰς τὴν Πόρταν, ἢ εἰς μερικοὺς Τούρκους ἀναγομένων ἰδιοκτησιῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀρισθῇ τι θετικὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Τὰ δὲ τιμάρια, ζιαμέτια (στρατιωτικὰ φέουδα) συνίσταντο εἰς δέκατα, καὶ ἐσυμποσοῦντο,

Εἰς μὲν τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, εἰς γρ. περίπου 265,870

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἐμπεριλαμβανομένου τοῦ Ἀρμουροῦ, Δομοκοῦ, Ὀλύμπου, Νισούσης, Μαδεμοχωρίων καὶ Κασσάνδρας εἰς 1,741,000

Εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον, εἰς 2,500,000

καὶ εἰς τὴν Κρήτην εἰς 1,500,000

Τὸ ὅλον 6,006,870

Ἄλλ' ὅποια ἡ ἀναλογία ἢ φυλαττομένη εἰς τὸν μοιρασμὸν τῶν δεκάτων τούτων, εἶναι ὅλως διόλου ἄγνωστον.

Αἱ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους δὲν ὑπέκειντο εἰς τοιαύτης φύσεως δασίματα.

Ἑρώτημα ΣΤ'.

«Ποία ἢ, πρὸ τοῦ ἔτους 1821, ὡς ἔγγιστα ἐκτιμήσεις τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἰδιοκτησιῶν τούτων;»

Ἡ ἐκτίμησις τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰς τὴν Πόρταν, ἢ εἰς μερικοὺς Τούρκους ἀνηκουσῶν ἰδιοκτησιῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ γενῆ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢμπορεῖ ὁμως νὰ ὑπολογισθῇ ὡς ἔγγιστα, ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τετάρτης ἀποκρίσεως, καθόσον ἀφορᾷ τὸ ἐνοικίασμα τῆς γῆς.

Ἑρώτημα Ζ'.

«Ποία τὰ συνιστῶντα τὰ βακούφια, ὃ ἐστὶ, α') ποῖαι αἱ ἰδιοκτησίαι αἱ ὑπὸ τὴν ἄμεσον οικονομίαν τῶν ἐπιστατῶν τῶν βακουφίων β') ποῖαι αἱ ἐξουσιαζόμεναι ἀπὸ ἰδιώτας Τούρκους μετὰ πληρωμὴν ἀποκαρπώσεως (à charge de redevance) γ') ποῖαι αἱ ἐξουσιαζόμεναι ἐπὶ ταῖς αὐταῖς συμφωνίαις ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους Χριστιανούς δ') καὶ ποῖαι αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὰ Τσαμιά, ἢ εἰς ἄλλα ἱερὰ καταστήματα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Τουρκίας;»

Καθὼς ἐστάθη ἀδύνατον νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀναλογίαν, ἣτις ἐφυλάττετο εἰς τὸν μοιρασμὸν τῶν δεκάτων εἰς τὰ τιμάρια, ζιαμέτια κλ., ἐπίσης εἶναι ἀδύνατον τὸ νὰ ὀρίσωμεν καθαρῶς τὰς ἰδιοκτησίας, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ ἐρώτημα τοῦτο.

Ἑρώτημα Η'.

«Πόση ἢ ὡς ἔγγιστα τιμὴ τῶν ἰδιοκτησιῶν, αἱ ὁποῖαι νομιζόμεναι ὡς ἀποτελοῦσαι μέρος τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τοὺς πολυκτῆμονας Τούρκους, ἀνήκον ὄχι ὀλιγώτερον ὡς ἴδιαι εἰς τοὺς Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν μόνον ὑπόχρεοι νὰ πληρῶνωσιν ἀποκαρπώσεις τινάς; Καὶ κατὰ ποῖαν ἀναλογίαν ἐκανονίζοντο συνήθως αἱ ἀποκαρπώσεις τῶν κτημάτων, τῶν ἀναγομένων εἰς ἐκάστην τῶν κατηγοριῶν, τῶν εἰς τὸν παρόντα καὶ τὸν προηγούμενον παράγραφον;»

Διὰ τὴν Νέαν Πάτραν καὶ τὴν Νῆσον τῆς Εὐβοίας, ἀναφερόμεθα εἰς τὴν Δ' ἀπόκρισιν.

Ἐπὶ τὴν Πηλοπόννησον ἰδιοκτησίαι τινὲς τοιαύτης φύσεως, συνιστάμεναι εἰς ἀμπελώνας, ἀλλ' ἢ ποσότης αὐτῶν ἦτον μικροτάτη.

Δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν κάμμιν ἀναλογίαν εἰς τὰς ἀποκαρπώσεις ταύτας, καθότι αὐταὶ ἐπεβάλλοντο κατ' ἀποκοπὴν.

Ἐρώτημα Θ'.

«Εἰς ποίας ἀποκαρπώσεις καὶ ἄλλα δοσίματα οἱ χωριάται ἦσαν ὑπόχρεοι πρὸς τοὺς κτήμονας;»

Οἱ ἐνοικιασταί, ὅσοι ἐκαλλιεργοῦσαν γαίας Τουρκικὰς, ἐπλήρωναν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τὰς ἀποκαρπώσεις, εἰς τὰς ὑποίας ὑπεχρεοῦντο διὰ τῶν συμφωνητικῶν των.

Τῶν συμφωνητικῶν τούτων τὰ ἄρθρα ἦτον συμπερώτατα διὰ τοὺς ἐνοικιαστάς, τοὺς ὄντας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς Ἑλλάδος, ὅπου τὰ κτήματα ἦτον ἐκτεταμένα, ὅπου ὑπῆρχε πολλή γῆ καλλιεργήσιμος, ὅπου ἡ ἐξαγωγή τῶν προϊόντων ἦτον εὐκόλος, καὶ ὅπου οἱ γεωργοὶ ἦτον ὀλίγοι.

Τρία εἶδη συμφωνητικῶν ἐγένοντο κατὰ συνήθειαν, διὰ τὸ ἐνοίκισμα τῶν γαιῶν.

1. Τὸ Συμπροφικόν.

Κατὰ τοῦτο, ἀπὸ τὴν ὅλην ποσότητα τοῦ καρποῦ, ἐλαμβάνοντο πρῶτον ὅλα τὰ εἰς τὴν καλλιέργειαν ἐξοδα· ἐδίδαν καὶ τὴν τακτικὴν δεκατιάν· καὶ ἔπειτα ὁ ἰδιοκτῆτης καὶ ὁ ἀγρονόμος ἐμοίραζαν ἐξίσου τὸ ὑπόλοιπον μέρος.

2. Τὸ Τριτάρικον.

Δυνάμει τούτου, ὅλα τὰ ἐξοδα τῆς καλλιέργειας ἦτον εἰς βάρος τοῦ ἀγρονόμου. Τὸ δέκατον ἐπλήρωνετο ἀπὸ τὸ ὅλον τῶν προϊόντων. Τῶν δὲ ὑπολοίπων, διαιρουμένων εἰς ἐννέα μερίδια, τὰ μὲν τρία ἐλάμβανεν ὁ ἰδιοκτῆτης, τὰ δὲ ἄλλα ἐξ ὁ ἀγρονόμος.

3. Τὸ Γεώμορον ἢ Ἀποκοπή.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην συμφωνίαν, ὅλα τὰ ἐξοδα τῆς καλλιέργειας, καὶ αὐτὸ τὸ δέκατον, ἦτον εἰς βάρος τοῦ ἀγρονόμου. Οὗτος περιπλέον ἦτον ὑπόχρεος νὰ διδῆ εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην διὰ τὴν καλλιεργήσιμον γῆν, καὶ ἂν τὸ θέρος ἦτον ἀφθονοπάροχον ἢ ὄχι, τόσον γέννημα, ὅσον ἦτον ἀναγκαῖον διὰ τὴν σποράν. Ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν ἐλαιῶν, ὄφειλε νὰ διδῆ τὰ 2/7.

Αἱ δὲ ἀποκαρπώσεις, ὅσας ὁ ἰδιοκτῆτης εἶχε δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀγρονόμον διὰ τὰ ἐπίλοιπα προϊόντα, διωρίζοντο ἀπὸ τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ συμφωνητικοῦ.

Συνηθέστερον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτον τὸ τριτάρικον.

Εἰς ὅποια μέρη τῆς Ἑλλάδος δὲν ὑπῆρχον γεωργοί, οἱ κτήμονες Τοῦρκοι, διὰ νὰ τραβήσῃσι τοὺς τοιοῦτους εἰς τὰ ὑποστατικά των, ἐκαμιναν εἰς αὐτοὺς ἰδιαιτέρᾳ τινὰ καλὰ, δηλαδὴ τοὺς ἐδάνειζαν μικράς τινας χρηματικὰς ποσότητας διὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἢ τοὺς ἐπροπλήρωναν ἐν μέρος τῶν ἐξόδων τῆς καλλιέργειας.

Ἄλλ' αἱ ἀγγραφεῖαι εἰς τὰς ὑποίας ὑπέκειντο οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, ἐξίσωναν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπερέβαιναν ἐπὶ πολὺ τὴν ἀξίαν τῶν μικρῶν τούτων βοθησιῶν.

Τοιουτοτρόπως, ἐκαλλιεργούσαν τὸ εὐφορώτερον μέρος τῆς ἐνοικιαζομένης γῆς διὰ τὸ μοναδικὸν κέρδος τοῦ ἰδιοκτῆτου, καὶ τοῦτο ὀνομάζετο Π α ρ α σ π ὀ ρ ι α. Ἦτον εἰς χρέος νὰ δανείζωσι τὰ φορητὰ τῶν ζῶα πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀγᾶ, ἢ ἠναγκάζοντο νὰ παραχωρήσωσιν εἰς αὐτόν, παρὰ τὴν ἐγγραφον συμφωνίαν, ἐν μέρος τῶν προϊόντων τῶν ποιμνίων των.

Εἶχαν καὶ οἱ χριστιανοὶ διάφορα εἶδη κτημάτων, ἀναγνωρισμένων ὡς τοιούτων καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Τοῦτο ἀποδεικνύεται μὲ τρόπον ἀναντιρρήτον ἀπὸ τὸ Ν ο υ ζ ο ὐ λ Ἀ β α ρ ῖ ζ (ἐνοίκιον γῆς κατοικουμένης), καὶ περιπλέον ἀπὸ τὰ Τ α π ῖ α ἢ Χ ο τ σ ῆ τ ι α (ἐπίσημα ἐγγράφα ἰδιοκτησίας) διδόμενα ἀπὸ τὸν Σ π α χ ῆ ν, τὸν Β ο ε β ὀ δ α ν, ἢ τὸν Κ α τ ῆ ν, ὅτε ὁ "Ἕλλην ἐπωλοῦσεν εἰς ἄλλον, "Ἕλληνα ἢ Τούρκον, τὸ ἀκίνητόν του κτήμα.

Οἱ Πασάδες, καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον ἰσχυροὶ, μὴ ἐξαιρουμένου οὔτε τοῦ Σατραπῆ τοῦ Ἰωαννίνων Ἀλῆ Πασᾶ, ὅτε ἠγόραζον γαίαν χριστιανικὰς, ἐλάμβανον ὡς καὶ οἱ ἰδιῶται ταπία ἢ χοτσέτια.

Διὰ τῶν ἐγγράφων τούτων ἐνόμιζαν, ὅτι δύναται νὰ καλύψωσι τὰς αὐθαίρετους καὶ δυναστικὰς πράξεις των, καὶ νὰ νομιμοποιήσωσι τὴν ἰδιοκτησίαν των.

Αἱ αὐταὶ συμφωνίαι ἐφυλάττοντο καὶ μεταξὺ τῶν ἀγρονόμων, καὶ ἰδιοκτητῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ σπανίως οἱ τελευταῖοι οὗτοι καθυπέβαλλον τοὺς ὁμοθρήσκους των εἰς ἐπιπόνους ἀγγραφείας.

Ἑ ρ ὴ τ η μ α Ι'.

«Πόσος ἦτον εἰς Ἑλλάδα ὁ τόκος πρὶν τοῦ ἔτους 1821, καὶ ποῖος ὁ μέσος ὁρος ἢ ἡ βάση τῆς τιμῆς τῆς πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς τῶν ἰδιοκτησιῶν;».

Ὁ Τουρκικὸς νόμος δὲν ἐσυγχώρει νὰ λαμβάνεται διάφορον ἐπὶ τῶν δανειζομένων χρημάτων ἐκτὸς ἂν τὸ κεφάλαιον ἀνῆκεν εἰς ὄρφανὰ, τότε οἱ κριταὶ ἐδίωριζον πρὸς 10 τὰ % τῶν χρόνων.

Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τὸ διάφορον τῶν χρημάτων δὲν ἦτο κανονισμένον, αὐτὸ ἤλλαζεν ἀπὸ 12 ἕως 30 τὰ ἑκατόν, κατὰ τὰς περιστάσεις, τοὺς τόπους καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν δανειζομένων.

Εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὅπου τὸ ἐμπόριον ὑπῆρχε τακτικόν, ἐν ἐνεργείᾳ, καὶ ὑπὸ τινὰ ξένην προστασίαν, τὸ πρῶτον διάφορον πρὸς 12 τὰ % ἐφυλάττετο ὡς πρὸς τοὺς ἐμπορευομένους Ἑλληνας καὶ Εὐρωπαίους, πρὸς τοὺτους καὶ ὡς πρὸς τοὺς μὴ ἐμπορευομένους ἢ διαγωγῇ καὶ τὰ πλοῦτη τῶν ὁπῶν ὑπέσχοντο ἀσφάλειαν ἰδιαιτέραν.

Ἐξ ἐναντίας, τὸ τελευταῖον διάφορον πρὸς 30 τὰ %, δὲν ἐφυλάττετο παρὰ εἰς ἐκτάκτους τινὰς περιστάσεις, δηλαδὴ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς Ἑλλάδος ὅπου ὑπῆρχον ὀλίγα κεφάλαια εἰς κυκλοφορίαν, καὶ ὡς πρὸς ὑποκείμενα τινὰ

τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ θέσις, ἢ ἡ ἰδιαιτέρα κατάστασις δὲν ἔδιδον ἀποχρῶσαν ἐγγρήσιν.

Ἄλλ' ὅπου τὰ κεφάλαια εἶχον μεγαλητέραν κυκλοφορίαν, ὅπου τὰ περὶ ἐμπορίου δὲν ἠσφαλίζοντο ἀπὸ ξένην προστασίαν, ἢ ὅπου οἱ χρηματισταὶ (capitalistes), ἐπανεπαύοντο εἰς τὸν χαρακτηρὰ ἢ τὴν κατάστασιν τῶν χρεωφειλετῶν των, ἐκεῖ τὸ διάφορον ἀνέβαινεν ἕως 15 καὶ πολλάκις ἕως 18 τὰ %.

Ἄν δανειστής τις, προσκαλῶν τὸν χρεωφειλέτην τοῦ ἐνώπιον τῶν Τούρκων δικαστῶν, ἐπαρρήσιαζεν ἐγγραφὸν ἀπόδειξιν, ὅπου τὸ διάφορον ἐφαίνετο σημειωμένον χωριστὰ ἀπὸ τὸ κεφάλαιον, οἱ κριταὶ ἀπῆλλαττον τὸν χρεωφειλέτην ὅλως διόλου τῆς πληρωμῆς τῶν διαφορῶν, ἐκτὸς ἂν τὸ κεφάλαιον ἀνῆκεν εἰς ὄφρανα.

Ἐκ τούτου προήλθεν ἢ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καθ' ἑξαμηνίαν γινομένη ἀνανέωσις τῶν ὁμολογιῶν, ἐν αἷς ἐπροσθέτετο τὸ διάφορον εἰς τὸ κεφάλαιον.

Ζητοῦντες τὰ περὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκινήτων κτημάτων πρὶν τοῦ 1821, δὲν πρέπει νὰ βάλωμεν βάσιν εἰς τὰ γενόμενα εἰς τὰς παραθαλάσσιους πόλεις, ὅπου πλῆθος χρηματιστῶν, ἐμπόρων καὶ τεχνιτῶν εὐρίσκετο. Εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἡ ζήτησις ὑπερέβαινε τὴν προσφορὰν. Ἡ τιμὴ τῶν δι' οἰκοδομὴν τόπων, ἐκείνη τῶν ἰδίων οἰκοδομῶν, ἀνέβαινεν, ἐν ὅσῳ τὰ κέρδη τῶν βιομηχανικῶν ἐργασιῶν ἠῤῥιζον.

Δὲν πρέπει ὡσαύτως νὰ ὀδηγηθῶμεν ἀπὸ τὴν τιμὴν ἰδιοκτησιῶν τινῶν, αἱ ὁποῖαι μόναι αὐταὶ ἐχορήγηον ἀκριβέστατα προϊόντα, ὡς οἱ ἀμπελώνες, οἵτινες ἔδιδον τὴν σταφίδα.

Ἄλλ' ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν θέσιν, τὴν ποσότητα τῆς γῆς, καὶ τὴν ἀναλογίαν τῆς προσφορᾶς πρὸς τὴν ζήτησιν, λέγομεν, ὅτι ἐν γένει ἢ μικροτέρα τιμὴ τῆς γῆς πρὶν τοῦ 1821, ἦταν πρὸς 10 γρόσια τὸ στρέμμα, καὶ ἢ μεγαλητέρα πρὸς 60.

Ἐρώτημα ΙΑ'.

«Κατὰ ποίαν ἀναλογίαν ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ἦτον εἰς βᾶρος εἰς τὰ Τουρκικὰ Φέουδα, καὶ εἰς πόσον ἐσυμποσοῦντο τὰ ἐπιτιθέμενα ἐπὶ τῶν Φεούδων τούτων λοιπὰ δοσίματα;».

Τῶν δεκάτων, τὰ ὅποια ὀνομάζονται Τιμάρια καὶ Ζιαμέτια, καὶ τὰ ὅποια ἐσυμποσοῦντο εἰς 6,006,870 περίπου Γρόσια, μέγα μέρος ἐδαπανᾶτο εἰς τὴν ἐπιτόπιον στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν· μικρὰ δὲ τις ποσότης ἐκ τοῦ ὑπολοίπου ἐδίδοτο εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Σουλτάνου, καὶ ἄλλη τις ἐχαρίζετο εἰς τὰς Σουλτάνας, ἢ ἀφιερῶτο εἰς ἰσρὰ καταστήματα. Ἄλλὰ περὶ τοῦ ποῖα ἢ φυλαττομένη ἀναλογία εἰς τὸν μοιρασμὸν τῶν δεκάτων τούτων, εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰπωμέν τι ὀριστικῶς καὶ διακεκριμένως.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ Κράβαρι ἕως Ἀσπροπόταμον, στρέμματα	179,270
Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν ἕως τὸ Ζητοῦνι, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Εὐβοίας .	1,141,690 περίπου
Εἰς τὴν Πελοπόννησον	3,000,000 »
Εἰς τὴν Κρήτην	2,280,000 »
Εἰς τὴν Χίον	1,600 »
Τὸ ὅλον	6,602,560 »

Ἡ δὲ ἔκτασις τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ὅσα μένει ν' ἀποκτηθῶσιν, ἡμπορεῖ νὰ λογισθῇ ὡς ἀκολούθως.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα

Εἰς Ἄρταν	}	Στρέμ. 1,150,000
Λάμαρι καὶ Λάκκων		
Πρέβεζαν καὶ Σοῦλι		

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα

Ἄρμυρὸν	}	Στρέμ. 941,300
Δομοκὸν		
Ὀλυμπον ...		
Νιάουσταν ...		
Μαδεμοχώρικα.		
Κασσάνδραν .		

Τὴν εἰς τὸ Δ' ἐρώτημα ἀπόκρισιν δυνάμεθα νὰ ἐξάξωμεν ἀπὸ τὴν ὡς ἔργιστα τιμὴν τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων ἐθνικῶν κτημάτων.

Ἐρώτημα ΙΔ', καὶ ΙΕ'.

ΙΔ') «Ποῖαι ἐπαρχίαι ἢ περιοχαὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος συνεμέθεξαν εἰς τὴν ἐπανάστασιν ἐνεργητικῶ καὶ συνεχεῖ τῶ τρόπῳ;».

ΙΕ') «Ποῖα μέρη, φρούρια καὶ θέσεις, κατέχονται ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ ποῖα τὰ διατηρούμενα ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ἀδιαφιλονικήτως; περὶ ποίων τέλος πάντων, μὲ τὰ ὄπλα εἰς τὰς χεῖρας, ἀμφισβητοῦσι μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ ποῖα ἢ δύναμις κατὰ τὸ παρὸν ἐκάστου τῶν ἀνταγωνιζομένων μερῶν;».

Ἐκθεσις ἱστορικὴ εἰς ἀπάντησιν τοῦ ΙΔ', καὶ ΙΕ' ἐρωτήματος.

Ἐνομίσαμεν προκριτότερον ν' ἀποκριθῶμεν εἰς τὰ δύο ταῦτα ἐρωτήματα διὰ συνοπτικωτάτης, ἀλλ' ἐνταυτῶ καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεστερας, ἱστορικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἀγῶνος, τὸν ὁποῖον ἐπὶ διαφόροις τύχαις ἠγωνίσθησαν οἱ Ἕλληνες ἀπ' ἀρχῆς τοῦ 1821 ἔτους μέχρι τῆς σήμερον.

Θέλομεν ἐπεξέλθει ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν Νήσων, ὅπου ἡ παρουσία τῶν δύο διαμαχομένων μερῶν ἐπέφερε συμπλοκάς καὶ μάχας· ἀλλὰ δὲν θέλομεν λαλήσει περὶ τῆς Πελοποννήσου, ἐπειδὴ ἤδη ἐλευθερώθη ὅλη σχεδὸν ἀπὸ τῆν παρουσίαν τοῦ ἐχθροῦ.

Ἐπίσης δὲν περιλαμβάνομεν εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην οὐδὲ τὰς Νήσους ἐκεῖνας, ὅσαι κατοικοῦνται ἀπὸ μόνους χριστιανούς, καὶ αἱ ὅποια δὲν ἐπολεμήθησαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἄρθρου, θέλομεν ὁμιλήσει καὶ περὶ τῶν θέσεων καὶ τῶν φρουρίων, τῶν κατεχομένων ἀπὸ τοὺς Τούρκους, πρὸς δὲ καὶ περὶ τῆς ἐνεστώσης δυνάμεώς των. Ὀφείλομεν δὲ νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ δύναμις αὕτη δύναται νὰ παραλλάξῃ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς, καὶ ὅτι ἂν τὴν σήμερον δὲν ὑπερβαίῃ τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, δύναται ἐν τοσοῦτῳ νὰ τὴν ὑπερβῇ σημαντικώτατα, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ Σουλτάνος θελήσῃ, ἡ δινηθῇ νὰ διευθύνῃ κατ' αὐτῶν τῶν Ἐπαρχιῶν νέα στρατεύματα.

Μ α κ ε δ ο ν ί α.

Ἐὰν σύρωμεν μίαν γραμμὴν ὡς ἔγγιστα εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Ὀρφανοῦ, ἢ τῆς Κοντέσσας, ἕως εἰς τὸ Ἀκρωτήριο Ἐπανομήν, κείμενον εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, περιλαμβάνομεν ὅλον τὸ νότιον μέρος τῆς Μακεδονίας, τοῦ ὅποιοι οἱ κάτοικοι ἔδραξαν τὰ ὅπλα πρὸς τὸ τέλος τοῦ Μαΐου τοῦ 1821. Περιεῖχε δὲ τὸ μέρος τοῦτο περισσότερα τῶν 100 χωρίων, κατοικουμένων ἀπὸ χριστιανούς, ἐκτὸς ἐκεῖνων τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὰς τρεῖς Χερσονήσους τοῦ Ἀθωνος, τοῦ Λόγγου [γρ. ἱσ. Λογγοῦ], καὶ τῆς Κασσάνδρας.

Κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, συνέβησαν φονικώταται μάχαι εἰς τὴν Σιδηροκαυσίαν, καὶ εἰς τὸ στενὸν τοῦ Ῥενδίνου, ἐναντίον μεγαλωτάτων ἐξουσιῶν, ἐλθουσῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐκ τῶν πέριξ. Ὀλίγον τι ὑστερώτερον ἐπολέμησαν οἱ χριστιανοὶ εἰς τὴν Γαλατείαν, καὶ εἰς τὴν Ἀγίαν Παρασκευὴν πρὸς τὸ ἐνδότερον τῆς χώρας, μετὰ ἀπὸ Θεσσαλονίκην ἐκστρατεύσαντας Τούρκους· ἀλλ' ἀναγκασθέντες ν' ἀφήσουν τὰ πεδινά, καταπατηθέντα ἀπὸ πολὺ ἀνωτέρας δυνάμεις, ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς χερσονήσους, ὅπου ἀντέστησαν ἀνδρείως μαχόμενοι ἐντὸς τῶν χαρρακιωμάτων, τὰ ὅποια εἶχον κατασκευάσει ἐν βίᾳ ἐπὶ τῶν ἰσθμῶν. Διὰ νὰ κυριεύσουν τὴν Κασσάνδραν, οἱ Τούρκοι ἔχασαν περισσότερους τῶν 15,000 ἀνθρώπων, ἐκδικήθησαν δὲ κατασφάττοντες ἀνηλεῶς ὅλους, ὅσοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διασωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς. Ὁ Ἀθων παρεδόθη ἀργότερα διὰ συνθήκης. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1821, ὁ πόλεμος ἔπαυσε εἰς τὸ μεσημβρινὸν τοῦτο μέρος τῆς Μακεδονίας· ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1822, οἱ κάτοικοι τῆς Ναούσης [γρ. Νιαούστης], καὶ 80 ἄλλων ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, ἔδραξαν τὰ ὅπλα, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ὀλυμπίων. Ἦτο πιθανὸν νὰ ἐπιτύχουν, ἂν ἐπιχειροῦντο τὸ πρᾶγμα πρότερον, καθ' ὃν καιρὸν δηλαδὴ ἐπολιόρκουν οἱ Τούρκοι τὴν Κασ-

σάνδραν ἀλλ' εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἄρχισαν, ἔπρεπε νὰ ὑπενδῶσουν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐχθρῶν, μολονότι ἀντέστησαν γενναίως καὶ θαυμασίως. Ἡ μάχη τῆς Νικουστῆς εἶναι μίᾳ ἀπὸ τὰς πλέον φονικὰς, τὰς ὁποίας ἔχει νὰ φέρῃ ἡ ἱστορία μας. Οἱ Τούρκοι ἔχασαν εἰς αὐτὴν ὑπὲρ τὰς 14 χιλιάδας, οἱ δὲ Ἕλλη- νες 10 χιλιάδας ἀνθρώπους, καὶ ὑπεχρεώθησαν ἐν ταύτῳ νὰ ἐγκαταλείψουν διόλου τὴν χώραν περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου. Ὅσοι ἦσαν ἑνοπλοὶ, ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Καρατάσσον, Γάτζον, καὶ διαφόρους ἄλλους ὀπλαρχηγούς, διασχίσαν- τες τὴν Θεσσαλίαν, ἦλθον καὶ ἐνώθησαν μετὰ τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀσπροπο- τάμου, τοῦ Ῥαδοβισδίου, καὶ τῶν ἄλλων χωραρχῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, τὰ ὁποία ἦσαν συνηγμένα εἰς τὴν Πέταν, καὶ εἰς τὸ Κομπότι, διὰ νὰ ὑποστη- ρίσουν τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σουλίου. Μέγα μέρος τῶν οἰκογενειῶν ἐγίνε παρανά- λωμα τῆς μαχαίρας ἢ τῆς ἐσχάτης ἐνδείας· οἱ δὲ λοιποὶ διεσώθησαν εἰς τὰς νήσους τῆς Σκιάθου, Σκοπέλου, Σκύρου καὶ λ.

Ὁ λ υ μ π ο ς.

Οἱ Ὀλύμπιοι ἔλαβον τὰ ὄπλα περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου τοῦ 1822· ἐνώ- θησαν μετ' οὐ πολὺ μετὰ τοὺς κατοίκους τῆς Νικουστῆς καὶ τῶν πέριξ μερῶν, καὶ συνεμέθεζαν τῆς τύχης των. Κατοικήσαντες μετὰ ταῦτα ἀμφότεροι εἰς τὰς Νήσους τῆς Σκιάθου, Σκοπέλου, καὶ λ. δὲν ἔπαυσαν νὰ πολεμοῦν ἐνεργῶς τοὺς Τούρκους τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐκατόρθωσαν νὰ λυτρώσουν ἐκ τῆς αἰχμα- λωσίας μέγα μέρος τῶν οἰκογενειῶν των, δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα ὅσους αἰχμαλώτους ἐπιπτον εἰς χεῖράς των. Ὁ πόλεμος οὗτος δὲν ἔπαυσεν ἕως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἔτους, ὅτε ἡ Κυβέρνησις τοὺς ὑπεχρέωσε καὶ ἦλθον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Μεγάρων, καὶ διὰ νὰ πολεμῶσιν ὡς γενναῖοι πολεμι- σταί, καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀραιρέσῃ τὴν ἐνδειαν, ἦτις τοὺς ἔκαμε νὰ ζῶσιν ὡς πειραταί.

Θ ε τ τ α λ ο μ α γ ν η σ ί α.

Ἡ Θετταλομαγνησία συνεμέθεξεν ἐνεργῶς καὶ ἀδιαλείπτως τοῦ Ἑλλη- νικοῦ ἀγῶνος ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Μαΐου τοῦ 1821 ἔτους, μέχρι τέλους τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1824. Οἱ Ἕλληες εἶχον ἤδη κυριεύσει τὴν Λαγωνίαν, καὶ πολιορκήσει τὸ μικρὸν φρούριον τοῦ Βόλου, ὅτε βλέποντες τὸν Δράμαλιν νὰ πλησιάζῃ μετὰ τὰ στρατεύματά του, προχωρῶν κατὰ τῆς Πελοποννήσου, ἠναγκάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν. Πολλαὶ μάχαι συνέβησαν ἐπὶ διαφόροις τύχαις εἰς τοῦτο τὸ μέρος· ἀλλ' αἱ πλέον ἀξιοσημείωτοι εἶναι, ὅσαι συνεκροτήθησαν κατὰ τὸν Μάιον, Ἰούνιον, καὶ Ἰούλιον τοῦ 1824 μεταξὺ τοῦ στρατεύματος τοῦ Κιου- ταχῆ καὶ τῶν ὑπὸ τὸν Καρατάσσον Ἑλληνικῶν δυνάμεων. Οἱ Τούρκοι ἔχα- σαν εἰς αὐτάς περισσοτέρους τῶν 5.000 ἀνθρώπων. Ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἐπο- χὴν κυριεύσις τῆς Εὐβοίας παρὰ τῶν Τούρκων, ἐστέρησεν ἀπὸ τροφᾶς τὰ εἰς τὴν Μαγνησίαν Ἑλληνικὰ στρατεύματα, καὶ τὰ ἠνάγκασε νὰ κενώσουν τὴν

χώραν. Ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων ἐδύναντο νὰ φέρωσιν ὅπλα, μετέβησαν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα· μέρος τῶν οἰκογενειῶν διεσπάρη εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔμειναν ὑπὸ τὸν ζυγόν. Οἱ Τούρκοι, ἐκτὸς τῆς μικρᾶς φρουρᾶς τοῦ Βόλου, ἔχουν εἰς τὴν Μαγνησίαν ἓν μικρὸν σῶμα 200 ἀνθρώπων.

Εἰς β ο ι α.

Ἡ ἐπανάστασις ἀνεφάνη εἰς τὴν Εὐβοίαν περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1821. Οἱ Εὐβοεῖς, κύριοι ὅλης τῆς χώρας, ἀπέκλεισαν πάραυτα τοὺς Τούρκους ἐντὸς τῶν φρουριῶν τῆς Εὐρίπου καὶ τῆς Καρύστου, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον ἦτο νὰ παραδοθῇ διὰ συνθήκης, ὅτε Αὐστριακὰ πλοῖα τὸ ἐφωδίασαν μὲ τ' ἀναγκαῖα. Μ' ὄλον τοῦτο, ἐξαιρουμένων τῶν δύο τούτων φρουριῶν, ὅλη ἡ λοιπὴ Νῆσος ἐξουσιάζετο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας μέχρι τέλους τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1824, ὅτε ἡ φρουρὰ τῆς Εὐρίπου, ἐνδυναμωθεῖσα ἀπὸ μέγα σῶμα ἐχθρῶν ἐλθόντων ἀπὸ Ζητοῦνι, ἐξεστράτευσεν, ἀλλ' ἐπολεμήθη εἰς τὰ Δερβένια, καὶ ἔχασεν ὑπὲρ τοὺς χιλίους στρατιώτας. Ἡ διχόνοια, ἡ ὁποία κατὰ δυστυχίαν εἰσεχώρησε καὶ μεταξὺ τῶν ὀπλαρχηγῶν Ἑλλήνων, τοὺς ἔκαμε νὰ χάσουν τὸν καρπὸν τῆς νίκης των, καὶ νὰ διασκορπισθῶσιν, ἀφίνοντες τοὺς Τούρκους νὰ θύσουν καὶ ἀπολέσουν ὅλην τὴν χώραν. Μέγα μέρος τῶν κατοίκων κατέφυγεν εἰς τὰς Νήσους· οἱ δὲ λοιποὶ ὑπέπεσαν ὑπὸ τὸν ζυγόν καὶ, κατὰ πρόσκλησιν τῶν ἰδίων αὐτῶν κατοίκων, ὁ Συνταγματάρχης Φαβίερος ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1825 τὴν κατὰ τῆς Εὐβοίας ἐκστρατείαν του. Ὅλη ἡ ἐνεστῶσα τακτικὴ καὶ ἄτακτος δύναμις τῶν Τούρκων εἰς ταύτην τὴν νῆσον ἔμπορεῖ νὰ λογισθῇ εἰς 4.000 πολεμιστὰς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Καρυστινοῦ Ὁμέρ Πασᾶ. Κατὰ τὰς ἐσχάτας πληροφορίας, ἡ τακτικὴ δύναμις, ἥτις εἶναι καὶ ἡ μεγαλύτερα, μετεκατέστη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ, ὡς λέγεται, θέλουσιν διορισθῆ ἀντ' αὐτῆς ἄτακτοι.

Φθιώτις καὶ Λοκρὶς Ὀπουντία.

Ὅλη αὕτη ἡ χώρα, καθὼς καὶ τὰ χωρία τὰ πέριξ τῆς Λαμίας (Ζητουνοῦ), ἔλαβον τὰ ὅπλα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1821. Τὸ μικρὸν φρούριον τῆς Βουδουνίτσας παρεδόθη εἰς τοὺς Ἕλληνας μετὰ ὀλιγοήμερον πολιορκίαν. Ἐν καιρῷ τῆς διόδου τοῦ στρατεύματος τοῦ Δράμαλι, ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Λοκρίδος ἦσαν εἰς κατάστασιν νὰ ὀπλοφορήσουν, ἐβάσταξαν δυνατὰς θέσεις εἰς τὸ ὄρεινόν μέρος, καὶ παρηγόχλουν τοὺς Τούρκους. Αἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά, καὶ οἱ γέροντες, μετεφέρθησαν εἰς τὴν Νῆσον Ταλάντην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξῆλθον πάλιν μετὰ ταῦτα. Ἀλλ' ὅτε ἡ Εὐβοία ἐκυριεύθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατὰ τὸ 1824, οἱ Λοκροὶ, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ μένουν ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς τὴν χώραν των, διεσπάρησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὰς Νήσους, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Φθιώτιδος ἐβαστάχθησαν μέχρι τῆς ἀλώσεως τοῦ Μεσολογγίου.

Κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας, οἱ Τούρκοι συνεκέντρωσαν εἰς τὸ Πατρα-
τζίκι καὶ εἰς τὴν Φθιώτιδα ἄλλην σχεδὸν τὴν δυνάμιν τὴν ὅποιαν εἶχον εἰς τὸ
Ζητοῦνι, καὶ εἰς τὰ περίῃ· αὕτη δὲ λογίζεται εἰς τρεῖς χιλιάδας ὀπλοφόρους.

Βοιωτία καὶ Ἀττικὴ.

Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐβοίας [γρ. τῆς Βοιωτίας] καὶ τῆς Ἀττικῆς, ἔλαβαν τὰ
ὄπλα περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου τοῦ 1821. Ἐκυρίευσαν εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὰ
φρούρια τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Λεβαδείας, τὰ ὅποια παρέδωσαν οἱ Τούρκοι διὰ
συνθήκης χωρὶς μεγάλην ἀντίστασιν. Οἱ Τούρκοι τῶν Ἀθηνῶν ἀντέστησαν,
δικαιμεινάντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὑπὲρ τὸ ἔτος. Ὁ Ὁμέρ Βριόνης, καὶ ὁ Μεχμέτ
Ῥουσιτὶ [γρ. Ῥισχιτ] Πασᾶς ἔκαμον πρώτην ἐπιδρομὴν εἰς τὸ 1821· ὁ πρῶ-
τος, εἰσεχώρησεν ἕως εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν φρουρὰν τῆς Ἀκρο-
πόλεως· ὁ ἄλλος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν· ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ἠναγκά-
σθησαν νὰ τραβηχθῶσι μὲ μεγάλην ζημίαν, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ
ἔτους. Ἡ χώρα αὕτη, λεηλατηθεῖσα ἤδη ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης εἰσβολῆς, ἐμει-
νεν ἀκαταπαύστως ἐκθετος εἰς συνεχεῖς ἐπιδρομάς μετὰ τὴν δυστυχὴ κυρίευσιν
τῆς Εὐβοίας· κατερημώθη δὲ διόλου, ὅτε, μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολόγγιου,
ὁ Τούρκος Σερασκέρης εἰσέβαλε κατ' αὐτῆς μὲ φοβερὸν στράτευμα, καὶ ἔστησε
τὴν πολιορκίαν ἐνώπιον τῶν Ἀθηνῶν. Σήμερον 3.500 Τούρκοι κατέχουν τὰς
Θήβας, Λεβαδείαν καὶ Ἀθήνας, καθὼς καὶ ἄλλας τινὰς διαμέσους θέσεις πρὸς
ἐξασφάλισιν τῆς συγκοινωνικῆς τῶν γραμμῆς.

Φωκίς.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς Φωκίδος εἶναι σύγχρονος μὲ τὴν τῆς Βοιωτίας καὶ
Ἀττικῆς. Οἱ Τούρκοι τῶν Σαλῶνων, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀποκλεισθῆ εἰς τὸ παλαιὸν
φρούριον τῆς πόλεως ταύτης, παρεδόθησαν μετὰ 17 ἡμερῶν πολιορκίαν. Ἡ
μάχη τῆς Γραβιᾶς κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1821, καθ' ἣν, ὁ Ὁμέρ Βριόνης καὶ ὁ
Μεχμέτ Ῥουσιτὶ [γρ. Ῥισχιτ] Πασᾶς, ἔχασαν τὸ ἐπίλεκτον τοῦ στρατεύ-
ματός των, ἐμπόδισε τὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην εἰσβολήν, καὶ ἐβράδυνεν
ἐκείνην τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς. Αὕτη ἐπρόληφθη ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὸν
μετὰ μερικoὺς μῆνας ὕστερον (κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1821) γενομένου τέ-
λειον ἀφανισμὸν τοῦ σώματος τοῦ Βεχριάμ [γρ. Βαηριάμ] Πασᾶ, ὅστις ἠγω-
νίσθη νὰ εἰσβάλλῃ διὰ τῶν Βασιλικῶν καὶ τῶν Χαλκωμάτων πλησίον τῶν
Θερμοπυλῶν.

Μ' ὅλα ταῦτα ὁ Μεχμέτ Ῥουσιτὶ [γρ. Ῥισχιτ] Πασᾶς, ἐπροχώρησεν ἕως
εἰς τὰ Σάλωνα κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1822, ὅτε ὁ Ὁμέρ Βριόνης καὶ ὁ
Κιουταχῆς εἶχον πολιορκήσῃ τὸ Μεσολόγγιον· ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ κενώσῃ τὴν
χώραν ὅλην πρὸ τοῦ τέλους τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἡ κατὰ τὸ 1824 γενομένη μάχη
τῆς Ἀμπλιανῆς, ὅπου κατετροπώθη τὸ στράτευμα τοῦ Δερβίς-Πασᾶ, παρεμ-
πόδισε καὶ αὐτὴς νέαν εἰσβολήν.

Κατὰ δὲ τὸ 1825 οἱ Τούρκοι ἐκυρίευσαν πάλιν τὰ Σάλανα, καὶ ἐδιώχθησαν καὶ πάλιν. Μετὰ τὴν ἄλυσιν τοῦ Μεσολογγίου, ὁ Κιουταχῆς ἄφησε μέρος τοῦ στρατεύματός του ἐντὸς τῆς Ἐπαρχίας ταύτης· ἀλλ' ἡ καταστροφή τοῦ Κεχαγιᾶ-Μπέι του εἰς Ἀράχοβαν, ἠνάγκασε τοὺς Τούρκους νὰ τὴν κενώσουν. Σήμερον, ἡ πόλις τῶν Σαλώνων κρατεῖται ἀπὸ ἓν σῶμα 500 Τούρκων, οἱ ὅποιοι ἀνησυχοῦν, φοβούμενοι μὴ προσβάλλῃ κατ' αὐτῆς τὸ στράτευμα τοῦ Στρατάρχου Ὑψηλάντου. Βεβαιοῦσιν, ὅτι ἔχουν δύο μηνῶν ζωοτροφίας εἰς τὸ μικρὸν φρούριον, τὸ ὅποιον ἐπίκειται [γρ. ὑπέρκειται] τῆς πόλεως.

Δωρὶς καὶ Λοκρὶς Ὀζολία.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τῆς ἀλώσεως τοῦ Μεσολογγίου, αὐταὶ αἱ Ἐπαρχίαι δὲν κατεπατήθησαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὁ Πασᾶς τῆς Σκόδρας διήλθε, πανστρατιᾷ, κατὰ τὸ 1823 τὸ Κράβαρι· ἀλλ' ἐνθυμούμενος τὸ εἰς Καρπενήσιον συμβάν, ἀπέφυγε διόλου τὸ ν' ἀφήσῃ τὸ παραμικρότερον μέρος τοῦ στρατεύματός του εἰς χώραν περιεστοιχισμένην ἀπὸ βουνά· ἐξ ἐναντίας ἐπετάχυνε τὴν ἐξοδὸν του, διὰ νὰ φθάσῃ κατέναντι τοῦ Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ, τὸ ὅποιον ἐπεχειρήσε νὰ πολιορκήσῃ. Ὁ Κιουταχῆς, μολονότι ἀπεκατέστη κύριος τοῦ Μεσολογγίου, καὶ ἐκίνησε κατὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ κεφαλῆς φοβερωτάτου στρατεύματος, πάλιν δὲν ἐνόμισε φρονήσεως ἔργον ν' ἀφήσῃ ἐν σῶμα πρὸς κατακράτησιν αὐτῆς τῆς χώρας· ἀλλ' ἐπαρκέσθη μόνον μὲ τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον ὑποταγὴν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Σαφάκα, ὅστις ἐν τοσοῦτῳ ἐφάνη ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους, οἵτινες ἐνώθησαν μετὰ τοῦ Καραϊ-τοσοῦτῳ πλησίον του ὡς ἐνέχυρον [γρ. ὄμηρον]. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἐπαρχιῶν τούτων στέκονται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὰ ὅπλα· ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας μάλιστα στρατοῦ κρατοῦσιν ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν τοῦ χιλιάρχου Τσαβέλα τὰς θέσεις τοῦ Μακρυκαμπίου καὶ τῆς Ὀξειᾶς, διὰ νὰ παρατηρῶσιν πρὸ ὀλίγου μὲ πᾶσι συγκεντρωθείσας τουρκικὰς δυνάμεις· καὶ ἐνδυναμώθησαν πρὸ ὀλίγου μὲ μίαν ἄλλην χιλιρχίαν· καὶ θέλουν προσέτι ἐνδυναμωθῆ, ὥστε οἱ χιλιάρχου Τσαβέλας καὶ Στράτος νὰ διηθηθῶσι νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὸ κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα στρατόπεδον.

Ἡ τουρκικὴ φρουρὰ τῆς Ναυπάκτου δὲν κάμνει συχνὰς ἐξόδους· αὕτη νομίζουσι ὅτι σύγκειται ἀπὸ 800 στρατιώτας.

Ἄ γ ρ α τ ε ς.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀγραίδος ἔλαβον τὰ ὅπλα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1821 ἔτους. Οἱ Τούρκοι τῆς Θεσσαλίας ἠθέλησαν κατὰ πρῶτον νὰ διαφιλονεκήσουν τὴν κυριότητα τῆς χώρας, καὶ διὰ τοῦτο ἐκινήθησαν μετὰ

στρατιωτικῆς δυνάμεως κατὰ τῶν κατοίκων τῆς, καὶ μετῆλθον μεγάλας λεηλασίας. Ἄλλ' ἀποκρουσθέντες πανταχόθεν, εἶδον τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ κυριεύσουν τόπον ὄρεινόν, ὑπερασπιζόμενον ἀνδρείως ἀπὸ τοὺς κατοίκους του καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρματολούς, τοὺς ὁποίους ἐβαστοῦσαν ἀλληλοδιαδόχως ὁ Καραϊσκάκης καὶ Ῥάγκος. Διὸ καὶ εὐχαριστήθησαν νὰ κάμνουν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν συμβάσεις μὲ τούτους τοὺς ὄπλαρχηγούς, διὰ νὰ προλαμβάνουν τὰς κατὰ τῆς πεδιάδος ἐκδρομάς των, ἔχοντες φρουρὰν καὶ εἰς τὰ μικρὰ φρούρια τοῦ Φαναρίου καὶ τῆς Γαρδίτσας, κείμενα εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Οἴτης. Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου, οἱ Τούρκοι ἐζηκολούθησαν τὸ αὐτὸ σύστημα τῆς ἀναχωγῆς, καὶ δὲν ἐστεύλαν στρατεύματα εἰς ταύτην τὴν Ἐπαρχίαν.

Ἄ θ α μ α ν ἰ α.

Κατὰ τὸ 1821 ἔτος, οἱ κάτοικοι τῆς Τσουμέρκας, τοῦ Μαλακκασίου καὶ τοῦ Ἀσπροποτάμου, ἔλαβον ἀλληλοδιαδόχως τὰ ὄπλα. Ὁ Χουρσίδ-Πασᾶς, Σερασκέρης τοῦ κατὰ τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ διορισθέντος στρατεύματος, δὲν ἄργησε νὰ πέμψῃ κατ' αὐτῶν μεγάλας δυνάμεις. Ἡ πόλις τῶν Καζαρίτων ἐκυριεύθη καὶ ἐλεηλατίσθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἄλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες εὐδοκίμησαν εἰς τὴν Πλάκκην καὶ εἰς τὸν Ἀετὸν. Ἀπελπισθέντες οἱ Τούρκοι νὰ κατακρατήσουν πολεμικῶς τὴν χώραν, εὐχαριστήθησαν νὰ συμβιβασθῶσι μὲ τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἀρματολῶν, οἱ ὅποιοι ἐν τοσούτῳ δὲν ἔπαυον νὰ συνομιλοῦνται μὲ τοὺς Ἕλληνας, ὡσάκις οὗτοι ἐπαφῆσιάζοντο εἰς τὴν χώραν των μετὰ δυνάμεως. Οἱ Τούρκοι δὲν ἠπατήθησαν ποτὲ ἀπὸ τὴν ταιαύτην πολιτικὴν, πλὴν εὖρον συμφερότερον νὰ προσποιῶνται, παρὰ νὰ χάσουν ἀνθρώπους εἰς ὄρεινὰς μάχας, αἵτινες ποτὲ δὲν ἀποβαίνουν εἰς ὄφελος τῶν ὄσων τὰς ἐπιχειροῦνται. Καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη οἱ ὄπλαρχηγοὶ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἔχουν σχέσεις μὲ τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ Ἑλληνικῶν σωματίων, καὶ πιθανῶς θέλουσιν δράξει τὴν πρώτην εὐκαιρίαν, πρὸς κοινὴν ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος σύμπραξιν.

Σ ε λ λ η τ ῆ ς καὶ Ἀ μ φ ι λ ο χ ἰ α.

Ἡ Σελλήτις καὶ μέρος τῆς Ἀμφιλοχίας ἦσαν ἀπὸ τινος καιροῦ περιπελεγμένοι εἰς τὸν κατὰ τῆς Πόρτας τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ πόλεμον, ὅταν ἐξεβῆρα ἡ ἑπανάστασις. Ἦθελεν εἶσθαι μακρὸν τὸ νὰ ἐπαριθμῆσωμεν εἰς ταύτην τὴν συνοπτικὴν ἐκθεσιν τὰ ἥρωικά κατορθώματα τῶν Σουλιωτῶν, καὶ τὴν ὁποίαν ἔκαμον λαμπρὰν ἀντίστασιν καθ' ἔλου τοῦ κατ' αὐτῶν ἐπιπεσόντος Τουρκικοῦ στρατεύματος, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κατὰ τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ πολέμου τῆς Πόρτας. Ἄλλ' ὑπεχρέωθησαν νὰ κάμουν συμβάσεις κατὰ τὸ 1822, ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Τούρκοι ἔχουν φρουρὰν εἰς τὸ φρούριον τῆς Κιάφρας.

Τὸ Ῥαδοβίσι, καὶ ὅλη ἡ περίξ χώρα τῆς Ἄρτας, ἐστάθη τὸ θέατρον

ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἀπέκρουσαν τὴν προσβολὴν. Δὲν ἔμεινεν ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐφοδιασὶς τοῦ Μεσολογγίου, πρὶν νὰ κυριευθῇ ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος, τὸ ὅποιον καὶ ἐκατέρωθῶθη ἐσχάτως. Ἡ φρουρὰ τοῦ Μεσολογγίου καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ, λογίζεται εἰς 1200 [2200] ἀνθρώπους. Οἱ Τούρκοι ἔχουν ἐκτὸς τούτου, τὰς θέσεις τῆς Γουριᾶς (ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀχελώου), τῆς Παλαιοκατοῦνας καὶ τῆς Ῥίγανης (εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην), τῆς Λάσπης καὶ τοῦ Κραβασαρά. Αὕτῃ εἶναι ἡ γραμμὴ τῆς κοινωνίας των, φυλαττομένη καὶ τὴν σήμερον ἀπὸ 1000 ἕως 1100 ἀνθρώπους, ὠχυρωμένους εἰς τὰ διάφορα χαρακώματά των, καὶ ἀπὸ 150 ἕως 200 ἵππεϊς πρὸς συνόδουσι τῶν ἐπιτηδείων.

Ἐλπίζεται, ὅτι οἱ Τούρκοι ὅσον οὕτω θέλου ἀναγκασθῇ ν' ἀφήσιν ὅλας αὐτὰς τὰς θέσεις, καὶ νὰ κενώσιν διόλου τὰς δύο Ἐπαρχίας.

Κ ρ ἡ τ η.

Εἰς τὴν Κρήτην, ὁ ἀγὼν ἄρχισε κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1821 ἔτους. Μ' ὅλας τὰς λαμπρὰς ἐπιτυχίας κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας, ἠναγκάσθησαν μετ' ὀλίγον οἱ Ἕλληνες νὰ τραβηχθῶσιν εἰς τὰ ὄρη δι' ἄλλειψιν πολεμοφωδίων· ἀλλὰ πρὸς τὸν Νοέμβριον, ἐπανελάβον τὸν ἐπιθετικὸν πόλεμον, καὶ ἐκατέρωθωσαν ν' ἀποκλείσιν τοὺς Τούρκους εἰς τὰ φρούρια. Εἰς τοὺς 1822, ὁ Ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔστειλεν εἰς τὴν Κρήτην μεγάλας δυνάμεις ὑπὸ τὸν Χασὰν Πασᾶν, ὅστις κατεπολεμήθη πολλακίς. Κατὰ τὸ 1823, οἱ χριστιανοὶ ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον τῆς Κισάμου, καὶ ἔστησαν ἐκ δευτέρου τὴν πολιορκίαν τῶν φρουρίων. Κατὰ τὸ 1824, οἱ Τούρκοι, λαβόντες νέον ἐπικουρικὸν στράτευμα ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν πεδινὸν τόπον· ὅθεν καὶ τὸ πλείοτερον μέρος τῶν χριστιανῶν ἐζήτησε νὰ διασωθῇ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὰς Νήσους· ὅσοι δὲ ἔμειναν εἰς τὴν Νῆσον ὄπλοφοροῦντες, ὠχυρώθησαν εἰς τὰ πλέον δύσβατα ὄρη. Κατὰ τὸ 1825 ἔτος, οἱ εἰς τὰ ἔξω προσφυγόντες Κρητικοὶ ἠτόμασαν ἐκστρατείαν, καὶ ἐκατέρωθωσαν νὰ κυριεύσιν τὴν Γραμβοῦσαν. Οἱ εἰς τὴν Νῆσον παραμείναντες ὄπλοφόροι χριστιανοὶ ἐγκαρδιώθησαν, καὶ προσέβαλαν σποράδην τὸν ἐχθρόν, πλὴν μὲ πολλὴν δραστηριότητα. Κατὰ τὸ 1827 ἔτος ἤδυνήθησαν μάλιστα νὰ ἐξέλθουν εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ οἱ Σφακιώται ἐκηρύχθησαν φανερὰ ἐχθροὶ των. Οἱ Τούρκοι ἔστειλαν κατ' αὐτῶν στράτευμα, τὸ ὅποιον περικυκλωθὲν πανταχόθεν, καὶ ἀνγκασθὲν νὰ τραβηχθῇ, ἔχασε πολὺ πλῆθος. Ἐμψυχωθέντες ἐκ τούτου οἱ χριστιανοὶ, ἐπρωχώρησαν ἕως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Ἀποκορώνων, καὶ ἔκαμαν νέα ἀνδραγαθήματα. Ἡ τελευταία σφαγὴ τῶν ὑποτεταγμένων χριστιανῶν εἰς τὴν πόλιν τῆς Κανδίας, Ῥεθύμνου καὶ ἀλλαχοῦ, ἔφερεν εἰς ἀγανάκτησιν ὅλους τοὺς χριστιανούς κατοίκους τῆς Νήσου. Τὸ Ῥέθυμνον εἶναι ἤδη περικυκλωμένον· καὶ ἡ μεγάλη σφύρῃ τῶν πανταχόθεν συνερχομένων κατοίκων, μᾶς δίδει χρηστὰς ἐλπίδας, ὅτι ὅσον οὕτω θέλει ἀποκλεισθῇ καὶ ἡ Κανδία.

μιᾶς μεγάλης ἐμπιστοσύνης, τὴν ὁποίαν εἶχον ὡς πρὸς τὴν ἀνδρείαν των, ἢ ἥρωική των ὑπεράσπισιν χορηγεῖ τοιαῦτα δείγματα, τὰ ὁποῖα σπανίως φαίνονται εἰς τὴν ἱστορίαν. Οἱ Τούρκοι εἶχον ἤδη καταστρέψει τὴν πόλιν τῶν Ψαρῶν, ὅτε ἐπολεμήθησαν ἀπὸ τὰ πλοῖα τῆς Ἰθάρας καὶ τῶν Σπετσῶν, καὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ κενώσουν τὴν Νῆσον. Ὀλίγα οἰκογένεια ἐπέστρεψαν ἐκεῖ μετὰ δύο χρόνους· οἱ λοιποὶ Ψαριανοὶ κατοικοῦσιν προσωρινῶς εἰς τὴν Αἴγιαν, ὅπου περιμένουν τὴν εὐτυχῆ στιγμήν νὰ ὑπάγουν καὶ πάλιν εἰς τὰς ἐστίαις των. Ἐξηκολούθουν νὰ λαμβάνουν ἐναργές [ἐνεργόν] μέρος εἰς τοὺς κατὰ θάλασσαν πολέμους.

Κάσος.

Ἡ καταστροφὴ τῆς νήσου ταύτης ἠκολούθησεν ὀλίγας ἡμέρας πρότερον ἐκείνης τῶν Ψαρῶν. Ὁ Χουσεῖν Βέης, ὅστις ἦτον ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἐτοιμασθεῖσθαι εἰς Αἴγυπτον μετὰ τὸν μυστικώτερον τρόπον, ἐφάνη εἰς τὴν Κάσον κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1824 ἔτους· ἡ ἀντίστασις δὲν ἐμποροῦσε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ, διότι αἱ Τουρκικαὶ δυνάμεις ἦσαν ἀνώτεραι. Μία μοῖρα τοῦ στόλου, συνισταμένη ἀπὸ πλοῖα τῆς Ἰθάρας καὶ τῶν Σπετσῶν ἐτρεξεν ἐκεῖ, καθὼς ἐκηρύχθη ἡ ἐκστρατεία αὕτη· ἀλλ' ὁμως ἐφθασεν, ὅταν ἤδη εἶχε κυριευθῆ. Ὁ Χουσεῖν Βέης, ἀφοῦ ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ πλοῖα τῶν Κασίων, ἀφῆσεν ἐπάνω εἰς τὴν Νῆσον ἓν ἀδύνατον σῶμα, τὸ ὁποῖον ἐσῆκασεν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ 1825 ἔτος, ὅτε ἠκολούθησε μετὰ τὴν μοῖραν του εἰς τὴν κατὰ τῆς Πελοποννήσου ἐκστρατείαν. Ἐκτοτε οἱ Κάσιοι ἔμειναν ἐλεύθεροι, καὶ ἐξηκολούθουν νὰ πέμπουν τοὺς Ἀντιπροσώπους των εἰς τὴν Βουλῆν· ἀλλὰ, στερηθέντες τῶν πλοίων των, δὲν ἐμπόρουσαν νὰ λάβουν ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὸν πόλεμον.

Ἐρώτημα ΙΕΤ'.

«Ποία ὁροθέσια ἤθελαν συμβάλλει πλειότερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσδιορισμένων τῶν ὁρίων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καλῶς διακεκριμένων, ἐπιτηδείων εἰς ὑπεράσπισιν καὶ συντελεστικωτέρων εἰς διαχωρισμὸν τῶν δύο λαῶν.
Ποία πρὸς τοῦτοις τὰ κατὰ τὰς Νήσους ὄρια, τὰ συμφερότερα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ποιοὶ οἱ λόγοι, στρατιωτικῶς, πολιτικῶς, ἢ ἄλλως πως θεωρούμενοι, οἱ δικαιούντες τὴν διπλὴν ταύτην ὁροθεσίαν;».

Ἡ Ἱστορικὴ Σύνοψις, διὰ τῆς ὁποίας ἐπεχειρήσαμεν ν' ἀποκριθῶμεν εἰς τὰ δύο ἐρωτήματα (ΙΔ' καὶ ΙΕ') βάλλει ὑπ' ὄψιν τῶν Ἐξοχωτάτων Ἀντιπροσώπων τῶν Συμμάχων Αὐτῶν τὴν ἀληθῆ κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθη ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ 1821, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὴν σήμερον.

Τὰ εἰς τὴν ῥηθεῖσαν σύνοψιν ἐκτεθειμένα συμβεβηκότα, παρῆρσιάζουσιν ἀφ' ἐνὸς μέρους τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλλάδος ποτισμένον ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ

αἷμα, τόσον κατὰ ξηρὰν, ὅσον καὶ κατὰ θάλασσαν· καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς θέσεις καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα ἀναλογία τῶν κατοίκων καὶ τῆς δυνάμεως τῶν διαμαχομένων μερῶν.

Μένει ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα ἔρια δύνανται νὰ διαχωρίζωσι, διὰ παντός αὐτοὺς τοὺς δύο λαούς, καὶ νὰ τοὺς δώσωσι θέσεις ἰκανὰ δυνάτας, ὥστε νὰ δυνηθῶσιν οἱ ῥηθέντες λαοὶ νὰ φυλάζωσιν ἀπαραβιάστους τὰς ἀμοιβαίας συνθήκας, διὰ τῶν ὁποίων θέλει ἀποκατασταθῆ ἡ μεταξὺ αὐτῶν εἰρήνη καὶ ἡσυχία.

Ἐπὶ ὑποθέσει, ὅτι ἡ σωτηριώδης αὕτη πράξις θέλει ἐκτελεσθῆ τῇ συναινεσει τῶν Τούρκων, καὶ κατὰ τὰ κεφάλαια τῆς συνθήκης τῶν 6 Ἰουλίου, ἡ ὀριστικὴ αὕτη γραμμὴ θέλει προσδιορισθῆ κατὰ συνέπειαν τῶν διαπραγματεύσεων, τὰς ὁποίας οἱ πληρεξούσιοι ἐκατέρων τῶν μερῶν ἤθελαν συναρμόσει ὑπὸ τὴν μεσιτείαν τῶν τριῶν Δυνάμεων, ὥστε νὰ παράξωσιν ἀποτέλεσμα ἐπίσης ἀρεστὸν καὶ εἰς τὰ δύο μέρη.

Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, οἱ Τούρκοι καὶ οἱ Ἕλληνες, διδαγμένοι ἀπὸ τὰ ἴδια τῶν δυστυχήματα, θέλουσι λάβει βάσιν τῶν ἀποφάσεών των τὴν φρόνιμον συμβουλήν τὴν ὁποίαν δίδει πρὸς αὐτοὺς αὕτη ἡ τόσον ἀξιοθρήνητος πείρα. Ἦθελαν ἀναγνωρίσει ἐκ συμφώνου, ὅτι εἶναι ἀπόλυτως ἀδύνατον νὰ συζητήσωσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης γῆς, ὅπου ἐπολέμησαν. Ὅθεν, τούτων οὕτω δικταθεμένων, τὰ ἔρια, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ τοὺς διαχωρίσωσιν, ἤθελαν οὕτω δικταθεμένην ἀπὸ τὰ ἀμοιβαῖά των συμφέροντα, καὶ τετῆ ὑπὸ τὴν προσταπροσδιορισθῆ ἀπὸ τὰ ἀμοιβαῖά των συμφέροντα, καὶ τετῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς κοινῆς των ὠφελείας, ἡ ὁποία ἤθελε τοιουτοτρόπως ἀσφαλίσαι καὶ τὰς γειτονικὰς φιλικὰς σχέσεις των, ὥστε, κὰν ἤθελε συμβῆ ἐκ τῆς τοιαύτης ὁροθεσίας, τοῦ νὰ μείνουν ἔξω Τμήματα ἢ Ἐπαρχίαι ὅπου οἱ Χριστιανοὶ καὶ οἱ Μουσουλμάνοι ἐπολέμησαν μετὰ διαφόρους ἐκβάσεις, πάλιν ἤθελαν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἀσφαλισθῶσι τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων αὐτῶν τῶν μερῶν, ὅταν με ἄρθρα ἰδιαίτερα ἤθελαν ἀσφαλισθῆ εἰς αὐτοὺς τοὺς τοῦλάχιστον τὸ δικαίωμα τῆς μεταβάσεώς των εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς μετακομίσεως τῆς ἐναπολειφθείσης περιουσίας των.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς πρώτης ὑποθέσεως.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, δηλαδή, ἂν οἱ Τούρκοι δὲν παύωσιν ἐπιμένοντες καὶ ἀποποιούμενοι τὴν μεσιτείαν τῶν Δυνάμεων, τότε τὰ μὲν αἷτια ταῦτα φαίνονται ὅτι χάνουσι μέγα μέρος τῆς ἐπιφρόνης των· τὸ δὲ μέσον τοῦ συμβιβασμοῦ, ὅτι δὲν δίδει πλέον κάμμιαν ἐλπίδα ἀγαθῆς ἐκβάσεως.

Καὶ τῷ ὄντι, εἰς τοιαύτην περίστασιν, οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀδικόπως προσεκτικοὶ εἰς τὰς ἐπιδρομὰς ἐνὸς ἐπιφροῦς ἐχθροῦ, διὰ τε τὴν ὑπεροχήν των δυνάμεών του, καὶ διὰ τὴν ἐπιμονὴν του εἰς τὰς ἀποφάσεις του. Ἦ ὑπαρξίς τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι μείνωσιν ὑπὸ τὴν δυναστείαν του, ἤθελαν εἶσθαι πρόσκαιρος· τῆς δὲ Πελοποννήσου μετ' ἄλλων τινῶν Νήσων καὶ τινῶν μερῶν τῆς Χέρσου Ἑλλάδος, ἀποτελούντων μόνον τὴν Ἑλλάδα, οἱ κάτοικοι χριστιαν-

νοί τῶν συνόρων Ἐπαρχιῶν ἤθελαν βιασθῆ νά βαστώσι τὰ ὄπλα πρὸς ἴδιαν ὑπεράσπισιν, ἢ, τέλος, νά καταρύγωσιν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ τούτων τῶν γενικῶν θεωριῶν ὀρμώμενοι καὶ ἡμεῖς, θέλομεν ἐπιχειρήσει νά ἀποκριθῶμεν εἰς τὴν ἸΣ' πρότασιν, βάσιν ἔχοντες τὰς ἀνωτέρω δύο ὑποθέσεις.

Π ρ ὶ τ η ὑ π ὸ θ ε σ ι ς .

Ἀρ' οὐ ἀπαξ ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα ἤθελε δεχθῆ τὴν βάσιν τῆς μεσιτείας ὄχι μόνον ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Νήσων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων τῶν τῆς Χέρσου Ἑλλάδος, εἶναι ἐπιτιμώμενον, ὅτι δὲν θέλει ἀκολούθως προβάλει ἐμπόδια ἀνυπέβλητα διὰ νά προσδιορισθῆ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς μίᾳ ὀριστικῆ γραμμῆ, ἥτις, ἀρχομένη κατ' Ἀνατολὰς ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ζαγοράς, διερχομένη διὰ τοῦ ὀμανήμου ὄρους, καὶ ἀκολουθοῦσα τὴν σιτῶν τῶν περικειμένων βουνῶν τοῦ κόλπου τοῦ Βόλου, ἤθελε προσπίπτει εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ὀτρυος [τὴν Ὀθρυν] ἐκεῖθεν δέ, ἐκτεινομένη πρὸς βορρᾶν διὰ τῆς κορυφῆς τῶν βουνῶν Γούρας, Βαριτόμβου, καὶ Ἐλλόβου μέχρι τοῦ ὄρους Κλίτζου, ἤθελεν ἀποπερατοῦται εἰς τὰ ἄκρα τοῦ κόλπου τῆς Ἄρτας, ἀφήνοσα πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων ὅλην τὴν γῆν τῶν Ἀγρῶν καὶ τοῦ Βάλτου.

Μ' ὅλα ταῦτα, δύο ἄτοπα πηγάζουσιν ἐκ τῶν ὀρίων τούτων. Διότι χωρίζουσιν εἰς τὸ μέσον πρῶτον, τὸ τμήμα τῆς Μαγνησίας, τὸ ὁποῖον κατοικεῖται ἐν γένει ἀπὸ Ἑλλήνων καὶ δεύτερον, τὰς κοιλάδας, τὰς ὁποίας περιβρέχει ὁ Ἀσπροπόταμος. Ἐπομένως, τὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὄρια ἤθελαν εἶσθαι ἀσθενέστατα κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος· οἱ δὲ Τούρκοι ἤθελαν μένει κύριοι τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων. Ἡ Πάργα, τὸ Σούλι καὶ τὰ πέντε Πηγάδια ἤθελαν μένει εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ τὰ λείψανα τῶν κατοίκων τούτων τῶν μερῶν φέρουσιν εἰσέτι τὰ ὄπλα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ τοῦτο τὸ δεύτερον ἄτοπον ἤθελέ τις τὸ ἀποφύγει, ἐν τῇ δυνάμει τῶν διαπραγματεύσεων, ἐκταρωθοῦτο ὥστε ἀπὸ τοῦ ὄρους Κλίτζου νά διέλθῃ μία γραμμὴ μέσον τοῦ Λεοντίου καὶ τῆς Γεφύρας τοῦ Ταραντίου [τῆς Τατάρνας] μέχρι τοῦ Μακρινόρους, καὶ ἐκεῖθεν νά ἀκολουθήσῃ τὴν κορυφὴν τοῦτοῦ τοῦ ὄρους, καὶ νά φθάσῃ διὰ τῆς Τζουμέρκας εἰς τὸ ὄρος Αἰνάνδα, Ἅγιος Δημήτριος, Προφήτης Ἡλίας· ἔπειτα δέ, ἀκολουθοῦσα τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων Βλαχωρίταις καὶ Παγκράτου, νά λήξῃ εἰς τὸ Ἴονικὸν Πέλαγος.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν ὀροσειῶν κατὰ τὰς Νήσους, αὐτὰ φαίνονται προσδιωρισμένα ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων. Αἱ Νῆσοι, ὅσαι ἔλαβον τὰ ὄπλα, καὶ ἐσυσσωμάτωθησαν ἐν καιρῷ τοῦ ἀγῶνος μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικρατείαν, ἀποτελοῦσι μέρος συστατικὸν τῆς αὐτῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νά παρεκτραπῆ ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τῆς Τροϊζῆνος, καὶ τῶν προγενεστέρων ἐθνικῶν Συνελεύσεων. Αἱ ἀπο-

φάσεις αὐταὶ ἐξηγοῦσι ῥητῶς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἔθνους περὶ τῆς Νήσου Κρήτης, ἀλλὰ καὶ παρεκτός τούτου, μόνῃ ἢ κυριότης τῆς Νήσου ταύτης ἀρκεῖ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Τούρκους τὸ μέσον τοῦ νὰ ἀπειλώσῃν ἀκαταπαύστως τὴν ἀσφάλειαν, καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ τῆς Πελοποννήσου.

Αἱ διαπραγματεύσεις, τὰς ὁποίας ἤθελε γενήσῃ, κατὰ τὴν βάσιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἢ συγκατάθεσις τῆς Πόρτας, θέλουσι δώσει ἀναμφιβόλως εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν προνοητικὴν φρόνησιν τῶν μεσαζουσῶν Δυεῖς τὴν καταλήσασθαι εἰς συμβιβασμὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ νάμεων, τὸ μέσον τοῦ νὰ καταλήσασθαι εἰς συμβιβασμὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ λάβῃ ἢ Ἑλλάς ἕνα κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλῶς διακεκριμένα, εὐφύλακτα, καὶ διαχωρίζοντα ἕσον τὸ δυνατόν καλύτερα τοὺς δύο λαοὺς ἀπ' ἀλλήλων.

Δευτέρα ὑπόθεσις.

Πρὸς ἐπιτυχίαν ὁμοίως ἐκβάσεως κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ὑπόθεσιν, ἀρκεῖ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁροθεσίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἢ ἰδία φύσις προσδιορίζει εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Ἡ φύσις ὀριστικῆ, ἢ μᾶλλον διαστατικῆ γραμμῆ εἶναι ἢ τὴν ὁποίαν διαγράφει τὸ ὄρος τοῦ Ὀλύμπου ἀπὸ τῆς Κατερίνης [Κατούνας] μέχρι τῆς ἀκρωρείας τοῦ Πίνδου, ἐπὶ τοῦ Ζυγοῦ ἢ Μετζόβου. Πλησίον τῆς Κατερίνης ἢ γραμμῆ αὐτῆ συνιστᾷ τὸν ποταμὸν Ἀλιάκιον ἢ Ἰντζέ Καρασσού, τὸν ὁποῖον ἀκολουθεῖ διὰ τῆς Σερβίας καὶ τῶν Γρεβενῶν.

Τοῦτο τὸ ὄριον διεχώριζε καὶ τὸ πάλαι τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ βόρεια γειτονικά μέρη.

Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, καὶ ἀκόμη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἢ Θεσσαλία ἐφυλάχθη πάντοτε Ἑλληνικῆ, ἐν ᾧ ἢ Μακεδονία ἐκυριεύθη ἀπὸ τοὺς Σλάβους καὶ ἀπὸ πολλὰς ἄλλας φυλάς. Εἰς τὴν γεωγραφικὴν ἐπιδρομὴν, καὶ στεί ἢ Θεσσαλία τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς ἀπὸ πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἐπιδρομὴν, καὶ ἀπὸ πᾶσαν ἐπίμειξιν μὲ ξένους λαοὺς.

Ὅσοι δὲ περὶ τοῦ δευτέρου μέρους αὐτῆς τῆς ὀριστικῆς γραμμῆς, ἢ φυσικωτέρα τῆς διεύθυνσις εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ὁ ποταμὸς Ἀῶος [ἢ Ἄωος] ἢ Βοϊοῦσα. Ἄλλ' ἐὰν ἀνώτεροι λόγοι παρακινῶσι τὰς Συμμάχους Αὐτῶν ὥστε νὰ δώσωσιν ἄλλην διεύθυνσιν εἰς αὐτὴν τὴν γραμμὴν, ἢ καλύτερα ἤθελεν εἶσθαι ἐκείνη τὴν ὁποίαν διαγράφει διὰ τοῦ Ζυγοῦ ἢ σειρὰ τῶν βουνῶν, καὶ τὴν ὁποίαν παρεκτείνουσι αἱ ἀκρωρείαι τῶν βουνῶν Παλιόβου, καὶ Μαυροβου, καὶ τὰ ὄρη Χαμοῦσαι καὶ Φάρμακο, μέχρι τοῦ χωρίου Λεφτοκαριά, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προχωρεῖ μέχρι τῆς θαλάσσης ἀκολουθοῦσα τὴν φορὰν τῆς ῥοῆς τοῦ Τζάμι ἢ Καλαμᾶς [Θυάμιος ἢ Καλάμου].

Περὶ τὸν εἶναι βέβαια νὰ κάμωμεν τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἢ ὁροθεσία αὐτῆ διαχωρίζει ὅσον τὸ δυνατόν καλύτερα τὰ δύο Ἔθνη, καὶ δίδει εἰς τὴν Ἑλλάδα,

διὰ τῶν ὁποίων ἀφίνει εἰς αὐτὴν ἐμπειροπολέμενον κατοίκων, μαχητῶν ὑπεραπιστάς.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι αὐτὰ τὰ ὄρια περιλαμβάνουν καὶ τινὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι δὲν ἔλαβον μεταχθὴν εἰς τὸν παρόντα ἀγῶνα. Πλὴν, ἂν παρατηρηθῇ ὅτι δὲν περιλαμβάνει καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη, τὰ ὅποια διέπρεψαν διὰ τῶν ἀγῶνων καὶ τῶν θυσιῶν τὰς ὁποίας ἔκαμαν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας, καθὼς ἡ Νιάουστα, ἡ Χερσονήσος τῆς Κασσάνδρας, τὰ Μακεδονοχώρια καὶ τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος, εἶναι φανερόν, ὅτι μένει διὰ τὸ ἄλλο μέρος μεγάλης ἀποζημίωσις.

Δὲν ἀναφέρομεν ἐδῶ μῆτε τὰ Μοσχονήσια, μῆτε τὰς Κυθωνίας ἢ Ἀιβαλί, κείμενα εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀσίας, καὶ ὅμως οἱ κάτοικοι τούτων τῶν δυστυχῶν μερῶν κατέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Θέλουμεν τελειώσει μὲ μίαν μόνην παρατήρησιν.

Διαχωρίζοντες ἀπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος τὴν εἰς τὰ ἀνωτέρω ὄρια ἐμπεριλαμβανομένην γῆν, δὲν ἐπιφέρομεν κάμμιν βλάβην μῆτε ὡς πρὸς τὴν πολεμικὴν δύναμιν, μῆτε ὡς πρὸς τοὺς χρηματικοὺς πορισμοὺς τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας. Ἄπ' ἐναντίας, ἡ Πόρτα θέλει ὠφεληθῆ καὶ κατὰ τὰ δύο. Οἱ Καπιτάνοι Ἕλληνας, μὲ τοὺς πολυαριθμοὺς συντρόφους τῶν, ἐπολεμοῦσαν σχεδὸν ἀκαταπύστως τοὺς Τούρκους, καὶ μόλις μὲ προσκαιροὺς συμφωνίας ἠκολούθησαν μερικὸς Πασάδες, καὶ κυρίως ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐφάνησαν ἤττον πειθήνιοι εἰς τὸν Σουλτάνον.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν χρηματικῶν πορισμῶν, θέλομεν ἀναφέρει ἓν καὶ μόνον παράδειγμα.

Τὰ εἰσοδήματα ὅπου ἐλάμβανεν ἡ Πόρτα ἀπὸ τὰ ἰχθυοτροφεῖα, ἀπὸ τὰς ἀλυκὰς καὶ τὰ τελῶνια τοῦ Μεσολογγίου, δὲν ὑπερτεροῦσαν τὰς 30,000 γρόσια, ἐν ᾧ εἰς τὰ 1824 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μ' ὄλα τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἔλαβεν 800,000 γρόσια.

Δὲν ἀναφέρομεν ἐδῶ τελείως περὶ ὁρίων τῆς θαλάσσης· οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐκθέσαμεν περὶ τούτου εἰς τὴν πρώτην ὑπόθεσιν, φαίνονται ὅτι δὲν εἶναι φύσει ἐπιδεικτικῆς ἄλλων ἀναπτύξεων.

Ἐρώτημα ΙΖ'.

«Πόση ἢ ποσότης τῶν νομίμων φόρων τῶν εἰς τοὺς φαγιαδάς ἀνηκόντων, τοὺς ὁποίους ἕκαστον Τμήμα ἐπλήρωνε κατ' ἔτος εἰς τὴν Πόρταν, διακρινομένων τοῦ Κεφαλιάτικου, τοῦ ἐπὶ τῶν γαιῶν, οἰκιῶν, φόρων, καὶ λοιπῶν ἄλλων, καὶ ποῖος ὁ τρόπος τῆς συλλογῆς των;»

	Κεφαλιάτικον ἢ χαράτσι εἰς γρόσια	Νουζούλ 'Αβαρίζια καὶ προβατονόμια εἰς γρόσια
Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ Κράβαρι ἕως Ἀσπροπόταμον	144,130	30,670
Καὶ ἀπὸ Ἄρταν ἕως Λάκκων Βότσαρη .	69,300	ἄγνωστον
Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τὴν 'Αττικὴν ἕως τὸ Ζητοῦνι	225,500	266,000
Καὶ ἀπὸ Ἄρμυρὸν ἕως τὴν Κοσσάνδραν .	398,000	445,000
Περὶ τῶν τῆς Θετταλίας.	Δὲν ἔχομεν ἀκόμη οὐδεμίαν πληροφορίαν.	
Εἰς τὴν Πελοπόννησον	383,000	555,000
Εἰς τὴν Κρήτην	300,000	450,000
Εἰς τὴν Χίον	220,000	380,000

Εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, τὰ εἰς τὸν Καπετὰν Πασᾶ, τὸν Μπέην τῆς Ῥόδου καὶ ἄλλους, διδόμενα χρήματα ἀπὸ τοὺς Νησιώτας, ὡς φόροι κωνοισμένων παρὰ τῆς Πόρτας, ἐσυμποσοῦντο εἰς γρόσια 550,000.

Περὶ δὲ τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων τούτων, ἡ Πόρτα ἐστελλε διωρισμένον τινὰ ἀριθμὸν Χαρατζίων, Κεατζίων, ἢ ἔγγραφα Κεφαλιάτικου εἰς μερικὰς Ἐπαρχίας, τὰ ὁποῖα διενέμοντο κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων.

Τὰ δὲ ἄλλα δοσίματα ἐσυνάζοντο ἀπὸ τὰς ἐπιτοπίους Ἀρχάς.

Ἐρώτημα ΙΗ'.

«Ποῖα ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων δοσιμάτων (taxes) ἐπροσδιωρίζοντο, ἢ ἐνομιζοντο προσδιωρισμένα εἰς τὰ τοπικὰ ἔξοδα, καὶ ποῖα τὰ ἀναγόμενα κατ' εὐθείαν εἰς τὸ Μιρὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως;»

Τὰ εἰς τὸ Μιρὶ κατ' εὐθείαν ἀναγόμενα δοσίματα, ἦσαν τὰ Χαράτζια, τὸ Νουζούλ-Ἄβαρίζ, τὰ ἐκ τῶν Δεκάτων καὶ Προβατονομίων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδιωρίζοντο εἰς τοὺς Σπαχιδας, ἢ δὲν ἐχαρίζοντο εἰς λαμπρὰς οἰκογενείας, ἢ εἰς ἱερὰ καταστήματα.

Τὰ δὲ προσδιωρισμένα εἰς τοπικὰ ἔξοδα, ἦσαν α') τὸ μέρος τῶν Δεκάτων καὶ Προβατονομίων, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανον οἱ Σπαχιδες· β') ὁ Κουδουμιές (ἐτήσιον δόσιμον διὰ τοὺς Πασάδες)· γ') οἱ μισθοὶ τῶν Καπιμπουλουμπασίδων (ἀξιωματικῶν τῆς Ἀστυνομίας)· δ') τὰ ἔξοδα τῶν Ταχυδρομείων· ε') τὰ ἔκτακτα ἔξοδα, ὑπὸ τὸ ὄνομα Γκιλέν-γκετσέν καὶ Μεσαρίφια.

Ἑρώτημα ΙΘ'.

«Εἰς πόσα ἐσύγκειντο αἱ εἰς εἶδη συνεισφοραί, τὰς ὁποίας πόλεις τινὲς ἢ περιοχαὶ ἐπλήρωναν εἰς τὸ Σεράγιον;»

Τὰ Μαστιχοχώρια λεγόμενα τῆς Χίου, 25 τὸν ἀριθμὸν δὲν ἐπλήρωναν Χαράτσιον· ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ, ἐδίδον κατ' ἔτος εἰς τὸ Σεράγιον τακτικῶς, εἴκοσι χιλιάδας βιάδας Μαστιχοῦ, καὶ ἀνά 40 ἢ 80 παράδες ἢ οἰκογένεια.

Δὲν γνωρίζομεν ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος καθυποβλημένα εἰς τοιοῦτου εἶδους συνεισφοράς.

Ἑρώτημα Κ'.

«Πόσα τακτικά δοσίματα ἐπλήρωναν οἱ κτήμονες Τοῦρκοι εἰς τὴν Πόρταν, καὶ ποία εἶναι ἡ ἀναλογία ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τῶν ὑποστατικῶν των, καὶ ὡς πρὸς τὰ παρομοίου εἶδους τῶν ραγιάδων δοσίματα;»

Εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ κάμμία ἀναλογία μεταξὺ τῶν δοσμάτων τὰ ὅποια ἐπλήρωναν οἱ κτήμονες Τοῦρκοι, καὶ τῶν πληρονομένων ἀπὸ τοῦς 'Ραγιάδας· ἐπειδὴ οἱ μὲν Τοῦρκοι δὲν ἐδίδον, εἰμὴ τὸ δέκατον τῶν προϊόντων τῶν ὑποστατικῶν των· ἐν ᾧ οἱ χριστιανοί, ἐκτὸς τοῦ δεκάτου, ἦτον ὑπόχρεοι ἕκαστος αὐτῶν, κατὰ τὴν χρηματικὴν ἢ κτηματικὴν κατάστασίν του, νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰ ἐπισυμβαίνοντα ἔξοδα.

Ἑρώτημα ΚΑ'.

«Πόσον ἐν γένει λογαριάζεται τὸ πραγματικὸν εἰσόδημα, τὸ ἀπὸ τὸν Σουλτάνον λαμβανόμενον ἐξ ἑκάστου τῶν Τμημάτων τῆς Ἑλλάδος;»

Τὰ ἀπὸ τὸν Σουλτάνον λαμβανόμενα εἰσοδήματα, φαίνονται σημειωμένα εἰς τὴν ΙΖ' ἀπόκρισιν. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ἀποχρώσας πληροφορίας διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ὀρίσωμεν τὴν ποιότητα καὶ ποσότητα τῶν δεκάτων, ἕσα ἔμβαιναν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν του.

Ἑρώτημα ΚΒ'.

«Εἰς πόσον ὡς ἐγγιστα ἐσυμποσούντο εἰς τοὺς τελευταίους τούτους [τρεῖς] χρόνους, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν τελευταίαν ἑξαμηνίαν, τὰ εἰσοδήματα τῶσον τῶν μερῶν τῆς Πελοποννήσου, καθὼς καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν Νήσων τῶν ὑποτασσομένων κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν;»

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοὺς ἀκαταπαύστους πολέμους, οἵτινες εἴλκουν τὴν ὅλην προσοχὴν τῆς καὶ ὅλας τὰς φροντίδας τῆς, δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ στερεώσῃ σύστημα Οἰκονομικόν, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν ἐκεῖνο τῆς Τουρκίας. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, τὰ εἰσοδήματα τοῦ Κράτους δὲν συνάζονται

κατ' εὐθεΐαν διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ πωλοῦνται ἐπὶ δημοπρασίας.

Τὰ δέκατα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν τελωνείων, συνιστοῦν τὰ κύρια εἰσοδήματα τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ 1827, εἰσῆχθη μὲ μεγάλην δυσκολίαν ὁ Δασμὸς (δικαίωμα εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς).

Μεγαλωτάτας διαφορὰς ἐπαφῆρσίαζε κατ' ἔτος τὸ ὅλον τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, διὰ τὰς ἀδιαλείπτους ἐπιδρομὰς τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅθεν καὶ ὁ ἐπόμενος πίναξ θέλει φανῆ ἄτακτος, ἀλλ' εἶναι παρόμοιος μὲ τὸν εἰς τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Οἰκονομίας εὕρισκόμενον.

	Ἡ Πελοπόννησος	Ἡ Στερεὰ Ἑλλάς	Αἱ Νῆσοι
Εἰς τὰ 1825 γρόσια	3903470	645110	1040930
» » 1826 »	274727	397710	978055
» » 1827 »	847546	16025	769108

Τὴν τελευταίαν ἐξαμηνίαν 1828, μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυβερνήτου, τὰ ἐνοικιασθέντα εἰσοδήματα διὰ τὸ ἔτος 1828, εἶναι:

	Εἰς τὴν Πελοπόννησον	Εἰς τὰς Νήσους
Ἀπὸ τὰ δέκατα γρόσια	2481996	631225
Ἀπὸ τὰ τελώνια »	190520	676850
Ἀπὸ τοὺς δασμοὺς »	54800	540700
Ἀπὸ τὰ ἰχθυοτροφεία »	62775	550
Ἀπὸ τὰς ἀλυκὰς [διάφορα ἄλλα δικαιώματα] γρόσια	5900	10640
Τὸ ὅλον γρόσια ..	2795991	1859965

Τὰ εἰσοδήματα τῶν τελωνείων καὶ δασμῶν μερῶν τινῶν σημαντικῶν τῆς Ἑλλάδος, συνάζονται κατ' εὐθεΐαν διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν ἀκόμη τὸ ὅλον.

Ἐρώτημα ΚΓ'.

«Πόσον ἐσύναζεν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἐπαρχίας ἀπὸ πᾶσαν Ἑλληνικὴν οἰκίαν, καὶ πόσον τὸ ὅλον τῶν ἐντεῦθεν συναζομένων;»

Οἱ κατ' Ἐπαρχίας Ἐπίσκοποι ἐσύναζαν εἰσοδήματα, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐλέγοντο τ α κ τ ι κ ᾶ [γρ. κ α ν ο ν ι κ ᾶ], τὰ δὲ τ υ χ η ρ ᾶ. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐλαμβάνοντο ἀπὸ τοὺς ἀγιασμούς, ἀπὸ τὰς λειτουργίας, ἀπὸ τὰς ὑπανδρείας

[γρ. γάμους], χειροτονίας κλπ. Ηύξανον [δὲ] ἡ ὀλιγόστευον κατὰ τὰς περιστάσεις, τὴν κατάστασιν τῶν Χριστιανῶν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀρχιερέως. Ἐνίοτε, εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, τὸ ποσὸν τῶν τυχηρῶν εἰσοδημάτων ἐξισούτο, μάλιστα ὑπερέβαινε, τὸ τῶν τακτικῶν.

Τὰ τελευταία ταῦτα συνίσταντο εἰς τὰ παρὰ τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν ἀπὸ τοῦς Ἀρχιερεῖς κατ' ἀρχαίαν συνήθειαν λαμβανόμενα, ὃ ἔστιν 20 παράδες ἀπὸ τὴν ἀρχηγὸν ἔχουσαν οἰκογένειαν, καὶ 10 ἀπὸ τὴν μη.

Προσαρμοζομένης τῆς πληροφορίας ταύτης εἰς τὴν εἰς τὸ Δ' ἐρώτημα ἀπάντησιν, δυνάμεθα ὡς ἐγγιστα νὰ γνωρίσωμεν τὸ ὅλον τῶν τακτικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὅποια οἱ Ἀρχιερεῖς ἐσύναζον.

Ἄλλὰ καὶ τὰ δοσίματα ταῦτα κατήντησαν ἄτακτα, καθότι οἱ κατὰ τόπον Ἀρχιερεῖς, θεωροῦντες ὅτι αἱ πλείοτεροι τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν εἶχον γεωργικὰ εἰσοδήματα, εἰσῆζαν διὰ τὸ ἰδίαν των συμφέρον τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ λαμβάνωσι κατ' ἔτος μέρος τι διωρισμένον ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Ἀντὶ λοιπὸν 20 ἢ 10 παράδες, ἐλάμβανον 11 ἢ 12 ὀκάδας σίτου, ἢ ἡμίσειαν λίτραν μεταξίου, ἢ ποσότητά τινα λαδίου κλπ. Τὴν ἀποκάρπωσιν ταύτην ὠνόμαζον Σιτεῖαν [Ζητείαν], ἢ ρόγαν, τὴν ὅποιαν μετὰ καιρὸν ἐλάμβανον οἱ Ἀρχιερεῖς εἰς χρήματα, ἢ εἰς εἶδη, κατὰ τὴν θέλησιν των.

Ἐνίοτε, ἐλάμβανον ἐν ταυτῷ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰ εἶδη, κατὰ τὴν ἐπιφύρῳν τὴν ὅποιαν εἶχον, καὶ κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν συνεισφερόντων· διὰ τοῦτο, οἱ πλείοτεροι ἐξ αὐτῶν ἐσύναζον κατ' ἔτος τρεῖς γρόσια τὸ πολὺ, ἢ 40 παράδες τοῦλάχιστον, ἀπὸ πᾶσαν οἰκογένειαν.

Ἐρώτημα ΚΔ'.

«Ποῖαι αἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδα Ὀθωμανικαὶ Ἀρχαὶ ἀπὸ τὸν Πασᾶν ἕως τὸν Κοτζάμπασην; Ποῖα ἡ ἐξουσία των, καὶ ποῖα ἡ ἐκτασις τῆς δικαιοδοσίας (jurisdiction) τοῦ Καπιτάν Πασᾶ ἐπὶ τῶν Νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους;».

Ἐὰν ἠθέλωμεν ν' ἀναπτύξωμεν τὰ κύρια αἷτια ἐκ τῶν ὁποίων οἱ Μουσουλμάνοι ἐκινήθησαν νὰ καταστήσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ Διοικητικὸν σύστημα, τὸ ὅποιον κατέπαυσεν εἰς τὸ 1821, ἤθελεν εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμωμεν ὀλόκληρον βιβλίον, ἐνῶ ἐδῶ πρόκειται λόγος μόνον περὶ ἐκθέσεως συνοπτικῆς. Θέλωμεν ἐπομένως περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ ἐκθέσωμεν τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπως ὑπῆρχεν εἰς ἕκαστον τῶν τμημάτων, τὰ ὅποια οἱ Τοῦρκοι ὠνόμαζον Σαντζάκια [ἢ Ἀγιαλετέ]; θέλωμεν δὲ κάμει ἀρχὴν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον.

Ἡ Χερσὸννησος αὕτη ἦτο Ἀγιαλετέ, εἰς τὸ ὅποιον ἡ Πόρτα ἔστειλε Πασᾶν 3 οὐρῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Μώρα - Βαλεση; ἡ διάρκεια τῆς διοικήσεώς του ἐκρέματο ἀπὸ τὴν διαγωγὴν του καὶ ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Σουλτάνου. Παρηκολούθει δὲ τὸν Πασᾶν τοῦτον ἕνας διεργμηγεὺς τῶν ξένων γλωσσῶν, λαμβάνων, κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, τὸ δῆπλωμα τοῦ διορισμοῦ του.

Αί αποφάσεις του, εξαιρουμένων τινῶν τὰς ὁποίας αἱ περιστάσεις ὑπεγόρευον, ἔπρεπε νὰ ἐπιστηρίζωνται εἰς τὸ Ἰλ ἄ μ ι τ ο ὕ Μ ε χ κ ε μ ἔ.

Ἡ Πόρτα διώριζε προσέτι δύο Ἀξιωματικούς περὶ τὸν Πασᾶν, τὸν μὲν ὀνομαζόμενον Μ ο υ κ α μ π ε λ ε τ ζ ἦ, τὸν δὲ Δ ε φ τ ἔ ρ Κ ε χ γ α γ ἰ ἄ. Ὁ πρῶτος ἐκράτει διὰ τὰ Κατάστιχα ὅπου ἐσημειοῦντο, α') Αἱ ὁροθεσίαι τῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν χωριῶν, τῶν καλλιεργουμένων εἴτε χέρσων γαιῶν β') Τὸν ἀριθμὸν [γρ. ὁ ἀριθμὸς] τῶν κατοίκων, κατὰ τὴν παλαιῶθεν γενομένην καταμέτρησιν. Ὁ Ἀξιωματικὸς οὗτος εἶχε χρέος νὰ διδῆ εἰς τὴν Κυβέρνησιν πληροφορίας περὶ ὅλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ὅποτεν ἠνοιγόnton αὐτὰ τὰ Κατάστιχα, ἐχρεώσεται νὰ εἶναι παρὼν ὁ Δεφτέρ Κεχγαγῆς καὶ νὰ τὰ σφραγίσῃ ἐνταυτῷ ἐκ νέου. Ὁ Μουκαμπελετζῆς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὰ ἀνοίγῃ μόνος. Οἱ δύο οὗτοι Ἀξιωματικοί, ὡς καὶ οἱ δύο Πασάδες τῶν φρουριῶν, δὲν συμμετεῖχον παντελῶς εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα.

Ἐστῆλλοντο παρὰ τῆς Πόρτας καὶ δύο ἄλλοι Ἀξιωματικοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀλά-Μπέδες, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν διέτριβεν εἰς Τριπολιτζάν, ὁ δὲ εἰς Μιστράν. Ἦσαν δὲ Ἀρχηγοὶ δύο πολεμικῶν καταστημάτων, λεγομένων Σπαηλίκια χωρὶς ὅμως οὐδὲ αὐτοὶ νὰ συμμετέχωσι ποσῶς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.

Εἰς πᾶσαν Ἐπαρχίαν ἦτον ἓνας Καδῆς διοριζόμενος ἀπὸ τὸν Ρ ο ὄ μ ε λ η Κ α ζ α σ κ ἔ ρ η ν, ἐκ τῆς τάξεως τῶν γραμματισμένων. Διέμενε δὲ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἀπὸ 6 ἕως 12 μῆνας, καὶ σπανίως ἕως 18. Ἐδίκαζεν ἀνεκκλήτως ὅλας τὰς πολιτικὰς καὶ ἐμπορικὰς ὑποθέσεις παντὸς εἴδους καὶ βαθμοῦ. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦτο καὶ ἐκτελεστὴς τῶν αποφάσεών του, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων μόνον ὁ Πασᾶς ἠδύνατο νὰ ἀναβάλλῃ, ἐγκαλῶν τὴν ὑπόθεσιν εἰς Τριπολιτσάν πρὸς ἀναθεώρησιν. Ἐντοσοῦτω, αὕτη ἡ δυναμικὴ (facultative) ἐκκλησις, ἦτον κατάχρησις ἐξουσίας. Ἄν καὶ αἱ αποφάσεις τοῦ Καδῆ ἐπιδέχοντο ἐκτέλεσιν, αἱ κρισολογίαι μολταταῦτα παρετεινόντο ἐπ' ἀπειρον, διότι ἡ νομικὴ τῶν Τούρκων, οὐσα ἀσαφὴς καὶ ἀντιπρακτικὴ, ἐξηγγεῖτο κατὰ διαφόρους τρόπους παρὰ τῶν Οὐλεμάδων, καὶ ἐκ τούτου ἐπὶ μᾶλλον συνεπλέκετο ἡ δικανικὴ.

Εἰς τὸν διορισμὸν νέου Πασᾶ ἢ Καδῆ, αἱ προδικασθεῖσαι ὑποθέσεις ἐδύνατο νὰ συζητηθῶσι, καὶ πολλάκις ἡ ἀπόφασις τοῦ νέου Καδῆ ἦτον ἐναντία τῆς τοῦ προκατόχου του. Διότι, ἐκεῖνος μὲν ἀπεφάσιζε π.χ. κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Μ ο υ σ ε ἴ ν - Ἐ φ ἔ ν τ η, αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ἀ λ ἦ ἢ - Ἐ φ ἔ ν τ η. Αἱ τοπικαὶ συνήθειαι καὶ ὁ καιρὸς μόνον ἠδύνατο νὰ δώσῃσι τέλος εἰς παρομοίας κρισολογίας.

Περὶ δὲ τῶν ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων, ὁ Καδῆς ἀνεφέρετο εἰς τὸν Πασᾶν, καὶ ἀνευ ῥήτης αὐτοῦ διαταγῆς δὲν ἐδύνατο νὰ ἐξετάσῃ τοιαύτην ὑπόθεσιν. Ὁ Καδῆς εἶχε περιπλέον τὸ δικαίωμα νὰ ἀκούῃ τὰ παράπονα τῶν πολιτῶν, καὶ νὰ τὰ ἐκθέτῃ εἰς τὰς πολιτικὰς Ἀρχάς, νὰ ἀντεξετάσῃ τὰ τῶν φόρων

καὶ νὰ ἐξελέγη τὰς ἀπάτας, ἢ τὰς καταχρήσεις, δι' ἐγγράφου τοῦ πρὸς τὸν Πασᾶν. Τὸ ἐγγράφον τοῦτο, λεγόμενον Ἰλάμ, εἶχε κάποιον βᾶρος.

Ὅλαι αἱ πωλήσεις ἀμπελώνων, δσπητίων, δένδρων, ἐργαστηρίων, κτλ. ἀπαιτεῖτο νὰ καθυποβάλλονται εἰς τὸν Καδῆν καί, διὰ νὰ ἔχη κύρος ἡ πώλησις, ἦτον ἀπαραίτητον τὸ παρ' αὐτοῦ διδόμενον χ ο ν τ ζ έ τ ι (ἐγγράφον ἰδιοκτησίας). Τὸ γνήσιον τῆς πωλήσεως ἐβεβαιούτο ἀπὸ μάρτυρας, χριστιανούς εἴτε Τούρκους.

Εἰς τὰς μεταξὺ χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων διαφορὰς, ἡ μαρτυρία ἐνὸς χριστιανοῦ δὲν ἦτον δεκτὴ, οὔτε ὕπερ, οὔτε κατὰ.

Ὁ Καδῆς εἶχε προσέτι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισυνάπτῃ ἓνα πιστοποιητικὸν εἰς τὰς πρὸς τὸν Πασᾶν, ἢ πρὸς τὴν Πόρταν, Ἐπαρχιακὰς ἀναφορὰς. Μ' ὅλα ταῦτα, αὐστηρῶς ἀπηγορεύετο εἰς αὐτὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα.

Πρὶν τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ νῦν Σουλτάνου, ὁ Βοιβόδας διωρίζετο παρὰ τῆς Πόρτας κατ' αἰτήσιν τῆς Κοινότητος, ἢ τῶν Μ α λ ι κ ι α ν ἔ Ζ α α π ἰ δ ω ν (ἀγοραστῶν τοῦ δεκάτου). Ἄλλὰ, δυνάμει ψήφισματος τοῦ νῦν Σουλτάνου, ὁ διορισμὸς τῶν Βοιβοδάδων ἐγένετο ἀπὸ τοὺς Πασάδες.

Ὁ Βοιβόδας ἐχρεώσκει νὰ εἰσπράττῃ τὸ χαράτζι (κεφαλιάτικον), νὰ ἀκολουθῇ τὰς ὁδηγίας τοῦ Πασᾶ, νὰ ἐκτελῇ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Κριτηρίου, καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰς αἰτήσεις τῶν Κοτζαμπάσιδων ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν Ἀστυνομίαν ἢ τὴν εἰσπραξὶν τῶν δοσιμάτων.

Διὰ πᾶσαν πώλησιν γῆς, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ κυρωτικὸν ἐγγράφον, λεγόμενον Γ α π ἰ, τὸ ὁποῖον μόνον ἔκαμνε τὴν πώλησιν ἀναμφισβήτητον.

Ὁ Βοιβόδας ἦτον ἐνιαύσιος. Ὁ δὲ παρὰ τοῦ Πασᾶ διοριζόμενος Ἀγιάνης, ἔργον εἶχε νὰ ὑπερασπίζεταί τὰ δίκαια τῶν ὁμοθρήσκων του. Ὁ Κ α π ο ὕ Μ π ο υ λ ο ὕ κ μ π α σ η ς, ἐλεγόμενος ἀπὸ τοὺς Κοτζαμπάσιδες, παρηκολούθει τὸν Βοιβόδαν μετὰ 10 ἢ 15 ἐνόπλων. Ἄλλὰ δὲν ἐδύνατο κάμμειαν διαταγὴν νὰ ἐκτελῇ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Κοτζαμπάσιδων.

Οἱ Κοτζαμπάσιδες ἐκλέγοντο ἀπὸ τοὺς προεστώτας τῶν Κομοπόλεων καὶ τῶν χωριῶν, οἵτινες, συνερχόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἐπαρχίας, ἐνήργουν τὴν ἐκλογὴν διὰ τῆς πλειοψηφίας, καὶ χωρὶς εἰς ταύτην ποσὺς νὰ παρεμβῇ κάμμειά Τουρκικὴ Ἀρχή. Γενομένης τῆς ἐκλογῆς, οἱ ἴδιοι ἐκλέκτορες καθυπέβαλλον τὴν πράξιν των εἰς τὸν Καδῆν, δι' ἐνυπογράφου καὶ ἐνσφραγίστου γράμματός των, καὶ ἐζήτησαν τὸ Ἰλάμι του. Ὁ Καδῆς, ἐνώπιον τοῦ Βοιβόδα, τοῦ Ἀγιάνη καὶ τῶν ἐπισημοτέρων Τούρκων, μαρτυρούντων τὴν θέλησιν τῶν Προεστώτων, ἐξέδιδε τὸ ζητούμενον πιστοποιητικὸν καὶ διευθύνοντο ὅλα εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ Πασᾶ.

Οἱ Κοτζαμπάσιδες ἦσαν ἐνιαύσιοι. Ἐκαστος τούτων ἐχρεώσκει εἰς τὸ τέλος τῆς διοικήσεώς του νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του εἰς τὴν Ἐπαρχίαν, διὰ νὰ λάβῃ ἀπολυτικὸν ἐγγράφον. Ὅσαι ἐπαρχίαι εὐχαριστοῦντο ἀπὸ τοὺς

Κοτζαμπάσιδες των, ἐκοινοποιοῦν τοῦτο δι' ἀναφορῶν των πρὸς τὸν Πασᾶν, ὅστις συνήθως παρέτεινε τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπουργήματός των καὶ εἰς τὸν ἀκόλουθον χρόνον. Οὗτοι ἐκάνονίζον τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τῶν δουσιμάτων, καὶ ἐδύνατο νὰ κάμνωσιν ἔκτακτα ἔξοδα, τὰ ἅποια μετὰ ταῦτα καθυπέβαλλον εἰς τὴν Ἐπαρχιακὴν Συνέλευσιν. Εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ προδιαθέτωσιν ἐν γένει ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῶν Ῥαγιαδῶν, ἐνταυτῶ καὶ νὰ κρίνωσι τὰς ὑποθέσεις των ὅποιασδήποτε φύσεως· καὶ ἂν εὐχαριστῶντο ἀμφότερα τὰ μέρη, κάμνῃα Τουρκικὴ Ἀρχὴ δὲν ἐδύνατο νὰ παρεμβῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως. Ἀκόμη καὶ οἱ ὑπὸ φυλακὴν χριστιανοὶ ἐδύνατο νὰ προστρέξωσιν εἰς τοὺς Κοτζαμπάσιδες διὰ νὰ τύχωσι τῆς ἐλευθερώσεώς των.

Κάμνῃα διανομὴ ἢ εἰσπραξίς φόρων, δὲν ἤμπορει νὰ πραγματοποιηθῆ [γρ. πραγματοποιηθῆ] ἄνευ ἀδείας καὶ γνώμης τῶν Κοτζαμπάσιδων. Ἡ πρὸς τὸν Πασᾶν σχέσις των εἶχε μέγα βᾶρος. Ὅλοι τῶν κωμοπόλεων ἢ χωρίων αἱ ἀναφοραὶ ἔπρεπε διὰ μέσου αὐτῶν νὰ διευθύνωνται πρὸς τὰς Τουρκικὰς Ἀρχάς. Καὶ εἰς κανένα ἄλλον, παρὰ τὸν Πασᾶν, δὲν ἐχρεώστων νὰ δίδωσι λόγον τῆς διοικήσεώς των· εἰς τοῦτον δὲ μόνον ἀπέκειτο τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς παιδεύσῃ ἢ νὰ τοὺς ἀνταμείψῃ.

Ἡ μεγάλη ἐπιρροή τῶν Κοτζαμπάσιδων κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐπήγαξε· α') ἐκ τοῦ ὅτι οἱ Τούρκοι ἦσαν ὀλιγάριθμοι, καὶ πάντοτε διηρημένοι πρὸς ἀλλήλους· β') διότι παλαιότεν αἱ ἐπαρχίαι ἔπεμπον εἰς Κωνσταντινούπολιν ἕνα ἢ δύο ἐκ τῶν προκρίτων, οἵτινες, συνιστάμενοι ὡς ἀντιπρόσωποι, ἐλευθέρως ἐγνωμοδότηον εἰς τὴν Πόρταν. Μετὰ τὸν καιρὸν, ἡ σύστασις αὕτη ἔμεινε δικαίωμα εἰς τοὺς Πελοποννησίους, οἵτινες ἐστελλον ἀντιπροσώπους, ἐφωδιασμένους μετ' ἐπίσημον ἔγγραφον τόσον ἀπὸ μέρους τῶν Χριστιανῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ μέρους τῶν Τούρκων.

Εἰς τοὺς Τούρκους ἡ συνήθεια εἶχεν ἰσχὴν ἀνωτέραν τοῦ νόμου. Ἐξ αἰτίας τούτου ἔπρεπε πάντοτε δύο ἢ τρεῖς, καὶ κάποτε τέσσαρες, Κοτζαμπάσιδες νὰ διαμένωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Βεκιλιδες τοῦ Μορέως.

Ἡ ὑπόληψις, τὴν ἁποίαν οἱ ἀπεσταλμένοι οὗτοι ἀπελάμβανον πλησίον τῆς Πόρτας, ὡς ἐκ τῶν μέσων τὰ ἅποια τοὺς ἐχορήγει ἡ Πατρίς των, ἐνέπνεε κάποιαν συστολὴν εἰς τοὺς Πασάδες, τινὲς ἐκ τῶν ἁποίαν καθηρέθησαν δι' ἐνεργείας αὐτῶν.

Ὁ Σεντούκ - Ἐμίρης (Ταμίας) ἐφύλαττεν ὅλα τὰ χρήματα, ἅτινα διὰ χειρὸς του ἐμελλον νὰ παραδίδωνται εἰς τὰς Τουρκικὰς Ἀρχάς. Ἐκράτει τὰ κατάστιχα τῶν λογαριασμῶν ἐκάστης Ἐπαρχίας, καὶ ἐφύλαττε τοὺς καταλόγους τῶν φορολογιῶν ὑπογεγραμμένους παρὰ τῶν Κοτζαμπάσιδων. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ἂν καὶ ὑπαγόμενος εἰς τὸν Πασᾶν, ἐχρεώσται ὅμως νὰ ἀκολουθῆ τὰς διαταγὰς αὐτῶν.

Οἱ Προεστῶτες τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων εἶχον ὡσαύτως χωριστὸν

Ταμίαν, ὀνομαζόμενον Καψιμάλην, ὅστις ἐκλέγετο καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ Κοτζαμπάσιδες, εἰς τοὺς ὁποίους χρέος εἶχε ν' ἀναφέρεται διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν χωρίων.

Τοιαύτη ἦτον ἡ πολιτικὴ Διοίκησις τῆς Πελοποννήσου.

Ἄλλὰ δύναται τις νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἕνας Πασᾶς, ὅστις ἀνέβη εἰς τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀξίαν, ἀφοῦ πρὸ ὀλίγου διετέλει κρεοπωλῶν, ἄλλως δὲ ἀμαθῆς ἐπίτροπος ἀπολύτου Δεσπότη, δύναται τις λέγομεν νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἄνθρωπος τοιοῦτος ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ φέρεται ἐπιεικῶς, καὶ νὰ ἀκολουθῇ διοικητικὰς διατάξεις :

Συνήθως οὗτοι, γνωστοὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ τὸ σκληρὸν καὶ δύσκολον τοῦ χαρακτῆρός των, συνιστῶντο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου, ὡς παρά πάντα ἄλλον ἀξιώτεροι νὰ κυβερνῶσι τὸν λαόν.

Εἰς τὰς αὐθαιρέτους Κυβερνήσεις, τὰ πάντα γίνονται κατὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀρχηγῶν, οἵτινες ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ κάμνωσι νόμους, καὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν των νὰ τοὺς ἐφαρμόζωσιν. Ἡ ῥοδιουργία, ἡ ἀπάτη καὶ ὁ δόλος διευθύνουσι τὰς πράξεις των. Ταῦτα πάντα ἦσαν ἔτι πλεον δευιότερα ὡς πρὸς τὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦτον ἐξωρισμένη ἡ παιδεία. Κάνεις δὲν ἐδύνατο νὰ λαλήσῃ ἔμπροσθεν τοῦ Πασᾶ, ὅστις εἶχε δικαίωμα νὰ σηκώσῃ τὴν ζωὴν οὗτινος ἤθελεν ἐκ τῶν διοικουμένων του, καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε ἔντρομος ἐπλησίαζε τις εἰς τὸ παλάτιόν του. Ἐτρώμαζεν ἀκόμη καὶ πρὶν ἰδῆν τὸν Δεσπότην τοῦτον, καὶ ἀκούσῃ τὴν ἀπειλητικὴν του φωνήν· 150 ἔνοπλοι στρατιῶται, Καβάσιδες, λεγόμενοι, ἕνας Ἴτζ - Ἀγᾶς, καὶ ὁ δ ἡ μ ι ο ς, ἐφύλαττον ἀδιαλείπτως τὴν πύλην τοῦ Πασᾶ, καὶ ἐν μόνον νεῦμα τῆς κεφαλῆς του ἀπεφάσιζε τὴν ζωὴν τοῦ ἱκετεύοντος.

Ἡ Ἐπαρχία τῆς Σπάρτης [Μάνης] εἶχε σύστημα διαφορετικόν. Πρὸ τοῦ 1770 διοικεῖτο ἀπὸ τοὺς Καπιτάνους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκλέγετο ὁ Ἀρχηγός, φέρον τὸ ὄνομα Μπάς - Καπιτάν. Ἡ Ἐπαρχία αὕτη ἐπλήρωνεν εἰς τὴν Πόρταν 4000 γρόσια διὰ κεφαλιάτικον.

Εἰς τὴν Μάνην, πώποτε δὲν ὑπῆρξε Τουρκικὴ Ἀρχή. Μετὰ τὸ 1770 ὁ Καπιτάν Πασᾶς, διετάχθη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον νὰ διερίσῃ ἐκεῖ Διοικητὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπέην ς ἦ ς Μάνης· καὶ ἔκτοτε ἡ Ἐπαρχία αὕτη ἠναγκάσθη νὰ πληρώνῃ 15,000 γρόσια κεφαλιάτικον.

Ὁ Μπέης ἐχρεώσεται νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας· νὰ πέμπῃ τοὺς φόρους εἰς τὸν Καπιτάν Πασᾶν· καὶ, χρείας τυχοῦσης, νὰ ζητῇ ἀπ' αὐτὸν βοήθειαν.

Τὸ Σαντζάκι τῆς Εὐρίπου, περιεῖχε τὴν Εὐβοίαν, Ἀττικὴν, Θήβας, Λεβαδείαν, Τουρκοχωρὶ, Μπουδουνίτζαν, Ζητοῦνι. Σάλωνα, Λιδωρικὴ καὶ Μαλανδρινόν. Τὸ δὲ τοῦ Κάρελλι (Αἰτωλία καὶ Ἀκαρνανία), τὸ ὅποιον περιεῖχε τὸ Μεσολόγγιον, Ἀνατολικόν, Βλοχόν, Ξηρόμερον, Βάλτον, καὶ

Βόνιτσαν, ἐμπεριλαμβάνετο εἰς τὴν Διοίκησιν τοῦ Σαντζακίου τῆς Εὐρίπου. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ δέκατον τοῦ Σαντζακίου τοῦ Καρλελίου εἶχε δοθῆ εἰς τὴν Βαλιδὲ (μητέρα τοῦ Σουλτάνου) διὰ νὰ τὸ νέμεται, αὕτη κατώρρωσε νὰ διορίζεται εἰς αὐτὸ ὁ Διοικητὴς κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν Πόρταν, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρλελι Μουσελίμ νὰ ἀναγνωρίζεται μόνον ἀπὸ τὸν Πασᾶν τῆς Εὐρίπου.

Ἡ Ναύπακτος, Ἀπόκουρον, Κράβαρι, Καρπενῆσι, Πατρατζίκι καὶ Δομοκόν, ἐσχημάτιζον χωριστὸν Σαντζάκι. Αἱ δὲ Ἐπαρχίαι τοῦ Ἀσπροποτάμου καὶ τῶν Ἀγράφων, ὑπήγοντο εἰς τὸ Σαντζάκι τῶν Τρικκάλων.

Εἰς τὰ Σαντζάκια ταῦτα, διορίζοντο Πασάδες 3 Οὐρῶν. Τὸ σύστημα τῆς Διοικήσεως ἦτον ὅμοιον μὲ τὸ τῆς Πελοποννήσου, διαφέρον μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν Κατζαμπάσιδων, ὁποίους αἱ ἐπαρχίαι αὗται δὲν ἐκλεγον παντελῶς, ἀλλ' οὔτε εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ στέλλωσι Βεκίλιδες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Κυβερνήσεως ἐφυλάχθη μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, τοῦ ὁποίου ὁ δεσποτισμὸς τίποτε δὲν ἐσεβάσθη.

Ἡ Νῆσος Ὑδρα, ὑπήγετο εἰς τὸν Καπιτὰν Πασᾶ, καὶ διοικεῖτο παρὰ τῶν ἐντοπιῶν ἀριστοκρατικῶς. Οἱ πρόκριτοι αὐτῆς τῆς Νήσου, οἱ σημαντικώτεροι κατὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἐπιφροῆν, ἦσαν εἰς δύο κόμματα διηρημένοι, ἕκαστον τῶν ὁποίων διοικοῦσεν ἐναλλάξ τὴν Νῆσον ἐνιαυσίως.

Τὸ σῶμα τῶν Προκρίτων ἔκαμνε διατάξεις διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας, διὰ τὸ ἐμπόριον, καὶ τὴν θαλάσσιον Ἀστυνομίαν. Εἰς δὲ τῶν ἐντοπιῶν ἐκτέλει τὰ χρέη τοῦ Ἀστυνομίου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ζαμπίτης, ὁ διορισμὸς τοῦ ὁποίου καθυπεβῆλτο εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Καπιτὰν Πασᾶ.

Ἡ Ὑδρα εἶχε προσέτι μίαν Καγκελλαρίαν, συνισταμένην ἀπὸ ἕνα Γραμματέα καὶ τινας Παρέδρους, οἱ ὅποιοι ἐδίκαζον τὰς διαφορὰς. Αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀνεκρίνοντο παρὰ τῶν Προκρίτων. Ἐκτέλει δὲ ἡ Καγκελλαρία καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Μνήμονος (Νοταρίου).

Ἐν κριτήριον ἐκκλησιαστικὸν ἔκρινε τέλος πάντων τὰς συμπιπτούσας διαφορὰς περὶ γάμου, διαζυγίου κτλ.

Ἡ Νῆσος Σπετσῶν, διοικεῖτο καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ Ὑδρα.

Ἡ Νῆσος Φαρῶν, ὑπήγετο εἰς τὸν Καπιτὰν Πασᾶ καὶ διοικεῖτο ἀπὸ Δημογέροντας ἐλεγχομένους ἀπὸ τὸν λαόν. Οἱ πολῖται ὅλοι, εἰς γενικὴν συνέλευσιν συναθροϊζόμενοι, ἐνήργουν τὴν ἐκλογὴν 12 ἐκλογέων, οἵτινες ἐκλεγον δι' ἕν ἔτος τρεῖς Δημογέροντας καὶ ἕνα Ταμίαν. Ὁ Ταμίης, βοηθούμενος ἀπὸ δύο συνεργάτας ὀνομαζομένους Δατζιέρους, παρελάμβανεν ὅλα τὰ εἰσδημῆματα. Ἄλλ' ὅπότεν ἐπρόκειτο λόγος περὶ μεγάλων πραγμάτων, οἱ Δημογέροντες εἶχον χρέος νὰ συγκαλῶσι τὸν λαόν εἰς γενικὴν Συνέλευσιν, διὰ ν' ἀποφασίζονται ὁμοφώνως.

Ὅλαι αἱ περὶ πολιτικῶν ἢ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων διαφοραὶ καθυπεβῆλτο εἰς ἀίρετοκρισίας.

Ὁ Καπιτὰν Πασᾶς ἐπεκύρυνε τὰς ἐκλογὰς ὡς καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν αἵρετοκριτῶν, χωρὶς ὅμως εἰς ταύτας νὰ παρεμβαίῃ παντελῶς· ἐξέταξε δὲ μόνον τὰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις.

Αἱ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, Σκόπελος, Σκίσθος, Ἡλιοδρόμια, Σκυῖρος, Σαλαμίς, Αἴγινα, Πόρος, Κέα, Θερμιά, Σέρφος, Σίφνος, Κίμηλος, Ἀμοργός, Μῆλος, Πολύκανδρος, Σίκινος, Ἴος, Σαντορίνη, Ἀνάφη, Κάσος, Ἀστυπάλαια, Πάτμος, Νάξος, Πάρος, Ἀντίπαρος, Μύκονος καὶ Τρίκερα, ὑπήγγοντο ὡσαύτως εἰς τὸν Καπιτὰν Πασᾶν, ὅστις εἰς πᾶσαν μίαν ἔστειλεν ἓνα ἐπιστάτην τοῦ δεκάτου, Μουσουλμάνον εἴτε χριστιανόν, ὀνομαζόμενον Ζ α μ π ῖ τ η ν.

Ἐκάστη τῶν Νήσων τούτων εἶχε τοὺς Προεστῶτάς της, ἐκλεγομένους ἐκ τῆς κλάσεως τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων, καὶ βοηθουμένους παρὰ δύο συνεργατῶν. Αἱ διαφοραὶ ἐθεωροῦντο ἀπὸ τοὺς Προεστῶτας ἢ αἵρετοκριτὰς, ἀλλ' ἐκκαλοῦντο εἰς τὸν Καπιτὰν Πασᾶν, ὅστις ἀπεφάσιζε πάντοτε τὰ ἐγκληματικὰ.

Κάμμία ἄλλη Τουρκικὴ Ἀρχὴ δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἐπιβρῆν εἰς τὰς Νήσους ταύτας· καὶ οὐδ' αὐτὸς ὁ Σουλτάνος δὲν ἔστειλεν εἰς αὐτάς ἀμέσους διαταγὰς.

Ἡ Νῆσος Σάμος ὑπήγετο εἰς τὸν Σεῖσλάμην, ὅστις ἔστειλεν εἰς αὐτὴν κατ' ἔτος διοικητὴν Τούρκον, εἶχε δὲ καὶ Προεστῶτας.

Ἡ Νῆσος Τήνος ὑπήγετο εἰς τὸν Ζαραπχανᾶ, ὅστις ἔστειλεν εἰς αὐτὴν ἓνα Ζαμπίτην. Διοικεῖτο δὲ καθ' ὃν τρόπον καὶ αἱ λοιπαί, καὶ ὁ Ζαμπίτης δὲν ἔκαμνε τίποτε χωρὶς τὴν συναίνεσιν τῶν Προεστῶτων.

Ἡ Νῆσος Ἄνδρος, ὑπαγομένη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Σουλτάναν, ἐδόθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς εἰς τὸν Ζαραπχανᾶ, ὅστις ἔστειλεν εἰς αὐτὴν ἓνα Ζαμπίτην διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας, καὶ διὰ νὰ κρίνῃ τὰς διαφορὰς τῶν ἐντοπίων. Ἡ Νῆσος αὕτη εἶχεν ἓνα Κοτζάμπασην, ὅστις ἅμα ἐκλεχθεὶς ἀπὸ τὸν λαόν, ἀπήρχετο εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐπλήρωνε τὸ λεγόμενον Ἰλιτζάμι, τῆς Νήσου, καί, λαμβάνων τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἀξιωματῶς του ἀπὸ τὸν Ζαραπχανᾶ Ἐμίνην, ἐπανήρχετο πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν του. Ὁ Ζαμπίτης οὗτος δὲν ἐκτέλει κάμμιαν δικαστικὴν ἀπόφασιν, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Κοτζάμπαση.

Αἱ Νῆσοι Λέρος, Κάλυμνος, Νίσυρος, Δῆλος [γρ. Τῆλος], Χάλκη, Κάρπαθος, Σύμη καὶ Καστελόριζον, ὑπήγγοντο εἰς τὸν Μπέην τῆς Ῥόδου, ὅστις ἔστειλεν εἰς αὐτάς Ζαμπίτιδες. Ἐντοσοῦτῳ εἶχον καὶ τοὺς Προεστῶτάς των, ἀπολαύοντες τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τοὺς ἐκλέγωσι.

Διοικητικὸν σύστημα τῆς Νήσου Χίου
ὕπὸ τοὺς Τούρκους.

Ἐπὶ τῆς τελευταίας παραδόσεως τῆς Χίου εἰς τοὺς Τούρκους κατὰ τὸ 1694, οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Νήσου ἔλαβον διὰ συνθήκης πολλὰ προνόμια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἐφεξῆς.

Α'. Ἡ ἀπόλυτος θρησκευτικὴ ἐλευθερία.

Β'. Ἡ παρὰ τῆς Κοινότητος διεύθυνσις τῶν τοπικῶν πραγμάτων.

Γ'. Ἡ ἀτέλεια τοῦ δεκάτου, περιορισθέντος εἰς μικρὸν τινα φόρον, λεγόμενον Τακρίτι [Τακρίλι].

Δ'. Ἡ Νῆσος ἐχρεώσεται νὰ ἔχη ἓνα καὶ μόνον Διοικητὴν Τούρκον, ὀνομαζόμενον Μοῦσελίμην.

Ε'. Κάμμία Τουρκικὴ οἰκογένεια δὲν ἐδύνατο νὰ κατοικῇ ἐπὶ τῆς Νήσου.

Σ'. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Τούρκων, οἵτινες κατεῖχον τὸ φρούριον, ἦτο προσδιωρισμένος· καὶ ἡ φρουρὰ ἐπρεπε νὰ ἀλλάζῃ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν.

Ζ'. Ἐνας μόνος Ἀγῶς Τούρκος ἤρχετο κατ' ἔτος, καὶ ἐπόναζε τὸ δόσιμον 20.000 ὀκάδων μαστίχης.

Οἱ κάτοικοι καθυπεβάλλοντο εἰς τὸ χ α ρ ἄ τ σ ι.

Μετὰ καιρὸν οἱ κάτοικοι ἐστερήθησαν πολλὰ ἀπὸ τὰ προνόμια ταῦτα, καὶ εἰς τὰ 1820 τὸ Διοικητικὸν σύστημα τῆς Χίου ἔκειτο ἐπὶ τῶν ἀκαλοῦθων βάσεων.

Ὁ Σουλτάνος ἐπέστειλε κατὰ διετίαν ἓνα Διοικητὴν, ὀνομαζόμενον ὡσαύτως Μοῦσελίμην, ὅστις πληρόνων ποσότητὰ τινα εἰς τὸν κύριόν του, ἐδιοικοῦσε τὴν Νῆσον δι' ἴδιόν του λογαριασμόν. Εἶχε δὲ οὗτος καὶ ἓνα Ἀστυνόμον, λεγόμενον Σοῦμπασην.

Τὸ φρούριον εἶχεν ἓνα ἀρχηγόν, μὲ ἀπεριόριστον διάρκειαν, ἔχοντα ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ἀξιωματικούς καὶ φρουρὰν Τουρκικὴν.

Ἐνας κριτὴς Τούρκος, ὀνομαζόμενος Καδῆς, ἐπέστειλετο ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ αὐτὸς ἐθεώρει τὰς ἀφορώσας τοὺς Τούρκους καὶ Ῥαγιαδες πολιτικὰς καὶ ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις, ἔχων ὡσαύτως ἀπεριόριστον διάρκειαν.

Ἐπέστειλετο προσέτι ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν καὶ ἓνας Τούρκος διὰ τὴν σφύραξιν τῆς μαστίχης, ὀνομαζόμενος Σακίζ Ἐμίνης. Ἐν καὶ δὲν εἶχεν οὗτος κάμμιαν ἄμεσον ἐξουσίαν, ἐγένετο καταχρηστικῶς προστάτης καὶ Ἀρχηγὸς τῶν χωρίων, ὅπου γίνεται ἡ μαστίχη, κειμένων κατὰ τὸ μεσημβρινὸν τῆς Νήσου, 21 τὸν ἀριθμὸν. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν Κοινότητα τῆς Νήσου τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων, ὄντας ὅλους χριστιανούς. Μὴν ἀρκούμενος εἰς τοῦτο, ἐπέβαλλεν εἰς αὐτοὺς ποινὰς ὑπερόγκους, καὶ τοὺς μετεχειρίζετο σκληρῶς· καὶ τελευταῖον οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἠναγκάζοντο νὰ δίδωσιν, ἐκτὸς τοῦ δοσίματος τῶν 20 χιλιάδων ὀκάδων, ὅλην τὴν μαστίχην ἣτις τοὺς ἔμενε, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπληρόνοντο εἰς τὸ ἕκτον τῆς τρεχούσης τιμῆς.

Πολλοὶ τῶν Διοικητῶν τούτων, καὶ τῶν ὑπαλλήλων ἀξιωματικῶν των, μετέφερον τὰς οἰκογενεῖάς των, καὶ οὕτω κατεπατήθη τὸ προνόμιον, τὸ ὁποῖον εἶχον οἱ Χριστιανοί, διὰ νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ κατοικῇ εἰς τὴν Νῆσον κάμμία Τουρκικὴ οἰκογένεια.

Ἐκτὸς τῶν Ἀρχῶν τούτων, ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα ἀνεγνώριζε τὴν Κοινότητα, ἢ Δημογεροντίαν, τῆς Χίου, συγκειμένην ἀπὸ 5 ἐντοπίους πολίτας, κατ' ἔτος ἀνανευομένους. Ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα ἀπετείνεται πάντοτε πρὸς αὐτοὺς δι' ὅλας τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τοὺς Ῥαγιάδες, καὶ δι' ὅλας τὰς περὶ χρημάτων ἐκτάκτους καὶ καταχρηστικὰς ἀπαιτήσεις τῆς.

Οἱ Δημογέροντες εἶχον ἀντιπροσώπους εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκλεγμένους ἐνιαυσίως μεταξὺ τῶν ἐμπορευομένων εἰς ταύτην τὴν πόλιν Χίων. Ἐδίδον δὲ εἰς αὐτοὺς ὁδηγίαις περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Κοινότητος μετὰ τῆς Μητροπόλεως. Παρεκτὸς τῆς Δημογεροντίας, εἶχεν εἰσέτι ἡ Νῆσος πολιτικὰς Χριστιανικὰς Ἀρχάς, μᾶλλον ἢ ἦσαν ἐξαρτωμένας ἀπὸ ἐκείνην. Οἱ Δημογέροντες οὗτοι, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς ἀποφάσεις διαφόρων Συνελεύσεων τῶν Προκρίτων τοῦ τόπου, εἶχον πληρεξουσιότητα εἰς ὅλας τὰς πολιτικὰς, θρησκευτικὰς, οἰκονομικὰς, φιλανθρωπικὰς καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως τὰς ὑποθέσεις. Πρὶν ἀπολυθῶσι τῶν χρεῶν των, ὤφειλον νὰ δώσωσιν εἰς τὴν Κοινότητα λόγον τῆς διοικήσεώς των.

Τὴν Κοινότητα ταύτην, ὑποστηριζομένην ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς (τῆς ὑποίας μόνον οἱ κάτοικοι τῶν μαστιχοχωριῶν, διὰ τὰ προεκτεθέντα αἴτια, δὲν ἀπετέλουν μέρος), ἐσέβητο ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα. Ἡ ἔνωσις αὕτη τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἡ τὴν ὁποίαν πληρωμὴ ὑπερέρχων ποσοτήτων, περιέστειλον τὴν πρὸς τὰς καταχρήσεις κλίσιν τῶν Τούρκων. Ἀπελάμβανον δὲ ἐπίσης μετὰ τῶν Ἑβραίων, καθόσον ἦτο δυνατόν ὑπὸ τοιοῦτους τυράνους, ὑπαρξίαν θρησκευτικὴν καὶ πολιτικὴν.

Ἐρώτημα ΚΕ'.

«Ποῖα τὰ προνόμια ἢ ἀστυκὰ δικαιώματα, ἀφεθέντα εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ποῖα τὰ μερικώτερα χαρισθέντα εἰς τινὰς περιοχὰς ἢ Νήσους;»

Ἡ Πελοπόννησος ἐχαίρετο τὸ προνόμιον τοῦ νὰ ἔχη Κοτζαμπάσιδες, καὶ τὸ νὰ τοὺς ἐκλέγῃ ἢ δὲ Σπάρτη [Μάνη] εἶχε Κυβέρνησιν, ὑπαγομένην εἰς τὸν Καπιτὰν Πασᾶν μόνον ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μπέη.

Ὁ νῦν Σουλτάνος, διὰ ψηφίσματός του, κατήργησεν εἰς τὴν Πελοπόννησον τὴν εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς Τουρκίας ἐνεργουμένην συνθήθειαν τοῦ νὰ δημεύονται τὰ ὑπάρχοντα τῶν ἀποθησκότων Χριστιανῶν, ὅσοι ἦσαν εἰς δημόσια πράγματα.

Περιπλέον μερικαὶ Ἐπαρχίαι τῆς Πελοποννήσου ἀπελάμβανον κάποια προνόμια, ὡς π.χ. ἐπειδὴ τὰ δέκατα τῆς Πάτρας ἀπενέμοντο εἰς τὸν τάφον τοῦ

Σουλτάν Χαμίτη, ἡ Ἐπαρχία αὕτη δὲν συνεισέφερον εἰς τὰ ἔξοδα τῆς Διοικήσεως τῆς Πελοποννήσου· καὶ ἐπειδὴ κάμμίαν ἐπιφόρον δὲν εἶχον οἱ Πασάδες εἰς τὰς Πάτρας, εἶχον κατασταθῆ αὐταὶ ἄσυλον τῶν καταδιωκομένων. Ἄλλ' ὅμως, μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ νῦν Σουλτάνου, ὅλα αὐτὰ τὰ προνόμια κατηργήθησαν.

Τὰ προνόμια τῶν Ναυτικῶν Νήσων, τόσον ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν διοικήσιν, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν μικρότητα τῶν δασμμάτων εἰς τὰ ὅποια καθυπεβάλλοντο, ἔμειναν ἀνέπαφα μέχρι τοῦ 1821.

Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἶχε τοὺς Ἀρχηγούς τῆς, ἐπισήμως ὡς τοιοῦτους ἀναγνωριζομένους παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας.

Οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἐπαρχιῶν, διοριζόμενοι ἐφ' ὄρου ζωῆς ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐλάμβανον ἀπὸ τὴν Πόρταν Δίπλωμα, λεγόμενον Μ π ε ρ ἄ τ ι, διὰ τοῦ ὁποίου τοῖς ἐδίδοτο ἡ ἐξουσία νὰ κρίνωσιν ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν χριστιανῶν ἐκκλητῶς, ἀνεκκλητῶς δὲ τὰ περὶ τοῦ γάμου, διαζυγίου κτλ. καθὼς καὶ τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, περιπλέον, αἱ βιομηχανικαὶ κοινωνίαι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωσιν ἀντιπροσώπους, οἵτινες ἔκρινον αὐθαίρετως τὰς μεταξὺ τῶν τεχνιτῶν διαφορὰς.

Τὶ νὰ εἰπώμεν δὲ περὶ τῆς Ρούμελης, ὅπου ὁ Ἄλῃ Πασᾶς κατεπάτησε καὶ αὐτὸ τοῦ Σουλτάνου τὸ δίκαιον;

Ἐρώτημα ΚΣΤ'.

«Ποιοὺ εἶδους τοπικῆς ἐξουσίας, δικαστικῆς, διοικητικῆς ἢ ἀστυνομικῆς, ἐπετρέπετο ἡ χρῆσις εἰς τοὺς ἰδίους Ἑλληνας εἰς ἕκαστον Τμήμα, ὑπὸ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως;».

Εἰς τὴν περὶ τῆς ἐσωτερικῆς Διοικήσεως ἑκάστου Τμήματος ἀπόκρισιν, ἐσημειώθη ὁ βαθμὸς τόσον τῆς δικαστικῆς, ὅσον καὶ τῆς Διοικητικῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἐνήργουν οἱ Ἕλληνες. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν Ἀστυνομίαν, οἱ χριστιανοὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωσιν ἕνα Καπιτάνον, ἀρχηγὸν 20 ἢ 30 ἐνόπλων κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς Ἐπαρχίας.

Τούτων χρέος ἦτο νὰ προλαμβάνωσι τὰς ληστείας, καὶ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν δημοσίων δρόμων. Οἱ μὲν Κοτζαμπάσιδες ἔκλεγαν τὸν Καπιτάνον· ὁ δὲ Πασᾶς, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ σύστασιν τῶν, τὸν ἐπεκύρωνεν.

Ἐξιχνιάζοντες βαθύτερον τὴν πρᾶξιν ταύτην, θέλομεν ἴδει, ὅτι τὸ πρόνομιον τοῦτο ἐχρῆζετο ἀπὸ τοὺς Τούρκους μᾶλλον ἐξ ἀνάγκης, ἢ ἐκ προαιρέσεως.

Ὡς μὴ ὑποκειμένη εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐπιφόρον ἢ Μάνη, ἀπεκαθίστατο ἄσυλον ὅσον δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπομείνωσι τὴν Μουσουλμανικὴν δυναστείαν.

Αὐτοὶ ἐσυνάζοντο ἐν καιρῷ διὰ νὰ ἐνοχλήσωσι τοὺς Τούρκους· ὅθεν, οἱ Ἀγάδες εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μεταχειρίζωνται εὐμενῶς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους.

Διὰ νὰ καθησυχᾷσῃ τὴν ἐπανάστασιν, ἤτις συνέβη κατὰ τὸ 1770, ὁ Σουλτάνος ἔμβασεν εἰς τὴν Πελοπόννησον 12 χιλιάδας Ἀλβανούς, οἵτινες, κατεξουσιάσαντες τὸν τόπον, ἐπανεστάτησαν καὶ αὐτοί. Ἡ Πόρτα ἔστειλε κατ' αὐτῶν τὸν Καπιτὰν Πασᾶν, ὅστις ἐκάλεσεν εἰς βοήθειάν του τοὺς τὰ ὄρη τῆς Πελοποννήσου κατέχοντας χριστιανούς Καπιτάνους μετὰ 4 χιλιάδων ἐνόπλων. Ἀποδεχθέντες οὗτοι τὴν πρόσκλησίν του, ἐδίωξαν τοὺς Ἀλβανούς, καὶ δι' ἀνταμοιβὴν ὠνομάσθησαν Ἀρματολοὶ τῶν Ἐπαρχιῶν.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ συνθήκη παρὰ τοῖς Τούρκοις ἔχει ἰσχύν μεγάλην, ὁ διορισμὸς τῶν Καπιτανέων ἀποκατεστάθη ἐπομένως δικαίωμα Ἀστυνομικόν, ἐνεργούμενον παρὰ τῶν Ἑλλήνων μέχρι τοῦ 1805, καθ' ἣν ἐποχὴν, ἐνοχλούμενοι οἱ Τούρκοι ἐξ ἑνὸς μέρους ἀπὸ τὸν πόλεμον τῆς Ῥωσσίας, καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου ἀπὸ τὴν ἐπιβρόχην τὴν ὁποίαν οἱ Καπιτάνοι ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι, τοὺς κατεδίωξαν, ἐφόνευσαν τινὰς ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐβίασαν τοὺς ἐπιλοίπους νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς Ἰονικὰς νήσους. Ἐκτοτε ἀπηγόρευσεν ὁ Σουλτάνος τὸν διορισμὸν χριστιανοῦ ὡς Ἀρματολοῦ.

Ἄλλ' εἰς τινὰς Ἐπαρχίας, ὅπου οἱ Κοτζαμπάσιδες εἶχον μεγάλην ἐπιβροχὴν, διωρίζοντο ἀκόμη Καπιτάνοι, συναίνεσει ὁμως τοῦ Πασᾶ.

Περὶ δὲ τοῦ δικαιώματος τῆς Ἀστυνομίας εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, ἡ Πόρτα, μὲ ὄλους τῆς τοὺς ἀγῶνας, δὲν ἤδυνήθη ποτὲ νὰ παύσῃ τὴν ἐξουσίαν τῶν Καπιτανέων.

Πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν τοῦτο, ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν καλὴν ἀρμονίαν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἐφύλαττον μετὰ τῶν γειτόνων τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἐν μέρει εἰς τὰς θέσεις των. Οἱ Καπιτάνοι οὗτοι, ἐπὶ Ἀλῆ Πασᾶ, ἔγιναν πολυαριθμότεροι καὶ ἰσχυρότεροι, διὰ τὸ παρὰ τοῦ τυράννου τούτου ἐξακολουθοῦμενον σύστημα.

Ἐρώτημα ΚΖ'.

«Εἰς ποίαν κλάσιν ἀνθρώπων ἀνήκεν ἡ ἐξουσία αὕτη πρὶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως; ποῖος ὁ ἀριθμὸς τῶν μετερχομένων αὐτὴν; πῶς ἐδιωρίζοντο καὶ διετηροῦντο, καὶ πρὸς ποῖον ἦσαν ὑπεύθυνοι;».

Κάμμία κλάσις πολιτῶν ἐχόντων ἰδιαιτέρα προνόμια δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ αὐθαίρετον τῆς Κυβερνήσεως ὕψωνε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν εὐτελεστέραν κλάσιν εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν τῆς κοινωνικῆς τάξεως. Ὅσοι εὐτελεστέραν κλάσιν εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ὅσοι διωρίζοντο εἰς τὰς κατωτέρας ἀξίας, αἱ ὁποῖαι ἐχαρίζοντο εἰς τοὺς χριστιανούς, ἔπρεπε νὰ ἔχωσι κατάστασιν καὶ ἐπιβροχὴν τινα ἠθικὴν· 1 — διότι ἐκλέγοντο ἀπὸ Ἑλλήνας, καὶ 2 — διότι οἱ Τούρκοι ἤθελον νὰ μένωσιν ἠσφαλισμέ-

νοι περί τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια οἱ προδροντες οὗτοι ὄφειλον νά συναΐωσι διὰ τὴν Πόρταν.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι οἱ Κοτζαμπάσιδες ἦτον οἱ μεγαλύτεροι κτήμονες, καὶ ὅτι διετήρουν ἐπὶ ζωῆς των τὸ ὑπόργημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐνίστε μετέδιδον εἰς τοὺς διαδόχους των, ἂν τυχὸν δὲν ἐλάμβανον καταδρομάς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦτο σπάνιαι.

Περί δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑποκειμένων ὅσα ἀπελάμβανον τὰς ἀξίας ταύτας, περί τοῦ τρόπου τοῦ διορισμοῦ των καὶ τῆς παύσεως τῶν καθηκόντων των, καὶ περί τῶν ἀνωτέρων Ἀρχῶν εἰς τὰς ὁποίας ὑπέκειντο, νομίζομεν ἀποχρώντα ὅσα ἐξεθέσαμεν ἐν γένει εἰς τὸ περί τοῦ τρόπου τῆς Διοικήσεως κεφάλαιον.

Ἐ ρ ὄ τ η μ α Κ Η'.

«Εἰς ποῖα τῆς Ἑλληνικῆς ἐξουσίας μέρη εἶναι ἐν χρῆσει ἐτι τοιαῦτα Ἀρχαί, καὶ εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν ποῖον εἶδος Ἀστυνομίας ἢ Διοικήσεως ἀντικατέστη;».

Ἀποσεῖσαν τὴν Τουρκικὴν ζυγὸν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, οὔτε ὄφειλεν, οὔτε ἐδύνατο νά σέβεται πλέον τὰς τοπικὰς Ἀρχάς, αἵτινες εἶχον κατασταθῆ ἀπὸ ἐξουσίαν ἤδη καταργηθεῖσαν.

Διὰ τοῦτο δὲν διέμεινεν οὐδεμίᾳ τοιαύτῃ.

Ἄλλ' ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον ἐπιφρόνην πραγματικὴν εἰς τὰς διαφόρους Ἐπαρχίας, κινήθentes καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, πρῶτοι, εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, ἐξηκολούθησαν συμπράττοντες ἐνεργεῖα τόσον εἰς τῶν πολεμικῶν, ὅσον καὶ εἰς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τὴν διεύθυνσιν.

Τοιοῦτοι ἦσαν εἰς μὲν τὴν Πελοπόννησον, οἱ Πρόκριτοι· πέραν δὲ τοῦ Ἰσθμοῦ, οἱ Καπιτάνοι, ἐξαιρουμένων τῶν πόλεων τῆς Λεβαδείας, τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Μεσολογγίου καὶ τινῶν ἄλλων μερῶν.

Κατὰ πρῶτον ἡ ἐξουσία τῶν πολιτικῶν, ὡς καὶ τῶν πολεμικῶν τούτων Ἀρχηγῶν, δὲν εἶχεν ἐξ ἀνάγκης ἄλλο ἀντικείμενον εἰμὴ νά ἐξοπλίζῃ καὶ νά κινῇ κατὰ τοῦ ἔχθρου τοὺς κατοίκους τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ νά χορηγῇ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, ἐνεργοῦσα τὴν εἰσπραξίν των δεκάτων καὶ λιπῶν φόρων.

Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Μάνης, ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης, πολιτικὸς καὶ πολεμικὸς Ἀρχηγὸς ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν, ἐφάνη ἐπὶ κεφαλῆς ὄλου τοῦ ἐμπειροπολέμου λαοῦ ἐκείνου τοῦ μέρους, καὶ συνέπραξε δραστηριότατα εἰς τὰ πολεμικὰ κινήματα, καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς διατάξεις, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάγκην ὄλον τὸ Ἔθνος ἀνεγνώρισεν.

Εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου, ἐξαιρουμένου τοῦ Τμήματος τῶν Σφακιῶν, οὔτε Πρόκριτοι ὑπάρχουν οὔτε Καπιτάνοι, οἱ Σφακιανοὶ Ἀρχηγοὶ οἰκειοποιήθησαν

πραγματικῶς τὴν ἐξουσίαν, καθ' ὅσον διάστημα ἐδύνατο νὰ φθάσῃ ἢ δύναμις τῶν ὄπλων τῶν.

Εἰς τὰ Ψαρά, οἱ Πρόκριτοι ἐσύστησαν μίαν Γερουσίαν.

Εἰς Ἰθρὸν καὶ Σπέτζας, κατ' ἀρχὰς ἡ ἐξουσία ἦτον εἰς χεῖρας τοῦ λαοῦ.

Μετὰ ταῦτα μετέσχον αὐτῆς οἱ Πρόκριτοι.

Εἰς τὰς λοιπὰς Νήσους τοῦ Λιγαίου Πελάγους, ἐμβῆκαν Ἕλληνες μὴ ἰθαγενεῖς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων.

Ὅλιγοι μῆνες ἐχρειάσθησαν διὰ νὰ πληροφορήσωσι πᾶσαν μίαν αὐτῶν τῶν Ἀρχῶν, τὰς ὁποίας συνεκρότησεν ἡ κίνησις τοῦ ἐθνουσιασμοῦ, ὅτι ἡ μεμονωμένη ἐνέργεια δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἐπιφέρῃ κἀνὲν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα.

Πρῶτοι οἱ Πελοποννήσιοι ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὀργανίσουν καὶ νὰ συγκεντρίσουν τὴν Διοίκησιν τῆς Χερσονήσου, καὶ αὐτὲς ἐσύστησαν Γερουσίαν συγκειμένην ἀπὸ ἑπτὰ μέλη, μεταξὺ τῶν προϋχόντων ἐκλελεγμένα, τῆς ὁποίας πρόεδρος διωρίσθη ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης.

Αἱ Ἐπαρχίαι τῆς Εὐβοίας, τῆς Θεσσαλομαγνησίας, μερικῶν μερῶν τῆς Μακεδονίας, ὡς τῆς Νικοῦσσης καὶ Κασσάνδρας, τοῦ Ταλαντίου, τῆς Λεβαδείας, τῶν Θηβῶν, τῆς Ἀττικῆς, τῶν Σαλώνων, καὶ τοῦ Λιδωρικίου, ἐπεμψαν ἀπεσταλμένους εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν συγκροτηθεῖσαν εἰς τὰ Σάλλωνα κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1821.

Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἐκλεξε δεκατριμελῆ Γερουσίαν, τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν Ἄστρον Πάγον. Ταύτοχρόνως ἐκλεξεν Ἀντιπροσώπους διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Εἰς τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν, συνεκροτήθη τρίτη Συνέλευσις εἰς Μεσολόγγιον διὰ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Μαλακασίου, τοῦ Ἀσπροποτάμου, τῶν Ἀγράφων, τοῦ Σουλίου, τῆς Ἄρτας, τοῦ Βάλτου, τῆς Βόνιτζας, τοῦ Ξηρομέρου, τοῦ Βλοχοῦ, τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ Μεσολογγίου, τοῦ Ἀνατολικοῦ, Βενετικῶν, Κραβάρων, Ἀποκούρου, καὶ Καρπενησίου. Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἐσύστησε μίαν τρίτην Γερουσίαν ἑνεαμελῆ, καὶ ἐνήργησεν ὡσαύτως τὴν ἐκλογὴν Ἀντιπροσώπων τοῦ μέρους τούτου τῆς χέρσου Ἑλλάδος διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Συνέλευσις τῆς Ἐπιδάουρου.

Ἡ Συνέλευσις αὕτη, συγκροτηθεῖσα εἰς Ἐπίδαυρον κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1821, συνέταξε καὶ ἐκήρυξε, κατὰ τὰς προτάσεις τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς διορισθείσης Ἐπιτροπῆς, τὸ πρῶτον Σύνταγμα, καὶ ἀπεφάσισε τὴν συγκάλεισιν τῆς ἐν Ἄστρει Συνελεύσεως κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1823. Διὰ τοῦ Συνταγματικοῦ ἐγγράφου περιέχοντος τὰς γενικὰς ἀρχὰς, τρεῖς ἐξουσίαι ἐσχηματίσθησαν, ἡ Νομοθετικὴ, ἡ Ἐκτελεστικὴ καὶ ἡ Δικαστικὴ. Παρέτεινε τὴν διάρκειαν τῶν τριῶν Γερουσιῶν, μέχρις ὅτου τὸ Ἐκτε-

λεστικὸν σῶμα ἤθελε κανονίσει ὁμοιομόρφως, κατὰ γενικὸν Νόμον, τὴν Διοίκησιν τῆς Ἐπικρατείας.

Αἱ διατάξεις αὗται δὲν ἐπλήρωσαν ἐντελῶς τὰς εὐχὰς τοῦ Ἔθνους. Ἡ ὀλίγη μὲ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν κατοίκων ἀναλογία καὶ τὸ ἀκατάλληλόν πως ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, ὅλα ταῦτα ἴσως, καλῶς δὲν ἐγνωρίσθησαν οὔτε εἰς τὴν Συνέλευσιν τοῦ Ἄστρους.

Συνέλευσις τοῦ Ἄστρους.

Ἡ Συνέλευσις αὕτη συνεκροτήθη τὸν Μάρτιον μῆνα. Ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συνταγματικοῦ ἐγγράφου τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ ἐκήρυξεν ὀργανικοὺς Νόμους, ἃ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων ἐμελλε νὰ παύσῃ τὴν ἐξουσίαν τῶν δύο Γερουσιῶν καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἡ ἀνακαίνισις τῶν ἐξουσιῶν δὲν συνετέλεσε ποσῶς εἰς τὴν πρόσδον τῆς εὐταξίας. Οὐδεὶς τῶν ὀργανικῶν Νόμων ἐδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰ μεγάλα συμφέροντα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφαίνετο, ὅτι ἐκινήθη ἡ κατασκευὴ των. Καὶ πάραυτα, αἱ ἐπελοῦσαι εἰς τὴν Ἑλλάδα καταστροφαι ἐξ αἰτίας τῆς ἐμφυλίου διχονοίας, καὶ τῆς ἐπι δεινότερας ἐπασχολήσεως τοῦ ἔθρου, ἠνάγκασαν τὸ Ἔθνος νὰ ζητήσῃ καὶ τρίτην φοράν τὴν θεραπείαν τῶν δεινῶν του εἰς τὴν πάνδημον συνάθροισιν τῶν Ἀντιπροσώπων του.

Συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου [τὸ δεύτερον].

Αὕτη τὸ πρῶτον συγκαλεσθεῖσα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1826, ἐγένετο ὡσαύτως εἰς Ἐπίδαυρον. Ἐνεργήθη ἡ ἐκλογή διπλωματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐφοδιάσθη μὲ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ ἐξουσίας, διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὰς μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας διαπραγματεύσεις ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὴν μεσιτείαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἐσυστήθη ἐνταυτῷ ἑνδεκαμελῆς Ἐπιτροπή, ἐπιφορτισθεῖσα τὴν γενικὴν διοίκησιν τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ Συνέλευσις αὕτη διεκόπη· καὶ μετὰ μακρὰς διαφιλονεικῆσεις ἐδυνήθη νὰ συναχθῇ πάλιν, τὸν Μάιον τοῦ 1827, εἰς Τροιζῆνα.

Συνέλευσις τῆς Τροιζῆνος.

Εἰς ταύτην τὴν δευτέραν συνάθροισιν κυρίως ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐκύρωσε τὸ ἐπισυναπτόμενον ἐνταῦθα.

Ἐκλεξεν ἐνταυτῷ ἓνα Ἀρχιστράτηγον διὰ τὰς δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος, ἕναν Ἀ' Στόλαρχον διὰ τὰς ναυτικὰς, καὶ τὸν νῦν Κυβερνήτην.

Διῶρισε προσέτι τριμελῆ Ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐνεδύθη τὴν ἐξουσίαν τοῦ διοικεῖν τὸ Κράτος μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ Προέδρου.

Τελευταῖον, διέταξε τὰ περί συγκροτήσεως τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος κατὰ τὰς βάσεις τοῦ Συντάγματος.

Ὁ Κυβερνήτης ἔφθασε τὴν 6 Ἰανουαρίου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὅσαι Ἐπαρχίαι τῆς Πελοποννήσου δὲν κατεῖχοντο ἀπὸ τὸν Ἰμπραὶμ Πασᾶν, εὐρίσκοντο εἰς τὴν μεγαλητέραν ἀταξίαν καὶ τὴν πλέον φρικτὴν ἀθλιότητα.

Τὰ ἐπὶ τῆς στερεᾶς λείψανα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, στρατοπεδευμένα εἰς Δραγαμέστον, Ἐλευσίνα, καὶ Τριζόνια, ἐστεροῦντο πολλάκις πάντων τῶν ἀναγκάλων.

Εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, οἱ κάτοικοι τῶν Νήσων κατεθλίβοντο ὑπὸ τὴν τυραννίαν τῶν κακούργων καὶ τῶν ληστῶν, ἐκ δὲ τῆς πειρατείας διεκινδύνευεν ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ Νομοθετικὸν Συνέδριον διέμενον εἰς Αἴγινα ἐν ἀπραξίᾳ.

Κάμμία ἀπὸ μέρους των προσπάθεια δὲν ἐδύνατο πλέον οὔτε ἠθικὴν ἐπιβροῆν νὰ τοῖς χορηγήσῃ, οὔτε τὰ διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν των ἀπαραίτητα χρηματικὰ μέσα.

Δημόσιον Ταμεῖον δὲν ὑπῆρχε. Τὰ ὀλίγα εἰσοδήματα τῆς Ἐπικρατείας κατηναλίσκοντο προηγουμένως διὰ διαταγμάτων, ἅτινα τὸ κατεπεῖγον τῶν ἀναγκῶν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἀναρχία, ἀφῆρπασαν ἀπὸ τὴν ἀδύνατον διοίκησιν τοῦ τόπου.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὔρε τὰ πράγματα ὁ Κυβερνήτης, ὅστις καὶ ἔλαβε τὰ περί τούτων εἰς σκέψιν ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἐπισημοτέρων μελῶν τοῦ Νομοθετικοῦ Συνεδρίου.

Τοῖς ἐφάνέρωσεν εἰλικρινῶς τὴν ὁποίαν αἱ Συμμαχικαὶ Αὐλαὶ, ὡς καὶ αἱ κατὰ τὴν Μεσόγειον Ναύαρχοὶ των εἶχον συλλάβει κακὴν ὑπόληψιν περὶ τῆς ἐν Αἰγίνῃ καθεδρευούσης Κυβερνήσεως.

Ἀνιχνεύσας ὁ Κυβερνήτης τὰς αἰτίας τῆς ὀλεθρίου κρίσεως, ἐπαπειλούσης τὴν Πατρίδα καθ' ἣν στιγμὴν ἐπροσκαλεῖτο νὰ συμπράξῃ εἰς τὰ πρὸς σωτηρίαν τῆς, δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ πληροφόρησῃ τοῦτους τοὺς ἐν τοῖς πράγμασιν, εἰς τε τὰς ἰδιαιτέρας ὁμιλίαις καὶ τὰς ἐπισήμους συνδιαλέξεις.

Α'. Ὅτι ἦτο τῆς πρώτης ἀνάγκης ν' ἀποδείξωμεν εἰς τὰς Συμμάχους Αὐλάς, διὰ πραγματικῶν ἐνδείξεων, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἤθελε, καὶ ἐδύνατο ἐτοιμῶς, νὰ παύσῃ τὴν ἀναρχίαν, καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας νομίμου Κυβερνήσεως νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς μακροχρονίους δυστυχίας τῆς.

Β'. Ὅτι τοῦτο τὸ πολλῆς σπουδῆς ἄξιον ἀποτέλεσμα, μετὰ τὰ λυπηρὰ προγεγονότα, ἐκ τῶν ὁποίων ὤφειλε τὸ Ἔθνος νὰ διδαχθῇ, ἐφάνετο ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ μ' ὅσῃν ἡ κοινὴ σωτηρία ἀπῆτει ἐτοιμότητα, ἐὰν ἐμελλεν ἡ διοίκησις τῆς Ἐπικρατείας νὰ κανονισθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος τῆς Τροιζῆνος.

Γ'. "Οτι ὅσον ἐπεθύμει νὰ φανῆ, καὶ ὡς Κυβερνήτης καὶ ὡς ἄνθρωπος, δι' ἀμέτρου ἀφοσιώσεως ἀξίος τῆς μὲ τὴν ὁποίαν ἐτιμῆθη ἀπὸ τὸ ἔθνος ἐμπιστοσύνης, τοσοῦτον μᾶλλον ὤφειλε ν' ἀποφύγῃ τὸ νὰ καθυποβληθῆ ἐνώπιον τοῦ Ἔθνους τούτου καὶ τοῦ Κόσμου, εἰς τὰς ὁποίας τὸ Πολίτευμα τῆς Τροικῆς προσδιορίζει εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως ὑποχρεώσεις.

Δ'. "Οτι μεταξύ τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν ἡ πλέον ἀπαράδεκτος ἦτον ἡ διὰ τοῦ ὄρκου, ὅστις ἐπέβαλλεν εἰς τὸν Κυβερνήτην τὴν ὑπόσχεσιν, τοῦ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεξαρτησίαν, μὴ ὑπάρχουσαν πραγματικῶς, ἀλλ' οὔτε δικαιοματικῶς, καθόσον τὸ Ἔθνος εἶχε δεχθῆ ὡς βᾶσιν τῆς μελλούσης τύχης του, τὰς ὁποίας ἔθεσεν ἀρχὰς ἡ ἐν Λονδίῳ Συνθήκη τῶν 6 Ἰουλίου.

Ε'. "Οτι τὸ Νομοθετικὸν Συνέδριον, ἐὰν δὲν ἐδίσταζε ποσῶς ὡς πρὸς τὰς διαληφθείσας ἐναργεῖς παρατηρήσεις, ἤθελε φρονήσει συμφώνως μὲ τὸν Κυβερνήτην, ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ Κράτους εἶναι ὁ πρώτιστος ὅλων τῶν Νόμων, καὶ ἤθελεν ἐπομένως ἀναβάλλει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Συνταγματικοῦ Πολιτεύματος τῆς Τροικῆς, ἀντικαθισταμένη μίᾳς Κυβερνήσεως προσωρινῆς, μέχρι τῆς συγκαλέσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Σ'. "Οτι ἡ διοίκησις αὕτη νὰ μὴ εἶναι παντελῶς ἀσπίρητος, ἀλλὰ θεμελιωμένη εἰς τὰς ὁποίας ἔθεσαν ἀρχὰς ὄλαι αἱ Συνελεύσεις, καὶ συγκειμένη ἐκ δημοσίων Ὑπουργῶν, οἵτινες εἶχον ἤδη λάβει πολλάκις τὰς ψήφους τοῦ Ἔθνους.

Καὶ ἡ Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ Νομοθετικὸν Συνέδριον, ὁμοφώνως, ὁμογνώμησαν μετὰ τοῦ Κυβερνήτου περὶ τῶν διαληφθέντων ἐξ ἄρθρων, καὶ ἐκ ταύτης τῆς μερικῆς καὶ εὐκρινοῦς συμφωνίας ἐπήγασαν αἱ πράξεις, τῶν ὁποίων ἐπισυνάπτονται ἐνταῦθα ἀντίγραφα.

Ἐναντίον τῆς γνώμης πολλῶν τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν, ὁ Κυβερνήτης ἤλπιζεν, ὅτι ἤθελε δυνηθῆ νὰ συγκαλέσῃ τὴν Ἐθνικὴν Σύνοδον κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα. Καὶ διὰ τοῦτο προανηγγέθη καὶ ἀπὸ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν συγκαλέσις τῆς.

Ἀλλὰ, καθόσον ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις ἀνέπτυσε τὴν ἐνέργειάν της εἰς τὰς Ἐπαρχίας, προσέλαβε τὴν λυπηρὰν πεποίθησιν, ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ γενῆ νόμιμος ἐκλογὴ Ἀντιπροσώπων, χωρὶς πραγματοποιέως νὰ ὀργανισθῆ ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις.

Ὅθεν, συναίνεσι τοῦ Πανελληνίου, ἀνεβλήθη ἡ συγκαλέσις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Κατὰ τὰς προτάσεις τοῦ Πανελληνίου, διηρέθη τότε ἡ Ἐπικράτεια εἰς 13 Τμήματα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐστάλη ἓνας Ἐκτακτος Ἐπίτροπος διὰ νὰ ὀργανίσῃ τὰς ἐμπεριεχομένας Ἐπαρχίας, καὶ νὰ συστήσῃ κατ' ἐξάιρετον τὰς Δημογεροντίας, ἢ Ἀστυκὰς Ἀρχὰς. Κατὰ τοὺς ἐνυπάρχοντας Νόμους, οἱ ἄρ-

χοντες οὗτοι ἐκλέγονται ἀπὸ τὸν λαόν. Αἱ δὲ ἐκλογαὶ αὗται ἐγίναν τῶντι κατὰ τοὺς Νομικοὺς τύπους καὶ μὲ τὴν μεγαλητέραν τάξιν ἐν γένει.

Νέα μάλιστα, ἡ πανώλης, ἐπελθοῦσα κατὰ τὸν Μάιον μῆνα, ἔφερε προσκόμματα καὶ ἀναβολὰς εἰς τὴν πρόοδον τοῦ Ἐπαρχιακοῦ ὀργανισμοῦ. Μ' ὅλα ταῦτα, ὁ ὀργανισμὸς οὗτος εἶναι ἐγγὺς τοῦ ν' ἀποπερατωθῆ. Καὶ τὸ Ἔθνος θέλει δυνηθῆ ἐν τάχει νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἀντιπροσώπων του εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Τὸ σύστημα τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως φαίνεται, ὅτι εἴλκυσε ἀξίως τὴν ψῆφον τοῦ Ἔθνους. Φέρεται τις τοῦλάχιστον νὰ τὸ πιστεύσῃ, παρατηρῶν τὴν ὁποίαν ὄλων τῶν κλάσεων οἱ πολῖται ἔδειξαν προθυμίαν εἰς τὴν πρὸς αὐτοὺς πρόσκλησιν τοῦ Κυβερνήτου, καθ' ἣν καιρὸν ἐσύστησε τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Τὸ διαμῆνυμα καὶ αἱ ἐπισυναπτόμεναι ἐπιστολαὶ ἐξηγοῦσι, ποῖον τέλος εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ εἰς τί ἀπῆτησεν ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ Ἔθνους τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος θυσίαν.

Εἰς διάστημα ὀλίγων ἐβδομάδων, οἱ πολῖται ἔφεραν εἰς τὴν Τράπεζαν τὰ λείψανα τῆς περιουσίας των, καὶ ἡ ποσότης 80,000 περίπου ταλλήρων ἔδειξε μὲ πόσῃ εὐχαρίστησιν τὸ Ἔθνος ἀπεδέχετο μίαν τάξιν πραγμάτων, διὰ τῆς ὁποίας ἠλπίζε νὰ δικαιώσῃ τὴν εὐμενῆ προσπάθειαν τῶν Συμμάχων Δυνάμεων.

Αἱ ἐλπίδες του ἀρχίζουσι νὰ πραγματοποιῶνται. Τὰ βοηθήματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν σήμερον ὑπάρχει· οἱ παρὰ τῶν Συμμάχων Αὐλῶν συσταθέντες ἤδη Πρόξενοι παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει· ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Πελοποννήσου· ἡ ἀποστολὴ τέλος πάντων τῶν Ἐξοχωτάτων Ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν Δυνάμεων· ὅλα ταῦτα, εἶναι ἐχέγγυα ἀσφαλίζοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς. Αἱ πρόοδοι, τὰς ὁποίας ἔκαμε διὰ μόνον τῶν ἰδίων τῆς μέσων ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον μῆνα μέχρι τοῦ Ἰουνίου, ὡς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εὐταξίας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς Διοίκησιν, τῆς ὑποστηρίζουσι τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν θέλει βραδύνει νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος, ὅπου ἡ γενναιοφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη τῶν Συμμάχων Αὐλῶν θέλουσι ἀξιῶσαι νὰ τὴν προάξωσιν.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδες
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΟΛΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ	5- 10
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	11- 15
ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ	
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ	
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	17- 40
ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ	17- 19
1. Ὁ Θεόριος τοῦ Ρήγα	20- 24
2. Ἡ ἐπαναστατικὴ προκήρυξις τοῦ Ρήγα	25- 26
3. Τὸ «Ἄσμα Πολεμιστῆριον» τοῦ Κοραῆ	27- 31
4. Τὸ «Σάλπισμα Πολεμιστῆριον» τοῦ Κοραῆ	32- 40
ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
Ἡ ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	41-138
ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ	41- 45
Ὄργανισμός τῆς Ἐταιρείας καὶ κατήχησις τῶν Φιλικῶν (Εἰσήγησις τῶν κειμ. 1-3)	46- 47
1. Ἡ κατὰ τὸ χειρόγραφον Βουκουρεστίου κατήχησις	47- 55
2. Ἡ κατὰ τὴν συλλογὴν Γιατράκου «Διδασκαλία τῆς μελλούσης Ἐταιρείας τῶν Φιλικῶν»	55- 63
3. Ἄῤργανισμός ἢ Διδασκαλία τῆς Ἐταιρείας τῶν Φιλικῶν» κατὰ τὸν Ἰωάννην Φιλήμονα	64- 79
4. Ἡ περὶ ἡγεσίας ἀπόφασις τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἀνωτάτης Ἀρχῆς	80- 81
5. Ἡ Γραικικὴ Ἐμπορικὴ Ἐταιρεία	82- 97

Αἱ εἰς Μάνην ἐνέργειαι τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας (Εἰσήγησις τῶν κειμ. 6-7)	98-99
6. Ἡ συνδιαλλαγὴ τῶν ἡγετικῶν οἰκογενειῶν τῆς Μάνης	99-101
7. Αἱ περισυλλεγεῖσαι πληροφορίες Αἱ προκηρύξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου (Εἰσήγησις τῶν κειμ. 8-21)	102-103 104-105
8. Ἀπόσπασμα στρατιωτικοῦ ὄργανισμοῦ	105-107
9. Ὁρκος ἱερολοχίτου	107-108
10. Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοῦ Αἰγαίου	108-110
11. Πρὸς τοὺς πλοίαρχους τῆς Ἑλλάδος	110-113
12. Πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν πολεμικῶν δυνάμεων	114
13. Πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοῦ Ἀρχιπελάγους	114-116
14. Πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς (κῆρυγμα τῆς Ἐπαναστάσεως)	116-118
15. Πρὸς τοὺς Μολδαβοὺς (ἐπαναστατικὴ παρόρμησις)	118-119
16. Πρὸς τοὺς Φιλικοὺς (ἐπαναστατικὸν κῆρυγμα)	119
17. Πρὸς τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐπιτοπίους ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἄρχοντας Ἕλληνας	120
18. Πρὸς τὸν μητροπολίτην καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς Μολδοβλαχίας	120-121
19. Ἡ εἰς Δυτικὴν Εὐρώπην ἀποστολὴ τοῦ Ἡπίτου	122
20. Ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης πρὸς τοὺς Φιλέλληνας	122-123
21. Ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης πρὸς τοὺς εἰς τὴν ξένην Ἕλληνας . Ἀναθεματισμοὶ καὶ ἀποδοκιμασίαι τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου (Εἰσήγησις τῶν κειμ. 22-28)	123 124-125
22. Ὁ διορισμὸς τοῦ Ἀλῆ Μπεντερλῆ ὡς μεγάλου βεζύρου καὶ ὁδηγίαι διὰ τὴν κατάπνιξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ..	126
23. Διορισμὸς τοῦ Σαλίχ Πασᾶ ὡς μεγάλου βεζύρου πρὸς ἐξόντωνσιν τῶν Ἑλλήνων	127
24. Τὸ κείμενον τοῦ ἀφορισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας	128-132
25. Ἡ γνωστοποιήσις τοῦ ἀφορισμοῦ πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς Μολδοβλαχίας	132-133
26. Ἡ πρὸς τὸν μητροπολίτην Μολδοβλαχίας διακοίνωσις τοῦ Πατριάρχου περὶ ἀποκηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως	133-135
27. Τὸ κείμενον τῆς ἀποκηρύξεως τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας	135
28. Ἡ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην ἀνακοίνωσις τῆς ἀποκηρύξεώς του ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας	136-138

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ .. 139-180

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ	139-140
① Ἡ Γενική Διακήρυξις τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου	141-144
② Τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ καὶ τῶν προκρίτων τῆς Ἀχαΐας	145-146
③ Ἡ προκήρυξις τοῦ Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη καὶ τῆς Μεσσηνιακῆς Γερουσίας	147-148
④ Τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Παπαφλέσσα	149
⑤ Ἡ πρὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς προκήρυξις τοῦ Μ. Μαυρομιχάλη	150-151
⑥ Ἡ προκήρυξις τοῦ Ἀντανίου Οἰκονόμου πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ὑδρας	152-155
⑦ Ἡ προκήρυξις «Δίπλωμα» τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου	156-157
⑧ Τῆς Ὑδρας πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῶν Κυκλάδων	158
⑨ Τῆς Ὑδρας πρὸς τοὺς πλοιάρχους καὶ τὰ πληρώματα	159-160
⑩ Τῶν τριῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν, Ψαρῶν «Προκήρυγμα Ἐθνικόν»	161-162
⑪ Τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου πρὸς τοὺς Ἕλληνας κληρικοὺς	163-164
⑫ Τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῶν παραλίων καὶ τῶν νήσων	165
⑬ Εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἡ προκήρυξις τοῦ Γ. Βαρνακιώτη ..	166-168
⑭ Τῆς Συνελεύσεως τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος	169-170
⑮ Τῆς Συνελεύσεως τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος	171-172
⑯ Τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν	173
⑰ Ἡ προκήρυξις τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας	174-175
⑱ Τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀ' Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως	176-178
⑲ Ἡ πρώτη ἐπίσημος καὶ ὁμαδικὴ διακήρυξις τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑπὸ τῆς Α' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	179-180

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ .. 181-336

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ	181-185
Τὰ ὀνόματα τῶν πληρεξουσίων εἰς τὰς Συνελεύσεις τῆς Ἐπαναστάσεως	186-208

Τῆς ἐν Καλτετζαῖς Πρώτης Συνελεύσεως τῶν Πελοποννησίων	186
Τῆς εἰς Βέρβενα ὑπὸ τὸν Δημ. Ὑψηλάντην Συνελεύσεως ..	186-187
Τῆς ἐν Ἀργεῖ-Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως τῶν Πελοποννησίων (Πελοποννησιακὴ Γερουσία)	187
Τῆς ἐν Μεσολογγίῳ Συνελεύσεως τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος	188
Τῆς ἐν Σαλῶνις Συνελεύσεως τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος	188-190
Τῆς ἐν Ἀρμένιοις Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν	190
Τῆς Α' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	190-191
Τῆς Β' ἐν Ἀστρεῖ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	192-195
Τῆς Γ' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	196-197
Τῆς Γ' ἐν Ἐρμιόνη καὶ Τροιζῆνι Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ..	197-199
Τῆς Δ' ἐν Ἀργεῖ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	200-205
Τῆς Ε' ἐν Ἀργεῖ-Ναυπλίῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	205-208
Τὰ κείμενα τῶν Ὄργανισμῶν καὶ τῶν Πολιτευμάτων ..	209-336
① Ἡ σφριζομένη πρᾶξις τῆς ἐν Καλτετζαῖς Συνελεύσεως ..	209-210
2. Τὰ ἀνταλλαγέντα μεταξὺ Ὑψηλάντου καὶ προκρίτων σχέδια Ὄργανισμοῦ τῆς Πελοποννήσου	211-221
3. Ὁ τελικὸς Ὄργανισμὸς τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας ..	222-229
4. Ὁ Ὄργανισμὸς τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος	230-234
5. Νομικὴ Διάταξις τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος	235-253
6. Ὁ Ὄργανισμὸς τῆς Κρήτης	254-261
7. Τὸ «Ἀρμοστικόν» καθεστῶς τῆς Κρήτης	262-273
8. Τὸ πολίτευμα τῆς Σάμου	274-280
9. Τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου (τῆς Α' ἐν Ἐπι- δαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως)	281-292
10. Ὁ «Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου» (τῆς Β' ἐν Ἀστρεῖ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως)	293-304
11. Συνταγματικαὶ Πράξεις τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ..	305-307
12. Τὸ «Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος» (τῆς ἐν Τροιζῆνι Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως)	308-322
13. Τὰ περὶ συστάσεως Ἐνδεκαμελοῦς Διοικητ. Ἐπιτροπῆς καὶ ἀρμοδιοτήτων ταύτης ψήφισμα	323-325
14. Τὸ περὶ ἐκλογῆς τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια ὡς κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ψήφισμα	326
15. Τὸ περὶ συστάσεως Τριμελοῦς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτρο- πῆς ψήφισμα	327
16. Τὸ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ πολιτικοῦ συντάγματος τῆς Ἑλλάδος ψήφισμα	328

17. Τὸ περὶ ἀρμοδιοτήτων τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς ψήφισμα	329-331
18. Τὸ περὶ ὀργανώσεως τῆς διοικήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ψήφισμα	332-333
19. Ἡ περὶ τοῦ συντελεσθέντος ἔργου διακήρυξις τῆς Τρίτης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	334-336

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ
ΕΠΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ
ΤΗΣ ΑΦΙΞΕΩΣ ΤΟΥ ΘΘΩΝΟΣ

.....	337-433
ΒΙΣΗΓΗΣΙΣ	337-339
Συνταγματικαὶ πράξεις ἐπὶ κυβερνήτου Καποδίστρια (Εἰσηγήσεις τῶν κεῖμ. 1-23)	340-342
1. Ἡ πρώτη ἐνέργεια περὶ ἐφαρμογῆς νέου πολιτικοῦ συστήματος	343
2. Ἡ συγκατάθεσις τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς	343-344
3. Ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασις περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ συντάγματος τῆς Τροιζῆνος	344-345
4. Ἡ ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέσπισις προσωρινοῦ καθεστώτος	345-347
5. Ἡ πρὸς τὸν λαὸν διακήρυξις περὶ προσωρινῆς διοικήσεως μέχρι συγκλήσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	347-349
6. Ὁργάνωσις καὶ ἀρμοδιότητες τοῦ Πανελληνίου	349-350
7. Σύστασις καὶ ἀρμοδιότητες ἐπιτροπῶν διοικήσεως	351-352
8. Ἡ πρὸς τὸ Πανελλήνιον πρότασις περὶ ἀναβολῆς συγκλήσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	352-353
9. Ἡ ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου ἀποδοχὴ τῆς προτάσεως τοῦ Κυβερνήτου	353-354
10. Ἡ διοικητικὴ διαίρεσις τῆς Ἐπικρατείας	354-355
11. Περὶ διορισμοῦ ἐκτάκτων ἐπιτροπῶν εἰς τὰ τμήματα τῆς Ἐπικρατείας	355-356
12. Περὶ ὑποδιαίρεσεως τῶν τμημάτων τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἐκλογῆς δημογερόντων	356-358
13. Περὶ καθορισμοῦ τρόπου ἐκλογῆς πληρεξουσίων ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου	358-360
14. Τὰ ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου συνταχθέντα σχέδια ψηφισμάτων περὶ συγκλήσεως Ἐθνικῆς συνελεύσεως	360-364
15. Τὸ ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου συνταχθὲν σχέδιον συγκλήσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	364-371

16. Τὰ περί συνταγματικότητος τῶν περί ἐκλογῶν σχεδίων ψηφισμάτων	371-372
17. Τὸ περί συγκλήσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου	373-374
18. Αἱ ὁδηγίαι τοῦ Κυβερνήτου περί τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν	374-377
19. Τὸ περί ἐκλογῶν διάγγελμα τοῦ Κυβερνήτου	377-378
20. Ὁ τελικὸς προσδιορισμὸς τῶν ἐκλογῶν Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	378-379
21. Ἡ περί τῆς διεξαγωγῆς καὶ τῆς σημασίας τῶν ἐκλογῶν ἐμπιστευτικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς κρατικούς ἐκπροσώπους	379-383
22. Τὸ Πανελλήνιον διίσταται ἀλλὰ τελικῶς ὑποκύπτει	383-385
23. Ἡ ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνάγκης ἀποδοχὴ τῶν περί ἐκλογῶν ψηφισμάτων τοῦ Κυβερνήτου	385-386
24. Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐπικύρωσις τῶν συνταγματικῶν πράξεων τοῦ Κυβερνήτου — Κατάργησις τοῦ Πανελληνίου καὶ σύστασις τῆς Γερουσίας	387-390
25. Ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ διὰ μεταγενεστέρων σύνοδον ἀναβολὴ ψηφίσεως θεμελιώδους νόμου Πολιτικαὶ πράξεις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καποδίστρια καὶ τὸ «Ἡγεμονικὸν Πολίτευμα» τῆς ἐν Ναυπλίῳ Ε' Ἐθνοσυνελεύσεως (Εἰσήγησις τῶν κειμ. 26-31)	390
26. Ἡ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια σύστασις τῆς «Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς»	391-392
27. Καθορισμὸς ἀρμοδιοτήτων τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς	393
28. Διακέρυξις τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς περί συγκλήσεως νέας Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	394-396
29. Ὁ διορισμὸς τοῦ Αὐγουστίνου Καποδίστρια ὡς προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως	397
30. Ὁ διορισμὸς τοῦ Αὐγουστίνου Καποδίστρια ὡς κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος — Καθορισμὸς τῶν δικαιοδοσιῶν αὐτοῦ	398
31. Τὸ «Ἡγεμονικὸν Σύνταγμα» τῆς ἐν Ναυπλίῳ Ε' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως	399-400
	401-433

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	435-495
ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ	435-436
«Ἐγγραφὸν τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Συμμάχων Αὐλῶν,	

διευθυνόντων είκοσιοκτὼ ἐρωτήματα καὶ ζητούντων τὴν λύσιν των»	437-440
«Ἐγγραφοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς Ἀντι- προσώπους τῶν Συμμάχων Αὐλῶν, δι' οὓς διευθύνονται αἱ ἀπαντήσεις εἰς τὰ 28 ἐρωτήματα»	440-495

ΑΠ. Β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Πτυχιούχος τῆς Φιλολογίας καὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Διπλωματούχος Ἀνωτάτων Σπουδῶν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας τῆς Σορβόννης-Διδάκτωρ τῶν Γραμμάτων (Doctorat d'Etat ès-Lettres) τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων.

Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1939,

— τῆς Ἱστορίας Μέσων καὶ Νεωτέρων Χρόνων, 1939-1956.

— τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας, 1951-1954.

— τῆς Ἱστορίας τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1956.

Κοσμητὼρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, 1948-1949 καὶ 1961-1962.

Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 1954-1955.

Καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Γεωγραφίας παρὰ τῆ στρατιωτικῆ Σχολῆ τῶν Εὐελπίδων, 1939-1956, καὶ τῆ ἀνωτάτῃ Σχολῆ γενικῆς μορφώσεως ἀξιωματικῶν, 1956-1961.

Καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἱστορίας παρὰ τῆ Θεολογικῆ Σχολῆ Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1963.

Καθηγητὴς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἱστορίας παρὰ τῆ Σχολῆ Δημοσιογραφίας καὶ Δημοσίου βίου ἀπὸ τοῦ 1960.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ

Α'. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

1. Ἡ Μάνη καὶ ἡ Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία, 1925.
2. Τὰ αἷτια καὶ οἱ παράγοντες τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, 1927.
3. La Presse Néo-hellénique, 1930.
4. Chypre Hellénique à travers quarante siècles d'histoire, 1932.
5. Οἱ Δυτικοὶ Λαοὶ κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους (ἐν Παγκ. Ἱστορία) 1932.
6. Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ 1870 (τμῆμα Παγκοσμίου Ἱστορίας Ἐλευθερουδάκη), 1933.
7. Rhigas Velestinlis, la Révolution française et les préludes de l'Indépendance hellénique, 1937. (ἐναίσιμος πρωτεύουσα διατριβὴ διὰ τὸ ἀνώτατον Κρατικὸν διδακτορικὸν δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων).
8. Les Oeuvres de Rhigas Velestinlis 1937 (δευτερεύουσα διδακτορικὴ διατριβή).
9. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Φραγκίσκου Μοροζίνη κατὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος, 1938.

10. Τὰ ἰδεώδη τῆς φυλῆς, ὡς γινώσκων τῆς ἐλληνικῆς νεότητος (ὀμιλία), 1939.
11. Περὶ τὸ πραγματικὸν ὄνομα τοῦ ἐθνομάρτυρος Ρήγα, 1939.
12. Ἱστορικὴ γεωγραφία τῆς Εὐρώπης (Πανεπιστημιακὰ μαθήματα), 1945.
13. Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα. Α': Ἐθνικὴ διαμόρφωσις καὶ πολιτικὴ συγκρότησις (Πανεπιστημιακὰ μαθήματα), 1946, Β' ἐκδ. 1951, Γ' ἐκδ. 1957.
14. Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα. Β': Κοινωνικὴ ἐξέλιξις καὶ πολιτισμὸς (Πανεπιστημιακὰ μαθήματα), 1947, Β' ἐκδοσις 1955, Γ' ἐκδοσις 1959.
15. Πολιτικὴ ἱστορία τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους Α'. 16ος, 17ος καὶ μέχρι τῶν μέσων 18ου αἰῶνος. (Πανεπιστημιακὰ μαθήματα), 1948, Β' ἐκδοσις 1957.
16. Τὸ πρόβλημα τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων εἰς τὰς Πανεπ. σχολάς, 1949.
17. Τὰ ἰδεώδη τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 (Πανεπιστημιακοὶ λόγοι 25ης Μαρτίου), 1949.
18. Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων κατὰ τὰς ἱστορικὰς πηγὰς. Ἐν περ. «Ἀθηνᾶ» 1950.
19. Ὁ ρήτωρ Θρασύμαχος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ περὶ Μακεδόνων. Ἐν περ. «Ἀθηνᾶ», 1951.
20. L'hellénicité de Chypre—Réponse aux arguments anglais, 1951.
21. Ὁ Δημοσθένης καὶ τὰ περὶ βραβηρισμοῦ τῶν Μακεδόνων. Ἐν περ. «Πλάτων», 1952.
22. Ὁ Ἰσοκράτης καὶ τὰ περὶ «οὐχ ὁμοφύλου γένους τῶν Μακεδόνων». Ἐν περ. «Ἀθηνᾶ», 1952.
23. Τὸ «Περὶ Πολιτείας» ἔργον τοῦ [Ἡρόδου] καὶ τὰ ἐν αὐτῷ περὶ Μακεδόνων. Ἐν ἐκδόσει «Γέρας Ἀντ. Κερραμοπούλου», 1952.
24. Ἀρχαία Ἑλλάς καὶ Μακεδονικὸς Ἑλληνισμὸς (συμπλήρωμα ἐπιτόμου Ἱστορίας Ἑλληνικοῦ Ἔθνους Κωνστ. Παπαρρηγοπούλου), 1952.
25. Ἱστορία τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος (συμπλήρωμα ἐπιτόμου Ἱστορίας Κωνστ. Παπαρρηγοπούλου) 1952. Β' ἐκδοσις 1955.
26. Ἡ Ἑλλάς ὡς πολιτικὴ ἔννοια κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐν «Ἐπετ. Φιλοσ. Σχολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», 1954.
27. Λόγοι ἐκφωνηθέντες ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν Πρυτανικῶν καθηκόντων, 1954 (ἔνθα καὶ ὁ πρυτανικὸς λόγος «Ἑλληνες καὶ βάρβαροι»).
28. Πειραγμένα Πρυτανείας Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 1954.
29. Τὰ περὶ Κύπρου. Ἐνέργειαι καὶ διακηρύξεις ὡς Πρυτάνεως, διαφωτιστικὰ δημοσιεύματα, ἐκθέσεις ἀποστολῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, λόγοι κλπ. διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας τῆς Κύπρου (σειρὰ ἐκδόσεων ἀγγλιστί, γαλλιστί καὶ ἑλληνιστί), 1954.
30. Οἱ Ἑλληνες λόγοι τῆς προεπαναστατικῆς περιόδου (Πανεπ. λόγος), 1955.

31. Ἀποικισμοὶ Βορ. Ἀμερικῆς καὶ πόλεμος Ἀμερ. Ἀνεξαρτησίας (Παν. μαθ.), 1956.
32. Οἱ Ἑλληνεὶ λόγοι ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Μέρους Α΄ : Ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως μέχρι τοῦ 18ου αἰῶνος. (Πανεπ. μαθ.), 1956.
33. Ὁ ἀγὼν τῶν Θερμοπυλῶν. Αἱ δυνάμεις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Σπάρτης. Ἐν περ. «Ἀθηνᾶ», 1956.
34. Περὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Θερμοπυλῶν. Ἡ ἀποχώρησις τῶν συμμάχων καὶ ἡ θυσία τοῦ Λεωνίδου. Ἐν περ. «Πλάτων», 1957.
35. Θερμοπύλαι—Ἀρτεμίσιον. Ζητήματα χρονολογίας καὶ χρονικοῦ ταυτισμοῦ. Ἐν «Ἐπετηρ. Φιλοσ. Σχ. Παν. Ἀθηνῶν», 1956—1957.
36. Ἡ Κύπρος καὶ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα, Ἐν ἐκδ. «Σύγχρονα Προβλήματα», 1957.
37. Τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἐν ἐκδ. «Σύγχρονα Προβλήματα», 1957.
38. Ἀργεᾶδαι—Τημενίδαι. Καταγωγή καὶ ἱστορικὴ ἀπαρχὴ τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου τῆς Μακεδονίας. Ἐν «Ἐπετηρ. Φιλοσ. Σχ. Παν. Ἀθηνῶν», 1957—1958.
39. Πολιτικὴ ἱστορία τῆς Δυτ. Εὐρώπης κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Β΄ Γαλλικὴ ἐπανάστασις—Μ. Ναπολέον (Πανεπιστημιακὰ μαθήματα), 1958.
40. Οἱ Ἑλληνεὶ λόγοι ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Μέρους Β΄ : Οἱ Διδάσκαλοι τοῦ Γένους—Πνευματικὴ παρασκευὴ τοῦ ἀγῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας (Πανεπ. μαθ.), 1958.
41. Κοραΐς καὶ Καποδίστριας. Οἱ κατὰ τοῦ Κυβερνήτου λίβελλοι, 1958.
42. Ἱστορικὴ ἀπαρχὴ τοῦ Μακεδονικοῦ Κράτους καὶ σφαγὴ τῶν Περσῶν. Ἐν περ. «Πλάτων», 1958.
43. Ἡ Παιδεία κατὰ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821 (Παν. λόγος 25ης Μαρτίου), 1958.
44. Ἀλέξανδρος Α΄ ὁ Φιλέλλην. Ἡ Μακεδονία κατὰ τὰ Μηδικά. Ἐν «Ἐπετ. Φιλοσ. Σχ. Παν. Ἀθηνῶν», 1958—1959.
45. Ἡ Ἑλληνικὴ νεότης τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἐν περ. «Πλάτων», 1959.
46. Ἡ Θεοποίησις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὰ σχέδια ἐλληνοασιατικῆς αυτοκρατορίας. Ἐν «Ἐπετ. Φιλοσ. Σχ. Παν. Ἀθηνῶν», 1959—1960.
47. Θρησκευτικὴ Μεταρρύθμισις καὶ Τριακονταετὴς πόλεμος (Πανεπ. μαθ.), 1959.
48. Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Α΄ : Ἐκκλησία καὶ Γένος—Κοινωνικὸς καὶ οἰκονομικὸς βίος—Κοινότητες Ἐξωτερικοῦ (Παν. μαθ.), 1960, Β΄ ἐκδ. 1962, Γ΄ ἐκδ. 1965.
49. Ὁ ἀγὼν τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων : Παρασκευὴ τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ Εὐρώπη καὶ ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλλήν. ἐλευθερίας (Παν. μαθ.), 1960, Β΄ ἐκδ. 1965.

50. Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας, 1960 (σελ. 480. Ἐξεδότη καὶ ἀγγλιστί).
51. Τὸ ἑλληνικὸν φρόνημα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἐν ἀ' Ἐπετ. Φίλοσ. Σχ. Παν. Ἀθηνῶν», 1960-1961.
52. Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Λαῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης (Πανεπ. μαθ.), 1961.
53. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Β' : Πνευματικὴ κίνησις καὶ ἐκπαίδευσις (Πανεπ. μαθ.), 1961. Β' ἔκδοσις 1963.
54. Κοραῆς καὶ Ρήγας, 1961.
55. La stèle de Trézène et le décret dit de Thémistocle, 1961.
56. Problèmes historiques autour de la bataille des Thermopyles, 1962.
57. Πολιτικὴ Ἱστορία τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος (Πανεπ. μαθ.) Α' (περίοδος Καποδιστρίου καὶ Ὁθωνος), 1961. Β' (περίοδος Γεωργίου Α'), 1962. Β' ἔκδ. 1966.
58. Ἡ ἐναρξίς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, 1961.
59. Τὸ Πολίτευμα τῆς ἑλλήν. Δημοκρατίας τοῦ Ρήγα, 1962.
60. Ρήγας καὶ Περραιβός, ἐν Περ. «Παρνασσός», 1962.
61. Τὰ περὶ Ἑλληνισμοῦ τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας (ἀπάντησις εἰς τὸν F. Gschnitzer) ἐν περ. Ἀθηνῶν 1962.
62. Τὰ ἐπαναστατικὰ σχέδια τοῦ Ρήγα, 1963.
63. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Γ' : Αἱ ἀγωνιστικαὶ δυνάμεις τοῦ ἔθνους (Παν. μαθ.) 1963.
64. Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς, 1963 (σελ. 400. Ἐκδίδεται καὶ ἀγγλιστί).
65. Σπουδαὶ καὶ γνώσεις τοῦ Ρήγα, ἐν περ. «Παρνασσός», 1963.
66. Le «Thourios» chant de la liberté, ἐν «Balkan Studies», τ. Δ', 1963.
67. La «Marseillaise» de Rhigas, ἐν «Balkan Studies», τ. Ζ', 1966.
68. Τὸ ἀρχαιότερον χειρόγραφον τοῦ Θουρίου, ἐν Δ.Ι.Ε.Ε. τ. ΙΣΤ' 1963.
69. Δυναστεία καὶ ἔθνος ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν (Πανεπ. λόγος), 1963.
70. Ἡ Ἑλλάς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, 1453-1963 (Ἑλλήν. Ἐγκυκλ. Πυρσοῦ, τ. ΕΛΛΑΣ), 1964.
71. Μελέται περὶ Ρήγα Βελεστινῆ (σελ. 512), 1964.
72. Ὁ Τύπος καὶ ἡ νεοελληνικὴ ἀναγέννησις (Παν. λόγος), 1964.
73. Τὰ ἐπαναστατικὰ ἔργα τοῦ Ρήγα. Ἐν ἀ' Ἐπετ. Φιλ. Σχ. Παν. Ἀθ.», 1964.
74. L'importance historique de la bataille des Thermopyles. Ἐν «Studia Clacice», t. VI, Bucarest, 1964.
75. La jeunesse d'Alexandre et l'enseignement d'Aristote. Ἐν «Studia Clacice» t. VII, Bucarest, 1965.
76. Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων (σελ. 650), 1965.
77. The Hellenism of the ancient Macedonians (σελ. 400), 1965.

78. Οί τοπικοί Ὄργανισμοί καί τὸ πολίτευμα τῆς Ἐπιδάουρου (σελ. 300), 1966.
79. Βέβαια καί πιθανά ἐπιγράμματα τοῦ Κοραῆ, ἐν περ. «Παρνασσός», 1966.
80. Κοραῆς καί Κοδρικᾶς. Ἡ μεγάλη φιλολογική διαμάχη τῶν Ἑλλήνων (σελ. 730), 1966.
81. Ἐπαναστατικά ποιήματα εἰς χειρόγραφον τοῦ 1809, ἐν Δ.Ι.Ε.Ε., τ. ΙΗ' 1965.
82. Le problème de deification d'Alexandre le Grand, en rapport avec ses plans d'un empire Hellenoasiatique, ἐν «Studii Clacice», t. VIII, Bucarest 1966.
83. Alexander the Great and Hellenism (σελ. 300) 1966.
84. Κείμενα πηγῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τόμος Α' (Τὰ πρῶτα σαλπίσματα, Φιλική Ἐταιρεία-Προκηρύξεις τῆς Ἐλευθερίας-Πολιτεύματα καί πολιτειακά πράξεις. Σελ. 520), 1966.
- Ἦπὸ ἔκδοσιν :
85. Grecs et barbares pendant l'antiquité (σελ. 500) 1967.
86. Κείμενα πηγῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τόμος Β' (διπλωματικά διαπραγματεύσεις, συνέδρια καί συνθήκαι περὶ ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, Σελ. 700), 1967.
87. Κείμενα πηγῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τόμος Γ' (Παιδεία. Σελ. 600) 1967.
88. Ἱστορία τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος (πολιτική, κοινωνική, φιλολογική). Εἰς τρεῖς τόμους, ἕκαστος ἐξ 600 σελ. Τόμος Α' (1821-1862), 1968. Τόμος Β' (1863-1913), 1969. Τόμος Γ' (1914-1969), 1970.
- (Κατάλογος 3.000 περίπου ἄρθρων ἱστορικοῦ, πολιτικοῦ καί κοινωνικοῦ περιεχομένου, δημοσιευθέντων ἐνυπογράφως εἰς ἑφημερίδας καί περιοδικὰ τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ Ἐξωτερικοῦ, θὰ συνταχθῆ προσεχῶς).

Β'. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΞΕΙΣ ΕΙΣ ΞΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

- Alexandre le Grand en Egypte et la fondation de l'Alexandrie (Πανεπιστήμιον Ἀλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου).
- La fondation de la nouvelle Rome et l'hellénisation de l'empire d'Orient (Πανεπιστήμια Leyden καί Ἀμστερνταμ Ὀλλανδίας, ὡς καί Βρυξελλῶν καί Γάνδης Βελγίου).
- The Vikings in Greece, following the Greek medieval sources (Πανεπιστήμιον τοῦ Reykjavik τῆς Ἰσλανδίας).
- Les guerres Médiqes et l'historicité de la stèle de Trézène (Πανεπιστήμια Μαδρίτης καί Βαρκελώνης Ἰσπανίας, ὡς καί Βουκουρεστίου Ρουμανίας, Βουδαπέστης Οὐγγαρίας, Ρώμης καί Φλωρεντίας Ἰταλίας).

- La Méditerranée et ses peuples—ethnographie, histoire, géographie politique (σειρὰ μαθημάτων εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν Πανεπιστήμιον τῆς Βρύγης).
- La culture européenne et les relations culturelles en Europe (σειρὰ μαθημάτων εἰς τὸ Κέντρον Εὐρωπαϊκῶν σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου).
- La formation grecque d'Alexandre le Grand. — 2) La déification d'Alexandre (Πανεπιστήμια Νανσύ, Ντιζὸν καὶ Στρασβούργου τῆς Γαλλίας, ὡς καὶ Βρυξελλῶν καὶ Λιέγης τοῦ Βελγίου).
- George 1st king of Greece, prince of Denmark. — 2) Political and social history of the modern Greece (Πανεπιστήμια Κοπεγχάγης καὶ Aarhus τῆς Δανίας).
- Greeks and Ethiopians during the ancient and Byzantine times (Πανεπιστήμιον Ἀθῆναις Ἀμπέρμπα τῆς Αἰθιοπίας).
- Léonidas et les raisons réelles du sacrifice de Léonidas (Πανεπιστήμια Βουκουρεστίου τῆς Ρουμανίας, Μαδρίτης καὶ Βαρκελώνης τῆς Ἰσπανίας).
- Les Philhellènes Italiens pendant la guerre de l'indépendance grecque (Πανεπιστήμια Ρώμης, Παδούης, Παλέρμου καὶ Τουρίνου τῆς Ἰταλίας).
- Rhigas Velestinlis, héros et martyr de la liberté des peuples Balkaniques (Πανεπιστήμια Σόφιας καὶ Βουδαπέστης).
- Alexandre le Grand fils de Zeus—Ammon et la réaction en Grèce (Πανεπιστήμια Παρισίων, Ρώμης καὶ Φλωρεντίας).
- La tradition Byzantine dans la vie politique et sociale du peuple grec. (Ἰνστιτούτον Πολιτισμοῦ Cini, Βενετίας).

Γ', ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

- La Révolution française et l'Indépendance grecque (Διεθνὲς Ἱστορικὸν συνέδριον ἐν Λωζάννῃ, 1939).
- La tradition Byzantine dans la Renaissance grecque (Διεθνὲς Βυζαντινὸν συνέδριον ἐν Παλέρμῳ, 1951).
- Europe et culture européenne (ἐντολῇ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης εἰσήγησις εἰς συνέδριον ὀργανώσεων Εὐρωπαϊκῆς συνεργασίας ἐν Λωζάννῃ, 1954).
- Chypre comme foyer de la civilisation méditerranéenne (Διεθνὲς συνέδριον περὶ μορφωτικῶν σχέσεων, ὀργανωθὲν ὑπὸ τῆς Οὐνέσκο, ἐν Παρισίοις, 1955).
- Peuples Méditerranéens et culture Méditerranéenne (ἀνακοίνωσις εἰς συνέδριον Μεσογειακῶν σπουδῶν ἐν Παλέρμῳ, 1953).

- Principes démocratiques et libertés individuelles dans la Grèce ancienne (ἀνακοίνωσις εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Οὐνέσκο ὀργανωθὲν συνέδριον περὶ ἀτομικῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθερίας τοῦ τύπου ἐν Γενεύῃ 1949).
- Il Risorgimento Italiano e la Grecia (ἀνακοίνωσις εἰς τὸ Συνέδριον ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἱταλικῆς Ἀνεξαρτησίας, Τουρίνον 1961).
- Les éléments communs des luttes pour l'indépendance des peuples Balkaniques (ἀνακοίνωσις εἰς τὸ Συνέδριον Βαλκανικῶν πολιτισμῶν ἐν Σινάια Ρουμανίας, 1962).
- La fondation du centre culturel européen à Delphes (ἐπίσημος κατ' ἐντολὴν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἔκθεσις ἐνώπιον τῶν μορφωτικῶν ἀντιπροσώπων τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης, ἐν Στρασβούργῳ 1962).
- Le rôle des Humanités dans l'éducation européenne et l'importance des études classiques pour l'enseignement scolaire (ἐπίσημος κατ' ἐντολὴν τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης εἰσήγησις εἰς τὸ συνέδριον Ὑπουργῶν Παιδείας τῶν κρατῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἐν Ρώμῃ 1962).
- Les nouvelles sources sur les guerres médiques et Hérodote (Διεθνὲς Ἱστορικὸν συνέδριον ἐν Βιέννῃ, 1965).
- Les peuples Balkaniques et leur rôle dans l'histoire (ἐπίσημος εἰσηγητικὴ ἔκθεσις εἰς τὸ διεθνὲς συνέδριον σπουδῶν ἱστορίας καὶ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, ἐν Σόφια, 1966).
- Sens politique et sens national du mot «Hellas» dans l'antiquité (ἀνακοίνωσις εἰς τὸ συνέδριον σπουδῶν νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, ἐν Σόφια, 1966).
- Les facteurs politiques et sociaux de l'évolution de la langue grecque (Διεθνὲς Βυζαντινὸν συνέδριον ἐν Ὁξφόρδῃ, 1966).